IV
dc17065
1937-1-24
2mp

Святочне збільшене число. Безплатний додаток.

Наш Ґемко

РІК IV. Ч. 1 (73)

Львів, 1-го січня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Христос Раждається!

Як темінь ночі залягла на степі,
Зоря засяла на небеснім зводі, —
Родився Він — в убогому вертепі,
Месія всіх земель і всіх народів.

Те, що написане було в завіті,
Що було тільки мрією пророків,
Чого всі дожидали стільки років —
Сповнилось тої ночі на досвіті.

І грянула в тривожну ніч зневіри,
І рокотом понеслась вість крилата:
— Повірте слабодухи й маловіри:
Родилась Правда! Горе супостатам!

Нехай дрижать у золотих теремах,
Збудованих на людськім поті й крові,
Всі Іроди. Їм буде анатема
І сколихнуться їхніх царств основи.

Від нині Правда буде царювати
По всьому світові на віки вічні.
Спішіте у вертеп поклін віддати.
Христос родився з Діви,
Бог Предвічний.

— — — — — —

Повір і Ти український народе,
Що сповниться Твоя найкраща мрія,
Що й над Твоїм вертепом
світ свободи
Засяє й Твій воплотиться Месія.

Sygn. VI. I. Pr. 224/36.-
WYCIĄG Z PROTOKOŁU WSPÓLNEGO POSIEDZENIA NIEJAWNEGO.- Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie przewodniczący: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Głosujący: S. S. O. T. Będaszewski i S. S. O. Dr. J. Lekcr, w sprawie konfiskaty Nr. 24 (72) czasopisma pt: „Nasz Łemko" z daty Lwów, dnia 15 grudnia 1936 r. do Sygn. VI. I. Pr. 224/36, — na posiedzeniu niejawnem w dniu 15 grudnia 1936 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 10 grudnia 1936 r, przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt: „Nasz Łemko" Nr 24. (72) z daty Lwów, dnia 15 grudnia 1936 r, zawierającego: 1). w artykule pt: „Nyszczenia Ukrainclw na Łemkiwszczyni neustaje", a), w odstępie od słów: „Szczo tak zwana" - do słów: „potentatiw", - b), w ustępie od słów: „Same pro ce" - do słów: „chodyt", - d), w ustępie od słów: „Zwertajemo uwahu" - do końca artykułu. - 2). w artykule pt: „Czort bisa tiahne z lisa", - a), w ustępie od słów: „Ce szcze odyn" - do słów: „jasna i zrozuwiła", - b), w ustępie od słów: „Swidomist cia" - do końca artykułu, znamiona występku z art. 170 k. k. — zarządzić zniszczenie całego uakładu i wydać w myśl § 493 k. p. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. — Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 2 ust druk z dnia 17 grudnia 862. Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Uzasanienie. — Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu szerzenie nieprawdziwych wiadomości o stosunkach politycznych i narodowych na Łemkowszczyznie, mogących wywołać niepokój publiczny. - Według §§. 487, 489, 493 p: k. oraz §§ 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Ł. Malicki wr. — Protokolant: B. Trusz wr. Za zgodność M Janowicz kier. sekr.

КОЛЯДИ, КОЛЯДКИ і ЩЕДРІВКИ
стор. 64, ціна 25 гр. з опл. почт.
Замовляти в В-ві „Криниця"
Перемишль, скр. почт. 146.

ЛБ АН УРСР
4986

Його Правда прийти мусить.

ХРИСТОС РОДИВСЯ.

У час, коли на світі всевладно царила мамона, коли люди зробили своїм богом уживання й розкоші, коли дочасне, земське щастя ставилося вище безсмертного й вічного, на світ прийшов Він, Христос. Прийшов, щоби покласти край рознузданому, поганському матеріялізмові, щоб звалити поганого кумиря, що йому на ім'я мамона; щоби своєю появою розмежувати дві епохи в житті людства та поставити в належному місці й висоті вічну незнищиму Правду.

Його наука йшла в розріз із тодішними поняттями й порядком річей, перечила навчанню ложних книжників і поганських фільософів. Рознузданому матеріялізмові протиставив Він взнеслий, совершенний Ідеалізм, дочасності — вічність, смертному — безсмертне, вічне. Задивленим у земське щастя підводив Він очі на небо, вершини людської думки поширяв до зоряних висот. Заскороруслому еґоїзмові, себелюбству, протиставляв любов ближнього, навчаючи: „Як хто каже, що любить Бога, а брата свойого ненавидить, лож есть".

Він повчав душу за другів своїх покладати; вказував на конечність жертви, посвяти, самозаперечення й цілковитої відданости на службу Ідеї.

Дві тисячі літ добігає від хвилини Його Рождества. Чи мало за той час народів щезло з лиця землі, чимало вставало й падало держав ,але наука Його не пропала.

Кожнього року людство святкує празник Його приходу на землю. Бо цей празник має крім свойого релігійного щей другий, символічний зміст. Він символізує нам прихід вічної, незнищимої, непорочної Правди.

І Український Нарід, стрічаючи Різдво Христове, витає як символ, воплочення Правди. Він вірить, що минеться лихоліття, що на зміну неправді й кривді прийде його Правда. Він чекає нетерпляче на прихід тієї радісної хвилини й готов для Її наближення здобутися на найвищу жертву. Так!, Його Правда прийти мусить.

Святкуймо без алькоголю!

ВЕСЕЛИХ І ЩАСЛИВИХ СВЯТ!

Який гарний звичай! Людина стрічає другу й ділиться з нею своєю радістю і своїм щастям: оце минув рік, настали радісні Свята. Ми дочекалися щасливо і в цьому році Христового Празника. В наших серцях радість, що Новонароджений Христос поблагословить наш труд і ми дочекаємося ще весняних днів.

Радість ця стає ще більша, коли зійдуться в кімнатах та заспівають — заколядують і засядуть до святочного стола. От тоді забувається буденне зло і горе, ясна радість і мир залягає душу людини.

Радість у Вас самих і її вносять у Вашу хату друзі та сім'я Ваша. Тільки тверезі свята дадуть Вам вдоволення і залишуть Вам найкращий спомин. Тільки тверезих свят будете дожидати з тугою, а Ваші діти з радісним усміхом. Тож: **Святкуйте без алькоголю! Тільки тверезі й ощадні свята можуть бути щасливі і веселі! Проганяйте отруту зі святочного стола! Хати Ваші хай будуть вільні від тютюневого чаду й алькогольного похмілля! Алькоголь і тютюн нищить здоровля і руйнує майно!** Вони наші вороги і ми не дозволимо їм нарушити святість різдвяних днів! Христос Раждається!

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ТРОТИАЛЬКОГОЛЬНОГО ТОВАРИСТВА „ВІДРОДЖЕННЯ"

ЛЕМКІВСЬКА КОЛЯДА.

В ночи, о півночи зьвізда засьвітила,
Кой Матінка Мария Сина породила.
Як Го породила, красьні Му сьпівала:
— Люляй, люляй Божий Сину, бо я би юж спала.
— Мати моя, Божа, чи Ти би юж спала,
Почекай лем годину, нім принесу і-з раю перину
— А Сину ж мій Божий, чи Ти того годен,
Не минула годинонька, кой-ес ся народив.
— Мати моя, Божа, чи Ти би вірила,
Што я створив небо, землю і шитко створіня?
З тамтой сторони ярку зелена лучка,
Пасут вівці пастушкови, пришла їм новина,
Дивная новина: Породила нині Дів Сина.

(Записав у Чорнім к. Крампної Ю. Т.)

Перший Свят-Вечір

у лемківському селі.

Шість років минуло наче сон від годі, як мені перший раз у житті судилося святкувати Свят-Вечір на Лемківщині; та ще в селі, де більшість населення покинула свою прадідну віру й церкву й перейшла на православія.

Мряка закрила густим димом верхи лемківських гір. На дворі вечоріло, люди почали виходити повільно з хиж і спішилися до поблизького потічка митися, — мовляв — від тої води будуть здорові цілий рік.

— Боже, Боже! Які тяжки думки снуються в моїй голові. Колись малим хлопчиною радів я цим вечором, не міг дочекатися, коли вже татуньо принесуть до хати сіно, та будуть всім бажання складати. А по вечері скоренько звязував я сіном ложки, щоб мені в літі на пасовиську худібка не розбігалась. Часом ждали ми до півночі з святою вечерою, бо з війська брат прийде й разом будемо святкувати.

Він тепер спить на широких степах України; передчасно скошений пошестю у цвіті свого віку, у боротьбі за кращу долю свого народа, у 1919 році, тоді як наші гори вогнем запалювалися, як наш чорнозем на Україні купався у крові найкращих своїх синів...

...Рік за роком стрілою минав і мене покликали аж на Лемківщину, щоб тут вказувати наболілим душам шлях до Правди, вічної сили й покори. Вже ціле небо вкрилося рясними зірками, молошна дорога встелила безмежний небозвід.

— Бог Предвічний народився! Відтак: Дивная новина, Нині Дів Сина породила... заспівали лемківські жінки й весело почали виходити на двір, щоб піти до церковці.

Хоч лише горстка людей осталася при своїй столітній Церковці, сердешно молимось до новонародженого Спаса, щоб помилував і в розумі утвердив наших братів-відступників.

— Щоб Вифлеємська Зоря привела їх до спільної трапези, щоб разом ми вірні сини нашої католицької Церкви й Українського Народу, однодушно заспівали: З нами Бог, разумійте язици і покаряйтеся; яко з нами Бог! (А.)

Наше суспільне життя.

ЗАСТАНОВІМСЯ НАД НАШОЮ ДОЛЕЮ.

Поправити наші життєві умовини, ставити чоло всім перешкодам у нашому розвоєві зможемо лише тоді, як живо, усі до одного станемо слідкувати за всіми проявами нашого громадського життя.

Правда, за живе інтересування нашим суспільним життям — бувають деколи неприємности, але бідувати ніхто нам не заборонює. Та проте свідомі люди не так легко страхаються тим, що декому невигідне, ненаручне, небажане, бо свідома людина знає, яка міць і сила криється у живому суспільному життю. Яке наше суспільне життя — така саме наша доля.

Тому у всіх справах, що торкаються наших життєворозвоєвих вимог, не сміємо ані на хвилину переставати визнаватися, або дати собі комунебудь неправильно бовтати в цих справах, бо тоді грозила б нам усім неминуча — так скажемо — суспільна смерть. Щоб кожне діло добре та корисне, у цьому випадку за життя-буття нашого народу здійснювалися, наші почини вінчались бажаними успіхами — мусимо в цю святу справу вірити і з вірою в перемогу забратися до кожної суспільної праці. Бо тут іде про те, щоб безпощадно ставитись з повною відповідальністю до вибілення цієї суспільної мороки, яка від предавніх часів тут між нашимо народом у Лемківщині розпаношилася та яка зокрема останніми часами в застрашаючий спосіб розрастається.

Доказів про цю посилену акцію суспільної мороки аж надто багато, не треба за нею шукати аж по закамарках. Їх дає сама лемківська дійсність. Треба лише дещо уважливіше приглянутися лемківському громадянству; і то від найстарших аж до шкільної дітвори! Тоді побачимо, як щораз сильніше затискається петля і здавлює наш рух, не говоримо вже про організацію.

— Е, з хлопа м'я нихто не зорене! А що мі там книжка чи газета? Або якесь там питання суспільного життя? Мій батько жив без того, то чому я не мав би жити?

Нерозважний обстоює так при своїм засліпленні та водночас при найбільшій у світі брехні. — Давно люди теж не читали, ба навіть і писати не знали, а якось жили.

— Так, але не забуваймо, що тоді інакші часи були. Тоді ніхто не журився за хлопську душу; пани говорили, що хлоп не має душі, тому вважали його за робучу силу — цебто свого наймита-невільника.

Сьогодні світ у дечому змінився. Селом не тільки інтересуються але накручують його душею на всі сторони, щоб розірвати всі звязки з рідним народом і втягнути село в таке колесо, чи радше пута, з яких ніколи не висвободиться.

Дальше запитаймо себе, в яких обставинах живе наше жіноцтво.

— Варити їсти, обирати бандурку, здоїти корову, випрати лашата (білля), драпати земличку, вести бабські „собрання" і щоб потомство не пропало — стільки того гамору, стільки сонця серед жіночого життя.

Так то пересувається перед нашими очима старе покоління у свою далеку дорогу, що її мета: старість, смерть, сірий гріб і забуття. А їх місце занимає молодь — або як то пишно кажуть — цвіт народу. Погляньмо трохи й на цей цвіт. У голові того цвіту: панські вбрання панські (радше жидівські!) смародила, запашки, мясниці — дикі вечорниці, пущання, кермеші, музики, дикі співи-оргії оце мрія того цвіту. А роздобути при помочі всяких способів на ці „потреби" гріш, оце одинока журба. Тож ухопивши цю мамону у свої руки — замість видати гріш на свою користь, обергає свою кервавицю на свою погибіль. Спробуйте намовити такого на часопис або добру книжку, то почуєте ось що: „Та кет нее пінязів". Але підіть за таким на музику то там цікаві речі побачите. — Літра за літрою жидівської „маляги" пливе, наче річка, а такий „панич" (бо у краватці, пумпах, з фустиною й руркованим волоссям!!), або „панна" (егеж — у ядвабних штрімфлях, лякерках, газових (радше загазованих!) суконках) розперізується та викрикує: А што мі там пятка або десятка, чи я не газдівський син?!

Так само, як діялось за панщизняних часів: коли саме селянин гарував пять днів у тижні на пана та щойно шестий день для себе. За те частували його горілкою, розпяничували, бо жидівські горальні (від панів виарендовані) виробляли повні бочки тої смердюхи. Бо шляхта хотіла, щоб хлоп не міг стямитися й не допоминався за свої права.

— Яка ріжниця від тоді до сьогодні? Хіба та, що тепер треба за „маляґу і денатурат" платити, а тоді сивуху даром давали (егеж! за шість днів тяжкої праці — кілька горців смердюхи!), щоб пяний мужик і розгуляний не мав часу подумати про свою нещасну долю!

(Докінчення буде).

Дитяча книжка як різдвяний дарунок.

У всіх культурних народів завівся від давен давна звичай, що на Свят-Вечір, під ялинкою — кладуть дітям ріжні дарунки, серед яких на першому місці дитяча книжка. Христове Різдво це питоме свято дітей, свято великої радости й духової обнови, Великий Символ народин Світла і Правди. Тому й книжка, головно для дітей, підходить тоді як найкращий дарунок для утревалення в діточих серденьках цієї хвилі. Враження й переживання тих радісних хвилин тревають відтак через ціле життя і в споминах на склоні життя линуть думки людини у ту памятну та чарівну хвилину — коли то під ялинкою з рук батька чи матери дитина одержала першу книжечку, яка відтак стала для неї товчком для духової праці над розвитком усіх душевних цінностей.

В нашім народі звичай обдаровування дітей на Свят-Вечір допервa від недавна починається приймати і з кожним роком кріпшає, і це вказує на дбайливість деяких кругів нації про духовий корм молодого покоління. Вже і в наших родинах на Свят-Вечір під ялинкою находять діти поруч ріжнорстних забавок, та солодощів також і книжку — але, на жаль, ще не в такій мірі, як це має місце от хочби прим. у наших сусідів. Погляньте у містах на передсвяточні вистави книгарень, а побачите, як приманчиво вони уладжені, як багато книжок, зокрема барвних окладинок, приковує кожного прохожого бодай оком кинути на них — не говорячи вже про дітвору, що цілими годинами приглядається тим книжечкам і потапає в мріях: котрі з них бажали би мати. І кожне дитяче серце ожидає нетерпеливо Свят-Вечора, щоби найтися якнайскоріше під ялинкою та дістати вимріяну книжечку, про яку просило свого Ангелика — за посередництвом татка, мамусі, тети, або вуйця. І в той Святий Вечір дитячі мрії воплочуються в дійсність, отвираються дитячі серденька на прийом ласки Добра й Любови, що входять туди золотими промінчиками Вифлеємської Зірки, яка сповіщає всему світу радісну новину.

Ст. Вархоляк.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

Колись давно ген на Сході,
Ще перед віками літ
Панувала тьма в народі
І стогнав у ярмі світ.
Люди жили без надії,
Без віри у кращий бут;
І духи сміялись злії,
Що знівечать увесь труд.
Нараз зірка заясніла,
У Вифлеєм спішать усі:
Діва Дитя породила,
Що поборе сили злі...
Засумував цар-сатана
І послав Ірода там,
Щоб діток вигубив до рана..
Та панував далі сам.
Але не знищив Божих намірів,
Хоч як хитро думав біс;
Християнізм загомонів
І потужнів далі, ріс!

— — — — — —

І сьогодні є Іроди,
Сатана з богами тьми,
Мають свої темні ходи,
На освіту вістрять кли.
Но даремні їх зусилля,
Бо могутній стає рух,
З казаматів підземелля
Виходить Тараса Дух...
Й ясніє, обнімає
Простори осель та нив,
Усім радісно звіщає,
Що Христос ся народив!

—o—

Не давайте баламутити себе

польській так званій „Людовій партії".

Ми вже давніше звертали увагу на те, що в деяких околицях нашого краю наші селяни йдуть за підшептами агітаторів польської партії т. зв. Стронництва Людового. Деколи ця легковірність наших селян кінчиться навіть сумно для них, як то було підчас селянських заворушень у деяких місцевостях у минулі жнива. Агітатори людовців звичайно заявляють себе великими приятелями всіх селян „без ріжниці віри й народности", отже і наших. Та з такої спілки користають звичайно тільки самі людовці, бо та спілка з нашими селянами потрібна їм для їх політичних цілей. Свою ціль вони звичайно осягають, а їх спільники, збаламучені наші селяни, терплять на тій спілці найбільше.

Та щоб усі на будуче знали, які ті людовці „приятелі" нашого селянина, то вистане сказати, що вони є так само за кольонізацією наших земель мазурами з заходу, як інші поляки. Ось їх часопис „Пяст" із 13. м. м. пише, що треба зробити, щоби т. зв. східні окраїни ліпше загосподарити. А знаєте, що на його думку вказане в тій цілі в нас зробити? Вказане **„пшедевшисткім кольонізація".** Крім того вказані так кож: меліорації, підпирання деревного промислу, будова доріг і мостів, скріплення хліборобства... Але — читаємо дальше — „при виборі теренів, на котрих держава повинна інвестувати, треба брати під увагу передівсім (знову „пшедевшисткім") **околиці з перевагою польського населення".**

Отже бачите, браття селяни, які то приятелі ті польські людовці. Кличуть сюди разом з ендеками мазурів, а будувати дороги і мости кажуть державі **передівсім** там, де мешкають поляки. Отже таксамо і для польських людовців українські селянами не є повноправними громадянами, тільки громадянами низшої сорти. Затямте собі те і коли знову прийдуть до Вас агітатори людовців, то пригадайте їм, що писав їх „Пяст" у 50 числі з 1936 року. Останніми часами по наших селах знову агітують людовці.

Час нам уже пізнати, що лише „Просвіта" зможе ущасливити народ. Ставаймо її членами. Спішім з пожертвами на „Дар Просвіті".

ВСТУП ЖИДАМ НА ТОРГИ ЗАБОРОНЕНИЙ.

У воєвідствах познанськім і поморськім (на заході Польщі) йде вже від давна якнайгостріший бойкот жидівської торговлі і промислу, дарма, що якраз в тих воєвідствах жидів порівняльно дуже мало. Може є їх там 10 процент того, що напр. у Східній Галичині, на Лемківщині та на Волині.

Не глядачи на те, поляки в тих двох воєвідствах намагаються викорінити в себе жидів зовсім, випихаючи їх щораз більше на схід, на територію Галичини, Волині, Підляша і Полісся.

Головно йде невпинний польський наступ в тих двох воєвідствах на жидівських купців та промисловців, бо жидів-лікарів, адвокатів та інших фахівців там вже майже зовсім нема.

В останньому часі задумали всі більші й менші міста познанського та поморського воєвідств, числом разом 360 підняти акцію „віджидівлення" торговиць в тих містах.

Магістрати тих міст ухитрилися в той спосіб, що в торгові дні впускають на торговиці фіри з купцями християнськими, а жидівським приказують завертати домів, бо вже, мовляв, нема місця на постій.

Тоді жидівські купці мусять, хоч-не-хоч продавати довезений товар християнським купцям, які продають його на торзі.

З цього приводу счинили жиди великий крик і вислали делегацію до міністерства внутрішніх справ до Варшави, домагаючись скасування протижидівських розпорядків тих магістратів і допущення жидів до торгівлі на рівних правах з християнами також в тих двох згаданих воєвідствах.

ДАР РІДНІЙ ШКОЛІ.

Кружок Рідної Школи в Сяноці одержав від Видавництва „Русалка" дар у виді книжок вартости понад 100 зл. Книжки призначені виключно для Лемківщини — розділено між українські товариства в Сяноці та роздано бідним дітям як дарунки на св. Миколая.

За цей так вартісний для нас дар складаємо Видавництву „Русалка" щиру подяку.

Старшина Кружка Р. Ш.
у Сяноці.

Нещасливий випадок. Господар Іван Подубинський в Дубрівці Руській поїхав до ліса по дрова. Тут стрінув його нещасливий випадок. Підрізана черешня впала на коня і забила його на місці.

З КОЛЯДОЮ НА РІДНУ ШКОЛУ.

Всім нашим Читачам і Прихильникам у Лемківщині й за Океаном шле Редакція й Адміністрація „Нашого Лемка“ потрійне побажання: саме на порозі четвертого року нашої спільної культурно-освітньої праці на Лемківщині, з нагоди Нового Року й Христового Рождества. Те, що маємо собі спільно сказати, усім нам добре знане: засіваймо наші любі гори Карпати здоровим зерном національного освідомлення, уводім у наші хати якнайбільше правдивого сонця та першзавсе свято бережім Христа в наших серцях. Христос Раждається!

Читайте православні ґазди!

Деякі мешканці лемківських сіл, що відреклися своєї прадідньої віри та перейшли на православія, дуже часто хваляться, що вони своїм переходом на православія „потвердили“ свою віру.

Як вони потвердили свою віру, можуть сьогодні пізнати по самій назві церкви, до якої їх тепер зачисляють. А назва ця звучить: „Автокефалічни Польскі Косцюл Православни“.

Цей православний косцюл відбув у днях 15—17. жовтня 1936 р. свій синод (зїзд), та рішив: „уживати в тих місцевостях і святинях, де того буде вимагати дійсно потреба, літурґічних текстів на польській мові, саме Літурґії св. Йоана Золотоустого (по нашому Святої Хвали Божої), Панахиди і Благодарственного молебня“. Отже православний митрополит згодився на відправу богослужень в православних часовнях у польській мові. Як потвердження того розпорядку православного митропол. Дионізія, подає православна ґазета „Слово“ ч. 42. з 15. XI. 1936 р.: „В середу 11. XI. 36 р. в річницю Незалежности Польщі, в 9 годині рано, в митрополичій церкві Марії Магдалини на Празі (Варшава) у сослуженні військових священиків, відправив православний митроп. Дионізій у польській мові торжественний молебен для варшавського ґарнізону“.

То-ж православні ґазди, що ви на це скажете? **А.**

Неймовірна господарка москвофілів в установах.

Мин. місяця появилася накладом „Русскої Селянської Орґанізації“ (РСО) летючка „до сполеченьства польскеґо“ у Львові. В летючці москвофіли в безприкладно брехливий спосіб представляють історію Нар. Дому та доказують, що Нар. Дім — їх власність.

У відповідь на ту летючку видав др. Вол. Колпачкевич брошуру — теж у польській мові „Спір за Народній Дім у Львові“.

Автор — колишній москвофіл, але чесна й ідейна людина, розкриває перед читачем усю історію Нар. Дому та господарку в Н. Д. й інших установах, що попали в москвофільські руки. Він знає прекрасно історію Нар. Д., завдав собі багато труду, щоби розяснити ту замотану справу та без обиняків зясував, як безшабашно розтрачує кацапська кліка всенародне майно.

Брошуру читається немов якусь казку. Чи можливе, щоби таке діялося насправді на очах громадянства, влади яка має право контролі? Можливе, бо свої твердження др. Колпачкевич підтверджує фактами.

Ми скористаємо з виданої праці й познайомимо наших читачів з дивною — дивною історією й долею Н. Д. А покищо зацитуємо один уступ з тієї брошури.

В кацапських руках опинилися 4 установи, матеріяльно устатковані.

1) **„Галицько-Русская Матіца“** — науково-літературне Т-во. Має будинок при вул. Жовківській у Львові варт. **120.000 зл.** Затруднює 2-ох службовиків, з того одного на спілку з іншими інституціями. Видає „Сборнік Гал.-Русской Матіци“, який за 20 останніх літ появився тричі — ок. 220 сторін друку.

2) **„Т-во ім. Качковского“.** Має будинок вартости ок. **200.000 зл.** Довгів ок. 70.000 зл. В краю — понад 100 читалень, з того 80 дещо активних. Видавнича діяльність: раз в рік календар, що кілька місяців популяр. книжечка ок. 30 ст. друку. Т-во затруднює

5-ох службовиків.

Ані один член не вирівнав вкладки.

3) **„Ставропігійський Інститут“.** Вартість майна (більок будинків при вул. Руській, Бляхарській й Підвалля і дім при Стрілецькій площі) — оцінена на 2 міл., дійсна вартість — **ок. 4 мільйони.**

Видавнича діяльність: раз в рік „Временнік Ставр. Інститута“ (200 стор. друку). Видатки на музей 4000 зл. річно і стільки на церкву. Довг — 200.000 зл. Затруднює 8 осіб (3-ох службовиків і 5-ох слуг).

4) **„Народній Дім“.** Вартість майна — ок. 5 **мільйонів зл.** Діяльність: видає місячник „Вістник Народн. Дома“ (32 ст. друку). **Довг ок. 2 мільйони.** Затруднює 14 осіб, в тому 6 слуг.

Др. Колпачкевич підсумовує те все й пише:

„4 інституції, що мають маєтки вартости понад 10 міл. зл., затруднюють ок. 25 осіб, з яких половина — марно оплачувані слуги з міс. винагородою ок. 60 зл.“

„Отже мільйон майна не дає вдержання навіть трьом особам, при чому довги, затягнені в останніх кількох літах на гіпотеку недвижимостей вистарчали би на те, щоби виплатити згори на 12 літ платню всім працівникам числячи на голову так службовикам як і слуг по 8000 зл. річно.

„Як видно — господарка відбувається навіть не по засаді „Мацек заробив, Мацек зїв“.

„В часах нинішньої кризи і безробіття — кінчить др. Колпачкевич — **є це просто безприкладний суспільний злочин“.**

На наших очах діються такі речі і досі зовсім безкарні. Це справді, немов казка з 1001 ночі.

Але, на жаль, це **дійсність.**

ВАШУ БУДУЧНІСТЬ найкраще і найпевніше забезпечить

„КАРПАТІЯ“

Товариство Взаїмних Обезпечень на життя у ЛЬВОВІ, Ринок ч. 38.

НАД ВЕРТЕПОМ ЗВІЗДА ЯСНА...

Плян польонізаці Лемківщини.

Український щоденний часопис „Діло" помістив в 282 ч. з дня 15. XII. м. р. таку статтю:

У варшавськім суспільно-політичнім тижневику „Ютро Праци" (з 22. і 29. м. м., ч. 48—49, в однім з орґанів молодих ендеків, зближених до санації, находимо дві обширні статті п. н. „Лемківщина. — Бемо у дзвін на тривогу", пера якогось украіножерчого вшехполяка — мабуть зі Сянока — який скрився під псевдонім Павла Саноцкєго.

Прочитавши його ельокубрації (нісенітниці), не знати чому більше дивуватися: чи крайній іґноранції (незнайству) вже не то українських справ, але навіть фактів зі самої польської історії, чи нечуваному тупетові, який виявляють завжди украіножерчі вшехполяки, коли говорять, або пишуть про Українців. Таку типову „прикмету" виявив автор ельокубрацій у своїх двох статтях про Лемківщину, в якій перемішав ...горох з капустою, історію про походження Лемків з фільольоґією (наука про розвиток мов) і т. д. І так автор запевняє що Лемківщина була до XIV. в. диким полем, де кочували з оборами овець волоські (румунські) пастухи. Вони то під опікою польського короля Казимира Великого посели лися здовж полудневої границі Польщі і замісць називатися воло хами, називаються „руснаками" або лемками від слова „лем", як їх сусіди — словаки (?) на Закарпатті від слова „лен". Мова лемків — це „церковно-словянська мова з ріжними відмінами і додатками з польської мови". Тому то „Поляки зі сумежних з лемками сіл і міст розмовляють з ними по польськи без ніяких труднощів" Єдиною перешкодою у кореспонденції та у виміні книжок і часописів (очевидно польських — прим. Ред.) є кирилиця, яка зберіглася дотепер у письмі і друку лемків. Далі автор бідкається, що терен заселений лемками не зменшився, хоч поляки осідали постійно на Лемківщині і тепер напливають до лемківських сіл масово польські робітники до тартаків. Признає, що польські кольоністи осіли здовж залізничого шляху Загіря—Лубків—Тісна—Команча та по численних живцях. Нарікає теж, що поляки допустили до „зукраїнізування волохів" замісць їх засимілювати зовсім національно і релігійно. Далі бє у дзвін на тривогу, що дотеперішню „ідиллю мирного польсько - лемківського співжиття" нарушують зі сходу українці, які намагаються опанувати Лемківщину, та з Закарпаття аґенти Комінтерну, які використовують страшну нужду лемків, яким замкнули дорогу до сезонової еміґрації на Мадярщину і до Америки. Працю українців між лемками, щоб захопити їх під свій вплив, називає „безличністю". Піддержує наклепи москвофілів, що це українці довели до масових арештувань москвофілів у 1914 р. і що українські гр.-кат. священики, а не москвофіли довели до поширення православія на Лемківщині. Вкінці запевняє, що православія спинила польська влада — старости, поліція й суди.

Таким незнанням і перекручуванням історичних фактів та національних відносин на Лемківщині враз з наклепами москвофілів годує автор читачів „Ютра Праци". **Одначе для нас найцінніше те признання автора, що українська свідомість на Лемківщині стихійно зросла,** не зважаючи на відому політику влади та обох апостольських адміністраторів: пок. о. В. Масцюка й о. д-ра Медвецького, які піддержують москвофілів і переслідують українських священиків. З цим стихійним зростом національної свідомости між українським населенням на Лемківщині автор радить так боротися:

„Думаємо, що насилання на Лемківщину українських парохів аґітаторів (?) можна і слід рішуче спинити. **У противному випадку не маємо обовязку влекшувати їм аґітації, утруднюючи православним пропаґанду, головно, коли вони вводять польську мову до літурґії, молитов і проповідей.** А передовсім перемиський епископ повинен запевнити польським родинам релігійну обслугу польськими священиками так, як це робить тарнівський епископ Лісовскі у Горличчині та Ново-Сандеччині. Маєток перемиського епископа (рим.-кат. — прим. Ред.) вистане на це. У Скальнику, Гуті Полянській, Крампній, Барвінку слід створити постійні душпастирські експозитури та обсадити їх священиками, відповідними до польської праці. Товажиство Школи Людовей, яке працює дотепер почесно на цім терені, слід зобовязати, щоб журилося про кожну одиницю і кожну польську родину відповідним зорґанізуванням читалень, аматорських театрів, кіл і т. д. Хліборобські палати, товариства і хліборобські кооперативи мають теж обовязок боронити Лемківщину перед українськими зазіханнями і большевицькими підбурюваннями.

На Лемківщину не можна допустити ніяких українців на ніяке урядове становище, ні як учителів, ні як поліцаїв, ні як осіб з прикордонної сторожі, поштових урядовців і т. п. А якщо там є, треба їх перенести деінде. Лемківщину створила Польща (?) перед віками і вона на віки мусить залишитися польською".

До цієї рецепти, як спольонізувати Лемківщину, слід долати, що на Лемківщині вже нема ні учителів українців, ні інших українських урядовців чи службовиків. Одначе саме ця нагінка проти українців отворила лемкам очі та виявила їм наглядно: хто їхній оборонець, а хто їх ворог.

А найкращим доказом поширення комунізму з польських центрів є той факт, що на Лемківщині розвела тепер свою діяльність саме Комуністична Партія Польщі, як це видно з розкиданих летючок з підписом К. П. П.

Найкращим дарунком
на св. Миколая, Ялинку і Новий Рік
є премійна книжечка ощадности
КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, ул. Руська ч. 20,
на яку крім звичайних відсотків можна одержати ще й нагороду за ощадність у висоті 25—100 злотих.

НОВИНКИ.

† **Помер Василь Стефаник.** В Русові коло Снятина помер в понеділок 7. грудня один з найславніших наших сучасних письменників, Василь Стефаник. Помер в 65 році життя. Покійний в своїх коротких оповіданнях змальовував долю й недолю українських селян. Любив село і нерозставався з ним до смерті. В. Й. П.

Анґлійський міліонер про визначних Українців. До Едмонтону — як пишуть канадійські часописи — загостив недавно Геррі Гемилтон Беміш, син британського адмірала. Приїхав він з полудневої Африки, де має копальні золота та інші бізнесові підприємства. Видає також часописи. Міліонер Беміш був в Едмонтоні 43 роки тому і працював тоді на залізничій дорозі за 10 центів на годину. Беміш майже постійно подорожує по світі. В розмові з едмонтонськими Українцями з приємністю згадував він своє знайомство з визначними Українцями. Знав між іншими пок. от. Петлюру, знав Гетьмана П. Скоропадського та ряд інших наших провідних людей в Европі та Америці.

Ялинка в Совітах. Сов. уряд переходить зовсім на буржуазні методи: від 5. м. м. уряд наказав продавати в містах ялинки, а наркомові промислу доручено виконати різдвяні цяцьки та забавки, при чому обовязково серед них повинен бути „дід-мороз", що заступатиме совітським дітям нашого св. Миколая.

Свій хвалить своїх. На конґресі совітів, що відбувається тепер у Москві, виголосив теж промову, голова ради наркомів, Молотов, атакуючи нахабно фашизм. Молотов заявив м. і., що Совіти будуть завжди поборювати антисемітизм, бо жиди дали багато вождів СССР і найголовніше — Карла Маркса, а тому й у Совітах карають за антисемітизм смертю. Промова Молотова, догадуються, мала бути відповідю на промови на конґресі в Нірнберзі, про який сов. преса не згадувала ні словом.

Китайка вродила 10 дітей-близнят. В провінції Пе-Чі-Лі, недалеко міста Калґан, вродила одна Китайка, як повідомляють з Токіо, відразу 10 дітей, з того 9 хлопців і 1 дівчинку. Чергового дня 5 хлопчиків і дівчинка вмерли, 4-ох хлопців і мати живуть і здорові.

З українського життя в Чехословаччині. В Севлюші обходив своє 60-ліття великий прихильник української молоді, б. секретар сенату Українського Університету у Кремянці, тепер проф. торговельної

Греко-кат. Церква в Розділлю.

школи Теодор Коломнєць. Ювілят живе у Севлюші, як еміґрант від 1920 р. — Філія Т-ва „Просвіта" у Празі відкрила цр. другий курс горож. школи для дорослих. На курсі є 18 слухачів. — Українську ґімназію в Ржевницях відвідав болгарський журналіст Іванов. — Гр.-кат. консисторія у Пряшеві заснувала на місці зліквідованої в тому місці української державної свою приватну ґімназію, але як тепер виявляється атмосфера в ній „істинно руская', хоч гроші на неї стягають ріжні „отці" з українського населення в околиці. — В Ужгороді відчинила С. Дністрянська фортепянову школу. — Чит. „Просвіта" в Перечині влаштувала вечір в честь комп. Мик. Леонтовича, на якому прочитано реферат про нього, а хор відспівав низку пісень у гармонізації композитора. — Сокільське гніздо в Пардубицях (Чехи), що відбуло недавно свої Заг. Збори та вибрало головою інж. В. Мордвиніва, приготовляється до академії у 5-ліття своєї діяльности.

ПОБІДА НАЛЕЖИТЬ ТВЕРЕЗИМ ПЯНИЦЯМ — НЕВОЛЯ.

В обороні рідної землі. Краківський „Ілюстрований Курієр" пише, що на українськім вічу в Тернополі зібрані протестували проти парцеляції землі між кольоністів зі заходу, бо до цеї землі мають право лише українці. Дальше пише „Курієр", що селяни кричали: **„не впустино на українську землю, ані одного заволоки з заходу".**

„З чого має жити український селянин"? Польська ґазета „Бунт Млодих" писала таке про нову парцеляцію: „Село душиться з надміру людей. Перед війною можна було виїхати за море, до Німеччини, та інших міст. Тепер ті джерела відпливу заникли, а населення зростає щоразу. На одного селянина часто припадає пів або чверть морґа. Які джерела заробітку має селянин? Тільки працю на фільварку Народовостеві причини забороняють полякам продавати землю для українців. Отже приходить кольоніст зпід Вадовиць і сідає на панськім ґрунті. Наемної праці кольоніст не потребує. Але що має робити український селянин? Залишаю сторінку моральну і несправедливости такої політики. Український селянин оправдано може уважатись скривдженим міністром Понятовским: бо і якже: Його діди від віків працювали на панській землі в поті чола, а сьогодні, як він доробиться і хоче купити кусок землі, то йому забороняють, а що більше, спроваджують чужу людину, і навіть не дадуть уже заробити „на панськім"? Я повторюю, що залишаю на боці моральну сторінку, але з чого той український хлоп має жити"?

Орґанізують збут кролячих скірок. Хліборобська Палата у Львові зачала орґанізувати збут сушених скірок з кріликів, а саме кожушкові і вовняні скірки Кожушкові скірки стягається з кролів підчас зимових убоїв від грудня до кінця березня. Тоді волос найгустіший і найтриваліший. Скіри з весняного і літнього убою йдуть на вовну. Ґуртівні приймають тільки добре сушені скірки, волосом до середини, натягнені на каблук, а не випхані сіном або соломою. Зі скіри муситься зіскробати товщ та мясо, а ніжки мають бути відтяті. Підчас продажі першої достави скірок ще в літі платила в Ґдині пересічно за одну кожушкову скірку по 1.20 зол., а за 1 кґ. білих скірок на вовну, 4.20 зол., за красі по 3.40 зол. Тож бачимо, що дуже виплатиться годувати кріликів Наші кооперативи повинні занятися скупом скірок.

Відбирають молитвенники. В селі Лодина сяніцького повіту купила собі Бронислава Филип український молитвенник „Господу помолімся", зладжений о. Петром Дзедзиком, а виданий Видавництвом „Криниця" в Перемишлі. Коли про це довідався солтис, пішов до Бронислави Филип до дому й відобрав їй молитвенник, мовляв — цей молитвенник мусить апробувати комендант постерунку в Мриголоді. Дівчина віддала молитвенник, а коли довший час його не звертали, вона почала упоминатись у солтиса, щоб він віддав їй молитвенник, бо це її власність. Солтис відповів, що молитвенник забрав комендант у Мриголоді. — Відколи то молитвенники апробує комачдант поліції?

Думаємо, що це належить до іншої влади.

500 зол. гривни на українського священника. Староство в Сяноці покарало о. Івана Гайдукевича, пароха в Добрій Шляхотській на Лемківщині, гривною 200 зол. за заборону співати шкільній молоді у церкві підчас богослуження дня 11. м. м. „Єще Польска”. Слід додати, що крім того сяніцьке староство покарало ще о. пароха І. Гайдукевича гривною в сумі 300 зол. за збірку Р. Ш. на весіллі у Добрій Шляхотській. Від обох карних рішень староства в Сяноці відкликався о. І. Гайдукевич до окружного суду в Яслі. Розправа відбудеться перед замісцевим виділом цього окружного суду в Сяноці, який створено після перенесення в 1934 р. окружного суду зі Сянока до Ясла. Засудженого буде боронити адв. др. В. Блавацький у Сяноці.

Тайні податкові урядовці. Міністерство Скарбу буде гостро контролювати і викривати, чи при податках і девізах не відбуваються надужиття. До тої цілі зорганізували спеціяльних урядників, котрі будуть потайки збирати відомости про дохід заробітки і спосіб життя поодиноких осіб, які платять податок. З цею метою тайні урядовці переводитимуть принагідні ґутірки в поїздах, ярмарках, у поршмах та іншій нагоді. Равночасно міністерство збільшило число контрольних районів. І так нові райони створено на области скарбової палати у Ловічу, Збаражі, Бережанах. Добромилі, **Ліську,** другий у Львові, у Ніску і Переворську.

Годує щурів. В селі Лодина вкрав хтось одному господареві мішок з вимолоченою пшеничкою Підозріння впало на М. Мільчановського, бо в нього найшли 45 кґ пшениці. Пшеницю забрали до місцевого солтиса, щоб він її переховав, поки суд не вкаже, чия пшениця. А тому, що зерно подібне до зерна, та ще з того самого села, суд наказав солтисові зверґнути пшеницю Мільчановському, як невинно посудженому в крадежі. Але пшениця по перехованні у солтиса зсохнулася з 45 кґ. щось на 30 кґ. Треба було аж поліції, щоб солтис віддав щурами зїджену пшеницю. Але солтис, щоб себе вибілити, казав, що в його хаті щурі, то вони певно зїли стільки пшениці. Дивне, що той сам солтис недавно розпихав примусово між людей шкідничу отруту й то так ревно, що господарі з останнього платили, бо пан солтис є мудра голова — при плаченні податку казав собі наперед платити за щурячі „ліки”, а відтак за податок. Чому він своїх щурів не

Греко-кат. Церква в Явірках.

витроїв і вони тепер мусіли хрумати чужу пшеничку?

Чи це лицює господареві? Недавно приїхали до села Гомчі якісь пани й разом з війтом з Мриголода хотіли забавитись у мисливих. Біда, бо своїх псів не мали, а тут треба виполошувати заяців. Та ще гірша біда, бо між нагаячами найшлися деякі старші ґазди і бувший містоголова читальні, що хотіли собі на „ґучках” заробити пару ґрошів. Нас це не обходить, хто собі полює; але як це виглядає панове наганячі, що ви в святу неділю, як цілий християнський світ служає св. Хвали Божої йдете на заробіток і як панські собаки виполошуєте якимсь недовіркам заяців? Чи ви забули, як вас у школі навчали: Памятай святий день святкувати!

А цих, як назвати? Неменше гарно пописується молодь зо села Семушевої. Вона забуває, що на неї доповідна з подивом гляділи сусідні села і ставили їх другим за взір. Аж нараз на весілля івана Гери в Семушевій, що женився з Томашівською в Голучкові, покрав хтось весільним гостям запрошеним з Манастирця коло Ліська, віжки з коней. Сарака певно думав, що манастирецькі коні мудріші від декого в Семушевій і без віжок траплять до хати.

“Народна Торговля”
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

Арештування судді в Новому Санчі. З доручення прокуратури окр. суду в Новому Санчі арештовано д-ра Людовика Гарнера, бувшого начальника суду в Чорнім Дунайці й судді в Гарадові Причина арештування стоїть у звязку з урядуванням Гарнера як судді.

Печерна людина у XX. столітті. У лісах біля Мілоціна в Ряшівщині найшли 25-літнього безробітного Я. на Дрозда, який мешкав у ямі, яку сам собі випорпав у землі та прикрив галуззям.

Забороняють будувати дяківку у Новосільцях. По жнивах взялися громадяни Новосілець Ґневош до будови домівки для дзвінника і дяківки та довели її під дах, а навіть уложили дещо крокв. Але на днях місцевий солтис в асисті поліцая з Писарівець заборонив кінчити будову. За причину заборони подав брак концесіонованого майстра й „ухили“ від наміченого пляну. Якщо ця заборона протягнеться, то зведений вже будинок готов зігнити на пні. Слід додати, що Новосільці Ґневош це напів польське село.

Ревізії й арештування у Теребчі. Дня 12. м. м. перевела поліція зі Сянока враз із поліційними агентами ревізії у Михайла Ваганки та Михайла Подубинського в Теребчі коло Сянока шукаючи за „антипаньствовими нелеґальними виданнями“, але

ДО КОРШМИ ВХОДИТЬ БАГАЦТВО, А ВИХОДИТЬ НУЖДА.

нічого не знайшла. Одначе згаданих громадян придержала довше ніж добу на станиці поліції в Сяноці. Поліція слухала у Сяноці і конфронтувала з придержаними недавно випущеного з вязниці за ріжні „справки“ Драбика з Теребчі, стовпа „русских“. Хоч як він обтяжував Ваганків, то при точнішім переслуханні якось сам заплутався так, що всі три придержані вийшли на волю, а Драбик залишився в арешті.

Заборонили забаву в Долині Сяніцьке староство заборонило забаву членам церковного брацтва в Долині коло Сянока в його власній домівці. Свою заборону мотивує претенсіями чит. Качковського в Долині до власности братського дому. Брацтво внесло до староства письменне вияснення і покликалось на присуди городського суду в Сяноці, що москвофіли не мали і не мають ніяких прав до братського дому, дарованого 18-ти громадянами-власниками з проханням змінити своє рішення.

25 буків комуністичному агітаторові. В познанському воєвідстві появилися в останніх часах члени розв'язаного безбожничого товариства і почали „освідомлюючу роботу". А „освідомлювали" вони селян в комунізмі. Одного з таких комуністичних агітаторів селяни роздягли до адамового строю і всипали 25 буків наголо. Від того часу комуністичні наганячі оминають те село і навіть не показуються в околиці.

Перепони солтиса при основанні кружка „Сільського Господаря" в Межиброді. В неділю 15. м. м. референував інструктор філії „Сільського Господаря" з Сянока в хаті п. Романського у Межиброді на довірочних сходинах справу заснування в селі кружка „Сіл. Господаря" та про годівлю рогатої худоби. Підчас цієї балачки впав до хати громадський посланець і не представляючись та не зважаючи на те, що це чужа хата, наказав піднесеним голосом, щоби присутні негайно розійшлися та щоб інструктор пішов з ним до солтиса. На запит інструктора, хто він такий, відповів: „Що вас це обходить?" І знову піднесеним голосом приказав інструкторові йти з ним до солтиса. Коли почув від інструктора, що він не має потреби йти до солтиса, вибіг з хати, погрожуючи інструкторові словами: „Чекай пташку, забере тебе відси поліція!" Після того сходини відбувалися спокійно далі. Небаром прибув до хати знову громадський посланець, але вже зі солтисом. Солтис навіть не питаючи, що це за сходини, наказав інструкторові йти з ним, а посланець грозив арештом за невиконання приказу. Щойно на запит інструктора солтис відповів, що він урядовець. Інструктор подав йому свою повновласть філії Тов-а „Сільський Господар" у Сяноці, а на дальше домагання ще й військову книжечку, як легітимаційний документ. Тоді солтис заявив, що тут не буде легітимувати, а забере інструктора зі собою. Коли почув, що інструктор не має охоти спацерувати по селі, пішов геть, забираючи зі собою легітимацію та військову книжечку. Прізвища цих „урядовців": солтис Василь Лакус і посланець Йосиф Гембалик, бо оба на кількакратні запити не сказали, як називаються. Свідками цього інциденту були між іншими Дмитро Лисенко, Михайло Вайцович, Іван Романський і Петро Романський. Що на це Хліборобська Палата? Просимо наших радників і представників У. П. Р., щоб інтервеніювали у відповідних чинників проти такого беззаконня на Лемківщині.

Перша вистава у селі. Свідома молодь села Лодина, уладила в читальні „Просвіта" ім. Тараса Шевченка першу виставу п. н. „Мати Наймичка" у власній домівці. Аматори дуже гарно відіграли цю драму. На виставі було багато своїх і чужих гостей. По виставі відбулась танкова забава. Весь дохід призначено на закупно книжок до бібліотеки „Просвіти".

Цілий культурний світ проти більшевиків і жидів. Страшна братовбийча війна, яка вже довгий час виточує ріки крови в Еспанії, відкрила світові, до чого може дійти там, де більшевики дадуть „волю". Як знаємо, жиди є головними носіями і пропагаторами більшевизму. Тому всюди розумні люди повстають і проти жидівського панування.

Засудили за страйк у Тулиголовськім. Дня 9. м. м. почався в Самборі суд за кровавий страйк у Тулиголовськім, п. Рудки над 47 селянами. Закидують їм, що вони зорганізували віче, на котрім ухвалили розігнати робітників, спроваджених з околиць Сянока на жнивні роботи. Узброєні в коли і дрючки, селяни вдерлись до двора і почали все нищити та хотіли підпалити двір. Поліція зі Львова розігнала товпу вбиваючи 7 селян, а кількох ранила. Всім підсудним закидують участь в тих розрухах, одначе вони не признаються до того. До розправи покликали 16 свідків. В суботу 12 грудня видав суд такий присуд: двох підсудних засуджено по рокові вязниці, інших по 4 до 10 місяців вязниці, а 17 увільнено цілком. Проти присуду адвокати зголосили апеляцію.

Уживайте лише

знаменитої цикорії **„ЛУНА"**, здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ"** і солодової кави **„ЛУНА"**, виробів Української Кооп. фабрики

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"

Львів XV., вул. Церковна 2.

Що о. Медвецький відповів делеґації селян?

Наслідки політики москвофільських парохів на Лемківщині.

„Діло" подає:

На соборчик до Сянока завитав недавно ап. адміністратор о. д-р Я. Медвецький. Тоді прибула теж делеґація зі села Костарівці під Сяноком, щоб пожалуватись на свого „коханого" пароха о. Венгриновича, якого стягнули аж з Равщини, щоб ширив „кацапський дурман" на Лемківщині. Ап. адміністратор о. Медвецький заявив рішуче, що не прийме більшої делеґації, як у складі трьох осіб і до того лише мужчин (між делеґатами було і кілька жінок).

Коли делеґати зясували о. адміністраторові, що внаслідок москвофільської політики нового пароха в церкві багато парохіян перестало ходити навіть до церкви, о. адміністратор відповів їм рішуче, що вони самі винні, що неходять до церкви. Далі заявив, що селян у Костарівцях хтось „бунтує", але він знає, хто це такий; хто-ж не ходить до церкви — тому видно її не треба.

На дальші жалі делеґатів про російщину у школі (нпр. Бог у трьох „ліцах"), якої діти не розуміють, про якісь незрозумілі молитвенники і нові зміни у відправі, що їх ввів новий парох, відповідав о. Медвецький флеґматично питаннями: „Ну і щож?". Колиж йому доказували, що ці зміни введено лише в Костарівцях, а в сусідніх селах усе залишилося по старому, нпр. у сусіднім селі Чертежі, де є теж священник „твердих убіжденій", о. адміністратор відповів таким питанням: „Чи я маю бути також злодієм, як мій сусід краде?" Коли делеґати переповіли дещо з проповідей о. Венгриновича, в яких він голосить, що від „востока" в Росії, Румунії і тут у Польщі — живе один православний нарід, о. д-р Медвецький закинув делеґатам брехню. А коли делеґати заявили, що свою справу перешлють до полагодження до Риму, о. адміністратор відповів, що замкне їм церкву, якщо будуть далі „бунти" в селі. Селяни відповіли, що і так вже ходять до церкви в чужих селах, щоб не слухати свого пастира та його кацапських мудрощів. Вкінці о. адміністратор відповів стереотиповим „якось то буде", але що і коли, Господь знає.

Слід додати, що до нещасних Костарівець зазирають останніми часами протестанти та хочуть їх „ущасливити", своєю „справедливістю", якої селяни не можуть, на жаль, дошукатися в о. адміністратора.

КНИЖКА — це одинокий видимий СИМВОЛ СВІТЛА, ПРАВДИ, ДОБРА й ЛЮБОВИ.

Свят-Вечір і народні повіря.

Наше українське життя на Лемківщині оплетене та окутане чудним повірям. Ці наші народні повіря оснувані багатьома віруваннями, забобонами й переказами, що їх передають з рода в рід. Але в українському житті на Лемківщині находиться багато спільного цілому великому українському народові, що разом з питомою лемківською душею лучить Лемківщину з усім, що своєрідне, з діда-прадіда — українське.

З окрема дуже цікаві звичаї та повіря в часі Святої Вечері. Тому подаємо короткий начерк народнього повіря в нашому селі Дубрівка Руська, біля Сянока.

Як покажуться на небі перші зорі й начинає вечоріти, господарі кормлять свою худібку сіном і просять кожну на коляду. Ґаздиня трясе курником, щоб кури добре неслись. Відтак забирають з боїща околіт соломи, молоді хлопці сіно, зілля, сніп вівса, леміш від плуга, сокиру й віть. При вході до хати витаються словами: Христос Раждається — Славіте Його — відповідає ґаздиня. Солому ставлять серед хати, сіно на столі, сніп і зілля в куті, леміш—сокиру—віть на соломі під столом.

При вечорі держать на лемеші ноги, щоб ніколи не боліли. Ґаздиня, звичайно мати, чистесенько вбрана, весела застелює обрусом стіл, на ньому кладе велику булку, білий і чорний хліб, на тарільчику вінок чоснику й на другім просфору. На чорному хлібі ставлять велику свічку.

Перед самою вечорою клякають усі перед святими образами й моляться (мовлять пацер). По молитві засвічують свічку та сідають доокола стола, при тому оглядаються, чи кожний має за собою свою тінь; бо в кого не буде тіні, цей вже не дочекає других свят. Не годиться теж стукати (дуркати) в часі вечорі, бо це теж віщує якесь нещастя.

Хто в селі скорше скінчить вечору, той скорше впорається зі жнивами.

Голова рідні, батько, перекроює просфору на стільки частей, скільки в хаті осіб. Всі встають — Дай Боже, щоб ми всі так разом у купці дочекалися других Гідніх (Рокових) Свят, другої коляди — каже господар і даровує кожному кусок просфори, а всі цілують батька у руку (у деяких селах наперед неньку, бабуню й батька). Потім їдять чіснок, але лушпини не обирають — щоб нігті не задиралися. Хто при вечорі забагато говорить, той буде впродовж цілого року сваритися, знов же цей, що не хоче їсти, буде цілий рік сумний і хоровитий.

Хліб не крають ножом, лише ломлять на кусні, бо не годиться при святій вечорі вживати ножів. Пізніше господиня хати подає по черзі: горох, капусту, гриби, кашу, кутю сливки, бобальки, голубці (розуміється прикрашені олієм, ніколи солониною або іншою омастою). Якщо декому при вечорі випала би з руки ложка, цей вже не дочекає других Свят. Горох, капусту, кашу треба зїсти чисто, бо не вродиться.

Як свічка при вечорі світиться ясно, то буде добрий рік, а коли блимає й темнявіє, не буде великого гаразду. Під тарелем, що в ньому подають горох, мусять бути гроші, щоб гріш держався хати цілий рік.

По вечорі звязують соломою (в деяких селах сіном) ложки і кладуть під сіно на столі, щоби в літі корови не розбігалися (ґзилися).

Дівчата, молодиці вибігають на подвіря (гопкати) і кричать: Гоп, гоп! Де мій хлоп?

З котрої сторони прийде відгомін, звідси прийде гарний і багатий (треба ще додати свідомий, бо саме багацтво не дає щастя!) жених, парубок. Дівчата намазують своє волосся медом (коси, хоч тепер тяжче втяти таку штуку, бо на село зайшла жидівська мода з руркованими фризурами — зам. складача), щоб їх хлопці любили.

Зновже просить замітка: намазувати волосся ведом, а може б краще було гарною научною книжкою, цебто знанням намазати свою головоньку? — як думаєте дівчаточка?

Треба також згадати, що по вечорі гасять свічку та якщо дим зо свічки кружляє понад столом, буде в хаті весілля, як іде до дверей, хтось з рідні помре.

У хаті розвязують солому й діти (деколи старші) бавляться, роблять собі з соломи кобилки та співають: „Гоша, гоша, кубилко наша. Гоша, гоша, а палаша, котра гарна, то наша. Затинай, підтинай синку кубилку, бо то наша кубилонька зо самого Відня, треба їй дати на підкови, бо вона бідна". Старші хлопці сходяться в хатах, де є дівчата і разом колядують. Коляда „Бог Предвічний" далеко, далечко несеться по селі.

Старші господарі не ходять до другої хати, хоч у деяких селах пр. у Синеві рідня йде до своїх сестер, свояків і приятелів і вгощується. Перед сходом сонця йдуть на ріку (потік) по воду, миються, під ведро кладуть гроші, щоби здорові були, круглі як гріш.

Рано ходять полазники й бажають господарям усего найкращого: „Помагай-би, на щестя, на здоровля на той Новий Рік. Жиби вам ся родило жито, як корито, ячмінь як ходак, жибисти мали добрий панцак".

В інших селах полазники так бажають: „Помайбіг на щастя, на здоровля, най буде більший у вас достаток як то-рік, то й нам дате красний обрік. А ми вам достаток в оборі, весілля в коморі; потім легки народини й нас не забудьте просити на кстини. З людьми любіться, а за кожух держіться. Бідного спомагайте, за батьків памятайте. Правду шануйте, Бога у себе пантруйте. До яри скоро ставайте, літом ся негайте, осінь перемине й другу кращу коляду дожене. І тепер нам з Христом пращайте й на дальшу дорогу даруночок дайте".

Михайло Зошак
з Дубрівки.

Пишете, що Вам подобається „Наш Лемко" — тому старайтеся його піддержати. **А найкраще його піддержите, якщо негайно вишлете свою передплату й намовите свого сусіда, щоб також став передплатником „Нашого Лемка"**, одинокого українського народнього часопису для Лемківщини.

ПРАЦЯ В КРУЖКУ Р. Ш. У КОСТАРІВЦЯХ.

Старшина Кружка Р. Ш. у Костарівцях взялася поважно до праці. Кружок має завдяки старанням Старшини 60 членів, при чому треба з признанням зазначити, що між членами є значне число жінок. Члени Кружка сходяться 3 рази у тиждень до домівки Кружка. Дня 4. жовтня 1936 р. відбулися сходини членів з рефератом „Про історію та устрій Запорожжа". Реферат виголосив Голова сяніцького Кружка д-р Степан Ванчицький. Дня 1. грудня розпочався у Костарівцях під фірмою Кружка Р. Ш. трикотарський курс. Відкриття курсу довершив д-р Ванчицький. Вписалося і постійно ходить на цей курс 26 учасниць. Жалко, що не вписуються хлопці на цей курс. Вони не повинні стидатися такої науки. Чоловік повинен стидатися, як чогось не вміє, а не того, що вчиться чогось доброго. Курс веде досвідна учителька п. Марійка Борис, яка занялася теж орґанізацією дорослу при Кружку Р. Ш. Громадянство дуже вдоволене з праці провідниці курсу.

ГРОМАДЯНИ ЯВІРНИКА ГОРНУТЬСЯ ДО СУСПІЛЬНОЇ ПРАЦІ.

Посів праці о. Іванчука видав гарні плоди. У Явірнику збудовано „Народній Дім", в якому міститься філія команецької кооперативи, є велика саля зі сценою на збори та театральні вистави. Вона ще недокінчена, тож треба поспішно її докінчити та приготовити концерт і театральну виставу. Громадяни Явірника дуже люблять театральні вистави. Від місяця існує вже в Явірнику Кружок Р. Ш. під проводом Данька Мацка. Молода Старшина Кружка працює з охотою для загального добра, зеднує членів, читає книжки і часописи та старається у всьому дати добрий примір другим громадянам. У неділю 6. грудня виголосив д-р Ванчицький зі Сянока у нашому Кружку реферат „Про завдання і методи праці Р. Ш.", при чому навязав референт до історичних традицій українського народу у змаганні до освіти. Вписалося кільканацять членів до Кружка, майже виключно молодь. Немило вражає, що не вписалася у члени ні одна жінка. Сподіємося, що це лихо буде направлене, адже жінкам неменше потрібна освіта, як мужчинам. Старшина Кружка находить щире відношення і дружню поміч у праці зі сторони місцевого душпастиря о. В. Савицького. Маємо надію, що при його помочі громадяни Явірника приступлять у літі 1937 р. до основання дитячого садка.

ТЕАТРАЛЬНА ВИСТАВА У СЯНОЦІ.

На св. Андрея уладила КОС при Філії „Просвіти" у Сяноці театральну виставу драми „Мати". Ця драма перестаріла своєю темою. Особливо немило вражала піяцька сцена у хаті Івана, яка ще й до того довго тягнулася. Крайній час, щоби ковбаса та чарка зійшли з нашої сцени, бо це має деморалізуючий вплив. Тільки деякі особи грали досить добре. Гостей було несподівано богато, особливо зі сіл: Костарівці, Чертеж, Новосільці, Дубрівка. Зі Сянока було мало гостей і за це не можна похвалити ані місцевої інтеліґенції ані міщан. Матеріяльний вислід добрий. КОС має дуже вдячне поле до праці, устроюючи театральні вистави, але безумовно треба їх краще підготовляти.

ГРОМАДЯНИ ГОЛУЧКОВА І ТИРЯВИ СІЛЬНОЇ ПЕРЕД СУДОМ.

У дні 3. травня м. р. припадала Служба Божа у Голучкові, дочерній церкві, приналежній до парохії у Тиряві Сільній. Присутні були теж громадяни з Тиряви Сільної. По Службі Божій почав хор співати церковну пісню „Боже, вислухай благання..." За хором сейчас підхопив цю пісню весь народ присутній у церкві, бо на похвалу цим громадянам треба сказати, що вони всі вміють співати цю гарну пісню. Ніхто з присутніх у церкві громадян не звернув на це уваги, що учителька місцевої школи Казимира Слушкевічувна почала співати іншу пісню. По кількох днях почалися дохождення проти учасників хору з Голучкова з того приводу, що вони перервали цій учительці спів пісні „Боже цось Польскен". Староство покарало за цей вчинок 10 громадян Голучкова і 2 громадян Тиряви Сільної (у тому 1 жінку). Засуджені переказали справу під розгляд окружному судові в Сяноці. Суд видав увільняючий присуд супроти всіх 12 обжалованих, приймаючи, що у вчинку обжалованих нема перестулу арт. 18. зак. о перест., що вони не допустилися демонстраційного виявлення неохоти супроти польської держави. Усіх боронив адв. д-р Ванчицький зі Сянока.

В КУЛЬТУРНІЙ ПРАЦІ ДОЛЯ НАШОГО НАРОДУ.

Дня 15. і 21. листопаду м. р. заходом читальні „Просвіти" ім. Т. Шевченка в Боську давав аматорський кружок виставу п. наг.: „Страшна Помста". Моральний і матеріяльний успіх був вдоволяючий. Завдяки Михайлові Процьові як режисерові актори вивязалися зі своїх ролі назагал добре.

Треба признати, що М. Процьові вдалося привести до згоди й єдности ворогуючу безпотрібно між собою нашу молодь зі всіх частей нашого села та завдяки його зусиллям серед молоді закипіла просвітня праця. Славно молодці, памятайте, що ми всі одного дерева вітки, працюйте в користь свого народу. Тільки ми самі власним силами здобудемо собі й нашому Українському Народові кращу долю. Живемо саме в часах, де наш народ потребує багато праці, єдности й любови.

ХТО БІДІ ПАН ТА ЯКИЙ ЙОГО КРАМ.

Мої добрі люденькове, хочу Вам сказати, що в нас у Білянці нового чувати. Довго мав я намір, але не було часу, бо я любив слухати крирів і галасу. Зробилися дві партії в селі; одна тягне до своїх, а друга в бік цілі мили. Бо в нас є ще такі — сміло можу це сказати,, що вони навіть згідні за горілку село продати. А як стали громадський дім будувати, то наш солтис не міг собі ради дати. Десь там буря звивертала урвиська, то пан шолтис розіпхав між бідні людиська. А ще як якийсь Дурляк забрав голос серед села, така тоді ся розмова вела, що нарід і село запоганює та його в темних красках малює. Але на таких є рада: прогнати з осела й ціла парада. Коби ще такий шовтис знав грамоти, було би менше біди й псоти. А то вам до лісного за порадою чмелить і що раз гіршу бібу в селі стелить. Шкода, що він свій чоловік, а тягне село у чужий бік. За то най го нагла хопить чкавка, руйникам і такому жичить

Василь Кавка.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ.

Памятний день у Костевій.

Наше село бідненьке, положене над річкою, що наче стежинкою вється між хатами, низенькими українськими сільськими хатинами.

Ми належимо до перемиської землі, одначе чомусь зачислили нас до цеї т. зв. риманівської ап. адміністрації. Але не в тому річ; справа нашого культурного життя. Як у всіх лемківських селах, так і в нашій Костевій, що належить до Бахіря і творить наче фортецю на самім західнім промежжі, до 1925 р. не проявляли в нас охоти до просвітнього життя. У цьому році засновують читальню „Просвіти", але вона немає своєї хати. Врешті 1934 рік стає переломовою точкою в житті села. Оце свідомий громадянин **Дмитро Деркач** дарує площу під будову читальняного будинку. За допомогою заморської еміґрації побудовано величавий просвітянський будинок. І тут у дні 21. листопаду 1936 р. відсвятковано врочисто День Просвіти при слідуючій програмі: Вступне слово виголосив С. Микита, делеґат філії Просвіти з Перемишля, відтак хор відспівав кілька українських і народніх пісень у ріжних відступах святочної програми. Дуже гарно деклямував „Просвіті" Осипко Деркач, „У члени Читальні" Степанія Татарин, „Українець я малий" 6-літній Осипко Сковрінок і другі. Присутнім за участь у святі подякував палкими, глибоко продуманими словами Голова читальні, громадянин **Володимир Кашицький**, що заохочував усіх до дальшої ревної праці над культурним життям, згадуючи слова Тараса Шевченка: „Учітеся брати мої, Думайте, читайте, І чужого навчайтеся". Зокрема вказав він на велику небезпеку, що йде зі злих, ворожих комуністичних книжок і ґазет, які треба нищити, бо червона зараза веде культуру до загладу, та поневолює народи.

Відспіванням національного гимну закінчено цей великий день у житті Костевян. Це дає запоруку, що громадяни Костевої віднайшли себе, пізнали чиї вони діти і вже тепер немає сили, яка звела би село на манівці.

Бажаємо Голові читальні і всім Громадянам у Костевій сили встоятись і гідно держати прапор рідньої культури.

Совіти цвинтар хліборобства.

Недавно хвалився московський диктатор Сталін розвитком хліборобства в Совітах. На те чеський політик хліборобської партії Регор написав у часописі тої партії, що самохвальба Сталіна це велика брехня, бо в дійсності большевики зробили з бувшої Росії рільниче кладовище. Доказує це п. Регор ось як:

В Росії є понад сто міліонів гектарів орної землі. З того тільки 2 відсотки лишилися в руках дрібних господарів, а решта це совхози і колхози (совітські та спілкові господарства). Дальше хвалиться Сталін, що ті простори ореться 400 тисячами тракторів. На те каже п. Регор, що це трактори дуже слабі, бо праця кожного з них відповідає пересічно праці двох пар живих коней. Урядова статистика потверджє, що четвертина тих тракторів нечинна, а працює тільки 300 тисяч возів. Отже один трактор випадає на 300—400 гектарів, себто так, якби 2 парі живих коней мали зорати 300 до 400 гектарів.

Совітська рільна система цілком збанкротувала. Колись дрібні господарі збірали разом 100 міліонів метр. сотнарів пшениці і 200 міліонів сон. жита на рік. Була це половина світового збору. Зате Совіти мусять спроваджувати збіжжа. До світової війни мала Росія 35 міліонів коней, 60 міліонів рогатої худоби, 80 міліонів овець, 20 міліонів безрог, 5 міліонів кіз, себто разом 200 міліонів штук домашніх звірят. А тепер у Совітах є тільки 100 міліонів домашніх звірят, себто тільки половина того, що було до війни. Тут найслабша точка земельної господарки Совітів. У давній Росії було чим обробити все поле, хоч не було тракторів, а тепер, щоб управити ввесь простір ріллі, треба три міліони чинних тракторів. А коли Росія має тих тракторів ледви одну десяту частину, то нічого дивного, що Совіти стали цвинтарем хліборобства.

В кождій українській хаті на Лемківщині, де є шкільні діти повинен находитися журналик

„СВІТ ДИТИНИ"

прегарно ілюстрований, який КВАРТАЛЬНО коштує лиш 1 злотий. Батьки! не жалійте видатку 1 золотого для добра своєї дитини й запренумеруйте для неї цю корисну газетку.

Замовлення посилайте переказами грошевими на таку адресу: Видавництво „СВІТ ДИТИНИ" Львів, ул. Зіморовича 2.

ВИ ГРЕБЛЮ БУДЬТЕ...

Хоч буря лютує по Бескиді
І гне до долу Ваші спини,
Ви не хиляйте до землі чола
Та будьте духом все кріпкими.

Хоч біда, нужда по хижах царює,
І Ваші серця жовчем напуває,
Ви не попадайте в зневіру —
Вона як червак духа підгризає.

Та в темноті Ви не шукайте шляху,
І голіруч не поборюйте лиха,
Бо заблукавши на бездоріжжях —
По вік не побачите світла.

Ви книжку, часопис в руки беріть
І в них знайдете правдиву путь —
Осяяну світлом, що духа збудить
І всіх незрячих зрячими зробить.

Тямтеж усе, що Ви члени
Сорок міліонового народу —
Як землю море заляти хоче:
Ви греблею будьте з заходу.

Греблею міцною, твердою як крицця,
Хай тужіє Ваша воля і серця:
Встане з руїни доля України,
Бо ми діждемося ще рідного сонця.

Степан Сквёртнянський.

ПОЛОЖЕННЯ НА ЗБІЖЕВИХ РИНКАХ.

Звідомлення Міжнароднього Хліборобського Інституту в Римі за листопад свідчать, що світові припаси збіжжа, головно пшениці в заморських хліборобських краях далі постійно меншають. В часі найбільшої кризи в 1933 році ті припаси виносили щось коло 180 міліонів метр. сотнарів. Коли так дальше піде, то на весну ті припаси спадуть до 35 міліонів сотн. Відомо, що також від висоти тих припасів залежать і ціни збіж на світових ринках. Отже минулого тижня ціни на жито, пшеницю та ячмінь на заграничних ринках знову піднеслися. Причинилося до того не тільки те, що краї, які вивозять збіжжа, в цім році не мають що вивозити, але й загальна політична суматоха в Европі. В останніх часах багато збіжжа закуповує Англія та Італія, а мабуть і Німеччина, а Совіти, котрі минулих років продавали збіжжа за границю, тепер нічого майже не вивозять.

Франц Коковський.

Від Сянока по Динів.

Докінчення.

Два і пів кільометра від Волоші лежать **Селиська,** від них 3 км. Поруба, Гути, а ще трішки дальше **Дуброва.**

Селиська, колись чисто українське село, числить нині 360 українців, а 380 латинників. Мимо великого натиску українці держаться добре, мають власну домівку, де міститься читальня „Просвіти", кооперативи „Надія" та „Єдність". Село свідоме, дбає про національну честь. Головна заслуга в тому о. Теодора Савойки, українського священника того типу, що перед ними треба все хилити голову за їхню працю. Сьогодні сімдесятьлітній дідусь, але які в його ясні думки, які здорозі погляди на все. Кожному раджу щиро прочитати брошуру о. Савойки „Наша молодь", щоб пізнати, як наше старе, свідоме та національно настроене громадянство дивиться на те, що в нас тепер діється та на ті події враз із побічними обставинами, що відбулися недавно тому. Може кому промовлять щирі, хоч нераз тверді слова о. Савойки до серця: я читав їх зо зворушенням та подивом!

Дуброва цілком златинщена, не найдемо там і пів десятка українців. Це латинщення розпочалося в 1805. році, коли місцеву церкву замкнули, розібрали та вже не відбудували нової. За сто літ, бо до 1901. р. число українців упало до 90 душ, а від 1914. р. коли пароха Селиск враз із його двома синами вивезли до Талергофу, златинщилася ще решта. Краще стоять **Поруби,** бо на 870 душ українців мають тільки 52 латиників. Проте і в Порубах і в Селиських школа з польською мовою навчання. Поруби мають також свою читальню „Просвіти" та власну домівку.

Шість кільометрів від Селиськ лежить містечко Динів. Власницею динівського ключа в XVI. столітті була подільська каштелянка, Катерина Ваповська. Вона вславилася тим, що 23. січня 1593. р забрала селянам церкви в Ізбебках, Лубні й Глуднім, Бахірі та Варі, а ще на Динівському передмістю та перемінила їх на латинські костели, а там — як каже в своїй грамоті — „каплан од нас презентовани ма навращаць Русь до косьцьола св. Ржимского, дзеці руске хщіць і пільноваць, аби у попуф не били хщоне". Наслідок цеї „місійної праці" був такий, що нині в Динові стрінемо не більше 60 душ українців.

Із Динова вертаємося ще через **Ніздрець** (чисто польське село) до **Вари,** нічим незамітного села, що має ще 361 душ українців. Не забули ми навідатися до Бахіра та Павлокоми.

Бахір лежить 5 км. від Динова, існує вже він у чотирнацятому столітті. Із початком XV. ст. дістає Бахір управу після німецького права, а в XVI. столітті переходить ті самі злидні, що й інші села, що були власністю каштелянки Ваповської. Щойно в 1645. році позволяє тодішній дідич Микола Станислав Ваповський оснувати в Бахірі наново українську парохію.

У 1892. р. переходить на латинський обряд присілок Уляниця, де нині живе аж — **один українець!** Українських установ у Бахірі нема, школа — з польською мовою навчання (українців у Бахірі небагато більше сотні душ).

Цікавіше зате представляється **Павлокома.** Там живе майже 900 українців на 261 латинників, школа з українською мовою навчання, читальня „Просвіти", молочарня, Брацтво тверезости, товариство „Апостольства Молитви".

Павлокома мала взяти свою назву від дідича Павла Коміка. До первісних 5 мешканців Павлокоми прибували з часом крім двірської служби й другі наші люди, корчували тут ліси та дали початок селові.

Коли перша деревляна церква в Павлокомі згоріла, мешканці ходили до церкви в Сільниці, де була колись самостійна гр.-кат. парохія. Місце, де ця церква та де були побудовані приходські будинки в Сільниці, називають тепер „прибощівка". Коли ж і церква в Сільниці згоріла, побудували в Павлокомі нову деревляну церкву, що перестояла до 1909 року. Тоді збудували теперішню, мурована церкву. Тимчасом Сільчани, що не хотіли складати конкуренційних датків на потреби матірньої церкви в Павлокомій, перейшли 1875. року гремяльно на латинський обряд.

Українські мешканці Павлокомої свідомі, горді на свою національну приналежність, зокрема молодь. Взагалі те село поруч Улюча, Волоші та Селиськ — це наше найкраще село в Березівщині.

Гордиться воно ще тим, що з нього вийшов один із директорів Маслосоюзу, а саме дир. Андрій Мудрик.

На закінчення поїздки треба навідатися бодай на хвилину до **Лубної.**

Церква у Лубній існувала вже в 1593. році й стояла на тому місці, де тепер латинський костел. Потім, як Ваповська забрала ту церкву, зісталися парохіяни без церкви і аж десь коло половини XVII. віку побудували церкву в тому місці, де вона стоїть тепер. Для цієї церкви купив у 1702. році трохи поля священник Іван Бурдашевський, але вже в 1703. році шведські війська спалили церкву й 96 хат із господарськими будинками.

По відході шведів, що стягнули зі села контрибуцію у висоті 700 тинфів, скоро тільки настали трохи спокійніші часи, побудували селяни нову церкву, деревляну, що простояла до 1780. р. або до 1800. р. У тих роках парохіяни при помочі дідича побудували нову церкву, що її відновлено в шістьдесятих роках минулого століття.

Нині в Лубній з присілками майже 2000 душ українців, школа з польською мовою навчання, читальня „Просвіти" є, але дрімає.

*

* *

Не можу здержатися, щоб на закінчення моєї поїздки не дати малого статистичного зіставлення, що вказує на зріст або зменшення українського населення та на шкільництво в місцях, що про них говорилося у статті.

Ч. п.	Місцевість	Скількість українського населення в рр.				Мова навч. у школі*)	
		1878	1912	1931	1935	1912	1935
1.	Бахір	859	1245	?	115	п.	п.
2.	Вара	287	353	350	361	п.	п.
3.	Видрна	130	222	86	98	—	—
4.	Волош і Воля	488	800	831	855	у.	у.
5.	Глудно	993	1517	1419	1456	у.	п.

*) „у" — означає українську мову навчання, „п" — польську, „м" — мішану, утраквістичну.

МОЛОЧАРСЬКА АНКЕТА.

Недавно відбулася в Боську молочарська анкета. Реферат про економічно-господарське положення в наших селах виголосив інж. Мосора. Зібраних на анкеті було багато й це вказує на загальне заінтересування господарськими справами. Реферат був дуже цікавий і цінний, бо вказував, як годувати домашні тварини, підбирати відповідно пашу, щоб збільшити видайність молока, як годувати дріб, кріликів, зокрема бесідник пояснив зібраним господарям, які є похибки при будові стаєн в наших селах, як повинні виглядати взірцеві обори і стайні.

Зібрані господарі в домівці читальні „Просвіти“ вертали вдоволені з реферату та говорили між собою: „Така наука придалась би нам що неділі“. Але не всі спішилися до своїх хат, свідоміші господарі Українці довго ще обговорювали над усіми пекучими господарсько-економічними справами й освітнього характеру, вкінці перевели поміж собою добровільну збірку на Українських Інвалідів у сумі 6.50 зол. Честь Вам Рідні Брати!

КЛОПІТ ЕМІГРАНТІВ У ФРАНЦІЇ.

Багато еміґрантів, що перебувають часово у Франції та які в повоєнному часі принесли французькому народові великі користи, находяться тепер у скрутному положенні. Щораз більший наплив чужосторонніх робітників підорвав варстат праці цим еміґрантам, що давніше працювали у французьких фабриках і на ріллі, так, що французькі парляментарні круги обдумали окремий законопроект відносно чужинців на випадок війни. Саме всіх чужинців поділено на три категорії. Еміґрантів, що належать до союзних держав заберуть примусово до війська, всіх невтральних виселять до 48 годин з Франції, зновже з ворожих країв негайно запровадять до концентраційних таборів.

Але може так аж зле не буде, бо до війни не так скоро прийде, врешті приповідка каже: „Чоловік стріляє, а Бог кулі носить“. Французи своє й інші народи своє.

„НАУКА СЕКТАНТІВ І КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА“.

Під таким наголовком видало В-во „Русалка“ книжку Гр. Дворянина, з метою: дати громадянству ясну картину того, що голосять ріжні сектанти і як в дійсности треба розуміти Святе Письмо, та як реаґувати на баламуцтва сектантів.

Сектанство є сьогодні одним з найбільших лих серед нашого народу. Обовязком не тільки духовних, але й світських громадян є протиставитися поширенню і утвердженню сектанства на нашій землі. Бо якщо не поборемо сектанства в зародку, то даремні будуть наші зусилля в боротьбі з цим лихом тоді, коли воно розростеться і зорганізується!

Дуже помічною в поборюванні сектанства стане кожному книжка Гр. Дворянина: **„Наука сектантів і Католицька Церква“.** Про вартість книжки свідчать прихильні рецензії в українській пресі, та письма, які отримує автор. Ось деякі уривки з письм в скороченні:

„... Отримав я Вашу так гарну і цінну працю... Ви положили значну заслугу для нашої Церкви і Духовенства. Ваша книжка без сумніву причиниться до цього, що Духовенство з більшою охотою і знанням візьметься до праці над поборюванням сект“...

† Андрей
Митрополит в. р.

Ціна книжки зол. 4. Для передплатників „Нашого Лемка“ зол. 3. — Замовлення слати на адресу Видавництва:

„Русалка“ — Львів, Ольшевського 11.

Любов власного народу засвідчимо найкраще висилкою „Дару Просвіті“.

6. Гломча	515	688	1092	726	у.	п.
		з Лодиною				
7. Грушівка	233	350	450	376	у.	м.
8. Динів	206	70	54	60	п.	п.
9. Добра	1136	1783	2045	1712	у.	м.
10. Іздебки	621	1136	992	1003	п.	п.
11. Кінське	389	908	850	680	п.	п.
12. Кремяна	58	16	1	—	п.	п.
13. Криве	169	237	33	57	п.	п.
14. Лодина	214	356	1092	341	п.	м.
		з Гломчею				
15. Лубна	1015	1698	1882	1976	у.	п.
16. Межибріддя	322	436	400	411	у.	м.
17. Невістка	125	213	77	98	п.	п.
18. Обарим	25	35	25	40	—	—
19. Павлокома	753	930	889	898	у.	у.
20. Поруби-Гута	283	723	860	870	п.	п.
21. Селиська	173	388	356	358	п.	п.
22. Темешів	40	24	2	—	п.	п.
23. Теребча	642	810	780	821	у.	м.
24. Тирява-Сільна	725	828	893	892	у.	м.
25. Улюч	1307	1739	1269	1160	у.	м.
26. Ютрилів	159	358	200	250	п.	п.
27. Яблониця	417	650	618	665	у.	м.

* * *

Якіж загальні висновки цеї поїздки, які побажання, які напрямні поступування?

Усі села повинні собі взяти за приклад Волошу, Селиська, Улюч, Павлокому. Усі повинні прямувати до просвіти, свідомости, до кращого майбутнього. Ні один громадянин не повинен закладати безчинно рук.

А головне слово за нашими природніми провідниками народу, за священниками. Нехай кожний зробить хоч половину того, що зробили о. Солтикевич, о. Савойка, нехай кожний працює як о. Головід та його Дружина, або о. Кузьмінський, о. Калужняцький і другі. Тоді сміло глянемо в очі майбутньому.

На це відповідь тільки одна: Якнайбільше праці, якнайбільше старань, щоб удержати ще ці останки нашого стану посідання, коли не поширити його, щоб розбудити національну свідомість, що дрімає.

Вже появився і продається у В-ві „Батьківщина“ і книгарнях **„Сама шию“**

Сцей перший український підручник жіночого крою зладженнй панею А. Цьокан приносить крій:

1. а) біля на постіль
   б) біля мужеського
   в) біля жіночого
   г) біля діточого
1. Жіночих суконь
2. Жіночих плащів
4. Дитячих суконочок і плащів
5. Хлопячих убрань і плащиків

Маючи підручник **„САМА ШИЮ“**, кожна жінка зможе стати для себе кравчинею. — Це величезна ощадність.

Ціна підручника всього 8.00 зл., з пересилкою 8.50 зл.

Замовляти: **В-во „Батьківщина“** Львів, Чарнецького 8.

НАДІСЛАНІ СВЯТОЧНІ БАЖАННЯ!

Хвальна Редакціє!

Ми передплатники „Нашого Лемка" в Дубрівці Руській, коло Сянока, шлемо щирий привіт з нагоди Христового Рождества й бажаємо п. Редакторам всего найліпшого за Ваш тяжкий труд для нас Українців на Лемківщині.

Дай Боже, щоб „Наш Лемко" став з Новим Роком тижневиком і загостив під кожну лемківську стріху; щоб підіймав нас в теперішніх тяжких часах на дусі й вивів нас Українців Лемківщини на шлях кращого завтра.

Ми так його полюбили, що ніколи з ним не розлучимося. Він став найкращим і найвірнішим нашим другом. З „Нашим Лемком" підемо й віднайдемо нашу Правду, як убогі пастирі за Вифлеємською Зіркою зайшли до Новонародженого Божого Дитяти.

Тож кличемо радісно: Рідні Брати, Свояки, Сусіди, Приятелі і всі Українці на Лемківщині ходіть з нами, бо — Христос Раждається! Правда з нами! — (Слідують підписи).

Дописка: Щиро-сердечно відповідаємо: Славіте Його! Одночасно запрошуємо Всіх Дорогих Сестер і Братів до нашої Великої Української Родини словами: З Христом за Україну.

Редакція „Нашого Лемка".

Церковний Комітет зі своїм українським душпастирем у селі Гирова, к. Дукли.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Наших Передплатників у Канаді повідомляємо, щоб купували наші книжки видання Бібліотеки Лемківщини (Ілюстров. історія Лемківщини й Українське весілля) в нашого представника громадянина **Василя Челюка в Торонті, при вул. Маннінґ Аве 302.**

На його руки прохаємо також Всіх, що здеклярували, складати передплату на 1937 рік з тим, що цілорічна передплата на часопис „Наш Лемко" для закордону виносить лише 1 доляр.

Адміністрація „Нашого Лемка".

Скоро пішлю передплату, бо знаю, що хто скоро дає, той двічі дає.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Теодозія Гривнак, Едмонтон: Два доляри за додаткові числа (по 10 прим.) за місяці вересень і жовтень ми одержали з належною для Вас подякою. Рівнож 1. дол. на передплату для Вп. А. Купченко. Другого Вашого листа одержали ми 16. м. м. і зараз вислали 100 пр. ч. 24. Щиро Вам дякуємо Вп. Добродійко за Ваші великі труди для нашої Лемківщини і бажаємо Вам і Вашій Рідні всего найкращого з Новим Роком і Христовим Рождеством: Христос Раждається!

Вп. Катерина Вархоляк з Вароблика: одержала від своєї дочки Зеновії зам. Скірник у Чікаго цілорічню передплату і календар на 1937 р. Часопис будете одержувати в кружку С. Г. У Вашому імені бажаємо громадянам Зеновії й Теодозеві Скірник щасливої долі з Христовим Празником Рождества.

Вп. Анна Оліяр, Америка: усе одержали в найкращому порядку. Два доляри передали Світові Дитини, відповідь піде окремо від Редакції С. Д.

Посвідки за доручені бібліотечки прохаємо ввічливо задержати для дальшої праці. За дар на пресовий фонд (1. д.) щиренько дякуємо й бажаємо Вам кріпких сил до дальшої культурної праці. Шлемо Вам і Вашій Рідні сердечні побажання з рідних сторін: Христос Раждається!

Вп. М. Осідач у Ва: вітаємо, кожну здорову думку і корисну для Лемківщини використаємо. Присилайте. Христос Раждається.

Вп. Катря Нісевич, Чікаго: 5 дол. передали від Жіночого Т-ва Українським Інвалідам, 10 д. призначуємо на поширення нашого часопису згідно з Вашим бажанням. Ми тої самої думки, що Ви подали у Вашому цінному листі. Листа хованемо між наші документи, як історичні надбання. Нашим Сестрам з Сяніччини і Вам з Ріднею шлемо наші українські привіти з радісним: Христос Родився.

Вп. Василь І. Челюк, Канада: Адресу змінюємо; оповістку помістили, окремо пишемо до наших передплатників у згаданих Вами місцевостях. Гратулюємо Вам за Ваші статті в Лемківському Дзвоні. Інші вказівки вишлемо Вам листом. Приймітъ від нас за Ваші тяжкі але успішні труди якнайщиріші побажання кращої долі з Новим Роком і Веселих Свят Христового Рождества.

Не позваляють учити релігії українських дітей.

В містечку Мриголоді, сяніцького повіту, живе під теперішню пору 56 українських громадян. Діти цих громадян ходять до всенародньої школи в Мриголоді. На годину греко-кат. релігії приходив до цієї школи український священик з Гломчі, о. Степан Головід, парох Гломчі, Лодини й Мриголода.

Так було ще від часу одержання дозволу на навчання греко-кат. релігії в Мриголоді, виданого греко-кат. Перемискою Епископською Консисторією. Щойно в дні 12 мм. одержав о. Степан Головід заборону навчати греко-кат. релігії українських дітей в Мриголоді від шкільного інспектора в Сяноці, без подання причини.

—o—

Лемківське дзеркало.

Мороз уже на шибах цвите квітами та блестить зірка високо над нами, тоді дідуха несе батько зі стодоли.

Вже радіють люди й білі гори, бо всі щасливо діждали цеї пари.

Забудуть, що зима морозить землицю, що ґазда останню продає ялицю, що по Лемківщині вовки муть ходити та дорібок нищити...

Тоді полотенцем стіл застелять, положивши сіна і вся наша рідня приклонить коліна: перед Престіл Божий батько, мати і дрібні діти благання заносять, за ласки дякують і нових просять. На всіх лицях радість, що Христос родився. Що і для нас Лемків ліпша прийде доля, щезне сатана і його сваволя.

Тому теж і Чмелик так усім бажає:

Хай у вашу хату щастя завитає

„Наш Лемко" боровся за кращу загату, тож треба післати йому передплату. Щоби з Новим Роком еще кращим стався, всіх легкодухів картав і поширювався.

Хлопці — хай зберуться — поколядувати й збірку на народні цілі жертвувати:

„Рідна Школа" кличе, „Просвіту" піддержати й „Нашому Лемкові" зо два ґрейцарі на фонд післати!

Тепер всім здоровля бажаю й бажати не перестану, поки всего добра від вас не дістану.

Торбу взяв велику; кладіть не жалуйте; що спекли, зварили — повну наладуйте... Пироги зі сиром, голубці гречані, тай пампушки товсті медом смаровані, бобальки із маком, завиванці з повилом, чи борщик, капусту змету як ходилом...

Горілки ані кропки не хочу, це бісова видумка, що від неї путається здорова думка.

Під кінець всіх гарненько прошу: добре памятати й кума на свята — хоч слівцем згадати. Ґазда чи ґаздиня, хлопець й дівчина, хай навіть згадає в колисці дитина. Та хто буде в хаті ще й деревце мати — то кума Гаврила іменем назвати...

Вам буде весело, а мені теж мило і перейдуть Божі свята щасливо.

Так Усім Любим Сестрам і Братам бажає **кум Чмелик Гаврило.**

Чи Ви вже купили собі книжку **Лемківської Бібліотеки?**
1. ч. Юліян Тарнович: **Ілюстрована історія Лемківщини,**
2. ч. Іван Буґера: **Українське весілля на Лемківщині.**
Обі книжки з поштовою пересилкою 4 злоті.
Друкується 3. ч. Франц Коковський: **Східніми межами Лемківщини.**
Замовляти в Адміністрації **„Наш Лемко"**, Львів, ул. Зіморовича 2.

Підроблений лемко:
— Ґаздо, на вам нашу ґазету.
Наш лемко:
— Вей, та ци тя вовци зїли — ґварит, што кет вдягнув холошні, лайбик і керпці, то він юж наш!? Бо ґейби так: керпці наши, нагавки тижек і лейбик кусцьок подібний до нашого, але ґамба і голова то цавком не наша, лем маскальска. За то си ид до своїх пайташів, няй си твою ґазету читают. Я не бортак, жибим аж на таку ґазету зишов.

ДЗВІНОЧОК
найкращий приятель української дитини він розрадить, забавить, поучить.
Чи можете відмовити своїм дітям цеї приємности?
Річна передплата 2 зл.
Півр'ічна 1·20 зл.
ДЗВІНОЧОК
Львів, Руська 18.

Вп. Іван Романик з Но: одержали 2 зл., заплачено по кінець червня 1937 р. Бажаємо Вам і Вашим своякам кращої долі з Новим Роком і гідніми Святами.

Вп. Микола Хвалик: часопис посилаємо Вам окремо; присилайте нам адреси до Америки. Христос Раждається.

Вп. П. Трус, скр. п. 30: передали, полагоджено. Х. Р.

Вп. Іван Тибляк з До: заплачено по кінець червня 1937 р. Приєднайте нам у Вашому селі нових передплатників. Бажаємо Вам щастя і кращої долі з Христовим Рождеством.

Вп. Ромко Звірик з Ко: щиро дякуємо за гарненького листа. Ми раді, що книжки, які Ви одержали від меценаса С. В. Вам подобалися. Напишіть до нас частіше. Христос Раждається!

Вп. Степан Старух у Голучкові: має вирівнану передплату з Канади від В. І. Челюка по кінець червня 1928 р. За це напишіть до нас і приєднайте нам нових читачів-передплатників у Ваших сторонах. Христос Раждається!

На весіллі Романа Солтисіка з Євою Голей зібрали весільні гості 5 зол., з того 1.86 зл. на Рідну Школу вислали окремо.

На молоч. анкеті в Боську зібрано 6.50 зл. для Українських Інвалідів. Боже заплать. Христос Родився.

Хв. кооп. Улюч: переслала 2 зл. на прес. фонд Н. Л. Щиро дякуємо Христос Раждається.

Вп. о. Степан Масляк, парох у Либохор, зложив на прес. фонд Н. Л. 15 зл. як непринятий гонорар від Вп. Д-ра М. Дзеровича, лікаря у Львові. Щире лемківське Боже заплать і скріпи в здоровлю!

Вп. Нестор Шуплат з Б.: має вирівнану передплату по кінець 1936 р. Христос Родився.

Вп. Адам Ш. з Жд.: одержали, помістимо у відповідній порі. Щиро Вас здоровимо і бажаємо кращого гаразду. Христос Раждається.

Вп. О. Лабівський: 4 зл. одержали, за бажання Боже заплать. Не забувайте про нас і дальше. Хр. Р.

Вп. А. Галько з Вор.: одержав через Обєднання належність за 5 прим. П. Олексяк за 3 пр., Й. Шуль 1 пр., С. Копчак 1 пр. Кружок С. Г. 10 пр., для Ганусі Тупяківної передано через СС. Василіянки за віршики поміщені в Н. Л. зл. 8.07. Всім нашим Дорогим Братам і Читачам в обох Воробликах бажаємо Веселих Свят. Христос Раждається!

Вп. Петро Челак з Абр: вповні з Вами погоджуємося, тому й не домагаємося від наших дописувачів яких чудес. Хочемо лише, щоб кожний так писав, як думає, а ми й на це прийшли, щоб дописи виправляти і робити їх цікавими і вартісними для всіх наших Читачів. Не перечимо, що може який допис не був друкований в часописі, бо — як Самі бачите — не всі ще Читачі розуміють потребу свого часопису; деякі просять, щоб їм часопис посилати, а відтак не платять за нього й це нас руйнує, бо замість побільшити обем часопису і друкувати його бодай на 12, якщо не 16 сторінок, ми приневолені скупчувати всі відомости на 8 сторінках. Через це деякі вістки чи дописи чекають довго на поміщення, або стаються вже неактуальними до друку. Одначе ми їх не вищимо, лише всі письма і дописи пильно складаємо, бо колись історик, або інший вчений буде мати цінні історичні праздниві матеріяли про наше життя. Щиро Вас здоровимо й бажаємо Вам всім чотирьом Братам Веселих Свят — Христос Раждається!

На Рідну Школу зібрали між собою члени Кружка Р. Ш. в Абрамовій два зл. на весіллі Степана Граничного. Боже заплать.

Ч. 10808: щиро дякуємо. Помістимо. Рівнож бажаємо Вам щасливого Нового Року і Веселих Свят Христос Раждається!

Окремі святочні привіти й бажання нашим Дорогим Сестрам і Братам в Америці, Канаді, Аргентині, Франції, Югославії, Німеччині, Підкарпатській Україні і всім у далеких не наших містах шле отсею дорогою Редакція „Нашого Лемка" в імені Читальні „Просвіта" в Боську — Братам-односельчанам в Россфорд, від Читальні „Просвіти" в Сторжах Великих Братам і Сестрам, зокрема Всім Членам О. О. Л. і Гр. Цапові в Ню Йорку, від Кружка С. Г. з Вороблика Братам-односельчанам у Філядельфії і Ню Йорку, Добродійці Євдокії Калякука, в Скрентоні, Гр. Д. Голодові, гр. Дмитрові Скрабутові в Амбрідж Па, Впр. о. І. Тилявському в Регіна С., нашим Громадянам у Братфорді, Ценорі, Едмонтоні, Етельберті, С. Павлі, Торонті, Монтреалі, Вайне А. Вінніпегу, В. Форті, Верноні, Ромбас Мос. та у всіх закутинах світу, де будуть засідати до Святої Вечері, лучимося одною думкою з Усіми нашими Любими Сестрами і Братами під прапором великого Торжества словами: Христос Раждається.

Вкінці прохаємо Всіх, що надіслали письменні привіти Своїм Рідним у далеких заморських країнах, звільнити нас від милого обовязку поміщення всіх привіт, бо на це потреба би видати Нашого Лемка щонайменше в 64 сторінках.

Адміністрація і Редакція
„Нашого Лемка".

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило
купуйте й замовляйте в українській кооперативі
„ДОСТАВА"
у Львові, Ринок 43/I.
і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок . РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 2 (74)

Львів, 15-го січня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

У ПІСНЯХ СЛАВА УКРАЇНИ.

Український Хор у Височанах, зорганізований в 1936. р. провідницею дитячого садка п. Анною Чабанівною з Долини.

За Бога й Батьківщину.

Греко-католицькі Епископи Галицької Провінції видали спільний Пастирський Лист про католицьку акцію.

В Пастирському Листі читаємо, що Католицька Акція — це організація спільної праці всіх католиків без огляду на стан, заняття, чи партійну приналежність, аполітична та що вона нічим не нарушає світських організацій.

Католицька Акція це мобілізація християнського світа проти наступу царства сатани. „Молоді герої Альказару — читаємо в Пастирському Листі, — дають молоді родині, якій найкращий примір до тина — родина здесі вони живі присновок: зберігати Акції.

„Україна терпить від цього ворога більше, як котрийнебудь нарід у світі, тому й в нас треба всім узброїтися в оружжя правди й любови, бо нам треба якнайбільше героїв і апостолів Католицької Акції за права Бога й Батьківщини".

НА РІДНУ ШКОЛУ

Передплатники „Нашого Лемка" у Воробликах зложили на руки Ст. Вархоляка різдвяну коляду в квоті зл. 7.24 на збіркову листу враз з подякою за залучені через „Н. Л." стінні календарі. Гроші й листу переслано впрост до Українського Педагогічного Товариства у Львові, вул. Сикстуська ч. 46.

Різдвяна промова св. Вітця.

З нагоди Різдва виголосив Папа Пій XI. велику промову, в якій остерігає цілий культурний, католицький віруючий світ перед страшною загрозою безбожництва й комунізму. Папа вказав, що кожний, що намагається погасити у людських, зокрема молодечих серцях віру в Христа і Боже обявлення, хто вважає святу Церкву перепоною в поступі і процесі дозрівання нації, цей не лише не кладе основ під краще завтра людства, але ще й нищить справжні і доцільні засоби оборони проти найжахливішого лиха і несвідомо помагає тим, що їх буцімто поборює; лише любов ближнього і милосердя може вратувати світ.

„Хто живе без релігії, цей блукає в темноті".

Позір, Динівщина!

У містечку Динові находиться дуже засібний склад мішаних товарів Осипа Туцького й Теофіля Бака, що складають відсотки з проданих товарів на загально українські цілі. Тому всі українські кооперативи, як теж і всі приватники повинні купувати весь товар у складі наших Громадян та попирати клич „свій до свого" й домагатися товарів українського виробу. Згадана крамниця міститься в Динові при вулиці Косцюшка 1.

ПОБІДА НАЛЕЖИТЬ ТВЕРЕЗИМ ПЯНИЦЯМ — НЕВОЛЯ.

Кооперативно-освітний курс у Сяноці.

За стараннями інспектора А. Гаврилка, ревізора Р. С. У. К. відбувся в Сяноці в днях 25. і 26. грудня м. р. кооперативно - освітний курс, скликаний Лемківським Союзом Кооператив у Сяноці. На курс прибуло понад 66 делегатів, з різних сторін Лемківщини. По відспіванні молитви, п. Гаврилко виголосив коротке вступне слово і зараз розпочав виклад на тему: Як виготовляти білянси. Присутні переводили практичні вправи. Названий виклад був головним предметом курсу та що якийсь час був перериваний численними рефератами.

Перший реферат виголосив д-р Блавацький про розвиток культурно-освітнього й кооперативного життя на Лемківщині та про завдання лемківської кооперації на будуче. Слухаючи цего реферату, кожному ставало ясно, що культурно-освітний рівень Лемківщини значно піднісся в порівнанні з передвоєнними та післявоєнними роками, але не є ще такий, як на інших українських землях. З цего реферату рівнож довідалися учасники, що лемківська кооперація задумує в біжучому році зорганізувати збут яєць.

Черговий реферат про історію Рідної Школи, її розвій, про діяльність Рідної Школи на Лемківщині та про дитячі садки, виголосив д-р Ваньчицький.

Дальше слідував реферат д-ра Карановича на тему: „Перша поміч у наглих випадках". В легкий та зрозумілий спосіб довідалися слухачі, як уділювати першої помочі в таких випадках, як: зранення, звихнення, зломання кости, попарення, затроєння, зачадження і т. п.

Дальше знаменитий реферат виголосив пропагатор українського промислу Мазурак (зі Львова) — про значіння і розвиток українського промислу. Референт не тільки гарними словами говорив про український промисл, але рівночасно показував вироби українського промислу, та цим значно збільшив зацікавлення серед слухачів, бо всі наглядно побачили, що український промисл, це вже не якась мрія, це жива дійсність. І то дійсність, що стоїть на твердих підставах, яка запускає щораз то сильніше коріння, бо український промисл виробляє вже понад сто різних артикулів. П. Мазурак бере на себе обовязок мандрувати по лемківських селах і виголошувати скрізь такі реферати, щоб бодай трохи познайомити людей з тим, як розвивається, що виробляє і до чого змагає український промисл. По наших українських селах у Лемківщині дуже побажані такі реферати, бо богато людей, не то що ніколи не бачили виробів українського промислу, — але навіть нічого не чули про них.

Це першого дня курсу. Вже пізним вечором курсанти опустили салю і помандрували до села Дубрівки, де переночували у свідомих і гостинних господарів українців.

На другий день знову були такі реферати:

Інж. Гладишовський (з Ліська) виголосив реферат про історію і працю „Сільського Господаря" в лісському повіті.

Інсп. Денисюк виголосив реферат про історію молочарської кооперації та про те, як працює „Маслосоюз" на Лемківщині. Зі звіту Денисюка довідалися присутні, що Районова Молочарня в Сяноці зібрала в 1936. році 70 вагонів молока, за яке виплачено доставцям 68 тисячів 830 зл. Короткий, але гарний реферат — про вишкіл хліборобської молоді — виголосив Ковальський (повітовий організатор „Сільського Господаря").

Всч. о. Григорович говорив про мораль у суспільному життю і про Католицьку Акцію.

З надзвичайним зацікавленням вислухали присутні реферату Василя Качмарського з Бонарівки, який хоч простими, але щирими словами, змалював культурно - економічний розвиток села Бонарівки. Наче казки слухалося цего реферату. Бонарівка — колись страшно розпияченe (було 3 коршми) і господарсько запущене село, тепер може (і повинно) світити приміром для цілої Лемківщини. Там, де колись стояли коршми — тепер красуються Народні Доми та в них містяться: споживчі кооперативи, кредитова кооператива, „Просвіта", Кружок Рідної Школи, „Сільського Господаря", „Луг", „Союз Українок" тощо. А це „містяться" належить так розуміти:

Там сходяться Бонарівчани й там відбуваються різні відчити, реферати, курси, представлення, співи, концерти, академії тощо. — І під господарським оглядом село змінилося до непізнання. Село тоне в гущавині садів, управляють городовину, про яку в Бонарівці давніше нікому навіть не снилося, закладають кооперативні ремісничі варстати, мясарні тощо. Словом — освіта, організація і вперта праця, видвигнули село з біди і нужди.

Вкінці ревізор Крайчик навчав, як виготовляти зізнання до скарбових урядів і після цего закінчено курс (около 7. год. вечером) відспіванням многоліття для ініціяторів курсу і для українських кооператорів на Лемківщині. **П. П.**

Замітка: Як бачимо з повищого, такі курси мають велике значіння для розбудження культурного життя наших сіл у Лемківщині. Таких курсів треба якнайбільше. Зокрема конечно й то негайно треба уладити господарсько-ветеринарійні курси в Одреховій, або Боську, у Злоцькім і других осередочних українських селах на Лемківщині, щоб з кожного нашого села молодь могла брати численну участь на курсі та вчилася, як взірцево господарити та годувати домашні тварини.

До відома всім Прихильникам Лемківщини.

У липні 1936 р. будівельний Комітет Українського Народнього Дому у Вороблику видав окрему відозву до краєвих і закордонних прихильників Лемківщини зі щирим проханням складати ласкаві жертви на будову Українського Народнього Дому в корол. Вороблику.

За останні місяці минулого року жертвували:

Ексц. Митроп. А. Шептицький зі Львова, 5.— зл., Укр. фабрика „Суспільний Промисл", Львів, 10.— зл., Хв. Чит. „Просвіти" в Бонарівці, пов. Ряшів, 5.— зл., Укр. фабрика шевських кілків „Дендра" Львів, 10.— зл., Впп. М. Пельц, Х. Каршневич, С. Олексяк, П. Ланда і другі, разом зі збіркою у Франції, 95.12 зл., Укр. фабр. свічок „Керос" зі Львова, 5.— зл., Др. Кость Цеплий, лікар у Риманові, 5.— зл., Молодь Вороблика зі збірки, 5.— зл. Попередні жертви в квоті 37.50 зл. Разом зібрано дотепер загально 177.62 зл.

Складаючи оцим найщирішу подяку Всім дотеперішнім Вп. Жертводавцям — прохаємо Вп. Громадян, як рівнож усі українські Установи в краю і закордонами, кому тільки в грудях бється українське серце, та добро українських земель на Лемківщині лежить на душі, — слати дальші пожертви на адресу:

Кружок „Сільського Господаря" у Вороблику корол. почта Wróblik Szlachecki, почт[illegible]

Українські час[illegible] донам прохаємо.

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

ДЕ СИЛА НАРОДУ?

Націоналізм — комунізм — це два протилежні поняття, дві противні ідеольоґії, що взаїмно себе виключають, два протилежні світогляди, дві програми. Доля поставила нас саме в часі, коли ці два світогляди, чи дві ідеї, находяться в стані найбільш розгорілої боротьби, змагання за перемогу. Ми бачимо, як на наших очах котиться по похилій площі комунізм, як на його місце побідною ногою стає й закріпляє за собою позиції націоналізм. Комунізм, що видвигав на найвище місце одиницю, що ґарантував їй нічим необмежену особисту свободу, що на суспільство глядів як на збір міліонів голов, пережив добу найгіршої компромітації в „Соц."-Державі — С. С. С. Р., де населення спроважено до ролі робучої скотини, позбавленої не лиш особистої, але якоїнебудь свободи, де заведено новітню державну панщину і знищено все культурне надбання.

Націоналізм, що каже: одиниця є тільки найменшою складовою частиною великого орґанізму нації, де ставиться добро нації і добро майбутніх поколінь вище добра одиниці і під сучасну пору, де вимагається від одиниці найбільшого ідеалізму, на який вона може здобутися, самозаперечення й посвяти, входить у добу свого воплочення й реалізації. (Німеччина, Італія).

Перший це ідеольоґія загнивання, другий — буйного розцвіту.

Ми Українці мусимо стояти на платформі націоналізму, як світогляду й ідеольоґії, що зберігає моральні цінности нації й не дозволяє станути її на похилу площу морального розкладу й загнивання. Основною доґмою націоналізму є: „нація понад все". Нація в його розумінні це не механічний збір одиниць, але суцільний орґанізм, що живе своєрідним, питомим життям, що має свого відмінного від інших духа, що зберігається спеціяльним інстинктом. Звідси й підпорядкованість одиниці — нації. Для кращого зрозуміння можна послужитися порівнанням людського орґанізму. Нація це такий орґанізм, поодинокі верстви — це наче руки, ноги, серце і т. д., що виконують кожня окреме завдання ,на те, щоби ними прислуговатися орґанізмові, зберігати його життя і т. д. Орґанізм складається з клітин. Від здоровля клітин залежить здоровля орґанізму. В нації найменшою клітиною є родина. Нація здорова, коли її клітина — родина здорова. З того висновок: зберігати моральну й фізичну здоровість родини, щоби тим запевнити здорвля нації й дальший: все, що розкладає родину як таке, що причиняється до розкладу нації, — є зле. Отже треба **дбати про моральну сторінку супруж, що творять родину. Треба їх обосновувати на твердому грунті. Отже першою вимогою: супружжя мусить бути тривке, нерозривне, бо тільки тоді воно зможе виконати своє признання: саме виховати дітей. Дальше треба покласти край половому рознузданню, бо таке рознуздання розминається з ціллю природи, яка бачить в половому лученні осібняків тільки засіб, а не ціль.** Полова рознузданість переміняє ціль зі засобом, бо бачить в полових сполуках ціль.

В тому націоналізм іде в парі з християнською релїґією, яка „во угол" ставить саме тривкість, нерозлучність: супруж і їх **моральну чистоту.** Націоналізм противиться мішанню подруж. Він впроваджує доґму расізму, що має заховати питомий, своєрідний національний ґатунок.

Комунізм є витвором жидівського духа; жиди є найактивнішими носіями всяких розкладових течій. Тому кожня нація мусить розвязати у себе жидівську квестію. Жидів треба виключити з політичного, господарського життя, звести їх до меншевартного чинника, що нище стоїть, замнути їх у „ґетто". Це конечне для збереження сили й відпорности нації та для збереження великої християнської культури.

Хто є дійсним добродієм Лемківщини?

ТІНЯМ БЛ. П. МИКОЛИ ЮРҐИ.

У Сяніччині працював упродовж кільканацяти років Микола Юрґа, народній учитель. Зразу в Нижнім Вислоці, де виховав покоління, що дало зі себе своїх теперішніх культурних провідників села, які йому завдячують по праці о. Пантелеймона Шпильки правдиві та здорові засади життя, як члени великого Українського Народу. З Вислока переносить його шкільна влада до села Репедь і тут працює цей тихий народній діяч до послідніх хвилин свойого життя.

Багато перешкод стрічав він на тернистому шляху своєї ідейної громадської праці. Та який тихий був за свойого життя, так несподівано й тихо відійшов від нас назавжди.

Як його працю оцінили люди, хай на це послужить така подія. Саме, коли люди довідалися, що їх добродій тяжко занедужав і збожеволів — про причину не пишемо, бо вона аж надто ясна, тоді впродовж цілого місяця село стерегло його хати як у день так і в ночі. Коли відтак їх учитель помер у Львові, ціле село заливалося ревними сльозами, всі хотіли їхати до Львова, щоб віддати послідню прислугу свойому добродієві. Одначе далека дорога не дозволила. Тоді село висилає своїх представників, саме Впр. о. Василя Середовича, громадян Петра Лазаря, Андрія Ґаргая, щоб кинули грудку рідної землі на домовину Ідейної Людини; і від шкільних дітей і від українських культурних установ у Репеді. Люди прирекли собі свято берегти цієї великої правди, яку Покійник вповів у душу цілого села. — Земля Йому пером!

—o—

Покаянна коляда, або співанка.

У неділеньку, по обіді
Ходив Пан-Біг по коляді.
Пішов Він там на Україну,
А там дівча несе воду.

— Дівча, дівча, спічний собі,
Най я піду ближче к' тобі.
Так ся дівча злякало,
Аж на чорну землю впало.

— Дівча, дівча, не лякайся;
Ід' до ксендза, сповідайся.
Ід' до вітця духовного,
Сповідайся гріху свого.

— Дівча, дівча, дай той води
Для небесного, для охолоди.

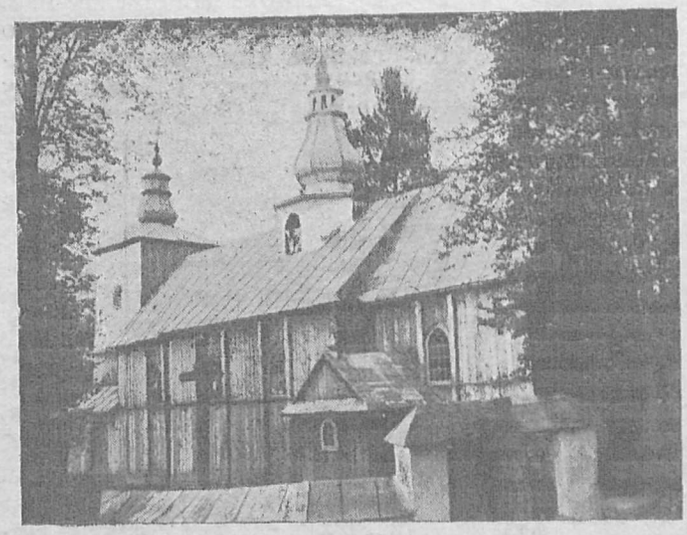
— Не будете воду пити,
Бо то вода нечистая —
Зверха листок, внука пісок.

— Сама ти ей замутила,
Сім синів згубила,
А осмого мужа свого.

— Правда, правда, мужа свого
Мужа свого несьлюбного.

А што-ж ти за пророк такі,
Што ти пізнав мої знакі?
Кет ти пророк, сповідай м'я.
Кет єс душа, не видай ня.

(Записав у Мшаній к. Дуклі Ю. Т.).

Греко-католицька Церква Преобр. ГНІХ. в **Монастирці**, коло Ліська, збудована в 1818 р.

Греко-католицька Церква Рождества Пр. Богородиці в **Тилявій**, біля Барвінка, збудована в 1787 р., відновлена в 1931 р.

НОВИНКИ.

Подяка. Вп. П. Мирославі Клапоущаківній, Вп. ПП. лікарям українцям в Кракові д-рам В. Кисілевському, О. Волинцеві, Филипчакові, Воєвідці й ПП. медикам Данишеві, Грабові й Малиновському отсею дорогою складаю сердечну подяку за відвідування і велику, правдиво-українську опіку наді мною підчас недуги й операції. При тій нагоді складаю 30 зл. на **Українських Інвалідів** і декларую річну передплату **„Нашого Лемка“** для пятьох незаможних селян. **Осип Звірик.**

Зїзд Рідної Школи відбувся у Львові дня 25. м. м. в приявності понад 300 делеґатів. В часі дискусії над загально шкільними справами з рамени делеґатів Лемківщини забирав голос Всч. о. Степан Менцінський, парох у Новосільцях коло Сянока й запитував Головну Управу Р. Ш., що зроблено досі в справі поборювання й усунення з українських шкіл на Лемківщині недоцільних т. зв. лемківських букварів. Цеї справи не сміємо занедбувати, тимбільше, що населення у Лемківщині вже віддавна домагається українських шкільних читанок і букварів.

Не жалуй видатку на передплату „Нашого Лемка“, бо цей видаток оплатиться Тобі стократно, коли станеш будівничим кращої долі своєї батьківщини. Приєднуй нових передплатників „Нашому Лемкові“ та поширюй його поміж усіх своїх знайомих.

Жахлива смерть у вогні. В Рябім коло Ліська запалилася хата місцевого солтиса в ночі. Вогонь так скоро обняв хату, що четверо дітей не могли вратуватися і живцем згоріли разом зі старенькою бабусею. Згоріло ціле обійстя враз з худобою і господарським інвентарем.

Замісць „Дендра“ — „Драбина“. У жидівських крамиках на Лемківщині появились у продажі підроблювані **шевські кілки знаної української фабрики „Дендра“ у Львові** в опакованні під назвою „Драбина“. Несовісні конкуренційні жидівські купці обдурюють покупців, буцімто українська фабрика „Дендра“ випускає двоякі кілки, у двох ріжних опакованнях. Перед цею черговою жидівською спекуляцією перестерігаємо всі наші кооперативи і приватних склепарів, щоб домагалися лише правдивих кілків, в оригінальнім опакованні української фабрики „Дендра“ з оригінальним знаком „Дендра“, фабрика найкращих шевських кілків у Львові, ул. Потоцького 58 а.

Цей знову любить українські паперці „Калина“. До крамниці мішаних товарів у Писарівцях к. Сянока зайшов недавно якийсь Баран зі Заршина і домагався паперців. Склепар подав йому коробку з паперцями „Калина“. На вид українських паперців розюшений Баран (кажуть люди, що він займає якесь висше становище і зачисляє себе до висококультурних постатей в повіті) поторгав і подер на кусні всі паперці „Калина“, щоб у цей спосіб замаркувати, як він попирає український промисл і „згоден“. Шкода лише, що немає багато таких „баранів“, тоді фабрика „Будучність“ у Тернополі напевно приймила би нову сотню українських безробітних, до роботи, щоб виконати велике запотребования...

Стінний календар Рідної Школи на 1937 рік вислали ми всім нашим передплатникам враз з чеками РШ, щоб кожний переслав дар Рідній Школі, бо місяць січень — це місяць Рідної Школи.

Наших Передплатників в Америці й Канаді прохаємо вже присилати передплату на 1937 рік.

Відгірчування лубіну. Лубін має складники т. зв. алькалоїди, які є шкідливі. Щоб усунути їх, треба лубін варити 1 годину, а відтак полокати 24 години в біжучій воді. Так відгірчений лубін тратить 95 процент алькалоїдів, що в годівлі звірят вистарчаюче. Німеччина має вже лубін солодкий, який вже не має тих шкідливих складників. Та в нас він щойно появився і ще задорогий.

Добру заплату
за набіл одержите,
якщо доставляти його будете тільки
до
РАЙОНОВОЇ МОЛОЧАРНІ
МАСЛОСОЮЗУ

Помер Фридрих зв. Вішатель. На Мадярщині помер у 80-тому році життя архикнязь Фридрих, що був підчас війни начальним вождом авст. угор. армії. Йому треба завдячувати вивішання около 30 тисяч наших невинних людей. Українське населення добре памятає „діяльність" того архикнязя, бо не одного невинного українця післав він на шибеницю. За це і прозвано його „Вішателем".

Найдальше до 30. січня 1937 р. Всім, що до 30. січня не вирівнають передплати за 1936. рік, здержимо „Нашого Лемка" без ніяких виїмків. Окремі пригадки за книжки шлемо на адресах, писані червонилом і прохаємо Всіх прислати скоро нашу належність за Ілюстр. історію Лемківщини і Весілля.

Як виглядає печатка нового ап. адміністратора на Лемківщині. Перший адміністратор Лемківщини, бл. п. о. д-р Василь Масцюх печатав усі письма печаткою з написом „Апостольский Адміністратор Лемківщини". Та новому адміністраторові вже не вистарчає ця печатка, бо трохи неподібна до православно-російських, тому змінив її ось так: „Апостольскій Администраторъ Лемковщины". Чи це причиниться до навернення православних на Лемківщині? В це не повірять навіть самі автори нової печатки.

Кажуть, що нормалізаційні часи. Повітове староство в Новому Санчі покарало громадянина Льва Кобаного з Лосього гривною 50 зл. за те, що він як муж довіря „Народ. Справи" продавав в Лосьому календарі „Золотий Колос" на 1937 рік.

Війна народів в Еспанії. Обчислюють, що війна в Еспанії потягнула вже 1 міліон жертв. За три тижні в боях біля Мадриду погибло 5 тисяч людей. Англійські і французькі посли, що відвідали побоєвища Еспанії однозгідно стверджують, що побіда націоналістів — безсумнівна. Поміч Совітів і червоних французів тільки відволікає програну червоного еспанського уряду, але його не врятує. Боротьба за Мадрид щораз більше завзята. Наочні свідки кажуть, що третина цього міста лежить уже в румовищах. Від початку війни національні війська зістрілили 120 червоних літаків, в тім 69 французьких, 17 англійських і решту совітських.

Померли за морем. Тит Голимар 61 літ, з Росохатого к. Ліська, помер нагло 15. 9. 1936 в Елізабет Н. Й., Теодор Миланич у Джерди Сіти, Розалія Періг в Юнгстовні, Катерина Войтович у Чікаго Ілл., Семен Гірчак з Теребчі к. Сянока помер 14. 11. 1936 в Детроїті, В. Й. П.

ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ І ПРІБОК

ЗИМОВІ ШАПКИ

(смушкові з натяганки, лещетарки і т п.)

поручає

Шапкарня Українських Інвалідів

по знижених цінах.

Шапки виконані солідно, гарно і з добрих матеріялів.

Адреса: Шапкарня Українських Інвалідів, Львів, Потоцького ч. 48.

Великі дні. 22. січня 1918. року проголосила Центральна Рада в Києві IV-тим Універсалом самостійність України. 22. січня 1919. року відбулося в Києві на Софійській площі торжественне проголошення **злуки** всіх українських земель в одну Соборну Українську Державу.

Ці дві дати живуть в серцях міліонів українського народу як відгомін недавнього минулого — так радісного і так болючого своїм закінченням.

Лемківська делеґація у краківського воєводи. До уряду збірної громади Мушини прибув недавно краківський воєвода на люстрацію і переслухання солтисів. При тій нагоді до воєводи зголосилася лемківська делеґація з ріжними господарськими, культурними та національними домаганнями. Крім того делеґація спитала воєводу, чому арештовано і вивезено до Картуської Берези інжиніра Дуркота (москвофіла). Воєвода відповів коротко: „Так, казалем го арештоваць, бо вем за цо, а ви не вецє, цо он зробіл".

В обличчі большевицької загрози Німеччина заключила з Італією і Японією договір у справі спільного поборювання комунізму. Щоб пімститися на Німеччині, большевики кинулися арештувати німців, що живуть у СССР і одного з них навіть засудили на смерть, але коли Німеччина погрозила, його помилували. На Конґресі Совітів один делеґат признався, що большевики хотять зробити наїзд на дрібні балтійські держави, з чого большевицький уряд ледви викрутився.

Німеччина краще виходить на ворожнечі з большевиками, як Франція на приязні. У Франції страйки не перериваються, уряд не може дати собі ради з розагітованими робітниками. Наслідок такий, що французька продукція паде й англійський товар, зокрема вугілля, заливає Францію.

Англійський король Едвард VIII. залюбився в одній американці, п. Сімлсон і, щоби могти з нею одружитися, мусів зречися престолу на користь свого брата, Юрія VI.

Ірляндія вихіснувала таке замішання в Льондоні, щоб ще дальше визволитися зпід влади англійського короля.

На еспанських фронтах морози та снігові завії припинили були на деякий час бої, та тепер вони знову почалися, на землі і в повітрі. Останніми днями дійшло до найбільшої битви під Боаділею, на передмістях Мадриду. Видно, зле вже зі столицею, коли англійська амбасада дістала наказ якнайскоріше відтіля втікати.

Ще більше завзяті бої йдуть на морю. Національні літаки й кораблі бомбардують пристані червоних, обкладають їх мінами та переловлюють пароплави еспанських і московських большевиків; як кажуть, деякі з них пішли вже на дно. Совіти це вихіснували й висилають до Еспанії ескадру підводних човнів, щоб, мовляв, боронила большевицьких торговельних кораблів. Може дійти до поважного міжнароднього зудару, бо в міжчасі еспанські большевики притримали один німецький корабель, і тому Німеччина вислала до Еспанії воєнні кораблі.

Французькі комуністи — як подає „Еко де Парі", звербували 47.000 добровольців до есп. червоної армії. Між ними є лише 12.500 французів — решта це італійці, німці, поляки, серби, бельгійці, англійці, чехи та інші чужинці.

Чи Ви вже замовили собі календарець „Готовсь" на 1937. рік? Не забудьте це негайно зробити, бо без цього календарця годі обійтися. Він має вигідну кишеневу форму та незвичайно добірний зміст, а коштує всього 20 сот. Найкраще замовляти відразу більшу кількість,

бо тоді дешево виносить поштова пересилка та відчисляється 20% провізії. Замовлення слати на адресу: **„Українське Юнацтво“, Львів, вул. П. Скарги 5.**

Нові українські часописи. З новим роком виходить інформаційно-суспільний двотижневик у Дрогобичі п. н. **„Гомін Басейну“.** Видає Р. Турів, редагує Колегія, відпов. ред. В. Колінко. — На місце „Голосу Нації“ виходить у Львові тижневик **„Голос“** під ред. Б. Кравцева.

Покарали за карабін. У кооперативі „Сян“ в Павлокомій біля Березова найшла поліція карабін, випозичений від коменданта „стшельцуф“ для охорони перед злодіями. По конфіскаті кріса, на донесення поліції, окружний суд у Ряшеві звільнив кооперативу „Сян“ від вини, натомість комендант „стшельцуф“ дістав 8 місяців кари за випозичування кріса. Але йому припинили кару на 3 роки.

Ухвалювали громадський буджет. Солтис Якуб Зайонц з Володжі скликав членів громадського уряду, щоб разом ухвалити громадський буджет на 1937. рік. Рада в раду й за часок „ухвалили“ 5 літрів смердюхи й бочку пива аж до дна. Внаслідок того помер радний Михайло Воробель, таки другого дня. А кажуть, що в селі є „Відродження“, але лише між молодю, бо урядові громадському до ухвал треба палюнки... Ганьба!

Ограбили церковну касу в Руському Явірнику якісь нічні волокити, бо почули, що в касі мала ще залишитися готівка 100 зл. з добровільної збірки на фелон. Одначе комітетовий Іван Дяк, що обслуговує чесно церкву, переховав деінде гроші, а злодюги комунарі думали, що попадуть на церковну касу й буде шпіритайка... В касі було лише 6 злотих.

З життя наших Братів на еміграції.

Заходом Орґанізації Оборони Лемківщини в Ню Йорку та згідно з директивами і постановами Першого Лемківського Конґресу у Філядельфії, та ухвалами Головної Управи Орґанізації Оборони Лемківщини приступлено до видавання українського національного часопису для Українців Емігрантів з Лемківщини в Америці й Канаді п. н. **„Лемківський Дзвін“.** Річна передплата 1 доляр, поодиноке число 10 цент. Адреса:

The Lemko Bell, Published monthly by Organization for Defence of Lemko W. Ukraine, New York, N. Y. 59 East 7-th Street. U. S. A.

„Лемківський Дзвін“ редагований дуже доцільно, виховно як національний орган української еміграції з Лемківщини трактує її справи та заступає її інтереси; стоїть на становищі, що Лемків слід найперше національно освідомити та щойно тоді зачати якунебудь українську політичну роботу. Тому теж **„Лемківський Дзвін“** не мішається в жадні політичні чи релігійні спори, натомість орґанізує лемківську еміграцію під блакитно-жовтим прапором та наміряє подати свою помічну руку нашим братам на Лемківщині, які змагаються за своє існування.

„Лемківський Дзвін“ еднає Лемків на еміграції з цілим Українським Народом.

Чи Ви вже купили собі книжку **Лемківської Бібліотеки?**
1. ч. Юліян Тарнович: **Ілюстрована історія Лемківщини,**
2. ч. Іван Бугера: **Українське весілля на Лемківщині.**
Обі книжки з поштовою пересилкою 4 злоті.
Друкується 3. ч. Франц Коковський: **Східніми межамя Лемківщини.**
Замовляти в Адміністрації **„Наш Лемко“,** Львів, ул. Зіморовича 2.

Лемківське дзеркало.

На щастя, на здоровля на той Новий Рік, та тримайте його добре, щоб заскоро не втік!

Сійся, родися жито, пшениця, овес, картопля й всяка пашниця.

У стодолі повно, у стайні гойно, нехай від масла трісне масниця, та як кому мало — то на причинок — на печі любих дітей копиця . . .

А „Наш-Лемкові“ із Новим Роком бажаю . . . ну, що бажати? Тисячу нових чесних читачів й грошей з пренумерати.

А тепер чесні читачі осьде послухайте, я розкажу вам пригоду, Ви на вус мотайте.

Було це у нас на свята, сталася новина: підхмелився шпиритайком оден кацапина, прийшов в хату, кинувсь у ліжко й захропів сарака.

Шпиритайка серед ночі вкинула його під ліжко, де він пробудившись — перелякався важко . . . намацкав стіну тай стелю, підлогу в долині — гадав собі неборака, що вже в домовині, тай зімлів . . .

Аж рано люди витягнули його (хоч молодий, при тридцятці), як голуб сивого! . .

Так зробилось піяниці зі страху самого, зате усі насміхаються тепер із нього.

Тож покиньте вже раз цю огиду шпиритайку пити, щоб й вам колись не прийшлося зо страху посивіти!

Тоді воля заясніє й стане жити мило, чого всім бажає від серця

кум Чмелик Гаврило.

Уживайте лише
знаменитої цикорії **„ЛУНА“,** здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ“** і солодової кави „ЛУНА“, виробів Української Кооп. фабрики
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“
Львів XV., вул. Церковна 2.

Чи це поступ і культура?

Історично-побутовий начерк.

Невеличке гірське село Лішна в Сяніччині, числить нині 78 хат, лежить в прекрасній та здоровій околиці. Село оточене зі всіх сторін високими відногами карпатських гір, яких найвищі шпилі доходять до 670 м. над рівень моря. Гори покриті буйними яловими лісами, від чого здоровий воздух, в селі брак вітрів, словом правдивий Меран! Оточене воно зі всіх сторін українськими селами, як Тарявою Сільною, Голучковом і Війським зі сходу, Вільхівцями і Сяноком від полудня, а Межибродцям і Дубною від заходу, Мриголодом від півночі. Всі ті села лежать за просторими лісами, з винятком другого спольонізованого села Дубни.

В давній давнині належало воно до дібр наших українських князів, відтак до польської королівщини, але вже на початку XVI. ст. якось з королівщини „відпало" і стає „домінюм пріватум", як власність якихось польських панів. На початку XVII. ст. було власністю якогось пана Зельонкі „нешляхціца"[1]), а числило тоді кільканацять хат. В селі була церква, нині нема по ній сліду, але є кусень поля, що старі люди називають його „церквіско". Недалечко цього поля пливе потічок, що його старі люди в селі називали „попув потук". Старі люди оповідали, що дзвони і образи з цеї церкви, що завалилася, казав дідич віднести до Межибродця. Як село було ще українське так само і по спольонізованню у Йосифінських метриках (з кінця XVIII. ст.) читаємо, що люди в Лішні писалися ось якими назвиськами: Грицик, Гриняк, Пастущак, Писяк, Филипчак, Колодій, Бодяк, Антошкевич, Войнаровський, і пізніше до половини XIX. ст. таксамо в ріжних документах писалися. В другій половині XIX. ст. подибаємо вже в ріжних публичних документах їхні ті самі назвиська писані так: Риняк, Рицик, Філіпчак, Пісяк, Бодзяк, Колодзей. Перетягання на латинство, як всюди так і тут доконував упродовж віків (приватний) двір, бо там, де були королівські економії як в Теребчі, Межибродцю, Вільхівцях, у селах навіть блище Сянока положених, там мешканці не спольонізувалися, бо державцям королівських економій не залежало на їх душах, але на їх тілі, як робочій силі. З двору тепер сліду нема, його невеличкі добра розпарцелювали між себе місцеві селяни, так ліси як і грунта. Всіх мешканців числить село 511 душ, між якими 51 душ гр. кат. обряду, які вже не говорять по українськи, і в урядових жерелах вони всі записані як поляки[2]). Вони про це не знають і себе уважають за „русінув" — бо пріцінь в гр. кат. церкві в Вільхівцях, до котрої то парохії урядово приналежать, але рідко коли в ній бувають через 7—8 км. віддалення за горами і лісами. Між тими 51 душами українського обряду є 10 свідомих українців, — що шанують свій обряд і уміють по українськи говорити, святкують українські свята, решта викручується сіном, — буває, що ані одних ані других свят не шанують!!

Знаменне ще й те ,що між тими 51 душами української народности вийшло 4 інтеліґентів у світ, а то один священик (Колодій), один професор (Филипчак), один судовик (Филипчак), один абітурієнт (Филипчак), між поляками нема ні одної інтеліґентної людини! помимо того, що в Сяноці віддаленім 8 км. є від 56 літ ґімназія.

Помимо того, що "двір спольонізував наших Бодяків, Гриняків і Грициків не дав їм ніякої культури в селі, не заложив їм навіть костела, а по упадку церкви казав їм ходити до лат. костела до місточка (Мриголода) віддаленого 6 км., до того за водою (Сяном) — де його панцизняки мусіли ходити й до нині ходять. Але, от як ходять: Молодіж убравшися у райтки і тимподібні тандитні причандали, зайде під костел, позакурює „дзиґара" — порегочеться і вертає домів (Давніше вступали ще до коршми!) Доперва минулого року, деякі Лішняки, більше проворні і спритні, що хотіли дещо заробити, задумали при сяніцькій і мриголодській помочі, будувати „косцюлек" на громадськім пасовиську, під лісом, на так званих „мочарках". — В тій цілі зрубано в зимі в лісах дерево, обтесано, щоби на весні його звести і забратися до будови цього костелика. Тимчасом „хтось" дерево в лісі розкрав! На весні, мусіли другий раз те саме робити і в осени таки забралися до будови, поклали підвалини, зробили посвячення. З'їхалися ріжні сяніцькі достойники, народ попоїв і випив, душа розвеселилася.

Понеже Лішня узнана зістала за одну з найгарніших кліматичних місцевостей, якісь високі чинники постановили вибудувати там під лісом на тих самих „Мочарках", (де нині будують костелок) якусь санаторію. І дійсно, збудовано коштом щось 120.000 зл., не знати чиїх грошей, прекрасну деревляну віллю зі всяким комфортом. Люди, заманені красними словами, помагали при роботі, в надії, що за роботу заплатять, а найбільше помагали тому, бо сподівалися, що таки раз Лішня діждеться дороги, бо до санаторії будуть пани доїзджати автами, а по такій дорозі як теперішній, авто не поїде, бо навіть міський фіякер до Лішні ніколи не поїде! Думали людиська також, що як буде санаторія, зароблять дещо на набілі, яйцях, суницях, яблоках, грушках, черешнях, які в Лішні чудово удаються. Тимчасом минуло кілька добрих літ, за роботу людям до нині не заплачено, дорога яка була за часів старозавітних пророків, така й нині зістала. Санаторію вправді викінчено дуже гарно, але ніхто до неї не приїжджає, ніхто там не мешкає. За якийсь час перемінено її на „осродек здровія" — селянам сказано, що там буде приїздити лікар, до котрого будуть приходити хворі люди з околичніх сіл і він буде їм давати ріжні поради. Але й це оказалося пустою обіцянкою — бо лікаря там ніякого нема, і ніхто з сіл за порадою не приходить, хіба така потіха з санаторії, що оден чоловяга дістав місце сторожа і мешкає собі як пан у тій санаторії, бере щомісячну пенсію, але з яких жерел, цього ніхто не знає. В тім самім році, як збудовано цю санаторію таким великим коштом, тодішний староста зі Сянока, збудував собі також гарну віллю десь в Щавнім чи Куляшнім, а повітовий фізик Дорош збудував собі рівнож гарну віллю в Лішні у кільометровім віддалені від цеї санаторії над Сяном, де розвів прекрасний город і сад.

—o—

В кожній українській хаті на Лемківщині, де є шкільні діти повинен находитися журналик

„СВІТ ДИТИНИ"

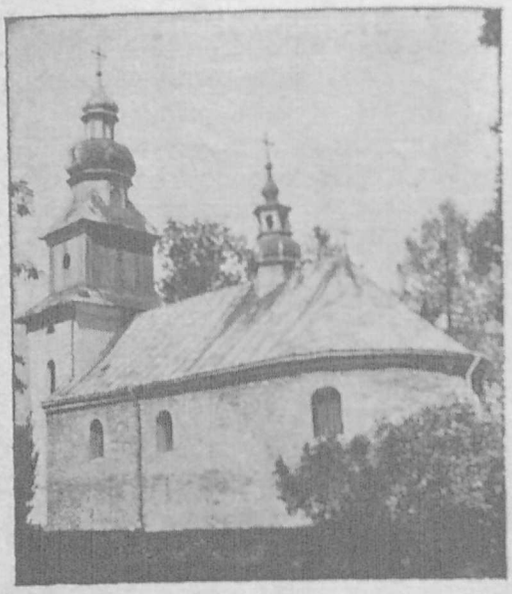
прегарно ілюстрований, який КВАРТАЛЬНО коштує лиш 1 злотий. Батьки! не жалійте видатку 1 злотого для добра своєї дитини й запренумеруйте для неї цю корисну газетку.

Замовлення посилайте переказами грошевими на таку адресу: Видавництво „СВІТ ДИТИНИ" Львів, ул. Зіморовича 2.

Юлїян Тарнович.

Історичні памятки в західніх Карпатах.

Мушинський замок разом зо селом Поворозник находився вже в 1391. р. в цій частині Карпат, що не була ще якслід заселена. Влада замкового старости рівнялася владі городового, який тоді збирав оплати й данину, пильнував, щоб городські і двірські забудування вдержувано в належному стані, доставляв робітників примусово до замку (пізніше наємників) та дбайливо піклувався всіми латинниками, що в його землі поселювалися. Такий уряд передержався аж до 1772. р. Одначе крім самої Мушини з замком знана вже була в тому часі Мушинка, Містечко, Брунарі й Андреївка, що вже в XV. столітті перейшла в руки теперішніх мешканців. Тут стрічаємо цікаве явище; ані науково — ані теж розумово цілковито необосноване. Саме у деяких научних працях, історичних розвідках, монографіях находяться коротші або довші згадки про яких-то волохів — або волоських осельників, що радше рутенізувалися, аніж польонізували та дали повсталій з них Лемківщині посягати аж під самий Санч[1]). Отже з такого перепутування історичних подій, або краще переназивання волохами українських автохтонів, що перші поселювалися на самім підгірю і в горах Карпатах і то в часі загального розвою українського осельництва на захід і південь, у VII. і VIII. столітті — лише на цій основі, що ці поселенці оселювалися здебільша на волоськім праві — може дальше зроджуватися незгідна з історичною правдою назва перших оселенців західніх Карпат між Сяном і Попрадом, — що їх тоді звали волохами лише тому, що вони поселювалися на волоськім праві. Впрочім, якщо будувати б історичні дані на народніх прозивках, тоді теж і сьогодні треба би одних українців у Лемківщині переназвати „греками" від нашого греко-католицького обряду, бо так нас сусідське простолюддя відріжняє від себе (в його розумінню „прозиває"), других знову „східняками" — цебто від нанесеного московського православія. Врешті всі знаємо, що українці оселювали західні Карпати й то по обох сторонах — не в XII. чи XIII. столітті, лише це діялось перед тим, заки почався осельницький рух на карпатське підгіря і в гори, отже в часах розвою української кольонізації взагалі. Шлях, що провадив у ці сторони, відомий тодішнім оселенцям долиною Попраду і тилицьким провалом. І вже в XV. ст. начисляють тут 3 тисячі нелатинського населення, що заселює Криницю, Мушину, Містечко (Тилич), Щавник, Ястрябик, Берест і Брунарі, та згодом за півстоліт урядове обчислення (1549 р.) приносить уже 6 тисяч українського населення. Зокрема про Криницю находиться перша згадка під датою 8. січня 1547. р. Тоді подаровано Данкові з Тилича два лани поля в лісах, що на їх скоро побудовано перші хати та вони дали зачаток самій Криниці. Данко мав право корчувати ліс, спроваджувати оселенців, даровати кожному по три міри поля, випасати вівці у всіх дооколичніх лісах без окремих оплат. В міру того, як побільшувалося число мешканців Криниці, позволено врешті в 1651. р. побудувати для населення Криниці церкву та закупити ріллю від Тимка Лучковича на вічні часи для греко-католицької парохії. Треба додати, що одна рілля обіймала поверх 40 моргів поля, півріллок около 20—24 мр., третина 15 мр., четвертина 8—10 мр.; цей поділ землі в Карпатах удержувався майже в цілости в сучасних українських селах у Лемківщині. Криницька земля[2]) стається впродовж віків тереном важних подій. Туди веде шлях на схід і південь, шлях обезпечений обороннимі замками в Мушині, Ритрі, Чорштині; через ці землі переходить в 1411. р. семигородський воєвода Стибор і нищить сандецькі землі, через Лабову, Гуту, Махначку і спалене Містечко йде він на Бардиїв і вертає на Угри[3]). Досі заховані в криницькій землі оборонні вали й окопи могли би багато переказати про давні бурхливі часи та про обставини, серед яких приходилось нашим першим оселенцям змагатись за свої права та свій стан посідання.

Гр.-кат. церква в Загірю.

Перший науковий опис криницького джерела зладив професор Гаскет у 1795. р. В його праці, написаній по німецьки п. н. „Новіші дослідні (фізичні) подорожі в 1788—1795. р. через дацькі й сарматські Карпати", виданій в Норимберзі находиться така згадка: „Пять миль від Санча візджаємо в розлогу долину, в якій у багатьох місцях находяться мінеральні квасні джерела. Найкраще з поміж них булькотить недалечко села Криниці, у вузькій долині. Це джерело, широке на один квадратовий сяжень, витрискує у підніжжя гори, від західньої сторони. Подальше з пісковика дзюрчить друге ще сильніше джерело, але його заливає в слітні дні мутна вода з потічка." Це був початок під дальші наукові досліди обох криницьких джерел, що саме довели вже в 1800. р. до закупна поля разом з джерелами від місцевих господарів за 204 злоті (тодішні гроші), отже за ціну, яка не була на ці часи відповідна навіть за куплені 3 морги землі — тож оба джерела наче подаровано. Продажа мала хиба цю кращу сторінку, що сандецька комісія постановила в 1806 р. побудувати дорогу з Криниці до Нового Санчі й Дуклі та висипати охоронний вал перед виливом Криничанки, що заразом був би дорогою до Мушини. Але місцеве населення не мало з цього користи. Навпаки прихід інших людей в ці сторони обмежував їхню свободу на своїй землі так, що довгі роки не було мови про економічне поліпшення, про розвиток плянової господарки та про висше культурне життя серед тамошніх домотарів.

(Далі буде).

[1]) Др. Ж. Вожович: Стара Криниця, Краків 1932. [2]) Др. Б. Скурчевський: Історія Криниці. „Здр. Перег." 1905. [3]) Й. Дітель: Криниця в Карпатах галицьких положена. Краків 1857.

Наше суспільне життя.

(Докінчення).

Сьогодні вже не має панщини, але якась клята рука в інший своєрідний спосіб старається розяничувати та розгульнювати село, щоб воно не мало часу зацікавитися своїм власним життям і не могло спостерегти тих експериментів, що переводяться на його душі й тілі. На доклад злого, у багатьох випадках не лише приватні люди ,але й деякі суспільні клітини сільського життя стають осередком піянства і рознуздання та загнивання обичаїв.

Не хочемо згадувати про деякі управи кооператив, які теж намагалися завести в себе продажу денатурату — не до машинки, лише до піянства.

Прада — світські чинники не дуже інтересуються цим, скільки перепродано отруї перед Різдвом, або чому так нарід горне бляшанками — цілими ведрами денатурат — не при думці теж ця болюча справа нашого народу теперішній церковній власти на Лемківщині, хоч під її боком найгірше потапають села серед цієї задурмаюючої і згубної отруї — бо цим „добродіям“ може й не відомо, який дійсний стан, зокрема вони не рачили в передсвяточному часі потрудитися між народ, щоб його перестерегти, до чого його доведе піянство, та врешті видати (підлеглим собі) Отцям Душпастирям поручення звернути увагу окремо перед роковими святами — і бодай здержати хрещений нарід перед масовим затроюванням.

У відповідь цим усім, що їх переконуємо про шкідливе піянство й то вже третий рік безупину боремося з цією застрашаючою язвою — скажемо одно: — Хата за хатою, родина за родиною, від батьків до дітей, друг друга — брат брата, мати дітей, свояк свояка, сусід сусіда — всі як один мусимо негайно освідомлювати себе взаїмно. В обличчі тої — на життя і смерть — важної справи мусимо кричати до всего лемківського суспільства: Люди! Якщо у вашому селі находиться під сучасну пору такий, що розпиває й доставляє денатурат і другі алькогольні напитки — тоді знайте, що він ваш гробокопатель, ваш найтяжчий ворог, він Юда, зрадник! Дальше знайте, що тепер, коли земля аж горить в розгарі преважних подій та над нами якраз у цей момент страшна паморока простягає свої костисті руки та хоче нас обмотати і приколисати у вічний суспільний сон, або інакше — повільно але послідовно витроїти наші села — у цей момент не пора на гульні, на піянство, не час на сварні, на особисті порахунки — але пора подумати та не лише подумати, **але постояти за долю нашого народу, за його здоровля, за його розвиток і моральну поведінку, дальше пора й то найвища пора молодь нашу підготовляти до морального життя, подбати про кожну українську дитину, про кожне звено нашого українського суспільного життя.**

З життевої практики бачимо, як то наші сільські діти звичайно за кілька років або й скорше, по укінченні науки в школі, вони ледви підпишуть себе, а про читання й мови немає. До того бачимо, як наших дітей навчають „лемковскеґо“, як наші часописи десь по дорозі „чудяться“ (тощо губляться, або простіше, хтось їх нищить!), ославленої криничанської „ґазети“ сотки ріжних „наших слоф“, щоб у нас затерти память про наше минуле і зробити нас яничарами власного народу.

Читалень наших не має в наших селах, а читальні московського мерця мають таку саму ціль, як і московські ґазети, що аж дишить комуною й комунарською закраскою.

Тож, коли зважимо це все (про решту не пишемо, бо інші експерименти всім добре відомі і з нашими учителями, з українськими священиками і т. д. і т. д.) — тоді приходилось би кричати: Горе нам! Загибаємо, ні сліду по нас не останеться. Та ні! Ми не згинемо. У нас вже пробудилися непереможні життеві сили та дальше нестримно будяться; до того ще всі, що віру мають у Бозі, без ріжниці поглядів, понад голови криницьких червоносотенців і львівських завмираючих московських рабів і прислужників червоного царства сатани — радісно підносять наш рідний прапор, на якому напис: „З нами Бог, розумійте язици і покоряйтеся, яко з нами Бог“.

Бо недалекий час: „І зчезнуть грішники від лиця Божого, а праведники розвеселяться!“

Арсен Яруга.

Щедрий Вечір у Лемківщині.

Перед заходом сонця роблять люди на всіх дверях хрестики, зі двору великі, а зі середини маленькі, беруть до збанка свячену воду і кроплять всі кімнати, стайню, подвіря й навколо хату, щоб „бодай щезло“ не мало доступу. Ґаздиня дає кожному келішок свяченої роди пити, щоб добре спав. Цілий день перед вечерею нічого не їдять, а якби хто взяв вареник або голубець і зїв, так, щоб ніхто не бічив, той буде мати цілий рік чираки. Вечором усі миються і вбираються в нові свити. Ґазда вносить сіно і кладе на стіл. Застелюють обрусом. Під обрус кладуть щедраки спечені з того зерна, яке було на першу коляду в куті. На верх кладуть хліб, тарелик з чесноком і з просфорою. На хліб свічку. Перед самою вечерею всі клякають і мовлять „паціяр“. Засвічують свічку і засідають за стіл. Ґаздиня бере бляшку або мищинку, кладе там вогонь і тре зілля. Над цим вогнем надхиляє кожний голову, отвирає уста і хвилю потримає, щоби цілий рік був здоровий та „жиби біда не чіпялася“. По тій церемонії кладе ренделик під стіл. Ґазда дає проскорку. По проскорці їдять чеснок і страви, як горох, гриби, капусту, голубці і т. д., все мащене оліем. Першу ложку кождої страви кидають до маснички, щоб добре масло робилося. По вечері всі співають щедрівки. Ця коляда вже не така весела, як перша, бо нема вже в хаті соломи, тому теж її називають „кулява“.

Михайло Зошак.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.

в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Помер великий Громадянин.

Несподівано відійшов від нас один із сеніорів сучасного українського громадянського життя, **д-р Степан Федак,** який помер ніччю з вівторка на середу 6. січня ц. р. проживши 76 літ.

Покійний був одним з головних членів-основників Т-ва Взаїмних Обезпечень „Дністер“, тієї установи, яка — як відомо — відіграла в господарському житті нашого народу величезну ролю. Був теж членом-основником усіх інших українських економічних установ, а саме: Центробанку, Ревізійного Союзу Українських Кооператив, Земельного Банку Гіпотечного, „Карпатії“, Української Щадниці у Перемишлі та інших.

Підчас московської окупації був арештований трьома наворотами. Опісля москалі вивезли його з кількома іншими нашими чільними громадянами як заручника до Києва. Там зорґанізував бл. п. Ст. Федак видатну матеріяльну допомогу та опіку українцям з Галичини. В серпні 1916. р. вернувся до Львова через Фінляндію, Швецію і Німеччину шляхом виміни за російського консуля. Підчас вибуху революції в Росії їздив на Україну, щоб поширити діяльність „Дністра“ і „Карпатії“ на Наддніпрянщину.

В листопаді 1918. р. брав активну участь у державно-творчій праці уряду З. У. Н. Р. як державний секретар для харчевих справ, але скоро був відтятий від своїх і залишився у Львові. Підчас облоги Львова перебув безліч ревізій і кількома наворотами поляки його арештували. Не зважаючи на все те зорґанізував Український Горожанський Комітет, який опікувався українськими полоненими, інтернованими і політичними вязнями та давав їм матеріяльну і правну допомогу. Український Горожанський Комітет під проводом д-ра Ст. Федака допоміг тисячам нещасних вязнів і спас неодне життя від голодової смерти. У. Г. К. поклав початки відбудови українського орґанізованого життя, зруйнованого війною. Коли влада припинила діяльність Українського Горожанського Комітету — його секції перетворилися в окремі товариства — УКТОДІ, Українське Лікарське Товариство, Союз Українських Адвокатів, якого бл. п. д-р Ст. Федак був першим головою. **Аж до останніх хвилин свого життя опікувався політичними вязнями.**

Слід теж згадати, що в 1918. р. став радним міста Львова. В 1921. р. після атентату свого сина на львівського воєводу, д-р Ст. Федак просидів два місяці у вязниці. Був почесним членом Т-ва „Просвіта“, сеніором Ставропігійського Інституту, головою Надзірної Ради „Народної Торговлі“ і „Карпатії“. Працював ціле своє трудяще життя витривало для добра українського народу. В. Й. П.!

—o—

З орґанізаційного руху в Канаді.

(Едмонтон, Алта).

В неділю 22. листопада м. р. відбувся відчит у салі Інституту на тему: „Лемківщина“. Його виголосив п. В. Гривнак.

Шановний промовець представив як найприступніше справу Лемківщини і присутні мали нагоду довідатися дуже докладно про найдальше висунену на захід і найбільше виставлену на зазіхання ворогів частину споконвічної Української Землі.

Представивши положення Лемківщини, прелеґент розказав, як наші брати лемки ставлять опір чужому наступові й як шукають способів, щоб остатися на завсігди при Українському Народі.

Лемківщина **наша була, є і буде.** Це головна думка промовця.

Додатком до відчиту були деклямації дітей Рідної Школи, а крім того Міля Чоботар виконала гру на пяніні, а Теклюня Сташин затанцювала український танок.

ВСЯ КОЛЯДА ДЛЯ РІДНОЇ ШКОЛИ!

Всі українські товариства й установи, Церкви й церковні Братства, співацькі, музичні, аматорські гуртки та вся українська молодь нехай памятають на великі грошеві видатки Рідної Школи й пересилають свої дари з коляди на її потреби. Бо місяць січень це місяць Рідної Школи.

Гроші слати на адресу: Рідна Школа, Львів, вул. Сикстуська 46.

Буде нас більше.

Великий „вельбіцель українцуф“ „Ілюстровани Курієр Цодзенни“ та принагідній „вуєк криніцкего дзецка“ вічно журиться нашою національною назвою.

Всі знаємо, що він хотів би, щоб нас звали арабами, волохами, москалями, або навіть індіянами, лиш коби не українцями. Це слово не може йому спокійно перепхатися через його газетне горло.

І знову дав він про себе знати. Тепер він дає докази, що кожний, як тільки мешкає на Україні, то цей вже українець. Отже нова курєркова „мондросць“: всі жиди, москалікацапи, німці, поляки та другі національні меншини, які живуть на Україні, це все українці.

Він з біса кутий, бо зараз-же доказує, що „вшистке русіни жийонце тутай, то поляци, послугуйонци сен рускон мовом“.

— Дивіться, добрі люденькови, як нашою назвою „тішаться Курієркове“, та з того навчайтеся, що — можуть нас такі звати як лише їм вигідно, — бо це все для нас маловажне і безвартісне. Натомісць важне для нас, за кого ми самі себе вважаємо, та нам слід виявляти на кожному кроці наше національне обличчя — українське — з діда прадіда.

Українець з Лемківщини.

ЗРІСТ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ.

З кінцем 1934. р. Ревізійний Союз Українських Кооператив обединував 2941 кооператив, з кінцем 1935. р. 3013 кооператив, а чисельний стан союзних кооператив на 31. XII. 1936. виказує вже 3097 кооператив. Найбільший процентово приріст виказують районові молочарні — їх прибуло в 1936. р. — 20. Чисельно найбільший приріст виказує група кооператив для закупу і збуту — а це 50 нових кооператив.

„ЦЕНТРОСОЮЗ“ РОСТЕ.

„Центросоюз“ закупив у грудні м. р. гарну фабричну парцелю (у Львові при вул. Львовскіх Дзеці 25) з фабричними будинками й урядженням. „Центросоюз“ примістить тут свою фабрику мила, мясарський варстат і роздільню для сільських кооператив львівського району. Площа коштувала 91 тисяч злотих.

Присилайте передплату!

Для наших найменших.

На наш заклик складати жертви на закупно дитячих бібліотек відозвались наші Дорогі Сестри і Брати в Канаді. Саме в Едмонті на руки пані А. Михайлюк зложили: по 50 центів: Г. Мартинишин; по 30 центів: І. Терентюк, Нестор Гривнак; по 25 центів: пані В. Панчук, пані В. Будник, Р. Окурилий, В. Маланчук, Стефан Здріль, М. Петрик, С. Олеськів, Василь Колюк, Анна Чоботар, К. Ніронович, В. Ковалик, П. Гордаш, К. Дуда, Ф. Ходзіцький, П. Миськів; по 20 центів: Григорій Саїк; по 15 центів: Е. Верхомин; по 10 центів: Е. Пронюк, Н. Сутир, З. Немірський, І. Семків, П. Мендзій, Г. Кучаба, М. Рилик, М. Малисик.

Підчас Народнього Зїзду, в салі при Інституті ім. М. Грушевського в Едмонтоні, пані Марія Гавриш і Теодозія Гривнак зібрали суму 12.65 дол. від слідуючих: по 1 дол.: п. Криванюк, В. Мельник; по 85 центів: П. Якимець; по 50 центів: В. Буряник, А. Комар, Д. Чаляк, С. Бойко, М. Веренька, Ф. Колюк, Вас. Підручний, Галя Маланчук, П. Пухний, Гіордій Фуштей, В. Савчук, о. С. В. Савчук, пані Ясенчук; по 30 центів: п. Тижук; по 25 центів: п. Овчар, І. Макулович, І. Федорук, К. Шапка, Василь, І. Вагілик, Г. Кравчук, А. Кузів, І. Мельник, Л. Яремчук, Мир. Стечишин, П. Фуштей. П. Василь Грицюк, купець з Дейзленд зложив 6 дол.

За ці гроші закуплено 4 великі дитячі бібліотеки і вислано у відповідні наші села на Лемківщині.

Цей висококультурний почин наших Сестер і Братів за Океаном тим більше для нас цінний, що між Вп. Жертводавцями немає ані одної Лемкині, або Лемка. Добродій Василь Грицюк родом з Поділля, інші зі Львова, або зо східно-галицьких земель. Та мимо цього вони памятають про своїх братів за Сяном і Своїми пожертвами скріпляють цю нерозривну звязь, що разом еднає в одну Велику Рідню, цілий Український Нарід. Честь усім Добродіям Лемківщини!

Завертайте з блудної дороги.

Село Дошно, коло Риманова-Живця, розтаборилось над річкою Табор. На перший погляд це пересічне лемківське село.

Ба, коли другі наші села йдуть вперед; вони дбають про розвиток свого культурного життя, зате Дошно не тільки лишається позаду других сіл, але ще цофається на десятки літ узад. Деякі громадяни Дошна подають себе за дуже великих мудрагелів. І тому, що не мають куди подіти своєї великої мудрости, сходяться до брудної жидівської коршми засмарканого Шльойми і тут цілими вечорами герцюють замурзаними картами, щоб розвеселити свою бідну, — але мудрагельську душу. Ті жидівські шабесгої при картяних герцях не можуть собі помістити в своїх плитких лобах, що людина повинна працювати над культурним розвитком і замісць гайнувати дорогий час у смердючих жидівських казаматах — зійтися в своїй рідній хаті та набиратися знання з книжок і часописів. А тим картярам помагає в їх іродовій роботі — дарма що в священичій рясі, — відомий „коронний дзєкан“, що десь-то давніше попалив шкільні декларації селян за українською мовою навчання у місцевій школі. Він саме причинився до розбиття аматор. гуртка в селі.

Та годі! Вам, Дошняни, не дивуємося, бо добре всі знаємо, хто й як поширював освіту в наших селах; до далеких ваших сіл книжка і добра газета рідко заходила. Дурили вас усякі пройдисвіти, які руководилися не вашим добром, не заглядали до ваших бідних хат і не питали вас, що вам долягає, але пхали вас у коршми, бо вони дбали виключно про своє добро, щоби приподсбатися подібним до себе іродам.

Отже тепер ви самі розсудіть — хто вам добра бажає, — чи ми, що отвираємо вам очі і вказуємо вам неправильний ваш шлях, чи тамті, які з легким серцем, байдуже й не дивлячись на вашу чорну нужду, що могла попровадити вас до жидівського шинквасу — пхнули вам карти в руки й горівку. Чи не стидно вам буде, якщо в Риманові, або деінде будуть показувати на вас пальцями і до того ще прозивати шабесгоями?

Сусід.

З НОВИМ РОКОМ 1937
КООПЕРАТИВНИЙ БАНК
„ДНІСТЕР“
у Львові, ул. Руська ч. 20,
видає знову **премійні ощадностеві книжечки** для яких призначені нагороди 25—100 зол. Вкладки на ці книжечки в д зол. 5·00 вгору складати слід щомісяця впродовж цілого року і не виймати в тому часі з тієї вкладки ніякої квоти

Чого вона хоче?

Ще одна москвофільська шматка.

На Лемківщину закукає вже четвертий місяць зо Львова нова зазуля. Це „независимая“ газета (московсько-комуністична сваха „Рускаго Голоса“), що зве себе „Наше Слово“. Оця бідна птаха вибралася шукати „братной руки, котра би вивела товаріщей з дому египетской темноти на ясноє — райскоє СССР денноє світло“. Не думаємо з таким блахманом входити в будьякі розговори, бо це понизилоб нашу гідність, — та проте подумайте, читачі, — з яким лицем і як штудерно потрафить ця „сваха“ подавати себе в парі з „Руским Галасом“ і криничанським „Лемком“ за „уніжоном“, зігнена в чотири погибелі — та світить тутешньому богові свічку, а з другої сторони підплескує жидо-комунарській голоті й затроює цим дурманом незрячих між прихильниками криничанського „Лемка“ — львівського „Рускаго Галасу“ і землеволянських „таваріщей“.

Перестерігаємо наше українське громадянство на Лемківщині перед цим новим ворогом.

ЯК ТАМ У БОЙКІВЩИНІ?

Слідчий суддя в Сяноці візвав до суду о. Василя Гарцулу, завідателя парохії в Скороднім коло Любовиськ, у справі доносу за його душпастирську діяльність і наказав затримати його у вязниці. О. В. Гарцула відомий з праці над освідомленням наших братів Бойків.

ГОЛЯНДСЬКА КНЯЖА ПАРА В КРИНИЦІ.

З Інсбрука до Криниці приїхала голяндська княгиня Юліяна зі своїм чоловіком, князем Бернгардом. Княгиня Юліяна приїхала зі своїм молодим чоловіком на лещетарську прогульку в Карпати й перебуде в Криниці 3 тижні.

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
ДЕНДРА
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

ДО НАШИХ ДОПИСУВАЧІВ!

Всі письма, що Редакція одержала по закінченні святочного числа, находяться в нашій течці. Деякі статті підуть у чергових числах, святочні ховаємо на пізніше. Тож прохаємо дальше писати до нас та інформувати нас про всі прояви українського життя на Лемківщині. Кожну здорову та виховну думку з найбільшою охотою використаємо.

Редакція „Нашого Лемка“.

УКРАЇНСЬКА КОПАЛЬНЯ ВУГЛЯ В АМЕРИЦІ.

Українська торговельно - промислова Спілка „Гай Тест Ліґнайд Кол Ко. Лтд.“ в Бінфейт (Саскачеван), урухомила копальню вугля, що належить до однієї з найкращих у провінції Саскачеван. Працює в ній кількадесять українців.

ЗАГРАНИЧНІ ОВОЧІ В ПОЛЬЩІ.

Від січня до листопада минулого року привезено до Польщі з заграниці: 1.322 тони яблок, 9.218 тон сливок, 4.668 тон винограду, 30.648 т. помаранч і цитрин, 971 т. оріхів. Привіз значно більший, ніж у передминулому році.

ПОПИТ НА КРІЛЯЧЕ МЯСО.

В Швеції основано окрему різню кріликів, призначених на вивіз. До Англії вивезено з неї продовж мин. року 200 тон крілячого мяса. Вивіз мігби бути 10 разів більший, але було замало кріликів. Крілячі шкірки висилають шведи до Китаю та Японії.

МЕДОВИЙ ФОНД.

Українські скооперовані пасічники прийшли до переконання, що для наладнання збуту меду треба мати капітал. Цей капітал постановили вони зложити в формі позички медом для своєї кооперативи „Рій“ у Львові. Досі зложено вже на той фонд 325 кг. меду.

ПОПИТ НА ЛЬНЯНЕ ПРЯДИВО.

Вивіз льняного прядива з Польщі до Франції та Чехословаччини значно збільшився під кінець 1936. року. Також у краєвих прядільнях зросло запотребування на льняне прядиво. Внаслідок того цей артикул дорожіє, але домагаються товару ліпшої якости.

НЕМА ВІЙСЬКОВОГО ПОДАТКУ.

Тих, що не служили при війську вже не обовязує від 1. січня ц. р. військовий податок, тільки новий закон про примусовий відробок. Одначе залеглий податок з попередніх років будуть стягати.

ПРИСИЛАЙТЕ ДАТКИ НА БУДОВУ УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ.

Виказ ч. 2 пожертв на будову Українського Дому в Красній, повіту Коросно, на Лемківщині.

Др. Олександер Малецький, суддя в Кракові 50 зол.; Іван Мельник, Бельсько 10 зол.; Ірина Буркова, Дрогобич 10 зол.; М-р Василь Грицина, адвокат в Чорткові 1 зол.; Др. Софія Рабій, Самбір 5 зол.; о. Теодор Салагуб, Лелюхів 5 зол.; Інж. Ярослав Мохнацький, Краків 2 зол.; Др. Володимир Кубійович, проф. У. Я. в Кракові 5 зол.; Проф. Іван Филипчак, Самбір 2 зол.; Теодозій Сташко, збірка 10 зол.; Юліян Ґеник-Березовський, Краків 3 зол.; Др. Степан Шмігельський, лікар у Горлицях 2 зол.; Інж. Менцінський з Горлиць 1 зол.; О. Шуплят з Горличчини 2 зол.; о. О. Середович з Рихвалду 2 зол.; о. І. Булат з Горличчини 1 зол.; Др. Роман Борисевич, адвокат у Горлицях 2 зол.; Др. Володимир Константинович, адвокат у Буківську 3 зол.; Др. Володимир Муровач, адвокат в Яблонові 1 зол.; о. Вол. Худик з Волі Нижньої 2 зол.; о. Михайло Жеплинський, Завадка Риманівська — збірка 4 зол.; Левко Теодор з Красної 1 зол.; Інж. Петро Ґаздайка з Красної — збірка 6 зол. 20 сот.; о. Олександер Білевич з Красної 5 зол. Разом 135 зол. 20 сот.

Дальші пожертви на докінчення допроваженої під дах будови нашого Дому, проситься складати на адресу: Михайло **Цепко,** в Красній, оп. Венглювка к. Кросна.

За Товариство Український Народній Дім у Красній на Лемківщині: голова Товариства адвокат Др. Юліян Налисник вр.

ЛИСТУВАННЯ.

Впр. Отців Душпастирів прохаємо ввічливо подавати при зміні адреси стару адресу.

Вп. Павло Сквірнянський в Бе: має заплачену передплату по кінець 1937 від Брата. Привіт.

Вп. Михайло Каня: висилаємо Вам окремо святочне число з календарем Р. Ш. Дуже радо помістимо вістки з Ваших сторін. Часто пишіть до нас. Гаразду Вам бажаємо.

Хв. Читальня Просвіти в Залужі: За 1936 ще 1.50 зл. Щирий привіт з Новим Роком.

Вп. Василь Левчик, Елізабет: щиро дяґуємо за гарні бажання. Шлемо Вам з Рідною бажання кріпкого здоровля й сили до дальшої праці для добра наших Братів у старому краї й за океаном. З нами Бог.

Вп. Мирон Тарнович у Р. М.: гаразд, вишлемо. Також подяка за братні бажання. „Н. Г.“ перестав виходити, виходять „Голос“, посилають. Здоровля й витривалости бажаємо Вам і А. Бекові від нас і Рідні.

На Рідну Школу зі збірки в Синеві прийшло 6.30 зл. крім цього А. Рак передав 1 зл., разом 7.30 зл. Боже заплать.

Вп. Іван Ковальчик з Му: всі числа посилаємо Вам якнайточніше; яка мара забирає їх у дорозі — Бог один знає. Нас не винуйте, ми будемо посилати Вам часопис в опакованні, може так зайде до Ваших рук. Щиро Вас здоровимо і бажаємо сили встоятись з Новим Роком.

Вп. Р. Ст. і П. І. з Ло: передали У. П. Р. до полагодження. Гаразд.

Вп. Дамян Царик у Костарівцях і Семен Хомик у В. Святковій: оба одержали передплату на 1937 р. від Вп. професора Осипа Звірика. Щиро дякуємо у Вашому імені й бажаємо Вп. Професорові скорого видужання й цілковитого повороту до здоровля.

Вп. Громадянка Марія Гавриш в Едмонтоні перевела по відчиті, що його виголосив у салі при Інституті ім. Михайла Грушевського в Едмонтоні — громадянин В. Гривнак про Лемківщину — збірку добровільних жертв на дитячу бібліотеку для українських дітей в Матіївій біля Нового Санча. На руки гр. Марії Гавриш зложили: 1 доляр гр. Ілля Кирінк, 75 цент. Д. С. Фербей, по 50 цент. гр. Осипа Фарина, О. Лукіянчук, П. Петрик, В. Кіндрачук і Марія Гавриш; по 25 цент. В. Гривнак, Др. Верхолин, Д. Е. Яндова, Др. Ф. Говда, Н. Шпачинський, Ф. Ількія, 15 цент. А. Романюк і 10 цент. С. Російчук. Слід згадати, що гр. Марія Гавриш уроджена у Львові й віколи не була на Лемківщині, одначе як свідома Українка перша зголосилася до збірки. Цей високоідейний і шляхотний примір громадянки Марії Гавриш повинні наслідувати всі, що їм добро Лемківщини і краще завтра нашої української дитини лежить на серці.

Хв. Редакції „Лемківського Дзвона“: оправлений річник нашого часопису вислано 12. січня. Прохаємо прислати нам світлини з життя наших братів за океаном в обмін за старокраєві цінні для Вашого органу. Братні побажання, поздоровлення і привіти.

Вп. Галько Андрій з Вороблика шлях. оцею дорогою пересилає Всім Братам Односельчанам в Америці за культурний дарунок, саме за українські національні часописи для Воробличан — щире українське з Лемківщини Боже заплать!

Земельний Банк Гіпотечний

Акційна Спілка — Девізовий Банк.

Централя: Львів, ул. Словацького ч. 14.
Філія: Станиславів, ул. Собіського ч. 11.

Телефон ч. 203-82, 252-92. Тел. адреса Землебанк-Львів.
Конто в ПКО: Варшава . 149.-00
Львів ч. 500.170

Жировий рахунок в Банку Польському у Львові.
Акційний капітал зол. 5,000.000. — Власна каменица.

ВИКОНУЄ всякі банкові чинности,
КУПУЄ і ПРОДАЄ цінні папери,
КУПУЄ девізи, валюти по курсі дня на найкорисніших умовинах,
ПРИЙМАЄ і ВИПЛАЧУЄ вклади в золотих і золотих в золоті.

ПЕРЕВОДИТЬ інкасо у всіх місцевостях краю і на чужині,
ПОЛАГОДЖУЄ перекази заграницю до всіх місцевостей світа,
ПРИЙМАЄ вплати на вкладкові книжечки платні оказателеві.

У всіх краях Европи й Америки власні кореспонденти.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок . РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 3 (75)

Львів, 1-го лютого 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

На що йдуть наші гроші?

Управи всіх державних шкіл увесь рік збирають при ріжних нагодах від дітей і батьків датки на будову шкіл в імени „Т-ва піддержки будови прилюдних загальних шкіл". На спеціяльних наліпках і марках виразно написано, що даток призначений „на будову шкіл'. В нашім краю дуже мало відповідних шкільних будинків і тому населення має зрозуміння для такої цілі та не жалує датків, тимбільше, що ці наліпки друковані частинно в українській мові.

Ці збірки переводять у нас уже від кількох років. Одначе якось не видно, щоби згадане товариство будувало по наших селах з розмахом шкільні будинки, зате у часописах частенько згадується про такі будови в західній і корінній Польщі.

Тимчасом зібрані у нас гроші на будову шкіл ідуть на зовсім іншу ціль, яка не має нічого спільного з будовою шкіл, зате має на меті поширювання польщини та збогачувати польські книгарні і всяких видавців: кожна школа дістає від „Т-ва піддержки будови шкіл" сотки польських книжок: повістей, оповідань і віршів, при чому на кожній книжці є печатка:

„Zakupiono z funduszów komitetu Okręgowego Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych".

Всі школи, навіть з українською або двомовною мовою навчання, дістають лише такі польські книжки, і то також такі школи, які приміщуються в найпоганіших наймлених кімнатах і де батьки дітей найбільше складали жертви на будову шкіл, у найліпшій вірі, що ніхто їх датків не обертає на інші, чужі їм ціли. Кожна школа дістає найменше 100 таких книжок, вартости кількасот золотих, що в сумі дає для цілого краю кілька міліонів. Туди йдуть наші жертви на будову шкіл!

ПОДУМАЙТЕ

скільки грошей Ви заощадили дійсно, а скільки могли-б були заощадити. Застановіться над тією важною для Вас справою і постановіть складати від тепер постійно хочби й найменші суми на вкладкову книжечку

КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ

„ДНІСТЕР"

у Львові, ул. Руська ч. 20,

Громадянка Анна Бурчак зі своєю донечкою Марусею з Явірок, коло Нового Торгу.

Присилайте передплату!

Памяті Крут.

Це був трицятий січневий день. Триста героїв ішло у бій кривавий.

Бадьоро летіла з уст пісня. І буйний вітер хапав могутню пісню трьохсот грудей на свої крила і ніс у невідомі світи. Вони пішли...

Перед ними стогнала земля. Орди червоних наїздників ішли на Київ.

Заревіли гармати, заклекотіли скорострільні і розгорівся бій. Українську землю зросила кров... Гаряча юнацька кров... Та в десятеро більші ворожі сили. Не могли встоятись. І лягли в геройському бою за волю. За славу. За Україну!

Та прийде пора, коли знову заграють гармати. Тоді прийде заплата і буде кров за кров!

УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДЛЯ ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

З почину редакторки „Народньої Сили" п. Ірини Нивицької найповажніші українські діячі оснували товариство для організації українського університету на Закарпатській Україні. Щиро витаємо ці старання й бажаємо якнайкращого успіху. Український університет в Ужгороді буде мати велике значіння не лише для Закарпатської України, але для всіх Українців. Бо це був би під цю пору одинокий наш університет не на чужині, але на українській землі.

ПРИПИНЕННЯ У ФУНКЦІЯХ ЧИНУ.

У всіх священичих функціях зістав припинений Впр. о. Д-р Йосафат Кабарівський, український душпастир в Святковій Великій на Лемківщині. Як довго потриває припинення (суспенза), не знати. Парохією управляє сусідній священник, Впр. о. Николай Ліськевич з Дошниці.

Напрямні української Лемківщини.

(Релігійно: КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ. — Культурно: ОСВІТНЯ ПРАЦЯ. — Суспільно: ПІДНЕСЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЖИТТЯ).

Перед народніми діячами Лемківщини стоїть до виконання потрійне завдання, а це обовязок релігійної, культурно-освітньої й економічної праці для українського народу на Лемківщині.

Перше завдання тяжить у першій черзі на наших українських духовниках на Лемківщині, котрі — мимо тяжких, духово-моральних і матеріяльних обставин — його з самопожертвою виконують. Йде тут головно про те, щоби розбудити, задержати і скріпити віру й релігію в народі, і його справжню, на здорових, моральних засадах спертту, християнську побожність, яка ушляхотнювала б та ублагороднювала б усі ділянки так приватного, як і родинного, як теж і суспільного життя народу. В НАРОДІ ТРЕБА — ПОПРИ ЗАСАДНИЧІ, РЕЛІГІЙНО-МОРАЛЬНІ ОСНОВИ — ВИРОБИТИ ТЕЖ СВІДОМЕ ПРИВЯЗАННЯ ДО СВОЄЇ РІДНОЇ, УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛ. ЦЕРКВИ, ЯК ТАКОЇ, ЩО Є ЖИВИМ, НЕРОЗРИВНИМ ЧЛЕНОМ ЦІЛОЇ, ХРИСТОВОЇ ЦЕРКВИ, ТА ЗБЕРІГАЄ ЙОМУ ВІРУ, ОБРЯД І НАРОДНІСТЬ ЙОГО БАТЬКІВ.

Одначе сили самого Духовенства, — серед нинішніх загально, а на Лемківщині спеціяльно змінених обставин — не вистарчають. ЙОМУ МУСЯТЬ ПОСПІШИТИ З ПОМІЧЧЮ І СВІТСЬКІ ДІЯЧІ, КОТРІ, ЯК ВСЮДИ, ТАК САМО І НА ЛЕМКІВЩИНІ, ПОВИННІ — В РАМЦЯХ КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІЇ — СТАНУТИ ДО ПОМОЧІ МІСЦЕВОМУ УКРАЇНСЬКОМУ КЛИРОВІ В ЙОГО ВАЖКІЙ ПРАЦІ НАД РЕЛІГІЙНО-МОРАЛЬНИМ ВИХОВАННЯМ І ВІДРОДЖЕННЯМ НАРОДУ. Вправді покликаний до цього з уряду провід не дає ніякої, найменшої ініціятиви в цьому напрямі, одначе НАШІ СВІТСЬКІ, ЛЕМКІВСЬКІ ДІЯЧІ ПОВИННІ ВЗОРУВАТИСЯ НА НАШИХ ПРОЧИХ, ЦЕРКОВНО-РЕЛІГІЙНИХ ЦЕНТРАХ У ГАЛИЦЬКІЙ ПРОВІНЦІЇ, та своїм добрим словом, взнеслим, християнським приміром, католицькою пресою й порадою поспішити з поміччю свойому українському Духовенству в його апостольській праці для народу. Це буде також Католицька Акція наших світських діяч.в, котра, хочби Риманів зівсім про це не думав і цього собі не бажав, може принести не мало користи так для навернення наших православних братів на Лемківщині, до українсько-катол. Церкви, як теж і для припинення та вкорочення безбожницько-комуністичної агітації, що ширится теж і в наших лемківських околицях і селах.

Другою ділянкою спільних зусиль так духовних, як і світських наших діяч.в на Лемківщині є ПРАЦЯ НАД РОЗБУДЖЕННЯМ, ПОГЛИБЛЕННЯМ, ТА РОЗБУДОВОЮ НАШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ, НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТИ, ТА ОСВІТИ Й КУЛЬТУРИ НА ЛЕМКІВЩИНІ. Розуміється, що йде тут про річ пожиточну, позитивну, похвальну й дозволену — і то дозволену так з огляду на морально-церковні, як і з огляду на обовязуючі, цивільні приписи й закони. А праця ця повинна обіймати так молодь, як і дорослих. І так:

ДЛЯ ДОРОСЛИХ ТРЕБА ЗАКЛАДАТИ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ“ всюди там, де їх ще нема, а у активнювати їх там, де вони вже істнують, одначе не проявляють якоїсь більшої діяльности й праці. Всі члени таких читалень повинні точно брати участь у сходинах, зібраннях, нарадах, та у всіх статутових працях читальні, повинні правильно вплачувати членські вкладки, та читати здорову, національну пресу, передплачувану через читальню.

Дальше!.. ДЛЯ МОЛОДІ ТРЕБА ЗАКЛАДАТИ КРУЖКИ РІДНОЇ ШКОЛИ, в яких шкільна молодь побирала би науку зі своїх, через шкільну владу апробованих, українських букварів і підручників. Впрочім самі родичі повинні такі українські книжки й підручники для своїх дітей закупити. Тоді й впровадження етимольогії на устроню, а троханівщини в школах нічо нам не пошкодить.

ВКІНЦІ ДЛЯ МАЛИХ ДІТЕЙ ТРЕБА НА ЛЕМКІВЩИНІ ЗАКЛАДАТИ СВОЇ УКРАЇНСЬКІ ЗАХОРОНКИ ТА УРЯДЖУВАТИ ДІТОЧІ САДКИ, ПРОВАДЖЕНІ ВІДПОВІДНИМИ, КВАЛІФІКОВАНИМИ УКРАЇНСЬКИМИ СИЛАМИ.

Третьою ділянкою змагань за відродження й піднесення нашої української Лемківщини має бути ПРАЦЯ НА ЕКОНОМІЧНОМУ ПОЛІ. Вона дасть спроможність нашому, українському Лемкові двигнутися з. стану матеріяльної бідноти й зубожіння, та піднестися на рівень кращих умовин матеріяльного посідання й буття. До матеріяльного піднесення Лемківщини послужать свої власні, укр., економічні організації й установи. Тут належать перш за все кооперативні товариства, котрих станиці, провадженні своїми власними, фаховими людьми, повинні повстати у кожному лемківському селі. Вони берегтимуть нашого українського Лемка перед визиском з боку чужих, ворожих елементів.

Відтак для рентовного збуту молочарських виробів та для піднесення скотарського господарства в горах належить по наших лемківських селах ЗАКЛАДАТИ МОЛОЧАРНІ, ТА ТВОРИТИ МОЛОЧАРСЬКІ СПІЛКИ В ЗАЛЕЖНОСТИ ВІД „МАСЛОСОЮЗУ“ У ЛЬВОВІ. Так само для зрационалізування й урентовнення рільного господарства на Лемківщині треба закладати по селах Кружки, а по містах Філії „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ“ — так, щоби нашим лемківським газдам дати знання й можність використати якслід посідані ними грунти, пасовиська й неужитки, та навчити їх раціональної, лісової го-

(Докінчення на 3. сторінці).

сподарки. Раціональна, до найновіших вимог примінена управа наших гірських грунтів на Лемківщині є тим конечніша, що вони, з приводу здержання закордонної, а особливо заморської еміграції, з приводу браку заробітків у краю, та по причині сталого приросту населення — підпадають щораз більшому роздрібненню, а мимо цього мусять творити найголовніше джерело істнування й конечного життя в наших горах.

Дальшим засобом до піднесення маєткової доходовости наших українських господарів на Лемківщині є також САДІВНИЦТВО Й ПЧІЛЬНИЦТВО. Кожний селянин повинен собі це вважати за свою господарську повинність заложити собі свій власний сад, та провадити пасіку, щоби тим способом створити собі потужну підпору для розвитку свойого господарства.

Впрочім далося би тут говорити ще багато більше й про дальші форми так релігійного, як і культурно-освітнього, як теж і економічного життя наших Лемків, одначе вже зі сказаного бачимо, що на українській Лемківщині лежить розлоге і вдячне поле до праці. Чужі, неприхильні нам сили й елементи стараються завалити це поле ріжними колодами, а це безбожництвом, своєрідними „місійними“ експериментами, партійною ненавистю, устронями, безпросвітністю, темнотою, етимольогіями, трохонівщиною й гризнею, а зате ми, українці, наповнім його заздалегідь хосенною й позитивною, легальною, релігійно-національною й економічною працею для нашого українського народу на Лемківщині.

Іван Петражинський
з Оншоду.

ДАР ПРОСВІТІ

Товариство „Просвіта“ одержало дозвіл від всіх трьох Воєвідств (Львів, Тернопіль і Станиславів) на переведення прилюдної збірки „Дару Просвіті“ в днях від 3—16. лютого ц. р. Призначені Виділами Філій Збірщики по одержанню збіркових лист і легітимацій живо й гідно переведуть збірку в означеному часі, а зібрані пожертви вишлють негайно до Т-ва „Просвіта“. Зокрема Читальні та решта українських установ повинні зложити від себе на „Дар Просвіті“ гідну їх назви пожертву. „Просвіта“ у своїх тяжких і відповідальних змаганнях оперлася всецїло на добродійности усього громадянства. Ніяких субсідій ні помочі не має від нікого. Потрібну поміч мусить дати нарід. Сподіємося, що всі виконаємо наш обовязок супроти „Просвіти“, якої діяльність не обчислена на матеріяльні доходи, а тільки на духові, моральні користи, на виховання усього громадянства, передусім молодого покоління, на скріплення усіх ділянок народнього життя включно до родинного життя. Праця „Просвіти“ вимагає постійних матеріяльних вкладів для збогачування духових цінностей народу. І для тієї акції не вільно нам жаліти раз у рік поважнішого датку. Закликаємо усіх до створення княжого „Дару Просвіті“. Крихітка доброї волі і твердого хотіння створить міліоновий фонд національної культури. Від слів перейдім до діл і ділом засвідчім наше зрозуміння ваги і ролі „Просвіти“ у змаганнях народу до ясного сонця.

З війтівської практики.

Не маємо настільки вільного місця, щоби широко розписуватися про випадки, які в двох попередніх роках найшли цілу Лемківщину.

Господар на Лемківщині ще добре не випрятав каміння по великій повени в 1934 р. зо свого гірського клаптика поля та вже слідуючого року до-решти винищує його засіви град — а тут як на докір такі, що недавно ще на цих невдячних, узбірках самі пасли корову або телята — сьогодні виказують велику свою „спренжистость“. До таких можна би зачислити багато, але вони менше знані — за те правдивим добродієм бідного свого колишнього брата являється господин Фецьо Йодловскі з Гладишова.

Документ переданий Українській Парляментарній Репрезентації до відома й відповіднього використання, виказує ось що — чорне на білому (наводиться окремі місця без змін):

„Zarząd gminy w Gładyszowie.
Do Panów sołtysów wszystkich
w gminie.

Panowie sołtysi wraz z członkami komitetu w poszczególnych gromadach przeprowadzą dodatkową zbiórkę w głównej mierze zaś zaapeluję do tych mieszkańców gromad, którzy pomimo zadowalniającego stanu majątkowego albo wogóli nic nie dali albo też dali tak śmieszne kwoty, że one kwalifikują ich jako wysoce nielojalnych i niespełniających swych obowiązków obywateli Państwa Polskiego.

Wszystkich opornych albo też zaofiarowawszych zbyt nikłe kwoty należy wpisać na oddzielnej liście i przesłać do Zarządu Gminnego celem wręczenia tejże Starostwu Powiatowemu.

Również wszystkich tych, którzy w jakikolwiek sposób przeciwdziałali, a nawet się dwuznacznie w tej sprawie odnosili, należy donosić do Posterunku Policji Państwowej. — Wójt: T. Jodłowski“.

До цього можна хиба ще додати, що населення Лемківщини радо складало свої жертви на Ф. О. Н. (Фонд Оборони Народової). Що наміряв заряд ґміни в Гладишові осягнути своїми письмами — дохождення в цій справі залишаємо відповідній владі до дальшого вияснення.

Лемки в Горличчині хотіли би при цій нагоді довідатися, що сталося з субвенцією (допомогою) Повітового Виділу в Горлицях у квоті 320 зл. на річ „Руської Бурси“ в Горлицях, як рівнож які є звіти загальних зборів тої бурси?

Здається, найкращим свідком буде касова книга і протокол ухвал Управи бурси.

„Народна Торговля“
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

ДЗВІНОЧОК
найкращий приятель української дитини він розрадить, забавить, поучить
Чи можете відмовити своїм дітям цеї приємности?
Річна передплата 2 зл.
Піврічна 1·20 зл.
ДЗВІНОЧОК
Львів, Косцюшка 1. а

НОВИНКИ.

НАРАДА В ЛІСЬКУ.

При кінці грудня м. р. відбулася в Ліську довірочна нарада українського громадянства ліської та балигородської судової округи в земельній справі, на якій одноголосно принято протикольонізаційні резолюції. Ці резолюції переслано до Президії Ради Міністрів у Варшаві та Воєвідського Уряду у Львові. Нарада відбулася під проводом о. декана Олександра Стеренки, пароха в Монастирці, секретарював Й. Пелехович. Реферат виголосив о. Фуканчик, парох Угерець. Голос забирали численні селяни. особливо з двох сіл, спеціяльно заінтересованих у справедливій розвязці парцеляції в тих селах.

— **Просимо всіх, хто ще не** відновив передплати на 1937 рік, хай це негайно зробить.

— **Напали бандити** під Новим Санчем на поштовий віз, на якому поштарка з Грубкова везла мішок з грішми, вдарили її кілька разів по голові револьвером, видерли візникові мішок і пропали. Їх шукають.

— **Пожежа в гімназії.** У містечку Коросні запалився природничий відділ, згоріли різні научні приряди на шкоду 1.000 зл.

— **Засудили поліцаїв.** Окружний суд у Гродні засудив на півтора року вязниці бувшого команданта поліційної станиці Мамака й на пів року постерункового Томашевського за биття селян, безправні арештування, фальшування службових документів і тим подібні зловживання влади.

— **Придалосяб і в нас.** На терені краківського воєвідства якісь злочинці грабують костели, поповнюючи при тім святотатські прогріхи. Уряд поставив при всіх костелах поліційну стежу.

— **Найшов собі легку роботу.** У Новому Санчі суд засудив на 10 місяців вязниці й 5 літ поправного заведення 22-літнього злодія. Він заходив до церкви тоді, як там нікого не було, встромлював до скарбонки патичок, насмарований клеем і витягам звідтам усі гроші. Тепер буде він чекати 5 і пів року, аж його витягнуть.

— **Жидівські ошуканства.** У Горлицях жид Сруль Берґман на спілку з Юськом Міхальським випікали замісць двокілевого хліба лише 1 кг. і 70 дековий хліб. За це Сруль помандрував на 3 місяці до тюрми, а Юсько на 1 місяць.

Дивне, що в Горлицях нема нашого пекаря, хоч міг би прекрасно розвивати свою пекарню, бо докола Горлиць самі наші села й нарід радо купував би свій хліб, а не жидівський та ще до того ошуканий.

— **Пропали гроші в жидівських руках.** Спритний жид з Ясьонки, горлицького повіту, позичав у та мошніх господарів гроші. В одного позичив 200 злотих, бо цей газда продав корову, у другого 50 злотих — за продану свинку, ще інший господар продав теля і теж заніс до жидівської каси, бо тамошні ґазди дуже дбають за жидівську ласку. Але спритний жид злодюга вже перед тим записав ціле своє поле на свою цуру та як уже досить напозичав людських грошей — кривавиці, тоді найспокійніше в їхав до Палестини. Так-то жиди вчать розуму своїх Іванів. Це повинно отямити всіх, що ще досі заходять до Абрума на пораду й на ліки на хлопську біду. А ліки на нужду не у жидівських руках, лише в організації сільського життя і в розбудові нашого рідного промислу та торговлі.

— **Могорич підчас богослужень.** У звязку з укінченням звоження дерева з громадського ліса в Труханові стрийського повіту солтис уладив у громадському домі для візників і радних могорич, на який принесли кілька бочок пива, кілька літрів горівки і т. п. Місцеве населення, вийшовши із церкви, обурювалось на цю піятику, а молодь, узброєна в коли, впала до громадського дому і розігнала могорич ників.

— **Жахлива катастрофа.** В Мисловицях на Шлеську, ударився о собовий поїзд з вантажним. У висліді 8 людей згинуло на місці, а 42 особи були ранені. Кілька тяжко ранених бореться зі смертю в шпиталі. Катастрофу завинили залізничі урядовці, що пустили особовий поїзд на рейки, заняті вантажним поїздом.

— **Свято Йордану у Львові.** У день Богоявлення Господнього, 19. січня 1937 р. Преосв. Кир Іван в сослуженні вищого Духовенства відправив у храмі Св. Спаса у Львові в год. 8.30 Архієрейську Службу Божу. Около 11. год. вирушив величавий похід на Ринок, де вже зібрались процесії з інших львівських церков. Водосвяття відбулося при керниці біля аптики М. Терлецького. Співав хор студентів богословії, грали орхестри „Зорі" і „Волі". Великі маси вірних заповнили Ринок.

— **В Перемишлі** Архієрейську Службу Божу відправив Преосв. Кир Григорій, в асисті Капітули. Водосвяття відбулося на Сяні при хоровім співі Питомців Духовного Семинара, його доконав Владика при тисячній участи вірного народу.

— **Засуд дітей за пісні.** При кінці грудня судили в Добромилі кількох 10 до 14-літніх хлопців з села Військо коло Добромиля, за те, що вони частенько в неділі й свята співали такі пісні, як „Ой та зажурились", „Не пора" та інші. Прокуратура обвинувачувала їх за те, що мовляв вони тими піснями, як і піснями про Біласа та Данилишина, висловлювали нехтування польської держави. Головні підсудні Михайло Малицький і Іван Леськів признались, що співали такі пісні, які всюди співають. Обидвох засуджено по 2 місяці вязниці з припиненням на 3 роки.

Небаром відбудеться другий великий процес у Добромилі тих самих дітей за те, що вночі з 31 жовтня на 1. листопада 1936 р. вони потайки без віодма родичів, у стрілецьких шапках (з паперу), з корковими револьверами, зі своїм „воздом" добували дві горі: „Київ і Львів". Вони облягали одну і другу гору, „стріляли" з коркових пістолів і вкінці заткнули на горі жовто-блакитний прапор, пробули на горі од рана, аж поліція усунула їх звідтам.

— **Вчилася на вчительку, а стала злодійкою.** У Ряшеві арештували ватагу злодіїв, які кілька літ обкрадали людей. До тієї ватаги злодіїв належала Сильвестра Ружанська, що покінчила учительську семинарію. Вона не могла дістати учительської посади, тому стала злодійкою, виконувала разом із злодіями вломи до кас, переховувала крадені речі й перевозила аж до Кракова. Ружаньску арештували.

— **Велике українське робітниче віче в Канаді.** Дня 6-го грудня м. р. о год. 3 попол. у Вінніпеґу, в салі Інституту Просвіти відбулося масове українське католицьке робітниче віче, скликане Провінціяльним Зарядом Брацтва Українців Католиків.

На цім вічу промовляли: адв. Якіміщак, б. У. С. С., п. Дм. Микитюк і о. др. В. Кушнір. Всі промовці докладно вияснили зібраним руїницьку роботу комуністів і ріжних радикалів на цілім світі, а зокрема на поневолених землях Великої України і закликали творити скрізь українські католицькі робітничі організації, під гаслом: „Геть з комуністичним „обединаним" фронтом!" „Хай живе український католицький робітничий протикомуністичний фронт!"

При кінці віче ухвалило одноголосно ряд резолюцій, в яких говориться, що робітниче питання має бути розвязане виключно при збереженні християнських засад, в рамцях кличів і ідеї: „Бог і Вітчина", а не в дезерції від них. („Наш Стяг" з 26. XII. 1936).

— **4 копійки за „трудодень".** В большевицькім царстві на держав-

них фільварках, так званих колгоспах і радгоспах платять селянам-невільникам за так звані „трудодні". Звичайно, щоби виробити „трудодень", треба добре увихатися від ночі до ночі. Бо не виконаєш визначеної праці, то не почислять за трудодень і праця пропала. А як за ті „трудодні" платять, то недавно зрадило „Соціялістическое Земледеліе" — часопис комісарія-ту хріборобських справ. В передовій статті з 8. січня ц. р. дорікається там контрольним комісіям, що вони не виконують своїх обовязків і через те панують по колгоспах жахливі відносини. **Так наприклад в українських колгоспах Біловодського району платять селянам за трудодень по 4 копійки, значить по 4 гроші, бо тепер большевицький рубель рівняється польському золотому.** Це значить, що українські селяни працюють на колгоспах даром.

— **Індик винахідник.** У канадійському місті Монтреаль одна жінка купила собі індика і зарізала на мясо. В жолудку знайшла дві досить великі грудочки щирого золота. Зачала розвідуватися, звідки походив індик і дізналася, що з одної околиці в краю Альберта (там мешкає богато українців). Негайно вибралися тамтуди на розшуки і справді завдяки індикові відкрили там богаті золотодайні поля. Зараз в ту сторону поплило богато шукачів золота.

— **Велике повстання селян проти червоних.** Селянське повстання проти червоних в околицях міста Валенсії розростається. Вибухло воно в наслідок грабежі збіжжа. Бо червона влада наказала селянам віддати даром дві третині свого збіжжа червоній армії. Карні відділи червоної армії палять збунтовані села, а провідників селянського бунту розстрілюють. Повторюється те саме, що діялося на початку большевицької революції на Україні й Кавказі. Бо жиди всюди ненавидять та нищать селян.

— **Еспанія** є й надалі тереном кривавих боїв і дальшої руїни та водночас є предметом міжнародніх торгів. Національні війська здобувають пядь за пядею. З Мадриду червоні усунули цивільне населення, яке ще зосталось при житті. Сподіються, що військо генерала Франка хоче окружити Мадрид з усіх боків і закинути малоуспішне здобування кожного будинку тимбільше, що це є нерівна боротьба. Червоні є добре поховані за муром, а націоналісти наступають нічим незаслоненими лавами. Далеко більші успіхи осягнено на інших фронтах.

Новозбудована церква в Гладишові.

Червоні вже давно зрозуміли, що не вдасться їм здобути Еспанії, та московські большевики женуть еспанських анархістів і комуністів далі до війни. Водночас кричать перед світом, що італійсько-німецька фашистівська спілка хоче закріпостити вільний еспанський нарід і домагаються, щоб усі европейські держави зобовязались не вмішуватись в еспанські справи. На большевицькі домагання відгукнулись дуже радо й охоче Франція і Англія. Англійські і французькі політики виступають ніби в обороні нещасної Еспанії, а в дійности стараються випорпати з тої гарячої саламахи якнайбільше користей для себе. Франція, що йшла на большевицькій мотузці й собі почала домагатись, щоб не вмішуватись в еспанські справи. Та тимчасом разом з московськими большевиками посилали літаки, гармати, танки, муніцію, а навіть і своїх „охотників" до Еспанії. Англія напевно бачила цілу ту підлу роботу, але примикала на те очі, бажаючи витягнути з того „інтересу" якнайбільше зиску. Дещо вже зискала, а саме середземноморський договір з Італією та приготовання до розмов з Німеччиною.

— **Як хоронитись від відморожень.** Найчастіше відморожується вуха, ніс, руки, ноги. Руки можна охоронити ношенням вільних, теплих вовняних рукавичок. Якщо кого нестати на рукавички, хай уживає вовняні скарпетки. Вуха хоронити наушниками або шапку насунути на вуха. Ніс — підчас сильних морозів треба на день натирати чистою вазеліною або звичайним товщем. Пальці ніг і ноги завивати газетним папером або бібулкою.

До чого веде жидівська нахабність.

Донедавна купували майже всі люди в селі Пантна у Горличчині, всі товарі в місцевого жида. Ніхто не здавав собі справи, що жид пявка, тягне послідні соки зо села, у нього товар мав усе свої ціни до вподоби жида; раз дорожчі, то знов дешевші.

Врешті й Пантняни зрозуміли, що годі до віку топити свій дорібок у жидівських миршавих руках і тому — таки напроти коршми — побудувати свою гарну, чисту кооперативну домівку та довели до того, що жидівська гидка, бруду повна крамниця перестала існувати, а жиди і жидівські дівки з дітьми забралися до міста. Пантняни ще і цим не вдоволилися й постановили, впрочім цілком слушно, затерти слід по жидівській фамілії, саме врадили, щоб від жида відкупити коршму. Але жид Лейба хотів ще на кінець забагатіти й зажадав за стару жидівську буду аж 3 тисячі злотих.

І тоді вже здавалося, що жид візьме знову верх над селом. — Купувати від Лейби за такі великі гроші стару, спорохнявілу жидівську рудеру — не було як.

А тут на докір злого вернулась зміста груба жидовиця й закладає **в коршмі „вишинк", щоб горілкою напувати село, розпяничувати молодь, нищити моральні основи** життя, розбивати супружу єдність, загарбати сирітські гроші, уводити в село гниль, безбожництво, бо від пиятики бере початок усяка погань: село стається хоре, убожіє, діти не шанують батьків, муж побиває жінку, множаться в селі крадежі, грабунки, родяться каліки, зневажається Бога, пустіє церква, — одним словом — запоганюється село!

Пригадаймо собі слова сумної нашої співанки: „Чути голос по дуброві, чути — Кличе мати сина, кличе домів: Ой идий синоньку з корчми до домоньку, Забират жидовина нашу худобоньку".

На якій основі ця пісня повстала? Це всі знаємо.

Тому памятайте свідомі громадяни і члени Кооперативи в Пантній і в цілій Лемківщині, піддержуйте Ваші Кооперативи! Ніхто з Вас не сміє переступити коршемного порогу! Оминайте жидівські пропінації. Будьте тверді! Ставайте в один ряд — в єдности сила!

Іван Пр.

ЛЕМКИ В ЧЕРВОНІЙ ЕСПАНСЬКІЙ АРМІЇ.

Газета „Господаж Польскі" пише, що на Лемківщині тамошне населення дуже цікавиться подіями в Еспанії. І то не тільки лемки, але й тамошні поляки. Так підчас польського Різдва в однім селі польські селяни пили за побіду червоної армії та обливали якусь там побіду червоної армії під Мадридом. Бо таку вістку прислав до села один червоноармеєць, що з Франції виїхав до Еспанії помагати червоним. До села Мисцова коло Дуклі прийшов лист від якогось Янковяка, в якім він пише, що разом з ще кількома лемками виїхав під Мадрид до большевицької армії. На ярмарках в Рогах і Риманові темні селянимазурі про ніщо більше не балакають, лише про Еспанію. Вже навіть надіються скоро дістати воєнні підмоги від червоної еспанської влади за своїх синів і чоловіків, які з Франції обдурені жидами, поїхали проливати кров за жидівські справи.

Таке то діється в Лемківщині, де плекається москвофільство та всіми способами перешкоджується в праці над правдивим освідомлення народу.

ПРИКЛАД ГІДНИЙ НАСЛІДУВАТИ.

В селі Стрептові коло Камінки Струмилової, чотирох сільських юнаків, маючи ледви по 20—30 зл., взялися до торговлі. Вони оснували склеп, де скуповували яйця, зерно на мірки, прядиво й інші рільні продукти. Сьогодні склеп розвинувся і приносить гарні доходи так, що парубчаки купили собі з доходу по морґові поля.

Скільки то наших парубчаків у Лемківщині, хоч мають зложені або зі сплату (за частку) гроші — сидять даром, заложивши руки, а жидовя вигрібає зо села весь сільський дорібок і будує з селянської кервавиці одну каменицю по другій.

Чи біда ще не навчила наших молодців приложити своїх рук до своєї торговлі? Час стямитися.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

На відпуст до Смерека.

ЧОТИРОКРАТНЕ ПЕРЕНЕСЕННЯ ВПРОДОВЖ ПІВРОКУ.

Впр. о. Даміян Дзяма, український священник на Лемківщині, зістав при кінці квітня 1936 р. перенесений з Яселка коло Ясліськ до Розділя коло Горлиць. Відтак з початком травня 1936 р. з Розділя перенесено його до Чорнорік, короснянського деканату. Відси в серпні 1936 р. зістав він перенесений до Королика Волоського біля Риманова, та з початком грудня 1936 р. до Милика, мушинського деканату. Впр. о. Дзяма почувається добре, посідає настрій бадьорий й загартований.

Для науки і розваги.

Тамтої неділі я до свого кума Гната подався. За часок біля церкви мій Гнат показався. Як побачив, аж пристанув, бо так здивувався.

— Слихом — каже він — слихати і видом видати. Яким чудом Ти зявився у нас нині брате?

— Скорше — каже — був би смерти сподівався нині, як тебе тут оглядати нинішньої днини.

— Та ніяким чудом божим, я прийшов ногами; прийшов — кажу — подивитись, що діється з вами. Як там діти? Чи великі? А жінка? Здорова?

Незабаром довкруги нас зібралась громада, хто знайомий, хто цікавий, послухати радий.

От, Іван Ретельний, бачу, Дмитро Запотічний, Клим Щебель, Данило й Юрко Зарічний. Цей: „Ходіть до мене" — кличе, той просить до себе. — „Я до Гната прийшов — кажу— тай до Гната треба".

Стоїмо та розмавляєм, що доброго, злого, що чувати от хочби в Гладишеві, що в світі нового.

Аж тут нараз якийсь газда до нас приступає: „Чи нема у вас папірка?" — Гнат він питає.

А той йому: „Ні, у мене нема і не буде. Давно перестав я свої вудити вже груди".

І звертаючись до нас всіх таке повідає: „Вже до мене це нещастя приступу не має. Давню то курив я дуже (аж страх, як згадаю), що, бувало, один скінчу, другий зачинаю. Де лиш гріш який найшовся, йшов на дуган стало, хоч не було соли в хаті, на хліб не ставало. Як лиш курка яйце знесла, вже біжу до жида, щоб курилася під носом клята ця огида. Жінка було проклинає, діти плачуть їсти. Вічно сварка за тютюн тай в хаті пекло чисте. Так то було десь до весни. Аж раз десь узявся у когось в селі „Наш Лемко" та й мені попався.

Взяв я в руки та й читаю за тоту отруту. Як прочитав, ні, гадаю: „вже тому не бути". Від тоді постановив я більше не курити, той погані не знати, доки буду жити. Думаю, як денно міг я яйце прокурити (щонайменше!), чи не можу його відложити? — Відкладав я цілий місяць. Наскладалось много. За пів копи в місті дали більш, як золотого.

Гроші ті призначив я всі на передплату. Думаю: „Нехай приходить „Наш Лемко" у хату. Він мене навчив розуму, вивів на дорогу„ нехай же він не минає мою хижу вбогу". Від тоді, мов відмінилось. Сварки вже не має, жінка якась краща стала, в хаті, мов у раю.

Як прийде „Наш Лемко" з пошти, за столом сідаю, а довкола вся родина, й голосно читаю.

І багато вже дізнався і навчився багато. Вмію „добре" пізнавати й „зле" відріжняти.

Як скінчив, я не промовив ні слова одного, лиш стиснув його за руку — зі серця цілого.

Якби в кожнім селі нашім, в кожній хижі — браття! — було більше таких людей, більше таких Гнатів, тоді краще булоб жити на рідній землиці й щасливий тоді був би Ваш

Юрко з Клопітниці.

Час нам уже пізнати, що лише „Просвіта" зможе ущасливити народ. Ставаймо її членами. Спішім з пожертвами на „Дар Просвіті".

Просвіта й українське Духовенство на Лемківщині.

(Праця українського католицького Духовенства у „Просвіті" продуктивна, дозволена, похвальна й конечна).

Товариство „Просвіта", заложене в 1867. р. у Львові, котрого першим, статутовим головою був гімн. вчитель, Анатоль Вахнянин, положило велитенські заслуги коло розбудження української національної освіти й культури в Галичині. В його працях брала визначну й богато заслужену участь і ця часть гр.-кат. Духовенства в Галичині, яка вважала себе живим, нерозривним членом українського народу, та визнавала українську, національну ідеольогію. — Таке саме позитивне й річеве становище супроти „Просвіти" заняло теж і свідоме своєї української національної приналежности гр.-кат. Духовенство на Лемківщині. Українські священики були тут першими, що закладали читальні „Просвіти" по селах, та ширили її видавництва й книжки між народом, прим. в 1903. р. о. Николай Бурмич в Суровій Полянах і другі. При визначній співучасти українського католицького Духовенства заложено теж і філії „Просвіти" в Сяноці й в Новому Санчі, які взяли на себе обовязок патронувати ширенню національної освіти й культури між українським народом на Лемківщині. Словом, українське католицьке Духовенство на Лемківщині ставилося й ставиться до „Просвіти" річево, прихильно й позитивно, та де тільки може, там її пособлює, та її підпирає. Чому?!...

Тому, що в тому його становищі нема нічого злого, ані недозволеного, а навпаки, є воно згідне так з моральним і цивільним, як теж посередно і з церковним законом, а що більше, є воно прямо обовязком тоді, коли йде про культурно-національне добро українського народу.

І так по перше: Тому, що „Просвіта", як аполітична, культурно-освітня, українська, національна установа, подає своїм членам предмет всестороннього, позитивного знання й науки, та виробляє у них шляхотну любов до свойого народу й Батьківщини, отже тим самим її ДІЯЛЬНІСТЬ Є МОРАЛЬНО ДОБРА Й ПОЖИТОЧНА, бо пособляє релігійній вірі й добрим обичаям народу, та заслуговує вповні, як така, на всестороннє попертя й довіря українського католицького Духовенства й вірних взагалі та зокрема на Лемківщині. Чому?!... Тому, що Лемківщина більше від інших українських волостей потребує позитивного, культурно - національного освідомлення, просвічення й науки. Задля цього, коли український священик на Лемківщині піддержує й своїм впливом попирає „Просвіту", та сторожить над точним збереженням в її діяльности всіх, моральних, благородних, культурно-творчих засад на терені своєї парохії, ТОДІ ВІН СПОВНЯЄ МОРАЛЬНО ДОБРЕ Й ПОХВАЛЬНЕ, ГРОМАДСЬКЕ Й ДУШПАСТИРСЬКЕ ДІЛО. Навпаки!... Він поступив би зле й неправильно, якщо відхилявся б від цього морально-національного обовязку, а тим самим наражав би через свою відсутність у „Просвіті" цю культурно-освітню станицю і саму Церкву на небезпеку шкідливого впливу з боку переворотних, розкладових елементів у парохії.

Дальше!... В приписах католицького церковного права нема ніяких постанов, які зборонювали би катол. священикові брати участь в культурно-освітній праці для свойого народу. Тим самим НЕ МОЖНА ТЕЖ КАНОНІЧНО - ПРАВНО ЗБОРОНЮВАТИ УКРАЇНСЬКИМ КАТОЛИЦЬКИМ СВЯЩЕНИКАМ УЧАСТИ В СТАТУТОВИХ, КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІХ ПРАЦЯХ „ПРОСВІТИ" НА ЛЕМКІВЩИНІ!... Та не можна чинити цього тимбільше, що ЦЯ „ПРОСВІТА" ДЕРЖИТЬ ТУТ ЄДНІСТЬ З КАТОЛ. ЦЕРКВОЮ, ШАНУЄ ЇЇ ПРЕСТІЖ І ПОВАГУ, ПРОСИТЬ ЇЇ БЛАГОСЛОВЕННЯ СВОЇХ СТАНИЦЬ (прим. у Бонарівці), А НАВІТЬ ВІДСТУПАЄ ЇЙ СВОЇ ЛЬОКАЛІ НА ЦЕРКОВНІ БОГОСЛУЖЕННЯ (прим. в Новому Санчі), з котрих користають всі греко-католики без ріжниці національних переконань. Зате не було ані одного, однісенького випадку, щоби „Просвіта" відступила хоч раз десь на Лемківщині, (як це чинило й чинить москвофільське общество Качковського), свої домівки на схизматицькі часовні, або схизм. богослуження.

Навпаки!... Всі члени й діячі „Просвіти" на Лемківщині є віруючими й практикуючими, християнами-католиками, котрі в противенстві до членів общества Качковського — СХИЗМАТИЦЬКОЮ АГІТАЦІЄЮ НЕ ЗАНИМАЛИСЯ АНІ ТЕПЕР НЕ ЗАНИМАЮТЬСЯ, АНІ ЇЇ НЕ ПОПИРАЮТЬ!... В тих парохіях, де була чинна читальня Качковського, там двері для схизматицької пропаганди були широко отворені, (прим. в Тилявій), НАТОМІСЦЬ НЕ МАЛА ЦЯ ПРОПАГАНДА НІЯКОГО ДОСТУПУ, НІ СИЛИ ТАМ, ДЕ БУЛИ ДІЯЛЬНІ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ". Отже таки сама життєва практика доказує й промовляє за тим, що УКРАЇНСЬКОМУ КАТОЛИЦЬКОМУ ДУХОВЕНСТВУ НА ЛЕМКІВЩИНІ ТРЕБА ПОПИРАТИ „ПРОСВІТУ", ЯК ЧИННИК, КОТРИЙ ПОСЕРЕДНЬО ВИКОНАВ ДОБРУ Й ПОЖИТОЧНУ РОБОТУ ДЛЯ УНІЇ Й КАТОЛ. ЦЕРКВИ НА ЛЕМКІВЩИНІ!... Цього самого не можна сказати про москвофільське, схизматизуюче общество Качковського, а це з огляду на його протикатолицьке наставлення й характер.

З черги, коли йде про цивільні закони, то „Просвіта", як культурно-освітня установа, ІСТНУЄ ЛЕГАЛЬНО. Її статути є — згідно з обовязуючим правом — затверджені через компетентну, цивільну владу, яка теж зізволяє на культурно-творчу й освітню працю для горожан. А таку якраз хосенну працю виконує „Просвіта" для своїх членів. Вона саме доповнює й утри-

валює їхню освіту, набуту в школі, поширює круг їхніх відомостей й знання, заправляє їх до хосенної й чесної праці на суспільнім полі, вчить їх любити своє, а чуже шанувати, словом, виробляє у них прикмети чесних і свідомих своїх обовязків горожан. Отже, коли український священик бере участь у діяльности „Просвіти“, та причинюється до поширення її пожиточних впливів між своїми парохіянами, то тоді він — також з огляду і на цивільний закон — **СПОВНЯЄ СВІЙ ДОБРИЙ, ГОРОЖАНСЬКИЙ ОБОВЯЗОК**, за що належиться йому хиба тільки признання й похвала. Колиж у практиці буває часом інакше, то випливає це, очевидячки з пристрасти, або з непорозуміння, за які одначе непоносить моральної вини ані „Просвіта“, ані теж дотичний, український священик.

Вкінці, коли йде про національну сторінку справи, то **ПОЗИТИВНЕ ВІДНОШЕННЯ ДО „ПРОСВІТИ“ Є ПРЯМО МОРАЛЬНИМ ОБОВЯЗКОМ КОЖДОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА - СВЯЩЕНИКА НА ЛЕМКІВЩИНІ. В нинішніх часах, в добі модерного безбожництва, духової анархії й комунізму, не дасться прямо праці, стисло релігійної й церковної відділити від праці національної — так, що кожний священик, який хоче з успіхом працювати для релігійно-морального життя своїх вірних, не може стояти осторонь від їх культурного й національного життя. Одно й друге мусить іти й розвиватися в парі, саме національно - культурне життя за релігійно-моральним, ОДНО ПРЯМО ДЛЯ БОГА Й СПАСЕННЯ ДУШІ, А ДРУГЕ ДЛЯ БОГОМ СТВОРЕНОЇ Й БОГОВІ ПІДЧИНЕНОЇ БАТЬКІВЩИНИ.** Так, а не інакше треба поставити й трактувати квестію відношення діячів Церкви й релігії до розвитку українського, культурного й національного життя на Лемківщині, якщо в противному разі не має тут запанувати комунізм, та цілковита, духово-моральна руїна!... Бо не можна безкарно чинити штучний розбрат між тими творами, що вже з природи лучаться зі собою!... А ТАКИМИ Є РЕЛІГІЯ Й НАЦІЯ!...

Гр. кат. церква в Тарнавці коло Риманова.

Чи це культура й поступ?

Гляди: „Наш Лемко“ ч. 2 ст. 7.

Щоби село піднести ще на вищий степень „культури“, —„хтось“ збудував в Лішні „Дом людови“. Це великий деревляний будинок, з досить просторою салею на збори і забави. Однак люди не дуже то й цікавляться цим будинком, бо ніяких товариств в селі нема, ніякої читальні, ніяких книжок ні ґазет там не побачиш. Від часу до часу відбудеться яка „людова“ забава, гопки, танці, і на тім конець. Вдача народу цілком не польська, тим більше мазурська, мазурів не люблять. В їхній польській говірці, остало багато лемківсько-українських слів і зворотів, як:

бабраць-сі, бановаць, бацькаць, барноля (корова), батожиско, ба-якже, ба-їно, бобалькі, бодак, борикаць, братунок, взруфка, ватра, вертепа, вихлюпаць, довіс (овес), вразіць, гев, гинок, гевок, геїбн, гибаць, гиркіня, гикавий, гукаць, гулякаць, двоїць, дименіца, доновінкі, допотиль, дотиля, дриліць, дуркаць, душоне (картофлі), жвяндаць, жмикаць, женьчар, жовна, забил (забув), завадзаць, заварозаць, завружил сі (попоїв трошки), заґлувек, заґаздоваць, дихавічний, задзіяць нітки, зайда, запіонтек (обцас), засцієґнуць, заєдно, збабраць, здармоваць, здихаць, здушиць (упрів), здехляк, змервіць, йойкаць, капка, капінка, клопіцьсіен, кльоцек, крумчиць, курдзіель, ліщиць, лелюм-полелюм, лярва, майдаць, мирдаць, міавчиць, надибаць, надоядло, намірвіць, нанадзіцьсі, нісеніто (лихий чоловік), нужда, нюнько, обачиць-сі, одкаль, отже, (водже-во), онуце, оскороваць, охват, отук, (в)охап, пацюркі, пендракі, румеґаць, плакса, плаксіви, подибаць, позадуваць, позіраць, поміютло (помело), помярковаць, порохавка, пшиґарсці, пжезіраць, народово (подарки кумів), розвора, роздумаць, розпуста, рань-да, сважиць сі, сьвірби, сич, свірбіончка, скарлупка, слонко, сомпель, справди, сприхі, стрико, струна, тильо, трепета, троха, туляцьсі, тутешні, туркавка, вуха, вурокі, фирко, фиркаць, фаркнуць, фуркаць, ходак, хибаль, хлюпаць, хорота, хрумчиць, хусти, цьвіркаць, цьвякаць, цмокаць, цнеся, цупкаць, цяпаць, цюпаць, чаціна, чепіга, чудак, ціямкаць, ягли, якось, внйдзь на горба, ходзь гевок, а ти їдзь гинок, Пудзімо воба на Перехресце, а потим на Коці Горбик, на паски людзі едлі пампух і бубалькі.

От сліди нинішніх родовитих поляків!

В селі всі коршми без зорівки. Давно люди пили, билися, розбивали собі голови, тепер у селі спокій. Перед 50 роками всі хати були курні, нині одної нема, але й чистота невелика. Народні строї закинено, нині всевладно панує міська тандита: панчошки, нерідко лякерки, дівки в бережах, з торбинками в руках, за те в селі нужда, ґрунта поділені, народ наріче на страшні часи, жалує за давними добрими часами. Як їм сказати: — Алеж маце вшистко, чеґо хцеце? Тоді відповідають: Панове майом, ми еще ні, і затискають пястуки.

В лісі нераз чути, як пастушки заспівають собі старі, з добрих давних часів пісні, що їх вітці співали:

„В каліновим леси, цисаш коня пасе
„Шабльом трафке косі, конікові носі
„Добрий цисаш добрий, же нам давал торби
„А до торби хлеба, масіроваць тшеба

і т. п. все на арію веселих краковяків. Старі баби памятають ще заспівати старинні весільні ладкання, уже спольщеними словами, але українською арією, так тужньо до глибини душі зворушливо, що станеш і думаєш про ті послідні акорди, як живих свідків нашої бувальщини в тім селі! Чуеш, як вони несуться через верхи гір, через ліси і втічуть до сусідніх українських сіл, ці срібні голоси старих, але здорових баб, бо тут „культурна“ не наша вже молодь, зачинає з цих старих пісень, насміхатися, — бо тут „поступ“ — і „культура“.

Юліян Тарнович.

Історичні памятки в західніх Карпатах.

Тяжкі часи настали для оселенців західніх Карпат ще й тому, що хоч минула вже загроза татарських набігів від угорської сторони, як теж щасливо закінчилася волоська виправа в сандецькій землі, (у початках 16. століття волоський воєвода, Михайло, позбувся з молдавських земель володаря Могили, та опанував ціле Покуття), ці землі й наші села в західньому примежжі навістила жахлива морова зараза так далеко, що цілі села вимирали й крім похоронного плачу й скрипіння гробарських возів — нічого більше не було чути.

Нарід кидав свої оселі, утікав у ліси, до того тяжка зима й голод примушували шукати якоїнебудь праці, або пристановища. Ніхто теж не подбав про захорону втікачів і цих, які лише чудом остались при житті. З того приводу під кінець XVI. століття намножилося в сандецькому підгірю багато розбійників, які не лише на дорогах і в лісах нападали на тамошне населення, грабили їх і вбивали, але також нападали на двори і приходства та без милосердя пустошили їхне майно. Одначе властива причина збійницьких находів повстала з великого негодування, яке впродовж віків нагромаджувалося серед населення за кривди, надужиття та обмежування прав і свободи тодішнім оселенцям через різних можновладців, шляхтичів, магнатів, або непрошених опікунів народу. Приїздив такий в село, вибирав собі (або йому за якісь — а ненародні заслуги — надавали право до землі, лісів, доріг, переходів) найкраще — звичайно — місце осторонь осель (пізніше села), відмірював собі стільки або стільки найліпшого поля, лісу, накладав на село обовязок достарчувати собі всіх сирівців, що їх село продукувало, до того будував собі кращі (як бували в селі будинки) господарські забудування, хату — двір і відси поширював свої впливи і права аж у родинне життя села. Дальше двір побирав різні оплати за перехід, перегін тварин, переїзд, доїзд, наставляв стражників, або митників, які безпощадно дерли послідню сорочину за мнимі, паном продумані данини; врешті карав за непослух або невчасне сповнення його волі.

Це дало такий вислід, що 19. травня 1614 р. страчено коло Біча 120 збійників. Одночасно видано наказ, щоб усі шляхи й переходи на цілому Підкарпатті в сторону Угорщини щільно зарубано та пильно бережено; відомо, що тоді всі шляхи вели крізь віковічні густі карпатські ліси, або руслом карпатських рік.

Справжній грунт, на якому виросла діяльність збійників-опришків, був той самий, що й на Україні наддніпрянській: незадоволення народньої маси з свого соціяльно-економічного становища й шукання якогось виходу. Сильніші й активніші натури знаходили цей вихід у розбійництві, яке зверталося проти пануючих верств. Через це в очах народньої маси ці розбійники оточувалися ореолом (великою славою), як месники за народні кривди; маси їм спочували, ідеалізували їх, не вважаючи на те, що від розбишацтва опришків дуже часто терпіли не лише пани, купці (жиди) і взагалі люди багаті, але й звичайні бідні селяни[1]).

Західні карпатські землі були неупорядковані, гож кожний рядився тут до своєї вподоби. Були вправді деякі спроби прийти з поміччю населенню, приміром, приказано всім купцям, що по розбійництві минали тамошні шляхи, щоб вони в своїх подорожах на схід, або полудне мандрували наддунаєцькими дорогами, перевозили свої товарі рікою Дунайцем, наложено теж оплати на різні товарі, сáме: від кожної бочки вина з Угор, або риби по 4 гроші, від кожного бльоку соли (около 8 сотнарів ваги) по 3 гроші, від бочки соли по 1 гр., від сотнара міди по 1 гр., але ці оплати переходили на власність міст і знову населення не мало з того ніякої користи. До того багато жидів, які перевозили залізо з долішніх Угор, скрито сплавлювали його Дунайцем, не виплачували належної нагороди селянам за доставлені вчасні овочі з Угорщини, та це дальше погіршувало загальне становище.

Врешті ані XIV. і XV. століття, ані теж XVI. і XVII. не принесло полекші загально бажаної, до того ще московські війська, які внаслідок міжусобиць польських королів в січні 1734. року стягнено, або радше прикликано на поміч, у числі 2.000 людей через Мшану й Новий Торг у західні окраїнні землі, населення найшлось у безвихідньому положенні. Ці наїзницькі московські війська добувалися до господарський комор, крали в лісах коні, худобу; зрабували чорштинський замок, зруйнували Щавницю, Любовню, Новий Санч. В дні 1. листопаду 1735. року розгромили нарід у Коростенку під Щавницею в часі відпусту, своєю грабіжницькою, безпощадною поведінкою довели сандецькі землі до повної руїни[2]).

Останній раз переходили ці війська через сандецькі землі попри Мушинку, коло Тилича до Санча 1. серпня 1771. р. й тоді спалили вони Ліманову з церквою, позабирали все господарське добро та до основ ограбили Новий Санч[3]). Відтак у часі річного торгу в Новому Санчі, у дні 23. квітня 1769 р. повстала пожежа в хаті жида Юдки поблизь замку і християнських домів. Загалом згоріло тоді в місті 40 християнських домів і 36 жидівських куч з божницею. Що цікаве, у часі пожежі відкрито під хатою Юди два глибокі доли, до яких жиди вкидали тіла забитих християн і пильно берегли, аж вкінці в часі пожару наглядні сліди найденої одежі й гниючих людських тіл в цих долах відкрили цілу гидь жидівських мордів і душегубств. У тому самому році покарано смертю жида Йоселя Бобовського в Санчі за те, що він у жахливий спосіб замордував християнську дитину та кров з неї наточив до посудини[4]). Подібних випадків з жидівського життя находиться багато більше в сандецьких актах. Сáме 21. квітня 1761 року покарано смертю в Новому Санчі двох жидів за мучення двох християн, про це свідчить лист кс. Йосифа Бентковського, писаний з Дубна 29. серпня 1761 р., найдений між костельними актами.

По цих усіх нещастях опустів Новий Санч, з оборонного міста перемінився в нужденне містечко. Нічо теж дивного, що такий стан не міг успішно відзеркалюватись серед простолюддя й це саме викликало такі обставини, що в ці сторони начали приходити німецькі й чеські кольоністи. (Д. б.).

---

[1]) Проф. Д. Дорошенко: Нарис історії України, т. II. Варшава, 1933, стор. 273.

[2]) Сам. Брететський: Подорожні завваги з Угорщини і Галичини, том II. Відень, 1809 (по-німецьки).

[3]) Щ. Моравський: Матеріяли до конфедерації барської 1767—1768. Львів, 1851.

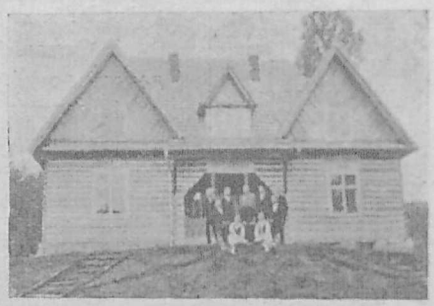
[4]) Кс. І. Сиґанський Т. І.: Історія Нового Санча, т. І. Львів, 1901, стор. 189.

З наших сіл і міст.

Рідношкільна нарада у Бонарівці, пов. Ряшів. Дня 27. грудня 1936 зібралося у величавій домівці читальні „Порсвіти" у Бонарівці около 250 громадян з Бонарівки, Опарівки, Красної, Ванівки та інших сусідніх сіл на окружну нараду у справах „Р. Ш.". Була це перша рідношкільна нарада у ряшівському повіті. Явилася молодь і старше громадянство, між ними чимало жінок, бо жінки беруть там чинну участь у просвітній праці, під проводом п. дек. Клюфасової. Нараді проводила президія місцевого Кружка „Р. Ш.". Відпоручник Повітового Кружка „Р. Ш." у Сяноці — Д-р Ванчицький, виголосив реферат на тему „Завдання Р. Ш.". У рефераті обговорено справу виховання молоді та намічено способи, що ведуть до тої цілі, сáме: дитячі садки, гуртки дорасту, дитячі бібліотеки, освітньо-господарські курси. Референт подав теж програму праці для Кружка Р. Ш. у Бонарівці та заохотив громадян сусідніх сіл до основання Кружків Р. Ш., та пильної, безупинної праці над вихованням молоді. Дискусію ведено головно на тему дитячих садків. Гормадяни Бонарівки рішили оснувати у себе в цьому році садок вже з вчасною весною. Бажаємо, щоби Бонарівка не була під цим оглядом відокремлена. Нехай усі сусідні села беруть собі примір з Бонарівки, нехай основують у себе Кружки Р. Ш., гуртки дорасту, дитячі садки й бібліотеки для молоді.

Читальня „Порсвіти" і „Народня Торговля" у Сяноці. Від 2-х літ перейшов Виділ тут. читальні „Просвіти" на властивий шлях своєї діяльности, а саме почав масове зєднувати під прапор Читальні міщан, робітників, служниць, себто цих громадян, що у першу чергу і найбільше потербують єднання, освітньої та освідомляючої праці. Значним успіхом Виділу є придбання нового, культурного приміщення у реальности „Народньої Торговлі". Наше громадянство повинно тямити, що „Народня Торговля" відступила Читальні домівку за низьким чиншом. **Наше громадянство повинно постійно і виключно кипувати товарі у „Народній Торговлі" у Сяноці.** Наразі сьогодні загально скажемо, що багато наших громадян попирає хужі склепи, поминаючи „Народню Торговлю". Є між ними такі, що занимають визначні громадянські становища у кооперативному та освітньому житті та дають лихий примір „меншому братові". **Якщо вони не змінять свого поступування, подамо назвиська їх до публичного відома.** Може бути, що „Народня Торговля" деколи не вдоволить покупня. Хиби чи помилки лучаються у всякому підприємстві. На це Пан Біг дав рота, щоби чоловік одверто висловив свій жаль під адресою Управи складу у Сяноці чи у львівській Централі. Ходити по кутках і обмовляти „Народню Торговлю", Лемк. Союз Кооператив, „Сян" чи іншу яку кооперативу — це нечесно. Краще буде, якщо замісць ширити сплетні та підкопувати повагу інституції — поможете цій інституції станути на твердій основі. Це немила справа, але треба було вже раз поставити її рубом. До цеї справи ще неразповернемо на сторінках часопису.

Маланчин вечір у Сяноці. Філія „Просвіти" у Сяноці устроїла Маланчин вечір. Повно молоді, старших мало. Забава жива і весела. Ростемо у силі. Був теж дохід на цілі Філії.

Читальня «Просвіти" в Бонарівці.

Різдво у Косторівцях. Від сотворення світу не мали Косторівчани такого Різдва, як цього року. Їхній парох о. Венгринович, 200%-вий „русский", для якого слова „православних христіян" є найдорожчі з цілої Літургії, заборонив хорові співати в церкві. На Різдво почав він правити співану Службу Божу та як лише почув спів громадян у церкві, перестав співати Службу Божу, покликав служачого й до кінця правив уже тиху Службу Божу.

Так було впродовж цілого Різдва й так діється дальше що неділі. Головне, що це робить москвофіл, якого спроваджено аж з Жовківщини проти волі населення, що він своїм згіршаючим поступованням нарушив звичаєвий закон, бо кожний священик-парох засадничо зобовязаний в неділю й торжественні дні правити СПІВАНУ парохіяльну Службу Божу.

Врешті крім загального згіршення й негодування — цим чином поповнив згаданий москвофіл грубий нетакт, якого досі на лемківській землі ніхто не бачив. Дарма, що в Косторівцях була на Різдво з того приводу в церкві поліція та під церквою, але Косторівчани — честь Вам за це! — не дали себе вивести з рівноваги, заховали якнайбільшу повагу і спокійно розходились по своїх хатах з думкою, що Христос Родився, не годиться впадати духом, лише по лицарськи й чесно нести свій хрест, бо Правда прийти мусить! **Севастіян Фл.**

Вороблик біля Риманова. В дні 19 січня ц. р. відбулися у Воробликy корол. Загальні Збори членів Кружка „Сільський Господар". Обговорено ряд актуальних справ стисло місцевого характеру.

Вибрано нову Раду в слідуючому складі: Ст. Копчак, голова; А. Копчак, містоголова; Т. Вархоляк, секретар; Сава Копчак, бібліотекар; Т. Копчак, касієр; С. Копчак і В. Драґан, члени Ради.

Бажаємо нововибраній Раді устійно працювати в Новому Році на культурно-господарському полі для добра українських Воробликів.

Загальні Збори читальні „Просвіти" у Володзькій Волі, відбулися 28. XII. м. р. у власній домівці. Вибрано новий Виділ, але деякі члени (всіх 42) відтягаються в освітній праці, бо їм до вподоби „людови фронт" або комунарські подвиги. Цікаво, що робить просвітянський організатор у Сяніччині та, як задивляються селяни Волі на дальший розвиток свого освітнього життя?

Будова Народнього Дому в Лубній. Читальня „Просвіти" заснована в Лубній 1926 р., розпочала в 1927 р. будову Українського Народнього Дому на парохіяльному ґрунті. Фонд на будову дому одержала Читальня від громадянина Пилипа Васильовського з Америки, знов же решту зложили самі горішняни (терба знати, що село Лубна розтягнене майже на 8 км.). Тому теж і на долішньому кінці находиться друга Читальня. Не забуваймо вершті, що на тому місці, де була перша гр.-кат. Церква в Лубній, стоїть сьогодні латинський костел. Першу церкву разом з цілим селом спалили Шведи в 1703 р. Одначе теперішній парох о. Орест Копистянський не хотів заінтабелювати площі, де стояв дім на „Просвіту", тому громадяни закупили нову площу за 150 зл. від Михайла Васильовського, дуже ідейного громадянина та впродовж одного дня розібрали дім, перебудували його на новому місці, та заінтабелювали на „Просвіту". Долішній кінець села побудував і собі Народній Дім,

але теж стрінувся з перешкодою від о. Кописгянського, якому не подобається українська робота — він волить комунарсько-московські вигуки „юношей" — як чесну працю культурних українських громадян.

Загальні Збори чит. „Просвіти" в Павлокомій (Березівщина), відбулися 27. XII. м. р. при участи 110 членів. Звіт з діяльности Читальні зложив Впр. о. Василь Шевчук, місцевий український душпастир, голова читальні „Просвіти". Зі звіту довідуємося, що амат. гурток відограв упроодвж 1936 р. 9 вистав, улаштовано один фестин у себе, другий в Гуті та з виставою були аматори аж у Костевій. Виголошено кількадесять рефератів на різні теми. У неділі і свята відбувалося в домівці Читальні голосне читання книжок і часописів. Перечитано 1045 книжок різного змісту, з того 587 книжок перечитали мужчини й 458 жінки. Відтак вибрано новий Виділ. Загальні Збори закінчено відспіванням національного гимну.

Читальня „Просвіти" в Павлокомій основана в 1907 р., має власну домівку побудовану зараз-же 1908 р. коштом громади.

Маємо надію, що новий Виділ буде дальше успішно вести свою працю для добра українського народу. **Учасник.**

Не минайте своєї Кооперативи громадяни села Гути, бо ваша праця не переходить у чужі руки, лише лишається у вашому селі. Може собі сякий чи такий Стан. Бучек засновувати свій приватний крамик, цього нікоми не забороняємо, одначе національна свідомість, гідність і честь народу наказує попирати свою кооперативу та через кооперативу набувати і продавати свій товар і дорібок. По-перше приватник не дає кращих товарів, ані теж по дешевих цінах як кооператива, приватник працює для себе, а кооператива для цілого села і всіх своїх членів, бо кожний не-член може статись членом кооперативи, вершті кооператива дає працю своїй молоді та обеднює село до спільного організованого життя.

Щиру подяку складає читальня „Просвіти" в Порубах своїм Братям і Жертводавцям в Америці, за їх добровільну допомогу Читальні на закупно читальняних приборів й образів. Жертви зложили: Михайло й Олекса Купчики по 5 дол., А. Бревка 2 дол., О. Іванчик 1½ дол., О. Тарнавський, Анна Купчик, Василь Мадей, Микола Чубинський, Гр. Коростинський, Осип Турчик, Павло Головчак, Петро Лемчик, Іван Преблюк по 1 дол. та Данько Пасула ½ дол. Всім Жертводавцям складає читальня „Просвіти" щире українське Боже заплать!

Дубрівка Руська к. Сянока. В неділю дня 20. XII. м. р., Аматорський Гурток в Дубрівці руській відограв драму п. н. „Турецькі Старости" в читальні „Просвіти". Виступи аматорів нагороджувала публика оплесками. Всі аматори грали дуже добре. Найбільше подиву виявив В. Чех в ролі „Клима" і Пошивак А. і Пакош П. в ролі „слуг". Пізно вночі розходились гості до своїх хат. Відіграна вистава полишила жилий спомин та піднесла всіх на дусі, та скріпила їхню віру в краще завтра Великого Українського Народу. Просвітяни, працюйте так дальше, ще з більшим завзяттям, щоб вибитися понад сей темний рівень і стати прикладом для інших сіл в нашій Сяніччині.

Явірки, повіт Новий Торг. Не затихла в нас ще справа голосна зі забороною „Слава Ісусу Христу" та вже управитель школи в Явірках затіяв нову. В половині вересня скликав він батьків дітей на сходини, на яких м. ін. порушив справу закупна для дітей „лемківських" читанок для 1, 2, 3 кляси, а для вищих кляс — сказав — не має таких, тож і не буде вчити. Одначе явірчани вже свідомі національно українці заявили управителеві школи, що „лемківських" букварів, ані читанок з фабрики криницького Трохановського не потребують, бо мають свої підручники, з яких їх ще вчили. Тому зажадали дати їм катальог книжок. А коли в катальозі показали „своїому" учителеві, що „ми маємо свої українські читанки", то пан научицель скочив нервовий й сказав, що то є українські книжки для українців зпід Львова, з Волині, але не для лемків. Це також батьків з Явірок не залякало, тільки вони тоді запитали, а „ми хто такі?". Пан научицель вияснив, що лемки „то поляци-ґуралє' а найвенцей ґуралє русині' леч ніґди українци".

По такій заяві управителя школи, повстала на сходинах метушня, гамір. Далось чути „ніт українських книжок, то не будеми посилати дітей до школи"! Батьки заявили, що їхніх дітей мусять учити по українськи. А кромі цього запротестували проти заборони вживання христіянського старого нашого привіту „Слава Ісусу Христу" та заявили, що лемківські діти, як христіяни, не будуть вживати ані „дзень добри", ані „довідзеня".

По цих сходинах вчитель із Явірок зробив донос до влади на Феця Іконяна, поважного та свідомого українця в Явірках за „бунт і оказиване нехенці до єнзика польскєґо". По сьогодні поліція тягає невинного господаря по судах, по старостві, щоби статочного газду відстрашити, та, щоби другим відхотілось постояти за свою віру, за свій обряд, за свою українську народність. Але даремні ці перешкоди. Ми — в Явірках всі знаємо, хто ми є, з ким маємо йти до здійснення нашої ідеї. Не помоче вже, що забірають у нас календарі „Золотий Колос", не поможе намова учителів про „ґуралюф". Церков наша свідчить найкраще, що наші душі, серця й очі мусимо звернути на схід, де сонце заясніє. Тільки мусимо ще більше над собою попрацювати, мусимо більше вчитись, читати, щоб не було між нами ані одного несвідомого від старого до малого.

Всі дружно, у братерській любові, до змагань за краще нашого села, за краще цілого Українського Народу. А до цих змагань кличемо цілу свідому Лемківщину. Віримо, що Лемківщина не постидається працею своєю та свідомостю.

Свідомий.

Шляхтова, пов. Новий Торг. Наш дописувач пише таке: Шкода, що наше село називається Шляхтова. У селі є тільки наші люди, а ледви кілька латинників, проте при виборах на громадських радних вибрали аж трьох латинників і так чужі в нас панують, хоч є свої путящі люди. Учитель Вітолд Островскі нам на сором заложив з наших людцїв „Коло млодзежи". Воно на щастя поволі завмірає, але і в нас нема життя, бо не дають дозволу ні на читальню, ні на Рідну Школу. Багато в нас могла би зробити українська ґазета, але вона до нас не доходить, пропадає десь у дорозі. Прийдіть, поможіть нам згуртуватися, а будемо вдячні за все.

Свідомим громадянам зі Шляхтової радимо далі робити старання за свої права. А покищо просимо ширити що-сил добрі українські часописи і книжки і посилати діти до українських ґімназій.

Кальниця, біля Балигорода. Щасливо минув у нас цілий рік, відколи ми побудували в селі власними силами школу, одначе комусь в сяніцькому інспекторатї дуже на тому залежить, щоб на 600 мешканців лише кількох було грамотних. Рівнож не хочуть дати своєї згоди на приватну „Рідну Школу" — й це діється в 20. столітті. Кальничани бодай стільки щасливі, що не належать під опікунчі крила Оншоду й „Устроня".

Біла Вода, повіт Новий Торг. Наше село — це одно з найдальше на захід висунених сіл. Мешканці нашого села знані дротярі, які тепер переходять через Краків—Катовиці—Познань—Гдиню—Люблин—Перемишль—Львів і заробляють при направі кухонної посуди. Перед війною діди наші мали широкі можливості заробітку. Перед ними широки простори Росії, Мадярщини, Австрії. Бувало ходив дрітяр 2—3 роки, заробив грошей та вертав між своїх до села. Кромі цього виїздили з нашого села на заробіток до Америки. По війні це все змінилось. Можливості малого заробітку маємо тільки на терені польської держави. Тому й тепер в селі відчувається крізу, однак не в такій мірі як в інших селах, бо завсіди щось заробиться.

Біда тільки, що в селі не маємо своєї української школи. Діти вчаться весь час по польськи, тільки 2 години тижнево вчить учителька (пожалься Боже!) рідної мови. Це свідомих Біловодян непокоїть, вони шукають якогось виходу з цего завороженого кола. Адже не можуть допустити, щоби з їхніх дітей поробити яких чудаків. Тому, хто може й вміє, той учить дітей дома на рідній мові читати й писати. Гарно було би, як всі Біловодяни брали би собі приклад від цих свідомих і своїх дітей також навчали в рідній мові дома, доки не добються школи державної з українською мовою навчання з українським учителем. А це зможуть осягнути тоді, коли в селі буде єдність по думці — „один за всіх, а всі за одного".

Місцевий.

РЕПЕДЬ, КОЛО ТУРИНСЬКА.

Читальня „Просвіти" в Репеді давала в днях 6, 7 і 8 січня ц. р. виставу І. Тогобочного п. н. „Борці за мрію". Виставу підготовив Роман Сухоставський, який сам у ролі Сергія прекрасно вивязався. Добре також грали свої ролі Коцан, Вархола Іван, Бабяк Данило. Вислід морально й матеріяльно добрий; може завелике переборщення „босяків". Все було би в найкращому ладі, до того вже стільки вистав давала читальня, одначе тяжко переконати наших дівчат, що виступати в представленні і брати участь у культурній праці — це не приносить найменшої ганьби, навпаки сходитися по якихось домах і переводити дорогий час на дурничках і сплетнях — це приносить дівчатам ганьбу. Читальня „Просвіти" виховує на добрих і чесних газдинь українок. Ану, побачите, дівчата, що ніякий свідомий молодець не вженеться з такою, що боїться книжки. Цілком слушно, бо свідомому газді треба свідомої газдині, а не помела. Тож усі дівчата в Репеді й цілій Лемківщині гуртом — одна за другою до „Просвіти" — тут ваша майбутність і щастя ваших родин!

РАДОШИЦІ, КОЛО КОМАНЬЧІ.

Майже у всіх українських селах на Лемківщині принявся в останніх часах прекрасний звичай ходити з вертепом на „Рідну Школу". У команецькій окрузі, саме в Команьчі, Довжиці, Туринську — де молодь до вертепу підготовив Михайло Вовк і зібрав на таку шляхотну ціль около 60 зл., скрізь ходили колядувати на Рідну Школу. Лише чомусь в одних Радошицях не було так, як справді годиться чесній молоді.

Вправді, ідейна молодь підготовила вертеп та як лише вийшла на вулицю, щоб піти по коляді, тоді якісь (таки зі свого села, їх назвиська знаємо!) жидівські наймити, комунарі напали на безборонних хлопців, сильно їх побили і знищили цілий стрій. Ганьба, й ще раз ганьба! битися між собою, бо якась чортяка з Лубкова намовила комунарів, щоб стали розбишаками — певно за це дістануть назад московського жида-царя! Проч з комуною з українського села Радошиці! На Соловки підіть жидівські івани, — там для вас робота!

Довжиця — це невеличке гірське село в команецькій окрузі, урядово зване Должиця, зі столітньою церквою під покровом св. Михайла, цим відзначилося, що люди самі подбали недавно і вибудували собі гарну школу (зпоміж старших газдів ледви 6 уміє читати, — але молодь уже вся ходить до школи і пильно вчиться!), заложили собі споживчу кооперативу, яка добре розвивається. У цьому головна заслуга відомого кооператора Йосафата Пачовського, який в Команьчі поставив і розвинув кооперативу так взірцево, що може вона служити за приклад неодній великій міській складниці.

Лубків. Міське староство засудило Всч. о. Осипа Худя з Лубкова на гривну 100 зл. за те, що він перешкодив співати в церкві „Боже цось Польскен". На відклик сяніцький суд додав ще до гривни 2 тижні безоглядного арешту.

Куляшне. Засновано читальню „Просвіти". На торжественному відкритті читальні вказав Всч. о. декан М. Гробельський на завдання і значіння освітньої праці для українського села й заохотив членів і присутніх до спільної праці. Щасти Боже культурним ділам!

Полонна. У цьому селі помер Впр. о. Володимир Коленський, ідейний, трудолюбимий душпастир, що ревно працював на народній ниві до послідньої Своєї хвилини та оставив по Собі в парохії свідомих, вдячних Йому селян українців. Вічна Йому Память!

Щавне. Кількох недовірків на самі Різдвяні Свята урядили собі забаву з танцями й пятикою. Своїм поступком збещестили вони наш обряд, — дарма, що це діялось на очах поліції, яка або потурає таким безбожницьким - большевицьким гульням, або не хоче й не бачить, що діється під боком.

Зате, як чесна й ідейна свідома молодь Щавного хотіла заснувати в селі Кружок Рідної Школи, то стрінулася з забороною. Який з цього висновок? Чи краща культурна, моральна, корисна для всіх праця, чи комунарсько - безбожницькі забави?!!

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Григорій Коляр з Мохнач: має заплачено по кінець 1937 від доброд. Томи Коляра з Америки. Привіт.

Вп. Семен Кавецький: щиро дякуємо, використаємо. Хто писав картку, ми також не знаємо. Сталося, пропало, врешті нічо надзвичайного. Про нас не забувайте. Щиро поздоровляємо.

Вп. Михайло Преца: лісових порадників не має в книгарнях, мабуть аж літом будуть друкувати. Що зробити з 3 зл. Привіт. Реклямацію одержали.

Всіх наших Дописувачів повідомляємо, що всі дописи використаємо; в нас нічо не марнується. Трохи терпеливости!

Вп. Йосип Марко з Прусіка: одержав цілорічну передплату від П. Вайди з Канади. Щастя бажаємо і кращої долі з Новим Роком.

Впр. о. др. М. Денько в Перемишлі: переслав 5 зл. на Пресфонд Н. Л. та окремо піврічну передплату „Світа Дитини" для Антосі Теплої (Денько) в Боську. Щиро дякуємо і гаразду бажаємо з Новим Роком.

Вп. Р. С. У. з Р. Ш. нічого ми не одержали, одначе там кажуть, що гроші пришли. Решту помістимо. Дякуємо.

Дар „Рідній Школі" з календарів і коляди в Ростоці Великій 10 зл. переслано через Адміністрацію „Н. С.". Боже заплать!

Весільні гості Олекси Серединського в Улючі зложили на РШ. 9.25 зл.

Микола Щурко й Микола Юхник обо з Улюча з нагоди свого весілля зібрали на РШ. 4.47 зл. Гроші вислано просто до Р. Ш.

Вп. Михайло Коханський, дяк у Ско: ми не одержали від Вас ніякого письма, щойно картку з І. ц. м. і сейчас посилаємо Вам часопис. Приєднайте нам нових передплатників. Привіт.

На весіллю у Волі Володській зібрали весільні гості на Українських Інвалідів 2.50 зл. Гроші переслано через „Н. Л." Українським Інвалідам. Це гарний примір В. К. зокрема молодіжи Володської Волі повинні скрізь наслідувати. Хто черговий?

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 9. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 4 (76)

Львів, 15-го лютого 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Вже присилайте передплату!

Члени Аматорського Гуртка при читальні „Просвіта" у Військім коло Залужа, по виставі, в середині Впр. о. канонік Петро Андрейчик, місц. український душпастир.

Українські справи в польськім парляменті.

(З промови посла Зиновія Пеленського й посла Володим. Целевича).

Жахлива нужда села.

Принявся фальшивий погляд серед загалу, що суспільна опіка належиться виключно для міст. Село, то бідне виголоджене село, має бути здане на власні сили. Ним ніхто немає піклуватися. Пересічний рільний робітник на українських землях заробляє денно 50 до 60 гр., а лише в жнива чи сінокоси, через короткий час заробляє 1 зол. чи трошки більше. Ми знаємо про минулорічні події в рудецькому повіті, які так трагічно закінчилися, бо смертю, а тепер в добавку і судовими присудами. Це все повинно звернути увагу, що найвищий час щоби інспекторати праці, котрих число, як знаємо, в цьому році збільшено, зайнялися рільними і лісовими робітниками, бож дотеперішні голодові заробітки чи то в грошах, чи збірці на вижин на 26 сніп, цеж трагедія. Це причина, яка мусить довести безземельне і малоземельне сільське населення до розпучливих кроків. Справа рільних і лісових робітників на наших теренах — це загально пекуча справа.

Як маються українські шкільні справи.

Дня 22. січня ц. р. обговорювано на комісії буджет Міністерства Освіти. Підчас дебати пос. Целевич ствердив, що нормалізація залом-люється передовсім на шкільному відтинку. З цілої низки узасаднених вимог, які поставила українська сторона, сповнено тільки одну, а саме принято 100 учителів на посади. Зате в шкільництві й надалі неупорядкована справа термінольогії; українські школи в Галичині далі називають „рускими". Напр. **лемківський буквар є справжньою провокацією української нації. Він написаний для нікого незрозумілою мішаниною ріжних мов. На одній сторінці букваря находиться 100 помилок.** Не наступила й досі зміна кресового закону Грабського, який, як звісно, майже цілковито зліквідував у Галичині україн. шкільництво. **Пригнітаюча більшість поляків, які вчать у Галичині, цілковито не розуміє української мови.** Львівська шкільна Кураторія ставиться крайно вороже до справи українського шкільництва. **Шкільна влада з розмислом не установляє по школах катехитів греко-кат. віроісповідання. Змушують щораз частіше україн. діти до польської молитви.** Довелося занотувати кількадесять випадків тяжкого побиття, а навіть і смерти, української дітвори учителями. Не краще представляється також політика цього міністерства на відтинку високих шкіл.

ПОДУМАЙТЕ
скільки грошей Ви **заощадили дійсно**, а скільки **могліб**, були заощадити. Застановіться над тією важною для Вас справою і постановіть складати від тепер **постійно** хочби й найменші суми на **вкладкову книжечку**
КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, ул. Руська ч. 20,

Львівська Публічна Бібліотека
№ II

„Просвіта", чи москвофільське общество Качковського на Лемківщині.

(ПРОТИВЕНСТВА МІЖ НИМИ НА РЕЛІГІЙНО-МОРАЛЬНІМ, НАЦІОНАЛЬНІМ І КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІМ ПОЛІ).

Наші українські Лемки горнуться й повинні горнутися до „Просвіти", та за те не люблять і не хотять читалень т. зв. общества Качковського. І чинять це слушно і справедливо — і то так з релігійно-моральних, як і національних, як теж і культурно-освітніх оглядів! Чому?

По перше тому, що „Просвіта" ставиться прихильно й позитивно до католицької Церкви й релігії. На це „Просвіта" дала богато доказів. І так, коли з нагоди своїх рокових зїздів, отворення своїх домівок уряджує вона національно-релігійні торжества, то до звершення дотичних, релігійних відправ і обрядів просить вона завсіди українських греко-католицьких священиків. Відтак „Просвіта" шанує й поважає теж католицькі Духовні Власти, а навіть свої домівки, як прим. в Новім Санчі, відступає вона — на случай потреби — стало на відправу гр.-кат. Богослужень.

Тимчасом москвофільське общество Качковського та підчинені йому читальні відносяться ворожо до греко-католицької Церкви й релігії, а зате ставляться прихильно до православної церкви, та до російського православя. Російську схизму всюди, а на Лемківщині зокрема, попирає общество Качковського своїми виданнями, книжками, календарями, запрошуванням схизматицьких духовників на свої торжества, зичливим віддаванням своїх домівок на схизматицькі часовні й Богослуження, схизматицькою агітацією своїх членів, їхніми брутальними нападами на катол. Єрархію і т. п. Поза тим у читальнях Качковського гуртуються у нас зправила ріжні, комунізуючі, розкладові елементи по наших лемківських парохіях, прим. у Злоцькім, в Тилявій, Мисцовій. З цеї причини Лемко, котрий цінить греко-католицьку віру і здорову моральність своїх батьків, відвертається від шкідливого впливу читалень Качковського, а спішить до своєї української „Просвіти", та до її релігійно будуючих, морально вихсвуючих читалень.

Дальше!... „Просвіта" — згідно з історичною й етнографічною дійсністю — вчить своїх членів, отже і Лемків, що вони належать до великого, українського народу, котрий вони повинні любити, його історичною бувальщиною дорожити, та щиро й позитивно для нього працювати. Натомісць общество Качковського та його читальні голосять і ширять історичний, та народописний фалш і неправду про мниму нашу приналежність до московського народу, а нашої землі до московських, національних волостей. А тимчасом наш нарід не лише своєю історією, своїми національними прикметами й життям, не лише своїми словами, але теж і своїми, живими, безсмертніми чинами засвідчив, що він є окремим, від московського відрубним, українським народом, котрого членами є також і Лемки, та до котрого національно належить також і Лемківщина. Цю реальну, історичну правду щораз ясніше пізнають, та щораз глибше розуміють УСІ НАШІ СВІДОМІ ЛЕМКИ, КОТРІ ТАК ТВЕРДЯТЬ І ЦЕ ПРИЗНАЮТЬ, ЩО ЛЕМКО НІКОЛИ НЕ БУВ, НЕ Є, АНІ НЕ БУДЕ МОСКАЛЕМ, АЛЕ Є ПОВСЯКЧАСНО УКРАЇНЦЕМ. Відси то свідомі Лемки люблять свою рідну, українську, національну Матір — „Просвіту", а з неохотою й відразою відвертаються від москвофільського общества Качковського. ВОНИ ТЕЖ ДОБРЕ ЗНАЮТЬ, ЩО ЦЕ ОСТАННЄ — ТО ВЛАСТИВО МОСКОВСЬКА ЕКСПОЗИТУРА, СТВОРЕНА ДЛЯ РОЗБИВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, ТА ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БАЛАМУЧЕННЯ НАШОГО УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ, ЗОКРЕМА НАШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕМКІВЩИНИ.

Вкінці „Просвіта" дає також правдиву освіту й культуру своїм членам. Вона видає для них поучаючі книжки, календарі, брошури, оповідання і т. д. Вона плекає народню мову, береже її красу й чистоту, чуває й сторожить над її постійним поступом і розвитком. У тих місцевостях, де чинні читальні „Просвіти", шириться здорова, національна свідомість, освіта й культура. — Зате якжеж інакше є там, де існували, чи існують читальні Качковського. Там замісць дійсної, правдивої освіти — темнота, замісць любови до свойого народу — несвідомість, посів братньої ненависти й баламутство, замісць плекання свойого рідного правопису й мови — постійний і впертий наворот до пережитків перестарілої й завмерлої вже етимольогії, замісць ширення здорових, повчаючих видавництв — кормлення своїх членів одноразовим річно й нецікавим календарем, або якимсь іншим, марним виданням, обчисленим на безглузду, партійну капіталізацію нещасного Талергофу, та на юдження й підбурювання своїх несвідомих читачів проти Українців, і т. д.

Задля цього це нежиттездатне общество Качковського в прилюдній опінії всіх свідомих Лемків цілковито занепало й скрахувало, та — разом з цілим, москвофільським рухом на Лемківщині, та з його місцевим, духовим центром — знайшлося на справдішнім, духовім „устрою", відокремлене від духового й культурного життя й національних аспірацій наших Лемків. Одначе недалеко вже той час, коли то цей рух — враз зі згаданим обществом, та зі своїм цьогочасним, лемківським осередком — щезнуть теж із свого питомого „устроня", а на Лемківщині останеться по них отверте й свобідне поле до ширення здорової і творчої, української, національної думки, освіти, науки й культури!.. Клим Бескидський.

НОВА ХВИЛЯ ТЯГАРІВ НА СВЯЩЕНИКІВ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Пишуть нам: Суспільна Обезпечальня в Новому Санчі вимірила в грудні м. р. великі обезпеченеві складки священикам без огляду на те, чи дотичний священик займає робітників, чи ні. За основу виміру складок взяла Обезпечальня кількість поля, а не взяла під увагу, що поле в горах не приносить майже ніякого пожитку і лежить облогом. Складки вимірила Обезпечальня від 1934. р. так, що деякі священики мають платити по 200—250 зол. Далі, хоч не минув ще річинець відклику, Обезпечальня вислала вже свого урядовця до священиків, щоб провірив усе на місці. Цей урядник дуже здивувався, що деякі священики сидять на парохії лише як адміністратори від кількох місяців і тому неслушно мали би платити за своїх попередників, нераз уже померших, по кількасот золотих. Не диво, що всі адміністратори відмовляються платити ці величезні суми. Одначе на думку цього урядовця священики - адміністратори „повінні били отшимаць спадек по попшедніках" і тому, мовляв, мають платити за своїх попередників. Чи це не дивогляд?

Прихід і розхід лемківського ґазди.

Як повязати кінці та де наші білянси?

Ріжні часописи приносять нам багато вісток про зброєння держав, їхнє матеріяльне, військове піше, воздушне й морське забезпечування на випадок війни. З ріжних викавів, статистик, білянсів — хоч може й невсе точних, довідуємося скільки котра держава видає на освіту, скільки на кримінали, скільки має — очевидно — зареєстрованих безробітніх та скільки може бути таких, що їх ніхто не реєструє — прим. наша сільська безробітня молодь. У таких рахункових зіставленнях записана теж скількість видатків на військо, літаки, панцирні авта, воєнні кораблі, армати, скорострільні, кріси, кулі, бомби, ґранати.

Всюди, де лиш повернеш свої очі, буджети, білянси, статистики, кожний калькулює, якби то якнайдовше передержатися.

Але це для нас покищо не дуже цікаве — ми з цього не будемо сити, ані приодіті. Натомісць для нас вартісне, як то наш господар на клаптику каменистого, гірського поля дає собі раду разом зо своєю ріднею.

Переведемо наш господарський білянс:

Припустім, що ґазда дістає у спадку по своїому батькові 14 моргів поля, оціненого на 6.000 зл. Хата і стодола на 1.500 зл. Два вози (тяжчий і легкий) — 80 зл. Господарські знаряди (двоє саней, плуг, борони, пила, сокири, ланцюги, мотики, вили, лопати, та ще деякі старі „ґрати“ — 100 зл. Дві корови, ялівка, кінь — 470 зл. Отже ціле майно представляє вартість (рухоме й нерухоме) около 8 тисяч і 150 злотих.

Зате, при записі батько наложив на свого сина (зятя) обовязок: 1) доховати себе й маму до смерти, 2) трьом братам сплат по 1.000 зл., і по 1 корові, двом сестрам по 1.500 зл. і по 1 корові, та (деколи) 1 сіяння, 3) очевидно, кожному з них справити весілля. Отжеж сплат винесе 6.000 зл. Пять коров і сіяння — 800 зл. Скромне весілля (без палюнки) для 3 братів і 2 сестер разом 1.200 зл. Зальоти, поправини і т. д. — 150 зл. Разом видатки — 8.150 зл. Певно, що ці видатки будуть відповідно менші або більші в залежности до маєткової спроможности окремого ґазди.

Але ходім дальше. До того головного розрахунку добавимо ще додаткові приходи і розходи. Прибуток у родині шестеро бахурів, христини кожного, найменше по 25 зл. винесе разом 150 зл. Помре батько чи ненька, похорони скромні (без років) за два: 30 зл. Похоронна гостина (оскупно) 100 зл. Приналідні видатки 30 зл. Разом перші видатки 310 зл. Лікування родичів не числимо, бо припускаємо, що вони здорові.

По черзі переведемо **річний білянс лемківського ґазди.**

На „одідичене поле висіває ґазда 8 кірців вівса (3 і пів сотнара — 1 по 18 зл.) — якщо купувати б —63 зл.; 6 чвертей ячменю (півтора сотнара 1 по 20 зл.) загальної вартости 30 зл.; 6 сотн. бараболь (1 сотн. по 7 зл.) — 42 зл.; 20 літрів конюшини (по 80 гр.) — 16 зл. Обірник не числимо, зате за 5 сотн. „зужлі“ по 12.50 зл. — 62.50 зл.; орка (засів, борона) за 14 днів по 4 зл. за один день — 56 зл. Обрібка бараболь, карпелів, капусти аж до викопання (50 днів) трьох наємників лише по 1 зл. — 150 зл. Сінокоси, жнива (21 днів по 4 людей за 1.50 зл.) буде разом 126 зл. Привіз не рахуємо, бо кінь свій, зате молочення збіжжя — 40 зл. Це дає в сумі річно 585.50 зл. Отже це був вклад у поле. Тепер погляньмо, який з того дохід. Припустім, що був добрий рік, поле було добре прогноєне й оброблене, тоді збір вівса подвоїться: 16 кірців (7 сотн. по 18 зл.) — 126 зл. Збір ячменю потроїться та дає 18 чвертей (4 і пів сотн. по 20 зл.) — 70 зл.; бараболь зібрано 60 сотн. (1 сотнар по 6 зл.) винесе разом 360 зл.; збір конюшини 12 сотн. (по 8 зл.) 96 зл.; сіна 2 сотнарі по 9 зл. — 18 зл.; карпелі, буряки, капуста — 50 зл. Солому не рахуємо, бо стайняний гній ми не вчисляли.

Отже ґазда збере разом за 720 зл. Порівняймо тепер видаток на засіви, працю, збір з доходом, то виходить, що ґазда припрацював округло 134.50 зл.

Але не забуваймо, що можуть бути ще такі доходи: За молоко, (діти його не їдять) річно було би 120 зл.; за 2 телятка по 8 зл. — 16 зл.; за масло (не вільно їсти!) — 12 зл.; за яйця (а де корм курей?) — 20 зл.; за годованого підсвинка річно 100 зл. **Отже додаткові доходи за рік: 402.50 зл.** Надвижку збіжжя й бараболь треба спожити, а решту залишити на засів.

Вкінці спишемо річні розходи.

1. **Податки** (ґрунтовий, виріжнавчий, доходовий, маєтковий) — 32 зл. Примусова асекурація річно — 3.50 зл. 2. **Церковні видатки:** на дяка — 1.80 зл., на світло, коляду, дзвонаря — 3.30 зл. 3. **Громадські видатки:** на варту — 1.50 зл., 3 дні шарварків, або грішми — 6.00 зл. 4. **Шкільні видатки:** польсько-лемківське підручники, шкільні прибори для одної дитини річно 7 зл., опал, дрова (достава) до школи — 7 зл. 5. **Господарські видатки:** направа возів, плуга, борон, мотик, ланцюгів річно разом — 24.50 зл.; від бугая (2 корови) — 2 зл.; направа хати й будинків 20 зл. 6. **Одежа** для цілої рідні річно 150 зл. 7. **Інші видатки:** псу на „менталь“ — 3 зл.; таблицю до воза і коня — 0.70 зл. 8. **Непотрібні видатки:** за прасівку, паперці, драмки — 60 зл. (хлопчиська теж „файчать!!). Пропив річно при ріжних нагодах: кермаш, мясниці, пущання, музики, та другі „оказії“ — 80 зл. 9. **Надзвичайні видатки:** брак таблички при возі, коні; неприписова їзда, сварні, процеси за „образу гонору“, суди, „ґадукати“, але це не рахуємо; припустім, що такого не буде! 10. **Конечні видатки:** закупно поживи, передновок (мука, тиндириця, пенцаки, жито, кукевча дитині) — 80 зл. Видаток на сіль річно — 5.75 зл. Нафта й сірники річно — 15.10 зл. **Річні розходи (конечні) разом: 501.15 зл.** У доході було 402.50 зл. — менше розхід 501.15 зл. буде недобір на 98.65 зл. Отже велике господарське манко і шестеро бахурів (вічно голодних!).

Зазначуємо, що це білянс заможнішого ґазди. Білянс соток таких наших ґаздів, які мають 1, 2 морги, або зовсім не мають поля, — а таких — як звізд на небі! — робиться одним словом: біда, нужда, голод, недоля!!!

Самозрозуміле, що між білянсами багатших господарів будуть ріжниці, бо роки не однакові, раз краще поле зародить, другим разом „дойджик“ замочить, але зате доходи у всіх будуть однакові: чотири великі зера. З того бачимо, що конечно треба переходити на годівельну господарку та захоплювати у свої руки всі ґалузі домашнього й позахатнього промислу. Тут наші білянси.

Свій Евчин.

ЗАКЛАДАЙТЕ КРУЖКИ І ФІЛІЇ „ВІДРОДЖЕННЯ“! РОЗГОРТАЙТЕ ПРОТИАЛКОГОЛЬНУ ТА ПРОТИНІКОТИННУ БОРОТЬБУ! ТВЕРЕЗІСТЬ — ЦЕ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВЯЗОК КОЖНОГО УКРАЇНЦЯ!

Українці за Сяном памятають про Рідну Школу.

Всякі змагання ворогів українського народу відокремити лемків від українців і з лемків створити окремий „нарід" — натрапляють на рішучий спротив самих лемків, які не тільки почуваються українцями, але й при кожній нагоді засвідчують це ділом. Одним з чергових таких доказів є коляда на Рідну Школу. Цей гарний стародавній звичай використовують лемківські колядники не на власну кишеню, тільки на дорогу всім нам всенародню установу Рідну Школу. Ось приклад: У маленькому лемківському селі Волі коло Володжі березівського повіту, де нема ні одного інтеліґента, зібралися: Володимир Кошик, Осип Дутко, Михайло Венгрин і Осип Сорока, пішли з колядою і зібрали 13 зл. 55 сот. та післали ті гроші до Головної Управи Р. Ш. у Львові. Велика дяка лемківським колядникам і всім лемківським жертводавцям. Ця коляда Рідній Школі тим дорожча, бо це наглядний доказ їхнього кровного єдинства з усіми українцями.

Другий приклад: Громадяни села Чорна Вода, біля Коростенка над Дунайцем, зложили з нагоди ходження священика зі свяченою водою 8 злотих на Рідну Школу. Добровільні датки склали громадяни: Василь Хромчак 1 зл., Андрій Радик 1 зл., Павло Шимчак 1 зл., Марія Вислоцька 1 зл., Кость Масляк 1 зл., і громадяни села Явірок: Іван Оприсак 1 зл., Н. Н. 2 зл.

У Шклярах, коло Риманова-Живця (сяніцького повіту) громадяни Семан Стець, Осип Югас, Микола Стець, Петро Котис, Теодор Петрончак та інші заколядували на Рідну Школу 17.39 зол. Гроші вислано впрост до Українського Педаг. Т-ва у Львові. Це дає найкращий доказ, що наші брати за Сяном не якісь москалі, лише свідомі й характерні Українці.

Також свідомі громадяни села Велика Ростока, коло Криниці зложили на дар Рідній Школі 10 зл. Врешті свідома молодь у Злоцькім зложила 8 зл. як святочний дар Р. Ш. через адм. „Н. Л.".

З цих прикладів бачимо, що наші Брати в Карпатах памятають про Рідну Школу й це дає незбитий доказ, що Лемківщина невідривна частина великого Українського Народу.

Документ часу.

(Чи співання гимну-молитви „Боже Великий..." це провокація?!).

В дні 20. грудня 1936 р. в неділю, українсько-католицькі вірні в Боську заспівали у своїй церкві після Богослуження український гимн-молитву: „Боже Великий..." Цьому старався перешкодити один з місцевих москвофілів нарочним співання церковної пісні: „О хто, хто Николая любить...", одначе тому, що ніхто за ним не потягав, перестав співати. В взязку з тим Впр. о. декан Михайло Величко парох в Боську, отримав на днях з Риманова-Живця письмо такого змісту:

„Ординаріятъ
Апостольской Администраціи
Лемковщини
в Римановѣ-Здрою
ч. 27.
До
Всечесного Отца
Михаила Величко
в Боську.

Дойшло до вѣдомости Ординаріяту, що въ мѣсцевой церквѣ по Службѣ Божой майже кождой недѣлѣ и свята мѣсцевий дяк и хоръ подъ проводомъ и при всѣвучасти о. Николая Головача спѣвае гимнъ „Боже Великій".

Дня 19. 12. 1936 въ свято св. О. Николая часть вѣрнихъ спѣвала „Боже Великій", а часть спровокована и виведена зо рѳвноваги зачала спѣвати „О кто, кто Николая любитъ". Въ церквѣ повстало замѣшанье.

Поручается донести сюда, чи наведени факти маютъ мѣсце въ церквѣ, а головно фактъ дня 19. 12. 1936. и чи о. Головачъ бере участь въ хорѣ?

В случаю запереченя повисшихъ фактѳвъ буде заряджене слѣдство.

Отъ Ординаріяту Апост. Администраціи — Римановъ-Здрой,
дня 16. сѣчня 1937.
о. Медвецкій".

З повищого письма довідуємося, що співання апробованого церковними властями гимну-молитви „Боже Воликий..." **це провокація та що воно виводить з рівноваги москвофілів,** а передусім самого о. Медвецького і його „коханих" дорадників. За цей „небувалий злочин" вірних заповідається слідство, розуміється проти обох українських катол. священиків в Боську, яких ожидають за це церковні кари. Добре довідатися про це і запамятати собі такі річи.

Поінформований.

„Руки нечестиві".

Українські священники на Лемківщині старалися й стараються жити в згоді й в християнській любови зі своїми „собратами" — москвофілами. Такі самі мирні, широ-сусідські й братні відносини старався теж заховати Впр. о. Декан Михайло Величко, парох в Боську, з теперішнім т. зв. „Коронним Дзеканом Лемківщини". Обявом цього християнського, правливо-товариського відношення було теж між іншим почестування цього останнього овочами зі саду в Боську, з чого ніхто не робив предмету якогось купна, або продажі.

Одначе відносини змінилися під тим оглядом від хвилі, коли високо над Дошном зависла уроєна, деканатська величина й корона, та від коли Боську стало чомусь сіллю в очах для „Коронного Дзекана Лемківщини". В звязку з тим Впр. о. Декан Величко дістає на днях з загнівaного „оншоду" почтовий переказ на 4 зол. з дописком на відтинку такого змісту:

„Даровыхъ яблокъ не принимаю зъ нечестивыхъ Вашыхъ рукъ — тож посилаю за нихъ 4 зол.".

Значить — на галку оншодянського „достойника" — український душпастир в Боську, длятого лише, що він ширий й патріотичний Українець, має „руки нечестиві", з яких Його Високости" з Оншоду „не годиться" буцім-то нічого даром принимати. А що прочі українські священники на Лемківщині нічим не різняться від свойого співтоварища в Боську, хиба тільки своєю особовістю, отже в очах згаданого „достойника", вони теж мабуть мають руки „нечестиві"...

На це відповімо так: Якби це прилюдно на відтинку переказу написав якийсь вуличник, то ми це назвали би ординарним хамством. А що це зділав світоч, отже відповідної назви для означення цього „культурного" виступу відомого москвофіла, нехай собі сам український читак відшукає!...

Клим Тарасівський.

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА" В КІНІ.

Українське фільмове виробництво в Америці артиста Василя Авраменка випрацювало першу українську звукову фільму „Наталка Полтавка", яку вже висвітлюють з великим успіхом в американських кінах.

Уживайте лише
знаменитої цикорії **„ЛУНА"**, здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ"**
і солодової кави „ЛУНА", виробів
Української Кооп. фабрики
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"
Львів XV., вул. Церковна 2.

Прилюдний запит до п. Міністра Освіти.

Чи вчителька, яка не вміє ні словечка по українськи, може вчити українських дітей? — Чи можна заборонювати дітям говорити „Слава Ісусу Христу“?

Діло“ в 20 ч. поміщує:

„Дня 20. січня ц. р. призначив інспектор з Нового Санча на місце вчительки, яка відійшла на емеритуру, нову вчительку до одноклясової школи в **Лелюхові**, де викладовою мовою навчання є мова українська. Ця нова вчителька не знає зовсім ні в слові ні в письмі нашої мови і володіє виключно польською мовою та знає ще французьку і німецьку мову. Слід зазначити, що в школі крім одної дитини зовсім нема дітей рим.-кат. обряду, бо діти прикордонної сторожі користають з поїзду і ходять до школи в Мушині. Нова вчителька звернулась до інспектора; щоб на її місце дав когось іншого, бо вона не знає мови місцевого населення. Але від інспектора дістала таку відповідь: „Niech się pani nauczy w 24 godz.“ В селі загальне невдоволення, бо й так в останніх часах учили мало нашої мови, а тепер зовсім не будуть.

Одночасно інспектор видав обіжник, яким змінив дотеперішний плян науки у школі в Лелюхові. Текст цього обіжника такий:

Inspektorat Szkolny w Nowym Sączu. Dnia 12. grudnia 1936. Nr. 100/I W związku z zapytaniem, jak należy rozumieć tygodniowy plan godzin dla szkół na Łemkowszczyźnie, wyjaśniam: 1) Pierwszy składnik oznacza naukę głośną, drugi składnik cichą; 2) Dla klasy I. wyznaczono razem na naukę języka pol. i ruskiego (½ + ½) godzin tygodniowo, czyli 4 godziny nauki głośnej i 3 godziny nauki cichej. Z tego należy przeznaczyć 2 godz. (½) nauki głośnej i 3 godziny nauki cichej na język ruski.

Дотепер у Лелюхові вчили виключно мови української в першій клясі. Але навіть на основі цього нового пляну інспектора треба би вчити 5 год. руської чи пак „лемківської“ мови тижнево. Якже може вчити цієї мови призначена ним учителька, що не знає ні „бе“ ні „ме“ по українськи і навіть не розуміє людей, коли вони говорять до неї?! Першою лекцією нової учительки було змушування наших дітей говорити: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus“, замість „Слава Ісусу Христу“; тих, що не вміють говорити, залишає учителька по школі.

Тому ми, батьки наших дітей, звертаємось зі запитом до П. Міністра Освіти, на якій основі позбавляють наших дітей права учитись рідної української мови і на якій основі вимагає нова учителька поздоровлення, що противиться нашому обрядові і викликує загальне невдоволення в селі?!

Слід теж додати, що в найближчім селі Дубнім контрактова учителька від довшого часу є на відпустці і село зітхає за не дуже ще давніми часами, коли то вчив дяк, який не знав ніяких відпусток, коли не було ніяких шкільних буджетів і діти вміли читати й писати. Тепер по шістьох роках або й більше ходження до школи діти зовсім не вміють читати. Вже другий місяць у цім селі нема ніякого учителя. Ось таке діється у нас на Лемківщині саме тоді, коли багато українських учителів і учительок гірко бідує без праці. Тому може Пан Міністер вгляне в цю справу і видасть відповідні доручення краківській шкільній кураторії.

Андрій Дудяк, Михайло Гащак, Петро Чудак, Дмитро Ревіляк.“

Як Гантошко найшов свого приятеля.

Юж ся добре змеркало, але Гантошко їщи лазив по стайні, то по оборі; все щось там шпиртов.

Заспокоївши худібку, позаперав двері, ступив околотом соломи, жиби так до стайні не притягало. Сніг валив вонучами, що сьвіта не било видно. Обтер ноги зо сьнігу о порог, — сплюнув і пішов до халупи. Тілько жи отворив двері, а дим ґвалив до сіний, як з якого котла; то Гануська підпалювала в кухні й забила на віченьки висунути бляшку й такої біди ся нарсбило. Гантошко на то не зважав, бо він в тім димі їщи в старій халупі перебив свої літа й юж го так не гризлі в очи. До того юж бив призвичаєний. Алі дітиска нияк не могліі витримати, мусіла Гануська аж на-ростіджай двері вотворити, й ледво за якої пів години дим розийшовся. Алі зато в халупі зимно як у псярні. Гантошко зняв біти і виліз постогнуючи на пец.

— Гануськ!

— Може маєш з лижку борщу теплого? Троха бим зїв, бо ня аж диргавиця хапає, так єм змерз.

— Та є, алі щи зимний. Почкай троха, най го пригрію.

І Гануська зачала підкладувати сухі скіпки, жиби ліпше горіло.

— Вам, діти зварю на вечерю — знайте — з білої мукі стеранкі й нись юж будемо мати чим заляти, бо є молоко. Пайза ся вотильила.

Дітиска з радости не моглі сі ради дати, так ся тішили, яка то нись буде файна вечеря.

— Біла стеранка з молоком.

Незадовго на столі стояла вельика миса зі стеранком, а пара вонусилася аж під повалу.

— Мі, стара там дай восібни, бо мі ся нехци злазити з того пеца, там єм сі файні книжі розігрів.

Гануська наляла повний ренделюк і подала ґазьді на пец. Діти пообсідалі наокло стіл. За хвилю тілько било чути, як всі голосно сербалі горячу страву. По вечері всі повилазилі на пец; незасьвічувалі лямпи, бо пощо надармо псути кафіну, як ся нич не робит.

— Ані ник не прийде, ані нич; ані де вийти. Сідь, тай сідь, як в тім криміналі. Аж ся чоловікові нагвирило — повідат Гантошко — сербаючи остатні кроплі молока.

— Давно, як сі чоловік припомяне, прялі, скублі піря, сходилися сусіди до сусідів, хлопці до дівчат. Сьміхи, крикі. Ґазди радилься, оповідалі сі о своїй біді: ходилі разом на торг, разом до церкви.

— Било якусь мило жити. Якась била згода між тим народом — а тепер?!

Вражда тай вражда! Ані де вийти, ані з ким ся порадити, ані нич. Кождий тобі неприятель, кождий на чоловіка заїлий — важивбися в лисці води втопити. Кождий собі самолюбом.

— Добрі то повідат Васько: — Найлібшим моїм приятелем і сусідом є ґазета „Наш Лемко“.

— Тому ми тиж — стара — мусимо ту ґазету мати.

— Та я бим тиж хтіла — повідат Гануська — алі, що з того. Хто гін так далеко поїде до того Львова по ту ґазету? Немаємо ані доброго коня, а на колію нас не стати.

— Та де то так — стара — де? Пощо там їхати? — засьмьовся старий Гантошко. — О, знаєш, Васько має такий рицепіс; там на нім напишися, сила грошей ся посилат і ся підпиши Гантошко Карбун з Дубрівки. Несеся на почту й там ся пустить. За кілька днів юж в нас ґазета.

— Колі так, то всьой єдной. Пішлемо тоти три злоти й будемо видіти, що з того буде.

На другий день, зараз дідня Гантошко став, зібрався, виньов зі скрині 3 злоти, завязав міцно в хустку й пішов до Васька. Васько їщи спав. Барз ся втішив, що Гантошко став у ряд передплатників найлібшої ґаздівської ґазети. Написали рицепіс і Васько зараз по сьніданню віднюс го на почту до Сянока.

За тиждень приносить поліціян „Нашого Лемка“.

— Немаєте людонькі — поняття, яка била втіха в Гантошковій хижі.

— До пізної ночи читав Гантошко ґазету і толкував Ганусьці. Ба, і не міг начудуватися: що то ся в тім сьвіті робит. А він нич не знав.. Допіро „Наш Лемко“ відкрив му вочи.

Михайло Зошак.

Замітка: Цей гарно й талановито написаний начерк зо сільського життя, радо поміщуємо ще й тому, що в цьому оповіданні вірно передано говір підсяніцьких українських сіл. Так говорять у Черчежі, Заболотцях, Дубрівці, і т. д. Такі короткі оповідання, писані місцевим лемківським говором, мають науково-дослідне значіння. Наші українські вчені не мусять їхати аж на місця, лише з таких начерків мають змогу прослідкувати багатство нашої української мови.

НОВИНКИ.

— **Жидівська практика.** В містечку Дуклі мав жид Мендель Фінглінт свою пекарню. До цеї пекарні прийшов на практику молодець зо села Зиндранова Гриць Пилип, син Михайла. Нічо впрочім дивного, бо він хотів навчитися випікати хліб. Вміжчасі Мендель перенісся аж до Горлиць, бо в Дуклі гарячо було йому сидіти, стільки людей понатягав. І тут Грицуньо практикував упродовж 22 місяців. Треба ще додати, що жид вимовив собі у батька Гриця „лем“ 100 долярів за науку сина. Врешті жид побив свого практиканта і прогнав. Справа опинилася в суді. Щойно суд виказав, що Мендель взагалі не мав права приймати учнів на практику і покарав жида 2 тижнями арешту при звороті коштів. З того бачимо, що кожну умову треба робити на письмі та запамятати собі, що за умову, зокрема за науку, не треба при ремеслі платити. Але треба зате читати часописи, тоді жиди не будуть використовувати несвідомих Грицїв. Врешті перед вступленням до терміну годиться написати до нашої Редакції за інформаціями, тоді ми точно пояснимо, що та як поступати.

— **Скажений пес** покусав у селі Бортнім к. Горлиць 3 людей. Також у Шимбарку вештався скажений пес і покусав 6 осіб. При таких нещастях слід повідомити найближчий постерунок поліції, або староство, а покусані повинні негайно поїхати до Кракова до Загальної Лічниці й то на кошт громади.

— **Конекради при чеському кордоні.** Злі часи і скрута докучають людям. Тож деякі темняки у прикордонних селах пускаються на темні стежки, крадуть, що під руку попаде та „шварцують“ до Словаччини. Недавно в Зиндрановій якісь рабусі хотіли вкрасти коня в господаря Мацка. Але замісць кращого молодого коня вивели зо стайні старого коня, що йому теля відгризло хвіст. Коня залишили, бо його кожний міг би пізнати.

— **Горлорізи.** У Долинах біля Горлиць у часі забави побилися парубчаки. Жертва ножівників Василя і Й. Возняка — Лукашів Йосиф помер у шпиталі в Горлицях. Коли ви, нещасні жертви темноти й московського дурману, візьметеся до культурної праці та замісць ножа чи зуба від борони візьмете до рук книжку?

— **Покарало його за те, що минає свою кооперативу.** Газда М. Горощак з Пантної поїхав до Горлиць по муку на „бобальки“. В дорозі до хати хтось украв йому з воза 20 кг. муки. Горощак зле зробив, що минув свою кооперативу, але ще гірше — злодій, бо він кинув погане світло на село Пантну, де дотепер нікому нічого не пропадало.

— **Безбожник чи легкодух темняк?** У парохіяльній церкві в Ліщинах двох лицемірів (назвиська не подаємо, бо віримо, що вони більше так погано не будуть поводитися!) вчинили між вірними з Кунькової й Білянки бучу, бо хотіли видістатися в часі відправи надвір (люди кажуть — на дзиґаря або на шпацір) і стали розпихати людей та погрожувати ножем. Слушно каже наш дописувач: Памятай, осле один з другим, щоб тебе кара Божа не стрінула за збещещення святого Дому. Пригадай собі, що сталося з Содомою й Гоморою — тоді відхочеться тобі й панська краватка і дзиґарі!! Щоб цього більше не було!

— **Большевики торгують небіщиками.** Важною є позиція в совітському білянсі товарової виміни зі Зл. Державами це експорт людських кістяків. Торік большевики вивезли до Зл. Держав 6.000 кістяків, по ціні 100 до 120 долярів. Центральне виробництво того експортового товару находиться в Ленінграді, куди „сирівець“ приходить у величезній скількости із Соловецьких островів та совітських вязниць. Свою безконкуренційність у ділянці достави кістяків большевики зачинають теж використовувати і в останньому часі піднесли ціни на цей „товар“.

— **Жахлива повінь в Америці.** Води ріки Огайо з допливами піднеслися наслідком зливних дощів у деяких сторонах на 18 метрів і залляли великі простори в стейтах: Пенсільвенія, Вірджінія, Огайо, Меріленд, Кентекі, Індіяна, Іліноїс, Тенісі, Арканзас і Місурі. Стокількадесять родин находиться без даху над головою. Найбільше потерпіли міста Сінсінаті і Люісвіль. Половина останнього міста находиться під водою. В Пітсбурзі заляло цілу торговельну дільницю, в Портсмесі 43 тисячі мешканців відрізала вода. Влада переводить евакуацію цього міста. В ратунковій акції бере участь військо. До стейтів, навіщених катастрофою повені, вирушили сотки самоходів, моторових лодок і потягів з харчами і теплою одіжю, одначе мороз і сніговія утруднюють рятункову акцію. Побоюються пошести тифу. Вода в ріці Огайо підноситься дальше.

— **Чудотворний чернець.** Як повідомляє канадійська преса, в Монтреалі помер у віці 91 літ чернець о. Андрій, відомий з багатьох чудесних оздоровлень. Приходили до нього тисячі побожних з Канади і Зл. Держав. Із датків цих людей він зібрав 5 мілїонів долярів і за ті гроші побудував „базиліку св. Йосифа“, одну з найвеличавіших церков у Монтреалі. В його похороні взяло участь коло 600 тисяч осіб.

— **Вже вийшло з друку** перше число „НАША БАТЬКІВЩИНА“, краєзнавчо-туристичний місячник, орган Т-ва „Плай“, в якому находяться статті найвизначніших українських дослідників різних ділянок краєзнавства та мандрівництва. Цей багато ілюстрований журнал, що пропагує пізнання Рідного Краю й ширить любов до нього, повинен найтися в кожній українській хаті чи читальні. Один зшиток (24 ст. на ілюстраційнім папері й у мистецькій обгортці) коштує 75 сотиків, — у передплаті: річно 5 зол., піврічно 3.50 зол. Адреса Редакції й Аддміністрації: Львів, вул. Чарнецького ч. 26. — Ступінь розвитку краєзнавства це найкраще мірило культури народу.

— **Крадежі й крадежі.** На Різдво, як усі домашні Василя Бінцарівського в Полянах коло Грибова пішли вночі на Всеночне помолитись до церкви, за той час якийсь „колядник“ закрався до Василевої хати та вкрав около 150 злотих. Арештували циганчуків, але суддя їх звільнив.

— **Війна в Еспанії** все ще не вгаває. Безліч жертв пожирає та й кінця їй не видно. Наступ народніх військ генерала Франка довго здержався на Мадриді, бо тут еспанські комуністи зібрали на свою оборону комуністів майже з усього світу. В останніх часах війська генерала Франка знову таки посуваються наперед. Хочуть окружити Мадрид з усіх боків, щоб з голоду мусів їм піддатися. В еспанську війну вмішані також другі держави. Бо то, де двох бються, третій хотів би скористати. Так, як можна бачити з часописів, то комуністам помагають російські большевики, Франція, Чехи, Англія, Мексик, навіть Америка. Генералові Франкові помагають німці і трохи Італія. Всі кричать: не помагаймо їм, най бються самі, а кожна держава шле до Еспанії і військо і муніцію, що тільки вдасться пропхати. Бог один знає, до чого то воно може довести.

— **Приєднуйте нам нових передплатників і присилайте дописи.**

Що діється в світі.

— **В Англії** сталася така цікава історія, що король Едвард VIII. зрікся престолу. Кажуть, що хотів женитися з одною розвідкою, що кинула вже двох чоловіків, але міністри не хотіли на таке згодитися.

— **З Большевії** наспіла вістка, що в в Москві 1-го ц. м. рано-вранці розстріляно засуджених на смерть 13-ох комуністів. Одначе це не є звичайних судовий процес, а щось несамовите — нелюдське, якийсь діявольський насміх над людьми. Щоправда всі 16 підсудних небагато були варті. Всі вони вповні заслужили собі на шибеницю. Та цілий процес був якоюсь сатаністичною комедією. Підсудні один за другим обвинувачували себе в тому, що вони є в силі зробити найгірший злочинець при найпригідніших для злочину умовинах. Кожна культурна людина ставить собі питання, чи припадково в большевії всі вожаки разом зі суддями і підсудними не подуріли. Може це дійсно якесь масове божевілля. Британський міністер війни Даф Купер м. ін. сказав таке: Один з найвизначніших російських комуністів признався отверто, що він спричинив свідомо 3500 залізничих катастроф. Чи можемо йому вірити? Чи взагалі можемо собі уявити, що такий злочин може статися? Всі підсудні каялися зі своїх злочинів і просили помилування. Та в серцях їхніх недавніх спільників не було для них пощади і 13 підсудних розстріляно, 3-ох засуджено на 10 років, а одного на 3 роки тюрми.

— **Американські робітники бють комуністів.** У часі недавнього великого страйку у фабриках самоходів в Америці переконалися робітники, що комуністичні провідники підбунтували їх до страйку не тому, щоби вибороти кращі заробітки, але тому, щоби робітники стратили працю, виголодніли та були більше покірливі й податніші на кличі комуністів. Прозрівши, робітники звернулися проти комуністичних баламутів. Окружили готель, де комуністичні „вожди" бавилися і нараджувалися та хотіли зробити над ними самосуд. Але поліція перешкодила й у панцирних самоходах вивезла комуністів у безпечне місце. Розярені робітники гнали на автах за поліційними самоходами. Одно авто розбилося і робітники забрали ранених комуністів, вивезли десь у закутину та повбивали як собак.

—o—

Бережіться денатурату, бо він смерть і каліцтво!

До великого діла!

Серед загальних злиднів нашої сучасности так часто те одне видвигають як корисне: мовляв наш нарід тверезіє і щораз менше вживає алькоголю й тютюну. І, здавалося б, що дійсно числа звідчать за цим, бо тільки 115 міліонів видаємо на алькоголь і тютюн. З цих „тільки 115. міліонів" видаємо 45 міліонів на алькоголь, а 70 на тютюн. В порівнанні з давнішими, ще більшими числами це дійсно менше. Але ж ми на ділі ніяк не відчуваємо цієї поправи, може тому, що приходиться срудувати майже астрономічними числами: міліонами, які важко собі уявити. Кожний добрий українець стривожиться на саму думку, про ці міліони, бо ж він був певний, що при теперішній крізі й лихолітю ці видатки змаліли вже хочаб до тисячок, а тут ще завжди виходять величезні числа. Міліони народнього тяжко здобутого гроша викидаємо на отрути! Бо не інші речі дістаємо за них як тільки отрути, що нищуть тіло й душу людини, скривлюють її характер, ослаблюють її волю, деґенедують її потомків і так за непоміркованість батьків мстяться з роду в рід. От таких „приятелів" купуємо за наші міліони!

Зрозуміло, що з обома отрутами бореться сьогодні цілий світ. В одних державах появляються голосні й важливі закони, що обмежують, стримують, а то й заказують вживати отрути. У других громадянство бореться з ними шляхом організації й освідомлювання. І тільки цей шлях лишається нам українцям як засіб самооборони перед загибіллю й нещастям.

У всіх державах світу лютень є місяцем збільшеної боротьби з цими язвами людства. В тому місяці частіше й обильніше, як коли інде гомонять слова остороги й заклику до тверезости. У тому місяці теж Українське Протиалькогольне і Протинікотинне Товариство „Відродження" звертається до громадянства з такими словами остороги:

Жадному народові обі отрути не нанесли в минулому і не наносять в теперішньости стільки лиха, що українському. Може тому, що Він найдовше зі всіх, був і є в неволі, що висмоктує з нього найкращі сили й нищить його відпорність. І тому наш нарід перед іншими повинен боротися з отрутами, що загрожують його життя й ломлять його силу. Якщо й далі будемо пити й курити — самі себе винищимо. До наших давніх ворогів прилучився новий, ще страшніший: денатурат й етер. Вони не тільки з місця вбивають, винищують, але пускають в світ калік — найжахливіших поміж каліками: сліпців. Щораз частіше приносять такі тривожні вістки наші часописи. Разом з горілкою ливом чи тютюном вони замінюють на в нарід калік і сліпих!

У лютні, міжнародньому місяці змагань з отрутами ми кличемо до громадянства:

Киньте вживати погубні отрути! Геть з ними зі щоденного й святочного життя! Проганяйте їх зі своїх хат з публичного життя! Бережіться денатурату, бо він смерть і каліцтво! Не затроюйте себе тютюневим димом! Ця повільна і підступна отрута неменше грізна, як другі її посестри. А всі разом руйнують ваше здоровля й видавлюють з Вас гріш, що скоро росте в міліони. Бережіть своє здоровля і здоровля Ваших дітей! Не витрачуйте тяжко придбаного майна на отрути!

Вам всім несемо слова остороги й заклик, разом з нами станути до боротьби з алькоголем і тютюном — ворогами українського народу. До тверезих і сильних належить майбутнє!

Головна Рада Упраїнського Протиалькогольного й Протинікотинного Т-ва „ВІДРОДЖЕННЯ"

Іван Костюк, в. р. секретар.

Іменини президента Мосціцького.

Дня 1. лютого ц. р. з нагоди іменин Президента Мосціцького відбулося Богослуження в архикатедральнім храмі св. Юра в год. 9.

В цілій Польщі відбулися святочні обходи, гутірки і т. п. з нагоди іменин найвищого державного достойника, який уже 11. рік виконує свій обовязок Президента.

Всі державні установи і багато приватних домів прикрашені державними прапорами.

Українці за океаном.

Дня 20. грудня 1936. р. Центральний Комітет Українських Національних Організацій улаштував велике свято „Просвіти", в якому взяли участь усі українські організації й товариства з Ню Йорку й околиці. В програму ввійшли: „Ой, та Просвіта" та святочний концерт з промовами й деклямаціями. Святочну промову виголосив відпоручник львівської централі громадянин Михайло Дудра, орхестра М. Гайворонського й хор доповнили програму. Цілю того свята було вказати великі заслуги та ролю Т-ва „Просвіта" в відродженні українського народу. Свято, що відбулося в Українському Народньому Домі, дало велику вартість, головно моральну.

В Уругваю живе поважне число української еміґрації, яка починає творити свої перші національні клітини в роді просвітних гуртків та вести освітньо - організаційну діяльність. Найсильніший гурток українців є в столиці Уругваю, Монтевідео, де істнує українське товариство „Просвіта", яке й провадить досить живу діяльність, гуртуючи у своїх рядах щораз більше число нашого громадянства. Це товариство є в постійних взаєминах з Т-вом „Просвіта" в Аргентині, має св бібліотеку й аматорський гурт які гарно розвиваються.

Просвіта у Суровичніх Полянах на Лемківщині.

(Початки читальні „Просвіти" у Суровичніх Полянах. — Її розвиток і значіння перед війною. — Відновлення її діяльности після війни. — Заходи за збудуванням власної домівки для читальні. — Безуспішний спротив місцевих шабесгоїв).

Основником української читальні „Просвіти" у Суровичніх Полянах біля містечка Яслиськ на Лемківщині, заложеної в 1903 р., був місцевий, український душпастир. Всеч. о. Николай Бурмич, який душпастирював там від 1895-го до 1908-го року. В першому році свойого існування розвивалася й працювала ця читальня правильно. Нарід горнувся до неї ,слухав читання книжок, та зачав у ній вчитися першої, вступної азбуки своєї пробудженої тоді, української, національної свідомости і знання. Цю свою українську національну свідомість та любов і стремління до українського національного відродження — полянчани цій якраз читальні завдячують.

Опісля діяльність читальні „Просвіти" у Суровичніх Полянах з незнаних причин ослабла, а ожила щойно в 1910 р., саме з приходом до цього села енергійного й діяльного, українського священика в особі Всеч. о. Івана Гринишина, котрий працював тут від 1909 до 1912 року. Цей ревний український душпастир — попри свою головну станову працю, якою оживив релігійне життя в парохії, — причинився тут до найбільшого розвитку читальні „Просвіти" перед війною. Відтак для господарського піднесення села, що то, положене в неурожайній, гористій околиці, засуджене на матеріяльний недостаток, оснував він тут також кружок „Сільського Господаря". А що у Суровичніх Полянах не забракло тоді, як теж і тепер і впертих шабесгоїв, котрі через висиджування у місцевого жида й й через піянство розтрачували свої господарства й запропащували ґрунти, отже Всеч. о. Іван Гринишин повів тут рішучу боротьбу проти язви піянства й треба признати, що через заложене собою в селі „Братство Тверезости", та через благородний вплив діяльної читальні „Просвіти" підірвав він силу й егзистенцію цього чаркового, маєткового й морального ворога в парохії.

Завдяки читальні „Просвіти" українська національна свідомість та українське зорганізоване культурно-освітне життя села піднеслося тоді високо. Полянчани, як свідомі й щиро-патріотичні Українці були тоді знані в цілій своїй околиці. А треба знати, що ця околиця, себто сусідні лемківські села, стояли тоді під переможним москвофільським впливом. До таких сіл належали тоді місцевости, як: Дальова, Липовець, Шкляри, головно Суровиця, де тоді душпастирював „твердий", „русскій дятель", а теперішній ,загально відомий, т. зв. „Коронний дзекан" Лемківщини" (що то в дні 29. XII. 1936 р. перешукував шафу одного полянського господаря, п. Онуфрія Дзяби, і просив сира). Одначе полянчани не робили собі нічого з цього „почесного", „блаженного" сусідства, а їх українське, національне життя, зосередковане під стягом „Проствіти", плило до часів всесвітньої війни своїм повним правильним руслом.

Відтак припинила вправді діяльність полянської читальні „Просвіти" всесвітня війна, одначе не вгасила української національної свідомости місцевих селян. Навпаки! При кінці війни — в часі хвилевої бездержавности — брали вони навіть почасти чинну участь у формуванні т. зв. Команецької Республики у Вислоці Великім. Згодом їхня українська національна свідомість з подвійною силою віджила ,особливо від часу, від коли в 1925. році управу місцевої парохії обняв енергійний й працьовитий український священик, учасник визвольних змагань, Всеч. о Теофіль Кміцикевич, теперішний парох в Суровиці. Старанням цього душпастиря відновлено в 1930 р. місцеву читальню „Просвіти", а українська національна свідомість, зорганізованість і солідарність Полянчан поступила так далеко, що вони в 1928. і в 1930. рр. мимо знаних тодішніх обставин — як один муж голосували на українську національну листу.

Рівночасно зродилася в селі гадка збудувати для місцевої читальні „Просвіти" власну домівку. З матеріяльною допомогою поспішили патріотичні односельчани-емігранти з Америки, які за почином діяльного п. Костя Качуряка зложили там і жертвували на ту ціль 260 амер. долярів. Одначе до построєння читальняного будинку не приступлено через довший час по тій причині, що між долішною, а горішною частиною села не було однозгідности щодо площі, на котрій мав станути цей будинок, бо кожна з них хотіла його мати у себе. Щойно в 1936 р. під впливом патріотичних одиниць так у селі, як і в Америці погодилися якось щодо площі, відтак закуплено й обтесано деревний матеріял — так що з весною біжучого року проєктується розпочаття будови дому Вправді не бракує теж в селі одиниць, — вірних духові непохвального спадкоємства бувших місцевих шабесгоїв, — одиниць, котрі не конче потягають за цією будовою, бо воліли би з насолодою читати атакуючі релігію, духовенство й Церкву, а захвалюючі большевію газети, відтак продавати якісь „ пролетарські" календарі по чужих селах, та раді би засмічувати щоденно хату місцевого жида ,щоби жидівка кожного тижня перед суботою мусіла робити по них порядки у себе, одначе здоровий український патріотизм села переходить над ним до денного порядку. Він таки рішений здвигнути у Суровичніх Полянах святиню своєї власної, національної освіти, науки й культури.

Отже є надія, що повищий спасенний намір Полянчан таки стане довершеним фактом, та що Мати — „Просвіта" отримає приміщення у своїй власній хаті у Суровичніх Полянах!... Рівночасно Полянчани-емігранти в Америці не будуть мати причини побоюватися й соромитися, що їх щедра жертва піде на марне, та що їх краяни в їх рідному селі не вивяжуться якслід зі свойого, принятого на себе добровільно, доброго й похвального, національного й громадянського обовязку. Отже до праці, Ви свідомі Полянчани! Не дозвольте сплямити доброї слави Ваших свідомих і примірних українських батьків! Нехай собі Ваші шабесгої витирають щоденно жидівські пороги, та нехай висиджують, грають в карти, політикують та заводять „совєтський" рай за столом у жида, а Ви тимчасом будуйте за готові гроші власний дім для читальні „Просвіти" у Полянах!

Ярослав Волянський.

Присилайте передплату!

Юлїян Тарнович.

Історичні памятки в західніх Карпатах.

Глибші й важніші причини, які викликали прихід у карпатські землі чужосторонніх осельників, находяться в тому, що вже в XV. столітті начались великі хлопські бунти й розрухи в Німеччині. Там село переживало тяжку неволю. Зновже XVI. століття довело до того, що майже половина сільського населення в Німеччині вигинула і то внаслідок жорстокої поведінки німецьких маґнатів.

Впрочім це саме діялось тоді в цілій Европі, зокрема у Франції, яка хоч мала марку культурної держави, — згідно з сучасними писателями (Ля Бруйе́ре 1689) — „Можна в полі побачити чорні посинілі, або обгорілі від сонця постаті, приковані до землі, що з дикими завзяттям гребуть, нишпорять у глині, щоб видерти відси який корінець, або найти зеренце. Ці постаті — люди хороняться наніч до глиняних, з землі виліплених кучок, їдять чорний — як їхня доля — хліб, ягоди, воду.“

Також і селянин у цілій Галичині залежний був від свого пана, дідича, відроблював ласку й неласку свого наставника. Одиноким речником (кодексом), що забезпечував селянина та заразом зачеркував межі його неволі, була совість дідича, одинокою захороною, яка уможливлювала життя села — як робучої сили — це був самолюбний розум, економічний інтерес двора, що наказував до деякої міри шанувати робучі сили села. Різні скарги, королівська опіка — мало-що помагали. Пани нічого не робили собі з комісій, ані королівських постанов (декретів). І то так далеко, що приміром — як уже не було змоги оборонити себе перед правом, та декотрий з хлопів уперто обстоював при своїому (хоч і слушно!) — такого наказували забити або топити, його майно сконфіскувати й роздати між своїх заушників — мовляв — він бунтувався, належав до опришків, та вдержував взаємини з пограничними розбійниками.

Дещо інакше представлялось життя в західніх Карпатах. Тут селянин радше пастир до перших років XVII. століття вільний, не знає ще твердого слова панщини, пасе свої стада овець, як головне його заняття — оплачується старості лісовими данинами, довозом будівельних матеріялів, ґонтами, звіриною, овочами, медом, бобрами, кунами, пстругами з гір. потоків і замковою й военною службою Він гордий виплеканий твердим життям у горах, сміливий, тож не дивне, що не так скоро давав себе втягнути в панщизняне ярмо, ані при кінці XVI. ані в початках XVII. століття, та боронив себе всіми способами перед старостами і державцями. Врешті самі старости вдоволялись, як час-до-часу одержали від населення високих, недоступних тоді гір — овечку або сушених пстругів. Там лише могли жити такі люди — як Гнатко з Височан, що насміхався зі старостинської влади, та в 1648. р. в часі кривавого бунту, як начальний повстанців добував замки й палив шляхотські двори.

До збільшеного посельництва у західні Карпати причинилися ще другі обставини. Розміщення осель має тут велике значіння з огляду на свою свободу, як теж на окрему різносторонність і то з різних оглядів. Карпатські віковічні ліси, багаті в дику звірину, ріки багаті в рибу, підсоння, здоровий воздух і вода примушували оселенців підшукувати під своє місце осідку такі сторони, які були для них найбільше доступні, догідні та корисні.

Врешті, якщо ближче застановимося над розбудовою осель, які відтак перетворились, або радше розрослись у села, чи теж в окремих середовищах у містечка, — бачимо, — що крім підсоння і природніх гірських обставин важнішими чинниками для добору місця під осельництво, або (науково) для ґеоґрафії людських осель у західніх Карпатах, була самооборона перед лихими силами природи — як виливи рік, сильні вітри, грубі сніги, взаїмне полекшування в щоденньому заробітку та вкінці оборона перед зовнішніми, посторонніми ворогами.

Також догідне місце для промислу й корисне положення для торговлі, як теж і комунікаційні шляхи могли успішно вплинути — враз з історичною минувшиною — на деякі важніші осередки осельництва в західніх Карпатах. Автім кольонізаторські борби, що головно розбивались на филях історичніх подій об західні окраїни в Карпатах, до того потреба оборони й використання кожного догіднішого місця для розвитку господарського життя — мали такий успіх, що оселі повставали найрадше над ріками, або там, де багато джерельної чистої води: Завої, Дзюрдзів, Полави, Дарів, Токарня, Мшана, Святкова, Ганьчова, Гладишів, Висова, Криниця, Явірки, Ріпки; звичайно або найрадше на полудневому підніжжю гори. Інші оселі (села) розбудовувалися рядом на одному березі ріки, або майже напереміну на обох боках ріки — потока: Поляни Суровичні, Вислочок, Тарнавка, Мощанець, Тилява, Команьча, Шкляри; врешті на горбах: Чертеж, Сянічок, Дубрівка, Одрехова, Північна, Риманів, Чорноріки. Зновже інші села розростались у ярах: Іздебки, Лодина, Улюч, Ростайне, Сторожі, Цеклин, Климківка, Босько, Гирова, Роги, Дошниця, Святківка, Ванівка, багато сіл на Підкарпатті.

Звичайно серед повені осель в окруженні багатьох сіл — наче в осередку виростало містечко або місто, що ставалося впродовж віків осідком освіти й торговлі — купецтва: Мушина, Новий Торг, Горлиці, Жмигород, Коросно, Дукля, Ясляська, Риманів, Березів, Заршин, Буківсько, Сянік, Фриштак, Стрижів[1]).

Села, що повставали в західніх Карпатах, одержували ріжні права і привілеї: На волоському праві повстали села: Ветлина, Гійське (Гульське), Душатин (зване зразу Пекарка), Дарів, Мощанець (Мощаниця), Лодина, Стебник, Ясінь, Скородне, Росохате, Кривка, Середне Мале, Криве, Творильне, Затварниця, Явірець, Смільчик, Хміль, Ступосяни, Журавин, Дидьова (Дідове), Солинка, Горб (Чистогорб), Воля Мигова, Манева (Манів), Щербанівка, Турянськ, Команьча, Суровиця[2]). Ці села мусіли платити грошеві чинші (данину), десятину або данини з овець, ягнят і безрогів; податок у часі війни (беллікалія); куничне, одну куницю від кожної дочки заможнішого ґазди, як вона виходила заміж на друге, або чуже село. (Господарі в Довжиці, Боґуші й Більцаревій мусіли складати для двора по одній, або по дві плясканки сира, кухонний гріш на ведення кухні старости й відроблювати по три дні в тижні на двірськім.) (Далі буде).

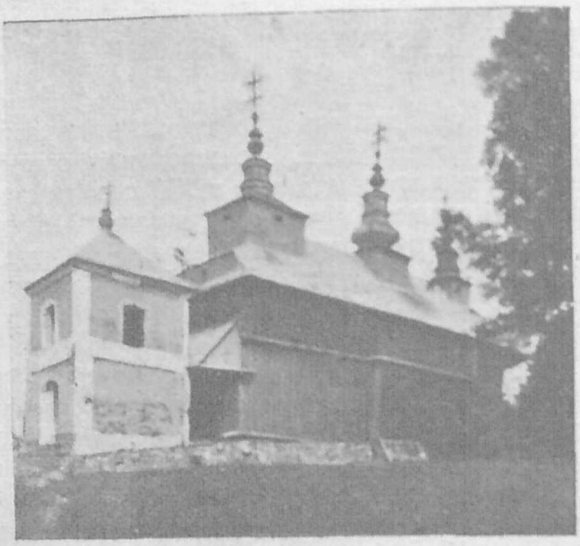
---

[1]) Др. Любомир Савицький: З фізіоґрафії зах. Карпат, Львів, 1909.

[2]) О. гр. Стадницький: Про села так звані волоські на півн. узбіччі Карпат, Львів 1848.

Українська гр.-кат. церква в Репеді (Команеччина), збуд. 1824 р.

Українська гр.-кат. церква під покр. Всіх Святих у Мощанці (Риманівщина), збуд. 1834 р.

З наших сіл і міст.

Балутянка. Невеличке гірське село на захід від Риманова, належить до парохії в Дошні. У селі є кооператива, але вона — на жаль — за 9 років свого існування не принесла ані 9 грошів доходу — лише вічне сальо. Село страшно знищене. Молодь розпивається шпіритайкою, бо „ керовник" кооперативи сам пянюга і других до сивухи заохочує. А цей приклад вказала людям „славлена" учителька — аж зі Львова — що в Балутянці заложила собі в школі „крамок" (люди чуда про цю пропінацію оповідають), скликувала молодь на „вечорне курса", наперед поїла їх соками приправленим денатуратом і вела лекції. Але вона на щастя — виїхала до Петрової Волі. Дивуємося балутянській молоді,що досі ще не пізнала, до чого веде пропийництво. Чи не жаль вам так марно прогайнованих вечорів серед смердючих випарів тої чортівської шпіритаї? Час і то найщий час — стямитися! **Оса.**

Дальова. Стрінувся господар з Королика з газдою з Дальової та стали собі казку казати: як то давніше було в однім і другім селі. Врадили, що зле було. Якийсь то Данько Паньчак був упродовж 15 років ксенжим лісним і по трохи потягав собі ялички з ліса. — Не буде і так знаку — повідає собі лісний, — бо яличка не грушка, сама росте в лісі.

Бідняга забув, що збанятко так довго воду носить, доки йому вухо не вірветься.

Тож, коли Данька позбавили лісництва, давай — буде тепер мститися. За свою честь і взяв собі мерендю на дорогу й пішов до Устроня жалі свої гіренькі виливати перед „дзеканом і коронним" — няй заберуть зо села еґомосця!

— Реку, як борше Юда Іскарйоцький юдив на Хритса — так тепер кролицький „юдияш" наюдив на свого вітця духовного. — За то, што на ксенжім ґрунті пас свою худобу, підгризав межу і ґаздував у лісі, як у своїй коморі. Так то, так чесни люденьки! За твое жиго ще й тебе бито!.. Лем не знати, што буде зо шнурком, бо тот Юда ся задзірґнув — а што зробить сес?! Пожиємо — увидеме!

— Оле — не забудьте — сусідо зайти до нас до Дальової, то ся чуда наслухате, як Параска оповідат, што тот „коронний дзекан" видивляв, ходзи го по руках цюлювала.

— Приду — напевно приду.

—o—

УЛЮЧ НАД СЯНОМ.

Громадяни села Улюча вже від давна знають, що день 1-го листопада призначений на уряджування інших свят і тому десятиліття свої кооперативи „Єдність", святкували не 1-го, як це помилково подано, а 8-го листопада 1936. р. Святочну академію, яка почалася відспіванням кооперативного гимну, відкрив привитанням гостей місточолова Надз. Ради Николай Морайко. Дальшу програму виповнили Звіт із десятилітньої праці кооперативи — голова Надз. Ради о. Іван Гайдукевич; хорові точки місцевих хорів, які відспівали „По морю, по морю", „Досить нам жалю", „Задзвенімо" і „Засяло сонцо"; деклямації на кооп. теми — Василь Морайко, Маруся і Стефця Пельц; відчитення привітів від всіх українських установ у Сяноці та довколичніх читалень і кооператив — Володимир Поливка; вручення ювілейної грамоти о. Іванові Гайдукевичеві. Грамоту вручила Маруся Пельц, а промову до цього виголосив місцевий кооператор Николай Добрянський; реферат про значіння кооперації — Роман Солтикевич; академію закінчено національним гимном. По академії місцевий аматорський гурток відіграв одноактову комедію п. н. „Пан інспектор", яка так, як і само свято, пройшли з повним моральним успіхом. **Учасник.**

—o—

К куримо — то лучше найліпші
паперці і тутки
(повноватки)
„КАЛИНА"
Української фабрики Кооперативи „Будучність" в Тернополі

ЛУБНА.

З Динова йду середньо доброю дорогою в західню сторону. По годинній подорожі доходжу до села Лубна. При вході до села бічною дорогою, кидається мені в очі новий будинок. Це читальня „Просвіти". Іду її оглянути. Нараз стрічаю голову читальні: він запрошує мене до середини та каже, що нині відбудеться тут Свято ділення просфорою, на котре мене також запросив. Є це день 19. січня ц. р. Отож я як гість роскажу дещо про це Свято.

Свято зорганізоване через Видїл читальні, при співпраці членів. У Сьяті брав участь місцевий отець-парох і селяни. Учасників було понад 170. Свято зачав згаданий отець-парох вступним словом, де висказав велику радість, що наш нарід не забуває за свої звичаї. Дальше говорив отець-парох, щоби наші селяни кріпко держалися своєї віри, обряду і не підлягали чужим впливам.

„Дорогі селяни — говорив на закінчення отець-парох — з цілого серця бажаю Вам всього найліпшого в сім новім році, щоб ми діжлались ліпшого завтра і рівночасно взиваю вас до згоди і взаїмної братньої любови, бо лише при помочі згоди, взаїмної любови й витривалої праці можна довершити великих діл".

Відтак відбувся обряд ділення просфорою, прикрашений колядами колядами та словами рідньої пісні. Ціла саля гомоніла співом, котрий ішов зі 170 грудей.

На закінчення Свята місцевий дяк представив суспільне життя і обставини села Лубни: „Перенесімся думкою яких 15 років взад — говорив він — і пригляньмося нашому національному життю, яке воно було і які здобутки ми мали. Наше національне життя було дуже слабе. Дуже багато було таких, котрі не знали, хто вони є, які мають закони, які обовязки. На щастя знайшлося кілька національно свідомих одиниць, котрі своєю сизифовою працею розсівали зерно національної свідомости. І дякувати Всевишньому їх праця не пішла намарне. Поволі роздувалися іскорки національного відродження народу так, що в короткому часі розпалилася великим жаром. Ми не мали власної читальні, де можнаб було збиратися, прочитати добру книжку, часописі т. д. Сусідні села мали ще перед війною побудовані читальні, а в нас не було, тому їм праця йшла далеко ліпше. Але ми змогли все побороти — всі наші перешкоди. Ми побудували власну домівку. Дуже велику матеріяльну поміч в тім ділі оказали нам наші Браття зза океану, зокрема Пилип Васильовський, котрий ніколи за нас не забував і не забуває, а також і за своє рідне село, але хоче для нього як найліпше. Заохочує до праці, піддержує духа народу, щоби той не ўгинався під тягарем невдач, але щоби сміло і твердо ішов вперед до кращої будучности. Честь Йому за те!"

Свято закінчено відспіванням національного гимну, а пізніше відбулася забава. Підчас забави молодь поводилася прилично, так, як личить культурній людині.

Гість.

УКРАЇНЦІ-ЛЕМКИ ДЛЯ СВОЙОГО СВЯЩЕНИКА.

Українські греко-католицькі вірні в селі Барвінок біля Дуклі на Лемківщині зложили квоту 80 зол. для припиненого у духовних чинностях свойого буз. українського душпастиря о. Йосафата Кабарівського, завідателя в Святковій Великій. Ще більшу квоту зложили йому теж на прожиток українці греко-католики з Зиндранової. Примір, гідний наслідування...

ДУБРІВКА РУСЬКА, ПОВ. СЯНІК.

Наше село колись задурманене кацапством, нині одно зі свідоміших сіл Сяніччини. Читальня „Просвіти", котра обеднує ціле село, числить понад 90 членів. Головою є А. Зошак, що деклярував площу під будову домівки читальні. Молодь горнеться щиро до читальні й опікується нею. Сьогорічні Різдвяні Свята перевела наша молодь якслід, бо через два дні ходила з колядою по селі на Рідну Школу, а третього дня відограла штуку „Турецькі Старости", котра принесла моральну та матеріяльну користь. Як доказ, що наша Дубрівка може сміло зватись одним зі свідоміших сіл ще й те, що громадяни Дубрівки зложили на Рідну Школу 53 зол. і 65 сот., котру то квоту в цілости віддано до Повітового Кружка Р. Ш. в Сяноці. Це гідна відповідь тим, що кажуть наче лемко не українець і його нічо не вяже з українським рухом. Треба бачити, „фарисеї", — з яким ентузіязмом і радістю ішла молодь (хлопці і дівчата) від хати до хати з колядою „Бог Предвічний" та з якою прихильністю старше громадянство давало коляду на Рідну Школу. Це не звичай різдвяний, але вияв почуття любови та привязання до української ідеї, та національної єдности лемка до українського пня. Марні пляни ворогів, і до нічого не доведуть експерименти з лемком. Не поможе переслідування ідейних українців священиків, ані „всіх вас православних християн" до нічого не доведе, бо лемко вже прозрів і знає куда має іти та кому повірити свій провід. І до цеї свідомости, до якої дійшла наша Дубрівка завтра дійде ціла наша Лемківщина. Для приміру подаю образець з тамтого року. На Йордан приїхав до Сянока бувший адміністратор о. Масцюх. Коло церкви в Сяноці стоїть гурток молоді з Дубрівки Руської і до них підходить поляк з Дубрівки, а один Дубрівчан каже до його: А вас тут пощо, то наш біскуп приїхав, а не ваш?! А той поляк каже: Ей, здає сен, же он венцей наш як ваш. Ті слова так щиро були сказані поляком селянином, та такі були правдиві, що навіть тайний, що прислухувався тій розмові, усміхнувся і пішов дальше. В нашім селі кількох людей, що себе почували ні в цих ні в тих, привела до читальні і зробила раз навсе з них українців. З ріжних сторін Лемківщини можна це почути, що ті „діяния" з Риманова помогли багатьом лемкам пізнати правду та своє українське „я".

Національні ідеї не скуєш у кайдани. Вона піде нестримно вперед.

Верну ще до нашої Дубрівки, Вона перед війною була кацап-

Замовляйте у Видавництві „Наш Лемко" такі книжки „БІБЛІОТЕКИ ЛЕМКІВЩИНА":
Ч. 1. „ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ",
Ч. 2. „УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ",
Ч. 3. „СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ".
Всі три книжки багато ілюстровані разом з поштовою пересилкою тільки 5 зл. Спішіться з замовленням, бо наклад на вичерпанні. Гроші посилайте розрахунковим переказом ч. 141. на адресу:
„НАШ ЛЕМКО", Львів, Зіморовича 2.

ською твердинею та прибіжищем сяніцьких вожак. Першим піоніром українства на Дубрівці була ніколи нам незабутна учителька п. Шатинська, нині пані професорова Равлюкова в Чернівцях, котрій цею дорогою засилаємо наш щирий привіт за посів національної ідеї, що дав так обильний збір, та Дубрівка стала свідомою українською громадою. Другим просвітянином села нашого був студент теольогії з нашої Дубрівки, нині Ректор Духовної Семінарії в Стемфорді в Америці, о. Процько, (котрий на жаль нині забув чомусь про своє село). Третим працівником сталим у селі є ученик п. Шатинської, б. У. С. С. і начальник громади п. В. Подубинський. Єго заслуга найбільша, що нині читальня обеднує около сотки членів. Могло би бути ще краще, якби так наші дубрівчани та дубрівчанки („вельке дами"!), котрі зачисляють себе до інтелігенції, замісць бездільно сидіти в хаті, бодай раз у тиждень заглянули до читальні та показали селянству, що вони навчились у школі. Та де там! **Свій.**

З ОСВІТНО-КУЛЬТ. РУХУ.

В дні 9. січня ц. р. в часі Різдвяних Свят Амат. Гурток у Вороблику Кор., при Кружку „Сільського Господаря" відіграв оперетку „Сватання на Гончарівці".

Вистава відбулась у примітивно уряджений салі громадського дому. Мимотого пройшла з повним моральним і матеріяльним успіхом. Гра аматорів була бездоганна. На закінчення, молодий мужеський хор з Вороблика під умілою диригентурою В. Паночка відспівав ряд українських народніх колядок і пісень, а по береги набита саля нагородила виконавців довготривалими оплесками. Сміло вперед брати!

Лемківське дзеркало.

Памятайте добрі люди, що не гаразд у світі буде.

Повпивалися війни боги, один другому сідає на дороги.

Цей вертить мотовилом, тамтой московським крутить рилом.

Десь лісничий полює на дичину, большевик грабить цілу Україну.

Німець тисне большевика, в Еспанії страшно, там оргія дика.

Кажуть: річ звичайна — таке диво, що у світі всюди криво;

світ спокою не зазнає, доки землю в крові не скупає.

І в нашому загумінку — виплекали нам цудну лакоминку.

З „Куріерка" маємо ґази — знов на пестрі православні полази.

Там „людове" фаталашкі, від — „наш-слова русскіе іґрашкі".

Усе для нас у подарунку, аж з „багацтва" круто в шлунку.

Може хоче дехто знати, що в столиці де чувати? Там жидівські всі загати. Самі Ройзи, Берки й Веніґі в „тен Рімануф", обмаль місця вже для Януф.

А з Іваном? Думка дика! Добре що вмістився цуд гладика.

Або у Онтоді? — Милий Боже! Там для чорта місце гоже. Москаль-хрунь заложив собі сідалище бомбульком трясте, варчить і свище.

Недалечко у Вербелику бортак Ванцьо між тернями у гніздочку — похожає тут і там — пестить свою фраіречку... (Янцю!).

Часом гавкне ще він скрито, та що-ночі сниє про повне корито.

На сьогодні досить, мороз і зима в хату просить. Але дальше знову буде, лем не дайтесь, люде!

Кум Чмелик перо далі гострить. Все запише, як хто живе й як дише.

Покищо жийте мудро, оминайте лихо, бо за біду нич не трудно.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.

в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Михайло Понтус, Канада: Щиро дякуємо, одержали. Окремо вислали ми Вам календар „Батьківщина", „Криниця". Українське весілля й Малі соколята. Поздоровлення і побажання гаразду з Новим Роком.

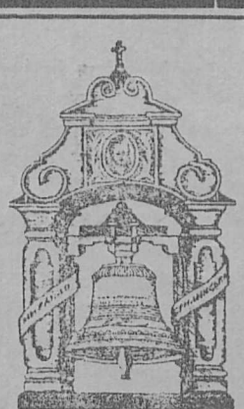
Вп. Василь Гришко, Америка: Вашого цінного листа з належною подякою ми одержали. По 12 примірників кожного числа „Н. Л." будемо посилати, з Вашим застереженням годимося. Також квітуємо посилку 2 дол. від п. Марії Яремчук на передплату для Себе й свідомого, але бідного громадянина в Карпатах. Жертва громадянки Марії Яремчук тимбільше для нас цінна, що хоч п. Яремчук родом зі села Плесківці, п. Тернопіль, одначе під впливом Вп. Сучиків, заінтересувалася Лемківщиною і старається піддержати освітню працю. Гаразд.

Хв. Редакцію „Лемківського Дзвона" в Ню-Йорку, прохаємо оцею дорогою помістити в своєму цінному органі запит: **Хто з наших Земляків у Ню-Бретаін знав би про смерть Михайла Дубика, родом з Мокрого, біля Сянока** (який працював у там. фабриці заліза) — **хай подасть свою адресу.** Рівнож прохаємо Хв. Редакцію подбати й переслати нам метрику смерти **Андрія Маслея,** родом з Тарнавки, коло Риманова, що помер **в Авбурні, Н. И.** Ці обі метрики потрібні нашим передплатникам до переведення спадкових справ у тутешніх судах.

Вп. Членам хору у Височанах: Чи не шкода буде місця на такі поміщування? Впрочім нічого злого не сталось і всі тішимося, що Ваш хор взірцево зорганізований ще в 1933 р. Дай Боже сили в дальшій успішній праці!

Вп. Дмитро Голєвяк з Вел. Рост.: Щиро дякуємо — буде заплачено по кінець 1937 р. Ваш рахунок тому узнаємо, що впродовж 1936 р. пропадав часопис і Ви його рідко одержували. Рівнож щиро вдячні Т. П., М. Є. і Є. П., що памятаєте про нас. Для Всіх братній привіт.

— Нехай священники зроблять все, що можуть словом і ділом, щоби прогнати язву пянства з Христового стада, а навіть нехай стануть прикладом повної повздержности, щоби могли відвернути небезпеку, якою ця язва загрожує Церкві і державі. — Папа Лев XIII.

Краса і гордість парохії

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ

Коли хочете мати добрі дзвони замовляйте в одинокій українській ліярні дзвонів

Михайла Брилинського

Львів, Замарстинівська 41. Тел. 263-56.

За витревалість дається ґарантію на 25 літ.

Умови приступні.

Сплата ратами.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 5 (77)

Львів, 1-го березня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

„Учітеся брати мої".

Тарас Шевченко найбільший поет України.

Роковини уродин або смерти Тараса Шевченка святкує наш український нарід кожного року дуже торжественно. Шевченко своїми пречудовими піснями збудив український нарід з довгого сну і вказав йому шлях до кращого життя. Тому то називаємо Шевченка нашим Пророком і Батьком.

За ті великі заслуги, які Шевченко положив для добра всієї України, шануємо його память щорічно святочним днем в місяці березні (марті), бо тоді саме припадають роковини його уродин і смерти. Всі культурно-освітні установи на Лемківщині повинні вшанувати память Тараса Шевченка, зокрема батьки українських дітей повинні навчати своїх дітей цієї Правди, яку голосив наш невмируший Батько у своїх заповідях, що находяться в його „Кобзарі".

Тарас Шевченко уродився дня 9. березня 1814 р., помер 10. березня 1861. р.

Львівська державна наукова бібліотека
№ II

Проч з алькоголем і нікотиною!

Під цим кличем Самоосвітня Секція при філії Т-ва „Просвіта" в Кракові, урядила в дні 1. лютня ц. р. перші карнавалові вечорниці. Гарно прибрану й освітлену рефлекторами салю Т-ва „Просвіта" заповнило українське громадянство Кракова, яке дуже гарно бавилося в тверезому стані, забуваючи хоч на хвилину за щоденні турботи. Крім ріжних несподіванок, був вибір королевої краси і вручення нагороди. Королевою вибрано Наталку Надяківну, а місто-королевою Ольгу Налесниківну, обі з Лемківщини. Успіх моральний і матеріяльний випав надсподівано гарно. Моральний тому, що пораз перший в Кракові Самоосвітня Секція — яка гуртує під своїми крилами все українське ремісництво, робітництво і дівчат ріжних заводів — уладила вечорниці без алькоголю і папіросок в продажі в буфеті. Поставлення справи на так високім тверезім поземі завдячувати треба в першій мірі проводові, а саме опікунові Самоосвітної Секції п. др. Омелянові Волинцеві і голові п. Юркові Голейові. З того приводу Рада філії Т-ва „Відродження" в Кракові дуже радіє, що її протиалькогольна і протинікотинна праця на терені Кракова не пішла на марне та увінчалася хоч вчасти успіхом.

Тому побажаним і вказаним булоби, щоб всі українські товариства в Кракові, як і взагалі в краю, пішли слідами Самоосвітної Секції і всякі забави і приняття уряджували без алькоголю і нікотини та хоч вчасти причинилися до відродження Українського Народу

Відродженець С. М.

Наш обовязок супроти української дитини на Лемківщині.

(ЗДОРОВИМ, УКРАЇНСЬКИМ, ДРУКОВАНИМ СЛОВОМ МАЄМО ВИХОВАТИ ЛЕМКІВСЬКУ ДИТИНУ НА ПОЖИТОЧНОГО Й ХОРОБРОГО ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ Й БАТЬКІВЩИНИ!..).

Важкий і відповідальний обовязок супроти української дитини на Лемківщині, саме обовязок її патріотичного, релігійно - національного виховання й образування, тяжить не тільки на її українських батьках, відтак на Церкві й на школі, але він обіймає теж і цілу, українську суспільність. БО ВІД ЦЬОГО, ДО КОГО БУДЕ НАЛЕЖАТИ ДУША ЦЕЇ ДИТИНИ, ТА ХТО ЗДОБУДЕ СОБІ ДОМІНУЮЧИЙ ВПЛИВ НА НЕЇ, ЗАВИСИТЬ ТЕЖ НА БУДУЧЕ Й МАЙБУТНЯ СУДЬБА НАШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕМКІВЩИНИ. Відси висновок, що ми повинні напружити всі сили, та доложити усіх заходів і старань, щоби душу цеї дитини здобути й приєднати таки для себе, себто для української освіти, для української культури й Української Нації!..

Якжеж виконати цю працю?... Відповідь така!... ТРЕБА ДОКОНЧЕ ПОСТАРАТИСЯ, ЩОБИ НАБУТИ Й ПОДАТИ ДОБРУ, УКРАЇНСЬКУ КНИЖКУ, ЗДОРОВЕ, ДРУКОВАНЕ, УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО ДО РУК УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ НА ЛЕМКІВЩИНІ!... Чому?... Бо це буде не тільки образуючий та релігійно й національно виховуючий чинник для неї, але це буде також і наймогутніша її зброя проти усіх, чужих, винародовлюючих течій, які намагалися би пірвати невинну душу цеї нашої української дитини у своє русло, та перемінити її колись на свій послушний знаряд,... на яничара проти її власного й рідного, українського народу й Батьківщини... А ТАКУ СПАСЕННУ КНИЖКУ, СЕБТО СВОЮ РІДНУ, УКРАЇНСЬКУ КНИЖКУ, НЕХАЙ ПОДАСТЬ УКРАЇНСЬКІЙ ДИТИНІ НА ЛЕМКІВЩИНІ УКРАЇНСЬКА, ДІТОЧА БІБЛІОТЕКА, яку знову з черги повинен для цеї дитини створити наш український патріотизм, наша збірна жертвенність, наша національна свідомість і солідарність!

Про відповідний знову й добірний, книжковий і взагалі друкований матеріял, подбають уже наші українські автори й дитячі видавництва, прим. „СВІТ ДИТИНИ“, „НАШ ПРИЯТЕЛЬ, „ДЗВІНОЧОК“, які з усякої похвали і признання гідною віддданістю справі і з посвятою виконують свій добрий національний обовязок.

Щож дасть добра, українська книжка й журнал української дитині на Лемківщині?...

Першзавсе ПРАВИЛЬНЕ Й ПОПРАВНЕ ЗНАННЯ СВОЄЇ ВЛАСНОЇ, УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, якого не може йому рішучо дати ані невміючий цеї мови вчитель, ані теж дивовижна, криничанська трохачівщина в школах. А безспірною є пречінь річчю, що докладне знання своєї матірної мови, та належна пошана й любов для неї це основна передумовина до збереження своєї національности, та до присвоєння собі й пізнання своєї рідної, національної освіти й культури. ТОМУ В КОЖНІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ НА ЛЕМКІВЩИНІ ПОВИНЕН БЕЗУМОВНО ЗНАХОДИТИСЯ СВІЙ УКРАЇНСЬКИЙ БУКВАР, та свої, шкільними властями затверджені, зглядно цензурою дозволені, українські, шкільні читанки й книжочки для дітей!..

Добра, українська книжка спричинить теж у дитині розбудження її буйної, молодечої фантазії, розвине й утривалить добру память, дасть попит до науки й охоту до образування, викличе зацікавлення духовними справами, та ЗАПОЧАТКУЄ У НІЙ РОЗВИТОК ЇЇ ІНТЕЛЄКТУАЛЬНИХ І УМОВИХ СИЛ. Така дитина стане спосібна до усього доброго, чесного й позитивного, саме до праці і молитви, до послуху і науки, до належної пошани родичів і старших, до признання авторітету Бога, наставників і законної власти.

Дальше!... Коли вже дитина осягне вищий ступінь свойого фізичного й інтелєктуально-умового розвитку, тоді ДОБІРНА, УКРАЇНСЬКА КНИЖКА ПРИСВОЇТЬ ЇЙ И ТЯЖЧИЙ, ДУХОВИЙ ПРЕДМЕТ, як знання своєї рідної історії, пізнання своєї славної, рідної бувальщини, та розбудить у ній високий ідеалізм, шляхотні пориви до праці й жертви, та благородні почування для її власного народу й Батьківщини!... Ця чудотворна книжка виробить і утривалить у ній теж свідомість її власної, національної приналежности, та її питомих, національних прикмет і обовязків.

З черги ДОБРА, УКРАЇНСЬКА КНИЖКА ПОДАСТЬ УКРАЇНСЬКІЙ ДИТИНІ НА ЛЕМКІВЩИНІ КОНЕЧНЕ СКРІПЛЕННЯ РЕЛІГІЙНИХ ОСНОВ ВІРИ И МОРАЛЬНОГО ЖИТТЯ, навчить її чистої любови до Бога, привязання її пошани для родичів, та ЩИРОЇ И ЖЕРТВЕННОЇ ЛЮБОВИ ДО СВОЇОГО НАРОДУ Й БАТЬКІВЩИНИ. Рівночасно добра, українська книжка захоронить її перед злою лектурою, перед шкідливими впливами зіпсутого окруження, та перед розкладовими течіями й переворотними кличами сьогоднішніх часів.

Одним словом: українська книжка та українське, друковане слово влекшать українській дитині на Лемківщині ЗРІЛЕ И ПОЗИТИВНЕ, РЕЛІГІЙНО - НАЦІОНАЛЬНЕ ТА СУСПІЛЬНО - ГРОМАДЯНСЬКЕ ВИХОВАННЯ НА СВІДОМОГО, ШИРОГО И ТРУДОЛЮБИВОГО УКРАЇНЦЯ, спосібно до всякої, чесної й пожиточної праці й до продуктивного, національно - суспільного життя... Вони вироблять з неї українця, що потрапить завжди гідно, рішучо й достойно постояти за свої слушні права й закони...

Вкінці ДОБРА, УКРАЇНСЬКА КНИЖКА ЗМОЖЕ ТЕЖ РОЗБУДИТИ, ТА ВИДОБУТИ НА ДЕННЕ СВІТЛО НЕПЕРЕСІЧНІ УМИ И ТАЛАНТИ НА ЛЕМКІВЩИНІ.. Таланти, котрі нераз марнуються й пропадають під курною, селянською стріхою, а котрі, належито використані, могліб нераз віддати неоцінені услуги для своєї власної, Української Нації й Батьківщини... Тому нехай не знайдеться між нами ані один свідомий і патріотичний українець, котрий хоч найменшою лептою не причинився би до відчинення обильних джерел словесної, релігійно - національної, та громадянсько-суспільної культури, освіти й знання для дорогої нашому серцю, української дитини на Лемківщині!..

Практична Бібліотека „БАТЬКІВЩИНИ“
ЛЬВІВ, ЧАРНЕЦЬКОГО 8.

1. **Повний курс мужеського кравецького крою**
Ціна вже з пошт. пересилкою **10·50 зл.**

2. **„САМА ШИЮ“**
підручник, що вчить крою:
а) білля жіночого, мужеського, діточого і на постіль; б) жіночих суконь; в) жіночих і дитячих плащів; г) хдопячих убрань і діточих суконочок.
Ціна вже з пошт. пересилкою **8·50 зл.**

Висилаємо тільки за готівку.

Занедбана ділянка українського багацтва

НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Наша українська Америка.

Лемківщина, як одна з віток українського народу в загальній структурі подібна до решти — з тим, що природні багацтва, зглядно їх експльоатація дуже скупі. Терен гористий, піскувата глинка, роздрібленя землі впливають на те, що великий відсоток господарств не є самовистарчальний і для виживлення родини потреба вкладу зі зовні. А відки їх взяти? Вправді є денеде копальні ропи, головно в короснянському басейні — **Ванівка** — одначе користи з цих багацтв для нашого народу майже ніякі. Через темноту селян, їх незорганізованість — використовують їх чужинці, законтрактовуючи землю під копальні по смішно низькій ціні. Рівночасно спроваджується до праці в більшости чужих робітників, які приносять зі ссбою язву для нашого народу у виді всяких соціяльних чи людово-фронтівських дурманів. Ідея спільноти інтересів всіх робітників без огляду на національну приналежність, „боротьба“ з капіталізмом дають у висліді такі блага: При редукції першими є робітники українці, на яких землі відбувається експльоатація ропи, а як працюють декотрі, то переважно як робітники гірших категорій. Боротьба з капіталізмом дає такі наслідки, що визиск наших селян і робітників постійно зростає і нема нікого з „братніх“ працюючих, що сталиби в обороні нашого селянина чи робітника. Нашим робітникам говорять про міжнародню солідарність, засипують всякою соціялістичною і комуністичною бібулою — очевидно польською — бо там вже ділає КПП (Комуністична Партія Польщі), а самі, себто польські робітники, враз із керівниками фабрик, директорами — які для наших робітників не буржуї-визискувачі — належать до державно-творчої патріотичної організації, Стшельца. Цікаве явище цієї робітничої солідарности ще й те, що в селі, близько фабрики, є селянсько-робітнича кооператива, що ніби вже відповідає їх гаслам солідарности та проте польські робітники не купують у тій робітничій кооперативі нічого, лише йдуть може три кільометри до другого села до склепу „стшельца“. Варта булоби брати нашим робітникам примір з них, не слухати їх фраз, але глядіти за їхніми ділами, бо людину судиться по ділах. Селяни й робітники хоч на своїй землі, будучи матеріально залежними від чужонаціональних директорів не маючи при тім жадної сили за ссбою, яка могла би протиставитися всевладности директорів, які з адміністраційною владою творять цементовану цілість — покірно слухають, як пан каже, очевидно в присутности такого директора не сміють вживати своєї рідної мови — і деж тут можна говорити про боротьбу з буржуями. В селі — як нігде по інших селах — є ще жидівська коршма, що сповняє свою сумну і знану українському народові ролю. Тисячі пропивають — забуваючи за своїх дітей, майбутність — кидають свій важко заробляний гріш в кишені неробам-жидам.

В селі учительські сили самі польські — отже наступ зі всіх сторін — на дітей в школі, робітників у фабриці — а ми дивимося на це безнадійно. За те 1-го травня йдуть ті робітники як перші, що визнають робітничу солідарність, червоний „штандар“ як символ тої солідарности. Це одна шопка, що „усмирює“ ті блага будня.

Можна тут ще згадати такий випадок. Заможніші селяни почали старатися, чи не моглиб спільно (як спілка) приступити до експльоатації ропи. Очевидно з тим проектом мусіли піти до одного з директорів порадитися. А він сказав, що буде їм помагати під одною умовою, що до спілки не буде належати ніодин свідомий очевидно Українець. Можуть належати жиди, поляки, може й турки — але українцям не вільно. Так виглядає відношення до „братього“ народу.

Отже українські селяни й робітники памятайте, що ваша справа є справою тільки українських робітників і селян та **цілої** української нації — а більше **нічиєю.**

І. Ванівський.

Візвання до перенесення на іншу парохію.

Москво-комуністи й атеїсти в парохії Мисцова на Лемківщині розпочали шалену нагінку проти свойого пароха-Українця, Впр. о. Степана Шалаша, законного дуклянського декана, наділеного за заслуги, положені для парохії й деканату, крилошанськими відзнаками за перемиської духовної влади. **Це один з найкращих і найбільше солідних і працьовитих душпастирів української Лемківщини.** Карне доходження, перепровадженe в дні 25. IV. 1936 р. на припоручення з „Устроня“ проти нього, виказало його повну невинність, та цілковиту безпідставність внесених проти нього обвинувачень. Самі **русофіли, переслухані, заявили під присягою, що бажали би позбутися його з парохії — тому, що він Українець, та що хотіли би на його місце священика-русофіла, котрий провадив би „рускую діятельность“ в парохії!...**

Коли за першим разом штука не вдалася, тоді москво-комуністи — під проводом знаного місцевого провокатора й доносчика, А. С., — постановили таки не дати за виграну та припустили поновний, ще сильніший наступ проти нього. На їх домагання заряджено проти о. декана поновне слідство, котре в дні 26. I. 1937. р. перепровадив проти нього відомий **Скасьо,** партійний друг „Коронного Дзекана Лемківщини“, і в результаті новим **„указом“ з „Устроня“ з дня 28. I. 1937 р. ч. 121 під загрозою суспенди наказано о. деканові забратися негайно з парохії!...**

Проти „указу“, як незаконного, вніс о. декан Шалаш відклик до Апостольської Столиці.

Присилайте належність за книжки і передплату!

Всі письма й листи адресуйте „Наш Лемко“ Львів, Зіморовича 2.

Не ховайте ніколи грошей по скринях чи за образами,

але переслайте їх хочби малими квотами на вкладкову книжечку ощадности

КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Скарб України.

Над широким Дніпром, на високій горі
Заховала там скарб Україна —
Скарб найбільший, найкращий над скарби усі,
Найцінніше, що мала із віна.
І як найвище Добро береже там його,
Від ворожих очей заслоняє,
Бо дітей це її найцінніше майно,
Невгасимий вогонь сам скриває.
І раз в рік, раз один, як цариця Весни
Наряджає на бій із Зимою
Русалок, в мартову ніч вогонь цей пала,
Бе полумям, луною ясною.
Що на небі зірок, на Вкраїні діток.
Кожне ж серце отворене має,

МОГИЛА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.

В кожне серце в цю ніч мартову русалок
Одна іскра вогню западає.
І ця іскра мала невгасимий пожар
У серденьках дітей розпаляє
Та дає їм найвищий, найкращий цей дар:
Жар любови до Рідного Краю.
І серденька дітей у цю ніч мартову
Цим вогнем розжарені злітають
Над широкий Дніпро, на високу гору
І в душі там присягу складають:
„Жар цей, батьку Тарасе, що Ти розпалив,
Присягаєм увесь вік зберігати,
І увесь вік, все життя, так як Ти посвятив,
Для Вкраїни одної віддати".
Над широким Дніпром, на високій горі
Дух Тараса радіє — ширяє:
„Україно моя, не впаде в боротьбі,
Хто у дітях свій скарб зберігає!"

Антін Лотоцький.

Нові тягарі.

На що стягається гроші українським гр.-кат. священикам на Лемківщині?

Українським, гр.-кат. священикам на Лемківщині стягнено з їх платень, 1937 р. квоти **парохам по 5 зол.** (разом 10 зол.), **а завідателям по 3 зол.** (разом 6 зол.). На основі природного й морального права кожний власник є управнений розпоряджати своєю власністю, а тимчасом в „здрою" — **при управі нового, великого „канцлера Лемківщини" — не зволили навіть вселаскавіше і всемилостивіше на відтинку чека,** хочби навіть лише двома буквами **зазначити, на яку ціль ці квоти українським священикам стягається.** Це тільки певне, що останніми часами не було ніякої нової, урядової редукції місячних поборів, платних прилюдним службовикам з державного скарбу.

Тимчасом знаною є річю, щб т. зв. апост. адміністратор і сама адміністрація **одержують місячно до 13.000 зол. на грошеві дотації для підчиненого собі Духовенства** — і то згідно з точкою 3) Артикулу XXIV. та з залучником А) Конкордату з дня 10. II. 1925 р. і конвенцією з 1934 р. Часть з тих грошей, себто квоту 100 зол., відсилається щомісячно до лат. Епіск. Ординаріяту в Ченстохові на студіюючих у Кракові гр.-кат. питомців з Лемківщини. При цьому вже після виплачення всіх місячних поборів **лишається ще кількасот золотих до розпорядимости т. зв. апост. адміністратора Лемківщини.** Ця квота ще побільшиться, коли взяти під увагу факт, що декотрим українським священикам на Лемківщині **зовсім не виплачувано, зглядно не виплачується поборів.**

Ніхто, здорово думаючий, не заперечить, що українські священики Лемківщини мають моральне право знати, **на яку то ціль обривається їм без їхнього відома і згоди повищі квоти з признаної їм порядочно місячної, службової платні.** Вони мають теж моральне право знати, **що дієть з невиплаченими їм дотепер відсотками від т. зв. „народової позички" в квоті 777 золотих,** присланої свойого часу т. зв. апостольській адміністрації через Всесвіт. і Преосв. Еп. Ординаріят у Перемишлі.

Дозволяємо собі припускати, що чейжеж т. зв. апост. адміністрація не бажає громадити ніяких — на незнані й неозначені цілі — капіталів коштом поглиблювання матеріяльної скрути підчинених собі, українських гр.-катол. священиків. А **коли громадить, то на які?!**

Здержання дотації за пісню „Боже Великий".

Як вже нашим читачам відомо, українські греко-катол. вірні в Боську заспівали у своїй церкві після Богослуження в дні 20. грудня 1936 р. гимн-молитву: „Боже Великий...", чому старався безуспішно перешкодити один з місцевих комуно-москвофілів. В звязку з тим Впр. о. декан Михайло Величко, парох в Боську, зістав письмом т. зв. „ординаріяту" зі „здрою" з дня 16. січня 1936 р. ч. 27. візваний до вияснення й оправдання.

Одначе це вияснення узнано там за невистарчаюче, бо з початком лютня 1937 р. здержано Впр. о. Михайлові Величкові місячні побори — так, **що він з рідною лишився без прислугуючих йому законно грошевих засобів до життя.** Колиж в дні 11. лютня 1937 р. о. декан зажадав в „здрою" вияснення, сам апост. адміністратор сказав, **що пенсію здержано йому за спінання в церкві пісні „Боже Великий..."** На дальші представлення о. декана, адміністратор **казав йому мовчати** — по московській засаді: „молчать і не разсуждать", а відтак **приказав йому забиратися за двері!...**

ЯК КУРИМО — ТО ЛИШЕ НАЙЛІПШІ
ПАПЕРЦІ І ТУТКИ
(ПОВНОВАТКИ)
„КАЛИНА"
Української фабрики Кооперативи „Будучність" в Тернополі

НОВИНКИ.

— † **Іван Голейко,** емер. директор Окр. Суду в Сяноці й урядовець Н. Т. Ш. у Львові, помер у Львові у вівторок 9-го лютого ц. р., по короткій і важкій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни.

Покійний був членом усіх культурно-освітніх та господарських установ у Сяноці й брав у їх діяльності живу й активну участь.

Похорони відбулися в четвер, 11. лютого ц. р. в год. 13.30 з дому жалоби при вул. Курковій 61, на Личаківський цвинтар. В. Й. П.

— **Коби всі судді такі були.** Перед судом у Чорткові стануло кількох малолітніх хлопців, які з нужди пішли до ліса красти дерево; назбирати хворосту на опал. Один із цих бідних дітей станув на розправу, але хоч як був тріскучий мороз, то цей хлопчина явився в суді босий. Оголосивши присуд, яким обвинувачених увільнено, суддя К. казав босому хлопцеві задержатися в бюрі та після урядування пішов з ним до міста й тут з власної кишені купив йому добрі нові скарпитки і черевики.

— **Побіда повстанців в Еспанії.** Минулої неділі вечором еспанські повстанці після завзятих боїв виперли червоних і заняли найбільшу їх пристань Маляґу, що лежить на південному березі Еспанії та має до 160 тисяч мешканців. Здобуття Маляги має велике значіння для повстанців, бо це влекшить їм цілком окружити досі ще не здобуту столицю Мадрид. Крім того взяли повстанці в полон багато урядових міліціонерів та жандармів, а в пристані 3 воєнні кораблі. В Малязі мають утворити воєнний суд, що буде судити еспанських комуністів. Деякі члени катальонського уряду зачали вже переговорювати з повстанською владою. Згода з Катальонією приспішила би кінець тій нещасній громадянській війні.

— **З багацтва люди дуріють.** У Стрижівщині кинулася з мосту до ріки Вислока багата вдова Стаховічова. В плащі, який вона кинула перед скоком у воду, найшли люди багато долярів. Вона мала також кільканацять моргів свого поля. Причини самогубства ніхто не знає.

— **Чи Ви вже зложили** даток на українських безробітних у Товаристві „Сила", у Львові, вул. 3. Мая ч. 10. Якщо ні, то скоро пішліть бодай дрібну лепту, бо громада по нитці, бідному сорочка.

— **Не знущайтеся над калікою, ані хорими людьми.** Недавно згоріла хата Петра Маляра в Гломчі, біля Мриголоду, яку підпалив його несповнарозуму брат, голодом морений. Люди кажуть, що Бог так усе карає тих, що другим роблять те, що їм самим немиле. Родина Петра не має тепер ані даху над головою, ані що їсти, тому односельчани і сусіди повинні їм помогти. Те, що діялось з дурненьким, не наша справа, натомісць наш обовязок і християнська любов наказує нам помогти брат братові в біді — хай ліва рука не знає, що права дає! За це Бог буде благословити всім!

— **Окремий відклик до Апост. Столиці в Римі** вислав о. д-р Йосафат Кабарівський, священик у Великій Святковій біля Жмигороду, припинений у всіх функціях уряду й чину. Відклик зладжений згідно з усіми приписами катол. канонічного права. Відповідь ще не прийшла.

— **Справа церковного дому в Чорноріках.** Кацапські недобитки з Коросна і т. зв. „устроня" (околиці Риманова) доконче настають на те, щоби церковний католицький дім у Чорноріках, коло Корчина в Короснянщині, дарувати схизматизуючому москвофільському обществу Качковського. Місцевому завідателеві парохії загрожено перенесенням аж до Радощини в Горличчині, якщо він не підпише дотичного контракту даровизни.

Байдуже, що всі громадяни Чорнорік противляться такому дарованню католицького дому Обществу Качковського.

Справу відіслано до порішення Апост. Столиці в Римі.

— **Ще одна ластівка.** На днях одержали всі гр.-кат. священики української Риманівщини на звичайній відкритій, почтовій картці письмо ось такого змісту:

Сл. Іс. Хр. 28. І. 1937 г.

Отвѣтно до розпорядженія Орд. Ап. Адм. зъ 26. І. 1937 г. ч. 110 поручаесь:

І. Сейчасъ отчитати Сл. Божу за недужого св. Отца Папу Пія XI.; II. Дня 12. II. с. р. въ годовщину коронаціи св. Отца на литургіи взяти ектенію на вс. прощеніе — по заамвонной молитвѣ при виставленныхъ Найсв. Тайнахъ отмовити 5 Отч. нашъ, 5 Богород. Д. въ намѣреніи св. Отца, Тебе Бога хвалимъ, Благословеніе Найсв. Тайнами и многолѣтствіе. — о. Вахнянинъ.

Отже не Божа ласка й щира співпраця, лише „місійна" етимологія — це начальне правило і програма „капітальних" католиків в Оншоді.

— **Був би пропав у заметі.** В селі Синеві, коло Риманова їздив на лещетах Сташканин хлопчина. Нагло звалилася на його гора снігу і придавила. Майже половина села збіглася та щойно по довшому часі видобули зпід снігу на пів неживого малого лещетарика. Його в хаті натерли спіртом і він буде ще довго жити, — лише, щоб не пив шпіритайки, бо від цеї смердюхи люди сліпнуть і завчасу вмирають.

АМЕРИКА ВВОДИТЬ НОВУ ПРОГІБІЦІЮ.

В Злучених Державах Північної Америки громадянські культурно-освітні установи заходяться біля введення в життя нової прогібіції. Американці є заправлені і призвичаєні до опору в боротьбі за суспільні реформи. Найкращим прикладом того є довголітня боротьба з невільництвом покінчена побідою ідеї гуманітаризму над тісним, приватним інтересом. Боротьба за прогібіцію не є закінчена, вона є радше перервана. В найкоротшому часі вона розвинеться наново. Недавно відбувся в місті Клевеленд в Злучених Державах Конґрес Християнської Абстинентської Унії. Членами Унії є здебільша жінки. Завданням Конґресу була пропаганда за впровадженням нової прогібіції. На Конґресі стверджено, що поширений до застрашаючих розмірів зріст нещасливих самоходових випадків, бандитизм, моральне розпуздання американської молоді це безпосередні висліди знесення прогібіції. Конґрес вирішив резолюції, які звернено в формі домагання до парляменту.

Присилайте передплату!

Найвибагливішу господиню вдоволяє

МИЛО

ЦЕНТРОСОЮЗУ

Ще одне чудовище.

Устроняцький Васьо та його чудотворна печатка!..

Устроняцький Васьо набрав великої самопевности й розмаху від хвилі, від коли став ключарем „русского царства" на лемківськім „устроню"... Нічим пок. Гінденбург, нічим Распутін, нічим навіть царі, така це угольна сила, така велика мудрість, такий блискучий розум, така повага!.. **Має надприродний дар заглядати в людську совість та відкривати у ній гріхи і провини!..** Всі гріхи „Мазепинцєз" — то прямо на пальцях числить!... Всіх „русскіх", — і коронних і некоронних, — записує до книги вічного життя, **а „Мазепінцев" до книги вічного осудження!..** Перші будуть оправдані й спасені, а другі осуджені та прокляті! А якжеж!

На українських священиків гремить, як лев Юди!.. То висока „персуна"... Навіть потульний Яцко мовчить і слухає, як він говорить... Навіть Муссоліні й Гітлер не потраплять сильніше кричати, як він... Що більше? **Його печатка чудотворна,** розуміється, тоді, коли він її сам прибе, хочби і догори ногами, на документі! **Навіть українські вірні в Чорноріках присмирніють і не будуть бунтуватися, коли побачать відтиск цеї чудотворної печатки на контракті даровизни церковного католицького дому в Чорноріках схизматицькому обществу Качковського!** Ця чудотворна печатка за всьо відповідає!... Так принайменше запевнює Васьо! Отже не українські душпастирі, не вірні, навіть не адміністратор, **тільки печатка й Васьо!** Чому?! **Бо вона „русская" і „православная",** як „православною" є уся „Русь" в голові костаровецького маняка, що то позаводив нові „русскіе" порядки й новости в парохії!..

Тепер уже всі відпавші на Лемківщині туй-туй навернуться, бо Васьо має печатку, котра всіх береже, всіх освячує, всіх направляє. Тож, „разумійте, язици і покаряйтеся", бо знами печатка!.. Справді нема то, як Васьо, його славна „русская" мудрість, його смачна табака, та його чудотворна печатка на „устроню"... А якжеж!...

Юлїян Тарнович.

Історичні памятки в західніх Карпатах.

Дуже важною причиною в оселюванні західніх карпатських окраїн була орна земля, подекуди вже в початках XIV. ст. належно викорчувана, або так звані пасіки (від слова пасічити — заводити пасіку, пчоли). Певно знаємо, що перші оселенці займались крім випасу овець, рибальством у гірських карпатських потоках і ріках та рівні, затишні місця в лісі корчували й тут розводили пасіку. Врешті з потребою добування щораз більших і кращих середників до життя, поселенці переходять повільно зо стану пастирів на землеробів, викорчовують щораз більші простори лісів, як рільники-пастирі, засівають поле збіжжям, одначе первісна назва на це витереблене поле — пасіку лишається досі, та що сьогодні на Лемківщині ніхто інакше не каже про ріллю в лісі, як про пасіку.

Не треба також здогадуватись, що всенські Карпати вкривали буйні смерекові, соснові та букові ліси. Безперечно, що шпилі гір, горбів, узгіря були густо залісені, одначе долини, яри між горами й ровами над потоками могли бути дуже догідні для рільництва, городництва, або садівництва. Відсі ця значна розбіжність, або радше багате вподобання до рільної культури. У парі теж з ростом населення йде плуг, тверда працьовита рука господаря і власника карпатських просторів, що облогом від віків чекали на своє належне використання — видирає клаптик по клаптикові на-пів дикій природі, перемінює кращі площі під рівні загони, добирається до нутра Карпат. Ці догідні обставини, як також безмежний необозначений ніким простір приманювали до себе різних посторонніх — так сказати б — безбатьченків — безземельників, що вони приходили зі заходу в Карпати, відмірювали собі тут довільно землі — і скоро ставалися власниками окремих частин зрідка оселених карпатських сторін. Нічо теж дивного, якщо в старих судових документах находимо згадки про різних власників не лише більшого простору земель, яле як власника кількох, чи кільканадцяти сіл.

Хто вони були, звідки прийшли — не легко збагнути. Документи Сандецьких земель згадують про різних осельників, одначе годі з цього точно означити, хто вони та з яких сторін примандрували. Також саме імя, примірок Христин, Микола, Мартин, Юра, Павло — вказувало б на те, що ці люди українського походження, бо теж їхня поведінка-життя на це вказує. Чим дальше на захід — тим тяжче розвязати питання перших осельників. Натомісць Сяніцькі землі більше обозначені. Тут крім голого імени находиться призовок осельника.

Урядове спростування.

19 §.

Urząd Wojewódzki Lwowski Wydz. Społ.-Polityczny L. BB. 132/3/37.

We Lwowie dnia 6. lutego 1937.

Do Pana Michała Tarańki
Odpowiedzialnego redaktora czasopisma „Nasz Łemko" — we Lwowie.
ulica Zimorowicza 3.

W związku z ukazaniem się w dwutygodniku „Nasz Łemko" Nr. 23. z dnia 1. grudnia 1936 korespondencji pod tytułem „Wid Sianoka po Dyniw" proszę na podstawie §. 19 ustawy prasowej z dnia 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 z roku 1863 o umieszczenie w najbliższym numerze tego czasopisma w sposób zarówno co do miejsca umieszczenia jak i w druku (czcionek) zupełnie identyczny z tym, w którym powyższą korespondencję wydrukowano następującej treści sprostowanie.

„Nieprawdą jest, że Starosta Powiatowy i Kowisarz Policji z Brzozowa wkrótce po otwarciu czytelni „Kaczkowskiego" w Końskiem pow. brzozowskiego w styczniu 1934 zostali z posad usunięci.

Natomiast prawdą jest, że Starosta Powiatowy urzędował w Brzozowie do połowy listopada 1936, skąd został przeniesiony do Brzeska na takież stonowisko, a Komisarz Policji urzęduje nadal w Brzozowie, nie pozostawał w dochodzeniu sądowem ani też nie był sądownie karany".

Za Wojewodę: Mr. Bodnar
Kier. Oddz.

Свідомість побідить

ГОЛОС ІЗЗА ОКЕАНУ.

Український національний часопис „Наш Лемко" став від першого числа приходити стало у мою хату до Америки. Він уже впродовж трьох років розказує мені про моє рідне село і про другі сусідні села нашої дорогої Лемківщини. Тож не лише я сам став його точним читачем і сталим передплатником, але ще і других намовив до передплати.

Читаю постійно кожну стрічку; і мало знаходжу таких чисел „Нашого Лемка", у котрім не було би бодай згадки про моє родинне село Вороблик Королівський, про маленьку Ганусю Тупяківну, що мов весняна квітка всіх нас у далеких заморських краях своїм співом і віршиками розвеселює й бажає нам кращої долі.

„Наш Лемко" приносить нам багато цікавих вісток і новинок, як то наші українські села й люди у наших Карпатах прозрівають, будяться зі сну, протирають очі й мов стихія пізнають, що вони сини одного Великого Українського Народу **та їхня Мати наша „Просвіта"** — підпорою їхніх буднів, кружки „Сільського Господаря", запорукою кращого завтра українських діточок це „Рідна Школа".

Але водночас тяжко нам тут на американській землі повірити, що на Лемківщині, зокрема в мойому рідньому селі Вороблику — хоч там гарно розвинувся кружок „Сільського Господаря" — живуть ще такі люди, що дають себе обманювати чужим зайдам-наймитам, панським підлизайкам, тоді, коли не бракує своїх чесних і поступових людей. Ці наймити москалі запродають честь і славу Українського Народу — вони виганяють свідомих громадян з Народнього Дому, хоч вони його не будували. Бо Народній Дім у Вороблику Королівському побудували свідомі громадяни, головно односельчани з Америки. Деякі ще живуть у чужині, а декотрих уже сира земля вкрила й лиха доля не дала їм дочекатись і побачити своєї правди в рідним селі, а треба всім добре знати, що вони тяжко працювали, щоб вивести своїх братів і своє село з темряви.

Якщо тим юдам і розбийдухам не подобається культурна праця для кращого завтра нашого села — то нехай вони медвежим сном у Гершка під лавою скінчать своє нужденне животіння разом з їхнім пустоголовцем — дарма, що в священичих шатах! — покровителем безбожництва і ширителем згіршення в селі. Там місце для москалів-лжепророків і зрадників Лемківщини.

Натомісць Ви чесні члени Кружка С. Г. дальше працюйте, усі свої сили присвятіть для Ваших найближчих — у честі та при Божих заповідях бережіть село перед лицемірами й фарисеями — а сонце Правди осінить Ваші хати — чого Вам від щирого серця бажає Ваш односельчанин **старий Воробець з Америки.**

ВСІ ДО ОСВІТНЬОЇ ПРАЦІ

Наш великий український Геній Тарас Шевченко спричинив своїми безсмертними творами Весну в душі Українського Народу.

Український нарід, що переживав тяжку добу панщизняного гнету й вековічної царської московської неволі збудився зо сну та під впливом цілющого корму поезії Тараса став допоминатися за свої права, одночасно пізнав Велику Правду, що виведе Український Нарід на ясні шляхи.

І ми Українці на Лемківщині повинні йти за вказівками нашого Пророка. Шукаймо цієї Правди таки у нас самих. **Засновуймо в наших селах читальні „Просвіти", щоб добувати як найбільше освіти, подбаймо також про відповідне виховання нашої молоді в Кружках „Рідної Школи", не забуваймо врешті про піднесення нашої господарки в Кружках „Сільського Господаря".**

Скрізь засновуймо наші українські культурно-освітні товариства, орґанізуймося, щоб гідно і з повною відповідальністю й сміло могли ми сказати: „У своїй хаті своя правда й сила й воля, І несити й не вигоре на дні моря поля, Не скує душі живої і слова живого".

ЗВАЛА ТЕБЕ МАТИ...

Соненько вже сходить,
голос пташенят лунає;
Небозвід у красках —
сяйвом Карпати вкриває.
Шле свої лучі між наші діброви,
Надію й щистя у дарі
Воно голосить Лемкови:
Від віків свої лучі даю тобі,
А ти обездолений сину мов у гробі.
Пробудись сину, час встати,
І своїй Матері честь віддати!
У вісімнадцятому році
Звала тебе Мати,
Щоб ішов кайдани з Неї зірвати.
Але ти був глухий, незрячий —
не чув ридань рідної Неньки,
Потеряв долю, край рідненький.
— Червоний кат кров її спиває,
Жорстокі чинить у степу жнива.
Викинь, брате з хати
мерзені криницькі онучі,
Спішись там, де блистять ясні лучі.
Бережи славу козацького роду.
Добуде Україна велич і свободу.
Недаром каже пословиця,
народня примовка:
Приніс чорт біса,
понесуть і вовка.

Гриць Палиця.

Доходження проти радника Ап. Адм. — Українця.

В дні 8. лютня 1937 р. Впр. о. Корнило Кузик, почет. крилошанин і завідатель Дальової, перевів — на припорученя з „Устроня" — **карне доходження проти наймолодшого радника Апост. Адміністрації — українця, Впр. о. Степана Ядловського, пароха в Полянах Суровичніх.** Доходження дотично прохання священиків римлянівського деканату до Апостольського Престолу за усуненням „коронного дзекана Лемківщини", **котрий зажадав за це слідства й вимірення кари** так проти Впр. о. Радника, як теж і проти прочих священиків, що підписали скаргу.

Про зладження, підписання й висилку цеї скарги до Риму доніс негайно — після принятого звичаю — „коронному дзеканові" в Онішді знаний, лемківський „Азеф" Бартек Заблоцкі з Волі Нижної. Кажуть, що справу цього доходження, та його незгідности з церковним правом, будуть розглядати Найвищі Церковні Власти...

Уживайте лише пасти
Елєґант
до черевиків і ШВАРЦУ до чобіт
виробу української хемічної фабрики
О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

ГРОШІ.

Банки	продають —	купують.
доляри ам.	5.28¾	5.26
доляри кан.	5.28½	5.26
франц. фр.	25.54	24.68
гул. (данц.)	100.20	99.80
кор. чеські	115.84	115.60
марки нім.	123.00	119.00

Шукаймо способів рятунку.

Куди не обернешся, всюди почуєш одне й те саме: на Лемківщині біда, Лемківщина це найбідніша країна, рятуймо Лемківщину і т. д.

І хоч не хоч, мусиш повірити, що таки біда, бо прямо вмовлять в себе мов у жида хоробу.

Лемківщина це переважно хліборобська країна; земля тут неврожайна-камениста, одначе головний напрям господарки це управа рослин. Кожний господар знає, що на його полі, коли його добре погноїти, буде бараболя, опісля ячмінь та овес, а додати „жужлі", то ще буде сяка така конюшина.

Знає це кожний від „няня", „нянько" від „діда" і т. д., але ніхто не хоче ту „систему" змінити та щось нове вводити.

Так управляють господарі половину, деколи менше свого поля, бо решта це „псярки" і неужитки.

Наша приповідка каже: „нема неужиточної речі на світі", отже видно, що з цих неужитків можна теж мати користь.

Спитаєте, яку? Це вже залежить від нас, і від рода тих неужитків. Є ріжні неужитки, котрі ріжно можемо використати.

Зачнім від тих мокляків, що декуди тягнуться вздовж рік і потоків, там ніяка культурна рослина не росте.

Знаємо одно село, що з таких мокляків не хотіло платити податку, аж як уряд на свою руку засадив там кошикарську лозу, тоді і побачили, що за продану лозу можна й податок заплатити й ще гарний зиск лишається. А чи мало є таких мокляків? А богато там є лози? З котрої ми могли би виробляти ріжні гарні речі та мати заробіток? Мало таких можна стрінути.

Декуди є гарні площі, на яких хіба діти камінчиками бавляться, та які аж просяться, щоб на них закладати рибні стави, і тут годувати і для себе, замість жидівського „селедця", смачну пісну рибу, і з продажі гарний гріш на всяку потребу.

Дальше як приглянемося нашим полям, тим межам і берегам, на яких пишаються: бодяки, терня та інше хабаззя, запитаймо себе, чи нема корисніших рослин? Є! Лише треба їх завести.

По межах, де є досить землі, замість терня, яворів і т. п., понасаджуймо овочевих дерев та кущів, щоби бодай для себе мати овочі.

Найгіршою перешкодою в тім є „сусідські діти", тож, де лише скажемо про плекання садів, то чуємо таке: „ага, буду садити для людських дітисків". Таже й ця дитина всього не зїсть. Якщо кожний засадив би свої неужитки, то діти їли би до схочу та були би здоровіші й ще грошенята булиб у „хижі", а то зайти у перше ліпше літнице, й запитати торговця овочами „звідки ви", то аж вам дивно стане, що він „неборака" їде по кільканадцять миль. Це йому сплатиться, а нам, що маємо літница під носом, чомусь то непоплатне.

Де не можна садити овочевих дерев, там ідім з кущами аґресту, порічок, тернової рожі, котру можна дуже добре збути.

Звернемо увагу також на управу лічничого зілля, котрого у наших горах є досить, а платиться за нього добре (в тій справі інформуватись у: „Сільського Господаря", Львів, Ринок 10/II., або в Кооперативі „Зелоцентр" Львів, Руська 3/I.).

Дальше це наші славні „псярки", толоки та зруби повні пнів і галузя, котре не маємо часу вичистити, засадити новий ліс, бо спішимося витинати решту ліса, щоб паровi жидівські тартаки не збанкротували!

Прийде вчасна весна, ріллю ще мокро орати й пильної роботи нема, візьмім „ланцюхову борону", та зрівняймо ті купини й добре зборонуймо ріллю, підсіймо бодай „кайнітом" (добрий є також деревний попіл з гноївкою), засіймо мішанки трав, а будемо мати краще сіно; спробуємо по кусникові так управляти продовж кількох років, а позбудемося чарівниць, що мовляв, забирають нам молоко.

Найгірші неужитки це є ті всі „жбири", „пумірки" і т. п., на котрих росте хіба ялівець (його овочі також продають) та дуже мала пісна паша. На тих жбирах управа неможлива, але в інших краях використовують такі площі на випас худоби, головно овець і кіз. На Лемківщині на це дуже малу увагу звертають, хоч кожний признає, що вівця є корисна. А скільки вона булаб корисніша, якщо взятися би за раціональну годівлю овець, виріб і збут сирів через свою кооперацію.

З всіми наші ткачі робилиб нам сильні і гарні сукна й ми не булиб змушені купувати „жидівські лахи".

Якщо згадати про годівлю кіз, то відразу побачите розсміяні лиця, бо „коза то ганьба"; але не всидаються кіз інші народи, та у своїх горах годують їх і мають з них гарний дохід. Так само у нас ті сотворіння поплачувалисяб через своє молоко, котре є лічниче на сухоти й за котре хорі літники дуже дорого платять.

Розглянувши коротко ті справи бачимо, що ми на Лемківщині маємо джерела доходу, тільки наразі їх легковажимо собі, та не хочемо над ними подумати; натомість рубаємо останне дерево, не лишаючи своїм дітям навіть на підвалини до хат.

Застановімся над тим, чи не ліпше булоб шукати тепер інших джерел доходу, а ліс хайби підростав? Чи аж тоді будемо думати інакше, коли нам вітер піском в очі дутиме, а на опал будуть нам ті самі жиди вуголь доставляти?

Знаймо, що до Америки не поїдемо, тож Америку, собі та своїм дітям мусимо отворити осьтут, в наших горах.

До того потрібно нам лиш охоти і знання, яке можемо набути у книжках, часописах та у своїх господарських товариствах, яким у нас є „Сільський Господар".

Михайло Ревак, (Далі буде).

ДАРУНОК УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ ІЗЗА ОКЕАНУ.

Передплатниця „Світа Дитини" Леся Кучер, донечка о. М. Кучера, українського пароха в Карнегі, пише гарного листа до „Світика" та заразом пересилає 50 ам. центів для „С. Д.", як передплату для одної дівчинки на Лемківщині, що любить читати по українськи. Передплатниця має бути в найдальшій закутині Лемківщини. Там в Америці є також такі діти, що слова „лем" не покидаються, вони є українці, гарно грають представлення і деклямують українські вірші. Цього року відограли „Святий Миколай", Марії Пеленської зі „Світа Дитини" дуже гарно.

Леся Кучер пересилає щирі поздоровлення всім українським дітям у Лемківщині ізза моря широкого.

Наших читачів у Шляхтовій просимо подати нам адресу української дівчинки, що буде одержувати „Світ Дитини".

—o—

З наших сіл і міст.

„КОРОННИЙ ДЗЄКАН В ОПАРАХ.

Українські священики риманівського деканату внесли прохання до Апостольської Столиці о детрозацію ославленого „коронного дзекана Лемківщини“ в Оншоді. Прохання умотивоване канонічними причинами — з заподанням конкретних фактів і свідків, котрим „діянія“ коронного дзєкана, що то затроюють цілий риманівський деканат і Лемківщину, є добре відомі і знані. **Є дані надіятися, що Найвищі Церковні Власти підуть на зустріч потребам Українського Духовенства Риманівщини, та що його річево узасаднене прохання позитивно полагодять.**

Річ зрозуміла, що „коронний достойник“ з Оншоду, котрий тут кожному надто багато розтопленого й гарячого сала поналивав за шкіру, кидається тепер на всі боки, як опарений. Хотів би ще рятувати себе, чим ще дасться, свою коронну повагу. Одначе дарма!..

НА ЛЕМКІВСЬКО-БОЙКІВСЬКОМУ ПРОМЕЖЖІ.

Староство в Ліську знову заборонило оснувати читальню „Просвіти“ в Рінні. Це четверта вже чергова заборона в останньому півроці. Подібно староство заборонило оснувати читальню в Луковім, Середнім Великім і Вільшаниці. Позволено лише в Хревті.

Зокрема заборонено відограти читальні „Просвіти“ в Лукавиці аматорську виставу п. н. „Вифлеємський вертеп“, читальні „Просвіта“ в Гошові „Ганка большевичка“, читальні в Яловім „Вертеп“ і читальні в Устрічах долішних „Ми йдемо в бій“.

Плоди нормалізації, як бачимо дуже буйні!

—o—

БАНДРІВ НАРОДНІЙ.

Кружок Рідної Школи в Бандрові Народнім, мабуть одинокий в ліському повіті, скромно та гідно відсвяткував пропамятну річницю 22. січня 1918 і 1919 р. В присутності 50 членів М. Білоухий виголосив вмілу опрацьований реферат про значіння золотом і кровю вимережаних, незабутніх днів нашої славної історичної бувальщини. Другий реферат виголосив М. Пізнак. Свою палку промову закінчив він закликом до посиленої жертвенної й творчої народньої праці та додав усім кріпкої віри в краще українського народу. Свято закінчено двохвилинною мовчанкою в память поляглих борців за волю України та національним гимном.

До відсвяткування цих роковин гідно причинився також М. Шеремета.

На маргінесі цього свята, із болем мусимо згадати про наше сусідне село Мшанець, повіт Турка, що колись вело славну національну працю, а тепер скомунізувалось.

Чиж не сором вам, що ви повірили ріжним платним зайдам на нашій землі ,нехтутее память Тих, що за вас пролляли море крови. Схаменіться, щоб каяття не прийшло за пізно! До цього звуть вас таки ваші щирі брати. **Бандрівці.**

—o—

СВЯТО „КРУТ“ В УСТРІКАХ ДОЛІШНІХ.

В дні 30-го січня ц. р. в годині 8-мій веч. читальня „Просвіти“ в Устріках Долішних улаштувала свято „Крут“. В програму свята ввійшли: Промова Леся Клюса, пісні „Коли ви вмирали“ й „У дві пари несуть мари“ бравурно виконані читальняним хором під вмілою управою Ірини Лапчинської, деклямації М. Луковича й Івана Хлисти та кінцеве слово голови читальні Осипа Платоша.

Свято це пройшло із великим успіхом, при співучасті всієї свідомої й зорганізованої молоді міста.

—o—

КІНСЬКЕ, ПОВ. БЕРЕЗІВ.

На Йордан відограли аматори при читальні „Просвіти“ ім. Маркіяна Шашкевича в Кінському виставу п. н. „Орендар у клопоті“. На ґенеральній пробі було багато молоді та на самій виставі саля була по берети заповнена. Найкраще відограла свою ролю Анна Середницька, Осипа, Володимир і Іван Вознічаки. Дохід був вдоволяючий, моральний успіх надсподіваний. Одна лише біда, що не маємо ще власної домівки, тому тяжко приходиться одержати дозвіл від місцевого солтиса. А ніде правди діти — панове солтиси дуже сьогодні гонористі...

—o—

РЯБЕ, КОЛО БАЛИГОРОДУ.

Рябе будиться зі сну, хоч до 1935 р. не було в селі ані школи, ані будьякої культурної установи. Щойно 30. серпня 1936 р. свідомі господарі оснували Кружок С. Ґ. Вписалося 54 членів, тепер провід дбає за українські книжки. Наш парох о. Чайківський давав в Кружку два відчити про годівлю пчіл і наше господарство. Одна біда, що дівчата і жінки в Рябім сторонять від Кружка наче їм не треба освіти. Правду кажуть старі люди: „учися, читай, бо без науки власний розум нидіє“; й така жінка замість стати підпорою господарки — хочби їй чоловік був свідомий, то вона своєю глупотою все догориниг поперевертає. А нам треба свідомих жінок!

—o—

ЗАВАДКА РИМАНІВСЬКА.

Тепер зима і в наших горах маємо ріжних мисливих. Одні полюють на дичину, але другі стають нагінячами, бо вони такі відважні, що воліють ізза плота стріляти. Не думайте, що неабиякий стрілець господин Фу і Чила. Він вже четвертий рік ниває як жаба й свої шоцюрайки видивляє як теля на мальовані ворота, в сторону нашого українського приходського дому. Він навіть не має часу прилильнувати кооперативи, де „геройські субєкти“ захлистуються від денатурату і за чуби себе водять. До того ще намовляють шкільних дітей, шоб крали своїм родичам дрова, бо в кооперативі зимно пропийникам!

Господине мисливий — діти знають добре, чому обдаровуєте їх криницькою „ґазетою“ та вашими „славними“ оповіданнями про дошнянські „хорошні“ з календарі. Лише вважайте, шоб ваша „ґчена“ голова в ті холошні не застрягла.

А хочете полювати — гайда на вовка, медведя й лиса. Ще за те напетесь „куражійної шпіритайочки“. Ей, бо добра, куме, зорівка...

ПОДЯКА.

За щоденну щиру й жертвенну поміч в часі мойого 6-ти місячного побуту в судових арештах, складаю гарячу подяку Всім Громадянкам і Громадянам Устрік долішніх.

Зокрема дякую за святочні дарунки, за незабутні під-тюремні Свят-вечірні коляди й щедрівку та за спеціяльну опіку й незвичайну поміч поіменно дякую Вельмишановному Панству Винницьким і Лапчинським.

Ярослав Пришляк.
освітний інструктор.

НЕЗНАЙОВА БІЛЯ ГОРЛИЦЬ.

До нашого села приплентався аж з Волівця православний батюшка й похожав у селі з колядою. Зайшов до одної хати та тут застав саму ґаздиню з малим хлопчиком, бо господар пішов до ліса по дрова. Батюшка покропив хату й жінка принесла йому в вівса, бо такий в нас здавня звичай, що за коляду і водосвяття дають овес. Але батюшка зажадав ще крім вівса пів злотого та почав хрестом бити по лиці безборонну невісту, аж до крови. Нічого не помагали запевнення бідної жінки, що як лише її муж верне з ліса — зараз дасть йому того нещасного пів злотого. Але розлючений батюшка дальше торгав за одіння жінку, поки вона зі страху не втікла до сусідів. Таких то понасилали спасителів москалів до наших сіл, що за пів марного злотого важився би забити безборонну людину. Гарні часи... з православними комедіянтами.

—o—

ПОЛЯНИ, КОЛО КРАМПНОЇ.

Свідома лемківська молодь села Поляни, короснянського повіту, хотіла на день 7. лютня ц. р. улаштувати забаву з танцями та дохід призначити на добро греко. катол. церкви і в тій ціли внесла прохання до староства в Коросні про дозвіл. Мимо того, що письмо доручено зарядови ґміни в Полянах ще 30. січня ц. р., отже тиждень наперед, все таки ані на означений день 7. лютня, ані пізніше не було дозволу. На запити в ґміні, що сталося з нашою просьбою, відповіли, що староство не дало дозволу, бо просьба не була остемпльована.

Знаємо, що просьби підлягають остемплюванні, але знаємо теж, що читальня Качковського все дістає дозвіл на забаву, хоч ніколи просьби не остемпльовує, та часом за зібрані гроші члени пють денатурку.

Вже зараз по внесенні нашої просьби деякі людці зпід стягу „Качковських" запевняли нас, що дозволу напевно не дістанемо — мабуть наперед знали. І ми сумніваємось, чи наша просьба взагалі десь була. Нераз ми робили забаву і староство все охоче нам давало дозвіл, а тепер нараз треба стемплів.

Наслідком того молодь відрекласа забави з танцями, хай танцюють „Качаковські", а ми складаємо 10 зол., а саме 5 зол. на дар „Просвіті" й 5 зол. на „Рідну Школу".

Свідомі українські жінки за океаном: Марія Яремчук і Олена Хомова.

Дуже дякуємо тим, що навчили нас, де маємо дати свій тяжко запрацьований гріш, і тим, що навели нас на добру дорогу. Бо ті гроші підуть для нас, для наших грядучих поколінь, прискорюючи наше Величаве Майбутнє.

Свідома молодь.

—o—

БІЛА ВОДА, ПОВІТ НОВИЙ ТОРГ.

Писав недавно „Наш Лемко" про наше село, але не про все згадав. Тому мушу написати про одну велику хибу біловодян, а саме, що в нас дуже палюнку пють. Ми есляни так зжились з цією привичкою, що про піянство в ґазеті ніхто й не згадав словом. Тимчасом алькоголь в нашому селі всевладно панує. Немає нагоди, чи то хрестини, чи свята які, чи весілля, щоб не було алькоголю. Ми біловодяни так привикли до панщизняних змичаїв, що годі нашим людям від цього налогу відзвичаїтись. Забувають наші люди, що тратять здоровля й гроші, а в родині повстають бійки, сварки, процеси. Буває в нас таке диво, що як справляє хтось весілля, то купує горілку й хляпів (а в нас ті хляпи називають вином) в жидівській коршмі за 300 зол. найменше. Багатші люди витрачуються ще більше. Натомість на потрібні видатки, то наші селяни скуплять; купити книжку, ґазету, то трудно людей намовити. А тимчасом жидкоршмар не такий; він ґойові продасть хляпів, солено заробить на тім, але за це мусить мати свою жидівську ґазету, бо він мусить знати, що в світі діється, аби події, які відбуваються — його не заскочили.

На нещастя наше знайшовся у нас, таки наш „русин" Яхим, який зробив спілку з Алеком-жидом зі Шавниці й закладають собі „випинак трункуф". Молоді хлопці, свідоміші є обурені поступком Яхима, що дався жидові-пявці взяти на хитрощі й заложив із ним спілку. Вони радять йому й Алекові, щоби собі коршму перенесли на Сиглу, бо в селі не допустять до цього, щоби люди розпивалися. Наші хлопці знають, що молодь українська бореться з алькоголем безоглядно. Наша молодь в Білій Воді знає, як то хлопці натерли чуба пиякові солтисові й радним в Труханові коло Сколього.

Алькоголь і тютюн — це отруї, які затроюють людський мозок, впливають відемно на розвій тіла й душі людини, тому на українській землі не сміє бути пияків. Крім цього радимо Яхимові зірвати спілку зі жидом, бо жид його використає й пустить з торбами. А шкода, щоби наших людей використовували пявки-жиди. Тому всюди творім свої варстати, крамниці, попираймо своїх при закупах, а уникаймо жидівських пявок, бо вони вже досить нассались нашої кервавиці.

Думаємо, що ці слова наверннуть нерозумних зі злої дороги. Віримо, що наші селяни відвикнуть від пиття жидівських хляпів, перестануть видавати гроші жидам та не будуть годувати жидівських бахурів, тільки ми будемо працювати між своїми на своїх виконуючи клич „свій до свого, по своє".

Свідомий місцевий.

„Народна Торговля"
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

ЧОРНА ВОДА, ПОВІТ НОВИЙ ТОРГ.

Як читаєш „Нашого Лемка", то там можна вичитати завжди щось доброго або й сумного про ріжні села на українській Лемківщині, та про нашу Чорну Воду ніколи нічого. Живемо ми собі серед прекрасних гір на вівсяному хлібі так, як і наші діди та нікому з наших господарів не прийде до голови, щоб якось змінити це все на краще. Господаримо по старому. Як трапиться нашому чоловікові якийсь заробок при роботі в лісі, або при звізці метрів (дерева) до Щавниці, то рідко коли оберне на добру ціль. Бо завжди під рукою знайдеться жид, затягне „на одного" й так протрачують марно наші люди тяжко зароблений гріш.

Тому свідоміші в селі, ті, що читають газети, вони повинні поучити других, що в коршмі при жидівському шинквасі не здобудемо нічого. Натомісць селяни наші повинні як найбільше читати українські газети, книжки, — господарі здібніших дітей повинні посилати до шкіл: до ремесла, до торговлі, до гімназії в Перемишлі. Бо ми мусимо мати своїх ремісників-фахівців. Пощо наші діти мають їхати по чужих краях на зарібок, як то ми можемо між своїми на своїй українській землі добре вижити, а натомісць хай наші пявки-жиди шукають хліба по Аргентині, Бразилії, Мароку.

Подумайте над тим господарі-чорноводяни та разом всі до народньої, спільної культурної праці! Не в шинку ваша доля, але у ваших руках. **Свій.**

—o—

КРАМПНА, КОЛО ЖМИГОРОДУ.

Наше село Крампна оперлося агітації за переходом на православя. В нас нема тепер ані одного православного, хоч було їх кількох; не могли вони зорганізувати більшої сили, щоб вибудувати свою часовню (каплицю). До нашої парохії належить ще друге село; в нім є більше як половина православних. Вони мають власну часовню, вибудовану за американські доляри. Хоч у нас нема ні одного православного, зате є один баптист-сектант. Вже від кількох років ходили чутки, що наш громадянин Крохта є баптистом. Жив він собі за селом зі своєю жінкою. Раз прийшов він до української крамниці, де люди часто сходилися, щоби перебути вечір у товаристві на розмові. В нас була читальня „Просвіти", але її розвязав староста. Крохта признався, що є баптистом і сказав, що різав свиню на Різдво. Це викликало в цілім селі велике невдоволення. Від того часу люди ставилися ворожо до нього і рівночасно зачали переконувати його, але надармо. Люди зачали говорити про баптиста, але приставати на баптизм ніхто й не думав. Кожний говорив, що він у католицькій вірі вродився, тієї віри були його родичі, то і він в тій вірі мусить вмерти.

Одного разу нарід по Богослуженні в церкві зійшовся до крамниці. Прийшов там і той баптист, щоб агітувати. Люди, котрі не хотіли слухати тієї агітації, і з огляду на присутність дітей, казали йому мовчати. Але баптист не слухав того і говорив дальше, хоч йому грозили, що викинуть. Врешті одному терплячка урвалася і схопивши його хотів винести на подвіря. Але в тій хвилині баптист повалив того чоловіка на підлогу і зачав його бити, куди попало. Та інші не дали того чоловіка бити, схопили баптиста і винесли його на подвіря, де він ще дуже опирався, як тільки міг. Коли побачив, що вже не дасть ради, побіг на постерунок поскаржитися комендантові. Але комендант вигнав його з постерунку і казав більше не агітувати.

На тім ще не кінець. Баптист не перестав агітувати, за що дістає гроші. Ось одного дня дістав він з почти пакунок, а на другий день діти його принесли до школи якісь книжечки і роздавали даром іншим дітям. Коли діти приносили до дому ці книжечки, родичі навіть не читавши їх метали в піч.

До Крохти приходять баптисти з інших сіл, як з Лабови, Явіря з цілими родинами. Я спитав раз баптистів, в що вони вірять. Відповіли мені, що вірять тільки у св. Письмо, а св. Церкву відкидають.

Отже тут є головний блуд віри баптистів і всяких сектантів.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нички Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/1.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

В сусіднім селі Лабова при громадських виборах хотів баптист щоб його вибрали на солтиса, але люди не хотіли. Наш селянин, що возить почту з міста до нашого села, мав нагоду бачити, як лабівський баптист відбирав гроші. На **почті люди переконуються, що баптисти за віру беруть гроші.** Тепер вже ясне, що ті люди за гроші продають душу і прадідну віру та переходять на іншу, щоб дияволові служити, а не Богу.

—o—

Блудний син.

Сценічна картина в 3. діях написана М. Приймаком, видання Михайла Таранька, Львів, Зіморовича 2 .

Старенький Юхим має двох синів старшого працьовитого Захара й молодшого легкодуха Матана. Матан під впливом злих товаришів домагається від свого батька своєї части, забирає її та йде в світ. Скоро прогайновує батьківський гріш й як свинопас страшенно бідує та біда приводить його до каяття. Вертає обдертий, виголоднілий, до свого батька і просить прияти його за наймита. Батько справляє гучну гостину, бо син повернувся. В домі старенького Юхима велике свято, бо Господь повернув блудного сина на праву путь.

— Мимохіть насувається думка, як багато блудних синів годує наша обезволена Лемківщина. Оцей шукає собі инших Богів, бо він — мовляв — усі розуми посідає — другий полетів зі скаргою на своїх друзів, що вони на Яворині українську пісню співали. Тамтой копає діл під кооперативою, бо юда полонив його душу, знов інший рідній матері святі образи з хати викидає, бо червоний сатана ніж йому в руки подає. Тамтой рідного старенького батька з хати проганяє, бо він тепер газда, а ця молодиця навязнає себе, бо її муж тяженько за морем під землею працює та гріш посилає; а тамта дітей своїх молитви не научає, бо вона пані вельможна; ще є такий, що засліплений у своїй гордости мститься на невинних людях, з торбами хоче всіх прогнати, щоб вони не вели народ до правди. А назвиська тих блудних синів — скрізь відомі.

Кожний амат. кружок, кожна парохіяльна бібліотека повинна закупити цю вартісну, виховну книжечку та негайно дати виставу, щоб вона греблею ставала перед заливом зла й поганства на Лемківщині. Ціна за 1 пр. з поштою 2 зл. Замовляти: „Світ Дитини", Львів, Зіморовича 2.

ЖЕРТВИ.

Читальня „Просвіти" в Порубах на Українських Інвалідів 3.30 зл.

Коляда Рідній Школі в Бонарівці 26.66 зл., збірка переведена Олексою Левко 4.20 зл., гроші вислано до Р. Ш. Львів.

Свідома молодь з Полян, коло Крампної Матірному Т-ву „Просвіта" 5 зл. і „Рідній Школі" 5 зл.

Гості на христинах у дочки Ф. Ціслінського в Рябім, к. Балигорода на Р. Ш 1.60 зл. (вислано просто до Р. Ш.). На забаві в хаті Федора Соханчака теж у Рябім свідома молодь на заклик П. Ціслінського зібрала на Р. Ш. 1.27 зл. Збірка записана в збіркову листу. З того приводу повинні скрізь у Лемківщині в часі забав памятати про „Рідну Школу" і „Просвіту" та це буде найкращий доказ свідомости.

Замітка: За гроші, які прийшли не на нашу адресу, з призначенням на передплату „Н. Л.", або народні цілі — не беремо відповідальности.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. С. Старух у Голучкові: одержав передплату від брата Михайла Старуха з Торонта, гроші переслав В. І. Челюк. Привіт.

Вп.Олекса Капустинський в Ню Брет.: має заплачено по кінець 1937 р. Гаразд.

Вп. Дмитро Фенканич в Пасайку: Передплата буде заплачена по кінець 1937 за Нашого Лемка і „Дитячу Бібліотеку". Щиро дякуємо і здоровимо з Рідніх Сторін.

Вп. Василь Гоць у Фолюші: одержав цілорічну передплату з Америки від громадянки Анни Рак і в дарунку „Ілюстровану історію Лемківщини". Також **Василь Смарж** у Фолюші одержав дарунок від громадянки Анни Смарж „Ілюстровану історію Лемківщини", та Михайло Смарж цілорічну передплату на „Нашого Лемка". Врешті громадянка Матрона Майдани з Бостону переслала дарунок для Братових дітей: „Діточу Бібліотеку" на 1937 р. і часопис „Наш Лемко", на адресу Вп. Теодор Павляк також у Фолюші. Всім Високодостойним Добродійкам шлемо наше братнє Боже заплать і кріпи в здоровлю!

Вп. Осип Гриндяк Шлях: Чи одержали Ви всі числа?

Вп. Передплатнички в Рстоці В.: подали ми скаргу до відповідного поштового уряду. Привіт. Здається, що вже більше не буде часопис пропадати. При цій нагоді звертаємо увагу панам солтисам у Горличчині, що не даруємо їм календарів Р. Ш., які ми вислали нашим передплатникам та які не дійшли до належних рук. Радимо по добрій волі ще тепер віддати їх нашим адресатам. В противному разі справу передамо до суду, бо це звет.ся „крадіж". А хочете свою хату прикрасити календарем Рідної Школи — то не забирайте їх нашим читачам, але чесно подбайте про такі календарі. Ви й на те постановлені, щоб пильнувати ладу!!

Вп. Теодор Гаталевич, Котань: до кінця 1937 буде одержувати „Світ Дитини". Гаразд.

Вп. Ганусю Тупяківну повідомляємо, що віршики гарні та як будемо мати більше вільного місця, помістимо. Бажаємо гарних успіхів у науці.

Вп. Михась Зошак: Щиро дякуємо. Ваша передплата заплачена по кінець березня (марта) ц. р. Привіт.

Вп. Олекса Галущак, Монтевідео: Опис подорожі ми одержали, але він дуже довгий; дещо з нього поміщено в „Ділі". Напишіть нам про життя Українців в Уругваї, радо помістимо. Поздоровлення і привіт.

Вп. Олекса Грицко: Ми помістили б з нотками, але буде біла пляма. „Пастушка" використаємо. Гаразд.

Вп. Михайло Вайцович Межи: 1 число з календарем Р. Ш. вислали на Вашу адресу, що з ним сталося — не вгадаємо. Календар Вам вишлемо, але 1. число вже вичерпане. Привіт.

Вп. Роман Дзямба, Квятонь: Дня 4. січня ц. р. одержали ми 12 зл. на „Зол. Колос" і негайно повідомили Адміністрацію Зол. Колосу, щоб Вам вислано бажані календарі.

Лемківське дзеркало.

Послухайте чесні люди історію таку, що аж мило; навіть у трапезі, або сні нікому таке ся не снило.

Недалечко Вінамиру — таки у країні Лемків: царство звірів. Найстарший — наче лев і король — щось лем нездужає; лежить у бамбетлі — арачок попиває. Час-до-часу з ложа стане — послухає сплетні — без розбору на підхміллі пише вирок смерти.

Лис з бомбулькою лем хвостом замітає, бо вже з'очив сильце — вже одного має.

А табака з рогу носом тече, до підпису вирок несе.

Лис пак голку заміняє, на поляну кривим оком підглядає. — Царський указ вже з підписом. — На, маєш! — борсук задерся з лисом.

— Я тут перший і азефа малпу підглянув — ти лиш свою табаку помянув.

— Пане браце — каже борсук — та што з того, чи я не останній з роду мого? Чей не будете ся кусати, коли ми ся ту — браце — зойшли других з торбами пускати. — Лисе, нюню ший торбину, може самому придасться на лиху годину. Аво! Лис злочинець й обманець. У нього на душі нема нічого святого.

— По що дурно тратити слова? Не тямиш вовка Неситого — яка його була горда мова? Той, що у гніздечку тулить малпу Фрузю — Лисе — нюню — подьже ближе! На, табаки! Я ти розповім про Бурмилове посольство: Гордо йшов ведмідь Бурмило; ішов горами, лісами, долинами ярами.

— Гей! бо тут пют шпіритайку. Ій Богу! трудно пізнати парубка, чи дівку небогу. Червена краватка, накант сподні, ззаду латка; дівка в сукні, декольт, мешти, світ ся перевернув вже дорешти.

Ліс і морг землиці поділили аж на десять частей, дітей у школу не посилають — хто буде пасти?!

У неділю зараз зрана до пізної ночі денатурат і „Сяя, ой дана, дана."

Доня маму горшком в чоло: Трястя тобі бабо! навіть волосся не закрутиш охабо!

Парубіка батярище, плящина в кишені, у голові січка, за те „ліворвер" у жмені.

— Ой, лисику пошто ми ту пришли з чужим музикантом?

Скоро вилізе з міха шило; ще про других звірів

теж напише Кум Гаврило.

—o—

Уживайте лише

знаменитої цикорії **„ЛУНА"**, здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ"** і солодової кави **„ЛУНА"**, виробів Української Кооп. фабрики

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"

Львів XV., вул. Церковна 2.

ГОСПОДАРСЬКІ ПОРАДИ.

По Різдві то кожний щадить пашу, бо не знати, як довго потривае зима. Дає худобі щонебудь, коби лише чулася ситою. А що в кожнім господарстві є полова, то домішують її до корму, щоби мовляв, не марнувалася. Безперечно, можна давати полову лише свиням, а корови хорують від неї на „забиття". Паша стане тоді в тельбусі на камінь, а худобина перестае жувати. Вуха в неї зимні, сама горбиться і „перебирае" ногами. На таке найліпше не дати корові їсти зо 2 дні і зараз заляти 2—3 келишків сильної горівки.

Алькоголь розгріває худобиний жолудок і побуджує до ліпшого травлення.

Сільські чародії пускають в той час худобі кров, проколюючи шилом шкіру на хребті. Це велике варварство, яке хорій худобі не то, що не поможе, але зашкодить. Таких лікарів-добродіїв треба зі стайні проганяти і порадити, щоби цей спосіб лікування випробували перше на своїй задній части тіла.

Коли корова неспокійна при доєнні — найкраще положити їй на хребет велику плахту (зложену кілька разів) намочену в зимній воді. Корова зараз успокоїться й дасться доїти. Путання неспокійної корови, або биття нічо не поможе. Воно ще більше корову роздразнює.

—o—

ЛЮБОВ ДО БАТЬКІВЩИНИ У ЛАСТІВОК.

Вже від давна вчені ствердили, що у птиць дуже сильно розвинена любов до землі, де вони стали жити. Птиця вивезена навіть дуже далеко, намагається вернутись до землі, де находиться її гніздо. Спосібність птахів орієнтуватися у просторі та вертатись до гнізда це одна із тайн науки, досі невияснених. Перед кількома роками переводили досвіди з ластівками: переконалися, що вони вивезені і випущені на невідомому їм терені верталися до гнізда з віддалі 120 км. В іншім випадку перелітали вони шукаючи рідного гнізда поверх 700 км. Стверджено, що ластівки можуть перелітати денно 400 км. та що непогода припізнює їх лет. З виконаних досвідів стверджено також, що птиці не орієнтуються у просторі при помочі зору, але що кермуються вони якимсь таємним, досі невиясненим інстинктом.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок 9. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 6 (78)

Львів, 15-го березня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

ПОКЛІН ТОБІ ТАРАСЕ!

Українська Молодь в Новому Санчі — в честь Тараса Шевченка.

На велике діло.

Подяка Братам за морем.

На доказ того, що Українці, де вони не булиб, памятають про долю Рідних Сторін, подаємо до загального відома та заразом шлемо цією дорогою вирази якнайщирішої подяки й українського поздоровлення з Лемківщини: **Вп. Учням** Школи українських національних **танків Івана Заблоцького** в Едвардсвил, Па, які в часі Різдвяних Свят заколядували 13 ам. долярів на культурну поміч Лемківщині.

Дальше **Українські Шкільні Діти** при українській греко-католицькій церкві св. о. Николая в Ельмайра Г. коло Ню-Йорку заколядували 20.58 ам. долярів (або 108.25 зол.) та **українські Співаки** при українській греко-католицькій церкві Господнього Вознесіння в Сейр Пенна призначили з коляди 20 ам. долярів (або 105.20 зол.), які разом у сумі 213.45 зол. переслав **Впр. о. В. Довгович** парох у Сейр на шкільну поміч українським ученичам з Лемківщини. Славно Рідні Брати!

Тільки цей господарює добре,
хто зі своїх хочби невеликих заробітків складає постійно якусь квоту на вкладкову книжечку ощадности
КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ
„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

† Посмертна згадка.

У вівторок 2. березня ц. р. вечором помер зовсім ненадійно **професор Володимир Чайківський у Сяноці** в 53-ому році життя. Покійний був у Сяноці понад 20 років професором української мови і літератури в польській гімназії, до якої ходить доволі багато української молоді. Якщо зважити, що Покійному доводилося працювати в чужому середовищі підчас і по наших визвольних змаганнях та в атмосфері відомої політики на Лемківщині, тоді щойно можна уявити собі важку працю професора української мови та літератури. Одначе Покійний поборював усі трудноші й чесно та совісно сповнював свій обовязок українського педагога перед рідною молодю, якій вщіплював національну свідомість і любов до рідної мови та літератури. Крім того находив ще час на живу працю в культурно-освітніх наших товариствах у Сяноці, в яких брав живу участь як член видїлів читалень „Просвіти“, Народнього Дому і т. д.

Земля пером доброму Навчителеві та Громадянинові!

„СВІТ ДИТИНИ“ — газетка для українських дітей,

яка виходить від 1919 року у Львові під редакцією Михайла Таранька — **допущена до шкіл** на основі рескрипту Міністерства Освіти у Варшаві з дня 15. лютого 1937. до ч. **II. Pr. 14938/37.**

Подаючи це важне оречення Шкільної Влади до загального відома — поручаємо всім нашим читачам, а в першу чергу Всеч. Духовеству та Учительству на Лемківщині, щоби цю газетку передплатили для шкільних бібліотек.

Львівська державна наукова бібліотека
№ 8

Скарби Української Лемківщини.

(В добре вихованій й образованій — релігійно, культурно-освітньо й національно-суспільно — українській, лемківській дитині твердиня, надія й будучність української Лемківщини).

Надія й будучність кожної нації — це його нарід, це його молоде покоління, це молодь. **Без своєї власної, достаточно образованої, інтелектуально розвиненої, добре вихованої й до позитивної, національної праці заправленої молоді кожний нарід,** хочби ще він був на тепер, не знати, який сильний й могучий, **стоїть перед неминучою загибіллю й упадком.** Відси то такі розумні, культурні й предвиджуючі народи, як новітня Німеччина, або Італія, стільки спритy, підприємчивости, засобів й енергії вкладають у діло належного виховання своєї молоді, яка має стати основою й заборолом їхньої національности й держави.

Таким самим, а то ще й більш неоціненим і незаступленим скарбом є теж молодь і для нашої, безвольної, Української Нації, а зокрема для найдальше на захід висуненої вітки українського народу, на Лемківщині. Тут молодь перша горнеться до української, національної освіти й культури; тут свідома молодь ставала завжди перша в ряди пробудителів і поширителів української національної свідомости по наших селах, тут молодь, вихована у двох українських гімназійних бурсах в Сяноці і у Новому Санчі дала Лемківщині першу її власну, свідому своєї національної приналежности і працьовиту українську інтеліґенцію. **Тут українська молодь і на будуче має виконати свою рішаючу ролю у сформуванні кращого майбутнього нашої української Лемківщини** — і то так на церковному як теж і на національно-культурному й суспільно-економічному полі. Цій нашій лемківській молоді ніхто не може уже затемнити її високого українського ідеалізму та видерти їй — її українського серця з грудей, хочби це були навіть несвої семінарії в Кракові чи в Дубні!

Одначе, щоби ця наша лемківська молодь стала справді такою, саме, щоби стала дійсним, незрушимим скарбом Лемківщини, то **вона мусить безумовно отримати старанне й позитивне, всесторонне, релігійно-національне й суспільне виховання,** мусить заздалегідь заосмотритися у засібний й здоровий, духово-моральний і національний капітал, з якого могла б вона опісля обильно черпати й успішно видаткувати для свойого українського народу й Батьківщини А таке виховання, такий своєрідний капітал треба її дати вже від самого світання (зарання) її духового життя, себто вже від її дитячого віку. І цей саме обовязок тяжить на усій нашій українській суспільности, зокрема на нашій українській Лемківщині.

Виринає питання, в якому напрямі повинна у практиці йти виховна культура нашого малого діточого квіту на Лемківщині? Відповідь коротка! Ця культура повинна йти і розвиватися в напрямі релігійнім, інтелектуально-освітнім та в національно-суспільнім.

І так:

Коли йде про релігійно-моральну культуру нашого діточого наросту на Лемківщині, **то цю чинність мають виконати українські родичі і наша українська греко-католицька Церква,** або конкретніше кажучи, українська мати в дома, а український душпастир в церкві і в школі, та в душпастирськім пожиттю й контакті з дітворою. Бо кожна українська дитина на Лемківщині, якщо вона має бути справжнім скарбом Української Нації, мусить безумовно сперти розвиток свойого духовного життя на сильних і здорових, релігійно-моральних основах.

Дальше: Розріст та скріплення інтелектуальних сил й елементарну, книжкову освіту має нашій українській дитині на Лемківщині надати в першій мірі його власний родинний дім і школа — **і то лише своя рідна, елементарна, українська наука й духово-освітня культура потрапить найкраще розвинути і удосконалити інтелектуальні сили української лемківської дитини** — і то тимбільше в добі ославлених „коронних дзеканів“ та палення ними деклярацій за українською мовою навчання в школі.

Вкінці національно - суспільне виховання дасть українській дитині на Лемківщині **добра українська книжка й газета та українські діточі садки й захоронки.** Ці останні, в яких дітвора збирається разом, треба закладати по усіх, а принайменше по свідоміших і засібніших українських лемківських селах. Про українську знову читанку та взагалі про українську книжку до науки для своєї дити повинна в першій мірі постаратися її власна рідня, а це її **рідний батько й мати!** Для них є це тяжкий, родительський та відповідальний національний обовязок! **Відтак української книжки до читання та до поглиблення національної освіти й знання нехай достарчить українській дитині на Лемківщині добірна українська діточа бібліотека!** Така бібліотека, відповідно скомплетована й скатальогована, повинна знайтись або у парохіяльному домі, або — на випадок вітрання й небезпеки з „Устроня“, чи з Оншоду — в читальні, або в кооперативі, або таки у якогось звичайного, національно свідомого й чесного господаря.

Для дорастаючої дітвори — з посіданою елементарною освітою — треба при таких бібліотеках уряджувати й вміло провадити **виїзничальні книжок** — так, щоби кожна українська лемківська дитина мала нагоду й можність перечитати всі книжки, які знаходяться у тій бібліотеці. Рівночасно треба нотувати всі спостереження з успіхів читання, та відповідно використовувати їх у пресі.

Нехайжеж українські родичі душпастирі й національно-культурні діячі на Лемківщині ще раз усвідомлять собі те, що **старанно вихована й образована українська лемківська дитина стане нездобутою твердинею нашої української Лемківщини!** Нехай знають і свої й чужі, — свої для заохоти й науки, а чужі для опамятання й ос-

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.
і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

тероги, — що ніякі іновації типу злободневної трохан'вщини в школах, н'які старозавітні, змиршавілі етимольогії і язичія на „Устроню“, ніякі „Пломикі“ й „Пломичкі“ з обсягу накиненої примусово дітвор: шкільної лектури та ніякі новомодні „знатоки“ т .зв. лемківської мови — **не потраплять винародовити нашої свідомої й образованої української дитини на Лемківщині!** Цієї дитини, котра — в Бозі над'я! — при вмілому накладі наших зусиль і праці таки присвоїть собі раз на завжди знання рідної мови, рідної історії й культури, литви й рідного слова, рідної пістра розгориться жаріючою любовю до своєї рідної, а так тяжко поневіряної української греко-католицької Церкви й народу, для котрої дороговказом стануть світлі постаті з нашого давно й недавно минулого та для котрої **метою буде Божа Слава й краще майбутнє нашої Батьківщини!**

Відси й наш клич: **Нехай живе богатіє і зростає у своїй релігійній та у своїй рідній національній культурі наша українська дитина на Лемківщині!**

—o—

ЦЕНТРОСОЮЗ

поручає сільським господарствам солідні

МАШИНИ,

штучні погної і всіляке сільсько-господарське

ПРИЛАДДЯ.

Заводім корисний лад у нашому господарстві.

Населення Лемківщини дуже вбоге під економічним оглядом займається переважно рільництвом, крім цього в літі збирає суниці, малини, гриби і за це набуває гроша на сякий такий прожиток. Між населенням є дуже здібні ремісники, гонтярі, боднарі, колодії, столярі і т. д. Рівнож торгують опалєвим деревом, яке купують переважно в жидівських і панських лісах і порубане возять до міст.

Рільна культура назагал низька, любуються дуже в конях і без цього не можуть жити. Лемко воліє бути без молока і мати саму ялівку, щоби тільки мати коня. А пасовиськ громадських там нема, кожний ховає коня на своїм господарстві, переважно в стайні. Заробітків для коней теж нема. Тож більше як пів року (поза роботами в полі) кінь стоїть бездільно й зїдає пашу. Господар хиба має цю користь, що час від часу, головно в торгові дні виїздить до міста, мовляв, він добрий господар, бо має коня. А молока, ще зимою, взагалі не бачить, діти через це мізерні.

Тимчасом дуже малу увагу звертають на відповідне хования рогатої худоби, головно коров. Щойно, коли повстали там кооперативні молочарні і пробівки виказували низький відсоток товщу — й це заінтересувало господинь: — Чому це так? Тому радимо вам, наші браття, звертайте більшу увагу на відповідне годування і добір коров. Бо молоко це для вас і ваших дітей здорова пожива та маючи на місці сметанкові станиці, можете по добрій ціні частину молока продати. До міста що тижня не мусите їхати, товарі першої потреби маєте в селі у своїх кооперативах, а де нема їх, то в склепах українських купців, а по убрання чи роботи що тижня до міста не мусите йти, бо убрання вистарчає вам що найменше на рік. Той змарнований на ярмарках час зужийте на більше припильнування коров, подбайте про відповідне їх приміщення, а переконаєтеся, що це вийде вам на добро.

Ще одна справа вимагає справлення, а саме відповідно дібраний дріб. Одинокі повіти, де ви живете, продукують курячі яйця, що не надаються на вивіз заграницю, бо не важать пересічно ані по 5 дека одне. Чомуж це так? Інші можуть продавати курячі яйця дорожче, а ви ні — тож це велика частина вашого збуту, тож і заплата за них є значною сумою у вашім приході. Тому ціна курячих яець для вас має величезне значіння, а ціна та залежить від якости, а якість від раси й годування курей — тож подбайте про добру расу й відповідне годування курей.

На прихід нашого господаря на Лемківщині складаються переважно такі позиції: прих'д за курячі яйця, масло, безроги та часами за ялівку. Отже з піднесенням якости їх росте ціна, а тим самим росте й прихід господаря.

Господарства через ділення між дітей маліють і для виживлення родини треба нині інакше господарити, як наші діди, які мали два або й три рази більше рілі як ми. Нині треба піднести рівень рільної господарки, вести її більше інтензивно (з тої самої рілі видобувати більше продуктів, як перше). Часи господарки експанзивної (коли для збільшення продукції побільшували обшар під рільну управу) за нами, нині вільної рілі нема, нових теренів загосподарювати не можна. До виявів нинішньої інтензивної господарки належать: управа рілі на штучних навозах, огородництво, пасічництво і т. д. Це є ділянки, що вимагають менше гектарів землі під управу, а більше вкладу праці — а в час безробіття охочі до праці є — тільки варстатів праці нема.

Треба пробити мур селянського консерватизму, мовляв, так господарив мій дідо — тато — так і я маю, що я там буду когось слухати, як собі там хтось пише. Ні! Нині наука є доступна всім, є ріжні середники для поширення знання, є фахові книжки, фахова преса, яка нотує нові вдатні експерименти, корисні для господарки. Тому клич **„ідім з поступом часу,** читаймо фахову пресу і поступаймо по її вказівкам, уладжуймо ріжні фахові курси, посилаймо своїх дітей до рільничих та інших фахових шкіл, до ремесла, до фабрик, а ці освідомлені одиниці впливатимуть відповідно на своє окруження. Треба вести показові шкілки, показові господарства та показову годівлю коров, безріг, курей — показові пасіли, показовий сад, щоби консеовативно (по-давньому) думаючі люди бачили, які наслідки дає пристосування нових метод праці, та щоб наочно дали переконати себе в доцільність такої, а не іншої господарки. Ці завдання повинні взяти на себе передовсім кружки „Сільського Господаря“, при допомозі всього свідомого громадянства Лемківщини.

Можливість піднесення добробуту нашого села є, бо ми здібні, ініціятивні люди. Маємо багато селянських хлопців самоуків, які могли би нераз сміло „конкурувати“ з інтеліґентами. Рівнож є відважні. Кілько то перед війною молодих хлопців з Лемківщини виїхало за море, в незнані краї, далеко ген-ген, і там доробилися майна нераз зовсім неінтеліґентні — часто неграмотні люди виїхали з нічим, а по кільканацяти роках верталися як „пани“. Але й на місці бачимо в них велику ініціятиву. Такі приклади, як останньо заістувала преса, що один лемко

приїхав ровером в часі морозів аж зі Шлеська на бранжовий курс Союзу Українських Купців до Львова, говорить багато про нього. Цеж молодий чоловік покинув село й пішов серед незнаний йому терен шукати заробітку. Але він там не вступав у ряди тамошніх купців, але відчуваючи кровну й духову звязь з українським народом зрозумів, що він повинен тяготіти до Львова, а не Катовиць чи деінде.

І дивне одне. Лемки, про яких решта народу в час творення Української Держави забула, лишаючи їх на поталу долі, які може найдовше зпоміж українського народу жили в темноті, суспільно й національно ліпше держаться як сусіди у власній державі. Берім прим. стрижівську округу; в кожнім нашім селі є читальняний дім, в кожнім селі є кооператива або церковний склеп, підчас коли в сусідів є села, де не може існувати кооперативний склеп (є прим. в однім селі 11 приватників враз з жидами), народніх домів теж нема. Є село на 10 кільометрів довге, яке не може здобутися на свій дім. Соромно їм було, що другі села, бато менші й то „русині“ мають свої доми — тож і вони зачали і по сімох роках будови розбирають нівї підмурівки.

Це вказує на нашу суспільну й національну вищість та більше розуміння збірного зусилля серед українських лемків.

В. Опарівський.

—o—

Що з цього має народ?

Дня 10. січня ц. р. відбулося в Стрижеві над Вислоком коло Ряшева „справозданє посельске“. Скликали ті збори посли з Б. Б. Шетеля зі Стрижівської округи, а Достих із Кольбушівської. Отже розіслала стрижівська гміна запрошення до всіх сіл. Саля „Сокола“ була виповнена по береги переважно селянами, щоб послухати того цікавого справоздання. Та в суті речі не було воно таке цікаве, а ще більше для нас Українців. Достих яко добрий промовець промовляв у першу чергу і згадав про завдання посла під теперішню пору. Завдання те є трудне. Кожний кандидат на посла представляє собі, казав він, що як буде вибраний, то щоб то було, щоби щось корисного не зробив для своєї партії. А тимчасом не так є. Там не можна всіх перекричати, а ще більше переконати, бо там є люди з ріжною освітою і переконаннями. Але вони зробили, що могли, чого доказом є, що зістали вибрані до різних буджетових комісій. Деякотрі посли, то навтіь не відзивались цілком, а вони, що могли, те зробили. Але в суті річи нічого конкретного не зробили. Бо найголовнішою справою для селян є парцеляція ґрунтів, а про неї можна вже було богато почути, але нічого реального. Говорив і про промахи селян, котрі покупили ґрунти з приватної парцеляції у гр. Потоцького, а опісля з зиском продали жидам. З черги приступив до обговорювання справи переселення села до міста, справи купецтва і торгівлі. Каже, що на купця дивляться всі як на шахрая і на злодія. Вже час, по його думці, змінити подібне відношення до християнських купців, щоби не дати себе використовувати жидівським купцям.

Посол Шетеля, селянин з Добрехова, бувший війт ґміни Стрижів, дав справоздання зі справ, які обговорено і вирішено, а також вирішувано в соймі. Вирішено там багато справ, але чи вони корисні для **селян**, то нехай розсудять ті, котрі то чули. Найбільше говорилося про ритуальний убій, щоби не знущатися над звірятами. Але гуманітарність (людяність) не бачить і не відчуває, що український Лемко гине з голоду і холоду і нема йому коми помогти.

Взагалі з перебігу справоздання можна було довідатись, що в Польщі живуть поляки, німці і жиди, а більше ніхто. По справозданні слідувала дискусія. Голоси забирали слухачі. Між іншими Гожельский, заступник війта в Стрижеві, підніс, щоби зліквідувати додаток мешканевий для учительства, а також зменшення пенсії для послів. Ті справи, щоб порушили посли в соймі. Відповідав на це Достих. Він сказав, що він за тим, щоби не давали мешканевого додатку, бо то є обтяження для ґмін, але не знає, чи то дасться вирішити. Щодо посольської пенсії, то вона і так не є велика (?), а посол, коли є у Варшаві, то мусить добре зїсти ,добре виглядати, так, що ті ґроші ледви вистарчають, а поза тим не може нічим іншим займатися. Але то не перешкаджає йому курити папіроса за папіросом, бо — пенсія на то позволяє.

Сусід.

МАЛИЙ РАХУНОЧОК „КОРОННОГО ДЗЄКАНА ЛЕМКІВЩИНИ“!

В часі переводженої в серпні 1936 р. строгої деканальної візитації парохії Суровиця, котрою управляє взірцево ревний український душпастир, Всеч. о. Теофіль Кміцикевич, не маючи вже йому шо прямо закинути, в домий „коронний дзекан“ **числив навіть на його відповідальність маленькі дірочки в ручниках й ілитониках — з записуванням до протоколу!...** Бо після засад своєрідної „рускої“ юристики й пасторальної „коронного достойника“ з Онщоду це неабияка „канонічна провина“, котрої — розуміється — нїякому українському душпастиреві, отже і цьому в Суровиці, простити не можна!

Забув тільки при цьому „коронний дзекан“ почислити свої, дотепер ще не звернені довги в суровицькій церкві, котрі він, будучи ще перед 1914 р. парохом в Суровиці сам своєю „всемилостивішою“ рукою записав до місцевої церковної касової книжки, а **котрі виносять 2.271 австр. корон передвоєнної вартости.** Про зворот тих грошей „коронна високість“ з Онщоду навіть тепер не згадує, ані не думає, хоч зїджена за них колись з якимсь „Русином“ ковбаса таки добре йому смакувала!...

Отже для українського священика, то хочби одна лише дірочка в ілитонику є злочином, котрий з дзвольською насолодою записується до протоколу, а тимчасом для онщодянського „достойника“, — то навіть безправне присвоєння собі церковних грошей, себто **святократство, це багателя, котра під теплим і чулим подихом „устроня“ уходить йому безкарно!**

—o—

— **Самі українці в КПЗУ.** В суді в Рівнім закінчився процес проти 15 комуністів, членів „Компартії Західної України“, і комуністична преса писала, що підсудні це самі українці. Хай читач по самих прізвищах підсудних вгадає, чи ті комуністи справді расові українці. Підсудні в тім процесі звуться: Хайка Ліпкерман, Абрагам Кац, Малка Райман, Ідель Фікс, Мошко Кайман, Ізраель Росс, Янкель Ісмер, Герш Гельфенбавм, Сурка Ліпкерман, Берко Володарскі, Юдита Штайнвурц, Абрагам Гелляр і т. д.

НОВИНКИ.

— **Жиди донощики.** Скарбовий уряд у Новому Санчі покарав кількох метких, підприємчивих господарів з Нової Веси за те, що вони торгували деревом. Донесення до уряду зробили місцеві жиди, які бояться, щоб селянин на своїй рідній землі та своїм деревом не торгував, лише щоби жид-шахрай був все посередником і за те ще затроював село своїми по...анськими або комунофільськими дарами. Варто би почути, чи жидам вільно торгувати деревом без дозволу відповідних властей?

— **Гуляй православна душо.** В Ізбах, грибівської округи забавлялися православні „руснаки" так завзято, що один танцюрист зарізав ножем другого гуляку на смерть. Ось до чого веде висока московська ідея...

— **Саламаху напихають — а за рідне слово погрози.** У західніх сторонах Лемківщини напихають ріжні людці, навіть „професори", московську бібулу й газети. Кожний, що лише хоче, може одержати скільки хоче примірників криничанських газет і других московсько-комуністичних рептильок — за це ще може дістати похвалу. Але якщо дехто хотів би занятися поширенням рідного культурного, українського друкованого слова — тоді зараз ріжні переходимці грозять за те криміналами, записують за гноївку, за пса, за криницю, мовляв — за кольпортажу підеш до тюрми. Вільно лише продавати (біда лише, що ніхто не хоче за сміття платити!) „благонадьожні московські сочіненія"...

— **Не буде у світі добре**, бо Америка забила впродовж одного місяця 600 тисяч коров, виливано лише 200 тисяч літрів молока до каналів, — егеж! У Данії забили 25 тисяч коров, а Бразилія висипала до моря лиш 8 мілионів кг. кави (отже половину світового експорту) на те, щоб ціна за мясо, молоко, каву не впала. А мілioни голодних, обдертих дітей і мілioни безробітних гине без праці і хліба. Спитаєте, чому таке діється у Божому світі? Тому, що ріжні іродові сини вдерлися до керми держав і заводять новопоганські (божевільні) порядки.

— **Переводили ревізію** в неділю 19. січня ц. р. з Санкової комендант і два постеруноквї у трьох українців з Пантної, горлицького повіту. У Василя Павлика шукали за карабіном навіть по горшках. Зновуж у Миколи Гливи с. Ілька шукали за револьвером, щойно у Асафата Гривни виразно сказали, що шукають за летючками („ульотками"). Ті летючки мала мабуть привезти зі Львова Маруся Русинко, учениця у Львові (стало замешкала у Ропиці Руській) та нібито завезти їх підчас Різдва до А. Гривни на авті. Розуміється в усіх трьох юнаків нічого не знайдено. Ціла історія про летючки була звичайним наклепом злобних людей, та хто зна, чи не за юдин гріш.

— **50 пожеж денно.** Статистика виказує, що в Польщі вибухає пересічно денно 50 пожеж. З тих 50 пожеж є 15 підпалів, 15 з причини злої будови коминів, інші з необережности, громів і т. д.

— **Вистерігайтеся пройдисвітів.** По українських селах у Горличчині вештався недавніми часами якийсь дуже підозрілий тип, що заходив до свідоміших господарів, до о. Парохів, дяків та оповідав про події в ліському повіті в 1931 р.; він завдавав селянам ріжні питання про українські справи — всюди подавав себе за щирого українця, що хоче підкріпити лемків на дусі та прослідити Лемківщину. Але шило вилізло з мішка, бо цей панок уже в Пантній сам себе зрадив і показалося, що він зветься Ян Стахуф, шлюсар. Він намавляв теж багатших і свідоміших господарів, щоби на його руки складали гроші — нібито на політичних вязнів (може на еспанців?!), але під дуже великою тайною. Тому памятайте всі громадяни і другим це поручайте, щоб кожного незнаного людця, що вештаються по наших селах в першу чергу треба вилеґітимувати та в разі найменшого сумніву віддати до громадського уряду. За біду не тяжко, а стереженого Бог стереже.

(І Прічка).

— **Замерз на вулиці.** У Варі коло Березова замерз на вулиці 92-літній старець Михайло Лемцьо, якого ніхто не хотів переночувати. Старець хотів перестояти ніч коло печі в місцевій школі та його викинули на двір і тут він зі зимна помер. Відповідальність за це понесить громадський уряд, який повинен дбати про бездомних односельчан і дати їм відповідне приміщення.

ПРИСИЛАЙТЕ ДОПИСИ, ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ та ПЛАТІТЬ ПЕРЕДПЛАТУ!

Практична Бібліотека „БАТЬКІВЩИНИ"

ЛЬВІВ, ЧАРНЕЦЬКОГО 8.

1. **Повний курс мужеського кравецького крою**

Ціна вже з пошт. пересилкою **10·50 зл.**

2. **„САМА ШИЮ"**

підручник, що вчить крою:

а) білля жіночого, мужеського, діточого і на постіль; б) жіночих суконь; в) жіночих і дитячих плащів; г) хлопячих убрань і діточих суконочок.

Ціна вже з пошт. пересилкою **8·50 зл.**

Висилаємо тільки за гот вку.

— **За крадіж громадських грошей** пішов до тюрми на 6 місяців Олекса Книш, бувший секретар з Улюча. Люди кажуть, що його слідами піде ще бувший війт, що разом „славно" урядували.

— **Ограбили костел** якісь злодюги в Диляґові коло Березова, забираючи всі вартісніші речі. Шкода дуже велика, злодіїв ще не вислідили.

— **Позір Динівщина!** Завсіди свіжу і здорову вудженину, товщі, мясо купуємо в **Динові у Степана Прокопа Ринок ч. 33.**

— **Покарали в сяніцькому суді** солтиса з Лодини за те, що він не допильнував чужої власности і дав арешту, або 10 зол. гривною. Цей солтис зветься Михайло Филип і про його було в новинках ч. 1. стор. 8 п. н. „Годує щурів".

— **У Перемишлі** відбулася анкета в справі боротьби з комунізмом. Такі анкети треба всюди скликати, щоб створити сильний протикомуністичний фронт на цілій Лемківщині. Збаламучених комуною треба освідомлювати на кожному кроці, бо комуна веде село до руїни. Боротьбу з усіми комуністичними жидівськими зазіханнями треба послідовно провадити аж до повної побіди. Адже бачимо, до чого довели жидо-большевики Еспанію, де брат мордує брата, еспанська земля купається в крові.

——o——

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

З наших сіл і міст.

Громадянка Анна Стецик зо Селиськ.

БОСЬКО В СЯНІЧЧИНІ.

Читальня „Просвіти" в Боську урядила для своїх членів просфору. Простора кімната читальні була заповнена місцевими громадянами; приїхав теж на це свято др. К. Цеплий й адвокат О. Хоміцький — оба з Риманова. Просфору посвятив місцевих парох о. дек. Михайло Величко. Відтак хор відспівав кілька колядок і пісень та др. Цеплий в короткій змістовній промові завізвав присутніх до тверезости вказуючи, що найбільшу моральну й матеріяльну руїну готує українському народові алькоголь, цебто піянство. Свідомі громадяни Боська вислухали реферату та зложили добровільно на Рідну Школу 11.60 зол. Під кінець промовляв голова читальні Андрій Лабяк і подякував зібраним за численну участь. Громадяни Боська мали найкращу нагоду в часі просфори переконатися, що в єдности непереможена сила народу.

ВОЛЯ НИЖНЯ КОЛО ЯСЛИСЬК.

Це село віддалене 26 км. від Риманова та 4 км. від Яслиськ. Воно рік-річно дає гарний доказ своєї зрілости. Саме й цього року свідомі громадяни зложили добровільно на Рідну Школу, як коляду — 11 зол. 44 сот. у Волі Нижній, та 7 зол. у Волі Вижній. З цього бачить кожний, що Лемківщина позбулася московського дурману та бачить, де її краще завтра.

СЕЛИСЬКА БІЛЯ ДИНОВА.

У цьому селі заснували **перший Кружок Союзу Українок на Лемківщини.** До Виділу вибрана: голова громадянка Анна Стецикова, місцоголова Марія Туцька, секретарка Пелагія Сич, скарбниця Омеляна Глушок, бібліотекарка Софія Кінаш, господиня Тереса Турчик. Членів покищо 43. Ухвалено сходини що вівтірка й пятниці, спроваджено книжки і часописи, „Жіночу Долю" і „Волю" та „Нашого Лемка". На трикотарський курс вписалося 15 учасниць, який провадить Ярослава Волинець. Відтак буде курс крою, шиття, куховарства та гігієни з відповідними рефератами. Слід згадати, що завдяки громадянці Анні Стециковій приходить до села 10 примірників „Жіночої Волі". Новозаснований Кружок дав уже 7. лютого ц. р. першу виставу п. н. „Данило чарівник" в салі Українського Народнього Дому. Ролю в цій виставі мала також Анна Стецикова та дуже гарно з неї вивязалася. По виставі відбулася танкова забава з власним безалькогольним буфетом. Одначе деякі „налоговці" і слабодухи ходили зі забави часто у відвідини до жидівської коршми панщину відробляти; вони там пяничили і складали пейсачові свою данину за смердюху. Так! Цього не будемо замовчувати, ще й тому, бо Селиська дуже свідоме село, на селищан споглядає Володж, Поруби, Лубна, Павлокома, Кінське, Яблонния, Глудно, Іздебки та дехто ще з дальша, що все про Селиська якнайкраще згадує. Невжеж тяжко вам минати жидівське багно? Ще не знаєте, до чого алькоголь веде? Памятайте, щоб це більше не повторилось, бо на першій сторінці всіх пяниць видрукуємо. Чесно і тверезо працюйте, бо лише твереза і здорова праця веде до добробуту і слави нашого народу.

ЛУБНА КОЛО БЕРЕЗОВА.

Загальні Збори читальні „Просвіти" в Лубній відбулися дня 24. І. ц. р. У виділі лишилися старі члени. У звітовому році було 4 вистави, 1 фестин. Перечитано 167 книжок ріжного змісту, з того жінки 76, мужчини 91. Цей рік буде кращий, бо вже скінчена будова своєї домівки. Помагай Бог!

Українська мати з донечкою зо села Зиндранової к. Дуклі.

РОЗДІЛЛЯ В ГОРЛИЧЧИНІ.

Люди в селі бідні, не мають ніяких заробітків. Надобавок злого Розділля межує з польськими селами та звідтам починається вкрадати комунізм. І так збаламучений недавно інжинером Дуркотом, Олександер Бодак, що разом хотіли Лемківщину переселити на Сибір, тепер у службі червоних в Еспанії воює за большевицьких нехристів-жидів, які знищили культуру й завели пекло на землі. Щоб рятувати еспанську комуну, большевицькі аґенти збирають по всему світу добровольців і висилають на певну смерть до Еспанії. Так то й Бодак попав між цих „освободителів".

ПОРУБИ КОЛО БЕРЕЗОВА.

Читальня „Просвіти" у Порубах уладила спільну вечеру без алькоголю. Гості гарно гостилися, колядували та по колядках переведено добровільну збірку на Українських Інвалідів; зібрано 3.30 зол., які переслано через Адмін. „Нашого Лемка" до властивих рук. Пізним вечором старші громадяни розійшлися, а молодь спокійно і культурно забавлялась.

ЛОДИНА К. МРИГОЛОДА.

На весіллі Омеляни й Івана Фика в Лодині зібрано на Рідну Школу 1.57 зол. Гроші переслано через „Нашого Лемка" Рідній Школі. Щастя й гаразду бажаємо молодим громадянам.

Пригадка на часі.

Важне для о. Парохів і всіх церковних комітетів.

Кожного року перед Великодніми Святами переводиться основні порядки в наших церквах. Це дуже похвальне діло, що його наші жінки і дівчата виконують; саме вони миють долівку в церкві, витирають порохи, чистять свічники, плетуть вінці, роблять цвіти, щоб якнайкраще привітати Христа Царя в так великому роковому торжестві. Весело буває скрізь, бо вже перша весна будить наші Карпати до нового життя. Лунає сміх, гамір дітвори; газди ладять господарські приряди до першої орки, газдині сіють розсаду — скрізь радість, що Господь допоміг щасливо перебути зиму та дочекатися кращих ясних днів.

Кожна людина старається в тому часі приготовити себе до нового дальшого життя в першу чергу морально та по спроможности й матеріяльно. Жінки ладять чистеньку одежу дітворі, дівчата вишивають сорочки, рушники, все, щоб гідно зустріти Великі Дні. Зновже Отці Парохи разом з церковним комітетом дбають, щоб привести до ладу дім Божий. Але не все можна так зробити, як хочеться. Знаємо, які тепер часи, що наші церковці вбогі, тож годі деколи здобутися на нове вивінування наших церков у потрібні, часом дуже конечні речі. По багатьох наших церквах треба неодну річ відновити, вичистити, вибілити. Саме всі церковні ризи, хоругви, килими і другі тканини можна через хемічне відчищення й перекрашення довго ще вживати, бо сьогодні тяжко закупити нові.

Нерідко теж у наших церквах бачимо багато фелонів, хоругов, яких тканина зовсім ще тривала, лише забрукана, або краска на них злинняла й тому вони невідповідні до вжитку. Того рода фелонам, хоругвам можна через хемічне чищення привернути давню краску і блеск; зокрема старі злинявілі ризи можна все перекрасити на чорно, що головно дуже корисне.

Такі роботи виконує дуже солідно одинока українська механічна пральня „АТА" у Львові, при вул. Зеленій ч. 31. Ця фахова робітня йде за найновішими здобутками в ділянці хемічного чищення і крашення тканин, веде на зразках заграничних підприємств окремий відділ хемічного чищення і крашення фелонів і хоругов. Роботи виконує фірма совісно, дбайливо та по приступних цінах, тому всі роботи з обсягу прикрашення наших церков з повною відповідальністю поручаємо віддати вказаній фірмі — свій до свого.

Над Вислоком слава не пропала.

(Високий, релігійний, культурно-національний й економічний рівень Боська. — Примірні і працьовиці, українські душпастирі. — Завзята, хоч безуспішна і безвиглядна нагінка на Боську!...).

Боську належить до найсвідоміших, українських, лемківських сіл... Босчани радо горнуться до організованости, до освіти і праці... Мають свою українську читальню „Просвіти", мають свою молочарню, мають школу, мають кооперативу! Це нарід культурно розвинений, працьовитий і солідарний...

Що більше?... Під релігійно-церковним оглядом — це передова, лемківська парохія!... Товариство Апостольства Молитви гуртує тут від ряду літ поважну скількість членів, котрі часто приступають до св. Тайн, та є діяльними і примірними християнами. Прим. дня 11. VI. 1936 р. приступило з нагоди соборчика 400 ,а дня 21. IX. 1936 р. — 200 осіб до св. Тайн. До цього рівня свойого релігійного розвитку, своєї української, національної освіти, культури і знання, та до господарської організованости дійшли Босчани під проводом своїх ревних і жертвенних, українських душпастирів, котрі не жалують ні своїх трудів, ні праці, ні здоровля для добра парохії...

Одначе цей розцвіт релігійно-національної й економічної культури українського Боська, став сіллю в очах так місцевих, як і позамісцевих приклонників москвофільського табору. Вони бажали би за всяку ціну змінити і переробити цей стан на свій лад і на свою користь!... Одначе їх намірам стоїть тут передусім на перешкоді український душпастир в Боську!... Тому вони, спираються на засаді: „Поражу пастиря і розбігнуться вівці стада", розпочали шалену і завзяту нагінку на Впр. о. декана Михайла Величка, пароха в Боську... Вслід за тим посипались на нього численні, з самого „устроня" замовлені скарги, відтак безконечні слідства, переслухання, доходження і протоколи, з черги відібрання деканального уряду, напімнення, погрози і канонічний нагляд, а вкінці примусовий заряд ерекц. ґрунтів, та здержання місячної дотації!!... З окрема що до примусового заряду, то декотрі кажуть, що то як-раз скрити мацки відомого „Коронного Дзєкана Лемківщини" так далеко сягають!...

Але дарма!... Не скуєш душі живої, ні слова живого!... Не розібєш сталевих вузлів взаїмної любови, єдности і пошани між українським душпастирем в Боську, а його парохіянами!... Радше поломиш собі всі зуби на „устроню", як зломиш національну солідарність і витривалість українського Боська!... Босчани певні, що з цеї, накиненої їм насильно боротьби вийдуть побідно!... Оборонять і свойого душпастиря і свою національну честь!... Вони свідомі цього, що нема сили під сонцем, котра би їм, як добрим католикам і ревним та щирим Українцям, заборонила молитися в їх церкві за свій нарід і за Батьківщину!... На це вже навіть ні гордовитий „Коронний Достойник, ні самопевний Васьо, ні потульний Вуйко, ні здеґрадований Ванцьо, ні їх позакулісові помічники й інтриганти нічо не порадять!...

ГЛУДНО К. ДИНОВА.

У селі було недавно еспанське видовище. Місцеві дикуни-неукраїнці впали в ночі до салі, де відбувалося весілля Марії Черкес і Миколи Яреми та почали розбивати гостей. На жаль між цими „еспанцями" було кількох несвідомих з долішнього кінця села, що теж гороїжилися, бо денатурат робив з них войовників. Чужим не дивуємося, бо вже така їхня вдача, але ганьба, як свої зачинають братовбійчу війну наче Глудно під Мадридом! Ганьба!

ВАРА КОЛО ГЛУДНА.

Числить ще сьогодні 310 душ українського населення. У селі велике зацікавлення народньою роботою, молодь хоче освідомлювати себе, читати українські книжки, говорять також про будову свого дому. Вправді час до часу піддержує громадян Вари сусідній о. парох, але йому задалеко. Найкраще булоб з Володжі частіше навідуватись до наших братів у Варі та повести їх на кращі шляхи. З Сянока повинен хтось поїхати з рефератом, можеб так дитячий садочок або Кружок Рідної Школи заснувати — Варяни просять і чекають.

Вища людина йде тільки власним шляхом.

Уживайте лише пасти

Елєґант

до черевиків і ШВАРЦУ до чобіт

виробу української хемічної фабрики

О. ЛЕВИЦЬКА і С-КА

ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

Новий польський табор.

Від давна вже ходили чутки, що на припорученння урядових чинників полковник Адам Коц має зорґанізувати нову політичну партію, яка мала б піддержувати політику теперішнього польського уряду. І ось дня 21 лютня ц. р. проголосив полк. Коц, через радіо, політичну декларацію нового політичного польського табору. Ця деклярація складається з 9-ти точок.

В першій точці говориться про те, що основою внутрішнього життя Польщі є квітнева, себто рік тому змінена польська конституція. Ця конституція запевнює державі сильну владу, сперту на авторітеті президента держави. Точка друга говорить, що другим важним елементом нинішнього польського життя це армія. Третя точка говорить про те, що держава, це єдина форма правильного й здорового буття нації. Дає народові техніку могутньости й орґанізації його вічного розвитку. В четвертій точці говориться про те, що польський нарід у величезній більшості католицький, привязаний до своєї церкви, тому католицьку церкву слід окружити належною опікою. Права інших віроісповідань окреслює конституція.

Точка пята говорить про суспільний устрій Польщі. Цей устрій має спіратися в своїх підставах на широкій масі робітників. Комунізм і клясову боротьбу відкидається. Заховується засади приватної власности, як теж приватної підприємчивости одиниць. Держава окружує опікою приватну ініціятиву й устійнює засади, які запевнюють відповідні умовини для праці рук і корисности капіталів. Взаємини між працедавцем і працівником мусять під контролею й натиском держави, в той спосіб уложитися, щоб запевнити варстатам розумні умовини продукції, а робітничим масам запевнити завтрішній день й постепенний, але постійний ріст життевого рівня. Працедавці і працівники мусять навчитися засідати при однім столі й уложити співжиття й співпрацю в совісних рамах реальних можливостей, памятаючи про варстати праці, що з ними звязане не лише їхня судьба, але й буття Польщі. Точка шеста говорить про село. Питання села, — говориться в деклярації, — це одно з найважніших питань у Польщі. Від його розвязки в великій мірі залежить процес росту сил польської держави. Тому треба змагати до перебудови хліборобського устрою, збільшення суми селянської землі. Треба перевести комасацію і меліорацію, піднести хліборобську культуру села, зраціоналізувати збут продукції, зорґанізувати доцільний і вигідний кредит для селянських потреб, піднести освіту й громадське вироблення сільської людности, протиділати дальшому дробленню селянської власности. В точці семій говориться про потребу розвитку міст і містечок. Цей розвиток, а враз з ним і розвиток польського ремесла, промислу й торговлі має уможливити відплив надмірну людности з села, та причинитися до ліквідації безробіття. Точка восьма говорить про те, що польська наука, мистецтво й література мають мати піддержку держави. Точка девята говорить про національні меншини. В ній признається скремішність, що відрізнюють національні меншості, які живуть в Польщі, від поляків. Ті окремішності признається до того часу, коли вони не вдаряють в інтереси держави й поки їх навмисне не використовується для будови між поляками і тими меншостями китайського муру й для ґрунтування ненависти. Щодо жидів, відкидається всякі антисемітські відруки, але допускається господарську боротьбу з ними.

На прикінці деклярації є заклик до співпраці усіх тих польських політичних і суспільних ґруп, що годяться з її напрямними.

Довго ждали поляки — говориться при самому кінці — щоб діждатись тієї хвилини, коли в суспільності угрунтується переконання, що поляків не стати на те, щоб ходити самопас осібними стежками, що лучаться лиш в деяких хвилинах, про свято“.

„Найвищий час — кінчить деклярація — скупчити витривале, щоденне зусилля, щоб кожну енергію якнайбільш економічно і якнайбільш раціонально. Не вільно гайнувати часу, бо деінде віддавна вже заросли доріжки й стежечки ідейних самсобіпанів, а натомість чутно залізний крок могутніх і здесциплінованих рядів, ведених однією волею до однієї цілі“.

Своєрідна етика й мораль „Коронного Дзєкана“.

Зробити якусь інтриґу й донести, а відтак кпити собі зі своїх жертв, та тішитися з насолодою їх нещастям, — ось це улюблене ремесло відомого „коронного достойника“ в Оншоді. Так бувало завсіди, так діється особливо від хвилі, як „коронна ґідність“ і львина часть фактичної „владзи“ повисла над Оншодом.

Саме на днях провірили ми, що т. зв. „Коронний Дзєкан“ доносив в місяці серпні 1936 р. на „Мазепінцев“ з Боська і з Пельні до „устроня“, що вони в дні 7. VII. 1936 р. в Одреховій мали нібито щось говорити про Ванця, та що нібито це стало причиною відібрання деканального уряду Впр. о. М. Величкові з Боська. В доносі йшло про кинення лихої тіни на „Мазепинця“ з Пельні, що — розуміється — не вдалося „коронному достойникові“ ніяк осягнути... В цьому самому доносі було теж сказане, що мовляв п. Фуґлевичівна з Королика мала нібито щось казати на т. зв. адміністратора — тоді, коли „коронний маєстат“ впроваджував Всеч. о. Д. Дзяму в обовязки сотрудника в Королику Волоським. Під доносом було написане: „По перечитанію сожеши!...“ (по-українському: спалити.)

Йде нам тут не про предмет доносу, бо кожному ясно, що він тенденційний і неправдивий, але про темну етику і мораль самого доношчика, котрий, боячися взяти на себе моральну відповідальність за свою „чисту“ роботу, казав чвертку паперу зі своїм доносом спалити!... Ось на тім найкраще показується, чиї то руки „нечестиві“!... Цю „русскую“ етику і мораль відомої грубої, „русской“ риби кожний з наших Читачів вже сам собі найлучше скваліфікує...

Чи донос дійсно спалено, не знати?... Відай ні!.. Можна припускати, що зложено його таки до „безцінних“, устроняцьких скарбів, бо там такі річи з найвищим пієтизмом і пошаною записується, складається і переховується!... Та не тому, щоби „русская“ слава не вмерла й не пропала!...

УЛЮЧ НАД СЯНОМ.

Тут знову інакша Палестина. Ґази на т. зв. Крайчиках хотіли приподобатись жидам, що робили своїм сурам весілля, тому за одну затухлену прасівку побудували жидам тріюмфальну браму. Таким будівничим був Микола Ба. син А., Теодор Яв., Микола Ка. Ми знаємо, що Улюч гарне і свідоме село, але не знали ми, що за дурну прасівку найдеться кількох шабесґоїв, які своїми чинами запоганять село. Це прикре, але правдиве, що живуть ще жидівські наймити в українських селах. Час освідомити себе! Друга сторінка медалі краща й потішаюча. Саме свідомі члени (98) Кружка „Сільського Господаря“ в Улючі вибрали на загальних зборах нову Раду з Юрієм Варським як головою, Миколою Морайко містогол., за секретаря вибрано Володимира Сосницького. На внесок нововибраного голови Кружка намічено плян праці на цей рік з тим, щоб у селі якнайкраще повести садівництво. Також постановлено дохід з кооперативи „Єдність“ призначити на закупно щепів для членів кооперативи. Гарний також і цінний внесок громадявина Миколи Межибрідського, щоб заложити при Кружку допомоговий шпихлір. Бажаємо новій Раді Кружка гарних успіхів.

ДОБРА ШЛЯХОТСЬКА К. МРИГОЛОДУ.

У гарно прибраній салі Українського Народнього Дому відбулося святочне ділення просфорою в дні 7. II. ц. р. Зібраних гостей (40) привітав місцевий парох о. Іван Гайдукевич, що разом з Дружиною нічого не жалували, щоб якнайкраще відбулося ділення просфорою. Зібрані співали коло деревця гарні колядки і народні пісні. Впр. о. парохові та його Дружині подякував в імені зібраних місцевий дяк Василь Сухий і сходини закінчено відспіванням національного гимну.

ФЕЛОНИ, ХОРУГВИ, КИЛИМИ
та всяку одежу хемічно чистить, відновляє і красить
одинока українська
МЕХАНІЧНА ПРАЛЬНЯ „АТА“
у Львові, ул. Зелена 31.
З провінції просимо посилати поштою.

Найшли себе сліпі коні.

ПОХВАЛЬНА ГРАМОТА ПРАВОСЛАВНОГО „ВОСКРЕСЕНІЯ" ДЛЯ Т. ЗВ. „АПОСТОЛІЧЕСКАГО АДМИНИСТРАТОРА ЛЕМКОВЩИНИ".

(Справа греко-катол. церковного дому з площею в Чорноріках не притихає! — Ліпша отверта, переконуюча щирість, як облудне й невдатне удавання!).

Православний місячник „Воскресеніе" помістив у своїому 1. ч. з 1937 р. стор. 4 довшу статтю п. з. „Хоть би було за що!" — з негативною критикою українського львівського щоденника „Діло" за його слушне й річеве становище супроти москвофільського общества Качковського, та супроти сильних тенденцій цього общества до російського православія. Приводом до відносних інкримінованих статтей в „Ділі" та до повищої статті „Воскресенія" дала справа католицького церковного дому з площею в селі Чорноріках на Лемковщині, що його т. зв. **„апостоліческий адміністратор" приказав дарово записати москвофільсько-православному обществу Качковського.**

Навязуючи до цієї справи, російсько-православне „Воскресеніе" пише: „Гдесь там на Лемковщині, в с. Чорноріках, уніятскій апостольскій адміністратор о. Яков Медвецкій, утвердив передачу клаптика землі місцевої гр.-кат. церкви місцевій читальні О-ва ім. Мих. Качковского. Подробиць того факта не знаєм і они навірно мало інтересні. Віроятно місцеві відношеня і услов'я такі, що самі рускі уніятскі парохіяне і члени тої читальні тої передачі домагались, так що апостоліческому адміністратору не оставалось нічого іншого, як лиш еї утвердити і він, **як рускій уніятскій священник, то і зділав, що, розуміется, з его сторони — признаєм то открито, лиш коби то наше признанє ему не пошкодило! — діло добре і похвальне".** (!!!) (Підчеркнення наші). Що більше? Кільнакацять стрічок дальше висказує ця православно-російська газета під адресою о. Медвецького таке побажання: „Ми таки тут вже наперед скажем, що **еслиби в цілім ряді сел апостоліческій адміністратор утвердив подібні передачі церковної землі читальням О-ва ім. Качковского,** то і тогди то не малоби на відповідні відношеня межи православними і уніятами ніякого вліяня, ні значеня", що — річ очевидна не годиться з правдою! Відтак „Воскресеніе" картає наше українське „Діло" за те, що воно буцім то „випалило в апостоліческаго адміністратора тяжким набоєм обвинене, що **він тою передачою піддержує православіе!"** А хиба ні?

Отже православне „Воскресеніе" вбирає на себе адвокатську тогу та **завзято боронить свойого „русско-православного патріота",** хоч відомости тогож „Воскресенія" про байдужі для нього подробиці католицького церковного дому з площею в Чорноріках є таки неточні й невірні! Бо в дійсности не греко-катол. вірні в Чорноріках домагалися передачі згаданого дому з площею схизматицькому обществу Качковського, **але др. Семен Возняк,** адвокат з Коросна — і то **проти волі цілого села,** себто так істнуючої там гостки „русскіх", як і переважаючого загалу Українців!

Дальше, не згадує теж „Воскресеніе", що т. зв. „апостоліческій администратор" **два рази,** а **це декретами** з дня 4. X. 1936 і з 13. XII. 1936 р. **приказав — і то під загрозою канонічних кар — українському дишпастиреві в Чорноріках підписати контракт даровизни місцевого католицького дому з площею схизматицькому обществу Качковського!** А за третим разом дня 30. XII. 1936 р. теперішний „великий канцлер Лемківщини", о. Секержинський, вигукував сильно в „курії" на тогож о. душпастиря та **грозив йому перенесенням аж до Радоцини,** якщо не підпише відносного контракту, бо мовляв, **„печатка за всьо відповідає"!...** Але нам тимчасом здається, що **ця печатка буде таки добре бечати перед св. Апостольським Престолом,** бо ціла ця справа опинилася вже в Римі, де будуть її розглядати Найвищі Церковні Власти!...

Що до „Діла", то можемо заповнити „Воскресеніе", що становище цього нашого українського щоденника, заняте в повищій справі, поділяє ціле українсько-католицьке Духовенство й ціла українська суспільність та вповні його одобрює!...

Та найцікавіший тут для нас факт, що т. зв. „апостоліческій администратор" **отримав признання і похвалу** не від своєї формальної Зверхньої, Кат. Церковної Власти (бо про це ми не чули!), але від **своїх таки фактичних приятелів і покровителів зпід стягу російсько-православного „Воскресенія", котре** чомусь то боїться, щоби ці його великі признання й похвали о. Медвецькому — борони Боже — **не перешкодили.** Одначе успокоюємо „Воскресеніе", та твердимо, що зівсім ні! Бо і з якої рації маліби пошкодити? Таж прецінь багато краще й похвальніше є — бути щирим, в однім якімсь напрямі здецидованим і отвертим, як своє дійсне обличча укривати під заслоною якоїсь відмінної формалістики, яка і так нікого не зібє з властивого шляху думання, ні не переконає! Бо чейжеж знана річ, що внутрішню вартість і духовий напрям людини пізнаємо по її фактичних виступах, стремліннях і ділах, а не по зверхній назві, якою вона в даних обставинах орудує і прикривається. Тому ми є і повинні бути лише вдячні „Воскресенію" за його щирість і відвагу **в називанню річей по імени,** та за потвердження нам цього, про що вже ми від давня переконалися і знали!

Інша річ, чи похвальну грамоту „Воскресенія" затвердять і підпишуть Найвищі Катол. Церковні Власти в Римі?!... Та з розбиранням цієї квестії здержимося... Нехай вже собі на неї відповість сам т. зв. „апостоліческій администратор"! Це вже більше його річ, а не наша!...

Щож вкінці дотичить гарячого побажання „Воскресенія", щоби **також і в прочих лемківських селах католицькими церковними реальностями обдаровано православно-російське общество Качковського,** то безперечно це напевно і сталосяб, якщо би тільки не наше широ-католицьке й українське патріотичне Духовенство, **котре на такі експерименти ніколи не піде, ані до них не допустить!** І то не піде навіть і тоді, хочби на „устроню" урядував і кричав ще вищий, ще тяжчий, ще грубший, ще більший та ще мудріший „канцлер пургатор, як там диктує й урядує тепер!

Українці-Лемки.

Уживайте лише знаменитої цикорії **„ЛУНА",** здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ"** і солодової кави „ЛУНА", виробів Української Кооп. фабрики **„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"** **Львів XV., вул. Церковна 2.**

СЯНІК - МІСТО.

Читальня „Просвіти" в Сяноці уляштувала в дні 14. II. ц. р. народню танкову забаву. Гостей було коло 120 з міста, Дубрівки, Сторожів і Трепчі. Дуже відрадне явище знотовуємо, що забава відбулася без алькоголю. Всі гарно бавились, спокійно, чемно і прилично, як годиться українській свідомій молоді. Цього теж дня закінчився курс для неграмотніх у Сяноці, що його вела Маруся Кліщівна під опікою Кружка Рідної Школи. Дай Боже, щоб Сянік врешті вийшов на чисті шляхи!

ЗАГУТИНЬ БІЛЯ СЯНОКА.

Загальні Збори читальні „Просвіти" в Загутині відбулися в дні 27. XII. мин. р. в салі громадського дому. Всіх членів 79. Аматорський гурток давав дві вистави у звітовому році, одну в себе, другу в Сторожах Великих, при чому дохід призначено на читальню „Просвіти" в Сторожах. Також заснований Самосвітний Гурток гарно вивязався зі своєї праці. Над освідомленням місцевого дорасту і жіноцтва щиро працювала Ольга Цегеликівна, дочка місцевого о. декана. Нововибраний одноголосно Загальними Зборами голова Впр. о декан І. Цегелик подякував присутнім за участь на зборах, заохотив молодь до дальшої освітньої праці над піднесенням добробуту села та над піднесенням культури в селі на славу нашому народові. Збори закінчено відспіванням національного гимну. Бажаємо нововибраному голові Отцю Деканові кріпкого здоровля до дальшої успішної праці та всім нашим сестрам і братам у Загутині сил до дальшого культурного змагання.

ДУБРІВКА РУСЬКА К. СЯНОКА.

Дня 14. II. ц. р. уладила читальня „Просвіти" свято просфори в нашому селі для своїх членів. У святі взяло участь коло 100 осіб. Просфору посвятив о. Рожко, місцевий сотрудник та сказав до зібраних гостей гарну проповідь про велику моральну вартість спільно устроюваних свят просфори так зі сторони релігійної як і національної. Голова читальні А. Зощак поділився з всіми просфорою та пожелав всім щасливо прожити многая літа. Господині свята Катерина Галик, Олена Порубинська та Оля Галиківна приймали гостей спільною вечерою. По вечорі забрав голос В. Подубинський та звертаючися до жіноцтва попросив їх, щоб сходини читальні все були такі численні, як нині, щоби мати-українка приходила до читальні вчитись, як має виховувати своїх дітей на чесних і свідомих громадян, учила їх едности та любови для свого нещасливого українського народу. Чудово виглядало це свято, наче одна велика рідня засіла до стола та зі сотні грудей йшла пісня радости. Довго у вечір бавилися гості співаючи коляди та народні пісні, а молодь забавляла себе народніми танками та товариськими забавами. Словом дубрівська читальня вивязалася якслід зі свого завдання морального і просвітянського виховання села. Слава і честь зате Дубрівці та другі села хай візьмуть собі примір від неї.

Учасник.

Греко-католицька церква в Зиндрановій.

ТУРЯВА ВОЛОСЬКА.

Містечко Тирява Волоська пов. Сянік положене між горами при твердому шляху Сянік-Перемишль. В 1929. році засновано читальню „Просвіти", яка на жаль не виявляла жадної діяльности тому, що до управи вибрано переважно старих людей, які й не знали, як вести почате діло. Щойно молодші тирявці від 1935. р. перебрали управу читальні у свої руки та взялись щиро до праці. Відреставровано церковну домівку, де приміщено читальню. Через цілий 1936. рік місцевий амат. гурток дав кілька вистав і один фестин. В літніх місяцях ведено дитячий садок. Молодь горнеться щиро до праці, але старших чомусь туди не тягне — з виїмком кількох. Честь вам молоді тирявці і щира дяка за ваші подвиги! Мусите щиро та завзято боротись за долю та ще у таких прикрих умовинах (тут треба відмітити, що переважаюча більшість мешканців це поляки та жиди), де вся торговля і промисл у чужих руках, виключно, жидівських. Старші громадяни замість зійтися до читальні та спільно один одного порадити, в неділі і свята йдете масово до Байнешів, Йойнів та Лінкерів за порадою. Найвищий вже час протверезитись вам та подумати про власну кооперативу, щоб не йти до паршивих Абрумів чи Міндлів, які нашою кервавицею вінують тисячами долярів свої діти та будують собі поверхові доми. Всі ми молоді тирявці звертаємось до вас, наші батьки зі строгим приказом завернути з той хибної дороги, яка веде до цілковитого занепаду. Чи не пора вам громадяни мати вже свій розум та не ходити за тим до Йойни чи Лінкера? Чи не пора нам вже давно йти тим шляхом, яким від давна вже йдуть всі наші брати в краю? Адже далі встидно буде глянути людям в очі, що ми ще так нерозумні, що не хочемо взяти в свої руки керму нашої долі. Направду, ми молоді мусимо соромитись за блуди наших батьків, а так не сміє бути.

Один з молодих ваших синів.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Трояновський Василь зо Щавного-Куляшного, має заплачену передплату з Франції по кінець 1937 р. Привіт.

Вп. Малисевич Степан з Угрина, одержав на 1937 р. передплату з Івонича. Щиро поздоровляємо.

Хв. Читальня „Просвіта", Хотинець, за 1937 р. заплачено з Франції. Гаразд.

Вп. Павло Герент, Америка: Щиро дякуємо за гарного листа. Передплата вирівнана за 1936 р. по кінець 1937 р. Братні поздоровлення з Рідного Краю.

Вп. Петро Кравчик з Карликова: Має заплачено по кінець 1937 р. від Н. Н. з Криниці. Привіт.

ІНТЕЛІГЕНТНА, ГОСПОДАРНА ЖІНКА, літ 34, добра господиня й кухарка, шукає посади — найрадше на приходстві. Зголошення з поданням умовин під **„Пелягія"**. Львів, ул. Спортова 3.

Анґлійська січкарня.

Гамірно й весело у щавницькій кооперативі. Дзвінкий сміх лунає щохвилини по крамниці. Молоді господарі обступили Андрія Тріщака й про щось жартівливо балакають.

— Ну, як там, Андрію, ваша січкарня? Витерлася вже, легко ходить? — питає Онуфер Петричко.

— А дрібоньку січку ріже? га? — докинув хтось другий.

Інші знов собі:

— То кажуть — ваша січкарня має бути найновішого типу?

— Певно патентована...

— Ех, якіж бо ви! — зачав ніби поважно Іван Мельник. — Таж то січкарня заграничная, анґлійська, з анґлійською маркою.

— О, вона бачила Анґлію в Абрумковій рудері — сказав хтось інший.

Андріеви вже терпцю нестало. То з його всі отак собі кепкували. Зпочатку, то йому байдуже було, але дальше, то вже злість його брала, так люди допекли з зиками.

— Тьфу! — сплюнув сердито й подумав:

— Гроші на дурно чоловік викинув, ще й сміх зі себе зробив. І то все через оту січкарню.

А було це так з тою січкарнею: Андрій мав стару січкарню, яку хотів продати й купити нову. Його січкарня старосвітська, така що страх, ще десь небіщик дідо її купив. Вже так надоїло йому різати січку на тій старій тарадайці, що крий Господи! Аж очі з лоба вилазять.

— А хочби я мав корову продати, то мушу купити собі нову січкарню! — сказав раз Андрій до жінки.

— І корови не мусиш продавати і січкарню, як схочеш, то купиш. Продай кілька овець і гроші будуть, а січкарню треба купити конечно, щоб так вічно не бідувати з тою січкою — порадила жінка.

За якийсь час Андрій роздобув трохи грошей. Одного ранку, закликав сусідів, щоби помогли йому викотити січкарню на віз.

— А то... як хочете добру січкарню купити, то зайдіть до свого склепу — сказав сусід Петро, помагаючи йому підоймати січкарню на віз.

— І я вам раджу, сусідо, щоб ви зайшли до свого складу, а не до Абрумка, бо то ошуканець такий, що більшого на світі немає. — радив сусід Онуфер.

— Та вже побачу.

Андрій кинув на віз оберемок сіна, привязав табличку, запряг коня, сів і поїхав. Як тільки вїхав до міста, зараз приплентався до воза якийсь жидисько.

— Ви де тоту тарадайку везете? — спитав.

— Хочу продати.

— Ну то їдьте до складу машин мого шваґра, там добре продасьте тото.

Андрій не хотів. Одначе жид вчепився воза, зачав говорити, хвалити, переконувати і таки затягнув Андрія до Абрумка.

— Та воно... хіба мені не все одно — чи тут, чи там? Продам та куплю — подумав Андрій і махнув рукою, входячи до Абрумкового склепу.

Свою стару січкарню продав за дванайцять золотих. Нової зараз не купив, бо не було на складі. Абрумко казав за два тижні приїхати, бо, мовляв, тоді буде мати найліпші анґлійські січкарні.

— Два тижні можна заждати, а тоді... Го-го, от буде втіха! Новісеньку січкарню привезе і то аж заграничну — міркував Андрій, вертаючи до хати.

Минуло два тижні. Андрій знов поїхав по січкарню. Тим разом було в Абрумка три січкарні. Андріеві припала до вподоби одна невелика, гарно на зелено полякерована січкарня. Він зачав її торгувати і вкінці купив ту зелену січкарню за сімдесять злотих. Андріеві так приємно робилося за кожним разом як глянув на січкарню, мов би його хто по серці погладив.

— О, то не щобудь, — анґлійська марка! — тішився.

Така гарна була, блискуча... Приїхав до хати і зараз береться різати січку; хотів випробувати січкарню.

— Ов, зле ходить! Так само ріже, як його стара січкарня. І солому чогось так витягає. Ба, звичайно, вона ще нова, не витерлася, тому й не ріже так, як треба — сказала жінка.

— Може і так — притакнув Андрій.

Ріжуть тиждень, ба та й другий — а січкарня ні трохи не витерлася; все зле різе.

— Щоб то могло бути? — дивується Андрій. Зачинає все добре оглядати. Дивиться сюди-туди, бачить: відпала фарба в однім місці, в другім...

— Ов, а це що?! Ні, не може бути! Алеж так! Він добре пізнає. Ось тут тріснене колісце, а там ті букви „А. Т.“, що син ножиком вирізав. А хай дідько візьме! Таж то моя стара січкарня, тільки перемальована! — крикнув. — От, чортів син жидюга, хвалив, казав, що заграничная, навіть анґлійський напис намалював. Ой, добре радив мені сусід Онуфер, щоб з Абрумком не зачинати. Але мене таки занесло до нього. Тепер стидно навіть людям сказати про такий інтерес.

Та люди скоро дізналися про все. Десь жінка Андрія сусідці на вухо сказала, а там... то й ціле село дізналося. Зробили сміх з Андрія. Тепер, як десь зайде між людей, то зараз „анґлійською січкарнею“ допікають. Дехто навіть тішиться: „Добре йому так! Поскубав його раз добре Абрумко, то більше вже не полізе до нього, ще й іншим буде заказувати...

Петро Попередний.

Вашу будучність найкраще і найпевніше забезпечить

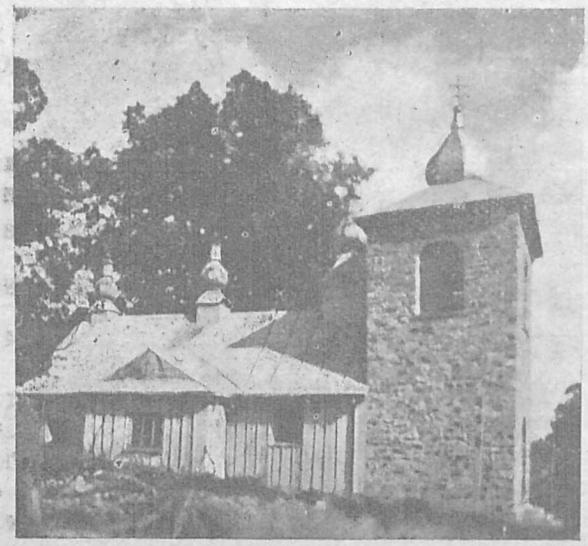
„КАРПАТІЯ“

Товариство взаїмних обезпечень на життя

у Львові, Ринок ч. 38.

ДОЛІШНИЙ КІНЕЦЬ ЛУБНОЇ.

Читальня „Просвіти“ ім. Маркіяна Шашкевича на долішньому кінці села Лубної не позістає позаду горішнян. І тут уряджено в дні Богоявлення просфору при участи 50 членів і гостей. Вправді свято не було може так величаво продумане, як у горішнян, але треба зважити, що як перше в новозаснованій читальні вийшло надсподівано. Дехто каже, що хтось брав собі тоді водки — і за це тепер горішняни хочуть критикувати долішнян — ми на це скажемо, що ніколи в такому торжестві не сміє бути горілка на столі і за непослух будемо безпощадно картати, одначе на будуче більше вироблені повинні помогти своїм односельчанам жити в згоді як одна українська велика родина, бо третій лише підглядає та в каламутній воді ловить рибу в свої сіти. Тому проч ненависть — дружньо до праці!

Українська гр.-кат. церква св. Арх. Михаїла в **Яселку** (Риманівщина) збуд. 1725 р.

ПОСМІЙТЕСЯ КАПКУ.

НЕ ХОЧЕ.

Кума до „предсідателя" читальні Качковського, який наставляє радіо:

— Куме, коле там накрутте тото радиво по „руски", найби нам заграло хоцка едного обертака, то би си чловек підскочив.

Крум-предсідатель: Кумо, я уж шіст місяців кручу і кручу, а воно, як крутив, так не крутив, раз не хце ґадаць по руску

НЕ ВТРАТИВ ДУХА.

Зпочатку російської революції, коли в Петербурзі йшла нагінка на буржуазію, на вулиці допала товпа якогось добродія одітого в елеґантний кожух і вже хотіла повісити його на ліхтарні:

— На ліхтарню з ним! На ліхтарню!..

Це був якраз один артист. Він став під ліхтарнею і спокійно каже:

— Добре, громадяни! Нехай буде і так: я зроблю зі себе жертву революції. Але чи ви думаєте, що ліхтарня буде ясніше світити?!

Товпа розсміялась в один голос і лишила актора в спокою.

Нові книжки.

В чім сила народу? Микола Тополь-ницький, Львів, 1937, стор. 1—64.

Дамян Чуприна, драматичні малюнки з козацької бувальщини в 4-ох діях. К. Сьома. Видання „Русалки", як 140 книжка театральної бібліотеки.

Лемківська слава, оповідання з часів татарських нападів. Ф. Коковський. Львів, 1937. — У цій невеличкій, бо всего 32 стор. книжечці, читаємо про події на Лемківщині, як то ще татари находили на наші землі, грабили, що під руку попало та вбивали безборонних людей. Про такий саме татарський напад, про красу нашої Лемківщини, Смереківський Верх і поблизькі села Тісної, що при самому кордоні розтаборилась, читаємо й вірити не хочеться, як тяжко каралась Лемківщина в ці сумні часи. Зокрема ця чергова книжечка Ф. Коковського памяткова для Тіснян, бо тут розмальовані події в книжці. Наш український доріст у Лемківщині повинен голосно читати цю книжечку та вчитися, як то славно жити.

Маруся, Гр. Квітка-Основяненко, повість з народнього побуту. Львів, 1936. Вид. „Батьківщина".

Пригоди молодого лицаря, роман з козацьких часів Черкасенка, вид. „Батьківщина", Львів 1937. Найкраща повість під сучасну пору; про похід лицарів козарлюг у турецькі краї. Кожна українська хата на Лемківщині повинна негайно замовити собі цю вартісну книжку. Ціна з поштою 2.80 зл. Замовляти: „Батьківщина", Чарнецького 8, висилаючи одночасно належитість.

Замовляйте у Видавництві „Наш Лемко" такі книжки „БІБЛІОТЕКИ ЛЕМКІВЩИНА":

Ч. 1. **„ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ",**
Ч. 2. **„УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ",**
Ч. 3. **„СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ".**

Всі три книжки багато ілюстровані разом з поштовою пересилкою тільки 5 зл. Спішіться з замовленням бо наклад на вичерпанні. Гроші посилайте розрахунковим переказом ч. 141. на адресу:
„НАШ ЛЕМКО", Львів, Зіморовича 2.

Австралія бореться з алькоголізмом.

Австралійський парлямент видав закон, на основі якого висилатимуть непоправних пяниць на острови Ротароа і Пакатоа. Перший острів призначений для мужчин, — другий для жінок. Ці острови є віддалені від Австралії о три години їзди кораблем, а море роїться від рекінів. Каторжні пяниці не можуть тому навіть мріяти про втечу. По вилікуванню від піяцького налогу деякі повертають до краю і є через пять літ під строгим наглядом поліції. Якщо пяниця знову поверне на давну дорогу, його вивозять на заслання вдруге та примінюють тяжчі кари. На островах панують строгі приписи. Пяниці мусять працювати фізично на полі і в домашньому господарстві під наглядом адміністрації. Для наших пяниць здалися би також такі кари, зокрема для тих, що продають шпіритайку й етер-кропку.

К куримо — то л ше найліпші
паперці і тутки (повноватки) **„КАЛИНА"**
Української фабрики Кооперативи „Будучність" в Тернополі

Американці присилайте передплату!

Українці на Лемківщин !

Передплачуйте для своїх дітей одиноку найкрашу й найдешевшу ґазетку **„СВІТ ДИТИНИ"**, яка виходить раз на місяць і має крім багатьох научних оповідань і новинок, багато цікавих і гарних образків. — Передплата на цілий рік 4 зл., а квартально 1 зл. — Для Америки і Канади 1 доляр. — Гроші і замовлення посилайте на таку адресу: **„СВІТ ДИТИНИ", Львів, ул. Зіморовича ч. 2.**

ЖЕРТВИ.

Свідома молодь у Барвінку к. Дуклі на коляду Рідній Школі 10.50 зл. Гроші переслано до Р. Ш. Львів.

На дар „Просвіті" зібрав у Володжі В. і Л. 30.51 зл. Гроші переслано до Філії „Просвіти" в Сяноці.

Вп. Степан Губіш, Загочеве: Рахунок провірений виказує, що Ваша передплата заплачена по кінець вересня 1937 р.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок). РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 7 (79)

Львів, 1-го квітня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріччо 1·80 зол., Чвертьріччо 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Американці присилайте передплату!

Пошта також для Українців.

Хиби, які треба направити.

Др. Степан Біляк, український посол, виголосив 13. лютого на повному засіданні Сойму промову. У цій промові крім засадничих справ звернув увагу відповідним чинникам на те, що на Лемківщину не доходять, **зокрема останніми часами просто масово пропадають пересилки легальних** (цензурованих — інших ніхто не посилає) **газет і часописів, видаваних у Львові, та адресованих** (виразно! **до сільських відборців на Лемківщині.**

Така самовільна конфіската почтових пересилок є просто присвоюванням чужого майна, а водночас нарушенням листової тайни — й тому повинна бути заборонена. Вкорочення цих практик лежить в інтересі сільського українського населення як і держави. Самородні цензори дуже помиляються, коли думають, що в цей спосіб роблять якусь прислугу державі — бо забувають, що своїми практиками збуджують недовіря населення до державних уладжень та до пошанування державними чиниками права, бо йде про часописи легальні, попередньо цензуровані компетентною до того владою.

На це не треба окремих доказів, що поштові уряди якнайточніше доручують всі посилки до громадських скринок і не можуть брати на себе відповідальности за те, яка доля стрічає газети й листи в дорозі між самою поштою та адресатом.

Рівнож помиляються деякі панове, що переслідують селян і грозять їм карою, криміналами за те лише, що селянин хоче (і повинен!) читати дозволені владою часописи, бо забиранням легальних часописів і ревізіями викликують негодування серед селян і чинять велику шкоду державі, підриваючи довіря до державних урядів. Богові дяка — сьогодні вже двадцяте сторіччя — тож не годиться трактувати селян як у добі панщини!

НОВА ЕНЦИКЛІКА ПАПИ ПРОТИ КОМУНІЗМУ.

Чітта Дель Ватікано 18. II.

Св. Отець вислав усім Епископам світу енцикліку з гострим осудом комунізму, що заперечує всі духові вартости і підважує всі авторитети. Папа підкреслив свої симпатії (прихильність і любов) до нещасних народів С. С. С. Р. і протиставив погубній доктрині комунізму відвічні правди Католицької Церкви. Папа поручає державам і поодиноким католикам, у першу чергу Духовенству, далі поглиблювати ці спасенні правди і боронити їх усіми силами перед підбурюючою та руйнуючою акцією комуністів.

Вкінці Папа підкреслив, що з огляду на постійну страшну комуністичну небезпеку вважає за відповідне звернути на неї увагу цілого світу.

Львівська державна наукова бібліотека

Як побороти кризу на З. У. З.

ГОСПОДАРСЬКИЙ КОНҐРЕС ЯК ВСТУП ДО ПЛЯНОВОЇ АКЦІЇ.

Зі всіх сторін світа подає господарська статистика, що криза минає, що оживає промисл і торговля, що вертають часи добробуту. Також польські господарські чинники стараються виказати цифрами, що і в Польщі криза у відвороті, та що наступила вже значна поправа. Може воно і правда, одначе цього не бачимо. На українських землях поправи не слідно. Перед нашим населенням все ще стоїть настирливе питання, коли вже нарешті прийде поправа і в нас, коли наша молодь знайде відповідне заняття, наш робітник працю, а селянин зможе випростувати свою спину від тягарів, які його гнетуть.

Щоб дати відповідь на це питання, треба розглянути причини, які викликали у нас кризу.

Криза на наших землях має мало спільного зі світовою. Вона є вислідом нашого політичного положення та в неменшій мірі господарської структури нашого народу. Політичних причин обговорювати не будемо; вони є головно засадничого характеру. Тут звернемо увагу на чисто господарські причини. Українське населення під Польщею це в більшости рільники, без відповідної скількости рілі. Життєва стопа нашого населення низька. До війни перед нами стояли отворо́м два шляхи: еміґрація й державні посади. Кому надоїла біда дома, ішов у світ (до Америки, Канади, Німеччини) шукати кращої долі, або, хоч з трудом допливав до спокійної пристані — державної служби. Вистарчило замкнути ці два втерті шляхи, щоб у нас настала криза; саме з тим моментом починається вона в нас. Сталося це недовго ще перед світовою сума́тохою.

Безсумнівну, наше населення відчуло й удар світової кризи, але головно тому, що якзар в тім часі уряд прикрутив з усієї сили податкову шрубу, не зменшив рільникам податку, ані не дав жадних полекш у сплаті, а противно зачав витискати ще й залеглий податок. Також ані рільники, ані віритєлі не були вдоволені з полагодження справи віддовження.

З повищого бачимо, що для поборення кризи на наших землях треба або дати селянам землю, або змінити господарську структуру нашого населення. Перша можливість відпадає, бо наш селянин на тлі сучасної політичної дійсности землі не дістане; тому остає друга. Здоровий інстинкт нації пхнув у бажаному напрямі. Ми повернули в напрямі до торговлі і промислу. Закладенню наших кооператив товаришів великий запал, — а ще більші надії Та надії не могли відразу сповнитися, а брак доразового успіху ослабив той запал. Цілий тягар і відповідальність за дальшу долю нашого промислу і торговлі звалено на плечі піонірів нашого господарського відродження, кооперативних діячів та приватників.

Вони з подиву гідною витревалістю та послідовністю двигають цей тягар. Та цього замало. Тут йде про надто велику ставку, щоби загал міг спокійно з боку придивлятися, **саме йде про визволення нашого села з господарської неволі.** Ми мусимо здобутися на міцну, послідовну, всенаціональну акцію і вести її так довго, аж осягнемо повний успіх.

В чому мала би полягати суть цієї акції та від чого її зачинати?

Вихідною точкою в тому напрямі повинно бути скликання „Господарського З'їзду Західньо-українських Земель“.

Йде про те, щоб опрацювати напрямні нашої господарської політики, дальше, щоб на З'їзді розділити працю між усі діючі сили української нації та щоб в опертю на авторитет З'їзду справа нашого господарського відродження знайшла належний відгук серед населення.

Напрямні нашої господарської політики повинні дати відповідь на два підставові питання:

1) Як здобути капітал потрібний до розбудування нашого промислу і торговлі?

2) Як запевнити співпрацю нашого населення над поширенням нашого промислу та торговлі?

Чекати, аж саме життя поборе кризу ми не смі́емо. Сьогодні всі народи за приміром Німеччини й Америки станули до чинної боротьби з кризою. На цей шлях вступила останньо й Польща. Ми не смі́ємо дати себе випередити нікому на наших землях. Памятаймо, що крім політичного напору може прийти внедовзі і неменш загрозливий для нас економічний і тому **бе́мо на зрив.**

Кінцева замітка.

Питанням перенаселення нашого села й зубожіння та вихідньою точкою з цього жахливого положення повинні негайно занятися всі наші промислово-торговельні підприємства та економічні інституції; головне завдання за українською пресою, яка в цій справі повинна забрати голос, щоб сцементувати всі сили до рішучої противаги на загроженому полі господарської політики.

— На сов. Україні відбуваються масові арештування. Українське населення протестує проти нечуваного визиску червоної Москви, через що Україні знов загрожує голод. Ціла Україна кипить і грозить революцією проти комуни.

—o—

— Між Лежайськом і Ярославом повстав на Сяні величезний запір на просторі 23 км. Його не вдалося зрушити ні динамітом ні бомбардуванням з гармат і літаків. Під Ярославом Сян вилив і затопив багато сіл і тисячі моргів поля.

—o—

Замовляйте у Видавництві „Наш Лемко“ такі книжки „БІБЛІОТЕКИ ЛЕМКІВЩИНА“:
Ч. 1. **„ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ“,**
Ч. 2. **„УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ“,**
Ч. 3. **„СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ“.**
Всі три книжки багато ілюстровані разом з поштовою пересилкою тільки 5 зл. Спішіться з замовленням, бо наклад на вичерпанні. Гроші посилайте розрахунковим переказом ч. 141. на адресу:
„НАШ ЛЕМКО“, Львів, Зіморовича 2.

Читальня Качковського — осередком бандитської комунарської шайки.

Поборюйте лихо в зародку, щоб пізно не було.

Пригадайте собі, любі Читачі, скільки раз ми писали про загрозу комуністичної пропаганди для нашого села на Лемківщині. Окремо поміщували ми багато вісток, в яких насвітлювали ми кожночасно, хто розбиває єдність між нашим народом у Лемківщині; згадували ми теж і пятнували всіх тих, що розсівають незгоду й большевицьку заразу в наших селах, піддержують москвофільство та попирають діяльність т. зв. читалень Качковського. На кожному кроці старалися ми вказати нашому народові на Лемківщині, де він має шукати правдиві, нам рідні, всенародні, українські шляхи. І не можемо замовчувати того, щоб наша армія з дня-на-день не дужчала; наші Брати на Лемківщині гуртувались у наших рядах, прозрівали, ставали радо до культурної праці над національним освідомленням й економічним розвитком нашого досі зле веденого господарства.

Аж нараз, наче грім з ясного неба — паде заборона поширювання, передплачування й читання нашого часопису. Авторам цієї заборони ми дуже вдячні за безплатну рекляму, бо, це для нас найкраща запорука про необхідність і конечність нашої дальшої праці.

Так, ми признаємо отверто, що дальше вперто, аж до повної побіди будемо боротися з всіх ідейних та здорово думаючих Синів Лемківських Гір будемо заклинати до безпощадної боротьби з комуною та її посестрою москвофільством. Комуна й москвофільство — це два найгірші боляки на здоровому організмі Лемківщини.

Та, щоб так званим „апостолам“ з „устроня“ ясно було, до чого веде їхня „місійна“ праця, подаємо до відома вістки про події, що найкраще характеризують і висвітлюють стан, до якого їхня політика довела москвофільських явно комунізуючих осібняків у Лемківщині. Виразно заявляємо, що ціла вина по боці різних „онщоддянсько-устроняцьких апостолів“, які йдуть від першого свого кроку отверто і рішуче на помилковому шляху, саме на шляху несмачної, погубної, позакулісової боротьби зі своїм матірним, церковним осередком, та явної боротьби зі загальними національними стремліннями українського народу.

Отож завдяки цій опіці скомунізовані люди в селі Щавнику, Злоцькім і Милику в дні 14. березня ц. р. у сиропустну неділю гучно забавлялися під фірмою Качковського.

Коли між розбавлену юрбу увійшов завідатель Милика, Впр. о. Дамян Дзяма і просив, благав танцюристів, щоб у заказаному часі не робили забав і розійшлися до хат, тоді один темняк-комунар скочив до Отця завідателя та тяжко поранив його боксером у голову. Другі парохіяни станули в обороні тяжко потурбованого Отця Душпастиря й від себе просили успокоїтись, звертаючи нерозважним увагу, чого слухають большевицьких підшептів та невинно проливають братню кров. Щойно поліція з Мушини й погранична сторожа розігнала кровожадних комунарів. Та замісць покарати їх, зараз таки другого дня в понеділок 15. III. ц. р. люди мали бачити котрогось з пострелунків з Мушини, якій з тими самими поплечниками розбищацької шайки з читальні Качковського, що покалічили Отця Дзяму — попивав собі в шинку в Мушині. Так, це жалюгідний факт, який краще насвітлює, варто буде знати вищій владі, може тоді прийде прозріння, чи Лемківщині поруці з комунарськими читальнями Качковського — чи відповідніша тут ідейна, культурна й дозволена, легальна праця в читальнях „Просвіти“, дальше чи комунізуюча „Земля і Воля“, їй побратим криницький „Лемко“, православне московське „Воскресеніе“ та „Русскій Голос“ потрібні Лемківщині — чи здорове українське католицьке дурковане слово.

Так, радуйтеся „господинове отці“ з „устроня“ й ваші поплечники бартки, костаровецький подвижнику та вороблицький недопечений Ванцю! Але кара Божа нікого не мине! Бог є на небі, все бачить та терпеливо жде кінця. Підтягайте мури вавилонської вежі, бо тут буде вам гріб.

Зновже до вас, збаламучені большевицькими обіцянками зі Щавника, Злоцького і Милика, звертаємося з гарячим проханням: **Пробудіться, ми до вас на колінах підемо; ми не віримо, щоб ви не мали Бога в серці. Найсвятішу Матінку будемо молити, щоб подала вам сили встати й очиститися з неволі гріха й большевицької облуди.**

Не відкидайте нашої помічної руки — ми ваші брати. Ходіть з нами, бо з нами Бог і Його свята воля.

Нам не лячні земські страхіття, ми одинокого Божого гніву боїмося.

——o——

Дуже важна справа.

Усі знаємо, хто сьогодні вчить наші діти на Лемківщині. Доволі багато писалося вже про те, з яких букварів учиться наша дитина. Та покищо не було відповідного ліку, щоб наша дитина не мусіла в так жахливий спосіб покутувати й навчатися якоїсь то чудернацької немови-говору. Правда — свідомі одиниці на Лемківщині обстоювали за права нашої шкільної молоді, але чомусь не було зорганізованої постави, щоб позбутися небажаних і ніким не апробованих букварів з наших шкіл.

Сьогодні, коли міністерство освіти в Варшаві дозволило українських дитячий журналик „Світ Дитини“ до шкільних бібліотек — рескриптом з 15. II. 1937. до ч. II. Пр. 14938/37, повинні шкільні комітети, або Батьківські Кружки, де й таких не було би, тоді всі батьки шкільної молоді повинні негайно таки по появі нашої вістки зійтися в школі та домагатися від пп. учителів, щоб негайно закуплено зі шкільного буджету відповідну до числа шкільної дітвори скількість „Світа Дитини“ та дати дитині можність навчитися потрібної матірної мови.

Зокрема повинні теж самі батьки на спілку — двох-трьох або чотирьох зложитися та передплатити своїм дітям цей виховний журналик, що буде вести нашу молодь до пізнання потрібної кожній культурній людині на Лемківщині літературної української мови.

Наші Брати за океаном повинні рівнож прийти з поміччю своїм Рідням та передплачувати для них „Світ Дитини“.

До праці українська молодь!

БЕРІТЬСЯ ДО ШОВКІВНИЦТВА!

Зближається весна — використовуймо всі наші неужитки.

Перед кількома роками наші українські часописи заговорили уперше про нову галузь домашнього промислу, що гарно може у нас розвинутися — саме про **шовківництво.**

До недавня люди думали, що шовківництво може розвиватися лише в гарячих краях, тимчасом практика виказала, що наш край цілком до того пригожий, бо й почва відповідна і клімат підхожий! Батьківщиною шовківництва це Китай (Хіни), де воно розвинулося ще 3000 років перед Христом. Відтак перейшло до Японії, де цілий нарід ним займається, згодом перейшло до Індій, до Персії, відтак до Греції, Риму, опісля до Італії, Франції, перед війною розвивалося гарно на Україні, а по війні зачали пробувати чехи, поляки, тільки ми до цього забралися на самому кінці...

За сім років праці довели ми до того, що нині маємо у своїм посіданні до 8 міліонів морвових деревець, яких листям можемо годувати шовкопрядку.

Шовкопрядка це маленька гусениця, що викльовується з таких маленьких яєчок, так що від маку ті яєчка, звані ґрепою, тяжко розріжнити.

Яєчка ті справджується з кооперативи „Шовк“ у Самборі (вул. Замойського 7.). В однім ґрамі таких яєчок буде від 1500—1600 і це коштує 1 зол. — два ґрами 1.50 зол. На весні, як морвові дерева зачнуть пукати і зачне розвиватися листя, тоді виносимо ті яєчка з зимної комори, де переховуємо їх, розложимо їх на куснику фляпелі або полотні, в теплій кімнаті, де мусить бути на стіні тепломір (термомерт), що показує 16° Р. або 20° Ц. При такій теплоті по 6-ох днях зачнуть ті яєчка пукати і з них вилазять малі гусенички цілком чорні, а довгі на 5 мм. Їх треба зараз накрити кусочком органтини, на органтину накраяти кілька морвових листків і вони (ті гусенички) попереходять через дірочки органтини і зачнуть їсти морвові листочки.

Гусенички кормити треба що 4 години від 6 рано до 10 вечором. Вони ростуть через 33 до 36 днів і виростуть такі великі, як вказуючий палець. Тоді перестають їсти і зачинають завиватись. Кожна стелить собі гніздечко, снує зі свого пищка густу теч, яка на воздусі засихає і це є шовкова ниточка, котрою то ниточкою гусеничка себе обмотує. Ниточка ця має довгости від 800—1.400 метрів і ними обмотається гусениця цілком. Тоді називається куклою, або з китайська коконом. В тім коконі живе ще гусениця 10 днів і там в середині переображується в мотиля. Як мотиль пережирає всі нитки і виходить на світ як самець і самиця, на те, щоби лучитися разом і видавати на світ знову яєчка для продовження свого істнування. Щоби не допустити до подіравлення кокона і через це зіпсування нитки, годівельник мусить коконі забити в гарячій парі, відтак висушити і продати до фабрики шовку, за що фабрика платить до місяця гроші.

Як наші селяни навчилися сіяти морвове насіння, що виглядає так як зерно проса, і з цього морвового насіння повиростали морвові деревця та зачали від кількох років годувати шовкопрядку. По вигодуванні коконів, зачали їх продавати. Щоби праця наших селян не пішла в чужі руки, наші передові люди оснували свою кооперативу „Шовк“ і зачали скуповувати коконі від наших людей, по цінї риночній, як всюди на світі. Скупивши більшу скількість коконів, зачали їх розмотувати і з розмотаної пряжі зачали ткати шовкову матерію, звану українським **сирим шовком.** Матерія ця незвичайно сильна, сила її рівна силі стали! Матерію цю ткає кооп. „Шовк“ на простому ткацькому варстаті, бо на механічний варстат ще не може спромогтися. Матерія ця пригожа на мужеські і жіночі літні костюми, а також на церковні фелони. Ціна цієї матерії від 8—15 зол. за метер широкий на 80 цм. З цієї матерії вишито українськими взорами дотепер 2 церковні фелони, один для церкви в Самборі, другий для церкви в Лаврівському Манастирі. В костюмах з нашого українського шовку ходять вже деякі наші громадяни. Ця матерія незвичайно міцна, дається легко прати. Кооп. „Шовк“ звертається до вас браття Лемки. Не оставайте позаді, а беріться до шовківництва!

Хай кожний з вас замовить собі в копп. „Шовк“ зараз тепер бодай 1 деко морвового насіння за 50 грошів, і хай посіє його в травні (маю) на грядочці, як буряки. Насіння зійде до кількох тижнів, відтак його пересадити як пересаджується розсаду, і за 3 роки повиростають вам деревця високі під паху. Тоді, хто таких деревець буде мати бодай 50, зробить собі з них живопліт, тоді і може вже годувати 1 грам яєчок і заробить собі кількадесять золотих в найбільші доновинки перед жнивами. Годівля шовкопрядки триває всього 6 тижнів: від початку червня до половини липня кожного року. Відтак продасть свої коконі кооп. „Шовк“, яка до 1-го м'сяця платись гроші. Годівлі вести не можна без книжки-підручника „Шовківництва“ дра Богдана Гнатевича, де є багато образків, як годувати шовкопрядку. Ціна підручника 1.50 зол. Хто вже з вас має морвові деревця, хай запише собі в коопер. „Шовк“ бодай 1 грам яєчок (ґрени) до годівлі шовкопрядки за 1 зол. і хай з початком червня ,або тоді, як зачнуть розвиватися листя морвових дерев, зачне годувати шовкопрядку. **Горніться всі до шовківництва, засаджуйте свої неужитки морвовими деревцями, а рубайте верби, бо верба не дає жадної користи, а приносить нам ганьбу. З нас культурні народи сміються, що ми мешкаємо в царстві верб і вільх!** Проч з вербою, садіть морву!

Морва, як виросте та має вже 6—7 років ,родить тоді багато овочів, які подібні до наших малин, або черниць. Ягоди морви мають смак нудно-солодкий, як люкреція. З морвових ягід робиться знамените вино, а також ріжні конфітури і соки, можна варити з них вареники, як з черниць. Зі старого морвового дерева будуть прекрасні меблі, яких уживали в давніх часах французькі королі. Морвове дерево буде жити до 150 років. Морвове листя, яким живиться шовкопрядка подібне до листя липи, а цвіт морвового дерева дає пчолам тільки пожитку, що й липа!

От бачите, який великий хосен з морвових дерев. Тому рубайте вербу, а садіть морву, — і розвивайте шовківництво.

Проф. Ів. Филипчак

Голова Надзірної Ради
Кооп.. „Шовк“ у Самборі.

З життя наших Братів за океаном.

Відділ Союзу Українок у Джерзі Ситі призначив на своїх зборах пять ам. долярів на просвітні цілі Лемківщини. Цей гарний примір повинні взяти під увагу й інші українські товариства та причинитись по змозі своїми жертвами до акції відродження Лемківщини.

В Ню-Йорку відбулась заходом першого відділу Орґанізації Оборони Лемківщини в Українськім Народнім Домі в дні 24. січня ц. р. вистава п. н. „Під ніч першого листопада", пера О. Котанського. Оце перша правдиво лемківська вистава з питомим лемківським виговором в Українськім Народнім Домі в Ню-Йорку й тому кожний був цікавий побачити її. Сама вистава, хоч коротка, зробила незвичайно гарне вражіння на глядачів. Треба признати, що нюйорські Українці з Лемківщини виявились дуже добрими аматорами (це впрочім і в самій Лемківщині дуже відрадне й похвальне явище!) і свої ролі віддали дуже вміло. По виставі відбувся баль до пізної ночі. Дохід призначено на культурні потреби Лемківщини.

Українське Товариство Горожан у Філядельфії влаштувало в Українськім Народнім Домі „День Просвіти" в дні 17. І. ц. р. (На цьому місці подаємо малу замітку, що не годиться народні імпрези, торжества, тощо важніші національні події підтягати під загальну рубрику „свято", бо під святом розуміємо реліґійні торжества та для звеличання вказаних імпрез вистане назва — приміром — День Національної Єдности, День Просвіти, День Матері, День Української Книжки, День або Роковини Шевченка і т. д., врешті окремий заказ, щоб не надуживати назви „свято" для просвітянських цілей видали всі українські греко-католицькі Ординаріяти). Обширний реферат про значіння „Просвіти", про її дотеперішню працю та заслуги (гляди **„Ілюстрована історія Лемківщини"** Юліяна Тарновича стор. 224—245), як також про її завдання під теперішню пору виголосив громадянин Михайло Дудра. Окремий короткий реферат про „Просвіту" в анґлійській мові виголосив др. В. Ґалан. На закінчення концерту і промов відбулася з гарним успіхом вистава „Ой, та Просвіта", виведена Михайлом Рибаком. В часі концерту переведено збірку на ювілейний „Дар Просвіті".

Не позістали позаді **Українці з Лемківщини в Єлизабеті,** що також уладили „День Просвіти" в дні 24. І. ц. р. в салі Українського Народнього Дому. Концертову частину виконав місцевий хор під управою Михайла Ядловського. Співав цей хор прекрасно загально-українські та українські пісні з Лемківщини. Музичні точки виконав молодий дуже талановитий скрипак українець-лемко, син п-ва Левчиків. Гарну просвітянську деклямацію виголосив молоденький хлопець, Галущак. Властиву програму дня відчинив громадянин **Василь Левчик,** голова комітету О. О. Л. Вступне слово виголосив Впр. о. Совітник Й. Чаплинський. Окремий просвітянський реферат дуже відповідно подуманий й опрацьований виголосив деєгат Товариства „Просвіта" громадянин Михайло Дудра. Слід лише згадати, що в дні 18. січня ц. р. Їх Ексцеленція. український греко-катол. Епископ Богачевський приняв на авдієнції відпоручника „Просвіти" Михайла Дудру та виявив велике заінтересування рідно-краєвими справами, зокрема дуже прихильно поставився до орґанізаційної праці Українців з Лемківщини. Пишуть нам врешті з Америки, що орґанізатор Михайло Дудра об'їжджає всі місцевости в Америці, де живуть наші Брати з Лемківщини та виголошує відчити й реферати про завдання орґанізованого життя між нашою великою українською еміґрацією та про пекучу потребу культурної помочі Лемківщині в її повному відродженні.

„Український Голос" у Вінніпеґу (Канада) помістив у лютневих числах дві обширні статті про Лемківщину написані громадянином В. Гривнаком з Едмонту. Автор статтей запізнає канадійських українців з обставинами на Лемківщині, пояснює завдання та напрямні на майбутнє. Статті ще й тим цінні та цікаві, що автор спирається на історичних згадках і виясню є походження українського племени — лемків та їх приналежність до українського матірного пня.

„Українські Вісти" в Едмонтоні з 2. ІІ. ц. р. поміщують світлину Впр. о. Івана Тилявського і статтю п. н. **„Вираз пошани й любови до душпастиря в Ріджайні".** У статті читаємо, що день Христового Різдва дав нагоду парохіянам української греко-катол. церкви св. Василія Великого в Ріджайні також висловити пошану і привязання до свого пароха о. Івана Тилявського. По св. Службі Божій зійшлися всі вірні до салі під церквою і тут привітали свого душпастиря відповідними піснями, бажаннями та гарним дарунком.

Дальше поданий в статті короткий життепис о. Тилявського, та для нас найцінніше, що впродовж короткого часу душпастирської праці вірні у Канаді пізнавалися на йсго, як самі називають, „золотім серці", ціло віддалися його проводові. Отже бачимо, що Впр. о. Іван Тилявський тішиться не меншим поводженням у своїх парохіян тепер у Канаді, як недавно ще на українській Лемківщині.

Цінне письмо з Америки.

Хвальна Редакціе „Нашого Лемка".

Дуже Вам дякую за точне пересилання на мою адресу „Нашого Лемка. По перечитанні лежить той часопис на бюрку в канцелярії, де приходять наші парохіяни й мають нагоду побачити світлини з дорогої їм української Лемківщини. Дуже похвальне діло, що поміщуєте гарні знимки наших українських греко-катол. церков у часописі, бо часто доводиться мені бачити, як то наші парохіяни пильно переглядають сторінки „Нашого Лемка" та на вид церковці, яку вони бачуть на світлині, неодному тиснеться сльоза з очей, бо в ту хвилину вони нагадують собі свої молоді літа та з цим Рідний Край, який довелося неодному покидати тому вже 40 до 50 літ. Треба теж знати, що наші Лемки, це найстарші Українці-еміґранти в Америці.

Зокрема повідомляю Вас, Пане Редакторе, що я перечитала Вашу цінну історію Лемківщини, богато цікавого й корисного довідалась з цеї книжки, тому поручаю Всім історію, хто цікавиться Лемківщиною, що є невідривною частиною українського народу.

Пересилаю щирий привіт Рідній Землі й бажання в дальшій культурній праці. — Гаразд.

Карпеґіе, Па, **Юлія Кучерова.**

——o——

Наша відповідь.

ЧИ Т. ЗВ. „ВІСТИ АПОСТОЛЬСКОЙ АДМИНИСТРАЦІИ ЛЕМКОВЩИНИ“, Ч. XI. ОБОВЯЗУЮТЬ У СОВІСТИ?

Щоб якийсь церковний розпорядок, або взагалі якийнебудь закон міг обовязувати в совісти, то мусить відповідати таким трьом умовинам, а саме: а) мусить відноситися до доброї й морально дозволеної матерії; б) мусить бути виданий через законну, компетентну власть; в) мусить бути формально виданий і проголошений.

Коли йде про наведені вгорі „Вісти“, **то перша передумовина по найбільшій части відпадає!..** Чому? Тому, що поза деякими, безспірними, засадничими справами, як прим. про метрикальні копії й конкурсові іспити, **кріють у собі морально недозволений мотив і предмет.** Тим мотивом — це партійна, аж надто слідна та виразна ненависть до українців, а тим предметом є прим. заборона таких річей, які є морально добрі, чесні, дозволені та похвальні, як співання гимну-молитви „Боже Великий...“, прикраса церков лентами і ручниками, або читання католицьких часописів.

Колиж знову йде про другу і третю умовину, **то „Вісти“ не відповідають приписаній, канонічній формі церковних розпорядків.** І так не є тут зазначене, що „Вісти“ видає законна, компетентна, церковна власть. Вправді видніє під „Вістями печатка з написом: „Апостольскій Администраторъ Лемковщины“, **одначе нема зазначеного ні імени, ні прізвища урядуючого апостольського адміністратора.** А тимчасом до важности кожного церковного закону, чи розпорядку — власноручний підпис компетентного церковного законодавця є — попри печатку — безумовно вимаганий і потрібний!... А такого якраз підпису на „Вістях“ немає...

Уміщений вправді на тихже „Вістях“ повний підпис „канцлера“ якоїсь неістнуючої „курії“. **Одначе цей т. зв. „канцлер“ не є прецінь ніяким номінальним апостольським адміністратором Лемківщини** (хоча з позиції, на якій умістив він свій підпис, слідує, що хотів би ним формально бути!..), та приложена через когось на „Вістях“ печатка ніяк до нього не відноситься!.. Тимчасом ніякий канцлер не може ніколи сам власновільно видавати ніяких, канонічно-важних розпорядків, приписів і законів!.. **Отже тимсамим і згадані „Вісти“ в цілости, хочби тільки лише з самих формальних причин, є неважні і нікого в совісти не обовязують!..** Зрештою ми були би дуже вдячні, якщо славні „русскіе“ юристи і каноністи на „Устроню“ збили би це наше заключення та висказали свій „золотий“ погляд на цю справу!..

Редакція.

Новий протиукраїнський виступ московських фанатиків.

(„Указ“ за „указом“ сиплеться проти Українців. — Заборона часописів: „Нашого Лемка“ й „Українського Бескиду“ на Лемківщині!...)

На днях появилися писані етимольогічним архаїзмом т. зв. „Вѣсти Апостольской Администраціи Лемковщини“, ч. XI., а радше „урядовий“ орган нового, „великого канцлера“ неістнуючої фактично „курії“ Лемківщини. У цих „Вістях“ аж роїться від протиукраїнського фанатизму!... Сиплеться тут „указ“ за „указом“, та кожний майже з них аж дише яркою ненавистю проти українців... Можна це вичитати і вичути з кожного речення тих „указів“, з котрих аж малощо не точиться піна крайної, протиукраїнської злости й тенденції авторів!...

Вершком знову кацапської безличности є тим разом виразна вже заборона співати в українських грекo-кат. церквах апробований Католицькими Церковними Властями український гимн-молитву: „Боже Великий“, відтак заборона українських, національних лент і прикрас по церквах, та вкінці заборона передплачувати, читати і поширювати українські часописи: „Наш Лемко“ й „Український Бескид“! Мовляв тому, що вони буцімто ширять роздор між населенням?!...

Хто ширив і ширить роздор, ненависть і незгоду між українським населенням Лемківщини, ми це аж надто добре і докладно знаємо!... **Вистарчить згадати про 1926—1929 роки, а побачимо, скільки лайок, клевет й очернень, скільки то підбурювань, зоольогічної ненависти і злости вилято тоді на Св. Отця, Католицьку Церкву, католицьку віру і релігію, на Унію, на Католицьких Епископів — з боку тих кругів, котрі видали тепер свої такі озлоблені тоном, а такі вбогі формою і дурненькі змістом „Вісти“,** та котрі гуртуються довкруги лемківського, т. зв. „Устроня“!... А тепер ще забороняють ті католицькі й українські часописи, котрі виступали, виступають і будуть виступати проти їх кацапсько-схизматицької кирії!...

Розуміється, що **ціла ця заборона ані під канонічно-правним ані під річево-моральним оглядом нікого не обовязує** і ці, легально видавані, українсько-католицькі часописи будуть поширюватися ще більше після повищого „указу“, як перед забороною!.. І то навіть тоді, хочби „великий“ устроняцький Васьо змобілізував проти нас, українців усіх агентів Г. П. У., всіх „русскіх“ шпіцлів“ і доносщиків цілого світу, а не тільки тих, що зачаїлися по різних Онщюдах, Волях, Криницях, Кореснах і т. д.!.. Устроняцький Васьо ще трохи за слабий, а від своєї табаки ще таки добре засмаркатий, щоби міг своїми дурненькими виступами знищити, або хоч на хвилю спинити **непоборну, українську, національну стихію на Лемківщині!...** Кінчимо: Сором московським лайдакам!..

Українці-лемки.

ДО СКЛАДУ І ПРИКЛАДУ.

Три роки вже минуло,
Щасливий, четвертий настав —
Як у Карпати рідне слово
„Наш Лемко“ зі Львова завитав.
Збудився народ, наче з гробого сну;
Начали Лемчи очі протирати
І всі як-стій в родину одну
Сталися дружньо гуртувати.
Один в одного питав:
Чиї ми сини, якого роду?
„Наш Лемко“ відповідь давав:
Українського славного народу!
Відрізнили правду від облуди,
Пізнали, хто їм добра бажа;
Всі каються й бються в груди,
Бо правда неправду перемогла.

Так, три роки вже минуло,
Скоро як один день —
Лемківщина пізнала:
Де матірний її пень.
„Наш Лемко“, український часопис
Щирий приятель і друг —
Він ясні лучі у села приніс,
Розвіяв хмари московських слуг.
Тож усі його читаймо —
Одиноку нашу добру газету;
Разом усі його попираймо
Збірно посилаючи переплату.
А хто під ним ямку ме копати,
Того за чуб візьме

Ваш Юрко Бородатий.

НОВИНКИ.

На днях вислали ми нашим передплатникам чергову книжку Бібліотеки Лемківщини п. н. „Східніми межами Лемківщини", тому просимо вислати нам належність за книжку 1 зл.

— **Помер у Сайре Па (Америка)** Данько Новак із Загутиня, пов. Сянік, дня 15. XII. 1936 р. В. Й. П.

— **Повідомлення про пошести** вільні від поштової оплати. Щоб улекшити акцію поборювання заразливих недуг, міністерство пошт і телеграфів признало полекші для листування у звязку з протиділанням пошестям. Повідомлення про пошестні недуги, пересилані від громадських урядів, є вільні від поштових оплат.

— **Перегляд коней і возів в цілій державі.** Міністерство краєвої політики разом з міністерством хліборобських справ розпорядили, щоби між 1. квітня та 1. травня переведено перегляд усіх коней і возів. До перегляду треба буде привести коней, уроджених в 1933. р. і старші, що ще не мають „доводів", дальше коні 9 і 12-літні, А, Л або Т. Вкінці покличуть до перегляд'в 4-літні коні й інші, які не були в останніх роках оглянені. Перегляд возів відбудеться в місцевостях, визначених через військові влади.

— **Смерть сестри міністра.** Перед пів роком арештували Ванду Паралевіч, сестру вбитого міністра Перацького, а жінку президента апеляційного суду в Кракові. Арештували за хабарництво і за вироблювання протекції при обсаді високих посад. Була це дуже погана й замотана справа. В слідстві викрили багато співвинних і то не будького. Польські ґазети широко розмазували справу, головно протиправительственні ґазети. Всі нетерпеливо ждали, чим та справа закінчиться. А тимчасом майже напередодні процесу Паралевічова тяжко занедужала та померла. Довкруги її смерти витворилися ріжні сплетні та підозріння.

— **До молочарні кооперативи** в Гарті, березівського повіту, дісталися злодії і розпороли касу, в якій було 2.000 зол. Одначе злодії сполошились і втікли, не забравши грошей.

— **Українські селяни Закарпаття орґанізуються.** Дня 15. лютого у великім селі Бичкові на Закарпатській Україні відбулося загальне зібрання тамошньої орґанізації „Українська Селянська Партія". На зібрання прибуло 700 селян і сільських робітників та рішили всі згуртуватися разом в одну орґанізацію, що стане до боротьби за кращу долю українських селян по тамтой бік Карпат.

— **Кооперативна ґарбарня в Яворові.** Одинока не тільки українська, але й на терені Польщі, кооперативна ґарбарня в Яворові осягнула в 1936 р. 10 років свого існування. За цей час кооператива зробила великий крок вперед. Вона має тепер власні доми вартости 7.500 зл. та машини вартости 5.250 зл. Вироби ґарбарні мають вже свою устійнену марку. В 1936 р. оборот ґарбарні виносив 163.694 зл. Кооператива стоїть на добрих основах і дає запоруку дальшого розвитку.

— **Скажений пес** покусав пять-надцятеро шкільних дітей у Команчі. Першу поміч уділив лікар негайно. Ще раз звертаємо увагу, щоби псів держати на ланцюгу та в разі нещастя зараз повідомити відповідний уряд.

— **Робітники на тартаку** в селі Репедь (команецька округа) страйкували за підвишкою платні. Страйк скінчився успішно для робітників. Одна лише біда, що робітники українці вписалися до Звйонзку Роботнікуф та платять по 20 ґрошів тижнево вкладки на якусь оборону. В кожному разі ґроші йдуть у несвої руки та більше як певне, що використають їх на знищення всего, що нам дороге.

— **Важна пригадка.** Соймова комісія ухвалила привернути ренту (засілок) низько-процентовим інвалідам, які нездібні до праці 15 процент. Цим признають нездібність на 25 процент, отже такі інваліди можуть старатися про ренту, яка їм належиться. Прохання треба писати через окремі староства до Скарбової Палати (для Лемківщини в Кракові). Але це відноситься до таких інвалідів, що скінчили 55 рік життя.

— **Весняна поміч на засіви.** Центральна адміністраційна влада видала своїм терновим орґанам зарядження в справі весняної помочі на засіви для рільників, особливо тих, що в минулому році потерпіли від граду, пожеж, повені, неврожаю і т. д. і не можуть засіяти своїх піль власними засобами.

Бідний, хто грає на чужій сопілці.

Лемківські Кооперативи!

Найкористніше обезпечення товарів від крадежі-влому заключите тільки в

Товаристві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

— **Жертви денатурату.** У селі Лібухора, турчанського повіту на Бойківщині на весіллі у Луця Цитрина давали гостям пити приправлений денатурат. Наслідки були страшні: 80-літній господар Гафиц помер, а 35-літній Гатун осліп. Справою занялася самбірська прокураторія. Якби то добре було, щоб сяніцька прокураторія вглянула, що діється у ріжних риманівських покутних шинках, де на келюшки розпродують денатурат і троять несвідомий народ і то без ріжниці, чи українець чи поляк. Те саме діється в Буківську, Короснім, Балигороді та других зажидівлених місточках.

— **Повісився у вязниці** городського суду в Горлицях на віконній краті Сидір Сембратович з Новиці, спільник бандита Вондоловського, що згинув підчас поліційної погоні в Ропиці Пільній.

— **Кари за знущання над звірятами.** Міністерство внутрішніх справ у Варшаві вислало до воєводів і старостів обіжник у справі карання наглими карними наказами за знущання над звірятами. Міністерство пригадало, що ще в квітні 1934 р. поручило, щоб адміністраційна влада використала прислугуючі їй управнення розпорядку про карно-адміністраційне поступування. Вони можуть поручити властивим державним і самоуправним функціонарям, щоб накладали карними наказами гривни за проступки проти декрету з 1928 р. про охорону звірят. Отже не вільно бити коней і других домашніх тварин, перевантажувати фір і возів, морити голодом, уживати невідповідної упряжі, копати або камінням навертати тварину на пасовищі і т. д., бо за це — цілком слушно — буде кара. З твариною теж треба поводитись людяно!

Уживайте лише

знаменитої цикорії **„ЛУНА"**, здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ"** і солодової кави „ЛУНА", виробів Української Кооп. фабрики

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"

Львів XV., вул. Церковна 2.

Молитва за свій нарід

(Не тільки можна, але таки є моральним обовязком кожної людини молитися за свій нарід!...)

Молитва за свій нарід має своє моральне і теольогічне обоснування в четвертій заповіді декальоґу, та в основній заповіді любови ближнього. Бо коли маємо любити своє родинне гніздо, та його шанувати, коли ми є обовязані любити ближніх, то ця наша любов мусить в якімсь звершеннішім ступні обіймати теж і тих, котрі в особливший спосіб злучені з нами, а це вузлами крови, спільного походження, спільної мови, спільної, історичної традиції і спільного, збірного життя. А цею людською збірнотою є якраз свій власний нарід. **Знову одним з обявів любови цього народу є саме молитва — і то так приватна, як і прилюдна молитва!...**

Молитва за свій нарід стала невідрубною частиною св. книг Старого Завіту. З них довідуємося, що **за свій нарід молилися пророки, молилися богоугодні мужі, молився особливо св. Пророк і Псальмотворець Давид!...** А провідник ізраїльського народу, **Мойсей,** вставляючися за своїм тяжко упавшим народом на горі Синай, навколішках, зі сльозами в очах молився, **щоби Бог вимазав радше його імя з книги життя, як мав би не пощадити і не помилувати його народу!..** І всемогучий Бог, як пише біблія, прихилився до цеї молитви Мойсея, та простив тяжкий гріх його народові...

Опісля в Новому Завіті, **Ісус Христос, Божий Син, шукав першзавсе погибших овець ізраїльського дому (народу), молився за них, а навіть плакав над недолею столичного міста Єрусалиму... Так само і** Апостоли — і ділом і молитвою любили свій нарід, та у своїх місійних працях давали завжди першенство свому народові. Св. Апостол Павло, цей великий і незрівнаний Апостол поганських народів, і в праці і в молитві свій рідний нарід, як перший і найдорожчий собі, мав всегда на серці...

Молитися за свій нарід — це ніяка не політика, але це взнесла релігійна правда і потреба, котра виразно випливає з науки Католицької Церкви... Як у практиці повинно виглядати виконання цього релігійного обовязку, дають нам красний примір хочби таки наші найближчі сусіди, поляки. Хто мав нагоду перед війною чути, як вони по своїх католицьких костелах співали зворушаюче свій гимн-молитву: „Боже, цось Польскен...“, цей мав тим самим нагоду наглядно переконатися, **яку величню, будуючу, релігійну красу, яку потужню, моральну силу, який благородній, освячуючий вплив має на вірних молитва за свій нарід!...** Ця молитва — це справді молитва, не тільки зворушуюча душу і потрясаюча серце, але теж прошибаюча облаки і небеса!... Поляки співали, просили, благали і молилися і випросили те, чого бажали!...

І чи знайшовся би був тоді, в часах займанщини, якийсь польський Єпископ, який з якихсь партійних мотивів і зглядів мав би відвагу заборонити полякам цей гимн?!... Ні! Рішучо, ні! Такого Епископа були би вони сейчас гідно і безпощадно напятнували, та як національного зрадника і шкідника, виключили були би його поза скобки свого народнього життя!

І зовсім слушно!... Одначе такий Єрарх між поляками не знайшовся, бо вони знають належно цінити та гідно боронити свою національну честь і повагу!...

Тільки — на жаль — у нас знайшлися між кацапськими недобитками такі.

Одначе дарма!... **Від дозволеної, легальної, апробованої молитви за свій нарід не спинить нас рішучо ніхто,** а тих мерзенних виродків, чи то з лемківського „Устроня“, чи зпоза нього, проклене, напятнує, та гідно осудить нарід та історія!..

Українці-лемки.

Прочитайте, а не пожалуєте!

Цими днями появилася нова дуже цікава книжечка про нашу Лемківщину. Написав її Др. Франц Коковський, що довгі літа прожив поміж лемками, як суддя в місті Сяніку та цілим серцем полюбив ту українську землю та її чесних, привязаних до своєї віри та народности мешканців. Свою книжку Др. Коковський назвав „Східніми межами Лемківщини“, бо пише так, начеб їхав границею Лемківщини від сходу та описує село за селом, усе, що де є цікаве та гідне уваги. В другій частині цеї книжки описує, як то вперто треба було боротися за свою церкву в селі Кремяній, в третій знову звичаї рибаків у Сяніччині, а нарешті в четвертій частині — щоденне життя лемківського села.

Для нас, лемків, найцікавіша буде перша частина, бо там описане майже кожне село від Сяніка аж по Динів. А кожному хіба цікаво довідатися, що про його село пише чужа людина, або знов порівняти життя свого села з життям інших сіл. Цікава також друга частина, бо вона вчить нас, як треба боротися за своє право й ніколи не уступати, хочби здавалося, що вже нема ніякої надії на перемогу.

Дві останні частині призначені вже більше для тих, що нашої Лемківщини не знають. Ми самі знаємо дуже добре, як наші рибалки імають рибу, або як називаються по-нашому частини плуга, чи іншого господарського знаряддя або як будується „хижу“. Зате для чужих людей, а навіть для українців, але таких, що не були на Лемківщині, то таке цікаве, як наприклд для нас оповідння про Америку, або про якісь інші незнані землі.

Власне тому повинні цю книжку прочитати всі, — не тільки лемки, але й ті наші брати-українці, котрі не знають нашого життя. З цеї книжечки вони довідаються, чим є Лемківщина для цілої Української Землі, на які небезпеки вона наражена та як дуже мусимо нею дорожити й напружувати всі свої сили, щоб її для нас зберегти.

Думаємо, що невеличкий наклад дуже скоро люди розкуплять, тому спішіться з замовленнями, щоб не було запізно. Ціна цеї вартісної книжки всього один зл., а замовлення треба надсилати до Адміністрації „Нашого Лемка“. Ю. Р.

—o—

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЕКСПОРТУЄ
збіжжя
бекони
дріб
яйця
клоччя

ПРОДУКУЄ
мило
мясні вироби
навиває нитки

Правне відношення Апост. Адміністрації

до Перемиської Єпархії та до Галицької Церковної Провінції.

Ерекційні акти Апостольської Адміністрації для Лемківщини. — Апостольська Адміністрація і конкордат. — Апост. Адміністрація і гр.-кат. Перемиська Дієцезія та Галицька Церковна Провінція. — Помилкові шляхи Апост. Адміністрації та марні вигляди на будуче.

Канонічно - цивільно - правне істнування Апостольської Адміністрації на території Лемківщини спирається на двох, прилюдно-правних актах, а саме: 1) На конвенції Апостольської Столиці з урядом Польщі з 1934 р., і 2) на декреті Св. Конґреґації для Східньої Церкви з дня 10. лютого 1934. року.

Щодо першого акту, то це заключений на 10 років (себто до 1944. р. включно) договір між Апостольською Столицею й урядом Польщі, на основі якого уряд годиться виділити з гр.-кат. Перемиської Єпархії її девять західних деканатів, а саме буківський, горлицький, грибівський, динівський, дуклянський, короснянський, мушинський, риманівський і сяніцький та ерiґувати на цій території окрему Апостольську Адміністрацію для т. зв. Лемківщини. Цією територіяльною, церковною областю має управляти залежний безпосередньо від Апостольської Столиці апостольський адміністратор. На основі окремої точки конвенції уряд дає йому дотацію з державного скарбу. Крім того апостольський адміністратор матиме до помочі трьох членів курії, теж оплачуваних урядом. Ця конвенція, що її не опубліковано ні не ратифікував сойм, обовязуватиме 10 років (себто до 1944. р. включно) з тим застереженням, що якщоб ні одна з договірних сторін не виповіла її по 10-ох роках, тоді вона обовязуватиме автоматично дальше на такий самий протяг часу. Отже тим самим з таким мовчаливим збереженням цієї останньої кінцевої клявзулі вище згаданої конвенції продовжилось би на такий сам період часу і прилюдно-правне істнування Апостольської Адміністрації для Лемківщини.

Виконанням цієї конвенції з боку Апостольської Столиці був декрет Св. Конґреґації для Східньої Церкви з дня 10. лютого 1934. р., що починається від слів: „Кво апціос конзулярет...", що ним на вище згаданій території Лемківщини ерiґовано канонічно-правно і фактично Апостольську Адміністрацію. Одночасно в особі о. д-ра Н. Нагорянського призначено першого апостольського адміністратора для Лемківщини ад нутум Санктае Седіс. Іменування другого і третього апостольського адміністратора для Лемківщини — в особах бл. п. о. д-ра Василя Масцюха й о. д-ра Якова Медвецького — спирається вже на цім першім, основнім, ерекційнім акті, як на правній основі.

Насувається тепер питання, яке є відношення обох вище названих, прилюдно-правних актів до конкордату, заключеного дня 10. лютого 1925. р. між Апостольською Столицею і Польщею, що з днем 23. квітня 1925. р. після ратифікації соймом і сенатом набрав сили державного закону?... Слід відразу відповісти, що оба вище згадані акти, себто і конвенція з 1934. р. і декрет Св. Конґреґації для Східної Церкви з дня 10. лютого 1934. р., в нічому ненарушують, неослаблюють, ні не зміняють обовязуючих у Польщі постанов згаданого церковно-державного конкордату. Це тому, що оба ці прилюдно-правні акти, на яких спирається канонічно- і цивільно-правно Апостольська Адміністрація для Лемківщини, мають лише переходовий, тимчасовий характер і в нічому не зміняють установленого конкордатом і санкціонованого державним законом з дня 23. квітня 1925 р. (Д. З. Р. П. ч. 47, поз. 324 з 11. травня 1925) основного церковно-територіяльного поділу держави (себто поділу на церковні провінції і дієцезії). Вслід за тим і сам апостольський адміністратор для Лемківщини є призначений лише „ад нутум Санктае Седіс", себто до довільної, часової безпосередньої розпорядимости Апостольської Столиці, котра може його — на випадок потреби — кожної хвилини відкликати, зложити з уряду й усунути.

З цього льогічний і правний висновок такий, **що канонічно- та цивільно-правну, територіяльну й єрархічну єдність і неподільність Галицької Церковної Провінції, а в її складі і гр.-кат. Перемиської Дієцезії, установлену точкою б). девятої статті (IX. арт.) конкордату з дня 10. лютого 1925. р., вище згадані два акти, про створення Апостольської Адміністрації для Лемківщини, не скасували, ні не обмежили, ні не нарушили!...** Цю обставину підкреслює теж і Його Ексцеленція Кардинал Мармаджі, б. апост. нунцій у Польщі, у своїм листі до Ексц. Митрополита Андрея з дня 12. лютого 1934., ч. 12564. Отже не зважаючи на ерiґування на девятьох західніх деканатах гр.-кат. Перемиської Дієцезії т. зв. Апостольської Адміністрації Лемківщини — **ці деканати становлять дальше нерозривну частину гр.-кат. Перемиської Дієцезії і заразом таку саму складову частину Галицької Церковної Провінції.** Таким чином Апостольська Адміністрація Лемківщини — не є ніякою окремою, самостійною дієцезією, чи епархією, а тимбільше ніякою, окремою, церковною провінцією — і то ані під церковно-правним, ані під цивільно-правним оглядом!...

А чим-же є в такому випадку? **Є це тільки церковна, територіяльна область гр.-кат. Перемиської Дієцезії, виділена часово й провізорично зпід дієцезальної юрисдикції, гр.-кат. Перемиського Ординарія**, (а не з нерозривного, територіяльно-правного складу Перемиської Дієцезії!...), **і підчинена безпосередньо юрисдикції Святішого Отця Римського Папи, який її виконує через спеціяльного, підчиненого Собі безпосередньо Ординарія,** званого апостольським адміністратором Лемківщини. Далі з цього виходить, що: право до виконування дієцезальної юрисдикції Перемиського Ординарія на цій церковно-територіяльній области гр.-кат. Перемиської Дієцезії **не є ні відкликане, ні знесене, ні скасоване, а є лише часово припинене** з тим канонічно-правним наслідком, що церковно-духовну юрисдикцію на цій области перебрав безпосередньо Св. Отець та доручив її виконування т. зв. апостольському адміністраторові для Лемківщини ад нутум Санктае Седіс. Таким

чином Апостольська Адміністрація Лемківщини — це тільки своєрідний **правний виїмок** (ексцепціо юріс), що основного, територіяльного стану гр.-кат. Перемиської Діецезії, ні теж правної непорушности та ерархічної єдности Галицької Церковної Провінції в нічому не зміняє ні не обмежує!...

На цій канонічно-правній основі **гр.-кат. Перемиський Ординарій має і дальше право титулувати себе Сяніцьким Єпископом**, себто епископом Лемківщини, над якою від і з уповаженнем Апостольської Столиці виконує часово (після конвенції з 1934. р. на 10 літ) юрисдикцію покликаний ад гок спеціяльно апостольський адміністратор. А якщо так, **то імя гр.-кат. Перемиського Ординарія**, якому св. Апостольський Престол, — не ерігувавши на Лемківщині окремої самостійної діецезії, а лише часову, Апостольську Адміністрацію, — полишив і надальше потенціяльне право до виконування в будучности церковно-духовної юрисдикції над Лемківщиною, **слід виголошувати в літургічних і богослужебних текстах на території Апост. Адміністрації Лемківщини** — так, як виголошується імя Митрополита Галицької Церковної Провінції. Бо коли гр.-кат. Перемиський Ординарій має слушну, канонічно-правну основу титулувати себе сяніцьким епископом, отже епископом Лемківщини, то чомуж би він не мав права до того, щоб на области, що є нерозривною частиною підчиненої йому церковної, епархіяльної території не згадувано його імени підчас Богослужень?!...

Тому то **викинення** розпорядком Апостольської Адміністрації Лемківщини з дня 25. лютого 1935 р. ч. 28/35 **імени Перемиського Ординарія** а **заразом і сяніцького епископа** в одній особі **з богослужебних текстів на території Лемківщини**, є не тільки грубим нетактом, та ознакою поганого наставлення, під яким ця Апостольська Адміністрація через своїх нерозважних і розполітикованих керманичів почала своє фактичне істнування, **але теж правним нонсенсом і нарушенням!...** Цього різкого нетакту і нарушення не спішиться якось направити теперішній, „новий“ апост. адміністратор Лемківщини!... Чому? Це вже глибока, окутана тайною тактика засади москвофільської каноністики і літургіки у відношенню до українців!... А тимчасом на лемківській церковній области слід виголошувати підчас Богослужень по іменах св. Отця і Митрополита Шептицького також імена **сяніцького** епископа й апостольського адміністратора Лемківщини. А слід це робити не лише з огляду на приличність і такт, але теж і з огляду на літургічно-канонічну поправність та консеквенції!

Подрібні точки взаїмного відношення Апостольської Адміністрації Лемківщини до гр.-кат. Перемиської Діецезії і навпаки, точки, що уніфікують обопільну дисципліну клиру, нормують взаїмний обсяг таїнственної юрисдикції священників на обох церковно-територіяльних областях, управильнюють спільні, маєткові і спірні справи та питання обсади душпастирських станиць в Апост. Адміністрації — з огляду на недостачу духовної семінарії на Лемківщині, **устійнює окремий договір, заключений літом 1935. р. у Варшаві між Лемківським і Перемиським Ординарієм** — під патронатом Апостольської Нунціятури у Польщі. Але цього договору або т. зв. модус агенді, що для українців є своїм змістом розмірно корисний, не введено ще дотепер у життя лише з вини керманичів Апостольської Адміністрації, ні навіть не опубліковано.

При кінці слід підкреслити такий факт: Цій обставині, що Апостольська Адміністрація Лемківщини зараз від першої хвилини свого фактичного істнування вступила отверто і рішуче на помилковий шлях, яким вона вперто йде і досі, а це на шлях несмачної, погубної, позакулісової боротьби зі своїм матірним, церковним центром, та явної боротьби зі загальними, національними аспіраціями своїх власних вірних, **цьому не винувата ні Апостольська Столиця, ні католицьке церковне право!** Цьому винні — і то на цілих 100% — фактичні керманичі Апост. Адміністрації. Вони — замісць щиро й льояльно реалізувати **чисті, виключно релігійні інтенції Апостольської Столиці щодо Лемківщини** і поступати згідно з буквою і духом католицького церковного права та добрими і коректними, міжепархіяльними звичаями — поставились відразу бундючно й ворожо і до дотеперішніх гр.-кат. церковних кругів, і до національних почувань та змагань тих своїх вірних, які признаються до української національної ідеольогії. Тимчасом саме лемки українці творять величезну більшість населення Лемківщини. Тому то Апостольська Адміністрація Лемківщини принесла для Катол. Церкви більше шкоди, ніж користи, а **радше саму тільки шкоду** і ніякої користи, бо ця Адміністрація не лише не приєднала нікого з православних до католицизму, але зразила до Катол. Церкви і тих, які до цього часу були серцем і душею до неї привязані!

Тому то не лише українці-лемки повинні домагатись і дбати про те, щоб Апостольська Адміністрація Лемківщини, яка в очах вірних є основно скомпромітована і зненавиджена, або відразу (не ждучи на скінчення свого 10-ліття), перестала у своїй теперішній формі істнувати та вернулась під юрисдикцію свого правного, сяніцького епископа і перемиського ординарія або, щоб управляв нею, як апост. адміністратор, ідейний, второпний, розумний і працьовитий **український священник!** Такий священник, який мав би за собою повне і беззастережне довіря усього духовенства і загалу вірних, та який — попри свою чисто релігійну і церковну працю — **ішов би назустріч національним і культурним змаганням свого власного народу!** У противежному випадку, якщо в короткому часі не дійде до радикальної зміни в Апостольській Адміністрації теперішнього стану, духа і наставлення, і до того згідно з національною честю та з національно-культурними аспіраціями українського народу на Лемківщині, — то Лемківщина готова ще — серед істнуючих і до крайности задразнених і напружених обставин — перемінитися під релігійно-церковним оглядом на запропащений, справді місійний терен, що буде вже підлягати не Св. Конґреґації для Східної Церкви, але Св. Конґреґації для Поширення Віри. (Де пропаганда фіде!...), так, як це вже було і давніше!... Тому час очі протерти!

Лемки-українці.

Присилайте належність за книжки і передплату!

Всі письма й листи адресуйте „Наш Лемко“ Львів, Зіморовича 2.

Як горнеться до української книжки

українська дитина на Лемківщині?

(Краса й стиль рідного українського слова й висока добірність тягне лемківську дитину до рідної, української книжки.)

Перетомлена і зражена шкідливою троханівщиною в школі, українська дитина на Лемківщині **жадібно й охоче горнеться до свойого рідного, друкованого, українського слова.** Ця жадоба є зовсім слушна й природна, як природною є у дитини склонність до пізнання, вивчення і вживання своєї матірної мови — і то можливо в її найзвершеннішій і найдосконалішій формі. Українська дитина на Лемківщині вже сама відрухово відчуває, що подавана їй насильно, штучна троханівщина замикає їй прямо доступ до правдивого й чистого, національного образування, до здорової, національної освіти й культури.

Відсі кожну, до свойого інтелектуального рівня примінену, українську читанку, чи книжку **бере вона охоче до рук та з зацікавленням і з користю її читає.** Що до самої техніки читання такої книжки, то найцікавіше тут те, що наша лемківська дитина бажає, особливо, коли подана їй книжка походить зі зразкової бібліотеки наших високопоставлених, дитячих видавництв **перечитати її відразу,** т. зн. від вступу, безперервно аж до кінця.

Щож то так тягне українську, лемківську дитину до української книжки й українського друкованого слова?

Перш-завсе, коли йде про форму і стиль, **чистота й краса рідної мови, та легкість вислову,** яких ця дитина не може рішучо знайти у кричанських читанках і букварях. Щойно зі згаданої книжки вчиться вона практично властивої й поправної азбуки і граматики поневіряного й понижуваного троханівщиною, рідного слова. Тому — для вивчення своєї рідної, матірної мови — подати негайно український, лемківській дитині до рук відповідну, українську книжку є річчю необхідною й конечною!...

Дальше!... Другим моментом, котрий потягає згадану нашу дитину до читання української добірної книжки, **це її цікавий, пожиточний і будуючий зміст.** Тут українська дитина знайде все, що вона для свойого образування, збудування, хосенного поучення і здорового зацікавлення потребує й хоче!... Саме: байки й казки і цікаві оповідання й красні, уяву заспокоюючі образки і заохочуючі приміри й історичні оповідання з рідної бувальщини і національно освідомлюючі й поучаючі елементи і здорову, релігійну дидактику й будуючі приміри для практичного життя... Словом, **вона знайде тут все, що в стані приспособити її ум до пізнання рідної, української, словесної й національної культури, та розбудити у ній благородні чувства щирої любови до свойого власного, українського народу й Батьківщини...**

Тому й не дивниця, що після перечитання одної, такої книжки розпитується лемківська дитина сейчас за другою, а відтак за третьою й четвертою — так, що її ум, стремління духа й цікавість не можуть вже обійтися без здорової книжкової національної лектури... Відсі й практичний висновок, що **закладання українських, діточих бібліотек по наших селах на Лемківщині є, особливо в теперішніх умовинах, безумовно вказане, пожиточне й конечне.** В противному разі ця дитина готова підупасти шкідливим, аре-лігійно-аморальним і чужонаціональним впливам, а у висліді звиродніти, для нашої Нації пропасти й перейти у чужий табор!... А що ця небезпека, особливо на Лемківщині істнує, це злишним є тут доказувати. То-ж ми, старша, українська ґенерація, **возьмімся солідарно, як один муж, до подання здорової, української книжки для української дитини на Лемківщині!...**

Андрій Березюк.

Віджила історія передпотопового Хама

(Або „фіолетовий“ вистріл проти Впр. ОО. Радників-Українців на Лемківщині.)

Які фіолетові відзнаки мають право та яких не мають права носити два Впр. ОО. Радники-Українці на Лемківщині це МАЮТЬ ВОНИ ДОКЛАДНО ОЗНАЧЕНЕ У ВИСТАВЛЕНИХ ЧЕРЕЗ БЛ. П. О Д-РА ВАСИЛЯ МАСЦЮХА, НОМІНАЦІЙНИХ ГРАМОТАХ З ДНЯ 25. ЧЕРВНЯ 1935 Р. Ч. 1433, завершених відтак інсталяційною присягою в дні 16. липня 1935 р. Так самі номінації, як теж і реальні та почесні права тих Впр. ОО. Радників Ап. Адм. — Українців, надані їм згідно з приписами церковного права (Кодекс Кан. Права, Кн. II., ч. I., Тит. VIII., Гл. VI., Кан. 423—428), ЗІСТАЛИ ще в місяці травні 1935 р. ЗАТВЕРДЖЕНІ ЧЕРЕЗ СВ. АПОСТОЛЬСЬКИЙ ПРЕСТОЛ В РИМІ. Рівнож один Ординаріятський Радник-Українець на Лемківщині зіставив у своїх почесних правах затверджений у травні 1936 р. через Апостольську Нунціятуру у Варшаві.

Інша річ, що ЦІ НАШІ КАНОНІЧНО ПОСТАВЛЕНІ Й ІНСТИТУОВАНІ ВПР. ОО. РАДНИКИ НЕ МАЮТЬ НІКОЛИ НІЯКОЇ НАГОДИ ВИКОНАТИ — ЗГІДНО З ПРИПИСАМИ ЦЕРКОВНОГО ПРАВА — СВОЇХ КАНОНІЧНИХ УПРАВНЕНЬ, БО ЇХ РІШУЧО НІКОЛИ НЕ СКЛИКУЄТЬСЯ НА НІЯКІ ЗАСІДАННЯ, НІ НА НАРАДИ!... Бо і на що скликувати, коли тих канонічно-правних речників і представників Українського Духовенства в Курії — ріжні, заздрісні і самозванчі „канцлєри“ і „коронні дзєкани“ дуже добре і справно ВИРУЧАЮТЬ! (?) Здавалося, що ці „русскіе достойники“ вже таки досхочу наситяться і вдоволяться фактом безправного партійного ВИКЛЮЧЕННЯ НАШИХ ВПР. ОО. РАДНИКІВ-УКРАЇНЦІВ ВІД УСЯКОЇ УЧАСТИ В ПРАЦЯХ „КУРІЇ“... Тимчасом показалося, що ні!.. Їх апетит їде ще дальше!...

Саме опубліковано недавно „указ“ яким — у дипльоматичній, викрутній формі, під ріжними позорами, ЗАБОРОНЕНО безправно „ДЕЯКИМ“ — І ТО ЛИШЕ „ДЕЯКИМ“, ОТЖЕ ТІЛЬКИ НАШИМ ВПР. ОО. РАДНИКАМ-УКРАЇНЦЯМ, КОРИСТАТИ І З ЇХ ПОЧЕСНИХ КАНОНІЧНИХ ПРАВ!.. Зате „русскіе“ можуть собі навіть ходити в мітрах і в пурпурі, то це вже нікого на т. зв. „устроню“ не болить, ні в очі не коле!... Тільки — не дай Боже, — аби котрійсь з наших відзначених, українських священників на Лемківщині скористав з наданих і прислугуючих собі законно-канонічно-церковних прав і відзначень!.. НАВІТЬ РОЗПОРЯДКИ І ПОВНОВЛАСТИ У СПОВІДИ НА ВЕЛИКИЙ ПІСТ ДЛЯ ДУХОВЕНСТВА ОСТАВЛЯЄТЬСЯ АБИ ТІЛЬКИ „ФІОЛЄТОВИМИ УКАЗАМИ“ ДОПЕЧИ І ДАТИ ПОЛИЧНИК УКРАЇНЦЯМ!... Шож це властиво за „курія“, котра провадить слідства і видає „укази“ проти своїх власних, найближчих членів?... І то ще прилюдні, публичні „укази“!...

ВІДАЙ ВІДЖИЛА НА „УСТРОНЮ“ ІСТОРІЯ ПЕРЕДПОТОПОВОГО ХАМА!.. Бо інакше годі собі ці дивовижні явища пояснити!... Подаємо це до відома Найвищим Церковним Властям...

гарний блеск і добру консервацію шкіри дасть Вам ПАСТА

ЕЛЄҐАНТ

з фабрики:

„Зоря“, Львів, Кордецького 51

Не вільно нам забувати, що всілякі ЦУКОРКИ ШОКОЛЯДИ Й СОЛОДКЕ ПЕЧИВО

купуємо тільки з правдиво української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

ПЕЛЬНЯ, ПОВ. СЯНІК.

І в нашім селі молодь не дармувала цеї зими. В листопаді загостив до Пельні п. Сидір Рицар, абс. гімн. В нашій читальні „Просвіти" ожилась освітня праця. В грудні уладжено виставу св. о. Николая з роздачею даруночків чемним дітям; у січні приїхали до нас члени К. О. С-у зі Сянокі та дали виставу „Мати", котра своєю тенденцією викликала помітне враження на присутніх. Дійсно велика вдяка належиться академикам зі Сянока, котрі погрудилися з виставою піхотою зі Сянока в найбільш тріскучі морози, щоби цим способом заохотити і меншого брата до праці для народу. Підчас Різдвяних Свят хор читальні „Просвіти" в Пельні співав під вікнами українських громадян гарні колядки під проводом п. С. Рицаря та заколядував 16 золотих на Рідну Школу. Уродливих хористок і хористів бачимо на першій сторінці нашого часопису; посередині диригент хору Сидір Рицар. Дня 12 лютня ц. р. відбулися Загальні Збори читальні „Просвіти", на котрих вибрано новий Виділ, який дає запоруку, що в слідуючому році ще кращими успіхами увінчається праця в читальні. Першим виступом у цьому році буде вистава „Неон" або „Мученики з катакомб", до якої вже готуємося. Кожного четверга й неділі відбувається голосне читання в читальні та один з Виділових виголошує освітній реферат, якому прислухується около 30—50 членів. Вступайте, браття, всі як один у члени нашої читальні, не дайте баламутитись темним духам, котрі по ріжних „канцеляріях" запиваються до безтями та в горівці бачать ціле своє щастя. Прийде час, що й вони пізнають: хто їм ворог, а хто приятель, й опамятаються, прозріють і завернуть з хибної дороги. Коби це якнайскорше сталося!

СЕМУШЕВА — ПИЛИ.

Невеличке українське село в Сяніччині, доч. Тиряви Волоської. Читальню „Просвіти" засновано в селі щойно з початком 1936 р. До цього часу дуже тяжко було свідомій молоді започаткувати якунебудь культурно-освітню працю, тому, що вічно повставали в селі між старшим громадянством якісь міжусобиці. Також різні застрашували село тим, що за „Просвіту" підуть члени до тюрми та посипаються на них різні грошеві кари. Але звичайно з чорної хмари малий дощ, так і з тими страхами скінчилося. Завдяки впертій, успішній праці молоді ,сьогодні читальня „Просвіти" має поверх 40 членів (слід згадати, що в селі є ще 7 польських хат і дві жидівські рудери). Було теж раз мале непорозуміння, бо до читальні зайшов Іван Стад. та зачав авантуруватись. Одначе свідомі члени „Просвіти" знаючи, що за бійки або авантури влада може припинити діяльність читальні, випросили нечлена з домівки, де заразом міститься кооператива. Завдяки своїй кооперативі село не ходить до жидів (дуже похвально!) ані на закупно ані на роботу. Не пястуком ані не каменем проганяти жида зо села, лише оминати його, зорганізувати культурно село, піднести освіту та виробити село належно до народньої праці — оце найкращий лік, як визбутись жидів і стати самовистарчальними.

Свій.

—o—

ЛОСЄ КОЛО ЛАБОВОЇ.

У дні 21. II. ц. р. аматорський гурток з Лабової відограв при співучасти молоді з Лосього виставу в Лосьому п. н. „Страшна пімста". Головну ролю мав Михайло Ревак усі актори вивязалися зо своїх завдань якнайкраще. Слід би лише подбати, щоб такі вистави відбувалися частіше, та щоб за лабовянами й лосянами пішли дооколичні села й також у себе вчилися, читали й уряджували вистави.

—o—

ОПАРІВКА В СТРИЖІВЩИНІ.

Читальня „Просвіти" в селі Опарівка, пов. Коросно, вшанувала в неділю 31. І. „День Крут". Промову виголосив Михайло Барна, потім були співи й деклямації „Тіням Героїв", „Вкраїно мати, кат сконав", „Крути", „Ой у Лузі", „Сповнилась міра" і багато інших. Реферат виголосив голова читальні Павло Осолінський. Закінчено свято відспіванням національного гимну. Свято відбулося гарно й бадьоро. Тільки частина молоді блукає ще досі самопас і волить виспівувати по вулицях чужі „кавалки", чим зайти до читальні. Але ми боремося з цею байдужністю і маємо надію, що скоро зєднаємо всіх здорових і розбудимо в них приспані в душі сили.

—o—

ЛІСЬКА ОКРУГА.

Загальні Збори кооперативи **„Народній Дім" у Ліську** ухвалили при розділі чистого зиску квоту 120 зл. виплатити за посвятну й жертвенну працю справникові цеї кооперативи д-рові Орестові Ярославичеві. Та цей ідейний працівник зрікся цеї квоти, а розділив її на добродійні цілі для свого народу.

Ось взірець гідний наслідування.

Читальня „Просвіти" в **Чорній** улаштувала в дні 14. лютня ц. р. аматорську висаву п. н. „Украдене щастя", драму в 5-ох діях зі співами й танцями.

Знову читальня в **Гошові** відограла дня 15. лютня комедію в 3. діях п. н. „Гапка Большевичка", а читальня в **Устріках долішніх** висвітлила в дні 21. лютня ц. р. пєсу в 4. діях п. н. „Ми йдемо в бій".

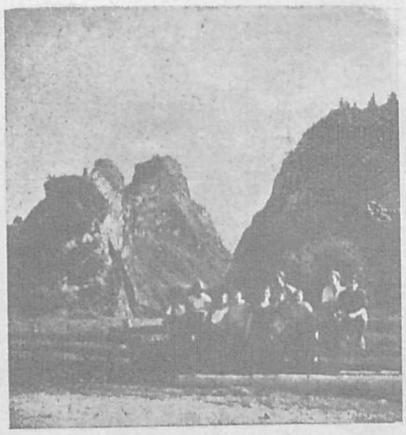
—o—

БАРВІНОК БІЛ ДУКЛІ.

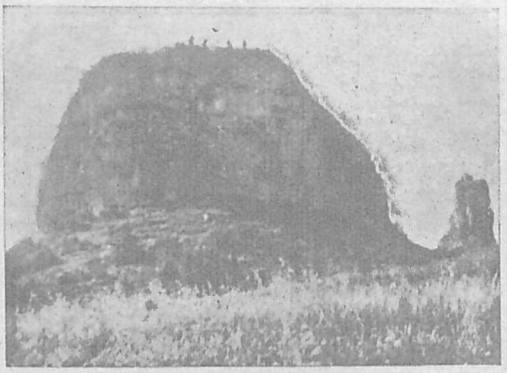
В селі Барвінку є жидівський тартак фірми „Вестрайх і син", який ріже вже роками день і ніч кльоци, також з дооколичніх і жидівських лісів. Рік-річно повстають нові зруби, що спричинюють наглі зливи, котрі нищать майже щороку засіви, зносять землю до потоків, полишаючи за собою камениcтий спід ґрунту. До цего тартаку возять трами зиндранівчани, барвінчани та тилявяни за пів-дурно, бо жиди як всюди так і тут добре вміють визискувати незорганізованого селянина. І ось в січні ц. р. прийшло межи господарями Барвінка й господарями Тиляви до

Як куримо — то лише найліпші
папєрці і тутки
(повноватки)
„КАЛИНА"
Української фабрики Кооперативи „Будучність" в Тернополі

ЧУДА ПРИРОДИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕМКІВЩИНИ.

Малі Пеніни, Шляхтова.

Гора „Баба" між Явірками і Шляхтовою.

Малі Пеніни в Явірках.

бійки в лісі, на відтанку Тиляви, в т. зв. Блудній. Барвінчани виїхали до ліса як звичайно, та тут тилявяни напали на них з сокирами і колами, що таки трохи потурбували солтиса з Барвінка та декотрих господарів, мовляв: ви не маете тут права, то наш ліс.

Лагодженням непорозуміння занялась поліція з Барвінка й передала справу до суду, де суд засудив шістьох господарів з Тиляви від 3—6 тижнів арешту.

Чи не ганьба провадити братовбійчу боротьбу на жидівських трамах, замість спільно протиставитись всяким жидівським визискам, що від віків ріжними шахрайствами, визиском і спекуляціями тягнуть послідні соки з несвідомого та незорганізованого робітника? Як до вас писати, щоб ви вже раз перестали бути жидівськими наймитами? Чи невинна кров пролята за несвої рахунки вийде вам на добро? Схаменіться — будьте людьми! Просимо вас і приказуємо вам!

——o——

КОМАНЕЦЬКА ОКРУГА.

Репедь. Дня 21. II. ц. р. загостив до нашого села організатор філії „Сільського Господаря", Іван Ковальський та в дуже змістовний і заохочуючий спосіб представив нашому громадянству конечність кружка С. Г. в селі. По його промові-рефераті зголосилося 40 селян у члени кружка та зложили заразже свої вкладки. При цьому вивязалася гарна довша дискусія про господарські обставини наших сіл у горах. На закінчення забрав голос громадянин Сухоставський, що зясував культурне життя в селі та побажав, щоб за рік читальня „Просвіти", кооператива й Сільський Господар засіли спільно як три сестри до святочної просфори. Щасти Боже в культурній праці!

Радошиці сумно записались в хроніці. Справді більшість села — свідомі громадяни, одначе деякі слухають ще досі комунарського Лубкова. Там засілися приятелі „вождя Сталіна та проповідують свою науку московсько-комунарську. Під впливом цих вожак воював у Радошицях „герой" Юрко Казьо, якого Бог покарав за безбожницькі вичини; на весіллі провалив себе ножем і так по собачому скінчив своє марно ведене життя. Ще перед цим хотів забити невинного Івана Шапочку. На похорон масово явились московсько-большевицькі недобитки з Ославиці й Лубкова та (що за сміх!) на вінках понаписували, що Казьо помер „за віру" — шкода, що не додали, як хулив Богові, ломав св. хрести, деморалізував молодь. Памятайте лубківські „панічі", що вина за цього й інших паде на вас!

Щавне. Суд у Буківську покарав Впр. о. М. Гробельського гривною 5 зл. за те, що він ідучи в урядових справах зо Щавного до Лубкова мав образити постерункового в часі леґітимування. Дивне, що й священиків уже зачинають леґітимувати та відав без причини подавати до суду. Чей Впр. о. М. Гробельський вже поверх 30 літ ревно душпастирює та почесно сповняє свій священичий обовязок! Тут якась — мабуть — інша причина мнимої образи.

——o——

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Нові книжки

Василь Баричко: ЗА КРАЩЕ ЗАВТРА УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА. Львів, 1937. Розм. 17×12; стор. 40. Накладом автора. Ціна 40 гр.

Автор цеї книжечки сам з фаху агроном намалював нам немов чарівний образ такого села, яке в нас повинно бути і може, дасть Бог, колись і буде. Бо всі ті чудові уладження, що їх у селі Райському бачив видуманий Степанюк, не є такі цілком видумані, чи виссані з пальця. Все те автор певно десь бачив за границею, або хоч читав у ріжних описах заграничних поступових господарств. Книжечка „За краще завтра" не є строго господарською книжкою. Це легонька вступна читанка, що неодного заохотить до читання господарських книжок, і до думання, як поправити своє господарство, щоби поправити життя своє і своїх найблизших. Такі книжки тепер на часі.

Г. Н. Кассон: ТВОЄ ЩАСТЯ В ТВОЇХ РУКАХ. Видання „Українського Видавничого Інституту" — сторін 104. Ціна 1.40 зл. — „Цю книжку можемо найбільше поручити нашим сільським хлопцям і дівчатам. Книжочка подає 13 рад для людини, в який спосіб поконати життєві труднощі і вибитися. Ця книжка якраз тепер на часі для українського молодого покоління, яке мусить через тяжкі обставини боротися за краще завтра". Український нарід мусить перевиховатися по думці вказівок цеї книжки.

Ю. Шкрумеляк: ПРОСВІТА СИЛИ НАШОЇ ОСНОВА. Оповідання для кожного цікаве з 16 обр. Накладом Т-ва „Просвіти", Львів, 1937.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник, ч. 1, 2, 3, видає „Просвіта". Львів, Ринок 10. За редакцію відповідає Д-р І. Брик.

УКРАЇНЦІ-ЛЕМКИ В АМЕРИЦІ

обезпечуйте життя Ваших Родин **в одинокому українському Товаристві обезпечень на життя**

„КАРПАТІЯ"

Львів, Ринок ч. 38.; там пишіть по всі потрібні інформації.

Стрільці кличуть.

(Оповідання).

Його називали — Лесь. Він нічим не ріжнився від інших сільських хлопців. Літом пас худобу, косив траву, збіжжя, як треба було то і за плугом ходив й їздив, де випало. А зимою, він молотив, різав дрова, воду приніс, а як не було роботи, тоді волочився поміж хати. Еге, він вже немалий, йому девятнадцят літ. — їздити конем — він страх як любив. Бувало візьме коня за віжки, тай тільки поцмокує й їде... їде...

Була осінь. Кругом сіріли пусті поля; а з дерев падали жовті листки і стелилися під ноги. — Дорогою тиркотів віз. Це Лесь і його батько Василь їхав до ліса по нерівній дорозі. Та Лесеві байдуже. Він підсвистував весело та гнав конем щосили. Сонце було ще не високо, як вони вїхали до ліса.

Лесь швидко побіг лісом, шукаючи пригожого дерева, а Василь з возом та конем зістав на долині при дорозі.

Вже з годину ходив Лесь по лісі.

Праворуч вже й ліса не було, лише простягалася поляна, заросла густими корчами. Ціла гора була порита, що кілька крокїв глибокі яруги і всюди повно поздовж виритих ям. Лесь ходив по горі, залазив до ям і там знаходив: крісові кульки, бляшані пушки з консерв, кусні заліза, ремені, та декуди ще й людські кости, черепи... Крісові кульки ховав до кишені, ремінні паси пробував торчати в руках, але вони зараз переривалися, — мов паперові.

— Вже перегнили. — подумав. Ще добру хвилю лазив по ямах, аж зирк — і в одному місці побачив з землі вистаючий черевик.

— Як новий... придасться... треба взяти. — майнула в голові думка і він скочив, шарпнув і витягнув черевик зо землі. З черевиком витягнув зо землі цілу ногу — кістяк.

Лесь не був боягузом, але в ту мить йому зробилося так страшно і ніяково, що він наче задеревів на

Гр. кат. церква в Бортнім, коло Ропиці Руської.

хвилю. А відтак кинув черевик, скочив і що сили почав утікати. За ним гнав привид.

Йому здавалося, що з під землі підвелася постать воїна та великанськими кроками зближається до нього, костисті руки хватають його за горло а лісом котиться могутній крик:

— Ти на що забрав мені ногу! У-у-у, не подарую! Не подарую! У-у-у!...

Блідий прискакав до воза.

— А тобі що? — запитав Василь.

— Нічого. — відказав Лесь, а губи затряслися в нього і ноги задрожали. — На всі батькові питання він нічого не відповідав, наче не його вони торкалися. Василь аж розлютився. Трохи поворкотів сердито, але відтак змовчав, мов води в рот набрав. — За хвилю наладували дров і виїхали з ліса.

Під вечір вернули до хати. В хаті Лесь повечеряв, трохи покрутився по хаті, пішов спати. Він скоро заснув.

Темна і глуха ніч огорнула село. Ніхто ніде ні не чичиркнув. А в Лесевій хаті дивні-дива діялися цеї ночі.

Ось відчинилися двері і на порозі хтось станув.

— Це я! — впали гострі слова.

— Хто... — хотів крикнути Лесь, та жах здавив його за горло. Він пізнав. А-а-а, це той... у сірій стрілецькій блюзі, з крісом на рамени і без черевика на правій нозі.

За ним сунули, вже інші постаті: одна, друга, десята... Вже цілі сотні їх.

По хаті понісся гомін:

— Це ми, що наші кости бачив ти порозкидані по горах. Чи знаєш, за що ми впали? Лесь мовчав.

...Ми кров свою лили і життя не пожаліли, за те, щоб волю здобути для грядучих поколінь. Ми вірили, що на землі зрошеній нашою кровю, виросте воля, або — коли нам не доведеться її здобути, то на місце кожного з нас, що впав — стане сотня нових бранців, де впаде сотня, там стануть — тисячі і міліони.

А ти, що робиш? — Ти син народу і в жилах твоїх тече та сама кров, що й нас рвала до великих діл, а ти тепер — мов звір дикий — плюндруєш місця нашого спочинку, та топтаєш по наших костях.

Га—а—а. Може ти скоро, зі зневагою станеш копати наші кости і скакати по них? А тоді... Бачиш кілько нас тут? Гляди, щоб з наших уст не вирвалося:

— Проклятий будь!

Всі грізно зморщили чола і насупили брови.

— Ні-ні... я не знав... — простогнав Лесь.

— Ми віримо

Петро Попередний.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/I.
і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Українська родина в народніх строях у Білій Воді, к. Н. Торгу.

Вороблик Королівський.

Дня 10. березня ц. р. в домівці Кружка „Сільский Господар" у Вороблику корол. устроєно Шевченківський День для членів обох Товариств.

Влаштовано діточу виставу з інсценізаціями віршів Великого Тараса. Найбільше захоплення викликали серед приявних виступи 5-ти літньої Славці Паночко і 6-ти літньої Олі Копчак, котрі деклямували по кілька віршиків, м. ін. „Заповіт".

На закінчення хор під умілою диригентурою п. Н. Саламона відспівав „Заповіт" Т. Шевченка.

ЛИСТУВАННЯ

Впр. о. І. Тилявський в Канад: Отим посвідчаємо відбір 3 ам. дол. з гр зазначенням 1 дол. за передплату, 1 дол. за календарі Рідній Школі та 1 дол. на передплату 1937 „Христос Наша Сила" Окремо пересилаємо братній привіт і бажання кращої долі.

Вп. Іван Левчик з Полян С.: Заплачено по кінець вересня ц. р. Привіт.

Вп. Андрій Ланда з Вороблика: Передплата вирівнана по кінець вересня ц. р. Щиро поздоровляємо.

ВП. Марія Лейцуш та Андрій Грозьо з Нантикок Па: Мають заплачено по кінець 1938 р. Сердечно дякуємо.

Вп. Андрій Сухорський, Вілька: Одержав від брата Михайла з Америки 1 дол. на передплату. Також Ваш брат щиро Вас здоровить. Гаразд.

—o—

ЖЕРТВИ.

Громадянин Іван Саракун у Ренеді зібрав на христинах у господаря Івана Майковича на українських інвалід'в 2 зл Гроші передано через адм. Н. Л. на вказану ціль. Помагай Бог!

Присутні на христинах у Антона Цеплого (Гатали) в Боську, зложили добровільно на Рідну Школу 2.30 зл. Спаси Біг!

Добровільна збірка на весіллі Лешка Левка в Бонарівці, переведена Тимком Хомяком у квоті 3.90 зл. на добродійні цілі. Гаразд.

Замісць вінка на могилу бл. п. професора В. Чайківського, зложив 5 зл. Ю. Тарнович на добродійні цілі.

З нагоди вінчання Вікторії та Івана Хруща в Лосю, збірка на Рідну Школу 2.81 зл. Щасти Боже!

На весіллі Марії й Василя Вахна в Лосю, збірка на українських Інвалідів 4.03 зл. через Адм. Н. Л. Боже заплать!

Юлян Тарнович.

Історичні памятки в західніх Карпатах.

Судові записки з XV. сторіччя в Сяніцькій землі вказують на те, що так звані Сяніцькі доли були вже відповідно заселені та чільніші громадяни були ось такі: Микола з Тарнави (1437), Іван з Тиряви (1439), Петро з Велиполя (1447), Микола з Пеллі (1463), Іван зі Семушової (1453), Юрко з Букової (1448), Анна з Долини (1491), Петро з Ячмиря (1444), Микола з Прусіка (1467), Михайло з Дубрівки (1486). Одначе властивий осельницький рух не лише у Сяніцькі землі, але у всенські західні Карпати збільшується між 1500—1650 роками. В тім часі масово втікає населення з північніх і західніх сторін, саме аж від живецького ключа — або шлеського промежжя та долинами рік і потоків переходить у підгірські землі, найрадше в залісені околиці та тут поселюється. Стрічає воно вже оселі автохтонів із півдня і сходу, але кольонізаторська акція не бере цього під огляд, лише пре вперед, щоби визискати кожний кусок управної землі та лісні багацтва. Слід згадати, що ті новіі люди в західніх Карпатах краще почувалися, бо тут не було того гнету, перед яким вони втекли зі заходу та господарські обставини далеко були догідніші, як у північних польських землях і пісках. Тут саме треба між іншими шукати причин зможеної кольонізаторської акції чужостороннім напливовим елементом у західні Карпати.

Джерела:

Барановський: У підніжжя Білої Гори. (Істор. перегляд). 1916.

Длугопольський: Причинки до волоського осельництва в Карпатах, Краків 1915.

Буяк: Історія осельництва польських земель в короткому нарисі, Варшава 1920.

Казимир Добровольський: Ворожнеча й поєднання в судівництві польських бескидських осель XVI. і XVII. ст., Львів 1924.

Деляво: Бескидські верховинці, Краків 1851.

Гроїцький: Артикули магдебурського права, Перемишль 1760.

В. Лозінський: Правом і безправством, Львів 1913.

Моравський: Сандеччина, Краків 1863.

Березневі ради для пасічників.

Восені минулого року матки скоро перестали червити. Була слота ,зимно, тому на зимівлю пішла стара муха, що значно податніша на запереження й великий відсоток осипу.

Декуди пчоли мали ще й малий запас меду на зиму, зима була досить морозна, то й більше споживали їжі, щоб удержати теплоту. Кожний пасічник, особливо початкуючий, повинен бодай 2 рази в тижні навідатися до зимуючих пчіл; приложити вухо й послухати осторожно, чи чути тихий шум. Якщо не чути, тоді застукати нагло: відозвуться пчоли і затихнуть згодом, це знак, що все в порядку, ідемо далі. Відозвуться незразу або протяжно і шипеляво, знак, що бракує меду і такий пень, якщо на дворі зимно — треба принести до хати і підгодувати цукровим сиропом. Буває й таке, що пчоли цілком не відозвуться. Тоді негайно взяти пень до теплої хати, вийняти рямки, струсити пчолу на решето та огріти обережно коло печі. Перед тим легко скропити теплою водою з цукром. На рямки полляти сиропу й як пчоли оживляться, всипати до огрітого гарячою цеглою у шмати вулика й утеплити. Зіставити в хаті через ніч та щойно рано винести до стебника.

Якщо потепліє до + 14 степенів Ц. винести всі пні на тічок, щоб облетілися, при чому добре вважати, бо з облету пізнаємо силу пня.

По облеті, хочби було й зимніше — не шкодить.

Одначе кожний початкуючий пасічник мусить знати, що навіть найбільш засібних у мед пнів, **підгодовується на весні штучно сиропом.** Від весняної штучної підгодівлі пчіл, залежить сила пня і добрий пожиток у літі.

Підгодовувати треба найменше впродовж 2 тижнів, по пів склянки рідкого сиропу на пень денно.

Такої підгодівлі треба тимбільше цього року, коли стара муха гине, а молодої мало. Сіяти з весною шведську (білу) конюшину, бо вона дає багато меду і збільшує видайність паші, особливо, коли мішати зі звичайною червоною.

Степан Вархоляк.

—o—

„Народна Торговля“
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

Перепони в акції Т-ва „Відродження”.

Перепони в акції Т-ва „Відроження“.

Місяць лютий — це міжнародній місяць протиалкогольної боротьби, признаний у цілому культурному світі. Польща також бере участь у загальній міжнародній боротьбі з отрутами та всіми силами поборює вживання алькогольних напитків при помочі своїх абстинентськи хтовариств. У цьому році на запрошення Польського Уряду під протекторатом Президента Р. П. проф. І. Мосьціцкого відбудеться у Варшаві в днях від 12.—18. вересня 21-ий з черги Міжнародній Протиалкогольний Конгрес. До цього Конгресу польські абстинентські товариства при активній підмозі Уряду приготовляються вже від довшого часу. Тимчасом, як то звичайно буває, йдуть перепони для українського протиалкогольного руху. З канцелярії Т-ва „Відродження“ дістаємо такий документ, який містимо в цілості:

Starosta Powiatowy Nowo Sądecki. Nowy Sącz, dnia 23. września 1936. Do Założycieli Kółka Ukraińskiego Przeciwalkoholowego Towarzystwa „Widrodżennia“ w Składzistem.

Na zgłoszenie z dnia 29. 8. b. r. wniesione do tut. Starostwa 31. 8. 1936 na zasadzie art. 13, 14 t 41 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. 10. 1933. Dz. U. R. P. Nr. 94. poz. 808 zakazuję założenia w Składzistem Kółka Ukraińskiego Przeciwalkoholowego Towarzystwa „Widrodżennia“, ponieważ działalność tego Kółka może spowodować zagrożenie spokoju i porządku publicznego. W szczególności stwierdzono, że ogół mieszkańców gromady Składziste sprzeciwia się założeniu tego Kółka, przedkładając dane, że Kółko to przez swą działalność będzie zakłócało spokój i porzadek publiczny. Od tego orzeczenia przysługuje odwołanie do Pana Wojewody w Krakowie, które podać należy przez tut. Starostwo w terminie dni 14-tu, licząc od dnia następującego po dnin doręczenia tego orzeczenia. — Starosta.

(підпис нечиткий).

А тепер лист голови й секретаря Кружка „Відродження“ в Складистім:

Слава Ісусу Христу!

Хвальна Радо „Відродження“ у Львові.

Дякую Вам дуже прихильно за лист дуже мені цінний, який я дістав 22. XII. 1936 р., але, на жаль, розпечатаний солтисом у Складистім Павлом Копилчаком, який найбільше шкодить Кружкові. Солтис наш усе мусить цензурувати і все переходить через його руки... На жаль, оказового числа „Відродження“, як Ви нам писали в листі, як й інші мої часописи, як Місіонар, Наш Лемко, Народня Справа, Дзвіночок, котрі йдуть на мою адресу, ледво же ледво одно прийде, а двох нема, бо якаси мара забирає, хоч і заплачене. Тілько без перерви йде криницкий юда „Лемко“, якого солтис роздає задармо, бо то „руске“.

В справі кружка ми на отсе письмо писали рекурс до пана воєводи. І як ми післали той рекурс до Кракова через Повітове Староство, то ще до нині нема жадної відповіди не знаємо, чи позволять чи ні та коли. А щодо того письма зі Староства, то є так: з громадян ніхто ся не спротивляв заложенню Кружка, тілько солтис наш, бо ми належимо до польської збірної гміни Навойсва (7 км. від Сяніча), то солтис був противний, бо на него війт і всі, а навіть наш научитель так само. Дякуємо дуже, що Товариство „Відродження“ довідувалося за нас і за нашу працю. Перепрошую дуже, що може щось не так написано, як має бути, але ліпше не вмію...“ — Підписи.

На нашу думку й не треба ліпше писати, бо ці прості, але щирі слова самі за себе говорять. Цей маркантний приклад нехай послужить як доказ, на які перепони натрапляє відродженецька акція не лише на Лемківщині, але також у цілому краю, бо таких і подібних випадків можна навести цілими десятками.

ФЕЛОНИ, ХОРУГВИ, КИЛИМИ
та всяку одежу хемічно чистить,
відновляє і красить
одинока українська
МЕХАНІЧНА ПРАЛЬНЯ
„АТА“
З провінції просимо посилати
поштою.
у Львові, ул. Зелена 31.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло“ Львів, Ринок 10, РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 8 (80)

Львів, 15-го квітня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Учасники фахової весняної конференції Кооператорів у Сяноці, дня 29. III. 1937 р.

Фахові весняні конференції кооператорів в Устріках Дол. і в Сяноці.

Ці конференції відбулися з тою самою програмою доповідів і при тих самих референтах дня 28. березня ц. р. в Устріках Дол. й 29. березня ц. р. у Сяноці з ось такою програмою:

I) Виклад ревізора Р. С. У. К. п. А. Гаврилка „Обовязки управ, над. ради і службовиків кооп., та як ці обовязки виконують у нас".

II) Виклад інспектора Н. Торговлі у Львові п. Олександра Сандовича: „Як улаштувати крамницю та укладати і в порядку держати товари в склепі".

III) Виклад службовця Р. С. У. К. у Львові Др. Бречка: „Завідуючі орґани кооп. та інших господарських і культурних установ в обовязуючім праві".

IV) На зразково уложених товарах в склепі Н. Т. у Сяноці показав начальник місцевої станиці Н. Т. п. Волод. Мрихін: у якім порядку утримувати товари в крамниці; оповів теж про походження оригінальне опакування і про питомости при продажі кожного роду товарів.

Крім цих точок, на одній і на другій конференції був ще реферат про музейництво, зокрема про українські обласні музеї в Самборі в Сяноці. На цю тему популярно і дуже ясно викладав в Устріках Дол. наш письменник професор Ів. Филипчак, а в Сяноці мрґ. Бажалук. Учасники конференції в Сяноці звиділи теж місцевий музей „Лемківщина".

Помимо того, що ніччю перед конференціями впали в околиці такі сніги, що підводами ніяк не можна було порушуватися, люди брили пішки в півметровій верстві снігу, явилося в Устріках Дол. на конференцію понад 70 осіб кооператорів і членів культурно-освітніх установ (там скликували спільну конференцію), а в Сяноці на зазив „Лемківського Кооперативного Союзу" явилося понад 130 учасників, самих кооперативних робітників, отже був це найбільше величавий зїзд кооператорів, який колинебудь тут відбувся.

Зїздами проводили в Устріках Дол. голова Філії „Просвіти" Др. Гринь Винницький, а в Сяноці почесним провідником був о. декан Іван Цегелик, а фактичним Др. В. Блавацький.

Найбільшу увагу, крім викладів про музейництво, притягнули реферати про право і про улаштованя крамниці та упорядкованя в ній товарів. Всі референти подали виклади хоч на сухі, чисто фахові теми, цікаво, з життям, та вдержали слухачів у напруженні впродовж цілогодинних доповідей на кожний реферат.

Словами Дра Винчицького „Йдіть поширюйте всюди те високе, моральне і світле, що Ви тут його набули, поширюйте по Ваших хатах, селах і всіх установах" — закінчено ці весняні конференції.

Учасник.

Львівська Державна наукова бібліотека

Як здобути капітал потрібний до розбудування нашого промислу і торговлі.

Промисл і торговля при своєму народженні та в перших початках свого існування потребують гроша й опіки. Зчасом вони стають на власні ноги, і тоді щойно починають звертати в многократному побільшенні вклади та стають одним з бастіонів національної сили.

Наш український промисл і торговля ставляють перші свої смілі та певні кроки. Наші приятелі й вороги завидують нам, а ми гордимося. Одначе ми не сміємо ані на хвилину забувати, що наш промисл і торговля наразі тільки в стадії народин; український промисл і торговля потребують гроша та дбайливої опіки — ще раз кажемо. Тому, щоб запевнити для них одне і друге, не вагаймося піднятися навіть найбільшого труду — якщо треба — то й жертв, бо живучість і розмах промислу й торговлі дають найкращу запоруку, що вклад національної енергії не змарнується, але дасть бажаний успіх.

Перед нами питання: Чи можемо власними силами здобути, потрібний на ту ціль, гріш?

Заки дамо відповідь, пригляньмося господарській функції гроша. Гріш посередничить при виміні господарських дібр між людьми. Сам він безпосередньо не заспокоює наших потреб (ніхто в гроші не вдягається, не їсть гроша), та лише своїм обігом побуджує гріш господарську діяльність людей. Його менша, або більша вартість заохочує до кращого (збільшеного) використовування (експльоатації) природніх багатств, уможливлює скорший їх розподіл по відповідній перерібці між консументів (відборців), споживачів, ужитковців, потребуючих).

Отжеж перша, основна чинність (функція) гроша — це його обіг й оборот. (Тут варто пригадати чудову притчу Христа про таланти, як саме один чоловік дістав один талант і його загребав, другий одержав три і по короткому часі приспорив другі три і т. д.). Так саме як протиприродним є закопання талантів, так теж і гроші через невживання і невикористання марнуються. Сам Господь, беручи за примір до притчі оці гроші-таланти, вказав на їх природу.

Тому не ділайте ніколи проти природи гроша, не утруднюйте його обігу! Гріш мусить кружляти, як кружляє кров у орґанізмі.

Це перший і головний для нас наказ. Одночасно памятаймо, що так, як уплив крови ослаблює орґанізм одиниці, так теж відплив гроша ослаблює господарську силу нації. Відсі другий для нас наказ: **Не пустити ані сотика в чужі руки!**

Якщо послідовно будемо придержуватися оцих наказів, у скорому часі змобілізуємо потрібний гріш для нашого господарського відродження.

Тому не гаймося, але приступаймо до діла під такими кличами:

1) Не держати гроша вдома. Також всі впливаймо на наше окруження, зокрема на всіх наших службовиків, щоб вони складали гроші до наших кредитових установ. (Які це установи, про те окремо напишемо).

2) Не передержувати гроша ані в церковних касах, ані брацьких скарбонках, ані теж у товариствах, зате всі гроші та дрібні ощадности слати до **Кооперативного Банку „Дністер“, Львів, ул. Руська 20.**

3) Переводити послідовно збірку та дрібну ощадність у всіх українських хатах, установах і товариствах!

4) Купувати виключно в наших крамницях!

5) Жадати й домагатися всюди наших промислових продуктів! (Адже маємо вже українського виробу к-ву „Луна“, кілки „Дендра“, мило, нитки „Центросоюзу“, пасту, шварц, віск „Зоря“, паперці, тутки „Калина“, найкращі вироби „Маслоюзу“, крейдки, чорнило, папір і т. д. і т. д.).

Кличі не нові. Зате справа все свіжа й нова. Йде про те, щоб тим кличам запевнити належний успіх. Ці кличі повинні стати дійсністю, а не тільки кличами. Мусимо основно змінити методи, що ведуть до здійснювання намічених кличів. Про це слідуючим разом.

Замітка: Українські часописи прохаємо висказувати свою цінну думку, щоб всебічно піддати цю справу під увагу нашим господарникам. — Редакція.

—o—

Прекрасний примір.

Дня 28. лютого ц. р. відбулося в Кракові весілля голови Самоосвітньої Секції п. Голея Юрка з п. Надяківною Мартою, свідомих громадян і членів філії „Відродження“ та філії „Просвіти“ в Кракові. Шлюб відбувся в краківській, парохіяльній гр.-кат. церкві і стягнув численні маси прошених і не прошних гостей, переважно поляків голодних сенсації. До звеличання шлюбного обряду причинився у великій мірі краківський український церковний хор, який дуже гарно співав, за що цею дорогою пп. Голеї всім Вп. Хористам складають широ-сердечне Спаси-Біг

Весілля відбулося без алькоголю, серед веселого, теплого та милого настрою. При кінці весілля присутний гість Михайло Сквіртнянський, скарбник філії Т-ва „Відродження“ в Кракові, звернувся до весільних гостей з зазивом зложити добровільні датки на пресовий фонд „Відродження“. Зібрані з великою охотою зложили на його руки 7.10 зл., які Михайло Сквіртнянський переслав до одинокого українського Т-ва „Відродження“ у Львові. Це друга з ряду збірка при такій нагоді в Кракові, тому треба з цього похвального діла радіти, бо якщо хочемо дочекатися кращого завтра, то конечно мусимо піддержувати рідні установи. Тому взиваємо всіх відроджинців і всіх свідомих громадян на Лемківщині, щоби при кожній нагоді памятали зложити гріш на народні цілі, а в першій мірі на піддержку одинокого українського Протиалькогольного Т-ва „Відродження“ у Львові, яке взяло на себе тяжкий та відповідальний обовязок, двигнути Український Нарід з вікової неволі алькоголю і нікотини.

Слід ще зазначити, що обоє пп. Молоді походять з Лемківщини, тому ставляємо їх спеціяльно нашим Братам Лемкам за взір.

Уживайте лише
знаменитої цикорії **„ЛУНА“**, здорової підмінки кави **„ПРАЖІНЬ“** і солодової кави „ЛУНА“, виробу Української Кооп. фабрики
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“
Львів XV., вул. Церковна 2

Тісне споріднення москвофільства з комунізмом

НА ЛЕМКІВЩИНІ.

На виявлення тісного звязку москвофільства з комунізмом можна навести численні, доказові факти з дійсного, суспільно-віроісповідного стану, який заістнував в тепер на Лемківщині. І так прим. парохія **Зиндранова,** дуклянського деканату, була до недавня тою, в якій до 1931 року було сильно, всевладно і глибоко вкорінене москвофільство. Тут дійствувала читальня ім. Мих. Качковського, тут фунґувала „русска“ кооператива „Віра“ ,тут поширювали свої впливи такі „русскіе діятели“, як місцевий вчитель, та парох, бл. п. о. Корнило Копистянський. Українська, національна свідомість і думка не поважилася тут навіть заглянути, бо їм старанно і скрупулятно загороджено вступ до парохії!.. І що з того вийшло?... Те, що при кінці життя бл. п. о. Корнили Копистянського **комуна відважно загніздилася і сильно поширилася в парохії!...** В горішній части Зиндранової бушували й агітували вже зівсім отверто **здецидовані комуністи й атеїсти!...**

Одначе положеннє в парохії змінилося під тим оглядом радикально з обняттям при кінці 1931. року її управи через Впр. о. Дра Йосафата Кабарівського, Українця. Цей ревний, примірний і працьовитий душпастир змінив за короткий час до непізнання парохію. Розбудив й оживив у ній релігійного духа, підніс до цілковитої повноти участь вірних у Богослуженнях, а **заразом розтопив в парохії ці леди незнання й упереджень, які припинювали тут відродження здорової, української, національної свідомости й ідеї... Цеї ідеї, яка помагає зберегти парохію і на відповідній висоті духа релігійної віри і на належнім рівні морального удосконалення вірних...** Та однак за ревну і позитивну, душпастирську і національну працю постигла наперід Впр. о. Дра Кабарівського з боку москвофілів, та їх партійної ґзекутиви на „устроню“ баніція з парохії, а відтак, ще гірша пімста в роді припиненнія в уряді і чині!... З його відходом **так безбожництво, як і комуна повернули за якийсь час знова повним руслом до парохії!..** Тепер там майже ніхто ані релігії не практикує, ані до церкви не ходить!... А допровадила до цього москвофільська політика „устроня“, та москвофільська кириня в самій парохії!...

Дальше!... В сусідній **Тилявій,** де в сферах місцевих москвофільських діячів, згуртованих в читальнях комунофільських Качковського, витворився був перед війною один з найсильніших осередків москвофільства, а після війни схизматицького руху на Лемківщині, **повстала тепер сильна база крайного безбожництва і комунізму на цілу околицю!...** Декотрі з тилявських комунарів, котрі зівсім навіть не криються з захвалюванням суспільних „порядків“ і „гараздів“ в теперішній Московщині, **знаходяться вже таки в большевицькій Росії!...** До них належать: Гриць Дохняк, що то здезертерував з війська і з цілим приладдям втік до большевії, якийсь Хавик, котрий вже просив листівно свого батька в Тилявій, щоб йому прислав гроші на „карпці“, бо немає в чім в большевії ходити; та Пахомій Паньцьо, котрий вже там перебуває від давна, та в своїх листах дуже большевію захвалював! **Отже москвофільство, та москвофільська, проти-католицька і проти-українська агітація і кириня знищили в Тилявій віру, та допровадили парохію до цілковитої релігійно - духової руїни!...** В посліві і поширенню цеї застрашаючої руїни брали теж живу і визначну участь і декотрі „господиновє“, що тепер в ролі доносників і шпіцлів стоять ближче т. зв. „устроня“, котрих одначе здемаскуємо і напятнуємо опісля!...

Дальше!... Ходім до **Мшанної,** парохії приналежної номінально до дуклянського деканату, а в дійсности розложеної москвофільством, схизмою і **комуною!...** Тут теж дійствувала і дійствує читальня Качковського, та „русскій кооператив „Надежда“!... Відси походить москвофіл Кушвара, який на передвиборчім „русскім“ вічу в Шклярах, відбутім в 1911 р. у місцевого „ґазди“ бл. п. Теодора Земляського, **брутально атакував і понижував гр.-кат. Церковну Єрархію!..** Тут „душпастирював“ відомий „русскій діятель“, бл. п. о. Кирило Чайковський, **один з творців тилявської комуно-схизми на Лемківщині!...** Тут вкінці бушував знаний в цілій околиці москво-комуністичний вожака й агітатор В., який скрито по лісах організував **в 1929—1390 р. р. зібрання, сходини і наради дооколичних комунарів!...** Його то навіть поліція, — мимо кількакратних облав — не могла тоді схопити!... Аж случайно зимою 1931 р. попав він в Яслі в руки цивільної справедливости!...

Колиж з приходом в 1935 р. до Мшанної діяльного українського священика, Всеч. о. Карла Саля, зачала собі тут промощувати шлях українська національна ідея, а то і надія навернення відпавших до **Унії, тоді озлоблений таким оборотом справи устроняцько-вербелицький Ванцьо, улягаючи цілковито впливам московських вожак, прогнав насильно цього ревного і працьовитого душпастиря-Українця з парохії, та позбавив його місячної дотації!...**

Приходимо вкінці до **Дальової!** Це рівнож бувша сильна домена москвофільства і довголітнє „обиталище“ відомого, т. зв. „Коронного Дзекана Лемківщини“! Небуденного, „русского“ світла!... А як-жеж?!... Перед війною, десь в 1910 р. стукали тут з церковних хорів кацапи на тодішнього, місц. сотрудника-Українця, Всеч. о. Петра Середу (що тепер в Америці), за те, що голосив проповідь про св. священномуч. Йосафата!... Вони теж на „Вірую“ співали демонстраційно по схизматицьки: „іже от Отца ісходящаго“ — без „і от Сина“!... Москвофільство туляло!... **Після війни прийшла, як наслідок цього, комуна!...** Навіть самому „коронному“ перешкаджають вже з хорів москво-комунярі!... Один з них, інж. Крупей, провадить в 1928 р. в селі вже **отверту, передвиборчу, комуністичну агітацію за „Сельробом“!...** Відтак іде до большевії а незабаром стягає вже там і свого брата з Дальової до раю!... Згодом комуністичний дурман зачинає вже на добре усадовлюватися в парохії!... І хто знає, чи не прийшлоб було тут до цього, що і в Тилявій, як був би не перенісся звідси на час старий „коронний“ демон до Оншору, а не прийшов український священник і не заложив читальні „Просвіти“ в громаді!...

Словом, куди тільки глянути, то всюди чинить погубний посів братньої ненависти і незгоди, релігійного занепаду і моральної руїни, всюди підриває основи католицької віри й Унії, **всюди стелить шлях для безбожництва і комунізму!.. І доки буде товчися москвофільство, доти буде тут і схизма і безбожництво і комуна!...**

Новинки

— **Заборона великодної стріляннини.** Підчас Великодніх Свят не вільно стріляти; виновників будуть карати тривною до 500 злотих, або 14-денним арештом. За малолітніх відповідають їх родичі або опікуни.

— **Хто має платити мешканевий додаток учителям?** Міністерство внутрішніх справ у Варшаві рішило засадничу справу мешканевого додатку для вчителів уселюдних шкіл. Міністерство вирішило, щоб громада мусить виплачувати додаток лише тоді, коли учитель дійсно сповняє свої вчительські обовязки на просторі даної громади.

— **25 господарств згоріло в Короснянщині.** Дня 21-го березня ц. р. в саме полудня вибухла в Мейсцу Пястовім пожежа, що під впливом великого вихру незвичайно скоро поширилася. Вогонь знищив 25 господарств з 80 будинками, з живим і мертвим інвентарем. Втрата, спричинена пожежою, є около пів мільона злотих. Підчас пожежі 5 осіб попарилося та один стражник зломив собі руку. В рятунковій акції брали участь 22 пожежні сторожі коротненського, ясельського й сяніцького повіту.

——o——

Оцею дорогою прохаємо Поштовий Уряд у Мушині перевести доходження в справі недоручення „Нашого Лемка" ч. 7 (79) з дня 1. IV. 1937. адресатам-передплатникам у Злоцькому, Лелюхові, Щавнику. Про вислід доходження прохаємо ласкаво повідомити Адміністрацію „Нашого Лемка".

——o——

— **Конфіската часописів на Закарпатті.** В звязку з останніми подіями закарпатської автономії, на Закарпатті примінено дуже гостру цензуру преси, що висловлювалася би бодай трошки незадоволено проти чеської політики супроти Закарпаття. Від кількох тижнів „вибілений" часопис на Закарпатті є вже буденним явищем. І так, сконфісковано з послідного числа орґану Української Селянської Партії „Народньої Сили" аж дві сторони, потім останне число урядового орґану українських учителів „Учительського Голосу", кілька чисел націоналістичного „Нашого Путя" і багато інших часописів.

— **Українці в Канаді добули нагороду за добру господарку.** Альбертійські фармери добули на недавній інтернаціональній виставі сіна та збіжжя в Шікаго 26 нагород за пшеницю й овес. Світове першенство за виплекання найліпшої пшениці та вівса добув Герман Трелле з Вемблі. З українців добули нагороди за знамениту пшеницю Іван Ластівка з Вилингдону та Юрко Топольницький зі Снятина. Першу нагороду за овес дістав Трелле. Пяту нагороду за овес добув Михайло Колесар з Калгару, Алта. Також українці А. Ластівка з Вилиндону та Юрко Топольницький дістали нагороди за овес.

— **Бережіться вогню** Дня 23. III ц. р. пополудні в Криниці - селі коло приходства повстала пожежа у домі господаря Михайла Тиліщака. Згоріли два господарства. Вогонь так скоро обхопив будинки, що не далося нічого вирятувати з мертвого інвентаря. Шкоди доходять до 20 тисяч зл.

— **Новий скарб нашої землі.** Коло самого міста Ліська викрито 6 джерел з лікувально-мінеральними водами. Джерела лежать на терені міста Ліська, яке думає їх виарендувати. Думають, що з огляду на велику лікувальну силу цих джерел, Ліську стане зчасом визначним купелево-лікувальним місцем.

— **Зачинені двері й рукавички.** Недавно в селі Перунка, біля Криниці невідомі люди добилися до шкільної салі, познимали зі стін портрети й поукладали їх на долівці. Шкільну печатку викинули на вулицю. Цікаве, що двері й вікна у школі були потому щільно позачинювані. Переведене слідство нічого певного не виказало; хіба стільки, що образами маніпулював хтось у рукавичках. Отже позачинювані вікна і двері, дальше рукавички вказували би на те, що тут хтось урудував дуже близький.

— **Волосні поштарі.** У звязку з недавнім розпорядком установлено вже по деяких громадах волосних листарів, які будуть усім адресатам доручувати поштові посилки. — З Лабової в Новосандеччині повідомляють нас, що в тому селі установлено волосним поштарем чужого чоловіка, хоч у селі 90% українського населення та неодин чесний громадянин міг би у селі сповняти цей уряд. Дивне, що не береться під огляд цих жахливих обставин і біди перенаселеного села, де повно бзробітніх, а призначується чужосторонній елемент до нашого крайно бідного та без праці села.

— **Карають за гимн - молитву.** Перед Окр. Судом у Ряшеві потягнули до відповідальности о. Марка й дяка Степана за співання в церкві в Володжі гимну „Боже Великий Єдиний". Прокуратор доглянув у цьому гимні „звороти, що відемно висловлюються про Польщу". Суддя Ясінскі засудив дяка на 10 зл. гривни, а о. Марка звільнив від вини й кари.

Кожний Лемко як свідомий Українець

обезпечує своє майно від огню й від крадежі - вдому тільки в одинокому українському

Товаристві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

ФЕЛОНИ, ХОРУГВИ, КИЛИМИ

та всяку одежу хемічно чистить, відновляє і красить

одинока українська

МЕХАНІЧНА ПРАЛЬНЯ

„АТА"

З провінції просимо посилати **поштою.**

у Львові, ул. Зелена 31.

ПРИСИЛАЙТЕ НАЛЕЖНІСТЬ ЗА КНИЖКИ І ПЕРЕДПЛАТУ.

— **Осторога.** Еміґраційний Синдикат подає до прилюдного відома, що всяка рекрутація робітників до Франції, Бельгії і до інших европейських, як і заморських країв, ведена приватними особами й установами, є заборонена. Еміґраційні власти повідомляють, що за наслідки нелеґального вербування для осіб евентуально пошкодованих, які всупереч осторогам у пресі навязують взаємини з нелеґально діючими еміґраційними аґентами, а або вплачують їм якісь суми на рахунок обіцяних контрактів праці чи полагодження формальностей — **не відповідають** і тільки започатковують карні доходження проти нарушуючих еміґраційний закон.

— **Перенесення домівки РСУК.** В днях 30. і 31. березня ц. р. переніс Ревізійний Союз Українських Кооператив у Львові свої бюра з дотеперішньої домівки при вул. Міцкевича 12, до нової власної домівки при вул. Технічній 1.

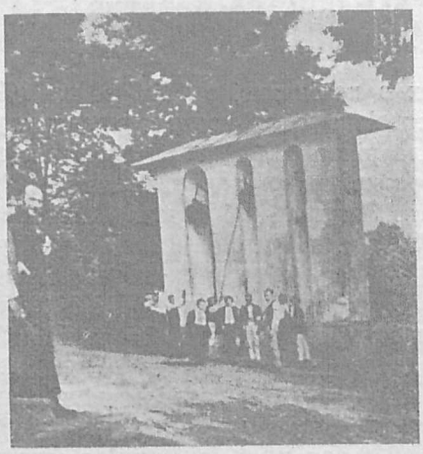
— **Важне для тих, що їдуть до Бразилії.** Всі еміґранти, що їдуть до Бразилії, згідно з бразилійським іміґраційним законом мусять уміти писати. Є ще згідне з бразилійським законом з 1934 р., який каже, що чужинці, які не вміють читати ні писати, не мають права висідати у бразилійських пристанях.

— **Приспішення затвердження контрактів праці.** Щоб приспішити полагодження дозволів на виїзд до Франції і до Бельгії на основі контрактів праці, Міністерство Суспільної Опіки рішило затверджувати предложений контракт праці, не вимагаючи долучування до нього всіх особистих документів особи, зазначеної в контракті. Цим способом затвердження контракту праці буде прискорене, бо буде незалежне від часу, потрібного на виробління особистих документів.

— **Нові поштові марки.** В Німеччині і в Польщі вийшли нові поштові значки — в Німеччині з портретом Гітлера, у Польщі Ридза-Сміґлого.

— **Чи це має бути ревізія?** Дня 13. березня ц. р. на пробу хору членів кружка „Рідної Школи" в Лішні, пов. Лісько, впали поліцаї зі станиці в Унятичах, приказали присутнім встати і стали переводити ось таку „ревізію": по одному хористові виводили до сіней, казали здіймати взуття, опісля босих випускали на двір. За чим шукали, невідомо, лише в „ревідованих" позабирали годинники, електричні лямпочки та палиці. На запит о. Канди, голови кружка, на якій основі переводять ревізію, відповіли, що „ксендза то не обходзі". Дівчат „ревідувала" наймичка зі станиці поліції, яка у присутности поліцаїв розщіпала дівчатам сороччи, блюзки та піднімала спідниці („Діло" ч. 69).

— **Нова поштова аґенція.** У поштовій аґенції в Небещанах, біля Буківська в сяніцькому повіті завели телеґрафічну й телефонічну службу в означених годинах.

Мурована дзвінниця в Зиндрановій.

— **Золоті великодні писанки.** У Льондоні виставили на показ серед ріжних дорогоцінностей російської царської родини золоті писанки, які щороку діставала в дарунку цариця від свого придворного ювеліра. Деякі з тих писанок залишилися й досі. Одна з них є з гірського кришталу у формі чарівного замку, де на педесталі стоїть пава, що ходить і кланяється. Є там моделі лебедів та ріжних фантастичних потвор. В одному яєчку є портрет цариці на червоному діямантї з корони Петра І. Знавці твердять, що червоний діямант у природі не істнує і його створив якийсь великий мистець-хемік. Сам цей діямант варт — 15.000 фунтів штерлінґів!

— **Носив вовк, понесли вовка.** У селі Лодині солтисував довший час Михайло Филип. Люди казали що він впродовж свого урядування бував дуже „сиромудрий". Ніхто нічим не міг йому догодити. Тож на щастя всім громадянам сяніцьке староство призначило на солтиса громадянина Івана Фика і з того приводу Лодиняни висказують свої надії, що новий солтис не піде манівцями і буде чесно сповняти свій уряд, та що віддасть Богові, що Боже, та цісареві, що цісарське.

— **Вистерігаймося знахорів.** Господар Іван Тимцьо у Волі Крецівській мав лише одну корову. Корова до того тільна, тому він дуже тішився, що як вона отелиться, буде мати телятко; за телятко візьме грошї й купить собі чоботи, а корова буде доїтися та Іванова жінка прискладає діжочку сира на Великдень. Але Іван не пішов до свого зятя Юрка Ярчинського у Пилі, що має ветеринарну книжку, за порадою, лише запросив собі на біду знахорку з Крецова й вона так лікувала корову по отеленні, що корова витягнула ноги й бідний Іван лишився дальше бідувати. Мимохіть насувається думка, скільки то вже біди накоїли знахорі нашим господарям та годі їм зрозуміти, що знахор партач, нероб-видригріш. Можеб так багатші ґазди в дооколичніх селах скинулись по сотикові та купили для Івана яке коровеня, щоб він так не бідував і вже більше не ходив по знахорах. Громада по нитці, Іванові буде сорочина.

— **Самі підшукайте** у Вашому селі таких, що треба би їм читати „Нашого Лемка". Чейже краще, як усі будемо свідомі й культурні; тому посилайте дописи, подавайте нам адреси нових передплатників нашого часопису.

— **Через незгоду в родині.** В селі Нижній Мохначці коло Мушини зять Анни Ґарбеґа в сварці зі своєю жінкою, копнув свою тещу так нещасливо в живіт, що вона внаслідок внутренної кровотечі померла в дорозі до лічниці. Покайтеся люди, чого себе взаїмно мордуєте?

— **Багато комуністів, переважно жидів, арештували** в останніх днях у Польщі. Це доказ, хто в нас веде розкладову комуністичну роботу. Жидо-комуні треба протиставити християнську і національну свідомість.

— **Нові багацтва.** Поклади камінного вугля відкрили на терені громади Відачів біля вузькошляхової залізниці Переворськ—Динів. Недавно знайшли поклади камінного вугля в осаді Йодлівка ярославського повіту.

— **Хтось відкрутив шруби шин.** На лінії Львів—Самбір, коло стації Коропуж хтось відкрутив зі залізничих шин кілька шруб. Залізничники скоро заважили брак шруб й направили шини, тому не було ніякої катастрофи. За спеціялістами від залізничих шруб шукає поліція. Памятайте, що тяжка кара ждекожного, як важився би відкручувати шруби зі шин.

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
ДЕНДРА
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Не вільно нам забувати, що всілякі ЦУКОРКИ ШОКОЛЯДИ Й СОЛОДКЕ ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво української фабрики
„ФОРТУНА НОВА"

Повний занепад москвофільських кооператив.

„Кооперативний Вістник" (ч. 2) орган „Русского Ревізійного Союзу", подає огляд білянсів москвофільських кооператив для закупу і збуту за 1935. р. З нього довідуємося, що москвофіли мали всіх кооператив для закупу і збуту при кінці грудня 1935 р. 119, а в 1934. р. 123 кооперативи. Отже в 1935. р. число москвофільських кооператив **зменшилося на 4.** Щоби підбадьорити „русских" на дусі, автор статті, сам директор „Р. Р. С." К. Ганасевіч, запевняє, що „русскій народ в організації не слабне і то найлучше доказательство для тих, котрі твердят, що рускій рух есть на вимертю". Доказує це тим, що — мовляв — тепер є москвофільських кооперативних діячів 37 разів більше, як у тих передвоєнних часах, коли „русских" кооператив було лише 3. Найбільше москвофільських кооператив є у львівськім воєвідстві, бо 83, у тернопільськім воєвідстві — 27, у станиславівськім — 9. Згадані кооперативи мали в 1935. р. усіх членів 6.653; хоч їм прибуло 176 нових членів, зате виступило аж 311 членів, себто і число членів **зменшилося на 135 осіб.** Таким чином зменшилося теж пересічне число членів на одну кооперативу, бо коли в 1934 р. було пересічно 55 членів на одну кооперативу, то з кінцем 1935. р. було вже їх пересічно 54 на одну кооперативу. **В 1935. р. зменшилося теж число кооперативних працівників зі 130 на 115,** так, що разом з членами управ було їх 470. Пересічна винагорода крамарів сягала 21 зол. місячно. Автор нарікає, що ні крамарі ні члени управ не читають „русских газет, ізданій і т. п.", хоч дістають „заплату з общественних жерел".

Торги в 101 кооперативах у 1935. р. сягали 1,135.575 зол. і зросли в порівнанні з 1934 р. на 1%. Пересічно одна кооператива торгувала річно 11.240 зол., але 51 кооператив мало торги нижче 8.000 зол. **Загальні оборотові фонди в 473.000 зол. Зате самі товарові борги у москвофільських кооперативах 1935. р. зменшилися з 498.000 на сягають 198.639 зол.** До того приходять „інші довжники" на 33.671 так, **що 101 москвофільських кооператив мало на довжниках аж 232.310 зол. тоді, як їх уділи сягали лише 40.634 зол. Слід додати, що ревізії виявили в 101 москвофільських кооперативах кругло 8.000 зол. манка. Отже москвофільські кооперативи розборгували більше ніж 8 разів у порівнанні до призбираних уділів.** І так пересічно одна москвофільська кооператива має самих товарових боргів на 1.805 зол., запасу товарів на 545 зол. та уділового фонду на 369 зол. **Ось так на одного члена припадає 34 зол. боргу і лише 6 зол. уділу!** Слід теж згадати, що уділи членів зменшилися в 1935 р. з **43.031 зол.** до **40.634 зол.** так, що на одну одну кооперативу випадає 369 зол. уділового фонду. Далі товарові, готівкові та інші вірителі у москвофільських кооперативах сягають понад 207.522 зол. Вкінці автор подає дипльоматично тільки суму білянсових надвишок за 1935. р. в сумі 17.754 зол., не подаючи при тім білянсових страт (в 1934. р. надвишки сягали 15.506 зол., а страти 18.999 зол.!).

Не зважаючи на цілковиту мізерію й упадок москвофільських кооператив, автор запевняє, що „русскі" кооперативи доходять до буджетової рівноваги, бо відбувається „чистка" на рахунку довжників, боргів і т. п. Чи це не глум над здоровим розумом читачів? („Діло" ч. 69).

ПРАКТИКИ „ПЕДАҐОҐІВ" НА ДУШАХ УКРАЇНСЬКОЇ ДІТВОРИ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

В щоденнику „Українські Вісти" з дня 3 ц. м. ч. 73 находимо таку новину:

„Дивні „практики" управляє учительська пара в селі Семушовій, у Сяніччині. В цьому селі живе 800 українців. Їхні діти — як годиться — ходять до місцевої школи, до речі теж української. Наука йшла ввесь час правильним шляхом.

Та ось тутешній учительській парі поляків захотілося знечевя познущатись над українською дітворою. Після науки веліли вони дітям молитися по-польськи. А діти — ні чичирк!

Розлоблений мовчанкою дітей шовіністичний учитель тримав хлопців у клясі аж до шестої години вечором. Очевидно, що діти й далі не молилися по-польськи, хоч як були вони голодні. І був би отой шовініст хто зна, як довго ще тримав дітей у школі, однак мабуть й він зголоднів. Діти заплакані пізно вечором вернули зі школи домів.

Цей нечуваний садистичний акт шовініста подаємо до прилюдного відома".

Памяти Великого Громадянина.

Дня 8 березня ц. р. в Лукавиці, п. Лісько, закрив на віки очі Андрій Шевчик, котрий через 72 літ боровся з темнотою і нуждою в українських селах на промежжі Лемківщини та Бойківщини.

Та хоч він сам був неписьменний, одначе для добра народу зробив він більше як сотки письменних та десятки освічених.

Пригадаймо собі передвоєнні часи на нашому Підкарпатті, та ще до того в лісському повіті, де в селах крім „хлопа і попа" не стрінеш нікого більше, хиба жидів - арендарів, які вели секретарки поодиноких громад і були дорадниками наших батьків — коли то на ціле село ледви 2—3 перечитати дещо вміли, а московська наволоч за рублі купувала душі нашого села — тоді саме живе бідний, денний зарібник бл. п. Андрій Шевчик у селі Лукавиці. Живе з жінкою і 6 дітьми з праці рук! Часто кривавий піт зливає його змарніле але черстве лице, руки попухли від праці, та все таки в йому родиться шляхотна думка звільнити бодай своїх дітей від такої тяжкої праці. Він перший доконує великого діла, саме — він перший, денний зарібник-бідняга, — посилає своїх синів до української гімназії в Перемишлі, помимо того, що під носом в Сяноці була інша гімназія та всі й то дослівно всі! з нього сміялись!

„Виховав дітей і дав їм все, що тільки батько дитині дати може і пустив їх у світ, як вартісних і пожиточних громадян українського народу, хоч сподівався бодай на старі літа мати їх при собі. — Одначе лукава доля, воєнна хуртовина розкинула їх, та все таки всі вони працюють для добра України" — говорив о. Стеранка над могилою бл. п. Андрія.

Він був стовпом українського життя у Ліщині — бо вибори всіх наших послів до австрійського парляменту і галицького сойму з лісської округи — залежали від його!

За це діждався похорону цей Великий Громадянин, як ніхто перед ним у Манастиреччині. Читальняний хор відпровадив його до місця вічного спокою, а народ — зрозумів вагу життя покійника — відпровадив з належною пошаною, його на цвинтар.

Хай земля буде пером Великому Громадянинові!

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Досі ніхто не завдав собі крихітки труду, щоб подати загалові нашого громадянства в приступний спосіб цілий — так сказати би — образ нашої тіснішої батьківщини Лемківщини. Знаємо вправді, що за межами нашого рідного села є друге село, знаємо теж його назву й наше містечко, де ходимо на торги або поладнати наші суспільні справи; дехто врешті з нас виїздить поза межі нашого окремого повіту, одначе точно, у подробицях не всі могли б ми відповісти на питання, скільки приміром усіх сіл у нашій батьківщині, яке найбільше наше місто, в якому повіті це село, чи далеко тут до залізниці; тому вважаємо необхідною річчю коротко поазбучно зібрати всі місцевости у Лемківщині в один інформативний підручний словничок.

Абрамова, присілок віддалений 1 км. від матірного села Риманівська Завадка, між Ясльськами й Дуклею, в Риманівській окрузі. Відомий присілок з того, що тут основано та ведено в 1929—31 рр. першу на Лемківщині школу Рідної Школи.

Андреївка, українське село віддалене від Милика 4 км. у Новосандеччині, з українською греко-католицькою церквою, збудованою в 1876. році. Село повстало в половині XIV. сторіччя, цебто в часі загального заселювання Мушинської округи. В андреївській церкві досі знаходиться залізна штаба, що її вживають від непамятних часів замісць дзвона[1]). Дехто виводить початок села від назви св. Апостола Андрія, який на Україні проповідував Христову віру. Одначе більше правдоподібне, що перший поселенець, який тут прийшов зі сходу та перший поселився в теперішній Андреївці, звався Андрій і від нього село переназвалося. Найближче містечко Мушина.

Андрушківці, село віддалене 3 км. від Пеллі, у Сяніччині. Залізниця в Новосіляцях-Гневош.

Балутянка, гірське село з деревляною церквою Пресв. Богородиці, збудованою 1820. р., віддалене 3 км. від Дошна в Риманівській окрузі; повстало в першій половині 15. сторіччя, як дочірне село Дошна.

Бажанівка, село положене на так званих Сяніцьких долах, відоме вже в 1443. р. як власність Петра Смолицького[2]), що походив з українського роду.

Баниця, віддалена 2 км. від парохії в Кривій, Горлицької землі, повстала при кінці 16. сторіччя, місто Горлиці.

Баниця, село в Грибівській окрузі, з гр.-кат. церквою під покровом св. Косми й Дамяна, збуд. 1798. р., відоме вже в 15. сторіччі; залізниця у Грибові, пошта Снітниця.

Баране, віддалене 6 км. від Ольхівця в Дуклянській окрузі, повстало в 16. сторіччі як дочірне Ольхівця.

Барвінок, велике українське село віддалене 2½ км. від матірної Зиндранової з гр.-кат. церквою, збуд. 1821. р.; давня церква згоріла в 1790. р. Як самостійна парохія Барвінок перетривав до 1815. р. Назва села мабуть від цвіту барвінок, що його тамошні жінки залюбки плекають. Записки й метрикальні книги заведені в Барвінку від 1745. р. Залізниця в Івоничі.

Барнівець, невеличке село віддалене 6 км. від Матієвої в Новосандеччині, відоме історично щойно в 18. сторіччі.

Барич, златинізоване сільце в 16. сторіччі, віддалене 3 км. від Глудна в Березівщині[3]).

Баричка, мале село віддалене 4 км. від Близянки в Стрижівській окрузі, відоме біля 1630. р. зі судових документів.

Бартківка, віддалена 2 км. від Павлокомої біля Динова, взяла свою назву від оселенця Вартоломея.

Бахір, село в Березівщині з гр.-кат. мурованою церквою, збуд. 1846. р., оселене в 14. сторіччі, якому надано німецьке право в 15. сторіччі, одначе вже в XVI. стор. Катериною Ваповською перетягнене на латинське.

Бахірець, село в Березівщині, що до 1794. р. було самостійною парохією, тепер златинізоване.

Белхівка, сільце віддалене 6 км. від Волиці коло Буківська з гр.-кат. мурованою каплицею, збуд. 1901. р.

Бережанка, златинізоване село, віддалене 3 км. від Бонарівки, що ще в 15. сторіччі було українське[4]). Заселене мабуть взятими до неволі козаками.

Березів, місто, українців мала скількість.

Берест, село в Грибівській окрузі, відоме вже з 1368. р., коли то дідич Шимбарку й Береста — Іван Гладиш, українець, поміняв Берест за якісь посілости коло Бохні. Гр.-кат. церква збудована в Бересті 1842. р. В 1866. та 1873. рр. навістили село голод і холєра, тут також засновано перше братство тверезости вже в 1844. р.

Биківці, село віддалене 3 км. від Вільховець, або 6 км. від Сянока; колись було тут гр.-кат. приходство. Село мішане від часу приходу до місцевого двора мазурів як двірської служби в 18. сторіччі. Книги й метрики заведені в Биківцях від 1784. р.

Біла Вода, українське село віддалене 3 км. від матірного Явірки, назване так від потічка тої самої назви. Найближче містечко Коростенко над Дунайцем, недалечко теж відома лічнича місцевість у Щавниці.

Білична, українське село віддалене від матірних Ізб 4 км. у Грибівській окрузі, відоме вже в 16. сторіччі з контрактів поділу приходства в Ізбах приналежними добрами. Пошта у Снітниці, місто Грибів.

Більцарева, українське село в Грибівщині з греко-католицькою церквою, збудованою в 1760. році. Село відоме з різних судових і королівських актів у 16. сторіччі. До Грибова 10 км., до Нового Санча 30 км.

Білянка, дочірне село Ліщин, у Горлицькій окрузі, до міста Горлиць 6 км. Колись належало до парохії в Климківці; церква в селі греко-католицька, побудована в 1773. році.

---

[1]) А. Шнайдер: До краєзнавства Галичини, Львів 1868.

[2]) Др. П. Домбковський: Начерки з життя сяніцької шляхти, Львів 1923.

[3]) Ф. Коковський, Східніми межами Лемківщини, Львів 1937.

[4]) Денис Зубрицький: Границі між українським (в орит. руським) і польським населенням Галичини, Львів 1849.

Біч (Бич), колись наша оселя, віддалена 13 км. від парохії в Розділлі біля Липинок, залізниця в Лібуші.

Блажова, село в Березівській землі, залізниця в Динові. Число українців греко-католиків у селі невелике.

Близне, сільце віддалене 15 км. від Іздебок, у Березівській окрузі, місто Динів.

Близянка, українське село в Стрижівській окрузі, з греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1865. році; відоме з ерекційних документів у 16. сторіччі (1630. рік). Місто Стрижів, староство в Ряшеві 35 км.

Близнарка, дочірне село Висової в Грибівській окрузі з греко-католицькою українською церквою збудованою в 1801. році. До Висової 2 км. Село основане в перших початках 16. сторіччя, колись самостійна парохія.

Бодаки, невеличке гарне сільце, дочірне Бортного в Горлицькій окрузі; пошта Руська Ропиця.

Боґуша, мале українське село в Новосандецькій землі, віддалене від Руської Королевої 4 км. з греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудов. 1858. р. Найближче містечко Грибів.

Боднарка, українське село (число українців 775) з греко-католицькою церквою під покровом Пресвятої Богородиці, мурованою в 1900. р.; належало давніше до деканату в Бічі. Пошта й залізниця в Липинках коло Біча, 7 км.

Бонарівка, одне з найкращих сіл у Лемківщині під кожним оглядом, з українською греко-католицькою церквою під покровом Пресвятої Богородиці, збудованою в 1841. році. Відоме вже біля 1439. року та поселене українськими козаками, забраними в полон, які оснували це велике село. Найближче містечко Стрижів над Вислоком, 14 км. У селі є всі українські культурно-освітні та економічні товариства.

Бортне, українське село (число греко-католиків українців 270) з греко-католицькою церквою св. Косми й Дамяна, збудованою в 1842. році. Місто Горлиці 21 км., пошта Руська Ропиця 12 км. Село поселене в 16. сторіччі, славне тим, що з Бортного вийшли два українські епископи, саме епископ Д-р Тома Полянський (1796—1869) й епископ Д-р Юліян Пелеш (1843—1896).

Боську над Вислоком, велике село з присілком Грабинь і Поріччя. Церква в Боську греко-католицька збудована в 1881. році (за Вислоком у латинській частині є костел). Село основане в 16. сторіччі. До Сянока 21 км., до Риманова 7 км., залізниця в місці. Українців греко-католиків у селі 1874. З Боська родом Впр. о. д-р Микола Денько, професор Духовної Семинарії в Перемишлі.

Братківка в Кросненській окрузі, біля Фриштаку. (Далі буде).

Андрій Вірлиний.

Пісня весняних гір.

Лупайте ви скалу темряви, що давить ваші груди. День і ніч!

Аж розчавите її в марний пісок. Тоді... Тоді розсміяним теплом дихнете всі. Ви всі! Ваш крок значитиме залізом всі сліди давніх шляхів. І відгомоном плистиме понад зеленими верхами. Тоді...

Ви чуєте? Тоді!

Для вас нема межі, й дикі стовбурі наїжених тинів, перегород мусітимуть щезати й розпливатись ген перед здоровим вашим кроком.

Такий був зов.

Одні не мали вух, а другі йшли на ясний шлях. Вони орли, сини блакитних гір. І йшли. Ішли і вмивались потом, засмалювали сонцем груди, і гартували болем свої коряві руки. Топилось перед ними зло й їдке насильство заверталось. Бо скрита думка, що мріяла про домовину синів зелених гір невсилі була покласти гать їх бистрому святому розгонові.

У своїй синяві співали гори лунко про їх завзяття. Синів своїх. Зелених гір. І про їх бистрий гарт.

* * *

Було село. Цвило в садах. Ні, це сади лиш зацвітали. Під квітом їх гули чмелі. І жив Степан. І раз сказав Максим: „Пора у похід нам! Правдиве слово треба нам!"

На те Степан скривав душею, і пошепки стискав правицю зла. Таким ще був Іван, Петро, Богдан, що утікав, коли мостити треба було шлях і тайком позирав, коли Максимів було більше.

А він, Максим, лиш сіяв зерно. І ждав, коли всміхнеться золотистий свіжий лан. Пашної ярої пшениці, довгі й чисті загони.

І раз сходило зерно. А другий раз почва родила кукіль. Далеко ще не колосився повний довгий лан. Пшеницею й повним зерном. Було й зерно й широкими плаями пишався гордий квітом, мов розперезаний збідований Іван — кукіль.

А той Максим ніраз не вгавав.

Зелені гори співали раз-у-раз про ясний шлях і впертий гарт. І сонце черленню щоранку й вечора погладило Максимів лан і пригрівало...

І виріс повний лан. Зазолотилася свята пшениця. І дала добре зерно. Й весною вже, коли сховалось старе стерня й справлена здоровим кормом весняна чорна скиба вже кликала до себе яре зерно, уже Максим не сіяв сам.

За ним вгиналися під тягарем здорових міхів зерна, давний Степан і заборонював отой Іван, Петро, Богдан...

Зацвило село. Й сади цвіли, бреніли бжоли, і золотистий лан.

* * *

Вмираючи сказав Степан і боягуз давний Іван:

О! Вже не змиршавіє наш пшеничний лан. Правдивим словом, засіяні загони й плаї кукілю уже заглушені на віки там.

І гори, що давніш сміялися крізь биті мряки, вітали оброблені давні загони крізь ясну синяву й співали пісню:

Вже ясний шлях і чути кроки там. Марний пісок колись могучої скали злиняв. На тому місці пишається довжезний, золотистий, гордий — пшеничний лан.

Господарська сторінка.

НОВІТНЯ, ВИПРОБУВАНА КАПУСТА ДЛЯ ГІР.

Ану, вгадайте, чому наші гори не родять капусти та наші господарі їздять тому нераз по кількайцять миль за копою головок до кващення.

Той, що знає як тяжко в горах вдається капуста, відповість коротко: **У горах не родиться капуста тому, що за коротке літо** так, що лише зрічне звивати головки, а тут вже й зима. Ця відповідь правильна. В горах є справді за коротке літо, щоби капуста груншвіцька могла доспіти. На долах вона вдається дуже добре, але в гори зовсім не підходить. Тому, що господарі в горах хотіли від долиняків переняти управу капусти, то звичайно брали з долів і насіння, яке їм не вдавалося. Згодом деякі гірські села закинули управу капусти зовсім, бо зневірилися у добрий вислід. Якби хтось занявся був випробуванням ріжних ґатунків росади, то може би наші гори знали, як називається їх капуста і мали би вже своє насіння. А то стоїмо безрадно до нині і не знаємо, що робити. На щастя появився прекрасний ґатунок капусти під назвою **„Чудо гір“**, яку продає інж. **Василь Созанський, Стрий, Новий Світ 34.** в ціні 1.50 зол. за одно деко (10 ґр.) з пересилкою. Ця капуста вдається дуже добре навіть у 1000 метрових горах і є в нас вже гаразд випробувана. Росаду треба сіяти в городі біля хати, де є затишно та садити на 40 цм. в квадрат, у добре вигноєну й политу гноївкою землю. Найліпше росте ця капуста по конюшині, де паслися вівці або як дамо в ямку **перетлілого** гною. Свіжий гній під капусту „чудо гір“ не добрий. Тому радимо всюди давати лише гній перележалий, чорний (м'ясний) а ніколи соломистого.

Хто спробує цього року і спровадить собі бодай одне деко (гроші слати наперід), той певно дочекається у своїх горах своєї гарної капусти.

Якщо кожне гірське село закупило би одне деко, то на другий рік були би й випадки, з яких вродиться насіння для цілого села. Треба зазначити, що „Чудо гір“ вдається і на долах, де приходить за два місяці після садження. Сіяти росаду можна ще цілий квітень у глибоких горщах.

БІЛУ ЧИ ЧЕРВОНУ КОНЮШИНУ СІЯТИ?

Кожний господар знає, що найкращою пашею для худоби і коней є конюшина. Але чи вона вродиться, чи ні, на це складається кілька чинників. Перший чинник, це чиста конюшина, без усяких домішок інших ростин, головно канянки „вилюбу“. Друга справа, що відповідно виправлена, вироблена земля і так само справлена штучним, або природнім навозом. Найкращим штучним навозом на лемківські землі є бельґійська томасина, краєва супертомасина і другі.

Засадничо є два роди конюшини: біла й червона. Одначе найкраща паша з червоної конюшини. Обі конюшини є медодайними ростинами; з червоної пчоли дуже мало користають, зате збирають дуже багато меду з білої. Тому хто має пасіку і залежить йому на меді, повинен сіяти білу конюшину.

Торговці конюшиною, купують насіння занечищене, та опісля доперва дають його до відчищення в слідуючий спосіб. Перше чищення від канянки „вилюбу“ відбувається на відповідно до того уладженому млинку, що називається він від своєї марки „Кускута“. Обслуговує його один чоловік. Перемлинковане насіння само сиплеться до мішків. Канянка натомість паде під млинок, пересіяна відповідними ситами (решетами) З боків відходить брудна конюшина з піском.

Чиста конюшина від канянки йде тепер на так зв. тріер, котрий обслуговує рівнож одна особа. Обі ті машини є порушувані електрикою.

Тут переводиться основне чищення конюшини від всяких інших домішок. Чиста під ґваранцією конюшина, сиплеться сама до мішка. Опісля береться всі мішки на вагу, щоб кожний важив 100 кґ., а відтак прібку такої конюшини дається фахівцеви до прослідження чи вона чиста від канянки. Він потверджує це на письмі, та щойно тоді пльомбується мішки і конюшина готова до ґуртової, чи подрібної розпродажі.

Всі відпадки, котрі називаються „вітер, бабка, з під сит, боки“ і т. д. купують як відпадки за півгрмо жиди, які те все ще трохи відчищують, мішають з доброю і продають за добру. І на такій конюшині роблять добрий інтерес, бо 100 кґ. коштує около 150 зол. А наш бідний селянин дивується чому то конюшина не посходила, або каже, що вимерзла, а то неправда, бо як купив у жида й посіяв пісок, то що мало сходити? Тому час отямитись і вже оглянутись за доброю конюшиною, а можете купити дешево і добрий товар в нашій фірмі **„Центросоюз“**. Тут можете дістати також штучні навози. Тому чим скорше шліть замовлення через кооперативи у ваших селах, або Сянік, а можете бути певні, що конюшина буде чиста і вся зійде.

Адреса „Центросоюзу“: Львів, ул. Зіморовича 20. Тут посилайте свої замовлення на конюшину, штучні погної, рільничі машини, бо тут товар найкращий і по біржевих цінах.

Практикант.

ПОХВАЛЬНЕ ДІЛО.

При Кружку „Сільського Господаря“ у Корол. Вороблику з ініціятиви представника Філії С. Г. в Сяноці, І. Ковальського й при діяльній співучасті заінтересованих — засновано Жіночу Секцію Хліборобського Вишколу Молоді.

З огляду на те, що досі жінки більше цікавилися сільськими новинками, а доріст мало інтересувався поступовим хліборобством (може гарними грушками та яблоками у... чужому саді!) — зорганізування Філією обох Секцій слід вважати за корисний початок дуже корисної праці (краще пізно, як ніколи!).

До новозаснованих Секцій треба ставитися з глибокою вірою в корисний успіх праці, тоді — дасть Бог — дочекаємося і на тому полі реальних і бажаних наслідків А як там зі шкілкою овочевих дерев? (!) Час її заложити.

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЕКСПОРТУЄ

збіжжя
бекони
дріб
яйця
клоччя

ПРОДУКУЄ

мило
мясні вироби
навиває нитки

ЛОДИНА, КОЛО МРИГОЛОДУ.

Читальня „Просвіти“ в Лодині знову одержала заборону на членську танкову забаву. Послідня забава відбулася ще в дні 2. лютого 1936 р. та й за це секретар читальні ходив кілька разів на розправи. Дивне також, що домівка читальні якслід викінчена, крита бляхою та все ще найдеться якась причина, через яку годі добитися дозволу на культурну забаву. Відай — чи це все ще не справки солтиса, який таки обстоює при своїму, що не дасть Українцям ширше розгорнути крила до культурної праці. Виділ читальні „Просвіти“ повинен таки старатися виясннти цю справу.

—o—

ВИСОЧАНИ, КОЛО ЩАВНОГО.

У цьому селі завішено в урядованні солтиса Дмитра Гайдаша за незгідне з правдою видання свідоцтва убожества.

—o—

ТИРЯВА ВОЛОСЬКА.

Дня 18. березня ц. р. прийшов до секретаря читальні „Просвіти“ в Тиряві Волоській місцевий солтис з припорученням вивісити державний прапор на домівці, де приміщена читальня. При цьому солтис грозив, що голова читальні піде на 6 місяців до тюрми, якщо не сповнить його приказу. Те саме діялося в селі Голучкові, де на приказ солтиса вивішено на домівці читальні державний прапор з одного боку та український з другого.

—o—

СЕМУШЕВА БІЛЯ ТИРЯВИ ВОЛ.

Кружок „Сільського Господаря“ в Семушевій розпочав свої праці дня 20. лютого ц. р. Членів досі вписалося 33. Кружок приміщено в домівці Українського Народнього Дому. На голову кружка вибрано громадянина Михайла Ядчишина, на заступника Семена Шпака, на секретаря Івана Волянського та на скарбника Михайла Стадника. Одночасно основано при Кружку пасічничу Секцію та намічено відчинити сметанкову станицю, яка буде доставляти сметану до Районової Молочарні в Сяноці Зновже під осінь задумують свідомі члени Кружка зложити допоможовий шпихлір зі збіжжям, щоб менше заможні господарі могли порятуватися в часі передновку та на засіви. Щасти Боже в праці!

—o—

БОНАРІВКА, КОЛО СТРИЖЕВА.

У запустну неділю відограв Аматорський Гурток при читальні „Просвіти“ в Бонарівці виставу п. н. „Депутати до Відня“ і „Данило чарівник“. Чистий дохід призначено на побільшення біліотеки та на культурні цілі „Просвіти“. По розвязанні кружка „Союзу Українок“ удалося тепер відновити його діяльність та оживити працю серед місцевого українського жіноцтва. Тому що серед сходяться деякі українські жінки й дівчата до читальні „Просвіти“ на вечірки і всі прядуть, а одна голосно читає книжки та жіночі часописи, як „Жіноча Воля“, „Жіноча Доля“ та „Український город і дріб“. Також місцеве українське Т-во „Луг“ висилає одного підстаршину на луговий курс до Львова.

Бонарівку відвідав 28. III. ц. р. делегат українських фабрик і промислових інституцій п. Мазурак та виголосив змістовний реферат про український промисл і його вироби, які слід всюди попирати та домагатися у всіх кооперативах і крамницях. Цього, на жаль, досі ще не зрозуміли Ванівчани, та воліють — собі на ганьбу й сором — чужі, жидівські товари. Час і вам прозріти і станути в рідні організаційні ряди — та не слухати ворогів нашого села, бо вони лише про власну користь дбають. Їм байдужа доля нашого селянина.

Ванівчани зрозумійте вже раз — хто ви, хто ваш брат і хто добра вам бажає!

—o—

ПИЛИ КОЛО СЕМУШЕВОЇ

Місцева читальня „Просвіти“ ім Маркіяна Шашкевича внесла до сяніцького староства прохання на виставу п. н. „Цісарська медаля“ на день 7. березня ц. р. Та хоч у поданні виразно подали, що львівське староство дозволило цю штуку до вистав і точно навели число й дату дозволу, одначе війт у Мриголоді так ствердив це прохання що він не знає (який тоді з його урядовець — якщо він не знає ще досі, що читальня „Просвіти“ ім М. Шашкевича від 7. місяців веде свою дозволену та легальну культурно-освітню діяльність?!), чи існує така установа; тому староство не дало дозволу на цю виставу. Щоб такі події не повторювалися Виділ читальні повинен показати затверджені статути вліді та ще раз домагатися дозволу на виставу.

Туга за рідним краєм

О, Ти Рідна Земле Моя,
Як Тебе я полюбив,
Тії гори і долини,
Де колись безжурно жив.

Там, де Бескид, де Карпати,
Там моя Батьківщина,
Там спочили отець, мати,
Вся родина дорога.

Тут не милі на чужині
Ні розкоші, ні вигоди,
Все на думці гай зелений
І в криницях чисті води.

Там то гори ті високі
Гордо споглядають,
Там пташата безупинно
Прекрасно співають.

Які милі, які любі
Рідний Край і люди, —
Як згадаю, що в життю вже
Того більш не буде...

Петро Банковський
(Америка).

КРЕЦІВСЬКА ВОЛЯ.

Це невеличке сільце теж біля Семушевої донедавна, бо до 1936 р. не мало своєї школи. До церкви ходять воляни до Крецова, добромильського повіту. Хат у селі около 60, майже всі ще українські. Годі замовчувати, що мриголодський війт подбав за старанням громадян, що дітвора в селі нарешті буде вчитися, бо до села вже призначили вчительку. Під теперішню пору ходить до школи 60 українських дітей та 5 польських. Від дітей повинні навчатися читати й писати рівнож старші громадяни, бо сьогодні дуже тяжко жити неграмотному. Вчитися ніколи не запізно, навпаки наука нікому не приносить сорому, лише честь і пошану. Тож волянська молодь і старші господарі разом беріться до книжки та скоро ставайте грамотні. У наших українських селах не сміє буги ані один неграмотний

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Члени Театральної Секції при Філії „Просвіти“ в Сяноці, в часі поїздки з виставою до українських сіл у Сяніччині.

ГОЛОС НАШИХ ЧИТАЧІВ.

Очевидець, що був на виставі „Мати“, яку Театральна Секція К. О. С. у Сяніку відограла в Загутині, не бачить, щоби згадана вистава була перестаріла та деморалізуюча, як твердить автор допису „Театральна вистава у Сяноці“ у 1-шому числі „Нашого Лемка“.

Хоч згадана вистава представляє життя п'яка і зі сцени мійже не сходить чарка й горівка, то провідна думка вистави „Мати“ є виховна й будуюча. Пияк Іван пропиває ґрунт і продає хату жидові хоч присягнув перед громадою, що того не зробить. Одна мати тільки не стратила віри в сина й вірить що він навернеться. Задушевне бажання матері сповнюється. В кінцевій дії вистави Іван після повороту з вязниці кається під хрістом Виховну думку вистави „Мати“ зрозуміла теж добре приявна публика, що живо оплескувала виконавців. Тому не зле булоб, якби цю влучно підібрану Театральною Секцією КОС виставу відограв кожний аматорський гурток у своїому селі. Багато є на нашій Лемківщині сіл, де на жаль „шпіритайка“ є ще досі дуже в моді. Тим зокрема згадана вистава „Мати“ й інші подібні до неї змістом повинні бути виставлені на сцені. Тоді наш Лемко наглядно побачив би, який погубний і шкідливий вплив має алкоголь не лише на родинне, але й громадське життя нашого народу.

М. Ц.

ПАСТА ДО ПІДЛОГИ

„Французька маса“

фротеруюча і фарбуюча

вдоволяє найвибагливішу господиню

фабрики

„Зоря“, Львів, Кордецького 51

КРАКІВ.

Шевченкові роковини у Кракові.

Українська краківська й дооколична кольонія щороку з великим піетизмом святкує Шевченківські роковини. Цього року відбулися вже два такі свята, оба з одною програмою: 14. березня в 12. год. у салі „Багателі“, друге того самого дня у „Просвіті“ в 19. год. Програма: І. 1) Шевченко-Вербицький: „Заповіт“ — міш. хор; 2) Слово — Богдан Кравців; 3) Роздольський: „Сонце заходить“ — міш. хор; 4) Шевченко-Безкоровайний: „Минають дні“ — мельорецитація лектора Ю. Геника-Березовського. ІІ. 5) Живий образ; 6) а) Людкевич: „Чорна ріля ізорана“, б) Лисенко: „Ой сів пугач“ — міш. хор; 7) Бандура: О. Яремчук; 8) Кашубинський: „І світає і смеркає“ — міш. хор. Хорами проводили інж. Менцінський і студ. А. Білинський. Найбільше признання зібрав бандурист Яремчук. Публики оба рази досить. Третє Шевченківське свято підготовляє рідношкільна дітвора.

——o——

ЗАГУТИНЬ, БІЛЯ СЯНОКА.

Концерт у честь Тараса Шевченка.

Заходом читальні „Просвіти“ в Загутині дня 21. березня ц. р. уладжено концерт у честь Тараса Шевченка. Хорові точки, котрі підготовив місцевий дяк Оринич Дмитро й Рось Богдан, були слідуючі: Заповіт, Ой видно село, Гей у лузі червона калина, Ой на горі пшениченька, Вязанка народніх пісень, Реве та стогне Дніпро широкий, і дві музичні точки під проводом Рося Богдана.

Хорові точки переплітано деклямаціями: „До Основяненка“ деклямував Бердик Івась, „Тополя“ — Шудликівна Маруся, „Гамалія“ — Гиряк Теодорко.

Найкраще враження на присутніх зробили деклямації 5-літніх дівчат: Марусі Бедзик, що віддеклямувала вірш п. н. „Для свого краю“ і Іванки Онуфер деклямація з „Дзвіночка“ „Пророче Неньки України“.

Ціла програма вийшла дуже гарно, тільки реферат про „Життя й діяльність Тараса Шевченка“ сяніцьке староство заборонило виголосити, а то з причини (як у забороні дослівно): „Заказує сен виголошеня реферату о праци Тараса Шевченкі, умішчоного в програме поз. 2 з уваґі, же реферат тен не удольне сконструовани, всьруд мейсцовей людносці неналежице освеценей може виволаць з поводу незрозуменя непотжебни непокуй і розґоричене, а то зе взґленду на незрозумяли і скомпліковани текст реферату“. На закінчення концерту гості на салі відспівали національний гимн.

Дня 31. березня ц. р. перевела поліція із Сянока ревізію в Загутині в багатьох громадян, шукаючи якихсь нелеґальних книжок і писем, забираючи такі книжки, як „Золотий Колос“ календар, Історію України Крипякевича й видання „Дешевої Книжки“. По перегляненню віддали книжки; очевидно нічого нелеґального не знайшли. Це перша ревізія в нашому селі, яка здивувала людей, що за просвітну працю може така діятися.

——o——

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.

в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

УКРАЇНСЬКІ ДІТИ З ГУЦУЛЬЩИНИ РОВЕСНИКАМ У ЛЕМКІВЩИНІ.

Видавництво „Світ Дитини“ одержало від Ірусі Збудовської з Гуцульщини посилку гарних українських дитячих книжечок призначених для пильних українських школярик'в у Лемківщині. Частину книжечок зложила Тетяна Цибрівська, а решту передплатниця „Світика“ Іруся Збудовська. Щиренько дякуємо за культурний даруночок.

——o——

— **Не слухати спекулянтів.** Останніми часами люди, що дістають від свояків з Америки гроші в листах, не знають, що з ними робити. Різні спекулянти лякають їх немов би на основі обовязуючих девізових приписів не було вільно переховувати долярі вдома. Це неправда. Нема ніякої заборони переховувати валюти, одержані леґальним шляхом, а тільки не вільно їх продавати. Хто має доляри та хоче їх розміняти на польські гроші, мусить зголоситися до кредитової, чи банкової інституції, що має право на оборот девізами.

Життєва обезпека

хоронить сироти від нужди, запевнює спокійну старість, дає спокій і задоволення зі сповненого обовязку у відношенні до майбутнього своєї рідні. — Життеві обезпеки заключує Товариство взаїмних обезпечень на життя

„КАРПАТІЯ"

Львів, Ринок ч. 38. — Тел. 258-43.

Поширюйте ідею життевих обезпек! Пишіть за інформаціями!

Лемківське дзеркало.

Уже й весняну маємо днину, але ти брате тягну з кута теплу кожушину.

Не маєш кожуха, вдягай верету, але бач, щоб не заліз у непотрібну халепу.

Дбай теж брате за рідну землицю, жени з нивки червону птицю, щоб з твого хліба, не творила комунаря-дармоїда.

Тебе, брате з землі ніхто не скине, слава про Україну також не загине; не здушив Її Сибір, ні Соловки, геть пропадуть всі червоні вовки.

Хоч іздив би самоходом, хоч був би із пекла родом, з антипком за кум-брата — не мине його смертиця ще й костербата.

Там безженний завів гарем, комуніст став його паламарем, шару гусь на вождя взяли... і так дальше — щоб вони пропали!

Вже весна, птиці співають, у водичці риби плавають — а той „лемек" зняв червону юбку, підлизується до устроня хоче цілувати...

Таких, що їм в очах тьмиться, або впав на голову, слухати не годиться, хай на вітер дме полову.

А ти сестро, брате дружньо за роботу, не зважай на червону голоту; бо жидмоскаль репетує за червоні рублі чи „сталіна" — при брате все вперед, а побачиш, що настане краща зміна.

Пробудиться життя нове, усне цуценя Каїнове; вже у лісі пробудився бурмило —

Щастя у праці дай вам Боже! — так всім на розраду каже кум Чмелик Гаврило.

Нові книжки

ПРОПАМЯТНА КНИГА видана з нагоди Сороклітнього Ювилею Українського Народнього Союзу, зредагував Др. Лука Мишуга, Джерзі Сіті, Ню Дзерзі. Накладом Українського Народнього Союзу 1936 р. Сторінок 1—752, великої вісімки, на прекрасному вибагливому папері.

У тій на пречуд гарно зредагованій книжці, запізнаємося в подробицях про життя українського еміґранта в Америці Статті писані визначними нашими українськими письменниками-ученими як **Др Лука Мишуга**, Остап Грицай, Василь Щурат, Степан Мусійчук, Матвій Костишин, Микола Мурашко, Роман Слободян Сава Чарнецький, Дмитро Захарчук, Евген Ляхович, о. Петро Понятишин, Омелян Ревюк, Богдан Лепкий, Осип Стеткевич, Лев Ясінчук, Дмитро Дорошенко, О. Колесса, Василь Галич, Степан Мамчур і т. д. і т. д.

Серед безлічі віршів і начерків находимо статті на тему: Як формувався світогляд Українського Іміґранта в Америці, Запомогові Орґанізації в давнину і тепер, Український Народний Союз, У. Н. Союз у мові чисел, Моральний вклад У. Н. Союзу, Стара Іміґрація в живих спомінах: пера наших братів українців з Лемківщини **Дениса Голода, Дмитра Капітули, Т. Талпаша, Дениса Пирча;** дальше стаття про Розвій політичного світогляду Українського Іміґранта, Українське шкільництво в Америці, Наші літературні й мистецькі надбання в Америці, Орґанізація наших господарських сил в Америці, „Американізація" й Українізація, Рідня Пісня і Рідний Театр, Розміщення Української Іміґрації в З. Д., Культурні переміни серед американських українців, У Н. Союз — як його бачить молодь, Чому нам належати до У. Н. Союзу (Остап Патроник) та другі статті, що разом насвітлюють всебічно українського Іміґранта в Америці. До того ще книжка оживлена безлічю знимок — між цими бачимо наших громадян **Василя Левчика, Дмитра Капітулу, Семена Ядловського, Івана Ардана, Василя Гришки, Івана Каштанюка;** при кінці великі світлини українських Брацтв, Товариств та Орґанізацій в різних місцевостях Америки. Ця пропамятна книга повинна находитися на почесному місці в кожній хаті наших Братів за Океаном. (Ю. Т.).

Ф. Коковський, ДВІ СИЛИ, драма на 4 дії, Львів, 1937. Ціна 1.50 зл., стор. 1—32

—o—

— **„Поджеґаче всьруд льояльних лемкуф".** Під таким наголовком приніс „Ілюстр. Курієр Цодз." вістку, що мешканці села Сквірного, в громаді Устя Руське не хотіли впустити новоіменованого управителя школи Владислава Житковіча, якого призначили на місце дотеперішнього управителя Миколи Юрковського. Учителя Юрковського перенесли зі службових причин. „Підбурені Українцями — так пише „Курієрок — льояльні лемки домагалися, щоб Юрковського повернули на давне місце. Коли їх домагання не мали ніякого успіху, мешканці села перестали посилати своїх дітей до школи, так що новий управитель звернувся до свого начальства по інструкції" „Курієрок" робить з цього приводу вітер, мовляв „льояльних лемкуф" бунтують українці".

ЛИСТУВАННЯ

Вп. Михайло Цап: Про працю і звіт діяльности Самоосвіт. Гуртка прохаємо писати, але не надто довго, бо самі бачите, що не маємо багато місця. Гарно й розумно пишете. Гаразд.

Вп. Семен Дзюрбель у Щавнику: Реклямовані числа вислано. Хто є волосним лоштарем? Привіт.

Збірка на „Рідну Школу" з нагоди Різдва у Вірхомлі Малій: Степан Дзюбінський 2 зл., Антін Дзюбінський 2 зл., Віктор Круляк 1 зл., Семен Дзюбінський 0.50 зл., Микола Щавинський 0.50 зл., Анна Бендик 0.50 зл. Разом 6.50 зл. переслано до Централі. Боже заплать.

Впр. М. Г.: Щиро дякуємо, використали та переслали Музеєві „Лемківщина".

Вп. Інж. Ш. М. на Захоронку в Боську прислав 2 зл. Хто черговий?

Вп. Теодор Завійський в Королику має заплачений 1937 рік від Вп. Р. А. К. Приєднайте нам за це передплатників у Вашому селі. Привіт.

Хв. Читальня „Просвіти" у Волі, Лодині, Семумовій: Передплата заплачена по кінець 1937 р. Шлемо всім членам читалень наш просвітянський привіт.

Щурі нищить РАТИНА і РАТИНІНА
Миші пільні нищить МИШИНА
Застосування в цілому світі

„SEROVAC"

СП. з О. О.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Телефон 201-07.
- ПЕРЕПРОВАДЖУЄ ВІДЩУРЕННЯ. -
На бажання інформації.

— Вартісна книжка для наших жінок, або „Безмясна Кухня" М. Горбачевої вже видрукувана. Один примірник коштує лише 3 зол. з поштовою пересилкою. Треба замовляти негайно, бо наклад обмежений. Висилає: Г. Гануляк, Львів Ольшевського 11. (За післяплатою на 1 зол. дорожче.).

Важне для господарів!

Микола Пилип у Синяві направляє й переробляє старі млинки до чищення зерна — на нові солідно й по дешевих цінах.

Адреса: **МИКОЛА ПИЛИП**
село Синів, п. Риманів.

ЯК куримо — то лише найліпші

паперці і тутки **„КАЛИНА"**

(повиноватки)

Української фабрики Кооперативи „Будучність" в Тернополі

Видавець і відп. ред. Михайло Гаранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Святочне число

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 9 (81)

Львів, 1-го травня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Свячення пасок у Лемківщині, в селі Фолюш, к. Цеклина.

Юра Шкрумеляк.

НАСТАНЕ ТРЕТІЙ ДЕНЬ...

(Що було писано в Письмі, звершилось...)
Ісуса зрадив Юда й передав
На ложний суд лукавих фарисеїв, —
На глум і муки Господа продав.

Христа вінцем терновим увінчали,
Перед Пилата люті привели —
І в дикій ярости юрба кричала:
„Вараву випусти! Христа розпни!"

І взяв Свій хрест Господній Син і двигав —
І на Голгофті, на страшній горі,
Поміж двома злочинцями грішними
Кати розпяли Правду на хресті.

І вість пішла у світ: „Умер Син Божий...
Пропала, вмерла Правда і Любов..."
І праві душі ревно заридали —
І плач і стогін по землі пішов.

Та слушний час прийшов — і Син Господній
Воскрес і встав із гробу в Третій День...
Воскресла Правда у великій славі,
Під звук ангельських радісних пісень.

Горі серця, усі, що прагнем Правди,
Усі, що в ім'я Правди терпимо!
Вірю, й для нас ще Третій День настане, —
Бо від віків так писано було...

Львівська держ... наукова бібліотека
№ II

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

„В цей день, що його створив Господь, зрадіймо й восвеселімся у нім!...“

Святкуємо величне, релігійне торжество! Мило-мельодійно дзвони гомонять, як ніколи передше у церковному році!... Підіймається тріюмфальний спів веселої пісні: **„Христос воскрес із мертвих, смертю смерть поправ“...** Розливається небуденна радість по всьому християнському світу, голубить кожне віруюче серце, підносить і поривае у якісь надземські царини щастя, мира і супокою... **Це пригадка, що воскрес Христос!...** Це торжество побіди справедливости, правди і життя!... Це празник їхньої перемоги над кайданами і смертю, над неволею й насильством, над неправдою й сатаною, над несправедливістю і призирством, над глумом, над ворогом, над гріхом!... Перемоги, якої вже не встані завернути ані лож, ані смерть, ані діявол, ані зло!... Цеї перемоги світлої і блискучої, **що будить віру в безсмертність, що кріпить надію у прийдешнє, що дає певність будучого воскресення й життя!...**

Уже знівечена і збурена сила гріха, духової смерти й ада! На її місце з животворчого гробу **Христа засіяло нам Сонце!...**

Тож мимо наших буденніх злиднів, мимо приниження, турбот, тяжкої журби за майбутнє, мимо гірких противностей життя дочасного, важкої боротьби й недолі — **радісно, повні віри та підйому, повні бадьорости і надії, повні незломного гарту, волі и духа святкуємо черговий, цьогорічний Великдень!...**

Здіймається, потужніе і несеться радісний гомін великодньої пісні з наших рідних святинь по наших веселих і розлогих, подільських ланах і рівнинах, по наших розкішних, лемківських горах, закутинах і долинах!... А співають її і **тут і там ті самі українські уста, ті самі українські груди, те саме українське серце й душа!...**

Святкують цей Великдень і наші обездолені Браття над Дніпром! Святкують, хоч чорна невесела картина їхнього дня змережана рясною кровю й сльозами!... Святкують, знесилені неволею, окутані кайданами, зморені голодом і жаждою, вкриті призирством і наругою, краяні батогом і побоями червоних катів!... Святкують, бо знають, що як Христос воскрес, **так і їх правда і воля воскресне!...** Святкують, радіють духом і серцем гомонять, бо непохитно надіються й вірять, що таки, таки розпадеться колись домовина, а з під неї, — як сказав Тарас Шевченко:

„Встане Україна...
Світ правди засвітить
І помоляться на волі
Невольничі діти“!...

Нашим Дорогим Сестрам і Братам

в Америці, Канаді, Аргентині, Бразилії, Франції, Німеччині, Підкарпатті та Всім у Рідній Лемківщині шлемо з нагоди Світлого Празника Христового Воскресення щирі братні бажання кращої долі. **Адміністрація й Редакція „Нашого Лемка“.**

Слово ВПреосв. Митрополита Андрея.

В Празник Благовіщення, дня 7. квітня 1937 р. львівське радіо передало Службу Божу з Успенської церкви і слово ВПреосв. Митрополита Андрея. Наш Великий Архієрей могутніми словами схарактеризував празник Благовіщення та велику тайну Воплочення Сина Божого, а вкінці звернув увагу вірних на любов і милосердя Божої Матери для всіх людей. Зокрема згадав ВПреосв. Митрополит також наших братів на Великій Україні, там, де тепер під большевицьким ярмом „не вільно молитися, де молитва злочином, де на смерть наражується той, хто Бога хоче любити й Богові служити християнським життям“. ВПреосв. Митрополит візвав усіх молитися за наших нещасних братів. Слово нашого Князя Церкви зробило велике враження на десятки тисяч українських вірних, які вислухали його через радіо.

— **Шкільні кураторії** завели полекші для шкільної молоді, що не може ходити правильно до народньої школи. У всіх більших місцевостях зорганізують весною іспити для екстерністів з 7-клясових народніх шкіл. Усі діти зі свідоцтвами з таких іспитів будуть мати нормальний доступ до шкіл середніх і професійних. На це треба скрізь звертати увагу нашим людям.

Христос Воскрес

ЮВИЛЕЙНА КРАШАНКА

— українським католицьким родинам —

опис Христового Воскресення

словами св. Евангелія з ілюстраціями зладив о. Михайло Дороцький.

Накладом В-ва „КРИНИЦЯ“, Перемишль, Водна ч. 10/11.

Шкідливість алькоголю й пияченння.

Алькоголь нищить людину духово, фізично, матеріяльно і суспільно. Ширім ідеї Товариства „Відродження“ на Лемківщині!

Дуже хосенну і пожиточну діяльність веде у нас товариство „Відродження“, що поборює алькоголізм і пияченння між народом, та пропагує здорову свідомість і тверезість. Бо справді **алькоголь і пияченння це великий ворог так одиниці, як і суспільности, як теж і цілого народу.** Небезпека цього налогу тимбільша, що останніми часами пияченння обняло теж і денатур, відтак т. зв. „кропку“, та інші одурманюючі напитки. Буває, наші люди не оминають ніякої нагоди, ні похорону, ані хрестин, ані весілля, або праздників, щоб не заливатися денатуром, котрого заживання, мов пошесть, ширится, по наших селах.

Тимчасом пиття алькоголю, та інших, упянюючих напитків, зокрема денатурату, під кожним оглядом нищить і руйнує людину.

Нищить її першзавсе духово!... Задурманює її ум, відбирає свідомість, забиває здоровий осудок, ослаблює відпорність на злі впливи, вкорочує память, звихає рівновагу духа, побуджує до авантур, галабурд і напастей ,словом, обдирає її зі всего, що тільки належить до поняття нормально розвиненої, зрівноваженої і розумної та здороводумаючої й ділаючої людини...

Що більше?... Алькоголь шкодить не лише самий дотичній одиниці, котра віддається цьому налогові, **але теж її потомству наносить він великі духові спустошення і шкоди!..** Діти розпиячених родичів тумановаті, духово обмежені, карловаті і звироднілі, та неспосібні до якої поважної, наукової праці і студій...

З черги **алькоголь нищить теж людину і фізично,** що на основі медичних дослідів признають і стверджують лікарі... І так алькоголь ослаблює людину нервово, відбирає їй відпорність на всякі пошести і недуги... У такої людини ослаблюється серце, мозок, нерви, покармовий апарат, та взагалі весь її тілесний організм! Що більше? Декотрі аматори денатурату та інших споріднених з ним напитків **тратять навіть зір і сліпнуть**, або затроюються до цього ступня, що тратять уже прямо відразу і саме життя!

Дальше. **Алькоголь нищить і пустошить теж людину і матеріяльно.** На алькоголь видає і витрачує неодин тяжко запрацьований, чи заощаджений гріш. Пропиває свій заробіток, пропиває гріш, потрібний на ріжні, конечні, життеві цілі, пропиває навіть і ціле своє майно, а сам — бувало — наражується на жебрачий кій і на ношення жебрачої торби між людьми!...

Вкінці **алькоголь нищить таксамо людину і суспільно!...** Людина, віддана пияченню, стає неспосібна до будьякої позитивної, суспільної праці й життя. Навпаки! Вона стає тягарем для суспільности, котра для забезпечення себе перед нею мусить удержувати сторожів прилюдної безпеки, кримінали, лічниці та суди!...

Родина, в котрій є один, або більше пияків, розпадається!... Там нема ні мира, ні любови, ні єдности, ні згоди. Там лише неустанні бійки, сварня, колотнеча, авантури, забійства, крики і незгода! Там алькоголь видає такі погубні овочі, що жінка тратить мужа, котрий через алькоголь перемінюється для неї на божевільного ката, діти тратять батька, родичі сина, немічні опікуна і т. д. Там крайне горе, матеріяльна руїна, голод і недостаток, пожар і вогонь, та вічний плач, зойк і нещастя. А все те чинить алькоголь, або яка інша отрута, що робить людину неспосібною ані до приватного, ані до родинного, ані до суспільного життя!...

Вкінці **сама суспільність занемагає на тяжку недугу,** якщо значні її сфери віддаються налоговому пияченні й алькоголевій сваволі... Вона неспосібна тоді до якогось замітного, або таки до ніякого, культурного розвитку, поступу і життя!... Хтож тоді має піднести у ній духа, рзбудити охоту до збірної, організованої й хосенної, та продуктивної праці, коли до ніякої, здорової гадки, чи почину не допускає її чарковий ворог людини, алькоголь, та інша, йому подібна отрута!... І так, напр. великий і численний китайський нарід розбитий, поділений, ослаблений, а то і частинно поневолений, та одна з головних причин цього стану — це наліг, що жене його до споживання трійливих напитків, а тимчасом і до вбивання, та нищення самого себе...

Тому вистерігаймося алькоголю та споріднених з ним, отруйних напитків, як грізного і небезпечного, так приватного і родинного, як теж і національного ворога, котрий уже раз намагався знищити наш нарід, а це в часах після знесення у нас кріпацтва і панщини.

Навпаки, **зберігаймо конечну повздержність від гарячих напитків і здорову тверезість!...** Попираймо церковні Брацтва Тверезости, та наше протиалькогольне товариство „Відродження“, щоб їх пожиточні кличі та ідеї добули належне собі право горожанства **також і в нас на Лемківщині!...**

Відродженець.

Хочуть польщити церкву.

Є такий місячний польський часопис, що зветься „Грекокатолік“. У тім часописі появилася така відозва нібито наших людей, що говорять польською мовою, або як вони кажуть „Полякуф греко-католікуф“. У тій відозві пишуть: „І-мем ем півміліонової польської групи греко-католиків діецезій перемиської, львівської, станиславівської та Апостольської Адміністрації Лемківщини, звертаємося до наших Високопреосвященних Епископів, а в першу чергу до Його Ексцеленції Митрополита графа Андрея Шептицького з гарячою просьбою і петицією о ласкаве поручення підчиненим собі отцям парохам, щоби схотіли примінитися до бажань своїх парохіян польської народности, зокрема, щоб негайно усунули наше національне (народове) і мовне упосліджения в церкві, говорили точно по народостевому відсотку (згідно зі статистикою) польські проповіді в церквах тих парохій, де є більшість греко-католиків Поляків. А там, де польсько-мовне населення є в меншості, щоби для нього хоч кілька разів у місяць (себто також усе — прим. Ред. „Пр.“) голошено в церкві проповіді й додаткові богослуження, як також (щоб завели) польське урядування в гр.-кат. парохіяльних урядах“.

Цікаво, що людовці в своїм часописі „Пяст“ називають те становище слушним. Отже нехай наші селяни знають тепер, хто такі ті „приятелі“ зпід польського „зеленого прапору“.

——o——

Якими способами москвофільство промощує шлях для безбожництва і комунізму

НА ЛЕМКІВЩИНІ.

(Через нищення основ католицької віри і релігії в народі. — Через розбуджування симпатій до комуністичної Росії! — Через ширення ненависти до Українців).

Москвофільство веде збаламучені й несвідомі одиниці і круги на Лемківщині до отвертого безбожництва й комунізму, це дійсність якої реальну правдивість і наявність стверджують наявні факти, якої отже ні заперечити, ні заслонити, ні промовчати не дасться!... Насувається питання, якими то дорогами москвофільство промощує собі на Лемківщині шлях до релігійно-національної анархії і ренегатства, та до комуністичного атеїзму?

Першим засобом москвофільства до осягнення цеї мети — це підривання самих основ католицької віри і католицького релігійного духа в народі! І так в 1926—1930 рр. розвивали і провадили москвофіли на Лемківщині шалену і безпощадну, так пресову, як теж й устну, так одиничну, як і вічеву, протикатолицьку агітацію і пропаганду. Згодом цею своєю погубною неперебірчивою в середниках агітацією підорвали тут москвофіли повагу вплив і значіння Католицької Церкви, заманили, а радше загнали значну частину наших неосвідомлених лемків до протикатолицької російської схизми, осміяли й оплювали Церковну Унію, понизили і заперечили авторитет св. Апостольської Столиці та католицьких Церковних Властей в очах вірних, т. **взагалі підорвали основи релігійної віри і здорової, моральної духовости й рівноваги в народі!...**

Вслід за тим в области релігійно-духовного життя невинних і збаламучених жертв нещасної й каригідної, протикатолицької, москвофільської агітації на Лемківщині повстала жахлива, повна руїн, знищення і згарищ, духова **порожнеча, як раз така, якої до свого защіплення, посилення і поширення вимагає і потребує протирелігійна невіра, безбожництво і московський комунізм!** І справді цей комунізм не давав тут на себе довго чекати! Саме він, використавши знаменито пригожі, прямо ідеальні для себе обставини релігійно-духової руїни, які створило тут для нього москвофільство, та заведене ним, російське православія, всадовився залюбки і поквапно у приготованій для себе порожнечі, заповнив її чимскорше своїм отруйним розкладовим змістом, та ширить між своїми нещасними жертвами дальше свої переворотні кличі, свої засади, та свої „ідеї“! **Таким способом москвофільство вистаралось, та прямо вибороло тут для комунізму жахливе право горожанства** між своїми нещасними приклонниками на Лемківщині!...

Дальше!... Москвофільство, голосячи і поширюючи фальшиві твердження й теорії про нашу мнимо, національну єдність з Московщиною-Росією, піддержує тим самим у своїх збаламучених приклонників сильні, промосковські тенденції, та розбуджує у них підступно, облудно і насильно симпатії до російської національної назви, ідеології і культури... Відсі то для москвофілів назви „Русь“, „руский“, чи „русскій“ значать тільки, що „Росія“, „російський, зглядно „Москва“, „московський“, а не що іншого!... Отже вже самою, облудно і хитро поставленою квестією назви „руский“, чи „русскій“ пропагують вони у своїх задурманених несвідомих жертв захланний, московський, так національний, як і державно-політичний шовінізм й імперіялізм!...

А тому, що сьогоднішня Москва наскрізь безбожницька, комуністична, а ще більше тому, що якраз ця червона Москва ще більше безоглядно і жорстоко здійснює й переводить у себе, передусім на Україні, програму російського націоналізму і шовінізму, як це чинила царська Росія, **отже симпатії „нашого“ доморослого москвофільства переливаються тепер всецілo якраз в сторону комуністичної й атеїстичної Москви!...** Відсі то походить, що бути „чистої“ крови комуністом, то у москвофілів значить те саме що бути добрим „русским“ патріотом!... **І тому то читальні Качковського, в котрих домінує московський дух, стали під сучасну пору на Лемківщині прямо „вилігарнями“ і вигрівальнями крайної невіри, отвертого безбожництва і комунізму!...**

І на цьому якраз тлі найлучше і найкраще зрозуміємо, чому то щавницькі, злоцьківські та милицькі комунари так гучно, живо і весело забавлялися в дні 14. березня ц. р., в сиропустну неділю, в читальні Качковського в Милику, та чому побили до крови бажаючого перешкодити цьому, українського священника, душпастиря й аскета цеї міри, що Всеч. о. Дамян Дзяма!... Ось до чого доводить проваджена під „високим“ протекторатом „устроня“, москвофільська робота на Лемківщині!...

І чи дивуватися тут, що в таких обставинах найпідліший навіть донос першого ліпшого комунарського ватажка (як прим. цього з Мисцової), вистарчає на т. зв. „устроню“ до того, щоб повести шалену нагінку та примінити весь лексікон канонічних і неканонічних кар проти невинного українського священника? І чи дивуватися тут дальше, що схизматизуючому обществу Качковського записується тут церковну площу з католицьким домом, щоб опісля мала де урядити свою вилігарню і спелюнку комуна, а українського католицького священника карається і переноситься за те, що він в обороні цеї спільної католицької власности виступає?!... **Словом, москвофільство і комуна подали собі на лемківськім терені дружньо руку, щоб спільними силами поборювати католицизм, українство й Унію на Лемківщині!...**

ДАР НА „ПИСАНКУ“ РІДНІЙ ШКОЛІ.

Кожний українець, кожна українка, кожне українське Товариство нехай зложить великодній дар на писанку Рідній Школі.

Приходи з театральних вистав, концертів, забав та всяких інших улаштувань в часі від Великодня до Вознесення припадають також на дар Рідній Школі.

Головна Управа Рідної Школи.

Одинока українська
ВИРІБНЯ КРЕЙДОК, листового ляку й до пляшок та шкільної крейди
„ЕТАН“
ЛЬВІВ 15, БОГДАНІВКА
вул. Проста 14 а.
Домагайтеся у всіх крамницях і кооперативах лише українських виробів.

Орґанізація дитячих садків у 1937 р.

Надійшла весна. Саме пора до підготови, заложення й ведення дитячих садків. Тою працею в першій мірі з правила повинні занятися місцеві Кружки РШ. під проводом Повітових Кружків РШ. Одначе до співпраці треба запросити конечно всі місцеві товариства й установи. Де на місці нема ще Кружка РШ., там орґанізуванням дитячих садків повинні занятися інші українські установи, підчиняючи рівночасно зорґанізовані ними дитячі садки під нагляд Рідної Школи.

Як вступну працю до орґанізації дитяних садків треба вважати нараду батьків. Току нараду можна відбути й без попереднього повідомлення староства на основі арт. 18. закону про зібрання з 11. III. 1932, Д. З. Д. ч. 48 поз. 450, але президія наради мусить усіх приявних особисто знати. На тій нараді треба: 1) списати батьків, що рішаються віддати свої діти до дитячого садка, 2) списати дітей, які будуть ходити до садка, 3) підшукати чисту, ясну хату з садком або при площі, 4) обміркувати спосіб харчування дітей у дитячім садку і 5) намітити провідницю дитячого садка й лікаря, що занявсяб оглядинням дітей у садку. При списуванні дітей до дитячого садка слід брати під увагу лише діти від 3. до 7. року життя.

Дитячі садки — це суспільна установа, що орґанізується на основі розпорядку Президента Р. П. з 22/IV. 1927, (Д.Р.П. з 30/IV. 1927, ч 40. поз. 354.). На такому самому становищі станула й Кураторія ЛШО. у Львові і своїм обіжником із дня 2/I. 1935, ч. I. 35006/34 доручає шкільним інспекторам, щоб дитячим садкам не ставили перепон. Прохення на дозвіл дитячих садків треба вносити виключно до приналежного староства. Найліпше робити це за посередництвом Повітового Союзу Кружків (Пов. Кружка) Р. Ш. Зразок такого прохання й потрібних залучників поданий у книжці: „Українське Дошкілля" **Тому кожна провідниця й кожний Кружок РШ. чи кожна інша установа, що веде дитячий садок, повинна негайно набути книжку: „Українське Дошкілля" в Головній Управі РШ., Львів, вул. Сикстуська 46.** (ціна 3.50 зол. + 0.50 зол. за пересилку).

Шкільна й адміністраційна влада погодилася на те, щоб Головна Управа РШ. взяла виключний нагляд над усіми нашими дитячими садками. Тому кожний Кружок РШ чи інша установа, що хоче оснувати дитячий садок, має про це повідомити Головну Управу РШ. — найліпше за посередництвом Повітового Союзу Кружків (Повітового Кружка) РШ. У зголошенні подати: 1) місцевість (назву громади, почти, повіту), 2) час праці дитячого садка (від — до), 3) котра установа оснувала й веде дитячий садок і 4) яку платню (місячно) може діставати провідниця чи пак подати взагалі умовини удержання провідниці.

Ті Повітові Союзи Кружків (Повіт. Кружки) РШ., що орґанізували дитячі садки у своїх повітах попередніми роками й мають у себе зареєстровані до праці місцеві провідниці, можуть їх і на цей рік самостійно анґажувати для свого повіту, але після заанґажування **найдалі вже до трьох днів мають їх зголосити Головній Управі РШ.**

Незалежно від цього кожна кандидатка на провідницю дитячих садків мусить зареєструватися в Головній Управі РШ. за посередництвом Повітових Союзів Кружків (Пов. Кружків) РШ. При зголошенні подати: 1) імя і прізвище, 2) імя батька й матери, 3) дату уродження, 4) місце теперішнього замешкання, 5) яку школу покінчила (іспити), 6) чи де й коли відбула курс провідниць дитячих садків, 7) чи, де й коли вела вже самостійно садок і 8) які вимоги ставить за ведення дитячого садка. Повітовий Союз Кружків (Пов. Кружок) РШ. перешле Головній Управі РШ. ті дані зі своєю письменною опінією про кожну кандидатку зокрема, а якщо кандидатки особисто не знає, то зажадає письменної опінії про неї від іншої повітової української установи.

Кандидатки, що бажали би в 1937 р. вести дитячі садки, нехай безпроволочно внесуть подання до Головної Управи Р. Ш. у Львові, вул. Сикстуська ч. 46. — До подання долучити такі документи в оригіналі або у відписі: 1) метрика або метрикальний витяг, 2) свідоцтво зрілости, 3) посвідка укінчення курсу провідниць дитячих садків, 4) свідоцтво здоровля, 5) життепис і 6) поручення повітової рідношкільної або іншої української установи.

Провідниці, що працювали в дитячих садках минулого року і їх документи є вже в Головній Управі РШ., нехай негайно зголосяться до праці й цього року.

Провідниці, що їх документи залишилися в Повітових Союзах Кружків (Повітових Кружках) РШ., а цього року хотіли би зголоситися до праці в інших повітах, нехай безпроволочно відберуть свої документи та внесуть подання просто до Головної Управи РШ.

В поданнях треба конечно зазначити, в котрому повіті хоче кандидатка працювати, щоб опісля не робити замішання ріжними змінами призначених вже місць.

Подання вносити вже негайно, одначе не пізніше, як до 10-го травня 1937 р., щоб був час на полагоду ріжних необхідних формальностей.

Головна Управа Рідної Школи:

Денис Коренець вр.,
голова.

Д-р М. Коновалець вр.
секретар.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/I.
і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Новинки

— **Летючки невідомого походження.** В другій половині березня розіслали на просторі повітів: Рящів, Ланьцут, Переворськ, Ярослав і Перемишль, школам, парох. урядам, громадським і гмінним управам, пожежним сторожам, касам Стефчика. Повіт. Управам „Стронництва Людового", організаціям сільської молоді „Віші" та поодиноким діячам — летючки з напастями проти провідників цеї партії, а рівночасно з закликами до державної зради, понижуючи притім судові й адм. власті. Летючки мають познаку провокації. Їх складають масово на постерунках поліції з протестами проти такої „акції". (За „Гласом Повш.").

— **„Охоронні" пачки для пересилки харчів.** Для забезпеки пачок з харчевими продуктами ввело міністерство пошт і телеграфів у Варшаві новий припис, що на його основі можна приймати харчеві пачки з застереженням „охоронне". За „охоронні" пересилки будуть побирати окрему оплату.

— **В Товаристві „Відродження"** зайшли зміни після останніх Загальних Зборів. Головою став м-р М. Ценко, до виділу увійшли люди з католицьким і національним світоглядом. Від тепер діяльність „Відродження" має піти в напрямі морального і фізичного відродження українського народу на всіх ділянках життя. Крім боротьби з отруями, алькоголем і тютюном, новий виділ поведе боротьбу з люксусом (непотрібними видатками на моду), зі свідомим материнством, бо воно більше нас нищить, як війна. Ясна річ, що всі українці повинні підперти працю Товариства „Відродження".

— **Проти дорожнечі.** Польська влада заповіла гостру боротьбу з промисловцями, які в останніх місяцях зачали без дійсної причини підносити ціни на свої вироби. Розвязано 30 картелів-змов, бо членифабриканти тих картелів зачали були підносити ціни своїх виробів.

— **Обнижка цін бляхи.** Ціни цинкової бляхи в Польщі обнижено на 100 зол. від тони. Це перший наслідок розвязання цинкового картелю.

— **Сірників** у Польщі зужито в 1936 р. 15.625 коробок, себто пів міліона менше, ніж в р. 1935. Це знак, що зубожіння поступає.

— **Скупарство веде до біди.** У Ряшеві перевели ексмісію жебрака Герша Штабсарцта. Серед лахміття в його мешканні знайшли кілька міліярдів польських і німецьких марок та корон, які давно втратили вартість. Крім того знайшли 800 зол. срібними монетами, стягненими з обігу, а також багато дрібних монет. Так то скупий жебрак через любов до гроша стратив великі гроші та ще й викинули його з хати.

— **Де найбільше коней?** Щодо скількости коней Польща стоїть на першому місці в Европі. В Польщі є 3.9 міліона коней. Друге місце займає Німеччина (3.7 міл. коней), а дальше Франція (2.9 міл.), Румунія (2,1 міл.), Ірляндія (446 тисяч) і т. д. На 100 мешканців припадає в Ірляндії 15 коней і під тим оглядом вона стоїть на першому місці в Европі, друге місце має Польща, де на 100 мешканців є 12 коней.

— **Загальні Збори кооперативи „Суспільний Промисл".** Дня 3. квітня ц. р. відбулися у Львові Загальні Збори кооперативи „Суспільний Промисл". Збут виробів кооперативи зріс в 1936. р. на 64%. Вироби кооперативи: цикорія Луна, кава Пражінь, солодова кава Луна мають уже гарну славу. Кооператива переноситься небаром до нового великого власного дому. Радіємо тими успіхми і бажаємо кооперативі дальшого розвою. Всіж українські громадяни повинні якнайбільш попирати вироби тої кооперативи.

— **„Фабрикант".** На днях у селі Мала Дубровиця, пов. Ярослав, поліція викрила фабрику 100-золотівок у одного емігранта, котрий недавно вернув з Франції. Фальшівника арештували.

Що нового у світі.

В УКРАЇНІ КИПИТЬ.

Московські большевицькі газети доносять про масові арешти українців за змову проти московських наїздників. Арештували ректорів київського і харківського університетів, високих урядовців комісарияту освіти, партійних секретарів з кількох районів і інших. В Україні кипить — народ готується до кровавої розправи з московським ворогом.

Большевики укріпляють свою західню границю від Балтійського до Чорного моря на просторі 1.200 км. Особливо укріплюють північну границю коло Ленінграду і Фінляндії, бо сподіються з тої сторони німецького нападу.

З Москви наспіла вістка, що члени ГПУ вбили московського митрополита Петра Крутицького, який ще минулого року був патріярхом. На його місце вибрали патріярхом митр. Сергія. Митр. Крутицький був кілька літ у Сибірі на засланні. Вернувшись до Москви, не хотів згодитися на умови, поставлені йому большевиками. Отже, як пише преса, ГПУ замордувало його й оповістило, що митрополит „помер природною смертю".

ЖИДІВСЬКА КОЛЬОНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ.

Жидівська організація в Америці „Агро-Джойнт" займається кольонізацією жидів на Україні і на Кримі. На 1937. рік призначено 10 міліонів карбованців, щоб поселити на ріллі 250.000 жидів. Крім того кількадесять тисяч жидів втягнено до промислу. — З того бачимо, що в червоному „раю" найкраще повелиться жидам. Тому жиди з цілого світа так розпинаються за совітами, а жидівські часописи так вихвалюють большевію і еспанських комуністів.

— **І в нас таке пощалось би.** На Литві мають видати закон, що всіх волоцюг та пяниць будуть замикати до таборів праці, а їх заробітки будуть видавати їх родинам. В той спосіб пяки не будуть більше пропивати своїх заробленних грошей.

— **Кілько на світі неграмотних.** На підставі статистики, проголошеної Лігою Націй, в Англії, Данії, Голяндії, Німеччині, Швайцарії і Швеції серед населення вище 10 літ нема зовсім анальфабетів. Серед населення в тім самім віці у Франції є 5,6 проц. анальфабетів, у Північній Америці 6 проц., в Чехословаччині 7.4 проц. В Польщі є ще сьогодні 32,7 проц. анальфабетів. Більше анальфабетів має тільки Болгарія 39,7 проц., Еспанія 43 проц. і Совіти 49 проц.

Всі купують і живають
тільки
цикорію й солодову каву „ЛУНА"
і підмінку кави „ПРАЖІНЬ"
з кооп. фабрики домішок до кави
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"
ЛЬВІВ

НОВІ МЕТОДИ.

Як запевнити співпрацю нашого населення над поширенням рідного промислу і торговлі.

В шостому числі „Нашого Лемка" ми виказали, що перебудова господарського устрою З. У. З. можлива тільки шляхом розбудови нашого рідного промислу і торговлі, а в сьомому зібрали кличі та подали зміст праці, яка нас чекає на шляху до господарського відродження.

У цій статті обговоримо організацію, методи та праці що на нашу думку повинні запевнити впровадження в життя оцих кличів, а тим самим і успіх цілому намірeному починові.

Вийдім від питання: Хто й як працював дотепер у тому напрямі та в чиїх руках був провід у цій праці? Відповідь не трудна. Багато працівників при ріжних нагодах оці господарські кличі видвигало та поширювало, але тільки доривочно, так сказати би, другорядно, без пляну і послідовности. **Центрального органу, в якого руках спочивав би провід і відвічальність, не було.**

Вміжчасі ця справа, саме **справа господарського освідомлення й виховання нашої суспільности** назріла так далеко, що найвищий час вилучити її зпоміж інших — культурно-освітних, чи політичних проблем (де до речі кажучи, вона пленталася у хвості і заваджала) — та поставити в ряді самостійних.

Це домагання, до якого нам не вільно поставитись байдуже. Національно - господарське виховання вимагає негайного установлення для нього осередка, який кермував би всею працею в тому напрямі, та поносив відповідальність за неї.

Доривочність мусить уступити перед послідовністю та пляновістю. Для приміру вкажемо на діяльність протиалькогольного Т-ва „Відродження". Справа боротьби зі суспільними отрутами, алькоголем і нікотиною, назріла в нас скорше, як ціла проблема національного здоровля, до якої вона безсумніву належить, та усамостійнившись, дала доволі гарні успіхи на тому полі (одначе могла би дати ще кращі! замітка склад.). Примірів можнаб навести багато, бо всякий поступ веде до різничкування, що знову потягає за собою усамостійнювання цілого ряду проблем (питань).

Дальше позволимо собі коротко намітити спосіб реалізації цього діла.

Т-во „Просвіта" або інша всенаціональна українська інституція повинна перевести наперед дискусію на цю тему в пресі, або шляхом анкети та відтак **скликати ширші сходини представників усіх інших наших центральних установ та вибрати: Тимчасову Господарську Раду З. У. З.**

Завданням Ради було би: опрацювати регулямін (правильник) для себе, приступити до негайного зорганізування пропагандивно-виховного та статистичного реферату, а дальше занятись підготовкою „Господарського Конґресу" на осінь, який між іншим покличе до життя постійну „Господарську Раду З. У. Земель".

1) **Пропагандивно-виховний реферат:** Вагу пропаганди сьогодня кожний розуміє. Німеччина та вслід за нею Італія й інші держави створили окремі міністерства пропаганди. Ми не можемо нехтувати досвіду інших. Всі, все і всюди мусимо пропаґувати господарські кличі. Вони мусять дійти до найдальших клітин нашої суспільности.

Успіх залежить від послідовности та пляну й тому всі нерви цеї пропаганди мусять зосереджуватися в пропагандивно-виховному рефераті Ради.

2) **Статистичний реферат.** Плянова національна господарка 20. сторіччя без статистики неможлива. Голос цифер, відповідно опрацьованих і зіставлених, — це дороговказ, без якого нинішня господарка на дальшу мету неможлива.

Тож негайно приступаймо до діла. Приготовляймо працю потрібну до життя і росту нашої економічної сили.

ава.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

ВЕСЕЛИХ, РАДІСНИХ І ЩАСЛИВИХ СВЯТ! ХРИСТОС ВОСКРЕС!

У найбільше рокове свято перемоги життя над смертю хай радість і щастя завитає в усі українські хати. Коли у ці радісні дні зійдемося Дорогі Земляки зі своїми друзями, то хай Ваша радість буде правдива, щира, природна, що випливає з глибини серця й душі, з радісної волі до життя. Тому хай Вашу дружню атмосферу не закаламутить підступний, підлесливий та оманний ворог. Уважайте, щоб не закрався він на Ваш святочний стіл. Ворог той — це алькоголь! Він нівечить Ваше здоровля, затроює Вашу життерадісність, деправує характер, руйнує сімейне щастя, підкопує силу нації. Тому святкуйте без алькоголю! Тільки тверезі свята можуть бути щасливі й направду радісні! Хай Ваші хати у це величне свято будуть вільні від тютюневого чаду й алькогольного похмілля! Добро нації вимагає сильних духом, характерних і здорових одиниць, а не людей слабовитих — невільників наркотиків і низьких пристрастей.

Головна Управа Українського Протиалькогольного й Протинікотинного Т-ва „Відродження".

Цікавимось і зворушуємось воєнними подвигами, якими народи здобували собі кращу долю на землі. Тимбільше повинні би ми поцікавитись тими божеськими подвигами, якими Господь наш Ісус Христос здобув нам утрачене в раю право до небесної Батьківщини. — Тож читаймо

„ХРИСТОВІ СТРАСТИ",

що їх словами св. Письма зладив о. Михайло Дороцький, декан і парох потелицький, з численними, прекрасними ілюстраціями. Ціна 25 гр. (64 стор.). Замовляти бодай 6 прим.: **Видавництво „Криниця" Перемишль, Водна 10/II.**

Іван Лішнянський.

Про лемківську і бойківську загонову шляхту.

Лемківщина вбога на шляхту, бо лемки ніколи не пхалися в пани, що „ось то ми“, ніколи теж не шукали дурничок; за те розуміли як слід працю, привикали до плуга, до роботи, як народ тверезо і здорово думаючий. Дармоїїв у себе ненавиділи, а жадної шляхти у себе не узнавали. Як пхався до них який „шляхетка“, що то закидував з „вашеця“ — осторонь держалися від такого. Але на промежжі Лемківщини і Бойківщини біля стародавнього нашого села Вулича (тепер Улюч), що то памятає ще часи Володимира Великого, у двох селах живе споконвіку наша українська „шляхта“. Придивімся тепер, яка ця українська „шляхта“, звідки вона тут взялася, що вона тут робить і що то за „пани“ — ця „шляхта“.

Щоби цю загадку розяснити, треба нам знати, що як Лемківщина була під пануванням наших українських князів від 981. до 1340. року, саме через 359 років, тоді в цілій нашій державі не було жадної шляхти. Шляхотний був тоді той чоловік, що за свої добрі діла, за шляхотні вчинки, заслужив собі у князя на те, — але, щоби хтось **уродився вже шляхотним, або шляхтичем,** як у давній Польщі бувало, цього в нашій державі не було, в це ніхто не вірив! Всі люди в нашій українській державі були рівні, були вільні, всіх судив один княжий суд. Великих багачів звано тоді боярами, вони були дорадниками князя, були його міністрами, володіли величезними добрами, якими наділяв їх князь за працю, за заслуги, або як дорobилися. прочий народ був вільний, свобідний. Невільників було у нас тільки як кіт наплакав, — хіба, як якого половчанина або татарина зловлено на війні, осаджувано його як невільника, але звичайно по якомусь часі і йому даровано волю, і тоді він приставав до нашого гурту. Досперва, як наш край забрав 1340. р. під свою владу краківський король Казимир III, настали у нас нові порядки. Наслідник Казимира, король Ягайло, литвин з роду, хотячи приподобатися польським боярам за те, що його обрали королем, зачав надавати різним заслуженим на війні людям більші права і привілеї. Його син Казимир Ягайлович, за те, щоб магнати не чинили йому пакості і клопотів, понадавав тим людям, що на війнах своє життя наражували, ще більші права (1454 р.) і привілеї і назвав їх **шляхотними людьми або шляхтою.** І дійсно, це їм належалося, на це вони собі заслужили бо своє життя клали в обороні короля і вітчини! За ці заслуги звільнив їх король від податків, з винятком двох грошів від 30 морґового лану, їм лише позволив король купувати ґрунта, а заказав хлопам, міщанам і жидам! Позволив їм брати патики з лісів до схочу. Позволив їм сходитися на соймики, укладати там права і різні закони, і що **без їх позволення** король не буде накладати на них жадних тягарів! За те вони мусять на кожний заклик короля ставитися зі зброєю на війну. Наслідники цього короля Жигмонт I і Жигмонт Август, понадавали ще більші права тим шляхотним людям, що ходили з ними на війни, а відтак через свою уступчиву політику, дали собі видерти всю владу з рук, яку захопила в свої руки ця власне ненаситна шляхта, що то щораз більше збогачувалася! Багато було між тою шляхтою й таких людей, що не мали ніяких заслуг за собою, а різними підступами і хитрощами виманчували від короля або в королівських канцеляріях шляхотські привілеї, за хабарі, які давали вічно голодним писарям!... Пізніше як ця шляхта поросла в піря, як розбагатіла, ухвалила собі на соймах закони, котрі король мусів підписати, що вона на ґрунтах не буде працювати, бо мусить ходити на війни, мусить боронити краю мусить їздити на сойми, на соймики, мусить управляти повітами, воєвідствами, но й державою. Ґрунта для неї мусять управляти хлопи, за те, що вони сидять дома, на війни не ходять, дорабляються. За це повинні, бодай один день в тижні, робити на ґрунті, цим шляхотним лицарям, що то наставляють на війнах свою грудь за того хлопа, що сидить дома і дорабляється майна Ця постанова була до певної міри слушною. Але за кільканадцять літ шляхта ухвалила собі на соймах, що за мало одного робучого дня для шляхти, треба прибавити ще один день, відтак ще один, і так дійшло до цілого тижня! Хлопів з кріпощено, вони стратили волю стали панським інвентарем, як худоба! Ба! пани шляхта ухвалили собі на соймах, що вони стали суддями панщизняного хлопа, панами його життя і смерти! Пан мав право хлопа без суду повісити, застрілити і за це йому волос з голови не спав! Проти цього виступали деякі польські письменники, як Модржевський[1]), з апеляцією до короля, але старі королі не могли нічого порадити, бо шляхта їх не слухала, як не слухала ніяких законів, що їх для себе на соймах ухвалювала. Це називалося „злота вольность“!, котра за короля Августа Саса перемінилася в страшну сваволю і тоді шляхта до себе гукала:

„Za króla Sasa jedz, pij, i popuszczaj pasa“!

(Далі буде).

[1]) O karze na mężobójstwo.

Чому не шануєте себе.

Польський Кооперативний Союз у Варшаві, перебираючи наші кооперативи на Лемківщині під свою — так би сказати — опіку, повідомив ці кооперативи обіжником 281/P., що кожна кооператива має повне право свобідно, у всіх своїх ділових справах послуговуватися з союзом рідною — українською мовою.

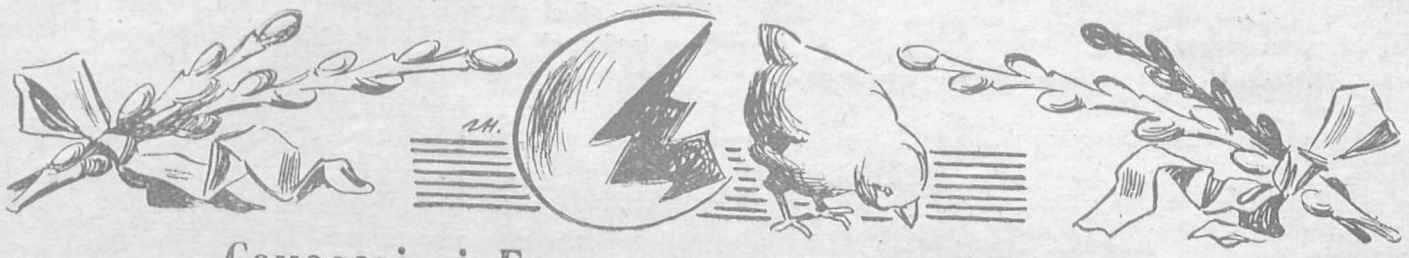
Таке рішення союзу правильне одначе не всі кооперативи користають з цього розпорядку та свої письма до союзу пишуть такою чудернацькою мішаниною, що люди які сидять в цій інституції та одержують і перекладають ці письма, з дива не можуть вийти, як то люди навіть всупереч доброї волі (маємо цікаві відписи писем, що їх до союзу писали вищі особи!), або себе самі не шанують, або нерозважні (дехто назвав би без характеру), що не користають зі своїх належних прав.

Кооператор.

—o—

Дирекція і Службовики ЦЕНТРОСОЮЗУ бажають всім кооперативам і кооперативним працівникам ВЕСЕЛИХ СВЯТ.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Самоосвітні Гуртки.

Хай ніхто не каже: обійдеться без мене! Як у брата горить хата й на твою пожене!

Запитаймо котрогонебудь виділового читальні „Просвіти“ в нашому селі, як йде праця в читальні, одержимо відповідь, що не дуже добре, або взагалі зле. Чому? Тому, що молодь рідко заходить до читальні, старші теж, хіба позичити яку книжку. Отже сміло можна сказати, що в деяких читальнях немає життя. Читальні найбільше скаржаться на брак відчитів, у селі немає своїх людей, які з повною відповідальністю виголошували би цікаві та виховно-наукові реферати-відчити, а з міста ніхто не приходить. А вже найбільше нарікання на адресу філії „Просвіти“ в Сяноці, чому не висилає прелеґентів у село.

Якщо візьмемо під увагу, що філія „Просвіти“ в Сяноці обеднує біля 60 читалень „Просвіти“ та має лише одного службовика — як тоді може належно сповнити своє завдання? Філія врешті не всилі удержати з власних фондів ще одного урядовця, просвітянського орґанізатора, який міг би об'їздити наші села на Лемківщині, та кромі загально-орґанізаційної праці виголошувати корисні для села й національно будуючі відчити. Одначе тут і наші села в дечому завинили. Саме, скільки є ще сіл у Лемківщині, в яких ще досі не основано читальні „Просвіти“; дальше — чи всі дотеперішні члени читалень „Просвіти“ заплатили як слід свої членські вкладки, чи багато нових членів приєднали, багато українських жінок вписалося досі до читалень „Просвіти“ — чи жінці не треба освіти і знання скільки то непотрібно грошей викидаємо на видатки на міські тандити — та скільки нових часописів книжок придбали ми до своїх читалень? Хто дасть на це відповідь? Отже припустім, що може в дечому завинила Філія — чи пак орґанізатор, який невсилі сам належно обслужити завчасу всі читальні „Просвіти“, але чи ми всі разом ще більше не завинили? Хто хоче пса втяти, той найде патик. Не оспорюємо того, що село жде на відчити — це похвальне діло! — одначе самі стараймося собі помогти. Хочемо відчит — мало є гарних різного змісту книжок? Не маємо грошей на книжку, заведім між собою дрібну ощадність, оподаткуймо себе, лінюхів і таких, що по коршмах пересиджують і сивуху та денатурат сьорбають — за вуха з коршми до читальні, знанням, наукою його піддержати. Тут не треба сотні людей вистане трьох-чотирьох, у більшому селі десятьох послідовних, статочних, розважних та шляхотних й ідейних юнаків і праця над піднесенням культури села, над його економічною розбудовою — піде вперед, аж мило!

Тому при кожній читальні „Просвіти“ треба негайно оснувати Самоосвітний Гурток. Зокрема в селах, де немає читальні „Просвіти“ — оснувати читальню! Чи це приносить нам славу, що в Сяніччині лише три (3) Самоосвітні Гуртки? Так же в більшому селі пр. Новосілці, Одрехова, Павлокома, Лодина Вислочок і т. д. повинно бути при читальні „Просвіти“ бодай по три такі Самоосвітні Гуртки. На провідників Самоосвітніх Гуртків не треба людей з укінченою високою школою, лише кожний член читальні „Просвіти“ бодай згрубша обзнайомлений з кращими книжками може сміло взятися до праці. Тому кличемо всіх Виділових і членів читалень „Просвіти“: Памятайте, що доля нашого народу у ваших руках! Не забувайте, що наша земля зрошена кровю й потом наших предків. Ми повинні це тямити та цього наших менших братів навчати. Пізнаваймо історію України. Гуртуймося в чесних культурних товариствах, орґанізуймо всі ділянки нашого життя! Хочемо щоб верба й рокита зникнула з наших садів — закладаймо Садівничо-самоосвітні Гуртки! Хочемо, щоб наша ріля видала кращі й більше плодів — гуртуймося в господарсько - самоосвітніх гуртках! Хочемо перебрати торговлю в наші руки — учімся кооперації. Для кожної ґалузі нашого життя творім окремий Самоосвітній Гурток.

Не даром каже наш великий ґеній Іван Франко: „Нехай ніхто не каже, своїм Богом піду; як вояки на команду ставаймо до ґліду! Бо самого, ще й слабого заклює й ворона; лиш товариство і громада тоді оборона. І нехай ніхто не каже, обійдеться без мене; бо як у брата горить хата й на твою пожене. І нехай ніхто не каже: що — мені наука! Бо наука мудріша штука, мудріша від бука. Вона тобі в пітьмі світить і гріє у студінь; вона світлом у ночі, а празником у будень. Вона сила й багацтво і бита дорога; у ній бідним підмога, слабим перемога!“

Самоосвітник.

Замітка: Прохаємо наших Читачів забирати голос у цій справі; ми дуже радо служимо місцем і нові думки, проекти, як повести наше село до кращого завтра, вибороти собі належне місце між громадянством та як згуртуватись в одну велику українську родину — все те видрукуємо.

Редакція.

— На Заході без змін. Бої на еспанських фронтах ведуться зі змінним щастям, одначе якихось більших пересунень і перемін останні дні не принесли. Офензива національних військ хоч розвивалась успішно, проте своєї цілі не осягнула — відтяти Мадрит від червоного запілля не вдалося. Червоні, зібравши всі свої сили, рушили до протинаступу. Їх натиск на фронті під Ґвадаляхарою був такий сильний, що повстанці мусіли відступити. На фронт приїхав ґен. Франко з німецькими військовими спеціялістами. Національні війська приготовляються до нового наступу. Завзяві спроби червоних військ здобути Овіедо не вдались. На фронті під Позоблянко національні війська віднесли льокальний успіх.

— —

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Брежанка (Бережанка), невеличке сільце, віддалене 6 км. від Опарівки, Стрижівської округи, українців у селі 28, залізниця в Доброхові.

Брезова (Березова), село віддалене 4 км. від Дошниці коло Жмигороду, залізниця в Яслі, населення обряду латинського.

Бростоκ (Берестоκ), сільце, колись звалося Берестоκ, у Короснянщині.

Брунарі Вижні, велике українське село коло Грибова (16 км.) з українською греко-католицькою церквою святого Архистратига Михаїла, збудованою в 1831. р., відоме вже в 1335. р. з грамоти польського короля Казимира Великого, в якій призначено для церкви в Брунарах одну рілю; відтак з 1391 р., як Брунарі перейшли з мушинського ключа (королівські добра) в посідання краківських латинських епископів. У селі була стара церква, збудована в 1620. р., на її місці побудовано нову, що досі пишається в селі.

Брунарі Нижні, дочерне село Брунарів Вижніх, віддалене пів км.

Буди Висоцькі, златинізоване село, віддалене пів км. від Бонарівки в Стрижівській окрузі.

Буκівсько, зажидівлене мале містечко в Сяніцькій землі, залізниця в Новосільцях Гневош, суд, пошта, аптика і кілька жидівських крамів; торговий день у четвер.

Буκове, сьогодні незнане село, в XVI. сторіччі присілок села Полав на гірському шляху Риманів—Межиляборці. Зо села осталася лише назва на лісі зв. Буковиця, що вкриває гори між селом Полави, рікою Вислоκом, сільцем Вернеївκою та Даровом.

Ванівка, велике українське село з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1898. році, віддалене 13 км. від Коросна й 8 км. від Корчини. Село поселене в XV. сторіччі, від 1880. року розвиваються в селі копальні ропи.

Вапенне, українське село, віддалене 2 км. від матірньої Мацини Великої біля Липинок коло Біча (Горлицької округи), відоме вже в XIV. сторіччі з випалювання вапна (вапнярки).

Вара, дочерне село Глудна, колись самостійна українська греко-католицька парохія, прилучена в 1795. році до Глудна; златинізоване вже при кінці 16. сторіччя (1593) внаслідок місійної діяльности Катерини Ваповської (гляди Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937).

Вафка, присілок віддалений 3 км. від Фльориεки біля Грибова, Новосандецької землі.

Вернеївка, присілок з українським населенням, положений у долині над рікою Вислоκом, віддалений 5 км. від матірнього села Поляни Суровичні, з деревляною церковцею Положення Ризи Пресвятої Богородиці, збудованою в 1926. році. У селі є водний тартак, млин і фолюші до витовкання сукна.

Весола, сільце віддалене 6 км. від Глудна в Динівській окрузі, златинізоване Катериною Ваповською в XVI. сторіччі.

Видрна, сільце віддалене 5 км. від Іздебок, його доля як Веселої та других сіл у Динівщині.

Висівська Гута, присілок (латинська каплиця), віддалений 3½ км. від Висової в Горличчині. Сільце поселене в XVI. сторіччі.

Вислок Горішній, велике українське село при чесько-словацькому кордоні в напрямі до Межиляборець, з українською греко-католицькою церквою Сошествія святого Духа, збудованою в 1874 році. До містечка Буκівська 20 км., пошта й залізниця в Команьчі 12 км.

Вислок Нижній, українське село, безпосередньо злучене з Вислоκом Горішнім, з українською греко-католицькою церквою святого Онуфрія, збудованою в 1850. р., віддалене 23 км. від Буκівська в Сяніцькій окрузі.

Вислочок, українське село, як дочерне парохії в Тарнавці, з українською греко-католицькою церквою св. Великомученика Димитрія, збудованою в 1818. році; віддалене від містечка Риманова 19 км., від Сянока 32 км. У селі є Читальня „Просвіти“, кооператива „Верховина“. Село поселене вже в XVI. сторіччі.

Висова, велике українське село в Горлицькій окрузі, з українською греко-католицькою церквою, збудованою в 1779. році під Покровом святого Архистратига Михаїла, скромно на висівській горі, „Явір“, побудована величава каплиця, збудована в 1929. році; село відоме вже в 1585. році, було осередком торговлі вином, яку провадили греки, що мали тут у селі свої пивниці і склади. У селі славні лікувальні джерела. До Грибова 34 км., до Горлиць 37 км.

Висока, златинізоване село, віддалене 2½ км. від Опарівки коло Стрижева над Вислоκом.

Височани, дочерне село Полонної, з українською греко-католицькою церквою св. Параскевії, збудованою в 1810 році, давніше самостійна парохія, коло Буκівська в Сяніцькій окрузі.

Вишеватка, дочерне село, віддалене від Грабу 2 км., при чесько-словацькому кордоні, у гірській кітловині.

Відач, село в Короснянській окрузі. Число українців мале та неустійнене. Парохія в Ріпнику.

Вілька, горішня частина села Волиці, коло Буκівська.

Вілька (Вулька), дочерне українське сільце в Риманівській окрузі, побіч Дошна.

Вільхівці, мішане село з українською греко-католицькою церквою Вознесення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1844. році, віддалене 3 км. від Сянока.

Вільшня, село, віддалене 2½ км. від Ольхівця, біля Крампної, залізниця в Коросні понад 30 км.

Вірхня, віддалений 1½ км. присілок від парохії в Гладишові, з українським населенням.

Вірхомля Велика (Верховня), велике українське село з українською греко-католицькою церквою святого Арх. Михаїла, збудованою в 1821. році, віддалене 14 км. від Північної, 20 км. від Мушини та 32 км. від Нового Санча. Село поселене вже в XV. сторіччі. (Далі буде).

Великодні Свята у Лемківщині.

Наш український нарід у Лемківщині з давніх-давен зберігає гарні святочні звичаї та обряди. Кожне рокове свято оплетене в нас серпанком давнини, яка своєю красою своїм чудовим настроєм збуджує в нас любов до нашого минулого, уводить нас у велику культуру нашого великого українського народу.

Зуб часу та нові по більшій мірі некорисні обставини відсувають культурні надбання великої народньої скарбниці на другий, підрядний плян, тому теж багато цінних старинніх звичок в обряді свят і святочному звичаї поволі затрачується, забувається так, що наша цінна традиція незбережена якслід, пропадає та її місце займає чуже нам, некорисне наставлення до звичаїв й обичаїв свята українського народу.

Властиві Великодні Свята начинаються з **Квітньої Неділі.** Ранісенько ґазда й ґаздиня вдягаються святочно, беруть багнята та йдуть до церковці. По святій хвалі Божій і посвяченні багніток, вертають додому, гладяться всі освяченими багнятами по лиці, щоб кожний був такий милий і гладкий, як ці багнята-базьки, перші віщуни весни, нового життя. Відтак відривають один пучок з прутиків та їдять „щоб горло не боліло“, та ховають базьки за образ. Як худібка виходить перший раз на зелену пашу, виганяють цими базьками, щоб кругленька і здорова плекалася.

У **великий четвер** постять, а на вечеру варять пироги; по вечері дехто йде — як перед Різдвяною вечерою, — на ріку мити себе. Всі разом сходяться до церкви на Страсти.

У **велику пятницю** до схід сонця йдуть зо збаночком на ріку по воду. Набирати (черпати) воду треба так, щоб ніхто чужий не бачив, бо хто підгляне („вздрит“), тоді вода вже не „валюшна“ (непомішна) на вроки. Дзеркало в хаті або закрите, або відвернене на знак жалоби. Упродовж цілого дня обовязує строгий піст. Ніхто не їсть страви („варі“), дехто споживає печену бульбу і квас — „варь“ з капусти. Не треба також сажати домашню птицю на гніздо, бо могли би вивестися які дивогляди. У селі тихо, ніхто не робить тяжкої роботи, всі відвідують Господній Гріб, навколішках ідуть доокола святого престолу, моляться, матері приводять своїх діточок, честь віддають Христовим терпінням. Дівчата ладяться прикрашувати святі ікони, престіл іконостас чудовими українськими вишиваночками та цвітами.

У **суботу** кипить праця по хатах Молодиці, дівчата бігають за бляшками, порються біля пасок, красять-пишуть писаночки, молодці біжать у поле, або до загорідки з мотикою по хрін. Ґаздиня журиться щоб її паска не запалася, „бо тоді хтось з рідні помре“, як у печі валиться паска на один бік, буде вогонь; за те радість, коли паска росте вгору, буде в хаті багато, весело, збіжжя вродиться, діти будуть здорові. Багатші ґазди вудять шинку, бідняга завиває в обрусок оберемок солонини та кусок ковбаси. Святочні дари, печені й варені складають у великому коші: тут покладена паска, яйця, хрін, сир масло, вудженина, мясо, крашанки (писанки), свячена вода у збаночку. Воду, в якій вариться солонина, зливають до скляночки, по остудженні ховають теж у кошичок (вона має помагати на всі рани). До великого білого простирала завивають велику як колесо паску і чорний хліб. Кошик бере дівчина

Темно, лише горіючі свічки в руках народу розяснюють темінь святочної ночі. Лунає пісня зі сотск грудей, могутніе „Христос Воскрес“, скрізь радісний настрій.

Ви й не подумали, та вже зорі меркнуть, свята неділя — Великдень настав. Знову старі й молоді хором до церковці. Святочна Велика відправа, ще більша радість, бо у церкві бачите й таких, що чомусь у році боялися Божого храму. Радісне Христове Торжество всіх єднає, щирість, любов, братня згода на всіх лицях. По повороті з церкви вітаються в хаті словами „Христос Воскрес“ та засідають до застеленого стола. Батько ділиться з усіми з рідні свяченим яйцем взаїмно складають собі бажання, ґаздиня-мати (у деяких селах господар) бере паску в руки, відкравує в шістьох місцях прилипку та відкравки звязує в хустину (ці відкравки привязують опісля до коша, як уперше йдуть сіяти зерно). Паску їдять з яйцем, маслом, сиром, солониною і т. д. Лушпину з яець кидають на росаду, кришки паски і хліба в загорідці — при чому зажмурюють очі й говорять: „Сію маруну, сію маруну“. Цілі лушпини з яець завішують на овочевих деревцях („жиби сливкі

Великодня процесія в селі Нова Весь, у Новосандеччині.

паску мати на плечі та несуть до хати, де буде свячення пасок. У суботу святять паски звичайно в дочерних селах, або в селі, що широко розмежоване горами та дареко всім до церкви. По освяченні обносять свячениву доокола хати, відтак входять набожно до хати та складають паску на столі. Вечором ідуть всі до церкви. У нічній тьмі здалека блимає світло свічок у церкві, під дзвінницею багато народу. Враз запалюють всі свічники, павуки, дзвони разом гармонійно вдаряють, несеться відгомін

такі великі виросnули як яйце“); кажуть теж, що на Великдень сонічко „грає“ — тішиться. Пополудні цвинтар повний від народу: старі ґазди і матері моляться на гробах, дівчата виводять гагілки співають гарні пісні. А дзвони дзвонять; рай для дітей, бо на Великдень кожному вільно „дзвонити“. Здається, що ціле село співає величню пісню „Христос Воскрес“ — радіють старі й молоді, малі й великі, бо ось Христос воскрес із гробу, так воскресне з могили наша Велика Мати.. **Михась Зощак.**

РІПНИК КОЛО КОРОСНА.

В селі Ріпнику на Лемківщині загніздилася москвофільська дурійка. Саме населення по своїй суті відзначається досить позитивними прикметами, сильно вкорінене в нім почуття своєї відрубности від сусідів. Тільки завдяки ріжним кацапським баламутам панує в його поглядах хаос — називаючи себе ріжно, галицько-рускими, русскими і т. д. Бож тридно є кацапні сказати народові, що він є російський чи польський, бо тамошній селянин зараз йому відповість що він не є ані москаль, ані поляк Тож баламутять і роблять хаос у сенсі, щоб тільки не сказали, що вони є такі самі як ті, що мешкають за Сяном, на Волині, на СУЗ що це все один нарід, це нащадки Великого Володимира, Ярослава Мудрого, Мазепи й інших. Але не довго вже туманитимуть кацапські верховоди нарід. Минули часи, коли народ поза словом з амвони нічого не бачив, нині книжка, газета є доступна для села. Зломить карк баламуцтво, бо народня стихія, голос спільного минулого спрямує народ на природний шлях, шлях єдности цілого українського народу

Але тепер прихвостні Москви старого (кацапня) і нового (комунарі) видання, ріжні платні за керавицю українського селянина — аґенти подали собі руки для нищення спільного їм ворога — правдивого українства.

Наступило в них перемиря, бачимо в тамошній греко-кат. церкві молодців зі серпами й молотами які толерують місцевого, істінно русского“ отця-батюшку Мировича. Його похвали на честь Росії Пушкіна, й інших російських визначних мужів, його російський фанатизм, що велить йому з науки релігії робити лекцію апотеозування Росії, вивчення не правд віри, катехизму, але „Пора, пора“ — (російські пісні виписує малим дітям на таблиці) імпонують теперішним визнавцям „єдінства русского народа“.

Цьогорічний празник св. Параскевії „звеличав“ своєю присутністю „вороблицький канцлер“. По запрошувано всю „русску еліту“ товариство дібрало густовне спеціяльно для о. канцлера учительку.

Тамошні комунарі тішилися що мають таких слуг, що навіть з амвони публично славлять Москву й „загрівають“ — як сам „достойний гість“ — народ до вірно підданства Росії. Комунарі ані не шурали чоботами по посадці, ані не галасували, як вони звичайно роблять, коли богослуження відправляють українські священики Пізналися, що то „свої“.

Існує там рівнож кооператива та попав там товар, який виробляють наші українські робітники, яким торгують наші українські купці. Коли завважав це о. Мирович обурився та наробив крику — „викинути то, нехай того не бачу, — воліете в жида купити“. Так кричав греко-кат. священик, „апостол“ релігії, якої Творця — жиди замучили! Так вчить робити нинішня Росія, яка український чорнозем багатства віддала на жир жидівській мафії — Каґановичів, Яґодів, і ін Чи є яка ріжниця в наставленні комунарів та кацапні до росту українського життя? Ні. Це два побратими. Це дві гієни, що за гроші українських селян і робітників приготовляють для них петлю.

Не тіштеся отці-батюшки, що вже виробляєте собі тепер добру марку в комуністів, бо **комунізм** (російський націоналізм) пожер самих його творців, тож і ваша протекція не буде вічна. Одно прохання — не недуживайте храму Божого для своїх низьких шкурних інтересів. Не профануйте місця, з чого ви негідні промовляти!

Лемко.

——o——

Учасниці трикотерського курсу в Дубрівці Руській.

ПОПАВ НА СВОГО.

Дня 12. березня ц. р. мандрував собі жид Найман з Лодини до Мриголоду. Йшов собі дорогою та підбомкував, бо ніс на руці кошик і сподівався зробити добрий інтерес під шабес. Але біда не спить: в тому часі їхав цією дорогою волосний війт з Мриголоду до Доброї Шляхотської. Йому щось не дуже подобалась міна потульного жида, що низенько клонявся пану війтові. Війт мимо всього казав жидові показати, що він так старанно несе у коші. Показалося, що там була телятина, мясиво, яке жидок ніс своїм племінникам до містечка, щоб вони посьорбали рослику на шабас і не повмирали. Цікаве, як влада покарає того різника за недозволений заріз невинних телятиськ та за заборонену доставу мяса до міста. Відай жидок буде мати доволі часу в тюрмі перебомкати свої прогріхи та покушати некошерної страви.

СВЯТКУЙМО БЕЗ АЛЬКОГОЛЮ!

Найбільший празник празників яким є світле Воскресення Христове, святкуймо без алькоголю. У ті великі святочні дні нехай лунає клич:

„Замісць на алькоголь — гроші на Рідну Школу!“

——o——

Несдержані числа реклямуйте у Ваших поштах — ЗГОЛОШУЙТЕ РЕКЛЯМАЦІЇ НА РУКИ П. Т. НАЧАЛЬНИКІВ ПОШТ.

ПРИСИЛАЙТЕ НАМ АДРЕСИ ТАКИХ ДІТЕЙ, ЩО ХОЧУТЬ ЧИТАТИ „СВІТ ДИТИНИ“.

Життєва обезпека

хоронить сиріт від нужди, запевнює спокійну старість, дає спокій і задоволення зі сповненого обовязку у відношенні до майбутнього своєї рідні.

Такі обезпечення переводить відоме всім Т-во Взаїмних обезпечень на життя

„КАРПАТІЯ“

Львів, Ринок ч. 38. — Тел. 258-43.

Роман Антонович.

Як говорив Бескид.

Історична повість.

ТОДІ, КОЛИ ПРИЙШЛА СВЯТА ВЕСНА.

I.

Заходило сонце. Так черлено розмальовувало небосклін, немов би грозило всім, що дивилися на небесну пожежу. Черленню гладило сонце гори і вершки старих борів. Востанне сьогодні купалось воно в спокійному плесі Яселки, помережаному густо в малі й більші водяні кружки, що немов винурювались з води і щезали та робили місце новим. Яселку мережали вечірною молитвою стада риб, що нею перед відпочинком громадно прощали сонце.

На гумні стара Митриха й донька її Марька зсипали до великого кошика малини, що їх назбирали продовж пообіддя, а Митро Сипко, газда хутора, сидів на порозі і потягав люльку з вишневого цибуха. Дивився на ті малини й відвертав голову від них.

Малини були великі як волоські горіхи, сухі й багато їх було. Митриха розгортала їх у кошику й говорила:

— Митре, треба б їх завтра віднести до двора до Дуклі, аж жалко, такі великі.

— Те панське черево все ненаситне. Спокою не дають. Все їм дай, все роби.

Тільки це сказав Митро, як задудніли в лісі, що прилягав до Сипкового гумна, кінські копита і на гумно увігналось чотирох вершників. Це були панські гайдуки.

— Гей, ти, чому нікого у дворі сьогодні не було? Га? — крикнув один. І зараз свиснув шкіряний нагай і пристав до спини оторопілої Митрихи.

Не крикнула. Кинулась узад.

— Ти гадаєш, що на тебе ждатимуть? Як сказано прийти, то треба прийти! А пайку грибів чому досі не принесла? Собі залишила! Панське добро собі присвоюєш?

І знову замахнувся нагаєм, але вже на Марьку.

Марька не рушилась.

— А хиба ти не знаєш, що від двох тижнів нема дощу, коли про гриби питаєш? А чому в дворі не були, теж не знаєш? Адже сьогодні наказали малини збирати! — І вмовкла.

Це збентежило гайдука. Він зліз з коня, приступив до Марьки і вдруге збентежився. Він побачив навперед себе великої вроди дівчину. Її сердите обличчя, робило її ще кращою й принаднішою, а впертість та рішучість бентежила. Він залишив намір збатожити Марьку, і грізний нагай безвладно повис на його руці.

А Сипкова Марька направду була вродлива. Її красу славили ген по горах. Русяві коси, великі чорні очі, стрункa, бистра як ланя була. Виплекали її таку гори своїми цілющими тайнами. А хлопці — ті сходились ген аж зпід Санча на відпусти до Барвінка і Зиндранової, щоб побачити Марьку. Тоді бувало за нею ходять цілими ватагами.

Краса Марьки й збентежила гайдука. І в його гайдучій душі, що вміла плозувати перед паном, а по звірськи обходитись з хрещеним людом, що жила страхом, ненавистю, жорстокістю і лицемірством — зродилась підла думка.

— Ти, красуне, понесеш малини до двора, — сказав він — а щоб не боялась вертати домів, проведу тебе — і взяв її за підборідок.

Та не счунявся, коли рука Марьки відштовхнула його, а сама вона скочила крізь ворота до річки, кричучи:

— Невже ж ти такий мудрий, паничику. Не таких бачила. Ха, ха, ха...

Гайдук кинувся за нею навздогін, а за ним трьох на конях метнулись крізь навстежінь розкриті ворота.

Митриха такого не сподівалася, сплеснула руками й собі побігла до воріт. Побачила, як Марька відштовхнула від берега човен і плила зі струєю до другого берега. Гайдук бісився. Грозив нагаєм і біг здовж берега, а що річка в томі місці глибока була й перебристи її не могли, пустились кіньми вплав. Та вода скорше несла легкий човен Марьки і він незабаром щез за закрутом річки.

Старший гайдук, побачивши свою програму, лютий як пес, вертав на гумно. Коло воріт застав Митриху і всю свою лють зігнав на ній.

— То, таку бундючну гадину викохала — кричав і бив Митриху, а потім Митра, що вставився за жінкою .

— Я вам покажу, ви кляті лемки, ви гірські медведі. Ви попамятаєте Сьліву. О, у нього тверда рука — і бився в груди.

Митриха тихо плакала, але Митро мовчав, такий був зроду твердий і впертий. Як терпів, то для себе. Мовчав. Бачив свою кривду, розумів нечесні думки ватажка гайдуків Сьліви, але закусив зуби і дивився далеко на обрій, на гірські щовби, що тулились до сумраків і здавалось йому, що чує таємний гомін, який обіцював йому помсту.

Коли з нічим вернули змочені три гайдуки і Сьліва сів на коня, Митро перекинув собі через плече два кошелі малин і під конвоєм поніс малини до двора.

Втих на тихому дворищі Сипка гомін, що розперезано перед хвилиною гостював у ньому. Сумраки вже шептали коло Митрихи, що на присьбі нанизувала слізне намисто з тихого жалю і збирались розійтись по кутках тихого дворища.

Сльози плили в Митрихи, але навіть не шльохала. В голові тільки клубилось від думок:

— Що воно тепер буде! Якийсь новий чорт прийшов до двора й хрещеним дорогу заступає. Доки старшин гайдуком був старий Гуліч, якось воно інакше було. Ой, Боже, Боже — і тоді з її грудей вривався у тиху ніч стогін. — Роби так, як кажуть — недогода, роби інакше — теж саме. Марька... що вона зробила? Біду си зачіпила...

Далі буде.

Пресова конференція у нового воєводи.

Новий львівський воєвода п. Альфред Білик принимав у себе в дні 22. квітня ц. р. представників усіх українських часописів у Львові. Явилося 31 українських редакторів і журналістів, які репрезентують всю українську політичну й громадську пресу у Львові. Новий воєвода привітав зокрема кожного представника свого часопису та виголосив довшу змістовну промову, в якій висловив свої погляди на ролю державного адміністратора та на ролю преси, закінчуючи промову покликом річево, критично, суттєво та зі спокоєм і рівновагою нервів — одночасно із взаїмним зрозумінням і при добрій волі працювати для загального добра.

——o——

АТРА

одиноке українське ЧОРНИЛО до писання

Лемківське дзеркало

За горами, за лісами зійшло сонце зпоза хмар. Залунали у церквах дзвони, повіяв весняний чар. Сум тридневий проминає, увесь світ Христа витає. Лине пісня до небес: Христос Воскрес! Чи є між нами людина, котрій не радісна ця Днина? Нема! Бо великодні дзвони мирять ворогів, гоять рани...

Воскресення дає нам надію, що усі думки, які серця леліють, за котрі тисячі пролили кров — вескреснуть знов! Хоч горя у нас багато, порізнили брата з братом, на світло сонця налягли хмари, блукають червоні й інші примари, неправда й зло хвилево панує, бурян у наших святощах газдує — проминe лихо, блисне луч сонця з небес, Христос Воскрес!

Коли до неба пісня великодня полине й на хвилю забудемо зло дня, нехай вступить у наші серця віра в наші сили і загостить аж до могили.

Сильна в серцях віра це міць, це потуга, котру повважати мусить усе довкруги!

Тоді нас не знищать бомби ні канони, бо в нас буде єдність, а нас міліони. І краща доля всміхнеться тоді до нас мило, чого усім бажає

кум Чмелик Гаврило.

——o——

СМЕРЕК, ПОВ. ЛІСЬКО.

Наше село положене в горах, а віддалене 60 кільометрів від залізниці, та від повітового міста. Нарід неграмотний, нерозуміє та недоцінює ваги організованого життя.

Але з приходом до нас о. пароха В. Даниліва, почало змінятися на краще. Він почав накликувати людей до єдности та до просвітянського життя. Зразу праця ішла важко. Але з часом, почали люди розуміти, що в освіті, в організації наша сила. В нашім селі, та в селах, прилучених до нашої парохії, повстають українські крамниці, а люди купують у них, бо починають розуміти клич „свій до свого".

Від кількох років є в нас школа. До науки беруться також і старші.

——o——

ЗАЦІКАВЛЕННЯ „НЕВОЛЬНИКОМ".

Аматорський гурток при „Сільському Господарі" у Вороблику кор. відограв у Вел. Пості історичну драму „Невольник".

Драму виставлено як звичайно на примітивній сцені у гром. домі. Захоплення нею було таке велике, що Амат. Гурток мусів її повторити слідуючої неділі. Батюшка Полянський не маючи змоги перешкодити виставі, заборонив бодай (у другій виставі) танець, який входить у склад...

ПРОЩАЙ...

Матері Лемкині, що померла у краківській лічниці.

Земля будилась до життя,
Ти, Лемкине кидала рідну хатину.
Мчав поїзд у далеку сторону;
Але Твої думки остались
в рідній хатині: Там, де сонце так любо гріє, де високії гори село голубять —
Останками сил ти рвалась до своєї родини, діточок маленьких прикликувала до себе, щоб раз ще їх побачити.
Уже не побачиш їх ніколи!
Мати-Лемкине забудь хатину,
Село й рідненькі гори.
Ти пішла у кращу країну.
Чужа земля хай пером Тобі буде!

КАЦАПСЬКА ПІМСТА.

Довідуємося, що Всеч. о. Николай Заяць, український душпастир у Чорноріках, короснянського деканату, зістав вагло перенесений до Вільхівця в Дуклянщині, де нема ні приходських будинків, ні помешкання. Цей український священник боронив католицької церковної власности в Чорноріках, а це місцевого церковного дому з площею, перед віданням їх схизматицькому обществу Качковського.

ПОСМІЙМЕСЯ ДАКУС.

Селянин прийшов з коршми пяний, воював на подвірю та збив вікно. Хлопець бачив це й каже: — Тату! дайте мі десять грошів, я скажу мамі, що то я збив вікно.

Батько говорить до сина студента:
— Кажеш, що хочеш складати гроші. Це значилоби так, якби наш пес Босий хотів складати ковбаси.

ЛИСТУВАННЯ

Вп. Анна Сірівна в Сяноці, **Вп. Петро Лисенко** в Межибродді: Заплачено по кінець 1937 р. Гаразд.

Вп. Михайло Вайцович в Межибродді По кінець червня 1937 р. Привіт.

Вп. Михайло Преца: Все полагоджено Конзуль є, присилайте документи. Календарі заплачені. Книжки вислано. Перед плата по кінець вересня ц. р. Гаразд.

На числені заміти, чи у краків. воєвідстві треба залучувати до подання на виставу перекладу штуки по-польськи у Головному Т-ві „Просвіта" інформують нас, що на жаль — треба, хоч нема на це виразного розпорядку. Це залежить найбільше від адміністр. влади.

Не наражуйте нас на непотрібні видатки, щоб ми до кожного з окрема посилали пригадки або упімнення за побрані книжки. Присилайте належитість, бо цим улегчите нам дальшу культурну працю.

Вп. В. Карбовничак з Сиракузи прислав передплату по нікець січня 1938 р. для читальні „Просвіти" в Кінськім, для Михайла Гусака на молитовник, для Михайла Семена передплату по кінець 1937 року, для Миколи Масляка на „дитячу бібліотеку", окремо зафундував для чит. „Просвіти" в Кінськім „Ілюстр. історію Лемківщини". Щиро дякуємо.

Вп. Зеновія Скірник з Чікаго переслала передплату для сестри свого мужа Вп. Ксені Каршневич у Вороблику Кор. по кінець 1938 р. з побиранням, щоб „Наш Лемко" погодив синів одної матері, бо одні належать справильно до Кружка С. Г., а другі ще заглядають до Качковського — хоч там нічо доброго не вчаться. Добродійка З. Скірникова рада би дуже почути, що рідні браття вже помирилися.

Христос Вескрес!

ФЛЬОРИНКА КОЛО ГРИБОВА.

Це гарне українське село віддалене 8 км. від Грибова в Новосандецькій окрузі, з греко-католицькою церквою святого Архистратига Михаїла, збудованою в 1875. році. У Фльоринці дуже гарно розвивається хор під умілим проводом Впр. о. Діякона Михайла, який впродовж короткого часу навчив хористів співати багато церковних і світських пісень. Хор уладив у дні 1. листопаду м. мр. урочисту Академію. Відтак у часі Христового Різдва відспівав хор колядки, яким прислухувалися наші люди з Берестя й Полян. Що неділі та свята хор співає в церкві. Багато народу приходить зі сусідніх сіл і місцевих до церкви на Хвалу Божу та радо слухають хорового співу. У Празник Покрови Пресвятої Богородиці в Більцаревій та святого Димитрія в Снітниці хор співав святу Хвалу Божу.

Одне й то загальне нещастя в наших селах, що за культурну працю стрічається перешкоди, так і в Фльоринці якісь нехарактерні люди впроваджують між хористів непорозуміння й роблять перешкоди в так благородному ділі. Треба нам памятати в тому часі народнього лихоліття про нашу приповідку: „Згода будує, незгода руйнує". Та до чого довела незгода, це наглядно бачимо на наших селах у Лемківщині. Тому памятайте, шляхотні члени Хору, що ваша праця несе культурне світло в наші хати, зеднює нас в одну велику рідню, тож дальше працюйте на Хвалу Божу і в користь нашої Батьківщини.

—o—

БОСЬКО, ПОВІТ СЯНІК.

Читальня „Просвіти" ім. Тараса Шевченка в Боську дня 28. III. ц. р. дала виставу п. н. „На перші гулі" та „Бабські забобони". Виставу підготовив М. Проць, місцевий дяк. Вислід морально та матеріяльно добрий. Аматорів нагороджувала публика оплесками, бо грали назагал дуже добре. Досить пізно в ночі присутні розходилися до своїх хат дуже вдоволені. Зокрема жінки, бо зі жарту „Бабські забобони" багато навчилися та винесли чимало користей. У теперішніх часах велика маса подібних пройдисвітів, як у „Бабських забобонах", швендається по наших селах нашої Лемківщини, та дурить і використовує несвідомих жінок. Та це доводить їх до сварні, бійки та дуже часто до судів.

Хай для вас, Бощанки, ця вистава буде на будуче наукою, та якщо колись зайшов би до вас подібний пройдисвіт, женіть його кочергою з нашого села. Самі заходіть частіше до читальні „Просвіти", там з книжок і часописів багато добра навчитеся та станете добрими й чесними газдинями, українками.

—o—

ТИРЯВА ВОЛОСЬКА.

Загальні Збори читальні „Просвіти" відбулися в нас у церковній домівці при участи 44 членів. Зі звіту довідаємося, що свідомі члени перечитали у звітовому році 350 книжок різного научного, виховного змісту; засідань Виділу було 9, 5 вистав, 1 фестин, 2 відчити; відчити давав Др. Степан Вінчицький енергійний голова філії „Рідної Школи" в Сяноці, перший на тему про значіння Рідної Школи, другий про большевизм і царську Росію як тюрму народів і загрозу культурного світу. Загальні Збори одноголосно ухвалили передплачувати українські національні часописи „Наш Прапор", „Наш Лемко", „Світ Дитини" та інші. Кінцеве слово виголосив Впр. о. Зенон Крупський, ідейний український душпастир, палкими словами подякував зібраним за численну участь і заохотив всіх до дальшої праці над піднесенням освіти й добробуту в селі для загальної користи і слави всего нашого народу. Під кінець відспівано національний гимн.

СЕМУШЕВА.

Загальні Збори читальні „Просвіти" відбулися дня 17. I. ц. р. при участи 63 членів, у власній домівці. У звітовому році перечитано 300 книжок, велику мандрівну бібліотеку філії Рідної Школи в Сяноці, улаштовано 8 театральних вистав, 2 танкові забави, виголошено 2 торжественні реферати про Шевченка і Франка, засідань відбулося 12 (отже правильно що місяця!). Виділ затверджено той самий, що в минулому році. На закінчення відспівано національний гимн. Як „дар Просвіті" зібрано 15 злотих і переслано до філії „Просвіти" в Сяноці. Честь Вам свідомі громадяни! Ваш приклад не піде на дармо.

Подумайте, скільки грошей Ви заощадили дійсно, а скільки **могли б** були заощадити. Застановіться над тією важною для Вас справою і **постановіть** складати відтепер постійно хочби найменші суми на вкладкову книжечку

КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Не вільно нам забувати,
що вселякі **ЦУКОРКИ ШОКОЛЯДИ Й СОЛОДКЕ ПЕЧИВО**

купуємо тільки з правдиво української фабрики

„ФОРТУНА НОВА"

ШНУРІВКИ ГРЕБЕНІ ЗЕРКАЛА ГУЗИКИ **тільки української фабрики** **ГАР**

Львів, ул. Потоцького ч. 58.

„Народна Торговля"

в Сяноці

поручає

членам, кооперативам і приватним купцям споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

РУСЬКА ДУБРІВКА КОЛО СЯНОКА.

Заходом місцевої Читальні „Просвіти" відбувся трикотарський курс для дівчат. З курсу користало 28 дівчат (бачимо їх на світлині), що під умілим проводом своєї інструкторки Марусі Побережної навчилися трикотарських виробів і набули відповідну практику в тому напрямі. Курс тривав від 13-го лютого до 3-го квітня ц. р. і відбувався в просторій кімнаті громадянина Івана Войнарівського. Провідниця курсу занялася ученицями з повною посвятою, старалася, щоб не лише сама наука якнайкраще випала, але також, щоб ціла Дубрівка мала з цього якнайбільшу користь. З цього приводу Курсантки складають цею дорогою своїй Провідниці якнайщирішу подяку.

На закінчення курсу відбувся концерт у честь великого Генія України Тараса Шевченка з виставою п. н. „Пригоди вчать згоди". Простору домівку випозичили гості з Дубрівки, Сянічка і з далекої Волиці приїхали делегати фірою, щоби своєю приявністю засвідчити свою приналежність до Великої Української Родини. На гарному килимі, на фронтовій стіні домівки пишався прибраний зеленню і вишиваними рушниками портрет Тараса Шевченка.

Вступне слово й реферат виголосив Василь Подубинський. Хор під орудою Михайла Ковальського відспівав кілька гарних пісень. Деклямації маленьких діточок: В. Подубинського, З. Подубинської, С. Хорта випали якнайкраще, нагороджені рясними оплесками вдоволених слухачів. Відтак по черзі виголосив О. Галик деклямацію „Кавказ", А. Подубинська „Лічу в неволі", Михайло Дарозський „Іван Підкова". По концерті виставлено „Пригоди вчать згоди". Аматори вивязалися дуже вміло зі своїх завдань, зокрема В. Сех, що проявляє великий талант до малярства; він теж виконав усі декорації для Читальні „Просвіти", за що Виділ щиро йому на цьому місці дякує. Також щира подяка належиться громадянам І. Войнарівському та Й. Гидзікові за їх труди та старання над уладженням цього курсу. Відспіванням Українського Національного Гимну закінчено цей радісний день у житті Дубрівчан.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Кові книжки:

Ювілейний Альманах Українських Католицьких Богословів Перемиської Епархії, зібрала Редакційна Колегія. Перемишль 1937. Накладом гр.-кат. Духовної Семінарії в Перемишлі. Сторінок 1—270. Ціна 4.— зл., з пересилкою 4.50 зл., для заокордону й Америки 1.50 дол.

Адреса: Редакція „Альманах", Перемишль, Бонтова 13.

„**Ювілейний Альманах**" виданий з нагоди 80-ліття Св. Вітця Пани Пія XI. та 20-ліття владицтва **нашого Епископа Преосв. Иссафата Коциловського,** опрацьований самнадцятьома авторами, давнішими і теперішніми богословами, саме по вступному „Слові" й вершованій „Памятка слави" читаємо про „Католицьке Священство у світлі Енцикліки і т. д." — довга стаття о. О. Орського, з черги „Завдання Катол. Акції", „Двадцять літ на владичому престолі", „Преосв. Й. Коциловський супроти сектанства", — о. М. Дороцький, — „Українська Катол. Духовна Семінарія в Перемишлі", — о. крил. Василь Гриник, — „Спомини з побуту гр. кат. Дух. Семінарії в Кромержіжі 1915 р." — о. Андрій Перхач, — „Богослов у роках визвольної війни", о. П. Голинський і т. д.

Цілій книжці просвічує шлях, як сказано у вступі: живемо на окраїнах католицької Церкви, що, як на фронті перші вояцькі колони, у безпосередньому зударі з пекельними ворогами, боремося, щоб зберегти позиції Церкви. — Ця цінна книжка повинна находитись у кожній українській католицькій хаті. (ю).

СІРІ ГЕРОЇ, Фр. Коковський, оповідання з недавної минувшини, накладом В-ва „Світ Дитини", Львів 1937. Ціна 70 гр.

До циклю книжок про героїчні змаги української молоді — прийшла оця нова перлина — збірка шести оповідань з життя української молоді як шляхотні приміри ідейности та самопосвяти для Рідної Батьківщини. — Хто любить своїх дітей та добра їм бажає, нехай купить їм цю виховну книжечку.

ВОЖДИ Й ГЕРОЇ, Святослав Боярич, „Дешева Книжка", двотижневик, Львів, Скарбківська 35. Передплата річна 4.— зл. для Лемківщини річно лише 2.— зл.

ВІСК до підлоги і шевський

найкращий

з української фабрики

„ЗОРЯ"

Львів, Кордецького 51 О. Левицька і С-ка

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ

Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми

„SEROVAC"

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Телефон 201-07.

Поручення в силі вже на баканє.

СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ

Високому, Особливому Отцю.

ІВАНОВІ ТИЛЯВСЬКОМУ В РІДЖАЙНІ КАНАДА.

Всечесний Отче! Бажаємо Вам наш Духовний Батьку ми Ростоцани коло Лабової веселих і щасливих Свят, світлого Празника Христового Воскресення.

Уже рік минув, як Ви Дорогі Отче научали нас золотими словами нашої християнської праведности. Цих слів ніколи не забудемо Вам, наш великий Добродію! Чи тямите, як зійшлися люди з нашого й дооколичніх сіл до нашої церковці та прощали Ви Отче зі сльозами в очах?

Ми українці—відродженці у Ростоці та ми члени українського церковного хору парохії Нової Веси й Лосього та члени Апостольства Молитви в Матієвій, усі разом зі Складистого, Ростічок, і Чачова шлемо Вам наш Дорогий Духовний Отче за посередництвом нашого вірного друга „Нашого Лемка" бажання якнайщасливіших Свят Христового Воскресення. Хай Ваші золоті слова полонять душі наших Братів у далекій країні — Канаді.

Христос Воскрес!

Ваші бувші парохіяни.

До цього щирого бажання прилучається вповні Редакція.

—о—

Кращої долі та Щасливих Свят Воскресення Христового бажаю Братам: Романові зріднею в Берегові, Миронові в Ромбас та Степанові й Володимирові в Америці — Юліян Тарнович.

Веселка І.К.

Всі українки вишивають українськими нитками

тривалі в пранню і на світлі сонця

»ВЕСЕЛКА — І.К.«

крашені індантреновими красками

Адреса ФАБРИКИ: „ВЕСЕЛКА" Спілка з о. в. у Львові, вул. Павлінів 16. Тел. 111 77.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 10 (82)

Львів, 15-го травня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Аматорський гурток при читальні „Просвіта" в Коштовій, біля Бахірця; посередині резисер Михайло Іванечко.

Важне для селян-довжників рільничих довгів.

І. 43 стаття віддовженевого закону з дня 24 жовтня 1934 року **оголошеного у Вістнику Держ. Зак. дня 28 жовтня 1934 р.** дає пільгу для довжників-селян рільничих, довгів, котрі повстали з перед І липня 1932 р. того року, що довжник, котрому силою самого віддовженевого закону прислугує сплата вірителеві свого довгу у 28 піврічних ратах — може сплатити свій довг також і передчасно, це є перед речинцем платности а зглядно вимагаємости котрої небудь рати, коли попередні рати є в цілости заплачені, **у той спосіб, що кожна заплата готівкою уморюгати буде 200% заплаченої суми.** (Пр. передчасна заплата квоти 100 зол. уморювати буде довг у висоті 200 зол.). Рівнож у цій самій статті є ще одно дуже важне услівя, а саме, що довжник може скористати з добродійства цего закону та на основі новелі до цего закону з 14 квітня 1937 р. аж до дня 31 грудня 1934 року.

Другий уступ цеїж статті говорить, що коли довг є розложений на рати на основі цего закону, заплата на основі першого уступу цеї статті може бути доконана лише тоді, коли довжник вплачує передчасно суму не меншу як піврічна рата, яку мавби платити протягом 14 літ у 28 піврічних ратах. Така заплата може бути лише зачислена на цілість довгу, у наслідок чого незаплачені рати рівномірно зменшуються. (Пр. 1 довг 2.800 зол. є силою закону розложений на 28 піврічних рат по 100 зол. кожна. Перша рата на основі зновелізованого віддовженевого закону платна є 1 жовтня 1938 року. Довжник платить передчасно, це є пр. 10 вересня 1937 р. квоту 100 зол.) (менше як висоту піврічної рати заплатити не може, щоби скористати з цего добродійства то є 100 зол. у нашому випадку). Заплата та уморює 200 зол. довгу, котрий виносить тепер уже лише 2.600 зол. є дальше платна у 28 півр. ратах, однак уже не по 100 зол. кожна, а менше, бо по 92 зол. 85 сот.).

В кожному разі бажаним булоб, щоби по змозі, як найбільше число довжників-селян з цеї пільги скористало, тямлячи добре, що пільга того роду важна є лише до 31 грудня 1940 р.

Пр. 2) довжник маючи 2.800 зол. довгу платить передчасно квоту 1.000 зол., котрою уморює 2.000 зол. довгу, останок у квоті 800 зол. платний є дальше у 28 піврічних ратах по 28 зол. 57 сот., а не по 100 зол. — Колиб не було цего добродійства мусівби платити 1.800 зол. у 28 півр. ратах цебто по 64 зол. 28 сот.).

ІІ. Другою не менше важною справою для наших довжників-селян є те, що на другий рік, цебто вже 1 жовтня 1938 р. припадає речинець платности вірителям першої рати їх претенсії, котра рівнається 28 части з цілого довгу. Речинця цего треба конечно дотримати та вірителям припадаючу першу піврічну рату заплатити, до котрої вчислюється кромі капіталу, також залеглі відсотки, кошти та інші побічні належности з титулу того довгу, котрі належалися чи повстали до дня 1 листопаду 1934 р.

Натомісць відсотки від рільничих довгів, котрі підлягають віддовженевому законові, за час від 1 листопаду 1934 р. навіть хочби вже осуджені чи уставлені Роземеним Урядом, обнижується силою закону до 3% від ста річно з цим однак, що ці відсотки є платні з долини, а це дня 1 квітня і 1 жовтня кожного року починаючи від дня 1 квітня 1935 року. **л. блакитний**

Львівська державна наукова бібліотека
№ 8

Наші права й обовязки.

ПОВНОПРАВНИЙ І ПОВНОВАРТІСНИЙ ГРОМАДЯНИН.

Належний послух і пошана для права — це конечна передумовина суспільно - національного добробуту й щастя громадян. Там, де завмер дух законности і права, де справедливість, законність і право існують лиш у пустих, партійних фразах і на папері, де відтак мірилом так приватного, як і суспільного ділання є самолюбство й непогамована жадоба уживання, та де заразом розповсюднене загальне нарушування й нехтування морально обовязуючих прав і законів, там є підорвані й захитані самі основи суспільного ладу та порядку!.. Тому всі культурні, здорово думаючі, так державні, як і недержавні народи, котрі дбають про свій добробут, всесторонній розвиток і щастя, стараються не тільки назверх зберігати закони, але також виробити у собі постійний, духовий напрям до сталої пошани й захована всіх обовязуючих прав і законів...

Цеї необхідної, так моральної, як і національно - громадянської прикмети повинні вчитися всі українці, зокрема українці на Лемківщині. І то не тільки вчитися, але також і **домагатися для себе постійно й рішучо всіх тих користей, добродійств і привілеїв, які їм признають існуючі та морально обовязуючі права й закони.**

Про якіж тут права й закони йде?.. Першзавсе про **природні, неписані права й закони,** себто про ті, на котрих Всемогучий Творець усіх сотворінь і Законодавець — Бог, спер весь природний лад і порядок у всесвіті. А до тих якраз прав належать між іншими такі права, як: право зберігати свою власну народність, задержати й розвивати свою рідну, матірну мову, заховати свої прадідні звичаї, плекати свою рідну культуру, та свою рідну, історичну традицію, одним словом, це все, **що завдяки йому ми українці-лемки є синами — дітьми України, є членами свого великого, українського народу.** Що більше? Ми вже з природи маємо не лише саме право, але також тяжкий і строгий обовязок — **бути такими, якими нас Бог сотворив, якими нас виплекала наша рідна, Богом кермована, історична судьба, себто українцями, а не іншими.**

Ми, українці-лемки повинні навчитися шанувати та зберігати **моральний, Божий закон, оснований на десятьох Божих заповідях, спертих на незмінному праві любови,** в тих заповідях, котрі мають теж з грецького коротку назву „Декальог“, або по нашому „десятизаповіддя“. Отже заховуймо цей святий, Божий Декальог!.. Цей Декальог, котрий у своїм приміненню до нас приказує, заохочує й загріває нас **до пошани свойого родинного й національного гнізда, до любови свойого народу і своєї бувальщини!..** Сповнюймо цей безцінний, на незрушимім принципі подвійної любови спертий, десятисловний, Божий закон, бо, зберігаючи його, зрозуміємо, навчимось і відчуємо, що **немає більшої любови від цеї, коли хтось** — на випадок потреби — **і життя кладе за своїх друзів** (Йоан XV, 13), т. зн., в першій мірі, за своїх братів і сестер по національности і крови, **за свій нарід, за свою Батьківщину!..** Вже старинні Римляни, ведені світлом чисто природнього розуму, казали, що **солодко вмерти за Вітчину!..** Позитивний, Божий закон, положивши в основу всього морального ладу й порядку у всесвіті заповідь-філяр подвійної любови, цю правду ще більше поширює, узасаднює й доповнює-..

Отже слухай, Брате! Хочеш щиро, гарячо й живо любити Україну та продуктивно працювати для неї, а ближніх своїх і чужих гідно шанувати й розумно трактувати, то полюби першзавсе, сповняй і шануй Божий закон, або т. зв. „десятизаповіддя“, **бо він виплекає тебе на славу, на щастя й на спасення, а не на загибіль Твоєї Батьківщини!..**

З черги **закони Христової Церкви,** цеї Провідниці й Учительки Христової науки, **це закони нашого релігійного поступу й розвитку, це закони наших релігійно-моральних чеснот і здорового, духовного життя!..** Тих і таких чеснот, без котрих не може бути повновартісного громадянина в суспільности, без котрих не може теж вирости повновартісний, морально живий, працьовитий і здоровий член Української Нації... Лише під проводом Христової Церкви, та на шляху її взнеслих законів виробимо в собі ці прикмети, ті сили збірної волі й національного характеру, котрі конечно потрібні до спертя на здорових і тривких основах збірного життя нашої Нації. А тими прикметами — це належна пошана для авторитету, це послух для свойого законного проводу й Власти, це жива свідомість своєї племінної приналежности до одної, національної збірноти, це здібність і нахил до сильної організованости й солідарної праці, це охота до трудів і національної посвяти, це готовість до жертви для свойого національного загалу й народу...

Тому памятай, Брате! Без належної пошани до законів, та без послуху для законного, своєкаціонального проводу Твоєї духовної Матери, української, греко-католицької Церкви, **Ти зблудиш, підеш на манівці і пропадеш!..** Навпаки! **Під умілим проводом цеї доброї, духовної Матери,** — котра подає Тобі основу життя і вказівки, як маєш любити свій нарід, свій рідний обряд, свою рідну, релігійно-національну традицію, свою прадідну, католицьку віру і свою Батьківщину, — **віднайдеш, розумно й гарячо полюбиш і на стало посядеш і свою дорогу, національну Матір — Україну!..** А тоді зрадіє Твій дух, Твойого рідного народу і Твоєї рідної землі!..

Вкінці не забувай, Брате й Сестро, що існують ще і **державні, або т. зв. цивільні закони!..** На те, щоб запевнити суспільности дочасний добробут і спокій, щоби зберегти для неї конечний, прилюдний лад і порядок!.. **Вони існують на те, щоб Ти їх, Брате, слухав, щоб Ти їх шанував, та з них розумно, доцільно і всесторонньо користав!..** Ти маєш обовязок не тільки поносити тягарі, котрі вони на Тебе накладають, але **Ти маєш також обовязок і право тягнути з них усі полекші, всі користи, всі добродійства, котрі вони Тобі признають!..** Що більше?.. З Тебе було би велике ледащо, колиб Ти не хотів, або не вмів, або боявся скористати з усіх тих прав, котрі Тобі приписує і дає закон!.. Навпаки!.. **З невинним серцем, з чистими руками, з непереможною силою незломного характеру й волі** маєш завсіди і всюди зберігати те, що Тобі наказують морально обовязуючі, цивільні закони, та з другої сторони **маєш рішуче домагатися всіх тих до-**

Госп дарські знаряди, хатня обстанова, худоба, святочна одіж горить все разом з будинками, тому це майно, що напевно представляє більшу вартість як самі будинки, треба безумовно обезпечити від огню

в Т-ві Взаємних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

бродійств і прав, котрі вони Тобі признають і дають, а зглядно повинні — після природного й позитивного, Божого права — признавати і дати!..

Щойно тоді, коли навчишся шанувати і зберігати та належно використовувати всі права і закони, від природних почавши, а на цивільних, морально - обовязуючих скінчивши, щойно тоді станеш не тільки повноправним, (себто таким, котрий користає з повноти прислугуючих собі прав), **але і повноварті́сним громадянином!...** Громадянином, спосібним оборонити і свої національні права, спроможним зберегти себе і своїх нащадків настало для своєї Нації, та здібним позитивно й продуктивно працювати, посвячуватись і терпіти для свойого власного народу і Батьківщини!..

Отже памятай, Брате, що трудишся у прекрасних, лемківських горах, **що таких — і лише таких громадян і громадянок, лише таких синів і доньок,** як тут представлені, **потребує, вичікує й вижидає Твоя найдорожча і наймиліша, національна Мати — Україна!..**

Життєва обезпека

хоронить сиріт від нужди, запевнює спокійну старість, дає спокій і задоволення зі сповненого обовязку у відношенні до майбутнього своєї рідні.

Такі обезпечення переводить відоме всім Т-во Взаїмних обезпечень на життя

„КАРПАТІЯ“

Львів, Ринок ч. 38. — Тел. 258-43.

Невірна вістка про „Дзвіночок”.

(Н. Ч.) Перед кількома днями появилася була в пресі вістка, що окружний суд у Сяноці засудив о. Василя Гарцулу, завідателя парохії в Скороднім (Лемківщина) на 9 місяців вязниці за поширювання „Дзвіночка“ серед шкільних дітей у школі. Як довідуємося, ця вістка невірна, бо о. В. Гарцула відповідав перед судом внаслідок конфлікту, який зайшов між ним, як катехитом і управителькою школи (з приводу „Дзвіночка“) і це було головною причиною його засуду.

Шовіністична частина польської преси свідомо подала невірне насвітлення цього процесу, рахуючи на те, що це може пошкодити часописові. Ця вістка у її першій непровіреній формі дісталася теж на шпальти української преси.

Тому, що з цього приводу могли би повстати деякі непорозуміння, слід ствердити, що „Дзвіночок“ **переходить цензуру і є легальним органом, що його можуть читати всі, отже і шкільні діти.** І саме злобна вістка, що її подала шовіністична польська преса вказує найкраще, що „Дзвіночок“ тішиться великою симпатією і популярністю серед цілого українського громадянства, і тому є він її сіллю в оці.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

І. Ш. Лукавиченко

ЗА МЕЖУ.

Старенька Сидориха лежала хвора. Перекопувала поклад і спігніла сіла на вохку й ненагріту ще землю. Холодний вітер зі Скубішевого Кута завіяв, протягнув її спину й тепер болить. Чоловік її зі сином згинули на війні, а молодший Тарас поїхав за заробітком.

Лежить й охкає. Ріжні свої буденні думи переплітає зітханням до Бога о здоровля для сина, но і... для себе. Не просить Бога о пімсту для багатих сусідів, котрі на очах обкрадають її і переорюють її вузенькі загінки. Каже, Бог добрий і справедливий. Він о всіх памятає! Лежить і стогне. Не знає навіть, що Фридів Яцко зміняє природний біг потічка, котрий біжить десь з Кобзаревого Кута і стався природньою границею-межею між її полем, та Яцка Фридового!

— Ет! Закурилиби собі Яцку! відихнулиби, а то від самого рана перекопали рівчак майже через одне стояння! — Загудів над вухом Яцка польний Антошко Томців.

Яцко гейби наполохався. Як злодій. Підвівся і несміло поглянув у вічі Антошкові.

— Так! Бо бачте, що року потічок вїдається в мою ролю, а так попливе тепер по справедливости! — оправдував себе Яцко і сів на зелю. Витягнув капшук і набив глиняну люльку „самородним“ бакуном.

— А якже так потічок може під гору вїдатися? — з укритою усмішкою і глумом запитав Антошко Яцка.

— Як то як? А так! Вїдається, вїдається, вїдається і вїться! — відповів з призирством Яцко, вимахуючи довгими руками.

— Ага! Так вїдається, вїдається і вїдається, а ви Яцку в серце хорої Сидорихи! І не маєте серця в грудях? Фе! — спюнув зловісно Антошко і поплівся межами, загумінками...

— Гм... вїдається, вїдається, вїда... гм... в серце! Що він тут наговорив? Чейже сам гільометер і суд вирік, що границя має йти отак... — замовк і застановився, гейби сам своїм словам не вірив.

Слова Антошка дзвоном гудять йому десь в самому нутрі лоба! „Вїдається, вїдається...“

— А скільки то суд, адвокати і свідки зїли його кирвавиці? За юнту межу! Наситилися пявки його потом! Аби подохли! Вїдається?! І як маю це все подарувати?... Гм... вїдається! Правда! За ті гроші, що видав на адвокатів і гільометрів, купивби вже не одне стаяння..., але як тепер те все подарувати? — роздумував Яцко і за кожною думкою спльовував досадно геть аж за потічок!

Ні! Коли зачав, то вже і скінчу! Вїдаються?! Гм! Голота! — і з подвійним розмахом взявся далі змінять корито природнього бігу потока, а весняний вітер з полонин, торгався і бавився його довгим розкойдовченим волоссям і вигравав тугу гір, а потічок йому вторував і з буркотом плив собі десь, як думка Яцка...

— — — — — — —

Труп Яцка Фридового біля потока лежав три дні і три ночі, аж прийшла комісія з міста і найстарший фізик голосно вирік: „Удар серця“!

Ще не зовсім здорова Сидориха йшла за трумною Яцка і охкала:

Нехай свята земля буде йому пером! Ох! Ох!

Іван Лішнянський.

Про лемківську й бойківську загонову шляхту.

(Продовження).

Так брикала багата шляхта, магнати, пани, що подораблялися потом і кровю простого хлопа великих маєтків! Крім магнатів-панів, була маса в старій Польщі також бідної загонової, або ходачкової шляхти, яка нічим не ріжнилася від простого хлопа, і була така темна і не просвічена, як простий хлоп! Але, вона була вільна, не робила панщини, і була приписана до якихсь гербів, то є знаків, щоб її, як зійдеться, чи то на війну, чи на які збори, можна було розпізнати. Тими гербами ця шляхта дуже величалася і до нині величається!? Ці знаки-герби, пришивали собі до одягів, вирізували на мечах, на шоломах. Нераз сварилися, чий герб старший, билися за такі дурниці! Ця ходачкова шляхта управляла свою рілю як простий хлоп, була бідна і дуже зітсована, здеморалізована. Не хотілося їй робити, а панувати не було на чому. Тоді вона користуючи зі „злотей вольности“ нападала на сусідів, рабувала, нищила, розбивала чуже майно. До того ще польські магнати робили тоді бунти проти короля, як Любомірські, Зебжидовські, Радивили Стадніцькі, і другі, тоді запрошували вони до себе ту бідну загонову шляхту, давали їсти, пити, давали одяги, шаблі, і з так озброєною голотою (gołota) нападали на других магнатів, як Ст. Стадніцькі (Djabeł Łańcucki), або короля[1]). Ця бідна загонова шляхта любила дуже такі запросини панів-магнатів і тоді повстала пословиця: **trzymaj się pańskiej klamki!** бо тоді можна було погуляти. На Лемківщині в двох селах, а то в Добрій Шляхоцькій і в селі Лодині є така загонова або ходачкова шляхта.

Відки вона взялася?

Саме в 1402 році польський король Ягайло дарував трьом своїм слугам з Вулича (servitores de Ulicz) Юркові, Занькові і Дмитрові за вірну службу пусте поле, зване Добра в сяніцькій землі, за це вони зобовязалися служити сяніцькому замкові на всяку потребу, та переважно бути замковими посланцями. Розвозити старостинські накази по цілій Сяніччині, де староста прикаже, або як король зїде до Сянока, служити йому у походах як охороні, або як охорона старости та його урядовців. Діти і внуки цього Юрка, Зінька і Дмитра розмножившися, не хотіли вже слухати приказів старости, бо зачали себе уважати за шляхту, хоч правду сказати, не мали права до шляхоцтва! За яких сто літ їх намножилося багато, і вони від цього поля Добра, зачали писатися Добрянськими і ніяк не хотіли робити жодної служби при сяніцькім замку, не слухали старости, не сповняли його приказів; твердили, що вони підлягають тільки самому королеві та йому мають здавати рахунок. Проти них заносили сяніцькі старости вічні скарги до сяніцьких судових книг, і до короля[2]). Крім того жалувалися на Добрянів всі околичні сусіди, що вони на них нападають по ночах, крадуть, розбивають, підпалюють і вбивають. Раз підпалили вони містечко Тиряву королівську (нині Мриголод). Зчасом вони робили набіги по цілій околиці, аж до угорської границі, стали пострахом всіх околичних сіл, стали розбишаками, і як один учений назвав їх слушно „enfants terribles“ цілої околиці[3]). Шляхтою тоді вони не були ще, а мали титул kmethones[4]), serviles[5]), пізніше terrigenes[6]), вічно процесуються зі старостами, не хочуть як замкові слуги (serviles) сповняти своїх обовязків. Що не були шляхтою тоді, бачимо також з того, що ніколи не бачимо їх перед **земськими судами**, які були установлені виключно для шляхти, а завсіди бачимо їх перед городськими судами, що були установлені польським правом (1435) для всіх нешляхтичів[7]). Сиділи вони всі на руському праві, установленим ще за наших князів, — тому, що вони як українці-руси и прийшли до Доброї з Улюча, що з кількома іншими старими селами — як Вільхівці, Чертеж, Сільна Тирява, Гломча, Теребча, Лодина, Костарівці, Дубрівка — основано на старому українському праві.

(Докінчення буде).

—o—

[1]) Wł. Łoziński: Prawem i Lewem. Lwów 1913.

[2]) A. G. Z. XVI.

[3]) A. G. Z XI, XVI. [4]) [5]) [6]) Hejnosz: Ius Ruthenicale. [7]) тамже.

Хемічна Вирібня „МОТА“
Львів, ул. Перацького 38, тел. 268-56
виробляє: універзальний порошок, „Мота“ до миття, що одночасно дезинфекує та відновює; порошок незаступний в молочарському промислі і в домашньому господарстві. — Генеральне представництво перебрав „МАСЛОСОЮЗ“, Львів, Бартоша Гловацького 23.
Піддержуйте рідний промисл
Свій до свого по своє!

ПІД УВАГУ УКРАЇНСЬКІЙ МОЛОДІ.

Зближається незвичайний ювилей в історії українського народу — 950-ті роковини хрещення України. Гідне відсвяткування тої події є не лише нашим обовязком, але також Богом даною нагодою, щоб ми здали іспит нашої релігійної й національної зрілости, збудити новий підем українського духа, дати належну відповідь ворогам Христа, що топчуть і поневолюють українську землю.

За благословенням нашого Високопреосвященого Митрополита Кир Андрея, українська католицька організація „Орли“ — КАУМ підялася започаткувати та перевести в діло відсвяткування цього ювилею під назвою **„Свято Християнської України“.**

З того приводу Головна Рада Т-ва „Орли“ КАУМ у Львові звертається до всеї української молоді та українського громадянства з гарячим покликом доложити всіх старань, щоб якнайвеличавіше відсвяткувати це свято.

—o—

Новинки

— **Еміґраційні справи. Осторога перед затаюванням недуг.** Часто трапляється, що еміґруючі родини стараються при виїзді скрити факт реконвалесценції по зразній недузі якогось із членів родини (це здебільша торкається дітей). Ті родини не здають собі справи, що такі недуги, як кір, шкарлятина або віспа (навіть вітряна), які для недужого вже не є грізні (криза минула і зачався період реконвалесценції), всеж таки можуть заразити особи з окруження і спричинити епідемію між співтоваришами подорожі. Остерігаємо, що затаювання перебутої недуги наражує еміґруючу родину на зайві кошти приїзду до Варшави або до Ґдині, бо дуже основні лікарські оглядини, що їх переводить Еміґраційний Синдикат, виключають можливість перепачкувати недужого на корабель. На випадок викриття обявів пошестної недуги в еміґранта ціла родина мусить відбути кварантану. Кошти кварантини спадають на родини, що не зважаючи на остороги, свідомо на власний риск приїхали до Варшави або до Ґдині. Еміґраційний Синдикат приневолений у таких випадках поступати з цілою безоглядністю, щоб охоронити від зараження багато осіб і не наразити еміґрантів на евентуальне відіслання їх органами влади заморських країн із заморських портів.

— **Палестина — вулкан.** Плянном поділу Палестини на дві частини невдоволені також араби. Вони домагаються самостійности краю й уступлення англійської мандатової влади. В останніх днях були дальші напади арабів на жидів.

— **Поезії Шевченка португальською мовою.** В Куритибі в Бразилії вийшла книжка португальською мовою про Тараса Шевченка. В цій книжці є короткий життепис нашого поета з його портретом та 19 його поезій у перекладі на португальську мову. Цю книжку видав і поезії переложив заморський поет С. Калинець.

— **Максимальна ціна цегол.** Підчас засідання комісії для розгляду цін 19-го ц. м. у Варшаві устійнили максимальну ціну цегли по 62 зл. за 1000 штук. Ця ціна обовязує від 25-го квітня ц. р. Хто буде брати вищу ціну від назначеної, підлягати буде карі до 3 тисячі зл. гривни, або до 3 місяців арешту.

Українська, греко-католицька церква в Новій Веси, збуд. 1795 р. у Новосандеччині.

— **Громадський поліцай, чи напасник?** З Криниці-села пишуть нам, що тамошній громадський поліцай Еміль Ткачук допустився напасти на особі листоноша Маріяна Виґоди, видираючи йому українські часописи, адресовані до кількох тамошніх передплатників. Тим допустився не тільки проступку напасти на державному функціонареві, але заподіяв шкоду тим, до кого були адресовані ґазети. Почтовий оборот стає в Криниці-селі непевний. Невідомо ще тільки, чи в ту каригідну справу вмішалася вже вища поштова влада, якій подаємо цей факт до відома, а також поліція, згл. прокуратура.

— **Книжки на часі.** Ревізійний Союз Українських Кооператив рішив видати ряд книжочок, що творилиб підручну бібліотеку крамаря. Дотепер вийшло друком дві книжечки: дра П. Панченка: „Кооперативний Крамар" — ціна 60 сот. і Ю. Танчаківського: „Ґіґієна продажі споживчих товарів" — ціна 50 сот., з пересилкою 65 сот.

За наше краще завтра.

Даймо доказ нашої зрілости.

В одному з останніх чисел торкнувся „Наш Лемко" важного і під сучасну пору незвичайно актуального питання, а саме, як розбудувати наше господарське життя, зокрема молодий український промисл, та як роздобути капітали для тієї цілі. Це справа, що над нею роздумують найкращі наші економісти й тяжко якслід обговорити її в короткій статті, обчисленій на кілька ледви шпальт. Тому ми не підходитимемо до неї на цьому місці з наукової точки погляду, не писатимемо реферату на цю тему, а застановимося над питанням, як саме наш бідний Лемко своєю щоденною працею може причинитися до двигнення нашого господарського життя, та до розбудови українського промислу.

Є дві речі, що їх ми щиро поручаємо кожному Укрїнцеві-Лемкові. Перше — це кооперація, друге — це дрібна ощадність. Обі вони приступні й не тяжкі до переведення в життя. В кожному, хочби найбіднішому селі найдеться кількох свідомих громадян, що зможуть заложити кооперативу. Це річ на погляд невелика, але в ширшому вона має незвичайно велику вагу. З малих незамітних клітин твориться великий господарський орґанізм, великі кооперативні установи, що ними може гордіти кожний Українець. Чейже ніхто інший, лише кооперація витиснула з села пявку-жида, вона поклала край визискові всяких чужих посередників, вона вплинула на хоч дещо можливе, усталення ціни на

Добрий і певний зиск
дасть Вам
молочна господарка
якщо вести її будете по вказівках і під проводом тільки
МАСЛОСОЮЗУ

сільські продукти. Але її заслуга не менш у тому, що вона захоплює крім цього ще велике виховне значіння й можна сміло назвати її торговлю у наші руки, вона має школою громадського життя. Кооперація це добровільне обеднання членів, що має на цілі піднесення їхнього добробуту. Йде отже не про користь одиниці, а про добро загалу. Члени співпрацюють разом, щоб спільно зібрати овочі своєї праці. І ніде так не відзеркалюється характерність і моральна вартість людини, як саме тоді, коли вона сповняє всякі чинности, що довірені їй громадою. А це саме є якраз у кооперації.

Друге це дрібна ощадність. І знову же на перший погляд це маловажна справа. А проте яка вона важна! Щоб не заходити в теорію, наведемо примір з нашого таки життя. Є у Львові Кооперативний Промисловий Банк, що рік тому взявся здійснювати серед громадян ідею дрібної ощадности. В районових збірницях збирано кожного тижня малу квоту, почавши від 10 грошів. І складали не якісь богачі, але бідні зарібники та дівчата, що гнані злиднями прийшли у місто служити. І який вислід? Після одного року з цих дрібних, смішно дрібних, складок призбирався поважний капітал, бо з горою двацять чотири тисяч (24.000) зл. Це вже сума, що нею можна відчинити не один склеп та дати кільком меткім людям змогу незалежного існування. Скаже дехто: З чого цей бідний Лемко має щадити? Відповідаємо: Почисліть своїх дальших і ближчих кревняків, знайомих і незнайомих і спитайте, хто з них не курить. Переконаєтесь, що тільки одиниці не курять, а загал пускає кожної днини чимало грошей із димом. А за рік з цього виходять міліони. От як би так кожний, що курить зумів заощадити на тиждень хоч десяту частину цього, що він прокурить, то це був би вже великий поступ, поважний застрик у наше господарське життя. Розуміється, маємо тут на думці добре подуману ощадність, себто, щоб гроші щадати в своїх установах, а не тримати їх дома. Це справа не тяжка до переведення в життя, лиш трохи доброї волі та впертости.

Коли отже цих двох річей, що їх ми вище обговорили ми допнемо, тоді не треба нам побоюватися за долю нашого господарського життя. Воно сперте на твердій основі власного капіталу, заощадженого українським загалом йтиме шляхом сталого розвою й не лякатисяме ніяких перепон.

Ярослав Галич.

Від Редакції: Ми дуже вдоволені, що наші статті викликали живе зайнтересування в українській пресі, а саме щоденник **„Українські Вісті"** та незвичайно гарно редагований і цінний тижневик **„Правда"** додали ще від себе свої корисні завваги й доповнення до питання, як розбудувати та зорганізувати наше господарське життя. Зокрема з найбільшою приємністю помістимо вістку, що й наша Лемківщина бере живу участь у господарському змаганні, тому свідомі Брати у Лемківщині — всі до діла! Покажім світові, що й в Лемківщині живуть характерні люди!

Завсіди свіжу і здорову вудженину товщі мясо поручає

ЦЕНТРОСОЮЗ

в своїх крамницях: Ринок 2
На Байкі 8 Жовківська 170
Зибликевича 2 Кентшинська 21
Личаківська 50 Замарстинівська 36

Памяти примірного професора і громадянина

бл. п. професора Володимира Чайківського в Сяноці.

Зі смертю в дні 2. березня ц. р. бл. п. професора Володимира Чайківського зійшов у могилу другий, довголітній, заслужений і солідний український Вчитель і Педагог з сяніцької державної гімназії. У **своїх учнів, котрих він мав нагоду вчити, полишив Він дуже вдячну і милу память по собі.** Для учнів української національности мав Він серце щирого і доброго Батька, Приятеля й Опікуна.

Викладаючи в польській гімназії українську мову і літературу, які опанував й якими володів знаменито, старався Він у своїх учнів-Українців вповіти не тільки саме знання цього предмету, **але також і любов, пошану та привязання до своєї матірної мови і літератури і до рідної бувальщини...** Своїми приступними, глибоко змістовними і легко понятними викладами, в яких розкривав перед своїми слухачами-гімназистами всю величню красу і багатство української національної словесности і літератури, був справді в спроможности викликати, виробити та закріпити у них якнайбільші теплі почування, якнайбільше благородні і шляхотні пориви щирого українського ідеалізму і патріотизму!... Чи викладав „Слово о полку Ігоря", чи літературу з часів Церковної Унії, чи відтак Котляревського, чи Шашкевича, чи творчість Шевченка, чи поему „Мойсей", та взагалі літературну творчість Івана Франка, все і всюди старався Він розбудити у слухачів не тільки здорову й ясну національну свідомість, **але теж і благородну тугу за нашими національними ідеалами, та щире, синівське привязання до свойого Українського Народу і Батьківщини...**

А коли з настанням 1918 р. здавалося, що вже скінчилася наша довголітня мандрівка по дикій, пісковій, невольній пустині, що вже ось, ось дійдемо та вступимо до нашого національного Ханаану, що встане паралітик, замучений і розбитий на роздоріжжу, а під сильним гомоном труб національного нашого зриву впадуть грубі, чорні і вискі ерихонські мури, **тоді Покійний не міг здержатися від цього,** щоби не поділитися зі своїми учнями-Українцями райськими почуваннями свого національного підйому, внутрішнього щастя і радости!... Тодішні учні-Українці 4-ої гімназійної кляси в Сяноці дуже добре памятають **Його прекрасний виклад про наші національні змагання над Дніпром, а зокрема про пропамятний історичний Четвертий Універсал Української Центральної Ради в Київі,** виклад виголошений в часі найближчої лекції української літератури після 22. січня 1918 року. Або цей момент, коли то Покійний в дні 10. березня 1918 р уставляв перед сяніцькою церквою

Одинока українська **ВИРІБНЯ КРЕЙДОК,** листового ляку й до пляшок та шкільної крейди

„ЕТАН"

ЛЬВІВ 15, БОГДАНІВКА
вул. Проста 14 а.

Домагайтеся у всіх крамницях і кооперативах лише українських виробів.

ШНУРІВКИ тільки
ГРЕБЕНІ української фабрики
ЗЕРКАЛА
ГУЗИКИ **ГАР**
Львів, ул. Потоцького ч. 58.

українську гімназійну молодь в **ряди маніфестаційного походу,** яким тоді українська Сяніччина звеличала торжественно свято Берестейського мира й Української Державности над Дніпром...

І коли по тім усім остались тепер лише милі спомини, якби малося якийсь хвилевий сон про оглядання надземського національного раю, то в тих споминах слід теж відступити належне місце і для милої постаті бл. п. Володимира Чайківського — всім тим, котрі йому завдячують скріплення, поглиблення й утревалення азбуки свого національного освідомлення образування і чуття... І коли Покійний ненадійно відійшов від нас тілом у могилу, а душею до вічности, **не маючи змоги побачити нашого національного Ханаану,** за котрим так благородно тужив, то вшановують з почестю Його память не лише ті, котрі відпроваджували Його тлінні останки на сяніцьке кладовище, але теж і ті, що далеко або блище поза Сяноком, що вже від давня на осятнених становищах... Ті, котрих Він на будуючих, прекрасних примірах з нашої історичної бувальщини і літератури навчив, як мають **трудитися, працювати** і **терпіти** для свого рідного Українського Народу і Батьківщини!... Вічна Йому Память!...

Бувший учень-Українець.

ЯК куримо — то лише найліпші
паперці і тутки
(повноватки)
„КАЛИНА"
Української фабрики Кооперативи „Будучність" у Тернополі

Через москвофільство до безбожництва й комунізму!

Що **москвофільство,** як всюди, так і зокрема на Лемківщині **провадить** у своїх наслідках наперід **до російського православія, або таки прямо до безбожництва і комунізму;** це випливає так із самої природи речі, як теж і з конкретних фактів, які мали і мають місце на Лемківщині.

І так по перше: Коли йде про тему природу речі, то грунтом, на котрому найперше принявся, закорінився і поширився, та найдовше держиться інтернаціональний комунізм — це **Московщина** — вразі своїм казьонним, схизматицьким православіям... Одначе, хоч у теорії цей комунізм є інтернаціональний, то у практиці тим топографічним і динамічним осередком, довкруги котрого скуплюється цей погубний рух, це таки Московщина, себто теперішня, большевицька Росія!... Тут посилює свої впливи так московське, як і міжнароднє жидівство, тут збирається і знаходить захист усяке, суспільне шумовиння світу, **ту вкінці** — під сучасним сталінівським режімом — **вигідно, безпечно і тепло вилігується і вигрівається московський, так державний, як і національний імперіялізм...** Цей імперіялізм, котрий ніяких ні державно-самостійницьких, ані національно-культурних стремлінь інших чужих націй на своїй території не терпить і не зносить, але **кожний, найменший навіть їх прояв безпощадно нищить і нівелює!...** І це є як раз ця найспільніша і найсуцільніша точка, на котрій сходяться, та на котру погоджуються **всі москалі,** так комуністи, як і некомуністи, та котра усіх Москалів-Росіян, — без ріжниці їх суспільних напрямків і переконань, — обеднює в одну, нерозривну цілість!... Словом, **комунізм** під проводом і в перебіці Сталіна **вчить тепер думати, стреміти, бажати і хотіти національними категоріями й аспіраціями Москви!...**

Відси то **москвофільство,** котре національно орієнтується на Москву, поблажливим і прихильним оком дивиться теж і на комунізм, котрий, нівелюючи безоглядно і жорстоко усякий, найменший відрух відрубного, національного життя поневолених Москвою народів, таку велику прислугу робить для національного і державного імперіялізму Московщини... Доки на кремлівському престолі засідав білий цар, доти москвофільство убожало й обсипувало білого батюшку-царя... **Колиж одначе цей московський престіл обняв червоний цар, від тоді москвофільство — вже силою свойого природного напрямку — стало гравітувати як раз до цього червоного, московського царя...**

Стільки з области теоретичного відношення москвофільства до комунізму...

А тепер факти!... **Пилява,** перша на Лемківщині, **перейшла в 1926 р. на російське православія — тому, що у ній було поширене москвофільство, а разом з ним була вкорінена фанатична ненависть до католицизму й українства!...** Одначе зараз же показалося, що перейти на російське православія — це для Тилявої під сьогоднішню пору ще замало, бо це за слабо її уподібнює до теперішньої, себто червоної, большевицької Москви!... Отже, що зробити? Закинути вже і само православія, а **перейти вже таки на цілковите безбожництво й комунізм, бо такою під сучасну пору є офіціяльна Москва!...** Що подумали, те і зробили!... Згодом більша частина Тилявої стала вже **наскрізь безбожницька і комуністична,** підчас коли менша, слабша, хоч ще дещо віруюча части а Тилявої не має вже тепер ніякого голосу, ні значіння, ані теж сили!.. В часі відправи „православних" Богослужень у т. зв. „кулку", то **вже таки прямо плюють одні на других,** бо так їм наказує етика і мораль большевицької Москви!... А не треба забувати, що це т. зв. „кулко" — то **домівка місцевої читальні Качковського,** в котрій гуртувалися і гуртуються усі передові москвофільські елементи громади...

Другий приклад, як то москвофільство веде на Лемківщині до комінізму — це **Мисцова!...** Розуміється, **не ціла Мисцова,** бо вона у своїй подавляючій більшости віруюча, католицька й українська, тільки ця незначна горстка, котра, **згуртована в місц. читальні Качковського, улягала розкладовим москвофільським і комуністичним впливам...** Серед цеї якраз горстки знайшовся такий комуністичний діяч й організатор, як відомий в там. околиці, а відтак провокатор, як відомий А. С., **(що то тепер знаходить такий послух і довіря в Римановi!..),** довкруги котрого і дальше гуртуються всі розкладові елементи парохії і громади!... І якщо Мисцова в критичнім для неї

СИНКА до БІЛЛЯ
помадкова
і коронова
з української
фабрики
„ЗОРЯ“
Львів, Кордецького 51 О. Левицька і С-ка
вдоволяє кожну господиню

періоді не пішла шляхом Тилявої, **це вже заслуга місцевого Отця-Душпастиря, Українця, котрий своєю ревною і жертвенною працею, та своїм мудрим проводом серед** шуму і ударів найтяжчої борні **перевів цю парохію ціло і щасливо** та боронить її мужно й успішно дальше перед ворожими затіями, так місцевих, як і позамісцевих москвокомуністів!..

Або в **Королику Волоським?...** Хтож то викликмвав тут фермент, та писав **московською мовою** скарги до Римнова на місцевого о. Душпастиря-Українця, **чи не москвофіли-комуністи?!...** А хтож тут отримав кару довго-місячного криміналу за свою комуністичну діяльність, **чи не місцеві москвофіли** і комуністи?...

Дальше!... Доказів на тісне, першоступневе в прямій лінії споріднення москвофільства з комунізмом на Лемківщині можна би множити на десятки і більше... Тут ще тільки на один, конкретний факт звернемо особлившу увага!.. Саме спитамео: З яких то кругів **вийшов проект переселення згл. еміграції наших Лемків на московсько-большевицьку Сибір?...** Відповідь: **З москвофільських!...** Всім прецінь знаний є автор і пропаґатор цього проекту **москвофіл,** інж. Дуркот, котрий за свою комуністичну діяльність мусить покутувати в Березі!... Всім ще свіжо у памяти **москвофільська** брошура „Лемковина Сибір“, котра пропаґувала й дораджувала переселення наших Лемків на Сибір!...

Словом, **москвофільство на нашім грунті — це свойого роду форпочта вже не тільки самого російського православія, але прямо явного безбожництва і комунізму!...** І так довго, доки Лемківщина не отрясеться зовсім з москвофільства, доти не звільниться вона теж і від московської схизми, та від вірних її союзників, а це сектянства і комуністичного атеїзму!... Так про це однодякам і устронякам треба би знати.

—o—

Шукаймо способів рятунку!

Про наші управні грунта.

Майже коло кожної нашої хати знаходиться городець, на котрім росте капуста, бараболі, деяка ще городовина, або тут телятко пасеться, або таки загорода заросла хабаззям. Можна тут завести дуже гарні яринні городці та далеко краще їх використати. Треба лише вичистити хабаззя (з котрого будемо мати дуже цінний погній, т. званий „компост“), вчасною осенею ріллю підкинути, опісля згноїти та на зиму глибоко переорати (поглиблювачем, щоби не викинути мертвицю наверх). На весні відповідно площу поділити та садити ярину.

Не будемо підбирати „люксусових“ ростин, лише садім ростини такі, котрі удаються, а саме: всякі капусти, цибуля, часник, морква, шпінак, редька та білкові ростини, як: фасоля, біб, горох.

Збут на ярину маємо гарний, а дохід буде далеко кращий, як зі збіжжя. Візьмім прим. часник: за одну головку часнику платиться 5—20 сот., пересічно 10 сот.; на 1 м. кв. будемо мати 25 штук, або з одного метра квадратового 2 зол. 50 сот.

Кромі того, що ми за ярину могліб мати гарний гріш, малиб ми добру і здорову поживу.

До провадження яринних городців не потрібно аж надто великого знання, й кожний, прочитавши відповідну літературу, може сам практикувати та набирати досвіду. Не треба лиш першими невдачами зражуватись, а витревало й розважно цю ділянку розширювати.

Застановіться, лемківські селяни, над тою господарською галузею, бо з неї можете мати гарні зиски.

На наших орних грунтах уже подекуди можна завважити зміну на краще. Люди вже бачуть, що при „раціональній“ управі ріллі можна мати кращі доходи, що далеко краще поплачувалася б господарка годівельна, як теперішня збіжева. Але, щоби завести годівельну господарку, мусимо подбати про відповідні паші, відповідні штуки молочної худоби, та про збут молока через Районові Молочарні.

Управну площу треба поділити та завести плодозмін і ростини по собі чергувати. Бодай одна пята орної площі повинна бути засіяна пашними ростинами. Дальше підуть: окопові, ярі та озимі; подумати треба й над управою промислових ростин, як лену, конопель, кмену, ріпаку та інших, котрі дуже старанної управи та навоження не потребують, а дохід з них далеко кращий, як зі збіжжя.

Рілю тримати в культурі, — не допустити до того, щоби буряни окрадали її з поживи, тому зараз по зборі підкидати, а на зиму „зяблити“.

Головно під окопові ріля має бути справлена восени, а не тримати її в облозі аж до весни, та на весні орати (що скиби можна цілі кільометри тягнути), бо на так справленім грунті не може бараболя вирости.

Зібрані плоди треба вміло використати. Не будемо продавати конюшину, коли її можна перемінити на дорожчий продукт, яким є молоко. Таксамо не будемо годувати дурно коней, як на них роботи не маємо, а свою роботу обробимо коровами. Очевидно, також не будемо тримати коров „дармоїдів“, але заведемо добру молочну расу; чи то через перевибір свої штуки поправимо, бо не все одне, як корова при зїданні однакової скількости паші дасть 5, чи 20 л. молока й чи те молоко буде мати 3 чи 4 відсотки (%) товщу.

Отже і в провадженні рільної господарки мусимо шукати нових метод та впроваджувати нові способи. Маємо мати отверті очі, життевий сприт і найголовніше, охоту. Охоту до життя, а тоді будемо старались здобути все, щоби наше життя зробити бодай приблизно „людським життям“.

Не нарікаймо на наші гори, бо в наших горах криються багацтва, лише треба їх знати здобути! Замість нарікати і бідкатись з горя, — перестаньмо це горе заливати жидівською шпіритайкою й вином, а обернім наші гроші на нашу освіту, тоді побачимо перед собою кращу будуччину і станемося справжніми людьми, а не бідаками.

Михайло Ревак.

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ
Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми
„SEROVAC“
СП. з О. О.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Телефон 201-07.
Поучення висилається на бажання.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Вірхомля Мала (Мала Верховня), українське дочерне село, віддалене 3 км. від парохії Вірхомлі Великої, коло Мушини.

Вітрилів, віддалений 2 км. присілок від Кінського, з українською греко-катол. церквою св. Архангела Михаїла, збудованою в 1813 р., до Сянока понад 20 км.

Війське, українське село, віддалене 9 км. від Сянока, з українською греко-катол. церквою святих Косми й Дамяна, збудованою (мурованою) в 1804 році (перша церква була з 1629 року); відоме село з українських княжих часів. Тут була теж давніше ткацька школа.

Войківка, приналежне сільце до Ріпника, в Коросненській окрузі.

Войкова, українське село, віддалене 12 км. від Мушини, 56 км. від Нового Сонча, з українською греко-католицькою церквою святих Косми й Дамяна, збудованою в 1792 році; до залізниці в Поворознику 6 км. Село відоме вже в XV. сторіччі, одне з найдавніших сіл у Лемківщині.

Волиця, українське, віддалене 13 км. село від Сянока, 4 км. від містечка (суд) в Буківську, від залізниці 8 км. у Новосільцях-Гнєвош; у селі українська греко-католицька церква збудована в 1826 р. Село поселене в XIII. сторіччі. (Давніше Велика й Мала Волиця).

Воловець, українське село віддалене від парохії в Кривій 5 км., з українською греко-катол. церквою під Покровом Пресвятої Богородиці, збудованою в 1880 році, колись самостійна греко-католицька парохія, прилучена до Кривої в 1819 році. Волівчани перейшли на православя в 1927—1928 році

Володж (Волош, Волоше—гляди Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р.) велике, гарне, українське село з українською мурованою греко-католицькою церквою Воздвиження Чесного Хреста, збудованою в 1905 році. Село поселене в XIV. сторіччі, відоме зо судових документів Сяніцької округи.

Волтушова, українське дочерне село Дошна, з українською греко-катол. церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1899 р., відалене від Риманова 9 км.

Воля Володська, присілок Волоші в Динівській Окрузі, до 1935 року приналежний до парохії в Селиських. До містечка Динова 6 км., до Березова 31 км.

Воля Вижня, українське дочерне село парохії Волі Вижньої (Яслиської Волі) з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1891 р., до Риманова 24 км.

Воля Крецівська, дочерне село парохії Креців, віддалене 4км. від Волоської Тиряви, 17 км. від Бірчі та 40 км. від Добромиля.

Воля Нижня, велике українське село, заселене вже XV. сторіччі, з українською греко-католицкою церквою Перенесення Мощей св. Отця Николая. До Сянока 47 км., до залізниці у Вороблику Шляхоцькому 27 км.

Воля Цеклинська (давніше Фалатівка), українське село коло Цеклина, в Жмигородській Окрузі, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1774 році, відновленою в 1903 році; до Цеклину (пошта) 1 км. до Змигороду 11 км. Село відоме вже в XVI. сторіччі з ерекційних документів.

Вороблик Королівський, (Торговці), велике українське село, віддалено 7 км. від лікувальної оселі Івонич, 5 км. від Риманова, з українською греко-католицькою церквою муруваною в 1888 році, Успенія Пресвятої Діви Богородиці, відоме вже в XV. сторіччі з королівських привілеїв та поділу (1448 р.) між спадкоємців тодішнього власника Петра Смольницького.

Вороблик Шляхотський, українське велике дочерне село Королівського Вироблика, з українською греко-катол. деревляною церквою, збудваною в 1879 році; село положене над річкою Табор, залізниця в місці; відоме вже в княжих часах.

Вроцанка, колись українське село в Короснянщині, відома з того, що мешканці того села працювали вже в 1448 році при направі парканів на княжому замку в Сяноці.

Вуглівка, українське село, що в 1453 році належало до Сяніцької землі, перейменоване сьогодні на Ванівку, з урядова Венглюфку.

Гальбів, українське сільце віддалена ½ км. від парохії Дошниці, біля Змигороду, в Ясельській окрузі. Початки села невідомі, ані теж місцеве населення не знає ніякого важнішого переказу.

Ганцльова, оселя в „Ланцутській окрузі“, заснована біля 1381 року німецьким поселенцем Ганзелем Лянґом на основі магдебурського (пізнішого права), перші оселі в західніх Карпатах поселювано на українському праві, пізніше на волоському, німецькому, магдебурзькому та польському праві (королівські привілеї).

Ганьчова, велике українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1871 році, у Горлицькій окрузі, основан на волоському праві біля 1528 р. Першу українську греко-католицьку церкву побудовано в селі в 1653 році. Ганьчову перед переходом на сильно розагітоване православія (1924—1928 рр.) зберіг Впр. о. канонік І. Титар, ідейний та ревний український душпастир. З Ганьчової до Горлиць 32 км. (залізниця), до Устя Руського 6 км. (пошта). На гальчівських полях невикористані джерела лічничої води.

Гарта, село віддалене 7 км. від Бахіря в Динівщині, в 1436 році належало до Перемиської округи, у цьому році перемиський кастелян Микола з Виснича (родом українець — гляди „Західне погоранче Галицької Держави між Карпатами та долішнім Сяном (з картою) — Мирон Кордуба — Записки Наукового Товариства імени Шевченка том CXXXVIII—CXL, Львів 1925) захопив це село разом з Бахірем і двором, Динівцем (теперше динівське передмістя, Ходорівку, Годле (теперішні Годлі Склярські), Гижне, Лубно, Невістку, Глодне (тепер Глудно), Ізбицю, Іздебки, Сідлиська (Селиська), Липу (Липник). Волоше (Володз) і Вару та прилучив до своїх дібр у Динівській окрузі.

(Далі буде).

Роман Антонович.

Як говорив Бескид.

Продовження

Ніч уже прикрила гори і всюди було тихо. Лиш час до часу одзивались далеким пошумом старі бори. Митриха на присьбі далі пускала поводи своїм страшним думкам. Страх збирав її, коли думала про Сьліву, що на Марьку оком кинув. Воно то буяло по зелених лісах і тому бундючне, — втихомирювала себе Митриха. А Марьку вона дуже любила. Одинокою дитиною в неї була...

— Слава Йсу! — почула нараз Митриха. То ви вуйно?

Вона зірвалась з присьби й запаскою протирала очі.

— Та я — відповіла і прошиваючи темінь ночі зарошеними очима впевнювалась, чи то направду Павлів Васька, що в гайдуках колись служив у дворі і його „Гнидою“ прозивали.

— То ти Васька? — бовтнула — чого хочеш? Митриха недолюблювала Ваську, так як і всі, бо ще з часу як гайдуком був — памятала його, як лизався і на людей доносив. Прикидався щирим приятелем, між хрещених ходив, по відпустах, весіллях, до коршми і все старшому гайдукові говорив, а той панови. Знали його, знали. Він то тепер загаздував на стражниківці на Фолюші, яку дістав від пана за гірну службу й женитись збирався. Навіть пан йому на те дозвіл дав. Крутив очима по дівчатах і від часу двох місяців крутився коло Сипкового хутора. Разів зо два і з Марькою говорив. І старому Митрові оповідав якто там на Фолюші у нього. Скільки овець у нього, що пан йому на все дозволяє. Чванився, що попав у ласку пана тоді, як на нього напали збійники на зиндранівській дорозі в лісі і він урятував його від смерти. Глядів за Марькою і хотів її за жінку собі взяти. Правду сказати, влюбився в неї, як кіт у сало.

— Чого хочеш, Васька? — повторила Митриха.

— Чув'єм, що гуг у вас діялось. От чортові гайдуки лихо коять. Хрещеним спокою не дають.

— Ти відав забув, що сам гайдуком був — відрізала стара.

— Було тай минулося — глухо відповів Васька.

— Говори собі — думала Митриха, знала його, знали його всі. Він завсіди був як рядиночка.

— Знаєте, вуйно, — говорив Васька — то таки треба панів слухати. Марька зле зробила, що старшому гайдукові таке нацабанила. Він тепер мститися буде. Лізти буде щораз у хутір і їй спокою не даватиме.

Власні слова „Гниди“ морозом пішли йому по шкурі. Ще той клятий Сьліва відбере йому Марьку— блиснуло йому в голові.

— Знаєте Марька мусить покірніше обходитись. Пани все можуть зробити.

Митриха зітхнула.

Гнида вичув душевний зойк Митрихи і страх перед утратою дорогої доні і на тій ватрі хотів жарити свою печеню.

— Знаєте, вуйно Митрихо, ви б Марьку заміж дали, тоді й клопоту з тим страхом за неї менше було б. Чоловік, усе чоловік. Постояв би за неї. А Марьку можна би звінчати з добрим газдою. Краса вона, ой краса...

Тут немов кіт облизався „Гнида“ і говорив дальше:

— От, ви хочби мені віддали її за жінку. Я і в пана в ласках і грошей у мене трохи і овець нівроку випасається на панських полонинах і хуторах, стражниківка. Жила б у мене як муха в маслі. І пан та гайдуки не торкали б її. Га, як думаєте вуйно Митрихо?

Митриха не сподівалася такого. Знала, якими очима Марька дивилась на „Гниду“ й тому нічого не відповідала.

— Знаєте, я газда добрий і шанував би її.

І знову стало тихо. Митриха мовчала. Зпоза бору на обрію усміхнувся повнею місяць і відсувався від обрію все дальше дорогою по небесному рядні.

Тишу перебив Митро, що вертав з двора. Як його побачила Митриха, метнулась у хату. Сердита була на себе, що забула за вечерю. Миттю вбігла до хати, засвітила скалку, затопила в печі й наставила воду на кулешу. Потім вийшла з хати, цікава, що говорили в дворі.

Та не дуже то веселої приніс Митро з двора. У дворі наказали йому, щоб завтра досвітком Марьку до двора післав, до кухні. Як не прийде, так самі канчуками приженуть. Це все наробив той Сьліва, новий старший гайдук.

Митриха слухала слів Митра і нічого не сказала. Закусила зуби й нахмарена мовчала.

А гірські бори шуміли... шш... шш,,, і нагадували Митрисі своєю піснею цю таємну розмову, яку нераз від них чула...

Розмова борів доходила вже до плаїв і в хуторах залишала свій відгомін. І цей таємний відгомін гладив зболілу душу Митрихи та їй легче ставало... Ех...

Всі мовчали заслухані в розмови борів. Лиш під черепом у Васька кипіла праця. Він пошумів не чув.

*

У двір попасти молодій дівчині, це була велика гімста на хрещених — пятець Божий. Пани нарочно вибирали у двір гарні дівчата, спершу як послуги до покоїв, і робили собі з них наложениць. Коли їм надоїли, передавали гайдукам, службі, а нарешті віддавали заміж своїм заушникам в селі чи де на хуторах. Таке лихоліття переживали наші сільські дівчата в той час по різних дворах ген від Бескиду по Дніпро, Кубань і широкий Дін, а принесла цю трагедію пляма новітніх часів — панщина й піддаство.

Таке воно й діялось у дворі Ерліхгофа в Дуклі.

*

Васька „Гнида“ чув нещастя старих Сипків, хоча вони обидвоє не давали цього по собі пізнати. Хитрий був. Солодка картина в його уяві, яку голубив теплом свого єства — казала йому, що час наспів, щоб добути для себе Марьку. Ех, Марька... Як би ти знала, як я хотів би тебе мати за жінку.

— Знаєте, вуйку Митре — кинув він у прикру мовчанку, коли Митриха знову пішла в хату — тому нещастю можна би зарадити.

Старий Митро не ворухнувся, заслуханий у твердість свого життя, яке всуміш зі співом борів перенизувалося крізь його мозок і добігало до межі, на якій мусіло важне щось вирішитись. Слова Васьки прорвали йому нанизаний шнурок і він зачав слухати, що говорив Васька далі:

Далі буде.

МАНДРУЄМО ПО РІДНОМУ КРАЮ.

Пять кільометрів на північ від Криниці-Живця лежить маленький присілок Гута; тут перехрещуються давні комунікаційні шляхи, що ведуть з Нового Санча на Угри, через Тилич, Орлів і Грибів — Підкарпаття. Одна частина цього присілка належить до села Крижівки, друга до Мохначки Вижної. Відсіль яких чотириста кроків дорогою в напрямі до Грибова в сторону до Нового Санча відкривається перед нами питомо лемківський краєвид. Ген, як далеко оком глянути, скрізь гори, ліси та гірські нивки. А тут-же під нами, наче на долоні, на просторі півтора кільометра здовж вказного шляху, який в 1806 році перебудовано на „цисарку", порозкидані, або групками причіплені до землі, усі однакові хижечки, разом 30 хат з 226 українцями греко-католицького обряду, та наче на глум одна жидівська рідня доповняє село Крижівку (з урядова „Кржижуфка"), мабуть так назвали від перехрестя (крижування) над селом двох шляхів.

З гори сходимо до села. Дивує нас, що відсіль не доглянули ми ані одної більш окремішньої будівлі в селі; справді не має в селі ані церковці, ані школи. Крижівчани належать до парохії у Великій Ростоці. Туди теж вони посилають своїх дітей до школи (навчатися „лемковскєго") — недалечко, бо всього 2 кільометри. У самому селі — відколи це село селом, не було ніякого нашого культурно - освітнього товариства та прояву живішого суспільного життя. Вправді ростіцька кооператива заложила в Крижівці в 1928 році свою філію, одначе філія не вивязалася з покладуваних на неї надій, тому їй зліквідували, зновже господар, в якого приміщено філію, осушав на її місце крамничку, але й вона скоро з браку торговельного хисту й розрахунку тощо діловости власника, перестала існувати, або збанкротувала. Пізніше, коли наладжували збірні волости і Крижівку силоміць намагалися прилучити до Великої Ростоки, Крижівчани — ногами й руками відхрещувалося від такої злуки, натомісць дали собі заложити під носом „звйонзек" резервістів і всі крижівчани записалися до того звязку; платили вкладки, вправляли (робили муштру), і Крижівка залишилася дальше відрубним сільцем та „звйонзек" заснітився. У селі дальше по старому, воно преспокійно хропить і приглядається разом з мохначанами, як на Гуті вироснула каварня „Злоти Рут", де в літі й зимою криницькі літники, в часі своїх прогульок заїдають різні лакомінки. Від цих брали собі приклад у неділі або свято крижівчани, мохначани, солотвиняни, ба — й деякі ростоцани частували себе винцем, пивцем, щоб жидок на збанкротував.

Але вертаймо в село. Крізь село тече річка, невеличкий потічок званий „Ярком". Ярок вливається під Ростокою до річки Камениці, що рівнобіжно зі шляхом до Нового Санча вливає свою водичку біля Нового Санча до Дунайця. До Ярку вливаються ще чотири менші потічки: Шовтисі, Чупаків, Олесьневичів і Мощарів.

Поля з північної сторони села звуться: Гриничник, Завій, Кружки, Піперечина, Пасічки, Паленица, Нижний і Вижний Кут, Лязки, Чертеж, Полянки; з полудневої: За-водом, Убочи, Убіч, Поланок і Піперелісок.

Назвиська живучих господарів у Крижівці: Вітяк, Жовнірчик, Бобяк, Галик, Ціхонь, Коляр, Домбровський, Сова, Станько, Грогожник, Захарський, Бедрінь, Соламон і Матіевський. Переказ каже, що в давнині була в селі українська церква, але в часі татарських нападів спалили їй і ціле село азійські дикі орди наїзників. До парохії в Ростоці прилучено село приблизно в 1636 році. Перед світовою війною вироблював у Гуті якийсь Кравс (пришелець зо заходу) на більшу скалю боднарські вироби, котрі розвозили крижівчани по доокольичніх селах та їздили аж на Угорщину. Сьогодні крижівчани не мають ніяких заробітків поза своїми господарками, хіба деколи припрягають своїх коней до жидівських шкап, щоб виїхати до Гути. В часі війни був жид війтом, бо не було в селі ані одного письменного.

Пращаємося з Крижівкою, що й вона віднайде себе, та по кількох хвилинах ходу скручуємо з головного шляху в ліво та входимо до Великої Ростоки. (Далі буде.) **н-ка.**

—o—

ГУТА КОЛО БЕРЕЗОВА.

Дня 7. березня ц. р. аматори зі Селиськ, заходом Кружка Союзу Українок уладили виставу п. н. „Данило чарівник" у Гуті. Хоч дуже погана погода була в цьому дні, одначе гостей на виставі було багато, та за це належиться їм щира подяка.

—o—

ІЗДЕБКИ В ДИНІВЩИНІ.

Дня 21. березня ц. р. заходом читальні „Просвіти" в Селиських відограли виставу п. н. „Рідна кров" в 4 діях в салі „Українського Народнього Дому". Аматори вивязалися дуже добре зо своїх завдань.

Цю саму виставу вони уладили дня 28. березня в Іздебках у домівці читальні „Просвіти". Незвичайно прихильно відносяться до гостей і здоломіг влаштувати виставу в Іздебках Впр. о. канонік Орест Калужницький що так матеріяльно як теж і морально у великій части причинився до цього культурного діла. З цього приводу за високо ідейне поперття та поміч аматори з Селиськ складають оцею дорогою Впр. о. канонікові якнайщирішу подяку.

—o—

ЛОДИНА БІЛЯ МРИГОЛОДУ.

До нашого села приплентався якийсь „промисловець", що продавав камінці до запальничок і сахарину. Коли громадський писльнець при помочі других людей відобрали від нього товар (бо згідно з наказом треба конфіскувати такі товари від дурисвітів), переконалися, що він продавав людям звичайнісіньку соду посипану цукром замість сахарини. Шкода лише, що не зсолодили йому задньої части тіла, так, щоб він більше не показувався в наші села та не дурив бідний нарід.

Не вільно нам забувати,
що всілякі ЦУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
Й СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво
української фабрики
„ФОРТУНА НОВА"

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МАТЕРИ.

У першій половині травня кожного року сходить український нарід торжественно день української матері. У цьому дні віддаємо прилюдний поклін і пошану нашим жінкам-матерям за їх геройську посвяту й любов при вихованні своїх дітей. І наша свята Церква глибоко поважає побожних, чесних матерей та віддає їм належну честь. Тож і ми українці на Лемківщині вшануймо День Матери відповідними викладами та академіями. Звіти просимо присилати нашій Редакції, щоб ми могли поділитися цією радісною вісткою з нашими Дорогими Земляками за океаном.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.

в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ДОКАЗ ОСОБЛИВОЇ ЛЮБОВИ СВ. ВІТЦЯ.

З початком березня ц. р. наш перемиський Епископ Впреосв. Кир Йосафат Коциловський був у Римі. Св. Отець був тоді ще хорий. Коли ж Він довідався, що є в Римі наш Епископ, приймив нашого Епископа у себе, випитував про вірних, заохочував до витривалости в трудах та уділив апостольського благословення для всіх Українців греко-католицького обряду.

—o—

БОРОТЬБУ НА СМЕРТЬ І ЖИТТЯ

з комунізмом заповів премієр, генерал Славой-Скадковскі на зїзді міст у Варшаві.

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

ВЕЛИКОДНИЙ ДЗВІН КЛИЧЕ ДО ЦЕРКВИ.

Як світ світом, а Лемківщина Лемківщиною, не діялися в наших українських селах такі дива, як саме в Полянах Суровичних.

Про мешканців цього села недавно ми писали, сьогодні додаємо ще стільки, що це село одне з найкращих у Лемківщині, його мешканці свідомі, характерні та чесні господарі. За те вони обходили Празник Христового Воскресення без свяченої пасхи, не мали впродовж цілих свят Богослуження в своїй гарній церковці. До того ще названо їх за те, що прийшли до тзв. ап. адміністратора впімнутися за свойого дорогого Отця Душпастиря, Впр. о. Степана Ядловського місцевого пароха — якого перед самим Великоднем безпідставно суспендовано.

Оце слова того, що прийшов у Лемківщину місійну акцію повести, щоб зєднити під прапором одної греко - католицької Церкви цілу Лемківщину.

Нічо, дорогі сестри і браття Полянчани, передержіть мужно ще й цей хрестик, Бог є на небі, ваші терпіння Христос вам нагородить. Не падайте духом лише разом підіть до вашої церковці, заберіть в шу невинну дітвору перед престол Пренепорочної Матінки Божої, просіть Христа Царя гарячими мольбами, щоб Господь дав усім нам силу видержати.

Це буде наша найкраща подяка за нашого невинного Отця Душпастиря. Будьте покірні й мужні у Бозі, Бог наш Батько. Одначе в імя правди дальше обстоюйте та всіми культурними способами домагайтеся вам належних, Богом даних прав. Перед нічиєю

Всі купують і вживають
тільки
цикорію й солодову каву „ЛУНА“
і підмінку кави „ПРАЖІНЬ“
з кооп. фабрики домішок до кави
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“
ЛЬВІВ

самоволею не покорюйтеся, але теж не пристрастями, лише здоровим розумом поводіться у вашому домаганні і вчинках.

—o—

ЛИСТУВАННЯ.

На весіллі Івана Савчишина в Мокрім зібрано 2.05 зл. на пресовий фонд „Н. Л.“ Щасти Боже!

Вп. Марія Вислоцька в Чорній Воді: одержала цілорічну передплату від Стефана Шимчака з Філядельфії з братнім поздоровленням кращої долі.

Вп. Василь Ковальчик з Мушинки: має заплачено по кінець грудня 1937 з Нью-Йорку. Привіт.

Вп. Антін Тутко в Регетові Виж. і Дмитро Завійський в Кросні: мають вирівнану передплату з Америки (Ватерлієт) по кінець червня 1938 р. Гаразд.

Вп. Вікторія Габлинська в Ліську: одержала з Кракова передплату по 31. III. 1938 р. Привіт.

Вп. М. Нісевич, Добра Шлях:: заплачено по кінець 1937 р. Гаразд.

З Лабової 1 зл. писанка Рідній Школі. Хто черговий?

Вп. Др. Б. Баранецький, лікар дентист у Львові, ул. Миколая 23, подарував кілька партійних книжок і календарів для Лемківщини. Спасибі.

—o—

„ДИТЯЧІ САДКИ НА СЕЛІ В ЧАСІ ЛІТНИХ РОБІТ“.

(Ціна: 1.10 зл., з пересилкою 1.50 зл.).

Постарайтеся конечно заснувати в своїй місцевости **Дитячий Садок** на весну 1937. Як це перевести в життя — довідаєтеся з брошурки п. з.: **„Як закладати і вести дитячі садки“.** (Ціна: 50 сотиків).

Ті 2 книжечки дадуть кождому всі потрібні інформації. Потрібні книжечки з образками для Провідниць таких Садків має на складі **„Світ Дитини“**, Львів Зіморовича 2.

Земельний Банк Гіпотечний
Акційна Спілка — Девізовий Банк.
Централя: Львів, ул. Словацького ч. 14.
Філія: Станиславів, ул. Собіського ч. 11.
Телефон ч. 203-82, 252-92. Тел. адреса Землебанк-Львів.
Конто ПКО. (Варшава) ч. 149.000.
Конто ПКО. (Львів) ч. 500.170.
Жировий рахунок в Банку Польськім у Львові. Акційний капітал зол. 5.000.000. — Власна каменица. ВИКОНУЄ всякі банкові чинности, КУПУЄ і ПРОДАЄ цінні папери, КУПУЄ девізи, валюти по курсі дня на найкористніших умовинах, ПРИЙМАЄ і ВИПЛАЧУЄ вклади в золотих і золотих в золоті. ПЕРЕВОДИТЬ інкасо у всіх місцевостях краю і на чужині, ПОЛАГОДЖУЄ перекази заграницю до всіх місцевостей світа, ПРИЙМАЄ вплати на вкладкові книжечки платні оказателеві. У всіх краях Европи й Америки власні кореспонденти.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 11 (83)

Львів, 1-го червня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

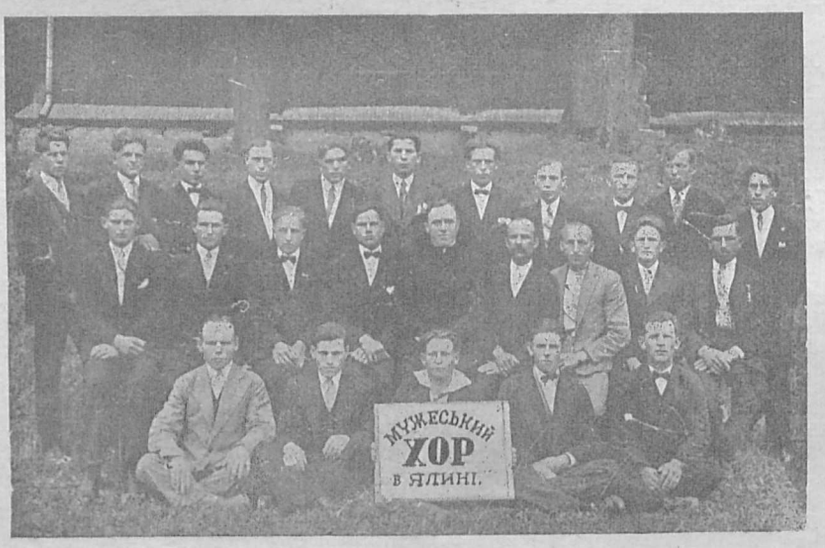
ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Дитячі садки на Лемківщині.

Кружок Рідної Школи у Сяноці приготовляє на цей рік багато дитячих садків і потребує провідниць. Тому просимо всіх, що покінчили учительську семінарію чи ґімназію, щоб негайно зголосилися письменно до нас. Робимо заходи, щоб у Сяноці відбувся при кінці червня ц. р. 1-тижневий курс для провідниць під проводом відпоручника Головної Управи РШ зі Львова.

Повідомляємо, що окремо проголосимо в „Нашому Лемку“ вислід збірки на коляду й писанку для РШ з наших повітів у Лемківщині.

СТАРШИНА КРУЖКА РШ В СЯНОЦІ.

До Українського Народу

Його синів і дочок на рідній і нерідній землі сущих

Року Божого 1937, квітня місяця, 22. дня, зійшлися ми, представники всіх українських центральних установ на заклик наших сеніорів: Впр. о. шамбеляна Михайла Цегельського, д-ра Антона Горбачевського, радника Ізидора Громницького і президента д-ра Костя Левицького, а за благословенням Високопреосвященного Митрополита Галицької Землі Кир Андрея Шептицького на спільну нараду в домі „Просвіти“ у Львові.

Визнаючи себе ДУХОВИМИ ДІТЬМИ „ПРОСВІТИ“, рішаємо врочисто і достойно відсвяткувати 70-ліття істнування і праці Дорогої Матері, та проголошуємо ЮВИЛЕЙ „ПРОСВІТИ“ ТОРЖЕСТВОМ УСЬОГО НАРОДУ, а цілий 1938 рік Роком „Просвіти“, — роком, що мусить струснути всіми нами, оновити й піднести нас, усім нам сили додати, стати ПЕРЕЛОМОВИМ у дальшій нашій праці.

Як символ дотеперішнього провідництва, як знамя на шляху в майбутнє — вручаємо в цьому році „Просвіті“ на всенародньому Здвизі ПРАПОР.

Ми, що маємо щастя жити в цьому Великому Році, творимо ФОНД НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ „ПРОСВІТИ“.

Заповідаємо КОНҐРЕС, що дасть перегляд наших дотеперішніх національних осягів і намітить шляхи для дальшої праці.

Закликаємо ВСЕ ЗОРҐАНІЗОВАНЕ ГРОМАДЯНСТВО, всіх Українців і Українок, де б вони не жили, з нами — для гідного сповнення цього національного обовязку — щиро зєднатися. У році 1938 святкуємо свято всі!

Усі, що матимуть змогу святкувати, відсвятдують напевно. А там де намагаються цю змогу нам відобрати, бодай духом усі зєднаємося, щоб наші серця ударили в один такт побідної пісні нашої єдинсї найвищої Ідеї!

У добрий час — щасти Боже!

Слідують підписи: Почесного Комітету (10), Президії Ширшого Ювилейного Комітету, 51 українських центральних установ, як членів Ювилейного Комітету, Ділового Комітету (Прозидії і членів), Конґресового Комітету (Президії і членів), Головного Виділу Т-ва „Просвіта“ (Президії і членів), та Ревізійної Комісії.

Можете спокійно **залишити без опіки своє мешкання**, якщо обезпечите домашне урядження від крадежі-влому
в Т-ві Взаємних Обезпечень
„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Львівська дер... наукова бібліо...

Др. Степан Ванчицький.

Устрій та права громад.

Існування, права та обовязки теперішніх громад спираються на законі з 23/3. 1933. Саме появився виконний розпорядок до цього закону, який подрібно пояснює ці справи.

Теперішнім громадам оставлено дуже обмежений обсяг ділання в порівнанні з правами, що їм прислуговували на основі давного закону про громади. Всетаки, якщо громада має заряд, зложений з освічених і розумних людей, може вона чимало корисного вчинити для піднесення культури, здоровля й добробуту мешканців.

До громади належить заряд громадським майном і добром та доходами з них.

Громадське **майно** — це ліси, поля, пасовиська, стави, доми, каменоломи, млини, тартаки та інші підприємства, готівка, цінні папері (облігації). Є воно власністю громади і з доходів його користає громада. Недвижимости звичайно орендується, а цим чиншом з оренди латається громадський бюджет.

Громадське **добро** — це поля, пасовиська, ліси, та всякі підприємства, які є власністю громади, але вони призначені на те, щоб ними користувалися мешканці громади. Отже — громада не має права виорендовувати громадського добра і чинш обертати на потреби громади (прим. будову доріг, мостів, шкільного будинку), тільки на потреби поодиноких громадян. Громадське добро може бути виорендоване тільки тоді, якщо згодяться на це **усі громадяни.** Громадська рада може ухвалити побирання оплат за користання з громадського майна й добра.

До громади належить дальше:

а) Ставлення та удержання будинків для публичних шкіл і на мешкання для учителів, **основування й удержування захоронок, дитячих садків,** будова й удержування громадських домів на помішення громадських канцелярій, **бібліотек, читалень, основування та удержування громадських бібліотек, читалень, світлиць, спортових грищ,** попирання рільництва та годівлі худоби через організування **господарських курсів,** закладання досвідних піль, щеплення звірят й удержування ветерин. підручних аптик, закладання й удержування окописьк для звірят, засаджування неужитків лісом, закладання та удержування громадських садів і т. п., саджения та удержування придорожніх дерев;

б) удїлювання помочі вогому населенню, старцям, сиротам, інвалідам, будова захистів для них;

в) будова та направа місцевих доріг, хідників, мостів, кладок криниць, лазничок, старання про кладовища.

Вище вичислені справи належать до власного обсягу ділання громади і громада виконує їх в міру своєї спроможности і грошевих засобів.

Одначе гміна може також поручити, наказати громаді, щоб вона виконала деякі завдання.

До таких справ, що їх гміна може наказати громаді, належать: будова й удержування публичних шкіл і мешкань для учителів, будова доріг, криниць, удержування убогих мешканців, закладання й удержування кладовищ.

Усі важніші рішення громадської ради вимагають затвердження повітового виділу. Такого затвердження вимагають між іншим рішення що до приняття й винагороди громадських урядовців, винагороди солтиса, бюджету (в деяких случаях), позбуття, обтяження, оренда недвижимостей, оплат за користання з громадського майна й добра та відписування довжних оплат і других претенсій громади.

Не вимагають затвердження такі рішення громадських рад, що відносяться до розпочатя процесу, заключення угоди, застановлення процесу, **надавання назви вулицям і площам у громадах.**

Якщо громада бажає перевести шарварком прим. направу дороги копання ровів, будову громадського дому — повинна це ухвалити та ухвалу подати до відома гміні, яка має право наложити шарварок.

Громадські бюджети.

Це вказівки, після яких мають громади господарити. Громади, які не ведуть грошевої господарки, звільняє повітовий виділ від ухвалювання бюджетів.

Громадські бюджетові преліміварі (проекти) треба предложити гмінам у 2 примірниках найдальше до 1. XII. кожного року. Гмінні війти провірюють, чи бюджети не противляться постановам закону. Деякі бюджетові преліміварі предкладається повітовим виділам до затвердження, саме тоді, коли в них вставлено видатки на такі публичні цілі, що не є предвиджені законом. Якщо узгляднює у преліміварах видатки на такі цілі, як ми вище під а)—в) вичислили, не предкладається преліміварів повітовим виділам, а війти — по провірені громадських бюджетів — звертають їх громадам.

Підмоги для українських товариств у громадських бюджетах.

Сповняючи свої обовязки в области піднесення господарського добробуту, здоровля, освіти та загальної культури мешканців, повинні громадські ради згідно з арт. 17 самоврядного закону з 1933 р. і розпор. міністр. внутр. справ з 29. І. 1937 Вдз. ч. 9. — вставляти відповідні до маєткових засобів громади, у кожному разі поважні квоти на підмоги для українських товариств.. Можна вставляти до бюджетів квоти на добро місцевих філіяльних або центральних товариств. Можна отже вставити прим. квоту 50 зол. на ювілейний дар „Просвіті“ у Львові, 25 зол. на бібліотеку для місцевої читальні „Просвіти“, 30 зол. для місцевого Кружка „Сільського Господаря“ на устроєння господарсько-ветеринарійного курсу, 15 зол. для „Рідної Школи“ у Львові, 20 зол. на устроєння дитячого садка, і т. д. Усе це — видатки, призначені на піднесення культури населення, тож після параґр. 49. згаданого розпор. такий бюджет не потребує затвердження повіт. виділу. Одначе треба завсіди подбати про те, щоб видатки на культурні підмоги находили покриття в доходах громади.

Українські товариства повинні що року в листопаді вислати подання до громадської ради про підмогу. Якщо нема у громаді українського товариства, може радний-українець від себе таке внесення поставити. Якщо повітовий виділ накаже вичеркнути позицію на українські цілі, повинна громадська рада ухвалити, що поручається солтисові, аби вніс відклик до воєвідського виділу продовж 14 днів.

(Далі буде).

—o—

Вирівнюйте передплату та приєднайте належитість за книжки!

Новинки

— **Зміна адреси.** Оцим повідомляємо всіх наших Читачів, Дописувачів і Прихильників, що „**Наш Лемко**“ переніссся з днем 15. травня ц. р. до нової домівки при вул. **Новий Світ 22.** Всі письма адресуйте: „**Наш Лемко**“, Львів, ул. Новий Світ 22. Окремо повідомляємо, що на цю адресу слід посилати належність за книжки й передплату.

— **Джерела нафтової ропи.** На просторі лісів у Березівщині викрили величезні джерела нафтової ропи. Добувають пів вагона денно. Підчас верчень потрапили теж на багаті джерела мінеральної води.

— **Авто впало з моста в ріку.** На мості над Білою коло Тарнова зустрівся особовий самохід з селянською фірою. Коли коні сполошилися, шофер так нещасливо скрутив автом, що воно розбило поруччя і з десятьметрової висоти впало в ріку. Потовчених пасажирів перевезли до шпиталю в Тарнові.

— **Згорів тартак** у Старій Веси коло Березова. Вогонь знищив до тла цілий будинок і машини. Крім того згоріла більша скількість дощок і брусів.

— **Помер ідейний українець.** У Перемишлі помер у 24-ому році життя Степан Федачинський, що видавав український двотижневик „Прорив“. У похоронах Федачинського взяло участь численне українське громадянство та великі маси селян. В. Й. П.

— **Академія з приводу 300-ліття** смерти Митрополита Рутського відбулася в Перемишлі. Приявні були ВПреосв. Кир Йосафат, численне Духовенство, громадянство і шкільна молодь.

— **Протижидівські заворушення** вибухли в деяких польських містах. В Бересті над Бугом усі жидівські склепи були так знищені, що остались тільки голі стіни. Заворушення перекинулося теж на провінцію, де дійшло до протижидівських виступів. В містечку Клобуцьку під Ченстоховою та в Камені Коширському коло Ковля нищено жидівські крамниці та мешкання. Тепер, як пишуть польські газети, вже успокоїлося, поліція завела порядок.

— **„Подвиги“ москвофіля.** У Костаріцях повіт Сянік був парохом українець Впр. о. П. Салук. За те його т. зв. ап. адміністрація усунула, а дала москвофіла Венгриновича. Він розвязав українське церковне товариство „Апостольство Молитви“ і брацтво „Найсвятішої Евхаристії“, до того грубо поводиться з парохіянами. Люди не ходять через те до церкви і вислали на нього жалобу до Риму. А „устроня“ мов води в рот набрало . . .

— **У роковини смерти Отамана.** Дня 25. травня ц. р. минуло 11 літ як на далекій чужині, у Франції, в місті Парижі, упав мертвим Головний Отаман Українського Війська Симеон Петлюра. Замкнув на віки свої очі, один з найкращих синів України. Перервала його життя не куля воїна, але московсько-жидівського наймита, Шварцбарта. Память Великого Сина України позістане на віки в душі українського народу.

— **Чи ви вже подбали, щоб у вашому селі засковано Кружок „Рідної Школи“ та при ньому дитячий садок?** За інформаціями пишіть до Філії „Рідної Школи“ в Сяноці. У кожному українському селі закладайте дитячі садки! Обовязком українських родичів є подбати, щоб усі українські діти цього року провели літо в українському дитячому садку. Про можливі перепони при закладанні дитячих садків треба негайно повідомити Централю „Рідної Школи“ та Українську Парляментарну Репрезентацію, щоб можна вжити інтервенції у відповідних чинників.

— **Шкільний страйк.** В селі Сквіртнім, коло Горлиць уже цілий місяць тягнеться шкільний страйк. Батьки не посилають своїх дітей до школи на знак протесту проти перенесення зі села учителя Юрковського до корінної Польщі та присилання учителя поляка, який не вміє української мови й до того вчить дітей з т. зв. „лемківського букваря“, що його ніяка шкільна вища влада не затвердила як відповідного шкільного підручника до навчання. Сквіртняни дуже добре знають, що це робота т. зв. „Лемкосоюза“, одначе краківський „Курієр“ не перестає репетувати та звалювати всю вину на українців, мовляв, — вони цему всему винні; тому цей українофобний „Курієрок“ накликує з цього приводу до репресій супроти українців, а, не бачить комунарів з Криниці і Кросна . . .

— **Пересторога для родичів.** Не вільно розкидати на дорогах скла, цвяхів, грубого каміння, зокрема гостро будуть карати родичів або опікунів за малолітніх дітей, які проїзджаючих обкидали би камінням, або вуличним порохом і болотом. Тому запишіть вашу дитину до дитячого садка, там вона навчиться чемности й не буде кидати камінням за подорожними.

— **Визначні гості.** Й. Е. Преосв. Кир Василь Ладика, український Епископ у Канаді приїхав до старого краю та відвідав нашого Епископа в Перемишлі. У Львові побуде Преосв. Василь якийсь час, опісля виїде з кількома українськими священиками до Канади.

— **Памяті великого подвижника тверезости.** Для вшанування 55-ліття діяльности великого подвижника тверезости, Галицького Митрополита Йосифа Сембратовича уродженця Лемківщини (уроджений 8. XI. 1821 р. в Криниці, богословські науки скінчив у Відні, в Римі докторизувався, професор львівського університету, помічник-суфраган перемиського Епископа, в дні 18. травня 1879 р. стає Митрополитом Галичини, написав і видав до українського Духовенства безліч пастирських листів та, для народу пастирські послання; Він перший звернув увагу на грізне положення та небезпеку, що алькоголь чинить великі спустошення серед народніх селянських мас) заходом українського протиалькогольного і протинікотинного Т-ва „Відродження“ у Львові відбувся на площі Сокола-Батька великий здвиг у неділю 23. травня ц. р. Українське громадянство Львова й

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть працю
1-му роботному, що є Вашим братом!

околиці, розуміючи вагу відродженецького руху гідно вшанувало память Великого Достойника і Громадянина. Свято звеличав своєю приявністю Митрополит Шептицький, якому поверх 200 членів Т-ва та всі учасники академії влаштували сердешній привіт.

— **Пятий зїзд українських музейників** відбувся в днях 16. і 17 травня ц. р. в Перемишлі під протекторатом Впреосв. Перемиського Епископа Кир Йосафата й Кир Григорія. По Архієрейській Службі Божій відбулося торжественне відкриття зїзду. Опісля здавали звіти представники всіх українських музеїв. Приявні оглянули також виставу образів з приводу 900-ліття культу Богородиці на Україні.

— **Зацікавлення спортом.** На змаганнях Україна-Чувай у Перемишлі було багато „прочанів" не лише з поблизьких сіл, але й з нашої далекої Лемківщини. Кількох українців-молодців з Лемківщини приїхало роверами аж зпід Римянова (124 км в один бік!). Славно молоді юнаки!

— **Арештували** в селі Лабова новосандецького повіту купця Петра Беймука, якого підозрівають у комуністичній діяльности.

— **Горить господарське майно.** У селі Грушівка, повіт Березів підпалив хтось хату господаря Григорія Бабана. Хата згоріла разом з мертвим інвентарем, вирятували лише худобу. шкоди великі.

— **Чи всюди так урядують?** У волосному уряді в Мриголоді коло Сянока, секретар того уряду нехтує громадян та видає незгідні з правдою особисті докази, пишучи в рубриках: національність „руска" — а не українська. Нічого не помагає протест заінтересованих, які є свідомими українцями та домагаються належної пошани до своїх національних почувань. А може тамтим вважається, що вони кінські паспорти видають...?

— **Так званий гоноровий солтис.** Дня 20. квітня ц. р. відбулася в Сяноці судова розправа проти Міхала Філипа з Лодини, на якій зізнавало около 20 свідків під присягою за ріжні солтисівські зловживання. По цілоденній розправі засуджено бувшого солтиса в Лодині на кілька місяців арешту в завішенні, позбавлено його громадянських прав на 5 літ і він мусить звернути всі шкоди, які за свойого урядування заподіяв багатьом господарям Лодини. Отже носив вовк, тепер вовк, понесли, бо „пан" солтис заєдно заказувався, що мусить повалити українців у Лодині.

— **За комунарські подвиги** велася теж у Сяноці продовж 3 днів судова розправа перед лявою присяжних суддів проти бувшого війта з Туринська, коло Команчі, „таваріща" Степана Макуха, Дмитра Ващишина й Андрія Сопінки. На основі вердикту присяглих суддів засудили „війта" Макуха на 10 літ тюрми, других обох підсудних звільнили від вини й кари. А люди в селі та в околиці кажуть, чи не краще було працювати з народом і для народу? Нічо йому теж не помогло відзначення за „сполечну" працю ані хрест заслуги. А Сопінка й Ващишин чи дальше підуть з мотикою на сонце? Чи раз на все відхочеться їм безбожницької саламахи...

— **Викрутився на смерть.** Семен Репела з Крижівки у Новосандечині, пішов служити недавно до війська, але його по 3-ох тижнях звільнили як невилічимо хорого. Зараз таки по повороті до дому він помер. Перед своєю смертю признався, що пив юшку з прасівки, вимоченій в оцті, щоб у цей спосіб маркерувати при війську та викрутитися з війська. Він не припускав, що така страшна отруя зажене його передчасно до гробу.

— **Крав корови і різникував.** Понижче села Ястрябика між Криницею й Мушиною загніздився якийсь „жезнік" Патиха в хаті вдови по Кметю. Що він там робив ніхто не знав, аж недавно поліційна ревізія викрила, що у вдови мясом і смаженіною завалені столи; Потиха вкрав корову аж у Ростоці Великій в господаря Івана Єдинака. За те буде тепер удовин різник кукати як спізнена зазулька за решіткою, а вдовичка дрібні сльози лляти не так за любимцем як за панським життям. Слід би ще того жида добре за бороду потягнути, що купує скіру з крадених коров, щоб йому раз на все відхотілося „генделе" робити.

— **Вивіз ярин.** З Польщі вивезено до Англії та Америки поверх півтретя тисяча сотнарів сирих городовин і в консервах за суму 80 тисяч злотих.

— **Гроші — смерть.** Іван Шипак зі села Шкляри, коло Яслиськ вернувся перед Великоднем з Америки і привіз „кусцьок" долярів. Його жінка разом зі своїм любовником Андрієм Котисом убили Шипака, щоб забрати собі доляри, після чого повісили трупа та донесли поліції, що Іван сам повісився Злочинців арештували, їх чекає тяжка кара.

— **Прохаємо всіх наших Передплатників і Дописувачів** збирати та що якийсь час пересилати нам зужиті вже поштові значки (перебиті печаткою). Зокрема прохаємо наших Читачів закородоном посилати нам старі значки, які Редакція зужитковує на пресовий фонд

— **Будують автостраду Криниця—Мушина.** У Новосандеччині будують тепер автостраду, що получить два найкращі літниська Криницю з Мушиною. Дорога буде ще цього року готова. Будову цеї дороги намічено ще в 1806 році, тоді теж окрема комісія з Нового Санча постановила висипати охоронний вал перед виливом Криничанки, що заразом творити буде дорогу до Мушини. Цікаве врешті чи багато наших українських безробітних найде працю при цій роботі.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що
найкращим дитячим, національним часописом є
„ДЗВІНОЧОК"
Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок" вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок"? — Кошт малий, бо всего **2 зл. виносить річна** передплата. (Поодиноке число 20 гр.)
„Дзвіночок", Львів, Косцюшка 1 а

ЯК куримо — то лише найліпші
паперці і тутки
(позноватки)
„КАЛИНА"
Української фабрики Кооперативи „Будучність" у Тернополі

Головні напрямні москвофільсько-комуністичного союзу і співпраці в Лемківщині.

(Спільна програма протикатолицької, протиукраїнської і протисуспільної боротьби).

Першою основною точкою, на котрій зійшлося москвофільство з комунізмом на Лемківщині, це **спільна плятформа явної і отвертої чи скритої, підступної і позакулісової боротьби проти католицизму, Католицької Церкви й Церковної Унії на Лемківщині!** Насувається питання, з яких понук, мотивів і причин зупинилось на тій точці москвофільство, та з яких зупинився комунізм?...

Москвофільство це політична і релігійно-церковна авангарда заборчої націоналістичної Росії на галицькому терені взагалі, а на лемківському зокрема... Таким було воно в минувшині, таким є воно також і тепер!... А що релігійним „вірую" і душею націоналістичної й імперіялістичної Росії була релігійна схизма, як протиставлення до католицизму, а зокрема Церковної Унії, отже тим самим і **галицько-лемківське москвофільство стало відразу здеклярованим симпатиком російського православія, а зазвятим і запеклим ворогом католицизму й Унії...** На цій основі москвофільство, користаючи зі сприятливих собі, повоєнних історичних обставин, повело в 1926—1930 р. р. нагальну боротьбу — атаку проти католицизму й Унії на Лемківщині, бажаючи тут за всяку ціну поширити т. зв. „прадідную, русскую веру" у формі російського православія, та оживити і скріпити тим російську національну ідеольогію і російського духа між Лемками...

Колиж іде про поборювання католицької віри, католицизму й Унії, то цю точку, як одну з перших і найголовніших, а властиво таки **як найпершу і найголовнішу, містить теж у своїй програмі і комунізм.** І справді комунізм всюди на теренах, які він захопив і загорнув під своє панування, винищує в першій мірі і на першому пляні католицизм і Католицьку Церкву, а вже більше зглядів, — принайменше тактично, — та більше толеранції проявляє він для релігійних сект, та для услужного собі російського православія... Що більше? Навіть толерує з тактичних зглядів у себе т. зв. „містоблюдителя" патріяршого престолу в Москві, православного митрополита Сергія.

Так отже безпощадна боротьба проти католицького духа в народі проти Католицької Церкви, католицизму, та Церковної Унії — це та перша і найголовніша, спільна точка стичности і співпраці, на котрій — і принципово і програмово — змінилися і держать разом сильно одну руку комунізм і москвофільство на Лемківщині!... Бувало тут навіть, що явні атеїсти і комуністи робили, та попирали тут рух за російським православіям!.. Розуміється не з любови до православія, котре вони теж нехтують, лише тому, щоби при його помочі вбити тим скорше католицьку релігійну єдність між народом!... **Отже розпочата** (принайменше реклямово і формально), **москвофілами „праця"** над усуненням релігійної схизми, та приверненням католицизму й Унії на Лемківщині, це в самій річи блудне, зачароване коло, бо це у практиці нічо інше, як **смішна, безвиглядна спроба прогнати біса при помочі біблійного велзевула**, яка рішучо ніколи не вдасться!...

Дальше!... **Друга, спільна точка схожости між москвофільством, а комунізмом на Лемківщині це безпощадна боротьба проти Українців й української, національної ідеольогії!...** Москвофільство, йдучи за своїми націоналістичними, російськими принципами, та виконуючи — при сприяючих собі зовнішніх обставинах — свою партійну програму, зірвалося тут до безвиглядного діла припинення розбиття і знищення національної консолідації і скріплення українського елєменту на Лемківщині!... І в цьому то дусі і напрямі йдуть всі його очайдушні зусилля і стремління його виконавчої, партійної експозитури на т. зв. „Устроню"!...

Таку саму програму, тільки без порівнання з більшою жорстокістю і цинізмом, безоглядністю і терором, **реалізує теж московський комунізм на тих українських землях,** які він насильно опанував і брутально поневолив. Там стенка, Соловки, заслання і каторга, колхози, колгоспи, та крайна, фізична нужда і голод, **а вкінці вже і вощі,** (котрих не брак ні російським большевикам, ні „нашим" доморослим москвофілам!...), **ось це своєрідна рубрика понурої, чорної аналогії (подібности) між російськими большевиками, а тутешніми москвофілами в принятім ними трактуванню Українців!...**

Вкінці і **на суспільній області** не є лемківські москвофіли від цього, щоби — гейби з вдячности за комуністичну поміч в боротьбі проти українства, — не піти на руку московським большевикам!.. Маємо тут на гадці **совітофільську переселенчу пропаганду на Лемківщині москвофіла інж. Дуркота, та такого самого роду агітацію, розгинену москвофільською брошурою „Лемковина Сибір"...** Бо дорадживати нашим Лемкам переселення на московсько-большевицьку Сибір — то щож це більше, або менше, як не явне захвалювання і пропагування „суспільних", большевицьких порядків, яким мали би добровільно підчинитись евентуальні, лемківські переселенці на Сибірі?!...

Такі є головніші точки спільного, москвофільсько-комуністичного союзу і співділання на Лемківщині!... Тому кличемо словами Тараса Шевченка: **„Схаменіться, будьте люди, бо лихо вам буде!..."**

ЛИСТУВАННЯ.

Хв. Читальня „Просвіта" в Гуті: передплата заплачена по кінець травня 1938 р.

Вп. Осип Кіт у Кінському: Вп. Михайло Давида в Межибродді по кінець 1937 р.

Вп. Іван Індик у Гломчі: по кінець червня 1937 р.

Вп. Василь Середницький з Улюча: по кінець червня 1937 р.

Хв. Кружок „С. Г." в Улючі, Хв. Чит. „Просвіта" в Лубні, Хв. Чит. „Просвіта" в Глудні: по кінець 1937 р. Привіт.

Вп. „Капка": щиро сердечно дякуємо, використаємо і просимо ще. З християнським українським привітом.

„Світ Дитини" буде одержувати Іван Рудавський та Іван Одрехівський в Дошні, к. Риманова.

На Захоронку в Боську, прислала громадянка Анна Оліяр з Америки 4 ам. доляри. Хто черговий?

Ще раз прохаємо всіх, що досі ще не вислали належитости за побрані книжки, щоб негайно старалися вирівнати свої рахунки та не нищили Видавництва.

Одинока українська
ВИРІБНЯ КРЕЙДОК, листового ляку
й до пляшок та шкільної крейди
„ЕТАН"
ЛЬВІВ 15, БОГДАНІВКА
вул. Проста 14 а.
Домагайтеся у всіх крамницях і кооперативах лише українських виробів.

Іван Лішнянський.

Про лемківську і бойківську загонову шляхту.

(Докінчення).

Добряни не були вдоволені зі свого суспільного становища як замкових слуг та добивалися всіми силами шляхоцтва, котре надано їм по довгих заходах аж по 163 роках, саме в 1565 році на варшавському соймі. Щойно тоді вони могли отверто сказати, що вони правдива „ходачкова" шляхта з польськими гербами „Leliwa". Одначе того їхнього шляхоцтва не дуже проча стара шляхта респектувала. Траплялося часто, що на них так само, як на простих хлопів або на королівщини нападали ріжні голодні військові хоругви (відділи військ), які вертали з воєнних походів, як з під Корсуня, Пилявець та інших, нищили їх майно й забирали все до тла, як у Тиряві Сільній, Семушевій, Голучкові, Глумчі, Улючі. За ці грабежі Добряни скаржилися в королів: Яна, Казимира, Михайла й Яна Собеского, і покликувалися на те, що вони „пани шляхта". Всі три королі видавали відповідні універсали, що військові коругви не сміють нападати і грабити „панів Добрянських'

З цього всего бачимо ті, доходимо до переконання, що це все була „ходачкова" **українська шляхта**, яка вийшла з Улюча, де в тих княжих часах були магнати українські бояри. Може бути, що цей Юрко, Зенько і Дмитро, що в 1402 році дістали від Ягайла грунта в Добрій були потомками українських боярів (а за Польщі збіднілі, стали слугами (serviles), а їхні потомки доперва в 1565 році дістали польські герби й польське шляхоцтво, як які дитячі забавки, одначе в них **душа, і кров зістала українська, як також українська церква й мова!** Про це все знають добре всякі Jany, Wiktory, але щож їм шкодить в мутній воді ловити риби, і збогачувати свій народ всякими відпадками, всяким сміттям. Хотяй пословиця каже, що сміттям печі не натрієш!

Такої загонової шляхти, що то повстала з давних королівських служок (servles) є трохи на Лемківщині в другому селі Лодині. Але що з такої шляхти, що кому з тих гербів. Нині цілий світ ніякої шляхти з уродження не узнає! Вже 150 літ минає, як всіляке шляхоцтво **з уродження скасувала французька революція!** Шляхотним чоловіком нині є лише **той, хто наукою і добрими ділами на це собі заслужить,** але шляхти з уродження не признає ніхто у світі, а також не признає тепер польська держава! Отець міг бути колись шляхотним, як наставляв свою грудь в обороні держави, а син його міг бути послідний розбишака-злодій, тому не міг бути шляхтичем, а був ним з уродження, бо такі тоді були права. Сьогодні того всего нема! Ходачкова шляхта збіднїла, і на Бойківщині (в Турчанщині і Самбірщині) і на Лемківщині в Сяніччині. Та всетаки деякі людці ходять по шляхоцьких селах, баламутять „шляхту", відвертають її від віри дідів і прадідів, намавляють до переходу на латинський обряд, намавляють до зміни нації. Возять їх світами, показують грушки на вербах, дають задармо їсти й пити, як давно робили магнати! Та цим страшно її деморалізують, про що самі вже добре переконалися. Бо як прийшли до турчанської шляхти збирати гроші на фонд народової оборони, відрубав їм шляхтич ось як:

— Що? — я польський шляхтич з уродження не дам ані шага, ані шеляга! Ідіть до тих, що їх шляхтою зробили!

І. Ш. Лукавиченко.

Чорна доля.

— Тпррр! Ще наїшся! Заробив так і зїш! Гарний вівсик, чи не з Подоля? Добрий пан, бо дав аж два золоті. Треба купити хліба муки і рижу, а ще й останеться на пачку махорки. Тпррр! Но, їж, їж! — так говорив зі своїм конем 68-літній Андрій.

Фіякрував і з того заробітку вижившював свою родину.

— А ви, Андрію, вертаєте зараз до стації?

Андрій підніс голову і побачив над собою пана комендата в цивільному убранні.

— Як пан комендант кажуть, то й зараз! Але-м пана комендата не пізнав! — усміхнувся під вусом Андрій.

— Так добре! Сейчас поїдемо тільки скочу собі по тютюн!

Пан комендант відвернувся і пішов до трафіки.

— Їж, їж! Бач, зараз вертаємо! — припрошував Андрій коня до обороку, а кінь гейби розумів і їв скоро, підфоркуючи що хвилини.

Старий васонг тирчав, як у млині, але Андрій не зважав на це й підганяв карого ще більше, щоб біг повним кроком, бо так пан комендант казав. Тяжко, бо вітер, як на злість, дме в самі очі, але карий біжить і форкає. Андрій закурив би, бо якже — їхати так парадно і не курити? Але аж там далі за деревами звільнить трохи, перепросить пана... і закурить.

Ех! Навозився вже він доволі тих панів і панят до стації і від стації. А були й добрі й злі. Він всім догоджував, як міг, щоб ніхто на нього не нарікав, але за те жидифірмани робили йому ріжні пакости! Коли піде до потягу по „гостя", тоді „псяві ри" попідтинають посторонки й як тільки кінь шарпне — відразу рвуться! Андрій злазить з воза, а пани проклинають але Андрій їх успокоює і показує, що це навмисне, жидівська робота..., або ножами попробивають йому сідло..., або під рядно, котрим накриває сидження, понакладають „шпанеглів" гострими кінцями до гори... І представте собі: Сідає пузата пані, аж тут як не підскочить з криком... та зараз злазить з воза, нарікаючи на Андрія, а Андрій Богу духа винен! Усе ті паршивці! Ще покпивають собі з нього старого! Невіри!

Ех! Натерпівся він доволі від них! Так їхав Андрій, а з ним і думи його.

За деревами на закруті здержав коня і відвернувся взад, бо хотів пана коменданта перепросити... але о диво! Замість пана коменданта, видно зза сідла тільки його ноги, задерті до гори!

Став. Глядить та очам своїм не вірить! З уст цюрком кров летить, а в руці пана коменданта револьвер! Застрілився, а Андрій не чув, бо слух його на війні при канонах притупів.

— Ах доленько-ж моя! Ще тільки того мені бракувало! Ще скажуть, що то я! — бідкав Андрій скоро завернув до міста.

—o—

тич! — маю давати на Ф. Н. О. — най Польща мені дасть!

Або як каса казала платити рату, другий шляхтич відрубав:

— Що? — я з генералом обід їв, хай Польща за мене заплатить, бо я польський шляхтич!

Війт шляхоцького села в турчанськім повіті перед приїздом ріжних достойників, ходив по селі і збирав жертви на будову косцюлка, а достойників, які приїхали, витав бандерою, яка несла біло-червоні хоругвки, за що давали їсти і пити всій шляхті, з винятком хлопів. Той сам війт, як у два тижні пізніше приїхав наш епископ, витав його рівнож хлібом і сіллю біля церкви з бандерою, яка несла жовто-блакитні хоругвки.

До одного шляхоцького села в самбірському повіті приїхав не наш посол і зачав намавляти нашу шляхту на перехід. Маса людей вписалося. По двох місяцях один інтеліґент-шляхтич, свідомий українець, запитав тих самих шляхтичів: — Но, як там у вас? Позаписувалося багато?

— Так, прошу пана, ми думали що він буде щось давати, то ми вписалися. Але, що він нічого не дає, най його чорт бере!

От такого то сміття досить багато між нашою загоновою шляхтою!

Але здорове зерно не полетить з половою. Воно лишиться на своїм місці, при вірі і мові своїх дідів і прадідав, що сплять вічним сном на сільських цвинтарях в тіні розлогих лип і дивляться їхні душі з неба на своїх поганих правнуків, що вони нині виробляють!

Найбільший національний обовязок.

Виховувати, це клич теперішньої хвилі. Проблема, над якою не проходить байдуже преса. Всежтаки під цим словом „виховувати“ наш загал, не тільки на Лемківщині, але і на всіх українських землях, ще не зібрав в собі повного поняття під оглядом якости праці, ані також не зміг вповні приложити її до вимог нашого життя.

Повним, але не обостороннім переведенням в життя цього великого завдання занялася „Рідна Школа“ зі своїми школами та садками, що охопила в свої рямці шкільне виховання, закладання садків, навязуючи контакт більше з містом, та менше з селом.

Вже таки саме слово „виховувати“ в розумінні суспільної роботи — каже нам його розуміти як постійний, сталий вплив на масу й як працю від коріння до основ, себто звернути свої зусилля на корінь нації — отже на село і переводити його від самих основ — отже від виховання сільської дітвори. Так якось у нас на Лемківщині завелося, що навіть у цих селах, де йде яка культурно-освітня праця, там не звертають уваги на національне виховання дітей. Ми ще працюємо трохи над старими, закладаємо читальні, кооперативи ріжні драматичні гуртки чи освітні. Відродження і т. д. — одначе над вихованням дітей ніхто не думає й ніхто таким національно-громадським вихованням не займається. Та це велика похибка!

В нинішних часах кожний чоловік, навіть найбідніший, може розвинути свойого духа, свою інтеліґенцію, а тим самим знайти дорогу до кращого завтра. Але треба памятати про одно. Науку треба зачинати від малої дитини. Як старого дерева ніякий огородник не випростує, так само і чоловік, який замолоду нічого не читав, не мав нічого спільного з книжкою, на старі літа вже собі нічо, або дуже мало поможе.

Світ іде швидкими кроками вперед. Хто слабий, неосвічений, мусить загинути, бо використають його сильніші, мудріші, більш учені, спритніші. Ми мусимо дати нашим дітям нашу українську книжку, бо в противному разі впаде на наші голови важкий гріх, гріх, що ми засудили наших дітей на нужденне життя темних поштуркайків. Книжка це найцінніша річ, яку за наші вбогі гроші можемо купити для дітей. Отже коротко: **Нашим сільським дітям на Лемківщині треба дати в руки свою українську книжку.** Знаємо, що мало є таких багатих між нами, щоб самі собі могли більше книжок купити і тому треба собі спільно радити. **Треба закладати дитячі бібліотеки в кожному лемківському селі.**

В кожному нашому селі повинна знайтися свідома одиниця, яка дасть ініціятиву і зорганізує таку дитячу бібліотеку. При добрій волі діло буде започатковане. Дитина довідується з таких книжочок про ріжні річи, розвиває свої думки, мудріє, легше радить собі в житті і вона вирвається зі страшної темноти, в якій ще потапають деякі наші села.

Великого значіння набирає справа дитячих бібліотек, зокрема на тлі нинішних шкільних відносин на Лемківщині. Ми бачимо, що майже всі наші сільські школи з українською мовою навчання замінено на школи з польською мовою навчання і т. д. І власне енергійна праця над закладанням бібліотек буде найліпшою, найрозумнішою й найсильнішою нашою відповідю на ці порядки.

Подивімся на доброго господаря-огородника, на що він покладає найбільші надії, на старі дерева чи на щепи? Розумний огородник покладає найбільше надій на щепи, він мріє заздалегідь про те, що то буде, які то будуть овочі, як виростуть його защеплені шляхотні зрази? — А старі дерева? Щож старі дерева вже жадної несподіванки огородникові не можуть зробити, вони вже з себе більше нічого надзвичайного не дадуть, бо не можуть дати. Наші діти це ті щепи. **В дітях надія кожного батька, в дітях надія кожної матери. І в українських дітях надія українського народу. З нинішнього покоління українських дітей мусить вирости сильне, розумне, просвічене, зорганізоване й активне покоління народу, покоління, яке зуміє і зможе виборoти нашому народови кращу долю.**

Іван Г.

Гроші у болото.

Під таким наголовком помістило „Діло“ (ч. 107) статтю, в якій говорить про витрачування державних грошей на видавання нікому непотрібних „гуцульських“ календарів, „лемківських“ букварів і читанок, ріжних газет (криницького „Лемка“ — замітка склад.) і т. д. „Діло“ питає: „Чи колиб ті гроші були пішли на українські школи, на українську культуру, на господарське піднесення волинського села, то чи не принеслоб воно більшої користи для українського населення і для держави? Або згадані шкільні експерименти на Лемківщині: чи дійсно так багато поляків щиро вірить ще, що шкільні підручники, писані спеціяльним мовним „воляпіком“, якимось диким язичієм, якого не розуміє ні один лемко, підручники, проти яких бунтуються й батьки й діти, доводячи аж до судових розправ, — що ті підручники, це не викинений у болото дорогий гріш?“

НАША НОВА АДРЕСА: „Наш Лемко“, Львів, Новий Світ 22.

ЛОСЄ, ПОВІТ НОВИЙ САНЧ.

Невеличке українське село (45 хат) тужить за кращим життям й освітою. Тому в дні 21. березня ц. р. зійшлися господарі (30), щоб заложити в селі Кружок „Сільського Господаря“. Вони уложили вже плян праці того товариства, саме постановили переводити уліпшення в полевій господарці, годувати молошну тварину, курей, кріликів пізніше пасіку та городництво. Одначе Кружок С. Г. не удостоївся затердження, мимо того, що великі державні мужі стоять за піднесенням рільної культури, поборюванням безробіття та нужди й голоду села. Дивна ця заборона, бо чейже краще, щоб зростало багатство й добробут — як множилися ряди напів голодних і зле ґаздуючих малоземельних селян. Чей кожний має право — та обовязок (!) стреміти до всенароднього добробуту. Що на це панове з львівської хліборбської палати?

——o——

РОСТОКА ВЕЛИКА, КОЛО ЛАБОВОЇ.

У селі є кооператива й читальня Качковського. Одначе з цеї читальні таке „світло“ йшло в село, що місцеві господарі нарешті зрозуміли, де їм шукати рятунку. Тож коли до села загостив орґанізатор Т-ва С. Г. Михайло Ревак, рідо його Росточани привітали, вислухали пильно реферат про значіння рільної освіти та потреби нового способу господарки. В дні 21. III. ц. р. відбулися основуючі збори Кружка „Сільський Господар“, але дальше теж прийшла заборона.

——o——

БЕРЕСТ, ПОВІТ НОВИЙ САНЧ.

Дня 4. квітня ц. р. відбулися кооперативні сходини, в часі яких М. Ревак виголосив реферат про потребу орґанізації хліборобів-господарів у кружках С. Г. Село гарно працює над економічно-господарським піднесенням свого варстату праці. Маємо надію, що праця ще краще піде в новоснованому кружку „Сільського Господаря“.

——o——

ФЛЬОРИНКА КОЛО ГРИБОВА.

Велике й гарне село, одначе у двох таборах: одні господарі, хоч цих менше, ідейні українці греко-католики, другі „православні“. Фльоринчани знані з того, що мають найкращий в околиці церковний хор і Марійський Кружок.

Занотовуємо ще одну радісну вістку, а саме, свідомі, працьовиті та напричуд талановиті й характерні наші Брати у Фльоринці основували в дні 7. квітня ц. р. Кружок „Сільського Господаря“, щоб і святих хлібець кращий дячився на їхньому столі. Мило таку подію подати всім до відома. Шлемо Вам Браття у Фльоринці наші християнські бажання — Господи помагай!

——o——

РІПНИК, ПОВ. КОРОСНО.

На ерекційному ґрунті біля церкви поставили москвофіли під проводом свого „ряного“ батюшки Міровича цегольню й мають робити цеглу на якийсь, блища неозначений дім. То за ті доляри, які жертвувала якась перша особа в Америці. Та тут нічого собі. Але москвофіли під проводом „устроня“ сталися безлично самопевними. Колиби священик українець щось подібного зробив, саме побудував таку цегольню на українську ціль то напевно опинився б... на Сибірі або в якійсь Радоцині. І, хоч з тих домів будуть колись часовні, то з „устроня“ на ті справи дивляться через... табаку і... сахарину. Та ще крім цього цей батюшка казав витяти багато ліса на випалювання цеї цегли. А потім будуть робили доходження й оклевечували священиків-українців, що то вони ліс знищили. **Батіг.**

——o——

ЧОРНОРІКИ, ПОВ. КОРОСНО.

Останніми часами наше село стало славне хочби з того, що всякого рода посади у нас надає адвокат Возняк з Коросна. Він то постарався, що учительку українку перенесено деінде, а крім того і займається переношенням священиків. І то ще як займається! До року „курія“ призначила вже четвертого священика. А все, коли мають з Чорнорік кинути кудиінде священика, то це наперід заповідає господин з Коросна. Може дехто запитає, чому господин В. такий мстивий на священиків-українців. **Бо жаден з тих священиків не погодився мешкати в його брата в Чорноріках і не віддав тому брато**в в уживання ерекц. поля, як саме бажав собі господин Возняк. Словом: у нас гарні відносини витворило „устроне“. Але про те ще напишу. **Смерічка.**

——o——

ВАНІВКА, ПОВ. КОРОСНО.

Цього року показався трохи відрадний стан в селі, бо чим раз менше піяків в селі. Є ще кількох старих, запеклих, а з молоді то вже мало. Таку молодь належить похвалити, коли не хоче йти слідами старших деяких мочимордів. До тих старших мочимордів належить зачислити і председателя тут. читальні Качковського і комітетового до будови Народнього Дому. Мабуть тому пив горівку, що далися отуманити деякі хлопці, які при каменю робили задармо, а знова деякі Ванівчани це каміння за дармо возили, а сам „товариш“ За... Яць добре собі казав заплатити за роботу при лупанні каміння, щоб було за що пити... з коханками. Добрих провідників має Ванівка. Що?

В читальні Качковського у Ванівці була також „забава“ зі співами і танцями в сиропустний тиждень. Не знати, що і як там було, як йшла забава. Бо на попередній „забаві“ червона „братія“ пралася по „мордах“ і вирізували собі кишені та вкрали 1 чи 2 куртки.

В селі є теж коршма, яку має від нового року „пан Цириль Конарскі“. Від тої коршми так згордів, що добре до гори голову тримає. І то на початку, не знати, що дальше буде. Чи не стидно тобі „пане“ Цирилю, що на нужді свого брата (хоч піяка!) хочеш дорублятися? Скажи, чи вийде тобі на користь кривда родин, яких члени (батьки) запивяються? Ганьба!

Сусід.

——o——

ВОЛОДЖ КОЛО ДИНОВА.

Дня 28. березня ц. р. відбулися в селі загальні збори Районової Молочарні в салі Українського Народнього Дому. Збори відбулися при співучасти 60 членів і ревізора Р. С. У. К. у Львові, інж. Мосори. Районова Молочарня у Володжі повстала в 1936 р., та за так короткий час зорганізувала 8 сіл, 10 збірниць при зрості з 27 членів-основників до 574 членів. Молока доставлено загально 258,000 літрів найбільше з Володжі, Лубної, Се-

лиськ, Глумчі, Лодини, Улючі, Доброї та Яблониці. До нової Надзірної Ради вибрано як голову Впр. о. Т. Марківа, 7 членів з Володжі, 5 з других сіл, саме: 2 з Лубної 2 з Лодини, 1 з Доброї та 6 заступників. Розвиток нашої молочарської кооперації спирається на нужді нашого села. А причиною цеї нужди — брак землі. Слід би лише памятати, щоб не все молоко відносити з господарства до молочарні, бо в хаті треба ще молока для дітей.

——o——

БЕЛЗЕЦЬКА ХРОНІКА.

Передруємо за „Новим Часом“ (ч. 103) вістки з діяльности філії „Просвіти“ в Белзі тому, що вони цікаві для наших читачів, з поміж яких багато перебувало в часі минулорічних жнив на сезонових роботах по дворах у Белзчині Праця філії Товариства „Просвіти“ в Белзі за 1936 рік представляється ось так: На початку 1936 р. було в районі філії 29 читалень; основано чотири нові читальні в Гільчім Ворохті, Себечові, Хохлові. З акцій, які перевела філія в 1936 р. на виріжнення заслуговують такі: **1) Лемківська.** В часі жнив перебувало багато сезонових робітників з Лемківщини на роботах по дворах у Белзчині. Щоб наші громадяни заопікувалися та зблизилися до них, Філія перевела в тому напрямі пропаґанду. І так видано обіжник до читалень та інших установ, священиків і преси. Між робітників роздано даром 250 книжок та 374 чисел часописів — головно „Нашого Лемка“. Дальше „Новий Час“ подає звіт зі збірок на бібліотеки, вистави української книжки і преси і т. д., але це з браку місця пропускаємо. У закінченні щиро дякуємо голові Філії „Просвіти“ в Белзі, Впр. о. канонікові Ів. Гелі та белзецькому Громадянству за ідейну працю та безінтересовну поміч для наших братів з Лемківщини. — Редакція.

——o——

„Народна Торговля“
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

Українська греко-кат. церква у Вірхомлі.

ПОШИРЮЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КАТОЛИЦЬКІ КНИЖКИ Й ЧАСОПИСИ.

Під таким кличем відбулася анкета в селі **Гломчі** коло Сянока, в дні 23. IV. ц. р. в домівці читальні „Просвіти“ при участи відпоручника „Українського Бескиду“ в Перемишлі (ул. Водна 10/II.) та місцевого громадянства. Кольпортер зголосився добровільно; всі розуміючи вагу друкованого здорового українсько-католицького слова та заразом маючи на оці небезпеку й чорну роботу комунарів-безбожників жидів — по вислуханні реферату предсідника українсько-католицького Видавництва підбадьорені та веселі розходилися по своїх хатах з бажанням, щоб під кожну стріху на Лемківщині заходило ясне сонце християнської національної правди. Така сама анкета відбулася 25. IV. ц. р. в **Добрій Шляхотській** в салі Українського Народнього Дому. І тут теж було багато приявних, кольпортера назначено (добровільно), по анкеті спокійно всі вертали додому.

Пізним вечором того самого дня промовляв ще відпоручник в читальні „Просвіти“ в **Кінськім** повіт Березів, з дуже добрим успіхом.

Окремо була цікава анкета в **Улючі над Сяном** та хоч як вона важна змістом і „причинками“ посторонніх чинників, що старалися перешкодити цій важній справі у поширенні української католицької преси, одначе з незалежних від нас причин, ставимо на цьому місці кропку.

——o——

МОРОХІВ ПОВ. СЯНІК.

День 9. травня ц. р. був у нас великим, радісним днем, одним з тих, що про них память довго триватиме серед нашого села й цілої околиці. Того дня відбулося в нас посвячення домівки, яку набув Кружок РШ. на власність. Колись була в цьому домі коршма, де нарід тратив маєно й розум. Тепер це осередок культурного руху. Ми пізнали, що нам не треба горівки ані коршми, але треба нам освіти

На це свято прибули зі Сянока: п. Олена Ванчицька як представниця „Українського Народнього Дому“ і Др. Степан Ванчицький голова Повітового Кружка РШ. Зібралося багато народу з Морохова, Мокрого, Чашина, Загіря, Височан, Лукавиці та інших громад Домівка зі сценою була гарно прибрана завдяки п. Рибаковій, п. Анні Чабанівній та місцевим дівчатам

Чину посвячення довершили Впр. о. кан. Гентиш із Загіря і Впр. о. парох М. Рибак з Морохова. Потім промовив до зібраних сердечним словом Впр. о. кан. Гентиш вказуючи на високі завдання, що їх має Рідна Школа виконати у вихованні молодого покоління Впр. о. парох Рибак згадав про заходи америк. громадян Морохова що своєю жертвою головно помогли викупити дім з чужих рук, підніс заслуги Івана Платоша, що найбільше натрудився коло основання Кружка РШ та був першим його головою, при чому відступав через кілька літ даром свою хату на домівку Кружка, дальше Миця Михайла, що під його проводом Кружок розвивав широку працю, устроював концерти, театральні вистави, трикотарський курс, — теперішнього голову Кружка Михайла Маслюка, що за його видатним старанням закуплено домівку. Впр. о. парох подякував теж Іванові Грицевові, що безплатно відступив в останніх 2 роках домівку, — та всім громадянам, що прислужилися для розвою Кружка, виявили йому прихильність та помогли до придбання власної домівки.

В 6 год. попл. відбувся у власній домівці Кружка концерт у честь Тараса Шевченка. Усі хорові точки ведені справно під проводом п. Анни Чабанівної випали добре Бездоганно випали теж деклямації особливо деклямація дітей. Ідейна і свідома молодь Загіря та Загутиня прибула під проводом п. Рося й виконала на концерті по мистецьки кілька музичних точок. Саля була переповнена публикою. На закінчення відбулася забава.

Усе те проминуло спокійно культурно.

——o——

ЯБЛОНИЦЯ РУСЬКА.

У цьому селі й в Грушівці повіт Березів засівся на панських добрах жид, що виорендував від панів поле. Та він за те, що нарід за пів дурно працює в його, хотів робітників втроїти. Саме до бульбяної зупи, казав замість муки насипати гіпсу й так зварити страву для тяжко працюючих наємників — кажуть — пейсатого) дідича, що мовляв: „оні то зедзом“. Коли робітники про це довідалися, зажадали з обуренням видачі робітничих книжок і заплати за роботу. Щойно поліція з Улоча змусила (люди в'ід видів книжки і робітники спокійно розійшлися до своїх хат. З цього бачимо, що й робітники повинні зорганізуватися, тоді провід подбає про їхні права й орендаторська самоволя скінчиться.

——o——

КОШТОВА ПОВІТ ПЕРЕМИШЛЬ.

Дня 4. квітня ц. р. відбувся концерт в честь нашого Генія Т. Шевченка в нашій читальні „Просвіти“ У програму входили слідуючі точки: Заповіт — хор. Вступне слово — виголосив мр. Кобузинський Григорій, адвокат з Дубецька. Садок вишневий — хор. Було колись на Вкраїні — декл. Іваночко Михайло. Ми в купочці — інсценізація Бють пороги — декл. Іваночко Марія. Посіяла руту — хор. Ой немаєнема (Гамалія) — декл. Деркач Осип. У тієї Катерини — інсценізація. Гомоніла Україна — декл. Татарин Стефанія. Притів Тарасові — декл. Сковрінок Остап. Пряла-же я куделицю — хор. За байраком байрак — декл. Данчак Меланія. Сонце заходить — жіночий хор. Ой чого ти почорніло — декл. Галій Юстина. І світає і смеркає — декл. Кліш Остап. Розрита могила — інсценізація. Женчичок - бреничок — хор. Закінчення — о. Гук Михайло, священик зо села Іскані, котрий приїхав на концерт. Національний гимн. Подяка і кілька теплих слів до зібраних — голова читальні — Володимир Кашицький. Треба признати велику працю делегатові філії „Просвіти“ з Перемишля, Стефанові Микиті, що за так короткий час чудово і гарно вивчив мішаний жіночий хор співом пісні. Саля читальні була по береги виповнена, не скоро Костівчани забудуть цей вечір. Мусимо теж зложити подяку урядовцям філії „Просвіти“ з Перемишля, що так щиро дбають про нас українців на заході.

Українець.

ЗАГІРЄ КОЛО СЯНОКА.

Дня 21. ІІІ. ц. р. відбулися Загальні Збори кредитової кооперативи „Ослава“ в Загірю. Зі звіту Управи видно, що кооператива дуже гарно розвивається. На початку 1936 р. було 103 членів, вписалося 12 нових членів, виступило 9. Тепер кооператива має 106 членів. В кооперативі вписове виносило 5 зл., удір 50 зл. з пятькратною відповідальністю. Цілий оборотовий капітал за діловий рік виносив а) у власних капіталах 8.261.10 зл., б) у чужих капіталах 4.809.70 зл., разом 13.070 зл. 80 с. Зиск зі звітового року виносив 221 зл. 5 гр., з котрого призначено на церкву в Загірю 20 зл., на церкву в Загутині, в Долині, в Великополі по 10 зл. На Рідну Школу 15 зл., на Українських Інвалідів 10 зл., на Народній Дім у Сяноці 15 зл. На зборах був присутний п. інспектор А. Гаврилко зі Львова, котрий виголосив реферат про кооперацію і зазвав присутних, щоб як найдальше поширювали ідею кооперації. За примір поставив він кредитову кооперативу в Бонарівці, котра мала 30.000 річного обороту. Слід зазначити, що кооператива в Олявах і Загірю основана в 1927 р. за ініціятивою о. Миколая Гентіша, п. Симка Івана купця з Загіря й других. Завдяки їх енергійній праці кооператива, яка почала діяльність від 500 зл., дійшла до того, що за 9 літ має 13.070 зл. 80 с. обороту річно. Також треба зазначити, що з Загірю до війни було сильно поширене москвофільство. Новій Управі бажаємо якнайкращих успіхів у праці та віримо, що вона вийде на користь Українському Народові.

Свій.

——o——

ЗАГОЧЕВЄ, КОЛО ЛІСЬКА.

Загочеве, невелике гірське село при дорозі Балигород—Ліcько, числить около 600 душ української національности, в цілості малоземельні рільники. Перед війною багато наших людей виїздило до Америки і там заробляли на життя. Тепер часи змінились, усі сидимо дома. Та не закладаємо рук і не плачемо. Взялись до праці над нашою рілею і два рази більше видобуваємо з нашої землі, як мали наші діди й батьки. При тім займаємось фірманками, доставляємо матеріяли з тартаків до залізниці в Лукавиці. Невеликий це зарібок, бо через брак організації наших фірманів, жиди платять, кілько самі хочуть, хоч дерево тепер подорожіло.

В селі всі живемо в едності й гуртуємось при своїй церкві і своїх господарських товариствах. Серед тяжких часів у 1932. р. ми збудували гарну мурована церкву, якої нам позавидують наші сусіди, а краківський Куріерок виступав свого часу проти гарного нашого хреста на церковній копулі. При будові церкви багато поміг нам наш тодішній о. парохСт. Мазяр, що зумів приєднати до будови церкви дочірне село Новосілки.

Від 1931. р., завдяки б. о. парохові, маємо в селі кооп. „Будучність“, яку взірцево провадить місцевий громадянин Дмитро Винницький. Кооператива збирає фонди на будову „Народнього Дому“.

Господарську й культурно-освітню працю в селі провадить кружок „Сільського Господаря“, тут найбільше часу і праці посвячує громадянин ДмитроЗятик. При кружку існує від 1931. р. секція охорони тварин, яка тепер числить 70 членів. На випадок нещастя між худобиною, член дістає поміч.

При кружку існує секція молоді в числі 55 членів, які мають церковний хор. На Святий Вечір старші урядили для молоді спільну вечеру з чаєм. Підчас вечері молодь зложила на „Рідну Школу“ 7 зл., гроші вислано до централі у Львові.

Найважніша у нас справа, то шкільна болячка. Вже три роки учать у нас з т. зв. лемківського букваря. Діти того ніяк не розуміють. Родичі безупинно протестують, інспекторат усе обіцює на словах той буквар усунути, а на ділі учитель Дмитро Капко зі Самбірщини примусово вчить дітей з лемківського букваря. Хоч управитель школи не казав купувати лемк. букварів, однак уч. Капко карає дітей, як не уміють лемківських віршів. І не знаємо, як буде далше, а тимсамим діти виходять зі школи анальфабетами-темняками. (Нар. Спр.).

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.

в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ
Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми
„SEROVAC“
СП. з О. О.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Телефон 201-07.
Поучення висилається на бажання.

Дар Лемківщині.

Підчас двайцятого З'їзду Союзу Українських Самостійників в Едмонтоні, Алта Канада, слідуючі громадяни зложили жертви на культурні цілі на Лемківщині:

Збірка гром. Марії Гавриш: По $ 1.00: Вол. Плавюк, Роман Стойко, Г. Л. Пшик, В. Шарик, Григорій Челядин, Стефан Пилипів, В. Лесик, А. Томосюк і С. Г. Романюк. — По 50 центів: Іван Куць, Николай Пухкий, І. Ф. Побран, Осип Яців, І. Пухалік, пані Драган, Ю. Бідняк, М. Татарчак. — По 25 центів: п. Скрипник, В. Каланча, п. Чорний. **Разом $ 13.75.**

Збірка Вол. Гривнака: По $ 1.00: Дмитро Чапельський. — По 50 центів: С. Самуіл. — По 25 центів: В. Зарубій, Стефан Леськів, І. Мадюк, Іван Семенюк, С. Головач, Михайло Фербей, П. Ткачук, Н. Беднарський, Іванна Гошко, Ольга Гошко. — По 20 центів: Др. Н. Голубіцький. По 5 центів: Н. Н. **Разом $ 4.25.**

Висилка цих $ 18.00 припізнилася тому, що лист, не рекомендований, висланий дня 29-го грудня 1936, в якому був спис жертводавців і банковий дрефт на цю суму, пропав у дорозі. Здержавши виплат тогож дрефта, банк (Ди Кенедіен Бенк оф Комерс) видав тепер дуплікат тогож дрефта. Квоту 18 долярів одержав „Світ Дитини“ у Львові, на зразкові дитячі бібліотеки і журнал.

Всім Високодостойним жертводавцям щиро дякує українська молодь з Лемківщини за батьківську поміч.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки
ДЕНДРА
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Кличемо всіх односельчан обох Воробликів до спільної праці, щоби дати як найбільшу матеріяльну поміч, на будову Українського Народнього Дому в Воробликах. Допомоговий Комітет у Найлс, Огайо пішов із колядою і на листи чч. 4 і 5 заколядував 29.25 дол. Розхід виніс 3 доляри, позістає 26.25 дол. По 2 дол. жертвували слід. особи: Джов Л. Саламадр і Джордж Гулост. По 1 дол.: Опалка Онуфрій, Пельц Михайло, Тимків Юрій, Галько Павло, Козел Михайло, Шпирко Степан, Сишко Тереса, Кривельник Данило, Шевчук Д., Білик Г., Данько Ів., Антоньчак Розалія Янов П., Лавер Яськ, Гевко Степан і Гуран Мих. По 0.75 дол.: Торська Катерина і Томашевський А. По 0.50 дол.: Сокола І., Сотак І., Муха Мих., Ходак Мих., Сімон Кнезіц, Килин Кат., Бурий І., Стенцер Марія, Оскоріп Ник., Фофлак Марія і Економош Вас. По 0.25 дол. Дачук Параска, Рогач Параска і Гурак Катерина.

Колядували: Опалка Онуфрій (предс.), Тимків Юрій (кас.), Козел Михайло (секр.), Пельц Михайло і Рогач.

Складаємо щиру подяку усім жертводавцям і колядникам, а переважно Вп. Рогачеві, що поміг нам своїм автом.

Збірку продовжуємо дальше.

Михайло Пельц Онуфрій Опалка.

Не вільно нам забувати, що вселякі ЦУКОРКИ ШОКОЛЯДИ Й СОЛОДКЕ ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво української фабрики
„ФОРТУНА НОВА“

Здорову і завсіди свіжу вуджевину товщі мясо поручає
ЦЕНТРОСОЮЗ
в своїх крамницях: Ринок 2
На Байкі 8 Жовківська 170
Зибликевича 2 Кентшинська 21
Личаківська 50 Замарстинівська 36

Бунтівничі пчоли...

Пчоли, як відомо, належать до тих таких нечисленних щасливих, що їм вільно без паспортів переходити кордони держав.

З цьогорічною весною полетіла наша пчілка з Волині на большевицький бік за поживою... Шукала дуже дбайливо, одначе нічого там не знайшла. Аж ось зацікавив її великий корч тернини. Вправді, і на ньому квіток ще не було, але долітав виразний пчолиний запах.

— Що воно таке? — подумала — і скоренько сіла на корч. На терневих колючках понадівалося багато бжілок ріжних рас. Наша пчілка ще не вспіла приглянутися, як прилетів гурт пчіл і не зважаючи на неї, почали із досадою надівати себе на колючки... Це масове самотубство наляк ло нашу пчілку.

— Стійте! Що ви робите? — закричала збентежена.

— А хиба ти не знаєш, певно ти здалека родом, що питаєш? У нас уже і черва знає, що большевицька влада поклала на нас „стахановський обовязок“ постачити в цьому році державі по 17—25 кг. меду з пня. Тому, що ми не вспіли виконати і половину цього літа, а знаючи чим пахне посудження за контреволюцію, волимо ось так кінчати своє життя.

Наша пчілка вже не слухала далі та чимскоріше опустила цю жахливу країну!... **Ст. В-к.**

З НАЙЛС, ОГАЙО.

Колядували на Український Народний Дім у Вороблику корол.

По 3 роках безупинної праці свідомих Воробличан тут в Америці, дано велику просвітню підмогу селам Воробликам. Села ожили, пробуджено їх з вікового сну темноти. Спільна праця в Кружку „С. Господаря“, Амат. Гуртку й Рух. Товаристві триває безупину.

В 1936 р. Кружок „С. Господ.“ влаштував дитячий садок, котрий провадила українська учителька п. Марія Кліщівна.

Свята Евангелія.

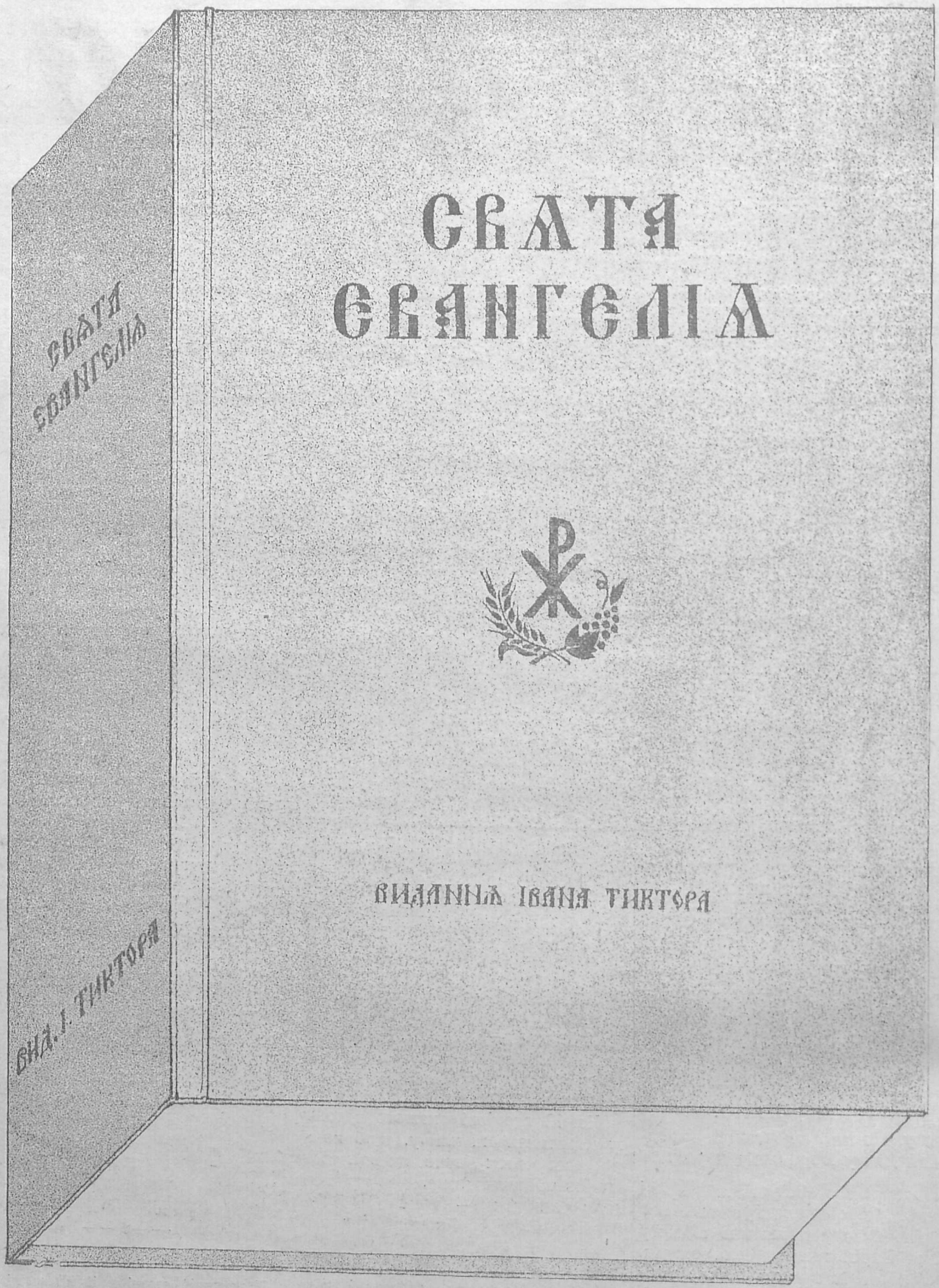
На 12 сторінці нашого часопису помістили ми клішу, щоб кожний наш Читач бачив, як виглядає один з найцінніших під теперішню пору книжок — саме **СВЯТА ЄВАНГЕЛІЯ Господа нашого Ісуса Христа,** зладжена на основі грецького тексту; апробована гр.-кат. Митрополичим Ординаріятом до ч. 5384.

Ця найкраща книга християнської родини, видрукована великими, читкими черенками на гарному папері, обіймає 458 сторін друку і 15 образів кисти Петра Холодного з Іконостасу в каплиці Богословської Академії у Львові; в картоновій оправі коштує 10 зл., для закордону 2 ам. доляри. До набуття в усіх українських книгарнях або просто у Видавництві: **„Українська Преса“, Львів, Косцюшка 1 а.**

—o—

ДРУКАРСЬКА ПОМИЛКА:

У вступній статті в 10(82) числі „Нашого Лемка“, перша сторінка, у статті п. н. „Важне для селян довжників“, треба справити при кінці першого уступу замітку, що довжник може скористати з добродійства закону та на основі новели до цего закону з 14. квітня 1937 року **аж до дня 31. грудня 1940 року** (помилково надруковано 1934 р.).

Так виглядає **СВЯТА ЕВАНГЕЛІЯ** Господа нашого Ісуса Христа в українській мові, апробована гр. кат. Митрополичим Ординаріятом до ч. 5384. Ця книга на гарному папері обіймає 458 сторін друку і 15 образів кисти Петра Холодного. В картоновій оправі коштує зл. 10. — Замовляти у Видавництві „Українська Преса", Львів, Косцюшка 1 л.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 12 (84)

Львів, 15-го червня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Новинки

З цим числом висилаємо розрахункові перекази та прохаємо вислати передплату на другий піврік. Хто винен за перший піврік і книжки, нехай вишле довжок разом з передплатою. Окремо прохаємо наших Передплатників закордоном теж поспішитися з висилкою нашої належитости, бо тепер для нас найтяжчий час.

Великий політичний процес почався у Львові проти 15 молодих українців (ок), обвинувачених за приналежність до Організації Українських Націоналістів.

Як це назвати? „Український Бескид", що виходить у Перемишлі подає такий сумний факт. В селі Слухині коло Хирова, де мешкає 6 чи 7 польських родин, а решта українці, трапився випадок, який нагадує часи Зельмана. В селі є церква, але священика нема, отже з Хирова приїзджає до села о. Ольшанський. Підчас Великодня цей священик приїхав до Слухині освятити паски, а місцеві члени „Стшельца" замкнули церкву і не хотіли впустити пароха ані селян до храму божого, мовляв, це польська святиня, а не українська. І священик вернувся до Хирова, не відправивши Богослужения. О. Ольшанський віддав ту справу до суду і зухвалі вибрики непочитальних типів знайдуть епільог у судовім процесі.

Щаслива мати. У Дембіці коло Тарнова Марія Матлокова вродила нараз трьох хлопчиків і всі вони здорові. Батько тих трьох хлопчиків має тільки два морґи землі, мати має 18 літ і щойно перед роком вийшла заміж.

Захотіла свіжого коровая. До парохіяльного уряду в Ряшеві прийшла за метрикальним витягом 107-літня Магда Недзялкова, що хоче вчетверте вийти замуж. Цікаве, як старий її жених.

Велика повітряна битва. Перед кількома днями відбулася недалеко Мадриду велика битва літаків, в якій взяло участь 60 літаків з обидвох сторін. Перемогли літаки народньої армії, які зістрілили 15 червоних літаків, між ними 5 тяжких бомбовозів. Була це найбільша летунська битва, яку колинебудь дотепер зведено.

Інспекційна подорож. Станиславівський воєвода ґенерал Паславський відвідав у часі своєї подорожі українську господарсько-садівничу школу Товариства „Просвіти" в Милованні.

Московська газета „Правда" знову пише, що в большевії зростає релігійність; зачинаються наново прощі, трапляються чудесні уздоровлення. Але чи не пишеться воно знову на те, щоб викликати нову нагінку на вияву побожности, що ще лишилася з давніх часів?

Справа виїзду родин до Канади. Виїзди родин з показовим капіталом до Канади в цім році вже не відбудуться. Контингент на рік 1937 в цілости вичерпаний і тому ті, що бажалиб виїхати до Канади з родинами, мусять чекати до чергового року.

Не вільно затаювати девіз! Канадійський реемігрант Іван Боднар разом з жінкою Осипою і донькою вертався до Канади. Дня 13. травня ц. р. при митній ревізії найшли в жінки Боднара 2.130 долярів, що не були зголошені митним органам і не мали дозволу девізової комісії на вивіз. Гроші найдено зашиті в поясі. Реемігрантку Боднар арештували, а її чоловіка і доньку залишили на волі. Згідно з девізовими постановами гроші будуть сконфісковані. Подаємо цей факт як осторогу для всіх емігрантів, що бажають тайком вивозити гроші. Зацікавлені в еміґрації повинні за всіми інформаціями зголошуватися на адресу: Еміґраційний Дім, Львів, Вишневецьких ч. 4.

Вступайте в члени „Відродження"! Річна вкладка — 50 сот. Читайте й поширюйте видання „Відродження".

Розстріляли трьох священників. Як повідомляють із Риги, большевики розстріляли недавно трьох православних священників, Івана Смірнова, Константина Сквєрцова і Миколу Ґашкевича. Вони втікли з концентраційного табору, що находиться біля фінсько-російського кордону.. Большевики зловили їх і засудили на смерть. В концентраційному таборі держали їх за „шпигунство в користь капіталізму".

Гарні порядки. Часописи подають вістку з Бесарабії, що в Сороках (купелева місцевість) уставили на березі ріки два скорострільні, щоб не допустити до переходу на другий бік Дністра, до большевицького „раю" та навідворот. Правда приємно?!

Пашу й збіжжя
висліди Вашої цілорічної праці й одинокі засоби на життя обезпечуєте від огню тільки в українському
Товаристві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР"
у Львові, ул. Руська ч. 20.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Сільські листоноші в Польщі. Дня 13. травня ц. р. польське Міністерство пошт і телеґрафів видало розпорядок про введення служби сільських листоношів, які мусять виконувати службу і в селах, де нема пошти та де дотепер розносили пошту лише раз у тиждень. Від дня 1. липня почне свою роботу 1.200 нових листоношів, які будуть мати урядові шапки, трубку, до скликування людей та револьвери для оборони перед нападами. Міністерство виготовило 4.500 нових поштових скринок, які розмістять у найглухіших селах. Знову в далеких від міст селах одержать листоноші ровери або коня. Пошту мусять нові листоноші розносити кожного дня. — Може вже не будуть „губитися“ подорожі українські часописи...

Ніяка війна, ніякий голод, ніяка зараза не є для українського народу така небезпечна, як гріх білої смерти. Гріх білої смерти, інакше гріх згонювання плоду і страхання не мати дітей приносять страшні наслідки для кожного народу, доводить народи до повної загибелі. Бережімся страшного національного самогубства.

Величавий здвиг рідношкільної молоді. Дня 6. червня український Львів переживав радісну хвилину. Це „Рідна Школа“ уладила на площі „Сокола Батька“ „Свято Молоді“ — великий здвиг рідношкільної молоді. До вправ стануло 1.500 хлопців та дівчат з ріжних шкіл: Львова, Тернополя, Яворова, Самбора. Свято розпочалося святочними вправами під звуки молитви „Боже Єдиний Великий“. Опісля забави, гагілки, вправи, співи тягнулося до пізного вечера, викликуючи серед тисячних мас видців подив і признання. Видців було коло 10.000.

Зїзд Общества Качковського відбувся 27. травня у Львові, в салі Народнього Дому. З поданого звіту на зборах довідуємося, що це московське товариство має заледви 100 недіяльних читалень та одержує від уряду щороку 1 тисяч злотих підмоги. Врешті самі члени управи цього нікому вже непотрібного „общества“ признають, — що їх ціхує неробство та ще гірша язва пасожитування на народній ниві.

Українська господиня, яка купує вироби кооперативної фабрики **„Суспільний Промисл“**, саме: солодову каву **„Пражінь“** і цикорію **„Луна“**, повинна тішитися, що її гріш не йде намарне в руки чужих фабрикантів, бо недавно закупив „Суспільний Промисл“ у Львові за сто тисяч злотих великий фабричний будинок.

В день Зелених Свят зложіть даток на Українських Інвалідів.

Безприкладна самоволя учительки. „Українські Вісти“ (115 ч.) подають, що в селі Туринську, біля Команьчі учителка, Ядвіга Подгурска не вчить українських дітей того, що шкільна програма вимагає, лише в жахливий спосіб побиває українських школярів і знущається над ними, приказує їм говорити замісць нашого християнського поздоровлення Слава Ісусу Христу — Нех бендзє похвальони. Недавно ученика Матія так побила, що аж мати мусіла рятувати свою дитину перед вовчими пазурами злобної „професорки“. До того ще пані Ядвіга викрикувала за матірю побитого хлопчика такими згіршаючими обидливими та простацькими словами й то в присутности шкільної дітвори, що лише міський вуличник мігби змірятися зі словесністю „научицелькі“. Що на це скаже шкільн. інспекторат у Сяноці?

Як жиди помагають собі. Зі статистики, оголошеної польсько-палестинською палатою, за минулий рік переслали палестинські жиди своїм своякам у Польщі запомоги у висоті 50 міліонів злотих. Цікаве скільки українці з Америки переслали своїм братам у Галичині.

Де подівається наші адвокати. У містечку Змигороді, що майже довкруги окрилене нашими селами має свої канцелярії трьох жидів-адвокатів. У минулому році трапився був навіть такий випадок, що жид-адвокат Гросфельд образив одного нашого священика та не перепросив його; дотого всі три жиди адвокати живуть собі досить вигідно з нашого й польського селянина (дехто каже „луплять скіру, аж мило“, чи це дійсне, не наша річ); натомісць для нас важна справа, що в нас багато молодих і здібних але безробітніх адвокатів, та до Змигороду ніхто не приходить. Припустім, що четвертий адвокат не мав би тут багато праці (та важніше „доходу“), одначе якби таки приїшов свій і був би совісний — напевно не згине з голоду! Треба лише негайно по приході повідомити всіх дооколишніх священиків і солтисів у селах, тоді напевно праця буде; впрочім зовсім не зашкодить повідомити й польські села, бо кожний радше піде до адвоката християнина, як до жида. Врешті й польські священики потребують часто правної помочі. Тому безробітний добродію меценасе „пайташку“ в руки й до Змигороду, — не пожалуєте!

—x—

Др. Степан Ванчицький

Устрій та права громад.

ПЕРЕХОВУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ГОТІВКИ

В останніх роках були ми свідками численних процесів, де виступали як обжаловані війти, їх заступники або громадські секретарі, що відповідали за присвоєння громадської готівки. Неодин з них може не бувби допустився провини, якщо була би під рукою каса, до якої можнаби зложити готівку. „Гріш круглий — тай котиться“. Тому вище згаданий розпорядок міністр. внутр. справ містить постанову у парагр. 51., що готівку громади треба переховувати у громадській позичково-щадничій касі, комунальній щадничій касі, П.К.О. або **за згодою повітового виділу у приватній позичково-щадничій кооперативі**. Можна отже громадською готівкою скріпити оборот української кооперативи.

СОЛТИС

Має він виконувати все, що ухвалить громадська рада або що поручить йому війт.

Він заряджує майном, добром і підприємствами громади, стягає доходи в хосен громади, веде касу й рахунки, репрезентує громаду на зовні, а саме виступає у громадських справах супроти влади і приватних осіб, на основі правосильних рішень громадської ради приймає і звільняє громадських урядовців та виконує надзір над їхнім діянням, в часі повені, пожежі чи іншого наглого нещастя потягає мешканців громади до безплатних робіт. Солтис і 2 членів громадської ради або 2 членів господарської комісії підписують повновласти й всякі грамоти у справах, де громада приймає на себе обовязки супроти третих осіб, при чому треба помістити у повновласти чи ін-

шій грамоті рішення громадської ради, евентуально також рішення повітового виділу, якщо воно було би тоді потрібне.

Перед мешканням солтиса повинна бути таблиця з написом „солтис“ і таблиця для оголошень, а на громадському домі вивішується таблицю з написом „громадська канцелярія“. У громадах Лемківщини, що належать до львівського воєвідства, можуть громадські ради ухвалити, що написи мають бути двомовні: польський та український (парагр. 22 розп. міністер. внутр. справ з 29/I. 1937 і арт. 2 закона з 31/VII. 1934 Вдз. 73 поз. 724.).

Солтисові належиться за виконування уряду така місячна нагорода:

до 5 км.	при числі 100 мешк.	5	зл.
„	100—200 мешк.	7	„
„	200—400 „	10	„
„	400—1000 „	15	„
„	1000—2000. „	20	„
„	понад 2000. „	30	„

При віддаленні від гмінного уряду: — винагорода буде вища:

від 5 до 10 км.	15%
від 10 до 20 км.	20%
понад 20 км.	25%

але при числі мешканців у громаді понад 1000, виносить підвижка тільки 10 прп., 15 прц., 20 прц. — Це є найвища нагорода, яку може громадська рада ухвалити. У громадах, що мають великі маєтки або підприємства може бути винагорода підвищена до 50 прц. Винагорода є платна місячно **з долу**.

КОМІСІЇ

Громадська рада покликує ріжні комісії. Споміж них є найважніща ревізійна комісія. Вона складається з 3 до 5 членів, що вибирають собі предсідника й секретаря. Ця комісія контролює грошеву та господарську діяльність солтиса бодай раз у квартал. Вона провірює, чи солтис господарить згідно з бюджетом і рішенням громадської ради, провірює щороку рахункові замкнення і здає звіти громадській раді. Війт і повітовий виділ можуть покликати ревізійну комісію до переведення ревізії зложення звіту з ревізії та уділення вияснень.

ПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Невеликі права прислугують українцям у самоврядних установах, але українці не вміють і цих прав для себе використати.

Права нашої мови у громадських і гмінних установах, повітових радах і воєвідських виділах спираються на законі з 31/7 1924 Вдз. 73. поз. 724 і виконному розпор. ради міністрів з 24/9 1924 Вдз. 85, поз. 820.

Згідно з постановою арт. 1 цього закона — внутрішньою та зовнішньою мовою урядування всіх громадських урядів на землях, які замешкуємо, навіть по тих громадах, де живуть тільки українці, є польська мова. Тому всі громадські уряди, навіть ті, що перед виданням цього закона вели урядування поукраїнськи, мають вести ціле своє канцелярійне діловодство по-польськи та мають уживати польської мови у переписці з державною владою і з державними та самоврядними урядами. Одначе громадська рада може ухвалити, що громадська управа (солтис) буде переписуватися з іншими самоврядними урядами, саме з іншими громадами, повітовими та воєвідськими виділами — українською мовою.

Громадські, повітові та воєвідські виділи й ради, їхні підприємства та всякі установи, як шпиталі, школи, дорогові заряди і т. п. на території львівського, тернопільського та станиславівського воєвідства є обвязані приймати письменні подання та устні домагання чи заяви від українців в українській мові. Українцям вільно у цих установах говорити поукраїнськи, урядники не можуть вимовлятися тим, що не розуміють української мови.

Вище наведені самоврядні установи є обовязані відповідати двома мовами: українською й польською, управи сільських громад мають відповідати виключно поукраїнськи.

У нарадах сільських і міських, повітових і воєвідських рад можна вживати української мови на рівні з польською.

Із засідань цих рад можна списувати протоколи побіч польської також в українській мові, але тільки на основі рішення тих рад. Таксамо усякі написи та оголошення можна виготовляти у двох мовах на основі рішення ради.

Як жив і працював Іван Франко.

Іван Франко уродився 1856. року в селі Нагуевичі дрогобицького повіту, в домі селянина-коваля. Батько його розумів значіння освіти й післав малого Івася до шкіл. В школі вибився молодий Франко своїми здібностями понад своїх товаришів. Головно відзначився незвичайно бистрою памятю й замилування до книжок. Вже в семій клясі мав свою власну гарну книгозбірню й писав вірші та оповідання. Дещо пізніше, як двадцятькількалітній студент здобув собі своїми творами велике признання й славу. У своїх віршах і оповіданнях описував важке, невільниче життя народу, оспівував лиху долю українського селянства й робітництва та взивав до боротьби. За це зненавиділа його тодішня австрійська влада й всякі пани та підпанки. Три рази кидали його до тюрми й переслідували всякими способами, але не зломили великого духа.

Письменницька творчість Франка й уся його народня праця дуже велика й всестороння. Він був великим у праці.

Помер 26. травня 1916 року по тяжкій недузі. Перед своєю смертю побачив ще бодай частинне здійснення своїх мрій, побачив Українське Січове Стрілецтво.

Сьогодні за його славне імя йде боротьба, бо різні партійки та партійні спекулянти хотіли би з його величезних заслуг скувати для себе власний політичний капітал. Навіть большевики пробують опоганювати його велике імя, роблючи з нього комуніста. Але за короткі їх руки. Франко остане раз на завжди гейби Мойсеєм цілого українського народу, бо він провадив його до волі серед найбільшого упадку й пониження та показав зневірений масі рабів шлях до волі.

—х—

Чи ви вже подбали, щоб ваші діти вчилися з українських шкільних читанок і букварів?

ЯК КУРИМО — ТО ЛИШЕ НАЙЛІПШІ
ПАПЕРЦІ І ТУТКИ „КАЛИНА“
(повноватки)
Української фабрики Кооперативи „Будучність“ у Тернополі

Основи національної сили української Лемківщини.

Національна свідомість, організованість, солідарність і праця це угольні підпори українства Лемківщини!

Нація, переходячи тернистим шляхом своєї історії, якщо має остоятись і не пропасти, то своє збірне життя мусить вона сперти на тривких і непорушних основах. В противному разі, розпорошена, несвідома й розбита, мусить вона улягти іншим, сильнішим від себе, національним потугам, мусить зійти до рівня цілковитої немочі й безсилля та вкінці мусить стати почвою, пригожою для розросту чужонаціональної експанзивности і сили.

Щож належить кожному, дбаючому про себе народові чинити, щоб відсунути від себе марево такої грізної небезпеки й цілковитої, національної заглади?.. **Треба консолідацію й розвиток своєнаціональних сил сперти безумовно на чотирьох, незрушимих основах, саме: на національній свідомости, організованости, солідарности і праці** Таке якраз завдання стоїть перед українською суспільністю взагалі, та зокрема перед українським громадянством Лемківщини.

І так першзавсе **необхідна українській Лемківщині зріла, ясна, жива, і загальна, українська, національна свідомість!.** До набуття, поширення й поглиблення цієї свідомости треба стреміти всіми існуючими, легальними засобами, які лише стоять до наших услуг і розпорядимости... Як хліб насущний потрібний до піддержання нашого тілесного життя, так устне освідомлювання, так **живе і писане, українське національне слово, так українська читанка і книжка, українська молитва і пісня, є конечні до здорового прокормлення і розросту нашої національної душі!..** Як кожний з посеред нас знає, який його рідний батько й яка мати, як кожний памятає, яке його імя й назвище, так кожний з нас лемків повинен знати, памятати, розуміти, та на случай потреби і доказати, **що він українець, що є членом великого і численного Українського Народу!..** Цього Народу, що має не тільки своє рідне і прекрасне, національне імя, але **і свою власну, рідну культуру, свою традицію, свою національну славу, своїх великих і святих Мужів та Героїв і свою старинну та багату історію!..**

Вже раз вкінці і раз на завжди треба нам всім лемкам, а не тільки тим, що вже в українській національній свідомости поступили, рішучо, загально і невідклично відгородитися під кожним оглядом від отруйного, московського дурману, від чужого нам і дикого азійсько-монгольсько-фінського племени Москви, яке так невдячно, так страшно і так відражаючо записалося і дальше записується в нашій рідній, національній історії!.. З Москвою нас рішучо не лучило, не лучить, ані не вяже нічо, **хиба лише ті нашою кровю обильно зрошені кайдани**, якими Москалі — **там за Збручем** — безпощадно сковували й дальше у своїй страшній каторзі сковують і поневолюють наш нарід!...

Відсі теж затрясене тут на Лемківщині москвофільство, цей відражаючий символ нашого національного поневолення над Дністром, є тут тим **хороботворчим бакцилем,** який тут тільки підточує й ослаблює наш національний організм!... Цю недугу належить і можна найскорше вилічити через **загальне поширення української, національної свідомости, освіти і культури на Лемківщині!...**

За свідомістю повинна слідувати і **наша збірна організованість — і то організованість на всіх ділянках культурно-національного й економічного життя.** Організованість ця мусить — річ природня — міститися строго в рямках обовязуючих державних законів, та повина обіймати такі ділянки, як освіту, рідну школу, господарство, купецтво, спорт, та всі інші роди громадянсько-суспільних товариств і організацій. **Організованість,** якщо тільки буде мудро переведена і вміло проваджена, **навчить нас Лемків національної карности і праці, послуху для законного проводу і власти, громадянської дисципліни і збірного пожиття,** одним словом, **навчить нас всіх потрібних нам національних чеснот** і прикмет... Національна організованість є для нас конечна тимбільше, що через неї ростуть тепер у сили і потужніють всі народи!... Тепер уже майже всюди довкруги „чути залізний крок міцьних і здисциплінованих рядів“!...

З організованістю лучиться теж і **солідарність...** Що це значить?... То значить, що **ми Українці-Лемки повині виступати одним збитим фронтом, одною лавою тоді, коли йде про добуття належних нам, легальних, національних користей, або про оборону слушних, прислугуючих нам законно, національних прав!..** Якщо у нас була би така солідарність, то при. не затуманювано б наших дітей якоюсь недоладною ляпаниною криничанської троханівщини, та не засипували б наших українських, парохіяльних урядів пережитками зігнилої, устроняцької етимольогії!... Не сміє рішучо бути у нас розпорошення, роздріблення й розчленуваня наших національних сил й енергії, бо це нас тільки ослаблює, обезвладнює і розбиває!... Нам треба необхідно скупчення нашої збірної волі стремлінь в одній точці, в одному напрямі — і в цьому стремлінні не сміє бути ніяких виїмків, ніяких виломів, ніяких відхилів між нами!... **Добро нашої української, гр.-кат. Церкви і Нації — ось це начальнье правило нашого збірного національного ділання життя!** Треба нам доконче вирвати з коренем той болючий, **московський чирак** що то причепився тут здорового організму нашої Церкви, та намагається спараліжувати і знищити наші національні сили і спинити — з т. зв. „устроня“ —наш національний розвиток і поступ!...

Вкінці четвертим, угольним філярем нашої національної сили і потуги на Лемківщині має бути **праця!... І то солідна, витривала, чесна й ідейна, жертвенна і щира, та безупинна праця для нашої української, гр.-кат. Церкви і народу на Лемківщині!...** А яка праця?... Праця в Католицькій Акції, як співучасть світських в релігійнім апостольстві Церкви для релігійно-морального піднесення Народу!... Дальше!... Праця в „Просвіті“, в українських кооперативах; праця в громадських організаціях нашого жіноцтва; пряця в спортово-пожежних товариствах і т. д.!...

Та в тих наших працях і трудах хай нас піддержує надія на краще і щасливіше майбутне, **хай нас кріпить віще, животворне слово нашого національного Півця і Пророка Тараса Шевченка:**

„Не вмірає душа наша,
Не вмірає, воля,
І неситий не виоре
На дні моря поля,
Не скує душі живої
І слова живого“!...

—o—

Сумерк риманівської Адміністрації.

Від часу, як церковну управу Лемківщини перебрав новий, т. зв. „администратор", о. Др. Яків Медвецький, **відтоді устала на Лемківщині всяка, місійна праця у властивому, модерному розумінні цього слова.** Тимчасом за часів Перемиської, Церковної Влади ця спасенна, благородна практика здобула вже була собі на Лемківщині повне право горожанства. Не було вже майже лемківського села, де— при співучасти першорядних місіонарів — проповідників нашої Церкви — не уряджувано би духовної місії **з обильним, релігійним хісном для народу.** З великою набожністю й пошаною принимали вірні приїзджаючого тут при тих і при численних, інших нагодах, **свойого Сяніцького Епископа,** і Перемиського Владику - Ординарія в одній особі, та радо слухали Його пастирських закликів, наук і напімнень.

Відтак бл. п. о. Др. Василь Масцюх, перший урядуючий, апост. адміністратор Лемківщини ще якось ту практику продовжував і сам навіть лично звізитував цілий ряд наших парохій на Лемківщині. Значить, виконував ще якотако свій архипастирський обовязок. Інша річ, що вже не мав ніякого успіху на Лемківщині... але робив, що міг.

Одначе з приходом о. Медвецького до Риманова-Живця **місійна праця на Лемківщині,** не знаходячи від його ніякої підтримки, ініціятиви, підприємчивости, ні почину, **зівсім переривається!...** Через цілих, довгих вісім місяців, від липня, 1936 р. до квітня, 1937 р. **нарід не почув ані словечка якоїсь духовної науки, ані навіть короткого привітання** зі сторони свойого „нового", церковного зверхника і „пастиря". Духовних місій по парохіях, які є так потрібні й конечні для оживлення й піддержання релігійного й церковного духа в народі, вже тут майже зовсім тепер не уряджується — так, як би тут вже ані віри, ані релігії, ані католицизму не було потрібно!...

Що більше? Зі своєї резиденції в Римановій-Живці вже цілком ніде на світ не показується, **ані теж жадних канонічних візитацій, ані відвідин парохій не уряджує!...** Отже нарід не має ані можности, ані нагоди бачити, або почути „свойого" нового, церковного зверхника — так, як це було за Перемиської, Церковної Влади!... Що більше?.... **Навіть на Різдвяні Свята ц. р. ані кілька, хочби найгірше зліплених, слів святочних желань вірні не почули!....** А що варта перемішане сильно російщиною („себя", „меня") його великодне „слово" — з пересторогою перед мнимими „вовками в овечій шкірі, котрі то" — мовляв — „в своїх бесідах, книжках і часописах подають нездоровий корм, але отрую для душі", (а під котрими сам автор найлучше знає — і ми знаємо, — кого, кого то він розумів!...), вже не варта навіть і згадувати!... Ми раді були би знати, чи не мав тут таки на думці українців, українсько-катол. священників та українсько-катол. видань на Лемківщині?! А як не їх, то кого?!...

Кромі цього не може змилити, ані приспати нашої уваги факт, **що не вийшло з Риманова ніяке послання, ані навіть, хочби короткий, розпорядок** що до торжественности відправ, як це буває в наших Дієцезіях, і то ані з нагоди празника **Христа-Царя** в дні 25. X., 1936 року, ані з нагоди празника **св. священномуч. Йосафата,** (котрого „русскіе" так завзято ненавидять!...), в дні 29. XI., 1936 р., ані з нагоди **Непорочного Зачаття Пре Діви Марії,** в дні 22. XII., 1936 року... **З черги про великого подвижника св. Унії, Митрополита Йосифа Венянина Рутського, Риманів відай нічого не знає, згл. не хоче знати,** бо в припадаючій тепер 300-літній річниці смерти, цього великого Митрополита **ніякої участи не брав, ні не бере!...** Дальше!... На унійні торжества та зїзд, уряджені в днях 22—25. XII., 1936 р. у Львові в честь Митрополита Рутського, з Риманова не було вже кому приїхати, ані навіть кого післати(?)!... **За те було кому взяти участь у концерті в честь схизматика Пушкіна дня 7. IV., 1937 р. у Сяноці, або в „русскім", кооперативнім зїзді осіню, 1936 р. у Королівському Вороблику!...** Там можна було здобутися на активність, але в унійних справах, то ні!.. З цеї обставини найкраще бачимо, в якому то напрямі йдуть справдішні бажання і тенденції Риманова.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.

в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Як живуть наші брати українці в Канаді.

Українські переселенці в Канаді є своєю кількістю, по англійцях і французах, третьою нацією в цій країні. У Вінніпегу кожна десята людина говорить по українськи, а вірніше сказавши, кожна шеста людина, бо й жиди там уживають українську мову. До неї ввійшло багато англійських слів, що встигли вже „зукраїнізуватися", як напр. я філюю — почуваюся, муфувати — перепроваджуватись і т. д. Її словник (засіб слів) поширився, але й змінився її наголос, особливо в молоді, в третій нашій ґенерації, що також має інакшу вимову. Для прикладу, наше „ж" переходить в „ш"; вимовляють „шид", замісць „жид".

Українську мову плекають в Канаді головно наші Інститути (в Саскатуні й Едмонті), що виховують молодь на добрих українських патріотів. А про національне освідомлення й взагалі про організоване громадянське життя дбають „Народні Доми" (відповідають нашим просвітянським читальням), що стали засновуватись, почавши від 1916. року й сьогодні вони є зразком освітніх організацій також для інших народностей в Канаді. Лежать вони так, щоб могли обслуговувати наших фармерів, що живуть розсипано на широких просторах (канадійських преріях). Народні Доми є деревляні, що взагалі є типічним для канадійського будівництва. Вони є побудовані звичайно не при якійсь оселі, а на „чистому полі", щоб бути в осередку всіх осель, приблизно в радіюсі аж 150 кільометрів.

Ціле внутрішнє уладження Народніх Домів є патріотично-вихо-

Продовження на 11 стор.

Роман Антонович.

Як говорив Бескид.

— Я вже про те вуйні Митрисі говорив. Воно, знаєте, якби ви віддали Марьку за мене, я пішовби завтра до пана і сказав, що я засватав Марьку й випросив у нього, щоб не йшла до двора. А ви знаєте, що я панови життя врятував. Чи не добре воно так?

Але не так сталося, як того хотів Васька.

Коли Сипко збирався відповідати Васькові, ген з ліса увігнався пустуном у ніч золотий сміх Марьки. Побушував по обійстю й поплив собі. Від ліса йшов гомін розмови і кроків. За хвилину заскрипіли ворота й на обійстя впали дві тіні. Одна — це була Марька, другої ніхто не пізнавав. Пізнали її, коли наблизилась. Був це Юрко Цюпа, що пас за Церговою на полонині вівці всіх довколичних хуторян, а між ними й вівці Сипка.

— Ов, а тебе що приводить Юрку від овець? Не стало меринді?

— Слава Йсу, та де там. Надибав Марьку ген під Церговою. Вона розказала мені все, що тут накоїли ці панські хомути і злість мене зібрала, тай прийшов. — О, хайби на мене були попали з таким. Ніодин живий не вийшов би. Попамяталиб!

— Го, го, який ти моцний... — бовтнув Васька. Він навіть потім жалував того.

А Юрко Цюпа був собі чоловяга здоровий. Високий як ялиця, широкоплечий, руки мясисті, а долоня як добра миска. Пастух твердий був. Це знали неодні. І гайдуки знали. Все літо сидів на полонині, щоб дальше від двора, бо ненавидів його, а зимою жив ген у Барвінку, де гайдуки й пан рідко бували. Сказати правду, його боялись, а гайдуки говорили, що він зі збійниками заводиться. Тут треба б ще одне доповісти. Марька якось інакше дивилась на Юрка, як на других хлопців, і від часу, (це було в тамту неділю), коли Юрко поцілував її так ненадійно і вона обомліла в його тугих раменах — сходилися. Мріяли про своє щастя. І сьогодні вмовились були на стрічу над потоком під Церговою.

Митриха в хаті почула на дворі гамір і вийшла вновь з хати. На часину придушила іскру, яку кинув Васька, а яка могла вже в той час розвести пожежу. Вона пізнала голос Марьки й Юрка. Підійшла до донъки і пригорнула її до себе.

— Доню моя!...

Сипко мовчав. Ставало душно. У душний настрій ночі врівалась таємна пісня бескидських борів і ладилась сказати правдиве своє слово: Я могутню, я росту. Мій спів співають ваші душі.

— Що сталось вуйно? — спитав Юрко.

— Що сталось?... І глухо прогомоніли дальші її слова: Пан наказали Марьку до двора, до покоїв дати.

— Що??... Ні, Марька не піде! — на це Юрко.

Марька стояла спокійно.

— Що не піде. Як гайдуки прийдуть, то що зробиш? Візьмуть і все — вмішався знову Васька. І цю іскру не всилі був ніхто вже придусити. Таємний гомін лісу мостив свій шлях почерез дужу поставу Юрка своїм блискучим співом.

Васька бачив свого суперника і працював цілим своїм мозком, щоб знівечити його відвагу й впертість. Хотів відвернути увагу всіх від тої гутірки. Але воно було надто болюче, щоб так легко

Посвячення дзвонів у церкві в Улючі.

можна було пройти повз, як це холодно, з вичисленням умів зробити Васька „Гнида".

Як Васька тільки вимовив ті слова, Юрко підійшов до нього і сердито аж крикнув:

— Ти хто такий, що пхеш свій ніс у не своє діло? А відвернувшись до Марьки спитав:

— Марько, що він за один? Може сватати тебе прийшов?

— Та не знаєш, Юрку, хто то? Не пізнаєш Ваську, що в пана в гайдуках був, а тепер є стражником у панськім лісі.

Васька мовчав і не давав відповіди на питання Юрка. Вважав, що відповідь могла б знівечити його пляни. Він за всяку ціну хотів докінчити начате діло. Відвернувся до старого Митра й пошепки продовжував свій торг.

— Ну як, ви вуйку думаєте? Можу йти завтра до пана просити за Марьку?

— Та я знаю, — і відвернувшись до Марьки спитав: Марько, чуєш, Васька хоче завтра йти до пана за тебе просити, щоб тебе до двора не брали.

— А йому яке діло до мене? І так його жінкою не стану.

— Ти, слухай, гайдуку панський, я тобі вже раз казав: чого пхаєш ніс туди — де не треба?

— А чого ти пхаєш... і не докінчив..

— Ади — і долоня як миска прилипла до Васькового обличчя так здорово, що Васька покотився на землю.

— Видиш, гайдуку панський, що мій ніс ліпший за твій...

— Ха, ха, ха — засміялась Марька аж сміх гомоном відбився від бескидських гір і борів.

— Це маєш за твій паршивий ніс. А вставай, най ти ще вціджу за тих усіх хрещених, що їм ти пересолив життя, як гайдучив під панською полою. На, на, на — за кривого Петра, якого ти окалічив, а то за того лицаря, якому пхнув кинджал у спину, а то за синці на спинах лемків. А то — і тут узяв збитого на квашу Васька й жбурнув ним через тин — за сватьбу до Марьки. Збирай кости і втікай, абим тебе остатний раз тут видів, ти підлий гаде!

Юрко був червоний. О, цього гада він собі пригадав. Памятав його гайдучу роботу. Тепер дав йому за всіх, за старих Сипків і за Марьку.

Коли ще сапів від напруги, а всі сиділи застиглі в оторопінні того, що скоїлось, ген з теміні охриплим голосом, з піднесеним пястуком у сторону Сипкового хутора, грозив „Гнида":

— Того ті не дарую, ти збійнику, а з тобою, збійнице порахуюсь у дворі.!

Ще тої самої ночі був Васька у Сьліви в дворі.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Гамри, українське сільце в кітловині над рікою Вислоком, віддалене 3 км. від своєї парохії в Полавах (коло Новотанця на південній захід від Буківська, в Сяніцькій окрузі), шкільні діти з Гамер ходять до школи в Тарнавці, віддаленої 4 км.

Гачів, це початкова німецька оселя на магдебурському праві, звана первісно Гартсфельд, відома вже зі судових документів у 1457 році; сьогодні польська оселя у Березівщині.

Гвоздянка, дочерне село (число українців неустійнене) Близянки (5 км.) в Стриживщині, з українською греко-католицькою церквою св. Косми й Дамяна, збудованою в 1625 році.

Гвозниця, друге дочерне село без церкви, віддалене 2 км. від своєї парохії Близянка.

Гижне, сільце („дубецького ключа“, відоме з поділу в 1441 році) в Динівщині.

Гирова, українське село (українців 656) віддалене 7 км. від Дуклі з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1870 році. (Більша половина села перейшла на православія). До залізниці в Іваниці (Івонич) 21 км.

Гірки, село в Сяніцькій окрузі, віддалене від Ялина 9 км., записане в судових документах з 1464 року, до Сянока біля 20 км.

Гладишів, українське село, віддалене 21 км. від Горлиць, пошта в місті, у селі церква збудована в 1936 р. заходом і трудами Впр. о. Андрія Злупка, українського місцевого Душпастирія-пароха. Стара деревляна церква в Гладишеві згоріла в 1914 р. Гладишів — одна з найдавніших українських осель у західніх Карпатах; про початки села ніде немає записків, ані місцеве населення не знає важніших переказів, цікаві записки про збійника Сипка, що шугаював у Горличчині (Др. Т. Курило: Лемківські збойники, Перемишль 1935).

Гломча, велике українське село в долині Сяну з українською греко-католицькою церквою Собора Пресвятої Богородиці, збудованою в 1859 році, віддалене 16 км. на північ від Сянока, від пошти в Мриголоді 2 км, відоме ще в княжих часах (гляди Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937).

Глибоке, гірське село наче горішний кінець українського села Синева, віддалене 6 км від Риманова та 25 км від Сянока, українці греко-католики належать до парохії в Синеві. У Глибокому вимуровано великий костел у 1935-6 р., (старий деревляний костел з цінними старинними іконами збурено), населення римо-катол. обряду, в давніших часах перші поселенці та двірська служба належали до парохії в Риманові. Село Глибоке, на південь, схід від Риманова, було поселене на німецькім праві; тутешній солтис Михайло згадується в коросненських судових записках під 1445 р. (Кс. суд. сіль. I. стор. 208 ч. 1865). Ядвига, вдова по Андріеві солтисові з Глибокого, пізвала 15. XI. 1470 р. його синів Клима та Івана, тодішних солтисів у Глибокім, перед вищий німецький суд у Сяноці (АГЗ. XVI 3249). (М. Кордуба: Зах. пограниче Галицької Держави між Карпатами та долішним Сяном. Записки Н. Т. Ш. т. CXXXVIII—CXL. Львів 1925).

Глудно, українське велике село (1458 українців греко-католиків), віддалене 19 км від Березова, 12 км від залізниці в Динові з українською греко-католицькою церквою св. Параскевії, збудованою в 1899 році, відновленою в 1931 р. (Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р. Н. П. Барсов: Географія Начальной Лѣтописи, вид. 2. Варшава 1885 р.).

Головинці, сільце в Короснянській окрузі, злучене за посередництвом давніх (з часів 1869 р.) здобутків з польським етнографічним клином у напрямі до Дуклі, відоме в 1462 р. з поділу перед сяніцьким судом коросненського війта Івана половиною його дідичного майна солтиства в місті Коросні та млина в селі Головинці (Гловєнка). (Прохаска: У справах займання Руси через В. Казимира., том VI. 1892).

Голучків, дочерне українське село, віддалене від парохії Тиряви Сільної 6 км з українською греко-католицькою, деревляною церквою св. Параскевії, збудованою в XVIII сторіччі, відновленою в 1912 році; до 1791 року як самостійна парохія, прилучена зразу до Семушевої та відтак у 1813 році разом з Семушевою до парохії Тиряви Сільної; до Сянока 16 км.

Горлиці, підгірське місто, відоме в дуже далекій старині з ріжних історичних документів (Кодекс Капітули Краківської, том II. Краків 1883., В. Колпачкевич: Про західні межі київської держави в X. сторіччі. Львів 1935., о. Роман Прислопський: Примір латинізаторської гакати на рубежах Галицької Руси, Перемишль 1902., Іван Петрович: Сандецька Русь, Львів 1893).

Граб, українське село, віддалене 49 км від Ясла, 30 км від Змигороду, 14 км від Крампної (пошта), з українською грекокатолицькою церквою св. Косми й Даміяна, збудованою в 1809 році. Село побудоване в гірській кітловині при чехословацькому (українсько-закарпатському промежі) кордоні; відоме в давніх часах, перша історична вістка про Граб записана в 1633 р. У 1820 році основано в Грабі першу школу. (Дуже цінна та цікава хроніка о. З. Флюнта, бувшого пароха Грабу.)

Грабівка, дочерне село Ялина з українською греко-католицькою церквою св. О. Николая, збудованою в 1864 р., віддалене від парохії 3 км до залізниці в Дубрівці Руській 12 км. Давніше (до 1801 р.) Грабівка була самостійною парохією.

Грабівниця Старенська, записана в сяніцьких актах під 1435 і 1441 рр., віддалена від Ялина 6 км, у Сяніцький землі. (Шематизм Перемиської Єпархії з 1879 р., Перемишль 1879 р.).

Грибів, приналежне містечко до парохії Більцарева, у Новосандецькій окрузі (автор „лемківського“ Шематизму з 1936 р., Львів 1936, о. Степан Ядловський пише (стор. 36), що містечко Грибів і в польській мові задержує первісну назву Грибів, а не Гржибуф та це вказує, що колись там переважали українці (так читаємо в рукописі). Інші історичні джерела: кс. В. Сарна: Повстання організації костела латин. на Руси галиць. Львів 1892.

(Далі буде).

Большевицький морд селян.

Як большевики видерли землю з рук господарів.

Прихід большевиків до влади в Росії означиться колись в історії людства, як панування збоченців і злочинців. Ця збиранина вже на другий день по захопленні державного апарату зорієнтувалася, що вдержатись зможе вона на поверхні тільки під тією умовою, що винищить усі ліпші первні народу, згл. народів. До тієї цілі вжито чекістів, випробованих ще в добі революційної зверюхи у вимордовуванні не тільки шляхти, але й інтеліґенції взагалі. То ж вистарчало мати в той час білі руки, щоби бути розстріляним.

Помилявся б той, хто думав би, що большевикам ішло тільки про „білоручки". Ще Ленін зрозумів, що найбільшу перешкоду при **заводжуванні комунізму ставитиме мужик.** У цьому опирався він не тільки на власній обсервації, але і на марксівській літературі взагалі. Теоретики марксизму завжди твердили, **що без вирвання селянинові „малпячої любови до землі" не можна і мріяти про введення комунізму. Тимто як тільки вироблено плян пятирічки, зараз почався отой єдиний в історії людства морд хліборобської верстви.**

Пятирічка означала в практиці вивласнення селянина з власної землі й даху. При тій нагоді розстріляли на місці найбільш „упертих кулаків", а що їх було далеко більше ніж на перший погляд здавалося, примінено до них ще й інші „кари за перепони при вводжуванні" комуністичного раю. Такими карами сталися концентраційні табори. Кажуть, що вигадав їх сам оберчекіст Дзєржиньскі, який представив на засіданні Центрального Комітету штудерний плян, по якому вороги большевизму мали би творити на далеких землях перші піонірські стації большевизму, що його вони так страшно мали ненавидіти.

На практиці оказалися концентраційні табори перевозовим товариством з вершин життя на доли смерти. При цій нагоді осягають большевики три цілі за одним махом:

1) **винищування „небажаних первнів"**, яке проходить безспостережно і не виглядає як явний морд.

2) **Визискання робучої сили цих на смерть засуджених.**

3) **Створення відстрашаючого** прикладу для решти населення, якщо воно хотілося б увільнити від кровавих деспотів.

Всі три цілі мають майже ту саму вартість в розбудові соціялістичного будівництва, хоч деколи одна з них набирає особливого значіння. Витворені панщиною на ціле життя економічні умовини причинилися не тільки до розбудови каналів, але і до вирубу великих шматів лісу, якого дерево можна було кинути на світовий ринок і витворити т. зв. демпінґ. Цей демпінґ почав пожирати щораз більші запотребування, які при шаленій смертности в концентраційних таборах не можна було заспокоїти. Тимто розпочинаються по Росії дивні **„лови на людей"**, щоб заповнити проріділі ряди. Ніхто не може при цьому подумати, що тут йшло про „кулаків" „капіталістів" та інших ворогів пролетаріяту. Ні, совєтські навіть часописи інформують, що виселено робітників і селян, які мали ту єдину прикмету, що не подобалися большевицьким володарям, бо були міцні й розумні та могли при якійсь нагоді бути небезпечними для збоченців і менше-вартісних володарів.

Отже ж подумайте, Читачі, чи всі наші статті, в яких розкривали ми гидь большевицької зарази, юдину роботу большевицької посестри москвофільства, — чи ці статті писали ми отак лише собі, чи на те, щоб перестерегти Вас і Ваші села перед злобою большевицько-жидівських агентів?

Знаємо, що Ви всі з нами однозгідні, тому виполюйте у Ваших селах московське хабаззя, женіть проч жидо-комунарських пророків; зате всі разом горніться до культурної корисної праці.

Всі купують і вживають
тільки
цикорію й солодову каву **„ЛУНА"**
і підмінку кави **„ПРАЖІНЬ"**
з кооп. фабрики домішок до кави
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"
ЛЬВІВ

Не знают, што творять.

(Вороблицьким говором).

— Скараня Боской, што ся тепер діє! Німа неділенькі, ани сьвята без обрізи Боскої х церкви.. Як сьвіт сьвітом, а Вороблик Воробликом, ник ниґда х церкви так не хіхотав, як тепер. А днесь то маво ся не стекли, так ґівки а найбільше хвопчиска Бога ображали... А ци виображеш си чвеку, ци хто до того довюв? Сам ксендз. Я сама, Боже даруй, тілько ем днесь нагрішила, што піду гин на сомой дно до пекьв!...

— Повів, же не вільно читати „Нашего Лемка", бо ґріх смертельни, а хто юш до тепер читав, то аби ся висповідав, бо — повідат — Сьвятий Отец заборонив читати комуністични ґазети...

Ой Боже! „Наш Лемко" а комуністи... Мавом не пуква зо сьміху. І ціва церков як рикне...

Боже! Боже! Но, чого нич не мовиш, цись оґлух? Повіч, штом мава робити?

Так тиркава Югаска до свого мужа, як пришва едної неділі з церкви домів і знимава з себе сьвяточні вахи. А же в баби пвач під верхом, далі ґрик...

— Небиво як небіщик єґомосць, то били анґев не чвек!... Не до теперішнего пудва... Як стали на казаня, то як місийонар, аж ся серце радуваво. А тепер ходимо до дому Божево ґрішити...

І еще барзі бзба ґ бек, аж слези наземлю кап-кап...

Тото юш до рошти рознервуваво Михава, котрий од рана читав Письмо Сьвятих; повожив ксьонж-зет. ку на полицю, одвожив до столика окуляри і рек:

— Тихо будь, бабо! Пришвась домів, то не ґвавтуй, ено рихтуй повуденок і для нас і худоба ричит, бо юш пів другої.

— А як хочеш чути мою пораду, то як майш Бога ображати — помолься щиро й терп, або іди аж на пятой сево! Церков не тепер.

— А ґвасьні же так! До Боська піду, до Синева піду, а до Воробликa хибаль хтовди, як буде слуґа Божий, а не москевскі комисар...

— Но, видиш. Панбіґ більше терпів і о нас не забуде! Ага, як приде твій брат Митро, то му повіч, жеби перестав аґітувати за сьвангелицков віров, бо то не наша віра ено обча... Я піду по полудни до Кружка, дашто почитати з ґазет.

З наших сіл і міст

На захід від Сянока між латинськими селами є українське село Ялин. У селі пишається українська греко-католицька церква, школа (утраквістична) і кооператива „Єдність", читальня „Просвіти" та по передвоєнному тов. „Січ" сьогодні лише ленти остались. Зверхній вигляд села не вказує на перший погляд про велику культуру села; між хатами мало садів, за те росохаті верби та чорні вільхи закривають, щоб сонечко не зайшло у вікно. Церква побудована перед сто роками, побіч український Народній Дім, збудований в 1929 р. Читальню „Просвіти" засновано ще перед світовою війною, у 1912 році, тоді теж і „Січ" зачала працювати і брати участь у різних вправах та торжествах. По війні дивна дрімота захопила село й довела до закриття читальні в 1933 році. При житті залишилася лише кооператива „Єдність", заснована в 1927 році, головно працею та заслугами бл. п. Василя Малика, який продовж довгих років завзято — але розумно й успішно протиставився місцевим шахраям жидам. За його вмілим зазивом і проводом у 1925 році переведено в селі голосування (плебісцит) проти корчем; усі свідомі громадяни голосували за знесенням шинку так, що негайно влада забрала „вишинк" і заборонила продавати зорілку. Але вперта жидівська пявка нехотіла так легко відорвати своїх савок від дійної корови (уявіть собі любі брати, що за гидке насіння ці жидівські пявиці — прилізе чортове насіння — біс його знає, з яких сторін, розсядеться в селі та ти його годуй своєю кровю — як за панщини, бо він „мойше пан" і має копу пейсатих бахурів, — чи не сором, що така наволоч гніздиться по наших селах?!), тому жид „крамік" собі закладає. Одначе непохитні селяни не пішли до жида (славно!), лише заложили свою кооперативу „Єдність", що розвивається досьогодні.

Правда — найшлися ще в селі два „сиромудрі івани", що хотіли валити рідну кооперативу (таких безхарактерних годує ще — на жаль — наша лемківська земличка десь і в Щавнику, Репеді, Ванівці, Лабовій, що крамарювали в кооперативах і „дос гарде" манко наторочили, або собі хати за ощадженний гріш (!) побудували — про такого люди пошепки оповідають у Репеді). Врешті люди в селі добре бачили, як приватники їх дорібком багатіють, тому всі купують у своїй кооперативі, бо вона ділиться чистим доходом зі своїми членами. Також на місці, де торчала смердюча жидівська коршмиця, сьогодні вимурована школа, а на другому великий український Народній Дім. У 1936 році засновано читильню „Просвіти" імени Тараса Шевченка, при читальні мужеський хор та аматорський гурток. Продовж короткого часу відбулися 3 вистави, 5 танкових забав, 3 реферати, прочитано 74 книжки; гарно, але трохи мало. Слід на будуче менше бавитися, а більше працювати.

ЯСЛО.

Під сучасну пору живе в місті Яслі 50 українців-заточенців. До найближчого українського села поверх 3 милі, тому в неділі або свята ці наші брати в Яслі не мають нагоди вислухати нашого українського греко-католицького Богослуження. Вправді приїздив декоди до Ясла наш український греко-католицький Душпастир з поблизької парохії зо своїм дяком, одначе такого торжественного характеру, як саме у Світлий второк (4. травня ц. р.) не мало давно в Яслі ніяке наше українське Свято. Завдяки стараннєм громадянина Костя Іванини, що в пройдешньому році заїхав аж до Вороблика, щоб заспокоїти свою душевну тугу до нашого обряду та релігійних практик, та других наших одиниць відбулося в Яслі, у цьому дні торжественне наше Богослуження. Співану Службу Божу відправив у парохіяльному костелі Впр. о. Михайло Горечко з Цеклинської Волі зі знаним уже на Лемківщині українським церковним хором з Бодянки. Треба було бачити торжественне розположення й радість на лицях наших Братів, щоб оцінити та відчути всеньку красу нашого найкращого під кожним оглядом українського греко - католицького Богослуження; до того пережити ще кілька літ на заточенні, тоді кожний зрозуміє, які безмежні вартости дає наша свята Хвала Божа.

Один з приявних на цій відправі пише нам, що не міг налюбуватись співом, що разом з незвичайно торжественними словами й святочною повагою нашого священика зливався серед чужого елементу й сірої буденщини, до того ще в чужій святині, у таку гармонію, що його серце напувалося почуттям надземського щастя. Слова „Христо Воскрес" зворушували приявних до сліз, до того, що деякі, що чомусь живуть у мішаному подружжі, наявно побачили, яку велику втрату втрату через свою легкодушність, чи може нерозвагу принесли рідному народові. Зокрема величаво вийшло кінцеве „Христо Воскрес" та надсподівано бравурно могучий католицький гимн „О спомагай нас". Слід згадати, що нашому Богослуженні прислухувалися місцеві поляки, що з великим захопленням обсервували наш цінний обряд, зокрема спів. Тож і не дивне, як деякі священики бельгійці часто приймають наш обряд, бо його краса нічим не дасться заступити.

Свій.

Замітка: Хв. Редакцію „Неділі" прохають наші громадяни в Яслі передрукувати цей допис.

РАДОШИЦІ КОЛО КОМАНЬЧІ

Свідомі українські молодці з Радошиць: Іван Сторошко, Іван Паращак, Гриць Ярош, Михайло Шапочка й Анрей Майкович ходили дня 7. І. 1937 р. у своїй громаді по коляді на „Рідну Школу". Вони мали повновласть до збірки від Головної Управи „Рідної Школи", ствердженну у старості. Збірка була отже леґальна і призначена для нашого дуже заслуженого Товариства „Рідна Школа", що в сянїцькому повіті розвиває широку освітню діяльність через свої бібліотеки, дитячі садки й виклади. Це не подобалося місцевим темнякам. Старші москвофіли підюдили свою молодь і вона під проводом Юрка Кузя, Дмитра Майковича, Тимка Драгущака, Онуфрія Лапігуски, Михайла Рудика і Стефана Сливки

Здорову і завсіди свіжу вудженину товщі мясо поручає
ЦЕНТРОСОЮЗ
в своїх крамницях: Ринок 2
На Байкі 8 Жовківська 170
Зибликевича 2 Кентшинська 21
Личаківська 50 Замарстинівська 36

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть працю
1-му безробітному, що є Вашим братом!

напала на українських колядників. Нападники — гірш від комуністів — поломили при цьому хрест, що його несли українські колядники, подерли одіж на колядниках, побили їх важко та деяких вкинули у воду. Справа опинилася в суді в Буківську, який усіх нападників сказав на кару по 2 місяці арешту.

Покривджених українських молодців заступав адвокат з Буківська др. Володимир Константинович, в апеляційному поступованні адвокат зі Сянока, др. Степан Ванчицький.

Не знати, чи є ще деінде такі дураки, як у Радошицях, що вірять кацапським недобиткам з Лубкова, які покланялися колись Миколаєві II-ому, а тепер Сталінові I-ому?

ВАНІВКА, ПОВ. КОРОСНО.

Не знати звідки, а кажуть, що з сусідної Корчини, заплентався до Ванівки мазур і отворив склеп з вудженіною й мясом. Очевидно числив на широке попертя і на людську глупоту. Треба признати, що обчислення його вдалися. Вже минув рік, як інтерес йому йде та, хоч хорі штуки бє і з них мясо продає, то для „русіна" вистарчить. Але не тільки то йому вдалося, сам гандель, але повелося йому і друге обчислення. Вже знайшов і дівчину і родичів і грунт (або гроші) і весілля готове! А наш бідняга такого щастя не має! У Ванівці добре жити!! Лише треба вродитися шляхціцом! **Іван Капка.**

ЛІСЬКА ХРОНІКА

Заходом членів читальні „Просвіти" у **Берізці** відбувся в квітні концерт у честь Тараса Шевченка. Дбайливе виконання всіх точок програми, як теж виступ усіх членів хору в гарних народніх строях, вказувало на те, що місцеве громадянство, зокрема голова читальні о. кан. Л. Левицький доложили багато труду, щоб це перше свято в честь Шевченка випало якнайкраще. Концерт закінчено національним гимном.

СЯНІК

У цьому році минає 50 літ душпастирської праці Впр. о. Омеляна Константиновича. З цеї нагоди наділено Ювилята крилошанськими відзнаками, в неділю 23. V. ц. р. в сяніцькій, парохіяльній церкві.

У слідуючу неділю, себто 30. V. ц. р., устроїли всі українські товариства Сянока за почином і під проводом „Українського Народнього Дому" академію у честь Достойного Ювилята. Академія відбулася у домівці читальні „Просвіти", гарно пристроєній килимами та чатиною. Присутніх коло 150 сяніцьких громадян, членів українських товариств. Національним гимном закінчено академію. По академії відбулося свячене.

Після перерви почалася танкова забава. Вже зорі погасли були, як весела громада вдоволена і кріпка духом розходилася домів.

Усе те пройшло поважно, сердечно і спокійно.

При цій нагоді насувається думка, що Виділ читальні „Просвіти" повинен подбати про свою власну музику споміж членів. Зібрати кількох українських музик, підовчити їх, зобовязати до цього, що мають грати на кожній імпрезі читальні, а поза тим можуть собі заробляти досхочу — це діло, що дасться здійснити.

ОДРЕХОВА КОЛО ЗАРШИНА

Наше село дуже велике, має поверх 500 хат. Але в селі такі гаразди, що про них аж лячно писати. Найгірше, що наш „паноtець" збратався з певними панами, дав їм ключі від захристії, хоч там не допускає нікого з вірних.

Правда, люди сподівалися, що по приході до села свого священика, та ще й уродженця Лемківщини, інакший лад настане в селі. Одначе вони зовсім завелися, бо о. Михайло Ковальчик не старається ввійти між вірних і протиставитися язві комунізму й безбожництва в селі. Тому теж релігійне життя в селі взагалі не істнує. А якщо прийшлося би дещо сказати про релігійно-моральне життя й поведення молоді та про те, чи, як і що „паночик" в тому напрямі робить — то — пожалься Боже! У церкві взагалі ніхто не бачить молоді, за те завсіди повно її у Берка при наліонці, або деінде на „сходинах" і гульнях.

Егеж, весело крутиться центрифуга на попівстві та грошенята пригортає у завсіди голодний карман!!.... **Недзиньо.**

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
ДЕНДРА
фабрика у Пільві

вул. Потоцького ч. 85 а.

ВОЛОСЬКА БЛЯГА

„І. К. Ц." наш випробуваний „приятель" залюбки занимається Лемківщиною, причому його відомости такі, як редакторів льондонського Таймса (відомих з незнання в ділянці географії й історії чужих народів) — про кашубів або куявяків. Ось послухаймо:

„На терені сьогоднішної Лемківщини була давніше пуща. Витяли її поляки, а заможна родина Гладишів закладає від року 1359 села й заселює їх **поляками та волохами.** Населення одержує корисні привілеї, але впродовж століть „рущее" (стає руським — ред.), бо брак їй костелів і польських шкіл".

„Курерок" повинен обовязково якнайскоріше опатентувати свою найновішу теорію в ділянці народознавства. Тільки уявити собі: помішаєш волоха з поляком і виходить „русин". Автім, це дуже „вивротова" акція й такі сполуки повинні бути строго заборонені. Коли так вдумуємося в оту нову „курерков'у" теорію, нам насувається здогад чи припадком „курєркові" редактори не являються наслідком якоїсь підозрілої мішанини....

І ще одно. Зі слів „Курєрка" виходить, що усюди там, де немає польської школи і костела, зараз виростає якесь інше племя. Тепер ми вже знаємо, чому в Афганістані вкорінились афганці, а в Китою китайці. Панове редактори! Направте негайно всесвітну помилку й заложіть там негайно свої „курієркові" школи! А для справлення ваших „наукових" історичних відомостей скажемо вам, що в XIV. столітті не те, що на Лемківщині, але навіть в краківськім, познанськім, чи якімнебудь кореннім польськім воєвідстві ніяких польських шкіл по селах і містечках не було, а мимо того ніякі „русини" на тих територіях не виплекались. Це мабуть тому, що кляті волохи туди не зайшли.

Панове! Бережіться близької дружби і союзу з волохами, бо ще готові ви всі „зрущитись".

(„У. В." ч. 115).

Наша Сандеччина зблизька.

ЕКОНОМІЧНО - СУСПІЛЬНИЙ ОГЛЯД

Один з найкращих синів здорової Лемківщини, Єронім Анонім написав ще в минулому сторіччі в одній зі своїх повістей дуже характеристичний вступ для лемківської народньої долі. Він каже: Підеш читачу в гори, то побачиш на Лішнянському верху стовп, а на цьому стовпі кусок привязаного сира. Запитаєшся, навіщо цей сир? — Бо вівт з Лішньої каже його щодня привязувати до стовпа, щоб лемко, як йде в поле на роботу, потер собі своє ощипя й не мусів так вічно постити.

Але ми лишім і стовп і сир, та ходім у нашу Сандеччину; подивімся, які тут гаразди. З кожної лемківської хижечки виглядає ця незавидна доля. Стрінемо Лемка або їх гурт, аж серце защемить — невжеж оцей Лемко на віченьки-вічні взяв шлюб зі своєю долею? Та не розвязатися йому?

Знаємо, що перед війною, за небіжки Австрії сонце сходило та заходило, але світ був наростіж отворений. Пригнітала Лемка доля, затісно було його в хижі, або потребував „грошенят“, тоді без великих заходів пращав свою „милейку“, збирався у світ; до „Ваньгер“ (на жнива й молочення)по збіжечко, до Прус по марки, на Україну чи теж до Великопольщі з мазею, або врешті аж до вільної землі Уоншингтона по „талярі“ — їхав, хочби на кінець світа. І звідтам посилав він, помагав вязати свойій „родиноньці“ життевий кінець з кінцем.

Так бувало. Сьогодні кожна держава забила „дошками“ свій світ і не пускає теж чужинців поза свої межі — кожний має досить своїх безробітніх і голодних.

Сандецький наш брат залишений на ласку своєї землі. Та яка це його земля? Така, як і його доля. Тверда. За цілорічню тяжку працю від свиту до пізної ночі, дрібосенький овес зародить брат брата; стягай пасок на сибірську дірку, бо на засіви бракне, купи на передновок, купуй пашу для худібки, бо не перезимується, або гладі - продавай коровеня й пости разом з хмарою дітваків. І так з року-на-рік, без кінця гнете тебе брате лемківська „криза“.

Постороння людина запитається: Та якжеж можеш так видержати?Це жахливе! Еге-ж, що жахливе! Спробуйте дати такі гаразди німецькому, чеському або хочби і французькому газді та нехай харчується так, як сандецький Лемко, напевно скоро ,вишпанувався би як дріт“.

А бачите, Лемко твердий і витривалий, бо він уже так зріссся зі своєю долею, що в його аж тоді справжня нужда, як капусти й бараболок (грулів, комперів, бандурок, картопель — є що їсти!) йому забракне.

Та, далебі, сандецький Лемко, хоч як загартований, не видержав би, якщо не скарби його землі.

(Далі буде).

—x—

КОСИ КОСИ

ЗАГРАНИЧНІ, дуже добрі, ГАРАНТОВАНІ в ціні від зл 3.40 до 5.35.

Хто замовить до розпродажі 6 кіс, сему одержує даром. Порто оплачуємо. Замовляти з надісланням завдатку в українській фірмі „ТОРІН-БЮРО“ Львів, вул. Сикстуська ч. 48.

Докінчення з 5 сторінки.

вуюче. Стіни прикрашені жовто-блакитними прапорами, тризубом й обовязково портретами Шевченка, Франка, Драгоманова, а крім них цілою галерією героїв української національної революції. Відповідні написи під кожним портретом причиняються до популяризації наших визвольних змагань Життя в Нар. Домах починається щойно вечером около 9-ої год., по роботі в господарстві. Виклади й дискусії затягаються пізно до ночі, бо зацікавлення нашими національно-політичними справами незвичайно зростає. Свідомість поглиблюється. Українці в Канаді святкують річно 20—25 наших національних свят. Будують традицію.

Наші переселенці зберігли тут майже всі форми старокраєвого життя. Що правда, їхні форми є англійського типу, але в той час, коли англійці більше дбають про мешкальний будинок, наші люди дають перевагу стайням, що їх навіть малюють. Зрештою, в кожній українській фармі є радіо й телефон.

Їжа залишилась старокраєва. Наш борщ й голубці ввійшли й до англійської кухні. Їдять дуже багато й добре, бо вельми тяжко працюють. Тут й інтелігенти ніколи не цураються фізичної праці. Розуміється, також в Канаді деякі люди бідують, але ніхто не голодує. Робітники заробляють около 7 долярів денно, вищекваліфіковані 10 дол., а майстри навіть 15 дол. Про старих людей, нездібних уже до праці, та про безробітних дбає держава, уділяючи їм постійні допомоги, не виключаючи й комуністів, що досхочу агітують проти неї.

В Канаді (королівській домінії) здійснилась справжня демократія. Тут хочби й сам президент-міністр живе безпосередньо з народом; в залізниці їздить третьою клясою й з кожним громадянином поговорить собі.

Українці в Канаді не винародовлюються, з виїмком тих мішаних подруж, коли англієць жениться з українкою. Німці в таких випадках усі зукраїнізувались. Отже наш елемент є досить відпорний і більше сам асимілює, ніж дається другим асимілювати. Англійці подивляють нашу працьовитість, але не довіряють нашим політичним аспіраціям, а погорджують нашими ренегатами. Англійський губернатор одної провінції, промовляючи недавно, згадав про нашу національну традицію і закінчив свою промову по українськи.

Досі наша еміграція в Канаді економічно закріплювала свої позиції. Там маємо наш сильний фармерський стан, робітництво й підприємців. Автомайстерні ведуть українці. Всі кращі готелі й ресторації є в українських руках. Також українці є власниками спеціяльних канадійських дрогерій. Розвивається українська кооперація й організується наше банківництво.

Тепер почався там наш культурний і національно-політичний розвиток. Церква має в нім велике значіння.

Незвичайно багато причинився до поширення національної свідомости славний хор Кошиця, що повернув нашому народові багато вже відчужених, поанглійщених українців. А завдяки високомистецьким виступам В. Авраменка і його школи так спопуляризувались в Канаді українські танці, що їх ввели навіть до державних англійських шкіл, як обовязкову частину руханки.

ДО ВІДОМА ДИРЕКЦІЇ ПОШТ І ТЕЛЄГР.

У Ванівці є листонош, який не знати з якої причини з Мотовиляка став Мотовідляком. Отже той пан Мотовідляк нерадий дуже, чому деякі громадяни передплачують українські часописи — владою дозволені. Тому сам (або хтось за його відомістю) ще раз ці часописи на місці цензорує. Назви „Україна", „український" і т. д. є поперечеркувані, ба, навіть ці назви повидирані.

Запитуємо Хв. Дирекцію Пошт і Телєграфів у Львові, що заміряє зробити з тим паном? Чи листоношем у Ванівці мусить бути Мотовідляк?

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ

Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми

„SEROVAC"

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Телефон 201-07.

Поучення висилається на бажання.

Поширюйте своє знання.

ПІД УВАГУ ЧИТАЛЬНЯМ „ПРОСВІТИ" І ВСІМ ЛЮБИТЕЛЯМ КНИЖКИ.

В нашій Адміністрації можна отримати слідуючі книжки:

ПОВІСТИ І ОПОВІДАННЯ:

	Зол.
ОЛЮНКА, повість	4.00
СОФІЮ ВИБРАВ, повість	4.00
СИЛА ВОЛІ, повість	4.00
ЧОРНІ ЗАПОРОЖЦІ, повість	4.00
КУЖІЛЬ І МЕЧ, повість	4.00
КРАСА ЖИТТЯ, оповідання	0.30
ВІВЦІ І ПАСТИРІ,	0.60
ГНІВ. оповідання	3.00
КСТИНИ, опов. з Лемківщини	0.20

ПРАКТИЧНІ ПІДРУЧНИКИ:

НОВА КУХНЯ ВІТАМІНОВА	7.00
БЕЗМЯСНА КУХНЯ	2.75
ПЛЕКАННЯ ДОМ. ЗВІРЯТ	1.20
НА НОВИЙ ШЛЯХ, госп. пор.	3.00
ВИРІБ ВИН ОВОЧЕВИХ	0.80
БЕТОН У БУДІВНИЦТВІ	0.80
ГІГІЄНА і поміч в наглих випадках	0.60

НАУКОВІ ПІДРУЧНИКИ.

НАУКА СЕКТАНТІВ А КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА	4.00
ІСТОРІЯ ПОЛІТ. ЕКОНОМІЇ	3.00
ПРОСВІТА І ПІЯНСТВО	0.60

РІЖНІ КНИЖКИ:

СМІХ І ПРАВДА, співомовки	3.00
ШТУКА ЖИТТЯ, приписи доброго тону	1.60
ЗАСВИСТАЛИ КОЗАЧЕНЬКИ, співанник з нотами	3.00
НАРОДНІ ПІСНІ, КОЛОМИЙКИ	0.50
ОПОВІДАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ	0.80

ВИШИВКИ І КАРТИНИ:

	Зол.
НАРОДНІ ВИШИВКИ, до хрест. робіт	3.00
УКРАЇНСЬКІ ВИШИВКИ, ч. I—II	7.00
МОНОГРАМИ до вишивання	4.00
ЗАПОРОЖЦІ, картина Репіна	2.00
ПОРТРЕТИ ШЕВЧЕНКА І ФРАНКА по 2.50, пара	5.00
ЛИСТІВКИ на Різдво, Великдень та нар. типи, сотня	6.00

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ:

ПІДРУЧНИК РЕЖІСЕРА	1.50
СВЯТОМИКОЛАЇВСЬКІ ВЕЧЕРИНКИ	0.80
ДО СХОДУ СОНЦЯ, комедія з лемківського побуту	0.80
ВЕРТЕП, різдв. картина	0.60
МЕСІЯ, різдв. песа, 3 дії	0.80
ВИФЛЕЄМСЬКА НІЧ, з партитурою	3.00
БАБСЬКІ ЗАБОБОНИ, комедія	0.80
ДАМЯН ЧУПРИНА, з козацького побуту	0.80
ДАНИЛО ЧАРІВНИК, комедія	1.20
ІНСТИТУТКА, драма 3 дії	1.50
ВЕЛИКДЕНЬ, комедія	1.20
КУПЕЦЬКИЙ ХИСТ, комедія	0.80
ХАРЦИЗНИКИ, комедія	0.60
ВЕЧІР У ХУТОРІ, комедія	0.80
ТАКИЙ СВІТ НАСТАВ, жарт на 1 дію	0.60
ЛЮДСЬКІ ЯЗИКИ, комедія	0.80
ЗАМОТАНА СПРАВА, жарт на 1 д.	0.80
У КОЖДОГО РОЗУМ Є, як горілки він не пе	0.80
ПРИГОДИ ВЧАТЬ ЗГОДИ, комедія	1.50
ЗАКЛЯТЕ ДЖЕРЕЛО, песа 3 дії	1.20
ТОВАРИСЬКІ ГРИ І ЗАБАВИ	1.50
ЛИХО З ЖІНКОЮ, ЛИХО БЕЗ ЖІНКИ	0.60
ЯК КОВБАСА І ЧАРКА, комедія	1.50
ЯКІ ХОРІ ТАКІ ДОКТОРИ, ком.	1.50
ДЕКЛЯМАЦІЇ, МОНОЛЬОГИ, ЖАРТИ, до виголошування зі сцени, по	0.80
ПИЛЬНУЙ СВОЄЇ ХАТИ, жарт 1 д.	0.60
ЗАРУЧИНИ ПО СМЕРТИ, комедія	1.50
ВЕСЕЛИЙ ВЕЧІР, ч. I—II по	0.80
СМІХ НА СЦЕНІ, монольоги	0.80
ПЕЩЕНА ДИТИНА, драма, 4 дії	1.50
ПЕРЕШКОДА, комедія 3 дії	1.50
АДАМОВІ СЛЬОЗИ або пяна корова	0.80
ОСТАННЯ ЛЕКЦІЯ, сцен. картина	0.40
ТРИ ГЕРБИ, комедія на три дії	1.80
ТАТУСЬ НА ВІДПОЧИНКУ, жарт	0.80
ПТАШКА ЩАСТЯ, жарт на три дії	1.20
ПІДГІРЯНЕ, мельодрама	1.50
ДЕ БОГА НЕМА, сцен. картина	0.80
ДОВБУШ, нар. драма	2.00
ПОВОРОТ ПІНОКІЯ З АБІСИНІЇ, жарт	0.60
ПІНОКІЙ СВАТОМ, жарт на 3 дії	0.60
ЧУДО СВ. МИКОЛАЯ, 3 дії	0.60
ВЕСНА, сцен. картина на свято весни	0.60
СВЯТИЙ ВЕЧІР, 3 дії	0.30
БУРЛАК СИРОТА, сцен. картина на 3 дії	0.30

Хто замовляє повищі книжки в нашій Адміністрації, причиняється до збільшення матеріяльних засобів нашого видавництва, тим самим до збільшення і поширення нашого часопису, котрий є Вашим приятелем, провідником і помічником у всякій потребі. За побранням почтовим не замовляти, бо тоді дороще коштує, лише треба прислати відповідну квоту з гори, а тоді ми самі оплатимо пошту. — Присилайте гроші з замовленням.

Одинока українська

ВИРІБНЯ КРЕЙДОК, листового ляку й до пляшок та шкільної крейди

„ЕТАН"

ЛЬВІВ, 15, БОГДАНІВКА

вул. Проста 14 а.

Домагайтеся у всіх крамницях і кооперативах лише українських виробів.

Кожний може обезпечитися в

„КАРПАТІЇ"

бо навіть за невисоку складку нецілого золотого місячно можна мати життєву обезпеку

в „Карпатії", Львів, Ринок ч. 38.

УВАГА РЕЕМІГРАНТИ

Продам сім моргову господарку зі всіми забудованнями й живим та мертвим інвентарем, зі зборами, біля хати сад — по приступній ціні. Адреса: Михайло Преца, село Синів, п. Риманів.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що

найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК"

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок" вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок"? — Кошт малий, бо всего 2 зл. виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 гр.)

„Дзвіночок", Львів, Косцюшка 1 а

Нові книжки

Др. Ол. Барияк: НАРОДНА ТОРГОВЛЯ—УЧИТЕЛЬКА ПРАЦІВНИКІВ ТОРГОВЛІ. Львів, 1937., стор. 48 зі світлинами. Накладом Народньої Торговлі.

Антін Гаврилко: СИЛЬНІ ЛЮДИ. Львів, 1937. Кооперативна бібліотека ч. 13, стор. 24

Я. Ярославенко: КОЛИ ТИ ЛЮБИШ РІДНИЙ КРАЙ. Видання Муз. Накл. „Торбан" у Львові. Ціна 50 сот. Це дуже бадьора пісня на мішаний хор, уложена до слів М. Вороного. Уклад пісні доволі легкий, тому радо співатимуть її всі так сільські, як і міські хори. Ця пісня, повинна увійти в програму кожного концерту.

К. М.

УКРАЇНЦІ ЛЕМКІВЩИНИ!

Передплачуйте для своїх дітей журнал **„СВІТ ДИТИНИ".** Річна передплата лише 4 зл. Замовлення посилайте на адресу: „СВІТ ДИТИНИ", Львів, ул. Зіморовича ч. 2.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 13 (85)

Львів, 1-го липня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріччо 1·80 зол., Чвертьріччо 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Львів складає поклін тіням Героїв.

Цього року, як і попередніх літ, у днях Зелених Свят, українці міста Львова вшанували память тих, що віддали своє життя за кращу долю народу. У суботу, в храмі святого Юрія відбулася Служба Божа й панахида за спокій душ тих що впали. Панахиду відправив о. Ректор Сліпий в асисті численного українського духовенства. Перед хрестом на штучно уладженій стрілецькій могилі було видно генерала Тарнавського, який в вколішках молився за вояків армії, якої він був головним вождом. На богослуженні зійшлись визначні українські політики, діячі з літ великого зриву та численні старшини і стрільці Української Галицької Армії.

Першого дня Зелених Свят пополудні, вулицями Львова з усіх церков посувались походи з церковними хоругвами, з українським Духовенством на чолі. На Янівському цвинтарі, біля дорогих нам усім могил, зібралося мейже десять тисяч осіб усіх суспільних верств, які вислухали патріотичної промови о. Ждана. Після панахиди на гробах Героїв під вечір присутні спокійно розійшлися, згадуючи великі дні війни, коли на львівських цвинтарях виросли могили Борців.

Другого дня українці Львова кланялися могилам Героїв на Личаківському цвинтарі. Справді, могутне враження зробила спільна голосна молитва тисячів присутніх за спокій душ Борців за наше краще май. бутнє та промова о. Годунька. Також на могилах Франка, М. Шашкевича й інших відбулася панахида. Над хрестами й могилами понеслася жалібна пісня — Вічная Пямять — та народ у достойному спокої розійшовся із цвинтаря Героїв.

ВАЖНЕ ДЛЯ ГРОМАДЯН БЕРЕЗІВСЬКОГО ПОВІТУ.

Від 1. червня 1937 вилучено березівський судовий округ від окружного суду в Ряшеві, а влучено його до Окружного суду в Сяноці (Зам. Виділу). Усі важніщі справи, так цивільні як і карні з березівського суд. округа будуть відбуватися тепер у Сяноці. Пригадуємо нашому громадянству, що в Сяноці маємо двох українських адвокатів, саме: **Др Степан Ванчицький і Др Василь Блавацький.** Українці Березівщини й цілої Лемківщини повинні обовязково попирати лише наших українських адвокатів.

УКРАЇНЦІ ЛЕМКІВЩИНИ!

Передплачуйте для своїх дітей журнал „СВІТ ДИТИНИ“. Річна передплата лише **4 зл.** Замовлення посилайте на адресу: **„СВІТ ДИТИНИ“, Львів, ул. Зіморовича ч. 2.**

У 100-ЛІТТЯ „РУСАЛКИ ДНІСТРОВОЇ“.

Філія „Просвіти“ Львів-повіт ім. М. Шашкевича уладила 13. ц.м. величавий обхід у 100-ліття „Русалки Дністрівої“. В годині 10.30 на подвірі церкви св. Ап. Петра і Павла на Личакові о. дек. Мармаш в сослуженні о. сов. Ковалюка та о. Новосада відправив Службу Божу. Патріотичну проповідь виголосив о. дек. Семків. Співав гарний хор з Винник. Після Служби Божої вирушив процесійний похід на Личаківський цвинтар, де над могилою о. М. Шашкевича згадані священники відправили панахиду. Зложено багато вінців від читалень Львівщини. Мило вражала численна участь нашого патріотичного с-лянства.

Пополудні в год. 3.30 зачалася на площі Сокола Батька святочна академія. Після дефіляди просвітянських хорів і орхестр, член Головного Виділу „Просвіти“ ред. В. Глібовицький виголосив змістову промову про значіння рідної мови і о. М. Шашкевича. Відтак слідували збірні виступи читальняних хорів і орхестр, збірна деклямація і т. д. Всі точки випали гарно. Мимо непевної погоди публики було доволі багато.

СІНОКОСИ ПОКІНЧЕНІ!

Не забудьте подбати про обезпеченя паші від огню, яке заключите під найкращими й найкориснішими умовами в в одинокому українському Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, ул. Руська ч. 20.

Кому залежить, щоб в Еспанії побідили комунарі? Передусім жидам. Одного такого „героя“, адвоката Розенбавма арештувала швайцарська поліція та найшла при нім грубі мільони на закупно зброї для червоних. Отак то жидівські спекулянти збивають собі грошики в той час, як дурні гої взаїмно себе вирізують. Так само і в нас: наші люди йдуть до тюрем збаламучені жидівськими вожаками з КПЗУ, а жидки спокійно сидять собі, в кулак сміються та нишком гроші рахують, що їм поприсилала їх комуно-жидівська Москва.

Не відволікайте до завтра, лише негайно присилайте передплату й належність за книжки.

Львів... державна наукова бібліотека

Лев Блакитний.

За створення своєрідних торговельних аґентів.

Українським промисловцям і господарникам під розвагу.

Поширення кличу „Свій до свого та по своє“ находить місце переважно лише на терені, на котрому як слід наладнана наша кооператив на організація. Тут український консумент дістає до рук головно український товар, випродукований в українській фабриці українським робітником.

Одначе на етнічному українському терені, саме на північних наших землях пр. Волинь, Полісся, або на західних наших землях пр. Лемківщина — де діяльність нашої кооперації обмежена, там український товар майже не доходить до рук наших консументів, крім паперців кооп. Будучність у Тернополі та пасти Елеґант. Більше товарів, продукованих в українських фабриках туди не доходить.

Спитаємо чому?

На цьому трені не маємо досі наших торговельних аґентів, відпоручників нашої кооперації (представників торговельних осередків) наших промислових одиниць (фабрик), котрі навідувалися би саме власне на наші терени і там, на місці, маючи прібки, оферували би товарі. Майже в кожному нашому селі на тому терені має наш чоловік склепок, деколи в одному селі є також більше склепиків. Власникові склепу, котрий денно торгує 20 чи 30 зол. не виплатиться замовляти товар просто з фабрики, аж з Львова.

Деколи теж власник склепу, купець, навіть не знає, що взагалі існують українські фабрики та товарі. Врешті тяжко йому приходилося би що якийсь час писати до фабрики по товарі та їхати нераз дуже далеко до залізничої стації по їх відбір. Тому треба наперед вислати наших аґентів — пропаґаторів у ті терени, познайомити наших купців на місцях з нашими товарами, робити там замовлення в спосіб, щоб такий аґент що якийсь час навідувався до своїх відборців брав від них замовлення, достарчував їм часом негайно товар.

Дальше перед кожними святами зокрема Різдвяними або Великодніми, кожна українська родина набуває більше товарів. Розуміється по такі товарі вона мусить нераз їхати далеко до міста. Там дає торгувати лише чужим, бо наших склепів нема.

Це головно відноситься до наших священиків, учителів та інших українських родин, котрі все на свята роблять більші замовлення купуючи дотепер у чужих склепах. Маючи аґента на місці з прібками наших товарів, можуть наші громадяни наглядно переконатися про їх якість. Не пошкодило б також і на північних та західних землях уладити час до часу хоч би якийсь примітивний показ наших фабрикатів. Ярмаркові дні до цего дуже добре надаються.

Такі аґенти, мусіли би бути дуже солідні, тішитися довірям своїх покупців і поодиноких осіб, котрі замовляють у них товарі.

Організацію таких аґентів повинна в першій мірі занятися наша торговля, кооперація та промисл. Аґенти мусіли би виконувати чинности не лише з одної нашої фабрики, але зі всіх, щоб у цей спосіб невеликі замовлення на різного роду товарі оплачували кошти вдержання аґента.

З організацією таких своєрідних торговельних аґентів можемо легко запізнати українського консумента зі своїми товарами, збільшимо продукцію по наших фабриках, дамо працю дальшому гуртові наших умових та фізичних працівників розбудимо віру в живучість нашого Українського Народу та в дальшій части розширимо і зреалізуємо клич: „Свій до свого по своє“

І. Ш. ЛУКАВИЧЕНКО

Палюнка.

„— Отже памятайте всі, що алькоголь є загладою людства, зокрема наших несвідомих селян! Геть з алькоголем!“ — такими словами закінчив прелеґент свій відчит про згубний вплив алькоголю, а слухачі, котрі виповнили вщерть читальню „Просвіта“, підхопили його останні слова і хором кричали: „Геть з алькоголем! Геть з палюнкою!“

— Могучий голос зі сотки грудей луна в здовж села й відгомоном гинув десь ген на верховині...

— Ні! Вже більше пити не буду! Бог мені свідком! — присягався перез самим собою старий Штевко Старейків, котрого ціле село звало вуйком. Це горбатий старенький чоловічок, котрому доля пощастила за молодих літ, бо дістав цілу спадщину по своїх батьках, але жид Фройко Ходачник її забрав за палюнку! Тепер він — Штевко — з бідною жінкою і трьома недорозвиненими синами живе з праці рук. Ходить зі синами й молотить сусідам, копає картоплю, оре, заробляє на прожиток.

— Так! Уже більше пити не буду! — зіклинався Штевко, але ноги, гейби з привички несли його вже, від давня витоптаною стежечкою, до... Фройкової коршми.

— Направду більше пити не буду. Тільки той один раз вип'ю кватирчину і шлюс! Не буду і вже! Хай у жида засмердиться! Гм... а що тоді буде Фройко робити, коли я Федько, Юзко... не будемо пити? Засмердиться Фройків шпіритус.. а шкода його! Ех! Але більше вже пити не буду! Нині вже останній раз! Одну кватирку і... шлюс горілочко! З такими думками зайшов Штевко Старейків до коршми. Усів біля шинквасу, сплюнув у кут, обтер вуси та показав Фройкові на кватирку, привязану ланцухом до шинквасу (щоб її хто разом з палюнкою не... ковтнув).

— Но, ти, Штевко! Хиба більше пити не будеш, бо той ваш з міста вік не говорив, що аж... гм... гм...! Диви! Я п'ю, мій коханий татали пив і пе і... який він старий, а здоровий! Пив і пе і м'ятку доробився! — приговорював жидюга, а Штевко глипав сірими очима з під густих бровів на його і пиз кватирку за кватиркою!

— Я тобі пане Фроїм кажу, що вже нині пю останній раз! Присяй Богу, що більше не буду!

— Ну! Ну! Не присягайся Штевку! Горівка лікарство! Не зарікайся. — і самовільно налив в десяту кватирку Штевкові.

— — — — — — — —

З відчиту вийшов і Федько, найстарший син Штевка Старейкового. „Двайцять шість літ, а розуму у нього як чорного за ніхтями“ — говорили люди. Карловатий, з великою головою і шкрофулами на шиї. Не відчиті, наче на глум, прелеґент показував пальцем на нього: „От це дитина алькоголіка, напевно його батько пияк!“ Усі покивали головами і застановлялися, звідкіля він міг це знати!

Др. Степан Ванчицький

Правна сторінка.

ШКОДИ В ЛІСАХ І НА ПОЛЯХ.

Постанови про такі шкоди містить закон з 14/4 1937 р.

За лісові шкоди вважається:

а) вируб, ломання або забрання **з чужого ліса,** зрубаних або повалених дерев, галузей, корчів, вирування або корчування пнів або коренів. — Кара від 2 тижнів до 3 місяців арешту і гривна від 500 до 3.000 зол, а крім того признається покривдженому відшкодування, за подвійну вартість дерева, галузей, коренів, або пнів. — Хто забирає дерево, галузи, корчі, пряки або вироблений з них матеріял не з ліса, але з магазину або складу, відповідає за крадіж, а не за лісову шкоду.

б. Набуття дерева, галузей, коренів, корчів, що походять з лісової шкоди (крадежі), поміч у їх позбутті або укриванні. — Кара до 3 місяців арешту і до 3 тисяч злотих гривни.

в) Натинання в чужому лісі дерев і добування з них соків, здирання кори, збирання грибів, ягід, овочів, зілля, моху, листя, кори, трави. — Гривна від 10 до 100 зл.

г) 1) Добування в чужому лісі піску, глини і т. п. — Гривна до 100 зл. 2) Випас худоби або дробу, нищення молодих деревець (саджанок) або муравлищ, перехід, переїзд, або перегін худоби чи дробу через забсронені місця. — Гривна від 10 до 250 зл., а відшкодування виносить один злот. від кожної штуки худоби і 5 гр. від штуки дробу при перегоні або переїзді

Якщо газда, при переїзді через ліс, мав випадок, примірком зломався дишель чи інша частина воза, чи санєй і зрубав дерево чи гілля, щоб направити свій віз або сани не буде за це караний, але вартість дерева чи гіляки має власникові заплатити.

За полеві шкоди вважається:

а) перехід, переїзд або перегін худоби через луку, пасовище, засіяне поле, чужий зарибленний став,

б) ходження по чужім полі, луці, пасовиську, допитання засівів, саджанок або трави, зривання колосків, викошування землеплодів у незначній скількості. — Гривна від 20 до 100 злот., а як пасено на чужому обсіяному полі, кара до 1 тижня арешту і гривна до 250 злот.

в) викопування на чужому грунті ровів або ям, викидання на чужий грунт каміння, сміття і т. п., добування піску, глини, торфу і т.п. Гривна до 100 зл.

г) Ушкоджування дерев або корчів на чужму грунті. — Гривна до 100 зл.

Кромі гривни платиться теж покривдженому відшкодування, подібно як при лісових шкодах.

Карне поступовання відносно лісових і полевих шкід належить до староства. Поступовання відбувається тільки на основі доносу покривдженого, а не з уряду (на домагання поліції, прокуратора). Хто чується покривдженим рішенням староства може домагатися, щоб староство спрямувало його справу до окружного суду для повновного розгляду й осуду. Таке домагання може поставити той, що йому заподіяно шкоду (покривджений) або шкідник.

Гривну, відшкодування, оплати й кошти карного поступовання має справила платити засуджений. Якщо засуджений є малолітний, стягається гривну, відшкодування і т. д. з його родичів або опікуна. Якщо засуджуючий присуд вподе на пастуха (наймита) за випас або перегін худоби чи дробу, відповідає за шкоду своїм майном власник тварини або дробу. Родичі, опікун газда може бути звільнений від маєткової відповідальности, за гривну, як докаже в старостві чи суді, що старався запобігти шкоді, прим. родичі наказували своїм дітям чи пастухам, щоб вони не робили шкоди в чужому лісі або на чужому полі.

Покривджний може погодитися зі шкідником, хоч ведеться справа у старостві чи суді, але тільки перед правосильністю рішення, яке староство видало, зглядно перед проголошенням вироку в суді.

Влада може переводити ревізії в цих осіб, яких підозрівають у лісових шкодах. (під. а).

Цей закон обовязує від 5. V. 1937 і з цим днем перестали обовязувати карні приписи австрійського лісового закона з 1852 р. і галицький краєвий закон про полеві шкоди з 1876 р.

Ведені справи перед 5. V. 1937, ведуться дальше після дотеперішніх законів.

Федько станув собі під плотом і глядів на хлопців та дівчат, котрі весело вийшли на подвіря читальні З ним ніхто не говорить. Оминають його як проказу. Жадна дівчина навіть зубів своїх перед ним не покаже, а не то що засміється!.. Засміється... але з нього! Цьому всему винен його батько! Пропив майно пропив здоровля й людську подобу дітей своїх... думав Федьо і заскреготав зубами. Злобно глядів на всіх і з призирством на заходяче сонце.

Федько Старейків причаївся за плотом коло коршми. Село дрімало вже сном щасливих. Здаля долітали хорові співи хлопців та дівчат, котрі вертали з читальні домів: „Не буду я палюночки пила, бо би мене голова боліла...“

Федько причаївся і притиснув до гарячих грудей, котрі зловісно филювали, великі каменюки. Він думав: Як тільки втихне спів, він йому покаже! Покаже паршивому! Пімститься за батька, за себе і братів! Палюнко! Зараз тобі палюнка поцюркотить з голови! — так думав і ще дужче стискав коміння.

Кругом утихло все. Навіть собаки перестали перебріхуватись, тільки в коршмі по брудних вікнах пересувалися тіні. Одна, з бородою то Фройко, а тепер то Рифка... Підійшов ближче вікна, виймив ізза пазухи камінь і цілою силою кинув його у вікно, відтак другий і третий..

Шиби забрящали і посипались на землю. Світло згасло. В хаті заверещали жидинята й Рифка...

Шукали вбивників Штевка Старейкового і Фройка Ходачника Одному і другому в коршмі крізь вікно, якісь незнані злочинці розбили голови. Оба померли. Жандарми казали, що це читальняники, тому поарештували діяльніщих членів але з браку доказів, по кількох днях їх випустили на волю.

Дивувалися всі, чому Федька не було на похороні батька, а тільки крутився під лісом. Чи нечисте до нього приступило?

Більше ніхто його не бачив, у лісах пропав по йому слід, як учорашній день....

„Народна Торговля“
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

Новинки

Оповістка: Оцим подаємо до відома Українського Громадянства, що наше Видавництво не уповажнювало нікого до ведення якихнебудь аґенд, звязаних з нашим Видавництвом на Лемківщині. Одночасно пересторігаємо наших Передплатників і Читачів вистерігатися різних підозрілих типів, які підшивалися би під наше Видавництто, та з ними не входити в жадні розговори, а тимбільше не вплачувати на їх руки жадних квот. Нікого теж не уповажнювали ми збирати дописи з Лемківщини та інформувати про життя наших громадян. Не будемо поміщувати жадних дописів Андрія Волошина, бо він не є ані нашим представником ані дописувачем.

Дивний злодій. У Клопітниці біля Змигороду, один господар пішов недавно в поле дзьобати бандурку і в хустичі приніс собі „мерендю" кусок хліба. Заразом завязав у цю хустину кілька сот злотих які боявся лишити в хаті, щоб їх хто не вкрав. Нараз прилетіла ворона, вхопила хустку з хлібом і грішми та полетіла в ліси, де за нею слід пропав.

Посмертна згадка. У селі Вапенному в Горличчині помер дня 8. VI. п. р. Володимир Квітко, бувший старшина Української Придніпрянської Армії. Покійного знали у всій Лемківщин з того, що він розносив по наших священниках патріотичні образи. В. Й. П.

Перший телефонічний апарат в сільській кооперативі. Кооператива для закупу і збуту „Єдність" в Ременові запровадила у себе телефонічний апарат. Кооператива ця провадить збут збіжжа через Центросоюз і в звязку з тим появилася потреба завести в кооперативі телефонічний апарат, який дає можливість кожночасно порозумітися з Центросоюзом в справах торговельних.

Вирівнюйте залеглости за часопис і книжки.

У звязку зі світовою виставою в Парижі (столиця Франції) слід памятати тим, що приїздять до Парижу, що у цьому великому чужому місті є українське культурне огнище: **Українська Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі.** Адреса: 41. Руе де ля Тоур д'Ауверґне. Годиться звидіти нашу українську установу на чужині.

Як живуть „пролєтарі". Кожному відомо, що в селі Ванівці, коло Коросна, є копальня нафти. Там працюють деякі наші робітники та як на теперішні часи, заробляють досить добре. Та, біда, що деякі з них дуже люблять шпіритайку, закроплюються нею та нарікають на „буржуїв". А „пан" Цирилъ, коршмар тільки голову догори тримає.

Гарний патріот. За старанням повіт. кружка Рідної Школи в Сяноці дозволило сяніцьке й березівське староство перевести прилюдну збірку на писанку для Рідн. Шк. Збірників усюди мило витали й кожний давав що міг. Але на диво в Улючі найшовся один „шляхтич" Микола Д. та його „кумпан" Іван Ш., що не лише нічого не дав на Р. Ш., але ще лаяв збіщиків некультурними словами.— Невесело жити з такими шляхтичами.

Градова туча навістила громаду Яблонницю, Темешів і Невістку, де побила великі шкоди. Засіви знищені до 90%. Чому не асекуруєте своїх засівів у „Дністрі"?

Месть селянина за конину. Василь Клешта із Кобилгородка коло Нового Санча мав стару конину. Це був його одинокий маєток. В ночі цей бідний господар вийшов з хати на полівря і побачив, що відомий в околиці конокрад Осип Сромка, виводить зі стайні його шкапу. Клешта так розсердився на конокрада, що вхопив косу і рідтяв конокрадові голову, а конину завернув до стайні. Клешту арештували.

Градобій в Короснянщині. На днях над громадами Вітря й Луки в Короснянщині, перейшов градобій, який в окремий знищив 70 відс. плодів. Громи вбили підчас сінокосу дві особи.

Грізна пожежа. Перед кількома днями вибухла грізна пожежа в будинках Петра Бурчика в Новосільцях у Сяніччині. Внаслідок вітрів пожежа поширилася на сумежні будинки. Згоріло пять будинків зі стодолами й стайнями та мертвим інвентарем. Шкода виносить понад 10 тисяч злотих.

Згорів ліс. В пізних годинах мин. тижня з невідомих причин запалився ліс Ісаяка Борхнера і С-ки в Прибишові (Сяніччина). Згоріла м ін. партія клеців вартости 5 тисяч злотих.

По волохах, біскупи. „І. К. Ц." з 12. червня ц. р. дальше торочить свою улюблену лемківську тему. Цераз пригадує якто з Янів нібито роблять Іванів й вкінці нарікає на лемківське православя, яке — як відомо — колись мало підтримку рішальних чинників, як противага проти українців. Оті протеговані православні виявилися чорними невдячниками, бо ніхто інший, але саме вони ведуть шкільний штрайк у с. Сквіртнім, протестуючи проти того, що з села забрали учителя лемка й дали поляка. При тій нагоді довідуємося з „І. К. Ц." про нове походження лемків на Лемківщині. Досі „учені" мужі з „І. К. Ц." навчали нас, що лемки походять з волосько-польської мішанини. Тепер зявилась нова „наукова" теорія: „Научні досліди виказують, що лемків спровадили свого часу зі сходу краківські біскупи, які поселили тих хлопів у своїх добрах на Лемківщині. І оце власне ця сама Лемківщина є одиноким тереном в Польщі, на якому поширюється попросту православна схизма". Недавно виводили її від волохів, а тепер знову від краківських біскупів. Ждемо нетерпливо на проголошення чергової „теорії" про походження лемків, бо усі дотеперішні ані нас, ані лемків ні дрібки не переконують. (У. В. 129 ч.).

Жиди бойкотують християн. В Калїші, Лодзі і Білостоці жиди вхвалили не приймати до праці ні на службу християн. Жиди вчасть нас солідарности.

В совітськім „раю" досі 6½ міліона людей розстріляли в чрезвичайці, 16 міліонів вбито підчас домашньої війни червоних з білими, 22 міліони людей мучиться в большевицьких тюрмах, в концентраційних таборах на Соловках і на Сибірі, 12 міліонів померло з голоду. А в нас є ще такі темні, несвідомі люди, що захвалюють червоний „рай"!

Президент Польщі Мосьціцкі їздив до Румунії. В останніх часах чимраз більше затіснюються вузли приязні між Польщею й Румунією. По відвідинах короля Михайла у Варшаві — президент Мосьціцкі поїхав у відвідини до Букарешту. Як нам відомо, то Румунія дотепер стоїть під дуже великими впливами большевиків. Румунія і Чехія мали в майбутньому творити для большевицької армії дорогу на підбій

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
ДЕНДРА
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

„буржуазної" Европи. У цьому зближенню Польщі до Румунії можнаб підозрівати спробу вирвати Румунію зпід большевицьких впливів.

За образу чести б. заступника апост. адміністратора Лемківщини. Дня 15. червня ц. р. відбулася перед окр. судом у Сяноці, карна розправа проти відп. редактора двотижневика „Наш Лемко" п. Михайла Таранька за проступок з арт. 255 і 256 карн. зак. за образу чести о. Івана Полянського, б. заст. апост. адміністратора Лемківщини. На розправу покликано цілий гурт свідків, головно з священичих кругів. Зізнання деяких свідків маркантно насвітлили ті відносини внутрі апостольської адміністрації, які заіснували безпосередньо по смерти бл. п. о. Василя Масцюха Тому, що деякі свідки не явилися, рішив суд переслухати всіх неприявних свідків при помочі реквізиції і з тої причини відложив дальший хід розправи аж до остаточного переслухання всіх доказових свідків.

Подорож історика Дорошенка до Канади. Відомий наш український історик і громадський діяч. професор Дмитро Дорошенко виїзджає з Берліна (столиці Німеччини) до Канади, де виголосить ряд рефератів з історії України та з історії останніх наших змагань за державність.

Кара за безіменні вивіски. Міністр торговлі і промислу наказав, щоби на всіх склепових вивісках було виписане імя та призвище власника. За нарушення тих приписів будуть карати грівною до 2.000 золотих, або арештом до двох тижнів, або відобранням концесії.

Штрайк лісних робітників у ланцутському повіті. У маєтностях графа Потоцького, в ланцутському повіті триває вже 8 місяців штрайк лісових робітників. Вони хотять позбутися посередників і тому не вивозять дерева з лісів.

Рільники не платять оборотового податку від доривочної продажі овочів та ярин на торгах. Міністерство Скарбу виясює, що селяни-рільники, які доривочно продають на торгах овочі й ярину, не платять оборотового податку. Такий податок обовязані платити лише огородники й садівники, які займаються заводово садівництвом і городництвом.

Повстають кооперативи для скупу зел і грибів. У Львові, при вул. Руській ч. 3 існує українська кооператива для скупу зел і грибів. Наші господарі повинні лічничі зела продавати нашій фірмі та вчитися на курсах, як управляти лікарські зела. Управа, зглядно збір таких зел дуже дохідні.

Півосел для наших дітей організує повітова комісія позашкільної освіти на заряд повітової вселюдної школи в Коросні. Приготування вже закінчені й вакаційні півоселі повстануть незабаром у селі Тихані коло Крампної, Барвінку коло Дуклі та Красній коло Коросна. Про виховний напрям цих півосель, що конкурують із нашими садками немає чого довго розписуватся.

Присуд у процесі ОУН. У Львові скінчився процес проти 15 молодих українців (ок) у звязку з убивством Копача, Ковалюківної й Мельника. На основі вердикту суддів присяглих засуджено підсудних на кару від 9—2 років вязниці, та на основі амнестійного закону деякі підсудні вийшли на волю, по зачисленні їм слідчого арешту, іншим зменшено кару до половини.

На східній Україні чути лоскіт скорострілів. Румунські часописи пишуть, що через Дністер чути майже що днини лоскіт скорострілів з українських сіл, по большевицькій сторсні. Це правдоподібно воюють зі собою частини червоної армії, одні, вірні Сталінові, другі вірні старшинам. А може це вже знову Україна спалахнула великим повстанням.

Окрали священика. Перед кількома днями закралися через вікно якісь драби до гр.-кат. приходства у Великій Ростоці коло Криниці та зрабували 250 зл. За злодіями шукає поліція.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що
найкращим дитячим, національним часописом є
„ДЗВІНОЧОК"
Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок" вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок"? — Кошт малий, бо всего **2 зл. виносить річна** передплата. (Поодиноке число 20 гр.)
„Дзвіночок", Львів, Косцюшка 1 а

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЦЕНТРОСОЮЗУ

відбулися в дні 22—23. VI. ц. р. Для Лемківщини вони цікаві тим, що багато ще сільсько-господарських продуктів переходить в чужі руки. У Центросоюзі можна збувати такі господарські продукти як: живини, збіжжя, яйця, прядиво, овочі — головно яблока. Перед визиском чужих треба боротися кооперативною системою в „єдности сила".

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило
купуйте й замовляйте в українській кооперативі
„ДОСТАВА"
у Львові, Ринок 43/I.
і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ПРИСИЛАЙТЕ ЗБІРКОВІ ЛИСТИ.

Головна Рада Українського Алькогольного Т-ва „Відродження" у Львові, подає оцим до прилюдного відома, що мимо кількаразових просьб та упімнень, не звернули ще збіркових лист ані не надіслали грошей Збіркові Комітети зо слідуючих повітів: Бірча, Комарно, Краковець, Мостиська, Перемишль, Рудки, Старий Самбір, Сокаль, Сянік, Яворів, Угнів, Лежайськ (других повітів не вичислаємо, бо з ними не маємо контакту. — Ред.).

Прохаємо вище названі повіти як рівнож ті, що вже прислали частину грошей зо збірки та не звернули збіркових лист, щоб у **найкоротшому часі** це зробили й не наражували Т-ва на зайві втрати й неприємности зо сторони влади.

ЗА ГОЛОВНУ РАДУ ТОВАРИСТВА „ВІДРОДЖЕННЯ":
Мгр. Микола Ценко, голова. **Мгр. К. Добрянський**, секретар.

УМОВО ХОРИЙ НИЩИТЬ КАПЛИЧКИ І ХРЕСТИ.

В Межиброді, пов. Сянік, є один умово хорий мужчина, який ходить по селі й робить людям ріжні шкоди. А найгірше, що нищить придорожні хрести й капличкі, і ніхто цему не протиділає й не заопікується божевільним. Коли зайде хто до Межиброду з рефератом або книжками, то сейчас зявляються ріжні „опікуни" й ревно таким опікуються, але нема кому заопікуватися тим нещасним, що наробив уже стільки шкоди.

ЗАПРОДАНЦІ.

В січні ц. р. приїхали до села Добра шляхоцька, пов. Сянік, один ксьондз капелян, редактор „Пробудкі" і адвокат Добрянський, оба з Перемишля. Добрянський, родом з Доброї шляхоцької, а його діди й прадіди були українцями, та він забув про це й перейшов на польське, щоб придбати собі всі „гонори шляхціца". Отже оба вони скликали до громадського дому селян і почали їм торочити ріжні чудеса. Дуже ревно промовляв ксьондз капелян, критикував усе, що українське, висповідався, що не любить українців, що українськими часописами хіба хліб завивати, або дитині обтерти..... Таке промовляв ксьондз капелян, чим дав нам як найкращий доказ про моральний рівень своєї душі. І ще ріжні небелиці плів цей ксьондз. Опісля Добрянський завізвав присутніх, щоб вони вписалися до „звіонзку шляхецкіего", а за те дістануть ріжні „права". Збаламучені селяни повірили, хоча вже не раз ошвабилися на ріжних обіцянках, і около 120 таких затуманених і несвідомих людей вписалося до „звіонзку". Але прийде ще час, коли і вони прозріють і почують на власній шкірі всі ці шляхетські „права" й обіцянки.

(У. Б. ч. 24).

Москва і Україна два в'двічні вороги.

Московські гнобителі українського Народу здавлювали всі прояви українського життя різними драконськими указами, вживаючи до того найогидніших конфідентів.

Московські посіпаки — найгірші злочинці світа день і ніч продумували над тим, як змести з лиця землі українську націю. Московські кати гляділи крізь пальці на злочини різного московсько-азійського шумовиння та одночасно вживали цих чорних типів на загладу української національної думки і стремління. Московські караули вдиралися у всі щілини українського життя, підюджували брата на брата, сина на батька, дочку проти матері.

Московський шпик наставляв свої вуха і підслухував, що діється в українських хатах, товариствах церквах, урядах, судах, лічницях тюрмах. Московські вчені викинули слово українець з книжок, газет; строго заборонили якийнебудь прояв українського „я", щоб ні сліду не стало по українській нації.

Московська орда обсаджувала при помочі московської „справедливости" всі уряди своїми людьми своїми вірними служаками-зрадниками українського народу, щоб український громадянин не мав найменшого впливу на загальні громадські справи. Московська мілітова армія держала багнети на горлі українського народу; московська тиранія співала вже послідню панахиду над українським народом.

Одначе український переможній могучий, безсмертній дух жив і процвітав у народі. Чим більший ставав московський гнет, тим більша громадилася сила відпору серед українського народу, яка викликувала ненависть і непогамовану лють і жадобу пімсти над московськими грабіжниками.

Московський терор потрапив вправді витворити подекуди своєрідний тип росіяка-українця, що на різних примусових зборах вигукував під напором дикого-азійського приказу: „Боже царя хрони", та в душі проклинав і царя і цілу Росію, одночасно причиняючись до розвалу московської тюрми народів.

Московська гадюка добралася врешті до семої шкури українського народу; тоді — за сльози, за терпіння, за кров, за фарисейство за злобу, за облуду, за брата, за сестру, за батька, за матір, за всі „добра" почала діяти по всій Україні невидима рука.

Почалося просто з дитячих забавок: тут і там найдено портрет царя пошматований на куски, тут і там найдено триколірну фану-прапор Москви в болоті. Тут і там московський караул-посіпака вийшов зі своєї хати й більше до неї не вернув. Пропав, як камінь у воді; або з прошпиленою головою.

Множилися акти народньої розпуки і гніву, множилися по всій Великій Україні в застрашаючий спосіб і розмірах, і доводили московських катів до божевілля.

Местники подівалися безслідно царські урядовці безрадно заломлювали свої брудні від невинно пролитої української крови руки. Навіть чорні хмари шпіонів нічого не помагали. У цьому жахливому пеклі один другому не вірив, один перед другим скривався.

Україна скривалася під землею й відсі давала про себе знати; вогнем і кровю давала про себе знати, що вона живе, що московські кати не вбили душі Української Нації.

Таким словом, такою мовою Україна говорила до хвилин світової війни. З цеї пори зродилася жива надія в українському народі віддати москалеві зуб за зуб, кров за кров та висвободитися з неволі.

Невідомі местники на мить притихнули. Одні пішли воювати за царя-батюшку, другі громадили відповідні середники. Та всі разом ждали відповідньої пори.

Врешті вона прийшла. Рік крови 1917 рік заговорив. — Заговорив і Дніпро і степи й потекла ріками кров своя й ворожа у Чорнее Море.

Та мабуть замало тої крови потекло, замало московського стерва видано воронам, собакам і вовкам на жир.

Україна опинилася знову в неволі, але вже в червоній неволі, жидо-Росії. Прийшли сторазів гірші червоні кати, скували до решти Україну, голодом мільйони мордують, на Соловках; присіло червоне жидо-азійське гайвороння організм української нації й жадібно захлистується кровю з українського серця.

Україна не вмерла там, вона живе; вона жде свого і слушного часу.

Україна живе й жити буде. Терор червоних катюг витворив лише знову своєріднього „комуніста" але він вигребе глибокий останній гріб московській червоній гидрі. Червоні кати самі себе вигублять бо вони Богові війну виповіли.

Україна во віки буде. Ще прийде багатий 1917 рік, і Дніпро скине окови, і степи воскресну пісню заспівають і Кавказ заговорить і Чорне Море козацькими чайками замаїться.

Але доля України ані не в Каяфи ані не у Пилата, ані не в Ірода, — лише вона в наших власних руках!

Сфінкс.

Вилазить шило з мішка.

У червні ц. р. мала відбутися ліцитація реальности кооперативи „Бескид" у Сяноці, яку сяніцькі москвофіли неправно захопили у свої руки.

Рільний Банк виставив цю реальність на ліцитацію, щоб стягнути від Бескиду позичку. Але цим московським, недобитком у Сяноці прийшов з поміччю о. Яків Медвецький. Він саме позичив „Бескидові" 95.000 злотих, що їх державний скарб зложив на кошти ведення ап. адміністрації. Цю позичку дав він сяніцьким москвофілам на 40 літ на 3%. (буде защо пяничити! зам. склад). На карті тягарів реальностей — 1124,232 і 447, громади Сянік, (ці реальности є власністю Кооперативи для промислу й торговлі „Бескид" у Сяноці) — є на основі скрипту довжного з дати 9. VI. 1937 чреп. 352/3 і протоколу засідання та рішення Надзірної Ради „Бескиду" з 13/1 1937 заінтабульоване право застави для позичкової суми 95.000 злотих платної в 40 літах по 2,375 злот річно, починаючи від 1/4 1940 р., для 3% і 1% проволоки і 5.000 зл. кавції в хосен Ординаріяту ап. Адміністрації для Лемківщини в Риманові — Здрої.

Отже маємо сьогодні наглядний доказ на те, хто хоче відбудовувати у нас московщину?

Нам відомо, що кільком священикам-українцям здержано платню, не подаючи на це правної й належної причини. Хочемо знати, на що обернено ці гроші? Чи може на ратунок „Русского Народного Дому" у Сяноці, або на ширення православія та безбожництва...?

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Православні будують церкву в Тилявій.

Тилява — враз з Терстяною, місцевости в дуклянській окрузі ще в місяці листопаді, 1926 року перейшли з намови і під впливом своїх тодішніх москвофільських провідників на російське православіє. З тої як раз парохії перекинулось воно й на інші села східньої Лемківщини.

Терстяна ще тоді, сейчас після переходу, збудувала собі на приватному ґрунті часовню для відправи православних Богослужень. Тимчасом православні Тилявяни рішилися покищо заспокоювати свої релігійні потреби в просторій комнаті місцевого, кооперативного дому, котру заміненo на провізоричну, богослужебну, православну часовню.

Вправді ще тоді виринула була **між ними гадка будови своєї власної, православної церкви.** Одначе з виконанням цього заміру вони довгі літа не спішилися. Їх зір й увага були звернені в сторону місцевої, греко-католицької церкви яку думали вони, особливо з початку, посісти, як православні, а **відтак хочби навіть і після свойого повороту до церковної Унії.** Вправді про цю останню евентуальність не говорено в Тилявій отверто, **одначе вона крилася в серцях численних Тилявян.** І треба було лише тим людям, доброго успособлення і волі, помогти, промовити до їх серця, першзавсе любовю християнським тактом, та будуючим, евангельським приміром радше, як словами, а Божа ласка зробила би своє, скріпилаб їх релігійні чувства, та **промостилаб їм шлях до навернення.** І тоді відпалаби для них потреба будови православної церкви, бо їх власна, рідна матір — церковця стоїть перед ними, отвором, на їх приняття кожної хвилі готова!...

Одначе — на жаль — сталося інакше!... Коли за Перемиської Церковної Влади стояла ще перед Тилявою, цею передовою громадою на Лемківщині, реальна перспектива навернення й відносини укладалися в цьому напрямі як найлучше, **то тимчасом все під тим оглядом попсувалося, від коли на Лемківщині особливо від своєї останньої обсади, зачав дійствувати Риманів!..** Вслід за тим Тилявяни, бачучи, що захопили тепер в свої руки впливи і верх люди, котрі власне в 1926 р. самі помагали заводити російсько-московське православіє в Тилявій, та що робота тих людей — при згаданій обсаді не католицькі, церковно-релігійні, **але наскрізь партій. но-політичні, московські стремління, цілі і характер, цілковито закинули гадку про поворт до Католицької Церкви й Унії.** Найкращим доказом цього не тільки ця обставина, що тепер в Тилявій ніхто не навертається, але також — і то головно — факт, що після 11. літ по переході на православіє, отже після тужного вижидання на нагоду повороту до своєї матірної Церкви, місцеві православні, завівшися у своїх надіях, будують православну церкву в Тилявій!... **Тимчасом за Перемиської, Церковної Влади все ще вступив хтось з православних до місцевої, гр.-кат. церкви, та все ще лучалися якісь, хоч поодинчі навернення на Унію...**

Зокрема останні фатальні в наслідки потягнення, зокрема припинення в уряді і в чині знаного, любленого й поважаного в Тилявій, українця-Лемка, Впр. о. Степана Ядловського з Полян, подразнило й образило національну амбіцію та гідність Тилявян, і це викликало якнайгірше враження в Тилявій.

Православна церква в Тилявій побудована в долішній части села на грунтовій реальности Йоакима Кирпана, після 11. літ проволоки вже стоїть під дахом. За те горішня, комунізуюча часть села зкріплюється в посіданню й ужиткованню місцевого, кооперативного дому. Таким чином **завершується і стабілізується православіє і комуна в Тилявій,** в цій передовій парохії на Лемківщині!..

Бо чи властиво працює тут тепер хто для католицизму і церковного зеднання?... Словом, ніхто!... Колись за Перемиської, Церковної Влади, приїзджав тут **Сяніцький Епископ і Перемиський Владика в одній особі,** та присилав тут що найлучших своїх священників... Відтак приїзджав тут деколи бл. п. о. Др. Василь Масцюх, котрий інтересувався Тилявою... А тепер хоч сядь і плач!... **Ніхто ані не рушиться, ані не покажеться тут.**

А тимчасом релігійна ділянка праці в Тилявій і на Лемківщині **занепадає, пустіє, і пропадає!!...**

Гриць Підгірський.

Наша Сандеччина зблизька.

Сандецький господар майже кожний, має свій кусок ліса. Скрізь у лісах, зрубах, полявах і полонинах ростуть лісові ягоди: суниці, малини, борівки, чорниці та гриби. Цими скарбами, головно деревом, сандецький газда відганяє від своєї хижі недостаток. Треба йому грошей на податок, асекурацію, на приодівок, їду, пашу для своєї худібки, різні складки і вкладки, на хрестини, весілля, похорони та інші потреби й непотреби, рятує його ліс. Будівельне дерево купують жиди дорібком газди наповняючи свої кармани, рубане дерево хтонебудь купує від сандецького газди в поблизьких містечках. Зновже з ягодами напрошується сандецька газдиня по різних живцях і літнищах, саме у Криниці, Мушині, Жегестові, Висовій, Північній та інших зажидівлених місцях. Але ліс це головна підпора сандецького газди. До війни буйний, віковічний ліс над Попрадом і різними Мушинками, Криничанками і Смеречками весело шумів, співав свою пісню, сьогодні стогне під ударом топора, ненаситні зуби пили викушують на Сандецьких Яворинах, Котильниках, Магурах, Чертежах і т. д. прогалини, просіки.

Але така безплянова лісна господарка, що безпощадно винищує багатство Сандецької землі, нічого доброго не ворожить. Може прийти час, що сандецький господар буде здалека спроваджувати будівельне дерево й на опал. Щоб цього не було, треба щадити ліс, а деінде шукати способів до життя. В першу чергу поправити рільну господарку перейти на пашно-годівельну господарку, закладати сади, пасіки, використовувати місця під рибні стави, у підмістечкових селах плекати городовину, дріб, годувати гарні молочні корови і т. п.

Так, лише відси можемо розправщатися з чорною долею, бо дотеперішня господарка в сандецьких селах зовсім подобає на сухітника, що ледви клипає — ані не живе, ані не вмирає.

(Далі буде).

Історичний словник Лемківщини.

Грушівка, українське сільце, віддалене від парохії в Уличі 4 км у Березівській окрузі, до міста Березова около 30 км, до залізниці в Сяноці поверх 20 км. (Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937).

Гутиська, віддалене 9 км село від парохії в Ялині, положене над горішньою Стобницею, правою притокою Вислока, відоме вже в 1436 р. з купна цього солтиства Юрієм Матіясовим, дідичем села Збоїськ (А. Г. З. XI. 767).

Гута, присілок Поруб у Динівській окрузі, приналежний до парохії в Селиськах, віддалений 5 км, до міста Березова поверх 30 км, до Динова около 6 км.

Гута Крампська, віддалений 1½ км присілок від парохії в Крампній, у Змигородській окрузі, до Ясла поверх 30 км.

Гута Полянська, дочірне село, віддалене 4 км від парохії в Тихані ,4 км біля Дуклі. Назва цього села (і других Гут) вказує на те, що його населення займалося первісно лісовими промислами: в гутах, мазярнях, смолярнях, вуглівках, склярнях; випалювали поташ, дьоготь, вуголь, витоплювали скло і т. д., що в давній Польщі вважалося звичайним використанням (експльоатацією) ліса. ,

Гута Самокляськ а, віддалений 5 км присілок від Перетримки, до Ясла около 20 км. (Джерела: кс. В. Сарна: Опис ясельського повіту. Кат. Перегляд 1898).

Гольцівка, віддалене 1 км від матірної Опарівки село біля Стрижева над Вислоком, поселене в часі загальної кольонізації карпатських окраїн найвпливовим елементом (Кс. В. Сарна: Опис ясельського повіту, 1898, Кат. Перегляд).

Гольцова, подібне село як Гольцівка, віддалене від українського села Грудна 15 км у Динівській Окрузі, приналежне вже в XV сторіччі (1460) до маєтностей рим.кат. Епископства в области Стобниці, на межі поміж Сяніцькою землею та Судомирським воєвідством.

Дальова, українське село в Риманівській Окрузі, віддалене від Риманова 17 км, від Яслиськ (пошта) 1 км, до залізниці у Вороблику Шляхоць. 21 км, розбудоване над річкою Яселкою; у селі згоріла гарна церква в 1931 році, ному церкву побудовано в 1933 році заходом українських священиків і місцевого громадянства. Дальова відома вже в княжих часах. (І. Шараневич: Короткий огляд (в орит. Жутока на бенефіція) дібр української церкви за часів польської Річипосполитої, Львів 1875).

Дарів, українське дочірне село Суровиці, віддалене 3 км від парохії, з українською грекокатолицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1927 р.; до Сянока 30 км, до Буківська 15 км, до залізниці в Боську 18 км. Дарів, питоме гірське село, що повстало в дуже давніх часах, задержує досі признаки боротьби з природою, (переблення) вирубування лісів, пасіки, полонини Це гарне село зачислюють деякі вчені до таких сіл у Сяніцькій Землі, що поселювалися на волоському праві.

Дидня, дочірне село Кінського, віддалене 20 км від Сянока в Березівській Окрузі. Це село над безіменним потічком, лівою притокою Сяну, було осередком маєтности шляхотської родини, яка від цієї оселі приняла назву Дидинських. Маргарета, вдова по Миколі Дидинському (українець), ставала 26. XI. 1435 року перед сяніцьким судом у справі розмежування Дидні від Согорова та Грабівниці (А.Г.З. XVI 892).

Динів, містечко в Березівській Окрузі, поселене в XIV. сторіччі, з початком XV. ст. перейшло під устрій німецького права. Власницею дібр динівського ключа в XVI. сторіччі була подільська каштелянка Катерина Ваповська. На основі її т. зв. місійної праці перемінено в 1593 році греко-католицьку церкву в Динові (Бахорі та інших українських селах) на костел та окремо грамотою цієї дідички (ця грамота находиться в перемиському латинському капітул. архіві, з дня 23. I. 1593 р.) (подаємо в перекладі за Шематизмом гр.кат. Духовенства Лемківщини, Львів 1936: „Церква в наших дідичних селах, в Іздебках, Лубній, Глуднім, Бахорі, Варі та на Динівському передгодді на латинські костели перемінюємо, священик через нас назначений має в першу чергу навертати Русь до св. Римського Костела, руські діти христити та уважати пильно, щоб їх не хрищено у (попів) священиків"). Від цього часу число українців так зменшилося, що в 1812 році прилучено Динів як дочірне до парохіяльної церкви в Бахорові.

Дилягова, село в Динівській Окрузі, відоме вже в 1461 році зі судових документів (А.Г.З. XI. 3610), записане одночасно в сяніцьких і ряшівських судових книгах.

Добра Шляхотська, велике українське село, віддалене 17½ км від Сянока, з українською греко-католицькою церквою Воздвиження Чесного Хреста, збудованою в 1879 році (Н. Дашкевич: Княженіе Даніила Галицкаго, Київ 1873), відоме вже в XIV. сторіччі як упривілейоване село за різні заслуги в часі тодішніх воєн. Самостійною парохією стає Добра Шляхотська щойно в 1886 році, передше належала до парохії в Уличі (Улич над Сяном). Під теперішню пору в селі гарно розвивається національне життя при Українському Народному Домі та других культурно-економічних і просвітянських установах.

Довге, польське село, колись у цьому селі була українська церква, на це вказує місце так зване „Церквяне поле". Довге віддалене від парохії в Новосільцях-Гневош 2 км, до Сянока 12½ км.

Довге, українське дочірне село, віддалене 3 км від парохії в Радоцині, з українською грекокатолицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1898 році, давне гірське сільце в Горлицькій Окрузі, до 1799 р. самостійна парохія прилучена в цьому році до парохії в Радоцині.

Долина, українське дочірне село Загіря, з грекокатолицькою церквою під Покровом Пресвятої Богородиці, збудованою в 1836 році; у чудовій гірській кітловині, з усіх сторін заслонене горами. До Сянока миля дороги, до Загіря 4 км. У цьому селі господарі залюбки плекають садівництво.

Долини, найстарше українське село в Горлицькій Окрузі, з українською греко-католицькою церквою Роздества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1821 році. До Горлиць 7 км; до 1855 року Долини були злучені з Білянкою, яка тепер належить до Ліщин. У селі українська школа та Марійське Брацтво.

(Далі буде).

Роман Антонович. 4)

Як говорив Бескид.

Сьпіваночки мої, лем вас сьпівати,
Такий рочок настав, лем вас забувати.
Піду же я, піду, куди ни ходила,
Може я си найду, кого я любила.
(Лемківська пісня).

Ранній туман застелив старезний бір на Церговій. Скрізь тихо було, лиш неспокійна Яселка під горою бігла й сердилась та тишу колотила.

Світало. На сході ген зарожевів обрій. Протирав очі небосхил, змережаний білими пантушками хмарок і збирався дивитись на Божий світ, на Цергову, на гори, ген... Йому здавалось, що він один прокинувся зі сну й складає руки до молитви на Божий день.

Та Цергова вже не дрімала. І ліс і дерева на ній заслухані були у золоті слова, які плили й розбігались по малій поляні й далі. Не лиш заслухані були! Одні, одним передавали далі й далі, щоб більше чуло їх. Усі, щоб чули їх.... Щоб чули й знали, що діялось на Церговій.

А там на поляні посеред лісу, в кругі озброєного гурту стояв старий кобзар з кобзою. В руках тримав розвинутий папір і читав:

„Я, гетьман Богдан Хмельницький, подаю до відома всім підчиненим корони польської, що через щастя і благословення від Господа Бога нам вісланне, підбивши під свою власть землі, обіцяю звільнити вас від тягарів і робіт...*)“

...від тяжких робіт... робіт — гув гомін::: А ті що чули це, втирали піт з чола.

„Будете тільки на самих чиншах і при всяких свободах, як була до цього часу шляхта; тільки, щоб ви додержали нам віри як наші українські підчинені, і щоб панів своїх лишали, проти них повставали і до нас як найчисленнішими громадами приходили“.

І стало тихо. Замовк останній звук, а відгомін його забіг у гущу ліса та поміж деревами не чутно плив далі.

...при всяких свободах будете...

Потім заговорив шелестом пергамін у руках старого кобзаря й скрутившись у трубку теж замовк.

Леготіла тиша. Заставляла усе довкруги бити поклони перед її благородністю та святістю і пригорщами горнути її до себе. Мовчали люди. Заслухані у відгомін золотих слів, мовчали ліс і гори і небосклін, що голубим ковром стелив шлях сонцю золотому...

...щоб ви додержали нам віри...

Помалу золотом запрало сонце. Усі ворухнулись. А там поплили вже не шепоти й таємні гомони лісів, бескидських гір, звірів і полонин. О ні! Святі слова стелили шлях ясним, твердим і явним чином, що грізними пошумами говорив перші слова своєї довгої промови.

Заворушився у святій тиші гурт озброєних людей і поділився. Одні присіли до кобзаря, що підібгавши ноги, пускав зпід пальців, якими перебирав на струнах — стару козацьку думу. А круг замощеного каменя оподалік засіла старшина збійницької ватаги. Йшла нарада. Сонце пригрівало засмалене гірськими вітрами обличчя отамана Савки. Він розкладав прибічникам своїм пляни нової роботи:

— Багато ватаг гуляє по лемківських горах багато гетьманів присводить їм. І тут і там вщиб-нуть панів і щезнуть у зворах. Один у ліс, а другий у бік. Така праця, кожний для себе, нідочого — хісна не дасть. Нам треба братні ватаги обєднати створити силу, яка промовила б на дужий голос і сказала панам, що думає увесь лемківський нарід. Хай Бог благословить Великого Батька, що подумав про нас і дав початок ділу справжньому у нас. Нинішний маніфест, який почули ми від старого кобзаря, започаткує працю, щоб обєднані сили наші на прю за свободу лемківських гір пішли. Чи так браття товариство?

Усіх вісьмох, що слухали гетьмана, ковтали його слова, обличчя їх аж палені від ясного вогню.

— Правду кажеш, отамане! — всі хором відізвались.

Старий Савка, бувалий у боях і твердий у житті задумався. Він мав людей до праці. Й давав їм працю. Поруч думок отамана та старшини плили крилаті звуки думи. Всі чули, що це їх пісня, та близька їхнім душам й крові з далеких чорноземних піль. Вона хвилювала, окутувала їх і наказувала мерщій братися до роботи.

Савка відірвав задивлені у долину свої лискучі, сині очі, що мріяли під звуки пісні, насупив брови і кинув у гурт своїх прибічників:

— Пора, чесне товариство. Ти, брате Митре, ще нині вирушиш до Баюса з універсалом. Він цеї ночі з ватагою в Барвінку був. Хай у три дні по нинішній неділі в Барвінок загостить на раду. Ти Йване підеш до Хричка, у нього хлопців двісті у ватазі. Сенькю буде в Барвінку — це моє буде діло. Ви Петре, Маркіу й Федоре відвідаєте ватаги Кочка, Лешка й Цяпка. Юрко залишиться на полонині з вівцями, щоб звязок був і слідив, що робиться кругом, а ти теску*) з Василем підберете парубків з десяток і в Ужгород по збрую підете. Золота в нас подостатком. Як вернемось усі, подумаєм, де коні взяти. Чи згода?

—Як кажеш, отамане! — відповіли.

Савка встав. Зняв шапку і перехрестився. За ним послідували другі. Нарада була скінчена. Потім підійшов до гурту кругом кобзаря, підніс руку в гору й сказав:

— Ви, хлопці, будете ще до полудня на Церговій. Під вечір підете у свої хутори й села. У середу з Юрком, щоб у Барвінку були. А ти кобзарю йди й співай цю твою пісню всім, щоб чули прадих її всі і наковтались її цілющої. Щоб напоїли кров і душу. Іди і говори усім, що йде нарешті час, коли усі, усі заговорити зможуть. Що ясність діл зависла над захмареним Бескидом.

Розходились. На різні сторони продовжувати діло. А старий козацький висланник знову заговорив новою думою. Перебірав пальцями по кобзі. Пісня плила по поляні й летіла ген лісами в гори. Всі слухали її. (Далі буде)!

*) Ю. Тарнович: Ілюстрована Історія Лемківщини, Львів 1936.

*) **теско** — іменник, звичайно найбільш довірений товариш.

Господарсько-кооперативні Зїзди.

У Сяноці й Устріках Дол. відбулися величаві госп.-кооп. зїзди. Перший в суботу 12 червня, а другий в неділю наступного дня. Учасників в Устріках Дол., було до 500, а в Сяноці понад 200. В одному і другому місті були делегати Просвіт і Кооператив, навіть з дуже віддалених сіл, бо деколи 100 км від Сянока й Устрік. Кромі господарських і кооперативних справ улаштувано для учасників зїзду показ української книжки; Просвіти, Черв. Калини, Українського Наук. Інституту, „Нашого Лемка", Діла Української Преси, Рекорду, Дешевої Книжки, Католицької Акції Нук. Т-ва ім. Шевченка, вид. РСУК. Книгозбірні Вістника, Самосвіти, Сільсь. Господаря, Рідної Школи, Енцикльопедії, Вид. Українського Вид. Інст. та інших краєвих і закордонних видавництв.

Реферували: Ред. Юра Шкрумеляк, „Про значення книжки і преси", посол Зен. Пеленський, „Про дрібну ощадність" і „Наші змагання на господарському полі взагалі", Мгр. Ірина Гладка, „Про значення жінки в організації господарського життя". На обидвох зїздах ухвалено такі постанови:

1. Зїзд стверджує одноголосно, що долю українського народу можуть поліпшити тільки просвічені, чесні, діяльні та зорганізовані громадяни в Читальнях Просвіти, Кружках Р. Шк. і Сільського Господаря, в Кооперативах та самоосвітніх організаціях і взагалі в установах, що вчать спільно змагати до однієї цілі та удосконалюють характери одиниць і співжиття загалу.

2. Найкращою підготовкою до сповнювання завдань, що їх ставить пред громадянами життя, є своя добра книжка і здорова преса. Зїзд взиває всіх добувати відомості й моральне здоровля зо скарбниці друкованого слова в пору відпочинку по праці, чи у святочні дні: голосним читанням книжок в своїй родині, в читальнях і організаціях а також вдома та в часі менших госп. трудів, напр. на пасовищах. Сучасність вимагає, щоб кожне, без винятку, українське господарство передплачувало українську газету, та купило бодай кілька книжок річно, на що навіть у найбідніших знайдуться фонди після залишення непотрібних і шкідливих для здоровля привичок. Кожне середнє й заможніше господарство повинно закладати свої родинні бібліотеки, що завіщанням переходили з батьків на дітей, а вже не повинно бути ні одного села, що в ньому не находилася б більша бібліотека всіх наших морально здорових видавництв з багатством книжок для молоді. Для піднесення фахових відомостей треба масово купувати, передплачувати та громадою читати сільсько-господарські та кооперативні видання. Для дітей і бувати книжки дитячих видавництв („Наш Приятель", „Дзвіночок") і всюди рішуче домагатися впровадити „Світ Дитини" в кожну шкільну бібліотеку.

3. Для того, щоб з кожному зокрема і всему українському народові загалом, було можливо стократно обильніше ніж тепер видаткувати на свої культ. потреби, зїзд признає одноголосно за найдоцільніші такі засоби:

а) виявляти не словами, а ділом пошану для тяжко запрацьованого гроша, а це купуванням усього потрібного тільки в своїх підприємствах,

б) збувати продукти через свої господарські установи,

в) набувати товарі на споживання, або знаряддя до праці головно свойого виробництва,

г) складати на ощадність зайву хвилево, чи довший час готівку в своїх кооперативних, повітових банках і сільських, кредитових кооперативах.

Зїзд взиває громадян Ліська й Сянока основувати Кооперативний Банк, або перетворити кооперативу „Сян" на „Кооперативний Банк", та всюди навчати наш загал щадити так, як доручає українська кооперація, створюючи станиці дрібної ощадности.

4. Зїзд однодушно стверджує, що до цієї пори не буде повного успіху нашим організаційним змаганням доки до них не прилучиться свідома, завзята, а на кожному кроці життя діяльна українська жінка, а особливо селянка-патріотка. Зїзд взиває всі громади Ліського, Сяноцького і сумежних повітів, освідомлювати жіноцтво про народні обовязки та притягати всюди жінок до постійної а видатної праці в організаціях просвітніх, рідношкільних, кооперативних, і сільсько-господарських.

Після ухвалення цих резолюцій та по спільній фотографії, розходилися учасники зїзду окрилені баженнями статися самі, та помогти своїм сусідам — громадянам статися сильними духом, а не за чиюсь ласкавою поміччю, а тільки працею українців й українок над собою в читальнях, кружках Р. Ш., Сільського Господаря та в кооперативах, щоб із хробів, кротів землі, перетворитися у вірлів!

Живими, довготриваючими оплесками дякували учасники зїзду Виділам й організаторам Філій Просвіти в Сяноці й Устріках, Дирекціям Лемківського Кооперативного Союзу в Сяноці, Народного Дому й Українського Кооперативного Банку в Устріках.

У Сяноці проводив зїздом Др. Василь Блавацький, а в Устріках о. Дек н Микола Мілянич.

Учасник

Коли у Вашій хаті хтось курить, то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки
ТУТОК І ПАПЕРЦІВ
„КАЛИНА"
з української кооперативної фабрики „Будучність" в Тернополі

ТАКОГО ЩЕ НЕ БУЛО.

У Ванівці коло Коросна появилися від якогось часу так звані „делікатні й освенцоне баби". Що за мара, чи нова порода людей? Та де там! Це ванівські невісти, що мають гроші, вдягають на себе жидівські „ядваби", їздять роверами, здорово попивають палюнчище, охочі до забав і лайдачення. Найкращі мрії такої „баби" танцювати з „панами" і т. д. і т. д. Гидь і ще раз гидь! За те повезуть їх як сморгонських медведиць на показ між панів, щоб їм приглядалися на сором цілій Лемківщині.

Ех, ви велебні газдині, чи ви за торбу панської січки поміняли свою честь і честь славних чесних матерей?!

Ви не чуєте, як вас ці ваші „паничі" глуптачками прозивають — бо у Ванівці не можна вживати слова „глупий", лише „делікатний". Ганьба і сором!

Подав Неделікатний.

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ
Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми
„SEROVAC"
СП. з О. О.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Телефон 201-07.
Поучення висилається на бажання

ВІРХОМЛЯ К. ЖЕГЕСТОВА

При залізничному шляху Новий Санч-Мушина-Криниця є залізничний зупинок Вірхомля. Відси 4 км поселене українське село Велика й Мала Вірхомля (місцеве населення зве своє село Верхімля, Верхівня, Верхомля). Воно розсілося в гірському гнізді над гірським потоком, недалеко джерела з мінеральною щавовою та сірчаною водою. На горбі серед дерев царює над двотисячним добрим народом деревляна церква з XVIII. сторіччя. У ці сторони часто заїздять літники, але до Вірхомлі чомусь не показуються. Нашого брата з Вірхомлі не стати на пропаганду, як це інші чинять, тому ніхто про його не знає. А варто поїхати до Вірхомлі та зажити бодай коротко твердим гірським воздухом серед гостинних братів селян.

ЗЛОЦЬКЕ К. МУШИНИ.

Не будемо писати про господарське життя нашого села, бо наші господарі без нічийої помочі дають собі якось раду. Але не можемо довше промовчувати важнішої справи нашої парохії. Поведінка нашого завідателя парохії дає багато до думання. Саме ми від віків не чували, щоб вільно було скорочувати недільні і святочні Богослуження, без якоїнебудь причини. Ми також не чуємо в неділю цілого тексту святої Євнагелії, вкінці його поведінку на освячених місцях і захвалювання в розговірках комуністичного ладу страшенно обурює та згіршає вірних, які за попредних своїх українських Душпастирів не лише в самій парохії Злоцьке, але також у дочірному Щавнику й Ястрябику з найбільшою ревністю та набожністю прислухувалися пастирським словам своїх духовних провідників. Не висказуємо наших жалів, ані не просимо теперішнього апост. Адміністратора вглянути в цю справу, бо це горох об стіну — одначе нас не покидає надія, що й це терпеливо переживемо, бо чейже так довше не може бути...

ПЕРЕГРИМКА К. ЗМИГОРОДУ.

В нашому та в дооколичних селах шириться від довшого часу бандитизм і відступництво від греко-кат. Церкви. Запитається дехто, які причини, або хто ширить цей баптизм. Ніхто другий лиш сам парох — він є початком зла. З кінця воно так було: Перед кількома роками помер у Перегримці батько тодішнього дяка Данила. Щоб віддати належну пошану своїому батькові, Данило-дяк іде до пароха, о. Маріяна Мишковського — як то в горах кажуть — згодити празднівські похорони, — отже зі Службою Божою, парастасом, проповіддю і т. д. За це парох ждає від свого дяка і приятеля — до того ще кума — бо о. Мишковський і дяк Данило взаїмно тримали собі своїх дітей до хресту — не більше ані не менше як 100 (словами сто) долярів, або на тодішній курс 900 (словами девятьсот) злотих. Що відтак діялося в душі кумів — кожний догадається. Кінець кінців помершого похоронили без священника, а син помершого дяк Данило в найближчу святу неділеньку не пішов уже до крилосу співати, лише став собі разом з другими господарями на хорах. о. Маріян Мишковський, парох у Перегримці казав „вигнати" з церкви дяка. Відси як по нитці дійшло аж до баптизму, розуміється, що посторонні людці та різні пройдисвіти використали „кумівську" незгоду і влазили в село зо своїм дурманом.

ЛОДИНА КОЛО МРИГОЛОДУ.

З нагоди вінчання В. Фик з Лодини за Василя Швіда в Глуднім весільні гості зложили 1.80 зл. на Р. Ш. Щиро дякуємо в імені Рідної Школи Молодим і Жертводавцям. Правда, один з весільних, бувший бібліотекар читальні „Просвіти". Іван Степ... великий симпатик радикалів з нехіттю поставився до збіріки; га, кажеться трудно — горбатого й могила не випростує!

УЛЮЧ НАД СЯНОМ.

Заходом нашої читальні „Просвіта" відбувся у Улючі концерт у честь Тараса Шевченка. Мішаний і мужеський хор, під проводом Романа Солтикевича, бездоганно виконав 12 дуже добірно і вміло дібраних та підготовлених точок. Присутніх поврх 300 місцевих громадян і дооколичних українських священників з ріднею. Хористи складають подяку провідникові

ЦЕНТРОСОЮЗ

поручає
сільським господарствам солідні

машини
штучні погної
і всіляке сільсько-господарське приладдя

ПОРУБИ КОЛО СЕЛИСЬК.

Аматорський Кружок при місцевій читальні „Просвіта" дав у дні 23 V. ц. р. виставу п. н. „Ми йдемо в бій". Аматори гарно відограли свої ролі, гостей теж було багато. Та все було би найкраще, одначе на виставу поприходили якісь комунарські розбивачі та в чужій мові зачали на салі заколочувти спокій. На будуче повинні виділові тямити що не треба лакомитися на велике збіговище, — краще бавитися в культурному середовищі при невеличкому числі „ізбраних", як наражуватися на сміх і сором серед багатьох „званих", але несвідомих.

ВОЛОДЖ, ПОВ. БЕРЕЗІВ.

Дня 4 і 11 квітня ц. р. заходом читальні „Просвіта" влаштувано концерт у честь Тараса Шевченка в салі „Народього Дому". Вступне слово виголосив студ. Лев Дівик. В програмі цего концерту було аж 25 точок. Хором мужеським і мішаним проводив Михайло Довбуш з Дрогобиччини. Найкраще вигали точки: „Садок вишневий", „Учітеся", „Розрита могила" у виконанні мішаного хору. Мужеський хор відспівав: „Замело", „Вставай зі сну", „За річкою, за Дунаєм". Були дуже гарні деклямації: „Мені однаково" — виголосив Н. Брезко, інсценізація „За байрак байрак" і „Розрита могила", спільна деклямація „До Основяненка". Концерт закінчено національним гимном. Під умілим веденням місцевої інтеліґенції концерт вийшов дуже гарно. Всі присутні вийшли зі салі одушевлені й піднесені на дусі. Гарне враження зробила удекорована сцена з портретом Шевченка, що його малював місцевий чоловік. Треба зазначити, що цего року дуже мало дано на Лемківщині концертів у честь Шевченка, що є дуже сумним обявом, бо такі концерти повинні бути щороку в кожному селі, щоб люди знали, хто такий був Шевченко й за що він боровся і терпів.

КОСИ **КОСИ**

ЗАГРАНИЧНІ, дуже добрі,
ГАРАНТОВАНІ в ціні від зл
3.40 до 5.35.

Хто замовить до розпродажі 6 кіс, сему одержує даром. Порто оплачуємо. Замовляти з надісланням завдатку в українській фірмі **„ТОРІН-БЮРО"** Львів, вул. Сикстуська ч. 48.

СЕМУШЕВА, ПОВІТ СЯНІК.

Аматорський Кружок при місцевій читальні „Просвіти“ одержав по довгих заходах, бо від осени 1936 р., дозвіл на виставу п. н. Наманівцях і Бабські забобони, яка відбулася в травні ц. р. Всі аматори вивязалися дуже добре зі своїх зав. ділянь.

ЛИСТУВАННЯ

Вп. Дмитро Скрабут, Америка: Гроші одержали ще 4. III. ц. р., листа щойно 10. V. ц. р. Згідно з Вашим порученням вписуємо на Вашу картотеку передплату за цілий 1937 рік, за 1 пр. Історії Лемківщини та на 4 цілорічні передплати „Дзвіночка“ для Володислава Тимця, Степана Бека, Петра Куземки й Петра Скрабута, всіх у Синеві. Гаразд.

Вп. Степан Кіцей у Верноні, Канада: Вашого листа одержали, окремо записано в квітарі під ч. 98 (переказ ч. 16619 з 7. VI. 1937) квоту зл. 10.44, яку Ви призначили на цілорічну передплату Н. Л. для Вашої братової Марії Кіцей в Ясьонці та „Дзвіночок“ для Любки Зориво теж у цьому селі. Привіт.

Вп. Йосиф Опалка з Америки: Заплатив по кінець 1938 р. передплату для свого брата Семена у Вороблику. На другі адреси посилаємо часописи від 10 ч. Братні щирі поздоровлення.

Хв. читальня „Просвіти“ в Р. Дубрівці: Щиро дякуємо за переведення збірки між Членами в часі „Свяченого“ дня 30. V. ц. р. на пресовий фонд Н. Л. в квоті 5.76 зл. Братній привіт.

До Вп. Дописувачів: Не можемо поміщувати дуже довгих дописів про життя одного села, бо обем нашого часопису замалий. Зате короткі змістовні дописи з найбільшою охотою помістимо. Присилаючи дописи, подавайте нам усе адреси таких, що ще не стали нашими передплатниками, щоб наша громада побільшувалася. Напоминайте також своїх сусідів, які ще не вислали передплати, щоб негайно це вчинили.

Вп. Іван Галушка з Глад.: Має заплачено по кінець 1917 р. Привіт.

Вп. Кооператор: Використаємо в скороченні. Може в Яворові скорше будете мати щастя. Поздоровлення.

Вп. Анна Оліяр, Америка: Прислала 7 дол. з призначенням 5 дол. на Н. Л. а 2 дол. на „Світ Дитини“, який поручає посилати до Ванівки на адресу Адама Ябчаника. Гаразд.

Вп. Степан См. з Незн: Дуже тішимося, що Ви видужали. Щиро дякуємо за передплату. За свідоцтвами напишіть до дирекції школи, або попросіть Вашого Отця Духовного написати таке прохання, школа мусить Вам їх прислати. Шлемо Вам братні поздоровлення.

Вп. Михайло Гардий з Чертежа: Спасибіг за листа. Щиро здоровимо нашу Рідню. Ю. Т.

Вп. Іван Мазурок з Сокальщини: На пресовий фонд 1 зл. Щиро дякуємо.

Вп. Петро Ваврик з Бар: Пишете, що грозять Вам за те, що ходите в шапці з робітні Українських Інвалідів, хоч у таких шапках вільно кожному ходити. Цю справу найкраще вияснить Вам Товариство Українських Інвалідів, у Львові, Потоцького 48.

НЕ РИДАЙ, АЛЕ ДОБУВАЙ.

Страшна криза запанувала на світі, особливо в наших горах...

І не дивне, що з колишнього веселого, бадьорого нашого брат. Лемка, поробилися сумні, пригноблені постаті, бо дійсно сумно... Сумно коли поглянемо на ті колишні веселі, повні краси гори. Тут була краса, багатство й життя.

Ця краса минула, бо вже майже не стало лісів, не стало того одинокого джерела доходу лемківського газди... І як не сумувати? Бачимо це горе, яке нависло над нами!

Ні, не можна байдуже на це дивитися, бо кінця кризи не видно.

Коли поглянемо на ті наші лисі-каменисті гори, то лячно стає, що буде далі? Звідки ми візьмемо кусок хліба, щоб голод заспокоїти? Чи наші господарства, можуть нас виживити? А що буде, коли ми і так уже дрібні господарства, ще більше поділимо? Мусимо рятуватись! Мусимо нашу бідну земленьку змусити, щоб вона нам більше користи давала. Змусимо її тоді, коли будемо її добре управляти. Не тільки управляти, але плекати відповідні рослини та паші, продукти вміло зужитковувати.

Погляньмо на наших „мошків“. У них лісів нема, нема й землі, але вони мають гарні доми — їхні діти не голодні. Чи для нас ті джерела замкнені? Ні, лише візьмімся до діла та побачимо, що й наші голови не пустяні й ми щось потрапимо.

Берімся за торгівлю! Тяжко одному — то гуртом, а напевно поліпшимо свою долю. Чи не сором, що ми на свою кріваву працю, намовляємо котось, щоб майже задармо її взяв? Чи не встидно, щоб потрібних нам товарів, мусів жид спроваджувати? Чи ми не можемо самі собі купити „жужлі“, самі від наших братів на Поділлю купити збіжжя? Можемо! Маємо свої кооперативи, маємо наші станові організації, як „Сільський господар“, якщо ми там усі згуртувались, то ми зробили би багато.

Вступаймо, отже в ряди зорганізованих хліборобів у „Сільському Господарі“ й набираймо там знання, бо цим поборемо нужду й горе.

Гартуймо свої занепалі сили в науці і праці.

Нехай зродиться в нас постанова жити життям людей, й та постанова нехай перейде в діла, тоді напевно усміхнеться нам доля...

Бо криза панує... й сумно в наших горах. **Михайло Ревак**

Чи Ви пробували вже
„ПРАЖІНЬ“
Якщо ні —
то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!
Вирабляє кооп. фабрика домішок до кави
„Суспільний Промисл“
Львів — Богданівка ч. 30.

НОВІ КНИЖКИ.

Ю. Верховинець: **Поміч у нещасті.** Оповідання. Накладом Товариства взаїмних обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові. Стор. 12.

Ю. Верховинець: **Де щастя шукати.** Накладом Товариства взаїмних обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові.

О. Котис: **Порадник для лісових робітників.** 4 видання, Львів, 1937. Накладом Т-ва „Просвіта“. Ціна 0.50 зл. У книжці находимо вказівки та опис приладів до міряння дерева: як виміряти промір, довжину та як користуватися кубічними таблицями. Кубічні обчислення подані від 1—30 метрів довжини дерева (дуже теж важне, що половинки рівнож обчислені пр. $1^1/_2$ м, $5^1/_2$ м і т. д.). У закінченні завважа, як обчислювати дерево на опал. Книжечка має 48 сторінок на доброму папері. Кожний господар повинен мати таку вартісну книжку. Замовляти в нашій Адміністрації за попереднім присланням грошей (на поштову оплату від 1 приміряка 15 грошів).

Інж. Василь Боричко: **Годівля кріликів,** Львів, 1937. Стор. 32. Накладом Івана Тиктора.

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄГАНТ
дасть працю
1-му безробітному, що є Вашим братом!

Український Інвалід, чвертьрічник Українського Товариства Допомоги Інвалідам. Ч. 1. Львів, у червні 1937. Р. 1. В числі поміщено заклик до українського громадянства, звіт зі Загальних Зборів УКТОДІ, Філії УКТОДІ, про матеріяльне забезпечення інвалідів українського війська та виказ жертв за час від 1 січня до 30 березня 1937 р.

Звідомлення Центросоюзу — Союзу Кооперативних Союзів — Кооперативи з відповідальністю уділами у Львові, з діяльности за 1936 рік, стор. 40.

Не вільно нам забувати,
що вселяні ЦУКОРКИ ШОКОЛЯДИ Й СОЛОДКЕ ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво української фабрики
„ФОРТУНА НОВА“

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 14 (86)

Львів, 15-го липня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Свято Евхаристії у Львові.

Величаве свято Евхаристії відбулося в неділю 4. ц. м. при чудовій липневій погоді. На Ринку зійшлися вже в год. 10-ій рано процесії з усіх львівських церков і тисячі вірних, де о. мітрат д-р Й. Сліпий, ректор Богословської Академії, в асисті Крилошан та українського Духовенства відправив богослуження. Співав хор під управою ради. Купчинського. В Ринку були уладжені чотири вівтарі, а саме біля Народної Торговлі, на північній стороні ратуша, біля книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка та в іншому місці. Українські доми були прикрашені килимами, зокрема звертала увагу гарно удекорована домівка Союзу Українських Купців та вікна фірми Глушевського. В поході з процесіями довкола Ринку взяли зорганізовано участь члени Т-ва „Зоря“ і „Воля“ з прапорами та орхестрами, що ввесь час пригравали церковні пісні і Марійське Т-во Пань, представники цехів з прапорами та наше українське громадянство. Слід згадати, що присутні захоплювалися деякими по мистецьки вишиваними фелонами священників і хоругвами усіх церковних процесій.

Цьогорічне свято Евхаристії звеличало своєю участю 5.000 Луговиків і Луговичок з Головною Старшиною „Великого Лугу“ та орхестрами, які після Служби Божої у Луговім Городі перейшли вулицями міста саме на початок обходу процесій довкола Ринку. По скінченім обході Луговики і Луговички вернулися походом вулицями міста назад до Лугового Городу, викликуючи захоплення між численно зібраною українською публикою.

Помер Великий Син Лемківщини.

У вівторок 6. ц. м. перед полуднем помер у Львові зовсім ненадійно молодий, але відомий і визначний український поет БОГДАН ІГОР АНТОНИЧ, у 28. році життя, після запалення олегочної, що прийшло по операції сліпої кишки.

Богдан Ігор Антонич уродився в Новиці, коло Горлиць, де його батько був тоді священиком. Відтак жив з рідньою в Липівці коло Ясліськ, гімназію скінчив з відзначенням у Сяноці та записався на фільософію у львівському університеті, де студіював літературу. Університетські студії скінчив у 1932 р., осягаючи ступінь магістра фільософії. За свої поезії здобув Він дві нагороди, одну на літературнім конкурсі Товариства Письменників і Журналістів ім. І. Франка за 1934 рік, другу від Українського Католицького Союзу за 1936 рік.

Вічна Память Великому Синові Лемківщини!

—o—

За 5 злотих будете мати книжку п. н. **ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ**, Ю. Тарновича, **УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ**, І. Бутери, та **СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ**. — Замовляти у Видавництві: **„НАШ ЛЕМКО“, Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**

Львівська державна наукова бібліотека
№ II

Українська національна ідея за Карпатами.

Український часопис „Свобода“ що виходить в Ужгороді, в числі з 24. червня пише: „Наше Підкарпаття вже 18 літ живе в рямках Чехословаччини, але ні один з тих років не був для нас такий тяжкий, як оцей вісімнадцятий. Хвиля комунізму заливає світ. Хвиля русифікації (москофільства пояс, наші) намагається залляти нашу країну тому, до боротьби з нею повинен наш нарід виступити безпощадно та безкомпромісово. При тім мусимо забути про всякі вигоди, примітивні теорії про словянство, демократичне (всі рівні, влада для всіх горожан) братерство. Найвищою ціллю нашого національного буття повинно бути наше національне „я“, наше рідне слово та свята українська ідея“.

У тому самому числі „Свободи“ читаємо заклик виділу читальні „Просвіти“ в Перечині: „Читальні! Беріть таблиці з написом свого села! Несіть синьо-жовті прапори! Збирайтеся всі. Свято „Просвіти“ — це наше свято!“

Далі читаємо про рішення приняті на маніфестаційних зборах 13 червня ц. р. в Ужгороді, в яких учасники зборів домагаються від чеської влади, щоб у школах на Закарпатті ввести „українську мову й український правопис, який вживається на всіх землях, заселених українським народом“.

—o—

СІРНИКИ ПОДЕШЕВІЛИ.

Від дня 1. липня ц. р. коробка сірників у подрібній продажі коштує не 10 грошів, лише 8 гр., а так звані „кресові“ сірники замість 5 грошів — продається по 4 гроші.

До відома Української Парляментарної Репрезентації.

ШКІЛЬНА СПРАВА ЛЕМКІВЩИНИ

Шкільна справа на Лемківщині стає щораз більше незаспокоєною й пекучою потребою місцевого населення. Лемко бачить, що трохапівський буквар, з якого „навчають дітей ледви одну годину в тижні, або деколи взагалі нічого“, це тільки місток до цілковитої денаціоналізації. Дитина не має змоги навчитись у школі читати й писати в рідній мові, тому щораз частіше в рішучій формі виринає питання, „що вони з нами задумують дальше робити?“.

Лемко звертається з цим питанням до парляментарних представників яких на приказ вибирав, хоч не один за це обірвав від польських селян, одначе цих панів тепер ця справа не обходить. Так було на вічу в Крамній, де приїхав посол Дух зі своїм звідомленням. Коли солтис поставив йому питання, чому тепер так мало учать рідньої мови, посол не відповів, а коли той дальше налягав, сказав, що „господин Трохановский ще не викінчив букварів“. Та за це на солтиса по зборах накинулись, назвали його „бунтовщиком“ і домагались, щоб вказав „агітатора“, який його до цього намовив. Посол Дух не хотів застановитись над справою, яка вже знайшлася на судовій салі у Новому Санчі, та виявилася загальним шкільним штрайком у селі Сквіртнім; ця справа нуртує в серці кожного Лемка, якому не байдужа будучність своїх дітей.

Ця шкільна справа стається щораз більш пекучою, бо вже кожний, навіть найбільше засліплений, зрозумів, що „лемківсько-трохапівський буквар“, це тільки милення очей, та спокій буде аж тоді, коли знову привернуть рідне слово до наших шкіл.

Це рідне українське слово є пострахом навіть для посла, ба на цьому самому вічі, коли інший газда читач української преси, звернувся зі запитом, чому мусить платити кару за те, що розпродував кален. „Золотий Колос“, посол сильно поденервувався й піднеслим голосом заявив, що Україна за Київом, а тут „не било, нема й не бендзе“!

Лемко не має до кого звернутися. З жалем очікує, що може колись покажеться таки наш представник, таки з самої У. П. Р., та на жаль, Лемківщина, це такий відтинок, що трудно комусь вибратися там.

Лемки готові навіть „дієту“ заплатити, щоб тільки показався котрий з наших українських Представників, щоб могли перед ним виговоритися та висказати йому свої болі й бажання. **Українці Лемки.**

—o—

ХТО ПАНУЄ НА УКРАЇНІ?

Жиди... На місце Постишева, запеклого москаля, прийшов ще запекліший ворог українського народу, Мендель Хатаєвич. На 16 членів політбюра є 7 жидів; на 9 членів компартії — 4 жидів. Такими благодатями хотілнби наділити наш нарід наші жидо-комунарі.

В одинадцяті роковини смерти Василя Яворського.

Дня 22 травня 1926 р. замкнув на віки очі великий український громадянин і заслужений діяч-патріот, Василь Сас Яворський.

Коли тільки переходимо попри опущену Його домовину-гріб на новосандецькому кладовищі, приходять нам на гадку світлі часи розвитку української думки та життя на Лемківщині, зокрема в Новосандеччині.

Великий цей Меценат, не жаліючи ані трудів, ані гроша, випровадив нсодну людину у національного робітника, який вертав у рідне село, та сіяв зерно любови й пошани до Рідного.

Сам Новий Санч гордився тоді, як столиця Західньої Лемківщини; — саме такі установи, як Філія та Читальня „Просвіти“, „Боян“, Народній Театр, а вже вкінці „Лемківський Банк“, бурса для шкільної молоді; — все основане Його трудом та працею; — мали змогу зосередкувати українське життя на заході.

Як тільки прийшов Він до Нового Санча, а було це в 1908 р., розуміючи велику вагу української церкви, — зрештою Сам дуже побожний, відразу довів до того, що Його заходами побудовано мурована українська греко-кат. церква св. о. Николая в 1911 р., — й вона до нині має для українського населення Сандеччини велике національне значіння.

Василь Яворський мав великі вплизи та пошану також серед чужих; будучи передтим, у р. 1900, українським послом до віденського парляменту бережанської округи — а ще скорше, від р. 1894 директором скарбової Палати, став в пригоді й помочі не одному українцеві — Лемкові.

Не жалів теж ніколи гроша на освіту бідної молоді, яку своїм коштом удержував у школі.

Пригадую собі, коли я ще був малий хлопчина, як то популярно названий „Дзядзьо“, заходив до бурси, щоб особисто перепитувати учеників лекції, розвязувати задачі, тощо. Пізніше виходив з ними в город та тішився, як ученики бавилися, або грали в „свинку“, — а тим, що зле із гри вивязувалися, давав „грушку“ по голові.

Був усе дуже веселий та товариський. Кожна українська хата в Санчі хотіла Його в себе гостити; а вже діти то плакали, як „Дзядзьо“ відходив.

Яко правник, бо по укінченні гімназії записався та укінчив правничий факультет на університеті, — умів все боронити, кермувати та дати здорові вказівки й поради українському селянинові.

Рим, за Його заслуги для добра Церкви та народу, надав Йому в 1923 золоту медалю-хрест „Пр. Еккленія ет Понтіфіце“.

Пригадую собі цю велику та врочисту хвилю, коли Йому в церкві вручили цю медалю та пергамін. Може перший раз він дочекався прилюдного признання за свої культурні праці, — хоч від чужих.

Другою великою Його радістю була хвиля, коли дістав грамоту почесного члена „Просвіти“.

Але не довго судилося Йому тішитися усім тим. Уже тоді знеможений довгою та тяжкою недугою лежав у ліжку. Поважний вік, бо 72 роки, невсипуща праця, а може й заходи над улаштуванням величавого приняття-банкету, по одержанні золотої медалі, відмовили Йому сил.

Ще, як ранений вождь на полі бою видавав Він прикази та поради, а вкінці вдоволявся тільки тим,

ДР. СТЕПАН ВАНЧИЦЬКИЙ.

Правні зносини з Чехословаччиною.

Багато господарів у Лемківщині має свояків і знакомих, що переселися ще перед війною — на Чехословаччину і приняли тамошне горожанство. Нераз буває, що ці свояки чи знакомі вмирають на Чехословаччині, полишаючи спадок, до якого мають право тутешні наші газди. Тому особливо для Лемків буде цікаво знати, що від 19 березня 1937 обовязує між Чехословаччиною та Польщею умова про поступування у спадкових справах. Ця умова значно облекшує пошукування спадку в Чехословаччині для тутешніх горожан і навпаки для чехословецьких горожан у Польщі. Передбачує вона взаїмне пошанування розпоряджень останньої волі (завіщань), опіку над спадком так зі сторони місцевої спадкової влади як і конзуляту. Місцева влада має дати з уряду докладні відомости відносному конзулятові про стан спадку, завіщання, покликання до спадку, має установити куратора для за-

[redacted]

що слухав читаючих Йому, Його улюблену лектуру-пресу.

Нераз, коли читав я Йому „Діло" деколи не дуже довго, — просив: „не читай вже, бо я дуже змучений, — завтра докінчимо"...

Але прийшло одного разу те завтра, дуже відмінне від попередніх; пропамятний день 22 березня 1926 року. Тоді вертав я веселий зі школи. Стрічаю на коридорі сумні обличчя своїх: „Дзядзю перед хвилиною помер".

І так, в одній хвилині сандецькі українці — Лемки стратили свого Батька. А батько Він їх був. Вони ще стільки мали потреб до Його, — скарг, — порад — але Його не стало між живими. Остались Його послідні слова: „Любіть працю та працюйте для добра свого народу".

Прийшли Вона ще в останнє, прийшли. На обличчях їхніх не радість, як все сияла, а великий жаль та сум. Прийшли зложити Йому глубокий поклін — уже послідній.

Василь Яворський - Косакевич, український громадський діяч (1854 до 1926), почесний член „Просвіти", посол до австрійського парляменту, меценат і філянтроп, основник „Лемківського Банку" в Новому Санчі, часопису „Руттеніше Ревуе" у Відні. З. Ф.

ряду спадковим майном. Польський конзуль у Чехословаччині й чеський в Польщі, має на основі цеї міжнародної умови право заступати горожанина своєї держави при спадковому проводі, є він отже законним повновласником горожанина своєї держави. Тому у всяких спадкових справах треба писати до конзуляту.

Від 19 березня 1937 обовязує теж між вище згаданими державами умова у справах екзекуційних і невиплатности. Умова запевнює обом державам взаїмне пошанування, узнавання та виконування екзекуційних титулів, себто цих грамот, на основі яких можна вести екзекуцію. Суд цеї держави, де має бути виконана екзекуція, рішає без розправи, чи можна виконати екзекуцію. Випис екзекуційного титулу — саме вироку, угоди, постанови, судової грамоти чи нотаріяльного акту треба предложити в первописі та достовірному перекладі. На первописі має бути стверджена його правосильність і право виконання.

Подібна взаїмна допомога і рівне трактування є запевнене відносно невиплатности.

Фантові льотерії:

Спираються на законі, що обовязує від 18/7 1937. Дозвіл на устроєння фантової льотерії дає скарбовий уряд, у порозумінні зі староством, якщо ціна льосів не переступає суми 1.000 злотих; понад цю суму дає дозвіл вища влада. Від неприхильного рішення можна внести відклик до скарбової палати. Закон забороняє давати дозвіл на устроєння льотерії, якщо ціна всіх льосів менша, як 100 зл. Монополева оплата виносить 10% капіталу гри, т. є ціни всіх льосів.

До подавання за дозвіл на устроєння фантової льотерії треба долучити плян льотерії, а саме подати: ціль, на яку призначено дохід з льотерії, скількість випущених льосів, ціну льосів, предмет і загальну вартість виграних, речинець, від якого начнеться продажа льосів, речинці та спосіб льосованя виграних предметів, речинець, у якому будеться видавати виграні предмети.

Вартість виграних предметів мусить виносити бодай 20% ціни всіх льосів.

Дозвіл важний тільки для особи, для якої його уділено.

Алярмові телєграми:

Від 10/3 1937 обовязує розпорядок мін. пошт. і телег. надавання алярмових телєграм. На случай пожежі, пошести, рабункового нападу, катастрофи, нещасливого летунського випадку та інших наглих нещасть, або коли ці нещастя ще не наступили, тільки загрожують, мають поштові уряди безплатно переслати телєграму або перевести телефонічну розмову з постерунком поліції чи іншим урядом або пожежною сторожею.

До надання алярмової телєграми чи телефонічної розмови має право кожна особа; вона повинна подати поштовому урядові свою докладну адресу, а на домагання подати свою особисту виказку (легітимацію). Такі телєграми й телефонічні розмови мають першенство перед іншими та називаються „службові пильні".

Вирівнуючий податок:

Від 1 квітня 1937 р. обовязує новий закон про вирівнуючий податок для сільських гмін. Сільські гміни можуть побирати самостійний вирівнуючий податок від мешканців, що платять грунтовий, промисловий податок або від недвижимости. Вирівнуючий податок служить до вирівнання бюджетового недобору, який повстав, хоч гміни використали всякі доходові джерела, дозволені законом з 1923 р. Цей податок не може перевищати недобору і не може бути вищий, як половина суми злотих, рівна скількости гектарів оподаткованого грунту, у гміні (приміром: у гміні є 460 оподаткових гектарів, отже вирівнуючий податок буде 230 злотих.)

Якщо цей вимір вирівнуючого податку не вистарчить на покриття недобору, може гмінна рада підвищити його ще на одну половину за дозволом повіт. виділу й воєводи.

Грунти, що є звільнені від грунтового податку, але обовязані платити додатки для самоврядних установ, мають теж платити вирівнуючий податок.

Вирівнуючий податок побирається в рівних піврічних ратах так як грунтовий податок.

—o—

Дивні порядки на Лемківщині.

Одна картина зі збірної громади.

Хто читає пресу, мігби подумати, що на Лемківщині спокійно. Тимчасом на цій землі йде „регіональна“ політика, що сотками дрібних перешкод, колод, і зайвих завогнень звернена проти одного: проти українців. Спільним фронтом йдуть усі верстви польського громадянства і всі його установи, м. ін. і самоуправа, що мала уможливити самодіяльність місцевого населення. Як вона виглядає у практиці, про це найкраще говорить один з багатьох, такий факт:

Села Залуже й Війське, пов. Сянік, що є продовженням одне одного і мають спільну 6-клясову школу (очевидно утраквістичну) від трьох років даремно побиваються, щоби цю школу збудувати і не жалують грубих коштів на це. Ситуація така, що старий місцевий шкільний будинок не може помістити навіть половини дітей: 6-а і 7-а кляса школи находяться в піднятому далеко віддаленому від Війська, приватному пансіоні „Папроць“ (до речі — 1 кімнатка, що її господиня вже виповіла), дві кляси находяться в переділеній на дві кімнатки театральній салі місцевого Народнього Дому, а інші кляси у шкільному будинку. За салю в Народньому Домі не платять комірного 200 зол. річно вже від кількох літ, зате власничці пансіону „Папроць“ платять.

Друга дія: громада Залуже продає за 2.000 зол. приватній жидівській фірмі шматок громадського, здогадно нафтового терену, а громада Війське має на таку меншбільш суму державних облігацій. Волосна рада рішає будувати для Залужа-Війська велику школу, точніше розбудувати істнуючий будинок. Війт збірної громади Сянік, Мечислав Волінський, забирає від обох громад згадані гроші, а крім того обі громадські ради підписують на рахунок будови вексель на 2.000 зол. Оба села дають стокільканацять підвод даром, привозять 20.000 цегол і 2 вагони вапна. Кінець, точка, павза. Другий рік кінчиться, як цегла мокне на дощі і на піддашу шкільної шопи, вапно псується, вексель лежить у збірній громаді (може пішов далі?), пляни готові. Ні пес не павкне. Діти далі ходять — з одного села на кінець другого і навпаки. Дедалі вапно буде вже нідочого, а втаємничені кажуть, що п. Мечислав Волінський тому не будує школи, бо Війське і Залуже свідомі українські села та ще й тому, щоб не звільнити салі Народнього Дому. Дрібна, але характеристична справа: щоб дошкулити селянам.

Третя дія: Гроші за проданий у гром. Залуже нафтовий терен (2.000 зол.) бере спершу від купуючого Мечислав Волінський. На засіданні громадська рада Залужа призначує з цих грошей голосами всіх радних (14 українців і 6 поляків) 250 зол. на докінчення спільної для обох громад, положеної коло спільної церкви, захоронки. Відповідний протокол з засідання йде до Повітового Виділу до Сянока. Відкидають. Мандрує рекурс до воєвідства і знову відкидають. Виходить, що громадська рада не може всіма голосами рішати навіть про десяту частину свого прибутку. В мотивах староство подає, що давний війт Залужа взяв назад подання (?) у справі признання згаданих 250 зол. Війт заявляє, що ніхто його про це взагалі не питав. 100 зол. на рекурс до Найвищого Адміністраційного Трибуналу захоронка не має. І мимохіть насувається питання: чи це самоуправа? Але таких питань можна ставити десятки.

Четверту дія: Минулого року відбулося під Ліськом широко реклямоване „Свенто праци“. Треба побачити дорогу до Ліська, щоби зрозуміти, чому так багато про це писали. Властиво дороги нема, лише море болота, гора — яма, гора — яма в безконечність, без ровів і мостів. У Військім є теж така дорога, де їдучи возом — рискуєте життям, кіньми, колесами. Люди з Залужа й Війського — яких 150 осіб — пішли на цей „патріотичний“ шарварок. Обіцяли їм за те вагон цементу на направу дороги у Військім. Мечислав Волінський, війт збірної громади, дав навіть слово інжинірові з воєвідства, що дасть для Війського вагон цементу. І дійсно цемент прийшов, цілий вагон, але Мечислав Волінський забув свою обіцянку і відіслав його куди инде. Певно. Навіщо громаді Війське, що має Народній Дім, кружок „С. Г.“, „Просвіту“ — дороги? Люди можуть далі ламати вози, голови і т. д.

Дрібні події і з одного-двох лише сіл. На жаль таких сіл є сотки на нашій землі, над якою роблять експеримент і яка свою трагедію замкнула вже в самій своїй назві: Лемківщина.

Так, лише залізні нерви, вроджене завзяття і шляхотна впертість, привязання до Церкви й народу нашого лемка витримує ці події, що йдуть дрібними, болючими ударами по всіх селах тієї землі. („Діло“ ч. 145). А. К.

—o—

найвибагливіщу господиню вдоволяє
МИЛО
ЦЕНТРОСОЮЗУ

Промислові свідоцтва для хліборобсько-торговельних кооператив.

Міністерство скарбу вияснило обіжником з 13. травня ц. р. до ч. Д. V. 35943/4/37 (Урядовий Денник Міністерства Скарбу ч. 14), що діяльність хліборобсько - торговельних кооператив, що займаються закупом і продажю годівельних продуктів, напр. худоби, птиці, риб і т. д. має характер підприємств товарової торговлі й тому такі кооперативи не мають обовязку купувати окремих промислових свідоцтв на професійний скуп згаданих продуктів. Тому вистане купити промислове свідоцтво III. торговльної категорії, згідно з постановами долученої тарифи до ст. 23. закону про державний промисловий податок на кожне заведення товарової торговлі, що належить до хліборобсько - торговельної кооперативи, без огляду на рід торговлі, щоб сповнити податковий обовязок у справі промислових свідоцтв для того рду коопе-

Не вільно нам забувати, що вселяк ЦУКЕРКИ ШОКОЛЯДИ Й СОЛОДКЕ ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво української фабрики
„ФОРТУНА НОВА“

Комасація веде до добробуту.

Чому не хочуть комасації в Мшаній, короснянського повіту.

Народ треба освідомити та відтак переводити зміну господарки.

Зі нищенням ґрунтових книг підчас світової війни в багатьох городських та окружних судах, приступлено по війні до відновлення цих книг. Праця при відновленні або радше відтворенні таких книг тривае дуже довго, цілими роками. Найкращий доказ, що вже майже 20 літ від укінчененя світової війни, а в дуже багатьох судах немає ще ґрунтових книг. Табулярний стан не впорядкований, і це дає притоку до різнородних ґрунтових процесів.

Тому, що відновлення таких книг є також дуже коштовне, приступлено в деяких селах замісць до відновлення ґрунтових книг — відразу до комасації. Таке комасаційне бюро одночасно переводить дві праці, а саме відтворює табулярний стан і переводить комасацію ґрунтів, так дуже роздрібнених по наших селах. Працю виконують інжинери та суддя, тоді, коли при відновленні ґрунтових книг працює лише суддя.

Подібно справа мається і в дуклянському судовому окрузі. Кілька сіл лише має вже тепер відновлені ґрунтові книги. Багато ще літ мине, заки кожна катастральна громада дочекається своїх книг. На 32 громади, котрі належать до дуклянського судового округу відновлених книг має лише 5 громад. У цьому судовому окрузі переводять у деяких селах комасацію. Досі в цілости переведено комасацію в одному селі, у Мисловій. Ця громада має вже нові ґрунтові книги та спецеіяльні мапи. Рівнож селяни господарюють вже на нових скомасованих наділах. В інших селах, як у Тихані, Гировій, Полянах, Вільхівці — комасацію вже викінчують перепроваджувати. Вище подані села, у котрих перепроваджувано комасацію — це майже чисто українські, чи пак „лемківські“ села. У польських селах, а є їх у суд. дуклян. окрузі аж 19, комасації ніде ще не перепроваджувано. Вправді тому кілька літ були старання, щоб перепрровадити комасацію також у громаді Івля, чисто польському селі, одначе це не удалося, бо селяни, головно їх жінки, попросту вигнали зі села урядовців та цим самим не допустили до переведення там комасації. Влада рівнож була безсильна супроти такої поведінки селян, та переведення комасації там відложила, головно тому, щоб розгорячковані селяни присмирніли та щоб зчасом самі відчули потребу та користи комасації.

Тепер прийшла черга на перепровадження комасації в громаді Мшана — теж судового дуклянського округу, тому, що рішення на переведення комасації управосильнилося. Відклик громадян проти комасації не відніс бажаних успіхів. Однак уже зі самого початку невдоволення селян проти комасації почало що раз більше виходити на верх. Мшана має мало лісів, а по перепровадженні комасації мусілиб господарі переносити свої будинки на нові наділи, а це потягнулоб за собою великі кошти. Бояться рівнож селяни, що комасація не була би справедливо переведена, а це з огляду на те, що якість їх ґрунтів є дуже різнородна.

Цього року по Великодніх Святах, на комасаційних сходинах у місцевій читальні Качковського, вечором, у присутності комасаційних інженерів, земельного комісаря й поліції обговорювано справи над комасацією. Та хтось тоді камінням вибив шиби у тій салі й вчинив бучу на вулиці. Супроти такого стану речей занехано дальші сходини, тимбільше, що голос впав до салі, щоб пани виходили та що їм (панам) нічого не станеться, та що вони, мшанці, порахуються зі своїми, саме з тими, що є за комасацією та що їх влада признала за членів комасаційного комітету. Місцевий комасаційний комітет добровільно уконституватися сам не міг.

В тій цілі дня 16. червня ц. р. привезено з Полян потрібне приладдя до помірів та приміщено в домі, де мало міститися комасаційне бюро. На другий день приїхали комасаційні урядовці та земельний комісар з Коросна, але зібрані на полі селяни в числі кількох соток, у тому багато жінок, не впустили комасаційних урядовців як і земельного комісаря до села. Не обійшлося при тому і без прикрих інцидентів. Один із комасаційних урядовців, не дивлячися на розгарячковану товпу хотів їх розігнати та настрашити револьверовими стрілами, стріляючи кілька разів з револьвера. По стрілах витворилася така ситуація, що комасаційні урядовці з земельним комісарем мусіли скоро втікати з мшанського поля, селяни їх прогнали. По тім випадку розійшлася поголоска, що ранено навіть двох хлопців, а саме Ваня Папайла та Васька Ратицю. Того самого дня приїхав навіть короснянський староста на місце до Мшаної, а другого дня прокуратор з Ясла та багато поліції, бо рознеслася чутка, що у Мшаній „бунт“. Хто тут завинив та хто до кого стріляв — це все викаже слідство та розправа.

Що дальше буде з комасацією у Мшаній — невідомо.

Мшана — це майже чисто православне село. Є там лише один уніят-паламар. Село досить заможне. Має „русску“ кооперативу, молочарню та читальню Качковского. В селі є крім учителів поляків ще православний батюшка. Отже не грає тут ролю політичний момент з українською закраскою. Але „Курієр“ так чи сяк буде рипіти, що українці „подюдзайом учцівих лемкуф“.

Селяни Мшаної ставляться до комасації з нехіттю тому, що влада хоче насильно комасацію там перепровадити. Рівнож всі Мшанці покликуються на Івлян, мовляв, Івляни не допустили до комасації, а ми малиб допустити. Брак також докладного та щирого поінформування селян про значіння комасації, відповідного відчиту — це все відємно відбилося на селянах, котрі не здають собі певно справи, скільки добрих сторін має скомасоване господарство.

Ці події, котрі саме мали місце у Мшаній — повинні також звернути на себе увагу не лише інших наших селян, але головно уваги відносної влади, а саме, що під теперішню пору у селі нічого не дасться перепровадити без попереднього їх освідомлення. **л. блакитний.**

Чи Ви пробували вже
„ПРАЖІНЬ“
Якщо ні —
то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!
Вирабляє кооп. фабрика домішок до кави
„Суспільний Промисл“
Львів — Богданівка ч. 30.

Новинки

У Щавниці введено в парку окремі лавки для християн і жидів. Жиди, очевидно, обурені та зі Щавниці виїзджають.

Нове літнище-живець з сірчаними купелями відкрили у селі Вапенне, 12 км. на схід від Горлиць. Цікаве, яку користь з того будуть мати наші люди.

Добре господарили. В повіті Бохня засаджено при дорозі 20 тисяч деревець. Кожне деревце привязане до гарного стовпика. Але на жаль стовпики не мають що підпирати, бо всі деревця повсихали. Та повсихали тому, що при гостинцях посадили молодих буків, а бук росте лише громадно в лісах, а не одинцем при дорозі. Гроші і праця пішли на марне. Видно якийсь великий спец занимався тою роботою, повинні його потягнути за таку марнотравну господарку до карної відповідальности.

Українські богослови в Духовній Семинарії у Перемишлі звели між собою в цьому році цікаву новину. Кожний богослов складав у день імянин по 2 зол. на Рідну Школу до розпорядження Головної Управи. Таким чином Рідна Школа дістала цього року 230 зол. Подаємо цей цікавий факт до відома українського загалу з побажанням, щоб він найшов численних наслідувачів. **Головна Управа Рідної Школи.**

Поїзд вїхав на стадо коней біля залізничого зупинку в Дубляни коло Самбора, та забив два коні. Памятайте, що при залізничих шляхах не вільно пасти коров і коней, за це гостро карають.

Градова буря перейшла над Перемищиною та наробила багато шкід, особливо в місцевостях Дубецько, Дорогобичка й Коштова.

Літній час — це для кожної газети найтяжчий час. Тому просимо наших Передплатників і Прихильників, особливо тепер присилати передплату й дописи.

Дуже важне. Управа монополів обнизила податок від запальничок до 1 злотого за кишеневу запальничку й на 3 злоті за велику столову запальничку. Не вільно продавати ані вживати неостемпльованих запальничок. Хто має неоподатковану запальничку, мусить її остемплювати.

Марево голоду на Закарпатті виринає у звязку з посухою і знищенням рільних плодів. На основі тимчасових обчислень посуха знищила 40 проц. зборів. Негаразд.

Скільки Українців у Торонті. Всіх Українців у Торонті начислюють около 15 тисяч. Поважна більшість належить до трьох українських греко-католицьких церков: св. Йосафата на Вест Торонто Матери Божої Неустаючої Помочі в місті, і новоутвореної — Найсвятішого Серця Христового на Ість. Торонто.

Сахарина не все солодка. В Перемишлі арештували залізничника зі Шлеська Івана Люзиру та його спільників, Ротшвальба зі Шлеська, А. Фрштендіга з Ряшева, Генриха Вайнтравба з Перемишля й Лейзора Рокаха з Ярослава. Всі вони пачкували з Німеччини „солодку" сахарину і продавали в Польщі.

Коли юрба громить. Підчас останніх протижидівських погромів у Ченстохові був такий випадок: Товпа побачила поляка Буріяна, який мав довгий ніс, руде волосся і був подібний до жида. Тому товпа кинулась на нього і тяжко побила. Були поголоски, що Буріян помер від ран у лічниці, але виявилось, що він ще живе, тільки має кілька ран на голові і в ребрах. Буріян — це колишній вояк польської армії.

Перша українська споживча кооператива в Канаді, в Ст. Боніфес Ман., відбула в червні ц. р. свої Загальні Збори. Кооператива доставляє дерево на опал; торги за три місяці виносили 1.108.90 зол., кооператива має 49 членів. З уділів вона призбирала всього 399 доларів, решта — зарібок з оборотів товарами. Кооператива закладена 28. січня 1936 року, а зареєстрована осінню тогож року й від тоді тільки веде свою діяльність.

Ярмарок без жидів. У містечку Жорах на Шлеську відбувся недавно ярмарок без жидів. Цікаво, котре наше місто матиме перший ярмарок без жидів? Але наперед треба подбати, щоб жидів не було на наших відпустах. Церковні комітети не повинні позволити, щоб жиди торгували близько церков, а громадські управи не повинні давати дозволу жидам торгувати на терені їх громад. А коли жиди таки вкрутяться, тоді не треба в них нічого купувати.

ВДОВИ і СИРОТИ тих мужів і батьків, що були обезпечені на життя, найбільше можуть сказати про те, чим була життєва обезпека заключена їх батьком в Товаристві „КАРПАТІЯ".

Наш кооперативний сойм. Збори Ревізійного Союзу Українських Кооператив (РСУК) відбулися у Львові в днях 24. 25. VI. при участи делегатів від 403 кооператив. Тепер РСУК має 3.194 кооператив з 536.508 членами. Збут сільських продуктів зростає постійно. Після першого загального засідання відбувалися наради 6 комісій: кооператив для закупу та збуту, молочарської, міско-споживчої, кредитової, ріжних кооператив і буджетової. Вкінці ухвалено низку важних резолюцій та вибрано нових членів до Надзірної Ради.

Месть вірла. В північно-шведських горах орел мав своє гніздо, в якім були малі вірлята. Один малий хлопчина виліз на скелю і забирав малих вірлят. Коли вже писклята були за пазухою хлопця і наробили крику, надлетіли два вірли, батько і мати писклят. Вірли кинулися на хлопчину й почали дзьобати його в лице, в очі й покалічили його. Хлопець, застрашений упав зі скелі в пропасть і згинув, а молоді вірлята повтікали з його пазухи до родичів.

Скажений пес покусав 14 осіб. У селі Курилівка під Лежайськом сказився пес, який вганяв по вулицях, подвірях і покусав 14 осіб. Покалічених відвезено до шпиталю, а пес утік і не можна його зловити.

Гуляють бандити. У Горличчині небезпечно стає жити. Недавно закралися бандити до хати Теодора Русинка в Пантній, але сполошені повтікали. Появилися аж у Кривій, в хаті священика; тут теж нічого не вскурали. Зате пощастило їм у Бортнім, де вкрали на приходстві около 400 зл.

Новий бурмістр у Сяноці, що його вибрала міська рада й затвердило львівське воєвідство, — це Максим Слушкевіч.

Величавий Здвиг Лугів у Львові відбувся в неділю 4 ц. м., на який приїхало около пять тисяч луговиків і луговичок з найдальших закутин краю. Це вказує, що наша українська молодь розуміє вагу орґанізованости та потребу Лугової Орґанізації.

Як жиди розмножуються. Учені твердять, що найбільше розмножуються крілики й мухи, але це — відав — неправда, бо жиди множаться ще більше, як крілики, одначе не в Палестині, лише таки на українській землі. Ось недавно в Костополі, на Волині дві жидівки одного дня вродили по троє бахурів і то одна вродила 3 хлопців, а друга 3 дівчини. Ці вродини так утішили тамошніх жидів, що вони ухвалили виховати цих жидівських пуценят коштом жидівського кагалу та як це пейсате насіння підросте, то діти одної жидівки мають поженитися з дітьми другої жидовиці, яка вродила нараз троє жидинят.

40-літній ювілей бульби. Цього року минає 400 років, від часу, коли перший раз привезли до Европи з Америки картоплю. Перші німці почали садити бульбу в часі 7-літньої війни та кормити нею своє військо. Що ївби сьогодні бідний народ, як не булоби тої бандурочки

Де жидам найкраще жити. Безперечно, що в большевії. Коли там усюди йде нагінка на всіх христіян, большевицька влада дозволила жидам святкувати пасху та навіть дала дозвіл випікати та спроваджувати з інших країв мацу.

Вшанування 30-ліття просвітянської праці. Дня 29. червня ц. р. відбулося в салі засідань Т-ва „Просіта“ тихе свято з нагоди 30-літнього перебування теперішнього голови „Просвіти“ д-ра Івана Брика в Гол. Вид. Матірнього Т-ва.

Щоби лямпа не димила, треба новий ґніт замочити в сильнім оцті, добре потім висушити й так вложити до лямпи.

Заборона католицького єрарха читати католицьку пресу — під таким наголовком появилася в „Ділі“ ч. 147 обширна стаття, яка виясню̀є, що видана ап. адміністрацією в Римановій-Живці заборона читати українські католицькі часописи „Український Бескид“ та „Наш Лемко“ не доторкає совісти духовенства і в нічому його не зобовязує.

„Нове Село“ в ч. 20. поміщує таку замітку: Чи це для добра, чи на шкоду церкві? Свідомі українські священники мають тепер на Лемківщині правдивий Хрест Божий. З Риму, як відомо, наказали відлучити Лемківщину осібно й відібрали з під влади українських епископів та назначили адміністратором греко-католицької церкви на Лемківщині священника москвофіла. Від того часу свідомих українських священників стало перекидають та переносять з одної місцевости в другу та підпирають ґрішми всякі напівмертві кацапські товариства.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК“

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Кошт малий, бо всего 2 зл. виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 гр.)

„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

Наша Сандеччина зблизька.

Садівництво в Сандеччині, якщо не рахувати верб, кількох ясенів, яворів, безлічі диких сливок, груш, яблінок, черешень — теж не представляє більшої вартости. Щойно від 1932—33 року — мимо численних перешкод, начинається дещо більше зацікавлення садівництвом та впарі з цим садження овочевих дерев. Люди нарікають, що не мають грошей і часу на ведення садів, друга гірша ще перешкода, що старі ґазди забороняють своїм синам на більшому просторі, подальше хати, садити овочеві деревця, мовляв — від деревця загубиться лука або поле — грядки. Не хочуть теж деякі старики ґазди зрозуміти, чому деревця садиться у відповідній віддалі одне від другого, коли вони садили одне 2—3 метри при другому. Вкінці бояться, що норниці, заяці, кози, корови, недобрі люди будуть нищити сад. Але на нашу думку найбільшою перешкодою в закладанні садів — це цілковитий брак зрозуміння користей з гарно й корисно веденого саду. Тому добрий примір, заохота, порада та поміч тих розумних господарів, що вже завели в себе садочок, або тепер заводять, проломить усі перешкоди та наша гарна Сандеччина потоне в зелені садів.

Сандецькі ґазди купують овочеві деревця в новосандецькій повітовій або в новоїйській шкілці та деякі у Мерени Г. в Полянах біля Грибова. Нас дивує, чому ґазда купує щепи, чи така велика штука самому засіяти грядочку овочевими зернами й виплекати щепи. Де ти, сандецька молоде, таже станеш скорше чи пізніше ґаздою, а сад уже за цей час гарно зазеленіє. Варто би перевести змагання село за селом, або господар з господарем, хто кращий садочок заведе; чи треба на це сусідської помочі, що пхається зі своїми деревцями в наші села?! Шкода, що Сандеччину вважають найцінніщою закутиною Лемківщини. Та ще буде такий пізніше хвалитися, що нас садівництва навчив, тож самі робім лад у своїй господарці.

Бжолярство теж дуже далеке від такого, що дійсно повинно бути. І тут якийсь „звйонзек“ сильце заставляє...

Рибальство — шкода про його згадувати. Ані одного немає зарибленого ставку в цілій Сандеччині. У ріках пани ловлять рибу. А тут самраз природа потворила безліч річок і потічків, де без великого вкладу гроша і праці легко зробити відповідні ставочки та годувати не лише смашного корпа, але й дорогої щуки.

З годівлі домашньої птиці теж ніякої не маємо користи. Чому — запитається дехто — пишемо таку неприхильну оцінку про господарства в Сандеччині? Хиба вона краща? Де наша господарська, світоглядова, національна свідомість та взагалі освіта? Без цього не зробимо ані одного кроку вперед! Ось приміром до поправи родючости нашої рілі треба не лише кращої праці, погноїв, але головно знання. При знанні спільна сила. Не хочуть позволити на кружки Сільського Господаря, пишім — обійдеться! — У наших душах, серцях хай родиться стремління, охота й постанова: А ми тую червону калину підіймемо, а ми нашу милу Сандеччину, гей, гей розвеселимо!

(Далі буде).

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Долини, присілок Залужа-Війського, віддалений від Сянока 9 км., відомий зі судових сяніцьких документів у 1440 році, коли Петро Райтарівський, власник дібр у Королівщині, купив Долину (на південь від Сянока) від Івана Долинського, як жінка Івана, Анна, що мала на цьому селі забезпечене своє віно, 7. травня 1440 року зреклася перед сяніцьким судом цього забезпечення (А. Г. З. XI. 1277). Це українське село поселене в гарній гірській кітловині пишається гарними краєвидами, хати між овочевими деревами. Люди в селі дуже чесні та господарні, залюбки плекають садівництво. Варто тут провести час літньої відпустки й набратися сили до нової праці.

Домараз, село в Березівщині, віддалене 20 км. від української греко-католицької парохії в Ізбебках, записане в XV. сторіччі, в документі розмежування північно-західньої границі Сяніцької Землі, між Березовом, Старою Весею, Близним, Волею, Домаразом і Яблонницею (Польською), Оріхівницею (Оріхівці) та Ясеницею. У документі (А. Г. З. VIII. ч. 85) читаємо: „Перший копець або пріжницю висипали на верху гори, в лісі, званім Туровим Ділом, при границі Судомирської Землі, над верхівями потоків Кросне, (Красна) Судомирської Землі, Блондне (Блудне джерельний потічок річки Ясениці) і Домарозькою (потічок, що пливе через село Домараз, де вливається також до Стовбниці), на котрому то кінці стоїть дерево зване „буком". Таким чином згадана границна точка Туровий Діл, це горб на захід від Домаразу, де тепер сходяться межі Березівського, Стрижівського й Корсінського повітів. (Теперішне село Любча звалося Нижнім Домаразом).

Дошниця, українське село біля Змигороду, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія (найстарша деревляна церква в Дошниці згоріла), побудована з каменя в 1790 році, яку в 1884 році власним коштом відновив і дав відмалювати уроженець о. Сембратович. До залізниці в Яслі 27 км., до Змигороду 9 км.

Дошно, українське, поселене в XIV. сторіччі, село в Риманівській окрузі, з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1880 році. До Риманова 6 км., до залізниці у Вороблику Шляхоцькому 11 км.

Драгашів, це присілок українського села Маластова, коло Руської Ропиці. Біля Драгашова полягло багато жовнірів і солдатів австрійської та російської армії в 1915 році.

Дубяна, сільце в Березівській окрузі, належало до 1441 року до „Сяніцької Землі". Брати: Микола й Петро Юріївські (з Юровець) продали свої дідичні села (8 серпня 1486 року) Попелі, Юріївці, Горішній і Долішній Согорів, Рачкову й Дубну в Сяніцькій окрузі Рафаїлові з Гумниськ за 400 угорських флюренів (тодішні гроші) (А. Г. З. XVI. 1786).

Дубне, українське дочірне село Лелюхова з українською греко-католицькою церквою святого Архистратига Михаїла, збудованою в 1863 році; віддалене 3½ км. від своєї парохії, до містечка Мушини около 10 км.

Дубрівка Польська, віддалена 2 км. від Сянока, належала колись до самостійної української греко-католицької парохії в Дубрівці Руській.

Дубрівка Руська, українське село, віддалене 2½ від Сянока, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, вимурованою в 1867 році коштом і заходами місцевого уродженця о. Валеріяна Славиковського, що помер яко архимандрит Манастиря в Николаєвську над Амуром. У Руській Дубрівці молодь і старші громадяни згуртовані при Читальні „Просвіти". З минувшини цього взірцевого села цікаві записки з 1448 року. Саме тоді стрічаємо при направі парканів коло сяніцького княжого замку крім населення обох Сторожів і Загутина ще людей з Сяніцької Посади, Дубрівки, Чертежа, Теребчі та Новосільць. Ці всі оселі немов вінцем окружали старинний український город Сянік, столицю Сяніцької Землі, резиденцію старости, осідок городського земського та вищого суду. Дубрівка належала тоді до рідні Райтарівських. З Дубрівки родом Впр. о. Антін Пакош, український душпастир.

Дуброва, присілок (колись український) Селиськ у Динівщині. Латинізаторська струя, що напирала через Дуброву на Селиська й Волошу (Володж) зліквідувала українську греко-католицьку церкву, відтак вірних так, що на ерекціональному грунті в Дубровій, дідич Дуброви побудував дворські будинки та на місці, де стояла церква, вибудовано мурований дворський млин. З дубровецького, церковного інвентаря передано дещо до церкви в Селиськах, один дзвін перейшов на вжиток графського двору.

Дудинці (Дуденищі), дочірне село Пельні з українською греко-католицькою церквою Собора Пресвятої Богоматері, збудованою в 1802 році; злучене в 1818 році з самостійної парохії з Пельнею в одну парохію. Це село, побіч других (Побідного, Писарівець і Марківець) поселене у стоковищі ріки Сяну, над його лівою притокою Сянічком. Відсіля до Сянока 12 км., до залізниці в Новосільцях-Гневош 4 км.

Дукля, містечко на межі між Сяніцькою Землею та Короснянською Округою, відоме в дуже далекій давнині як торговельний осередок між Галичиною та Угорщиною. Біля Дуклі відома гора Цергова, де згідно з переданням шугаював славний лемківський збійник Сипко зо своєю ватагою. З Дуклі вела в давнині дорога на Угорщину та на північ у Сяніцькі Землі, шляхом через Рогівську гору, Климчове (тепер Климківку), Риманів. (Про Дуклю буде окрема книжечка, враз з іншими містечками на Лемківщині).

Єдліче згадуємо лише для азбучного порядку. Ця оселя поселена в Короснянській Окрузі; давніше невеличке число вірних належало до греко-католицької церкви в Ріпнику.

Жарнова — як вище, у Стрижівській Окрузі.

Ждиня, українське село, 25 км. від Горлиць, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1795 році. Ждиня, що належить сьогодні до Горлицького деканату, в XVII сторіччі належала до Біцького деканату, отже з цього виходить, що час своє робить.

(Далі буде).

Роман Антонович. 5)

Як говорив Бескид.

Обминала тільки густий малинник туй при поляні. Там куйовдились її могутні вуки і понад ним плили в глибоку дебру.

У малиннику, скоцюрблений сидів Васька „Гнида". На приказ панського гайдука Сьліви підглядав й у своєму мізку записував усе те, що долітало до його вух. Він не чув пісні, ні її могутніх звуків, ні краси. Не находила вона дороги до його дебелої душі. Його душа раділа, що принесе своєму зверхникові підлий дарунок. О, за це напевно буде мати Марьку!... На Церговій він бачив Юрка з полонин, що вчора так його обидив. Він чув, що затівають збійники.

Це все, що бачив і чув, так колотилось в ньому, так запирало йому віддих і тручало йти, уже йти...

Тихо як вуж сунувся в долину. І в одній хвилині, коли повіяв у дебру вітер і звуки кобзарєвої пісні з поляни вдарились об нього — пристанув. Забув про своє каїнське діло. Чув, що щось незвичайного діється в його душі. Слухав... Хотів, щоб пісня могутніла... Слухав... Та звуки пісні тут... урвались. І він немов прокинувся, згадав про свої успіхи і заворушився гадючим рухом його мозок. Такі цінні вістки, цінні, дуже. Нести їх, скоріш. Це за Марьку, за Марьку...

Й бігом погнав понад потік, що вився в дебрі, щоб дуж-скоріш у коршму Лейзора, де ждав його Сьліва з гайдуками. Потім задержався. Сховався у кущі й на хвилину завмерло в нього серце. Йому здавалось, що неначе хтось за ним женеться. Та ніхто не гнався. Душа у нього тільки похолола. Згадав, що збійники його зловити можуть і розправитись по заслузі. Зрозумів, що його божевільний поспіх міг зрадити його й знівечити усе, що так надбав, щоб Марька його була. Постояв хвилину, відсапнув і помалу знову, як кіт пробиваючись густим чагарником, що вкривав узбіччя Церкви, ішов до Яселки, щоб перейти її, заглянути ще у хутір Сипка, а потім незамітно до Лейзорової коршми до Сьліви. Як зашуміла Яселка, „Гниді" полегчало. Вже близько шлях був і пів години до коршми. Станув над берегом і глянув у воду. Не пізнавав себе. Бриля не було, а руде волосся, розкуйовдене поприлипало до зіллятого потом чола.

Сів. Зачер пригорщами води і жадібно смоктав її. Потім змив лице, поправив волосся й берегом пішов за водою. Ще кроків з двісті увійшов і зупинився. Був близько Сипкового хутора. Непомітно перебрів на броді річку і малинником зайшов у ліс, потім у гай з ліщини, що приляг до Сипкового тину. Пристанув.

На гумні було тихо. Лише старий Бровко в буді чомусь гарчав, але не брехав. Вітрив мабуть щось нечисте. І кури ходили подальше його буди й не заглядали до його вижолобленого пустого коритця. А він чомусь усе гарчав. Потім вийшла з хати стара Митриха, зайшла до клуні подивитись і зітхаючи вернула в хату. Не поралась на гумні, бо неділя була. Сумна панщизняна неділя. Ще раз вийшла з хати, як Бровко забрехав і не побачивши нічого, вспокоїла собаку шматком хліба й знов пішла в хату.

Ще довго ждав „Гнида", але нікого не діждався.

— Пожди — подумав — ще гамірно буде під цей недільний вечір. І ти красуне покажеш свій гнучкий стан, пожди — й пішов у коршму.

Вже сонце викотилося ген на середину небосхилу і прилікало жарко, як Васька доходив до Лейзорової коршми. У коршмі застав Сьліву і двох гайдуків при горілці. Дожидали його.

— Ну, щож Васька, буде пташка у золотій клітці? — Васька поклонився в пояс.

— Авжеж, що буде! — відповів. До того ще важні вісти вам приношу — і тут розказав усе, що чув на Церговій.

— О, це бунтом і кровю пахне. Хлопство збунтується.

— Якихсь висланників тут насилають — докинув Васька.

— Тепер у річпосполитій горячо. Отой бунтар Хмельницький усе хлопство збунтував. Уже третій рік воює і бунтує всіх. Тепер кажуть, вернув з походу з Молдавії і стоїть з козаками під Зборовом. Наш усе військо стягнули з тверднь і дворів, а збійники, оті драбуги щораз більше зачинають паношитись і бунтують хлопство. Їх треба нищити, безпощадно, вішати. Бо як ми цього не зробимо, то з нами скоро покінчають. Тяжкі часи настали. Голота!

Васька мовчав. Не розбирав, що це все означає, що говорив Сьліва. Щось чув він колись про козаків, що з панщини визволяють, навіть десь глибоко на дні душі одобрював їх роботу, але не розумів цього добре. Воно діялось десь так далеко і це в його уяві укладалось тільки як легенда, а не дійсність.

Сьліва попивав горілку й почастував нею Ваську. Час до часу вставав і заглядав у вікно, виждаючи посланця, що мав повідомити його, що їде з двора ватага гайдуків, яка вечором мала йти до Сипкового хутора. Тепер знову встав, і задержався при вікні. Він побачив на дорозі сивого діда, що підпираючись ціпком, з кобзою через плече, ішов гостинцем. Він відчинив кватирку у вікні й гукнув:

— Гей, ти діду, не зустрічав панських гайдуків? Дід пристанув. До вікна підійшов Васька та ще двох гайдуків. Васька аж вирячив очі, як глянув на дідакобзаря. Пізнав у ньому того, що ранком на Церговій читав універсал.

— Кажіть його, пане старший задержати, це бунтівник. Він сьогодні читав збійникам якісь письма на Церговій. Це той сам, він, він. І на своїй гуслі грав якісь не наші пісні. — розприскуючи слиною швидко говорив Васька та раз у раз ґіктем, або рукою частував Сьліву. Сьліва дав знак гайдукам. Вони кинулись на гостинець, а за ним Сьліва і Васька.

— Звязати бунтаря — крикнув Сьліва.

Гайдуки натиснули на діда. Але ще не торкнулись його, як оба прошиті кулями дідової пістолі впали горілиць на гостинець. Дід метнувся у придорожний чагарник, у тій же хвилині надійшов посланець з двора, а за ним кінна ватага гайдуків. Всі метнулись за дідом у чагарник. Дід побачив, що не втече з рук гайдуків, завернув на гостинець, кинув кобзу на гостинець і з шаблею, що десь взявся в нього в руці прийняв бойву поставу. Гайдуки рванулись на нього. Але старий був старий боєвик, не припускав до себе. Шабля скосила голіви вже двом відважним, а третій раненний вився на гостинці.

(Далі буде).

ЛЕЖАЙСЬК, ПОВІТ ЛАНЦУТ.

Дні Зелених Свят пройшли на наших західних окраїнах під знаком поклону поляглим борцям. І так у перший день Свят була процесія на цвинтар, де відправлено панахиду за поляглих, опісля о. завідатель Рожак виголосив прекрасну проповідь. Накінець зібрані зговорили 5 „Отче наш і 5 „Богородице Дівo" за душі борців. Другого дня відправлено в церкві панахиду за душі визначних Українців. З признанням треба підкреслити громадну участь парохіян у тих церковно-національних поминках. — Тепер підготовляється в Лежайську „День Матері"; на Шевченківський концерт влада дозволу не дала.

ПАНТНА К. РОПИЦІ РУСЬКОЇ.

Дня 22. червня ц. р. відбулося в Пантній весілля Михайла Гливи (зпід Путя) з Параскою Ц. Весільні гості зложили добровільно на **Рідну Школу** 4.20 злот. Це перша весільна жертва на народню ціль у Пантній. Віримо, що від сьогодні на кожному весіллі будуть такі збірки для Р. Ш.

Молодим бажаємо на новій дорозі життя кращого щастя, здоровля та вродливих діточок.

При цій нагоді згадуємо, що недавно виїхав з нашого села до Америки дуже свідомий та ідейний молодець Степан Лепак, бувший крамар у місцевій кооперативі „Лемківська Земля" та член аматорського гуртка. Його товариші пращали щиро та цею дорогою шлють йому бажання у вільній землі Америці та прохають, щоб не забував рідного села, ані Маґури і Ґрунів.

РАДОЦИНА К. НЕЗНАЄВОЇ.

Недавно вернувся додому господар Іан Барна з Америки. Та недовго тішився рідним селом, бо на днях найшли його на дорозі смертельно в голову пораненого. Він вибрався до Горлиць і в дорозі напали на його якісь бандити, зрабували йому 100 зол. та вбили. Біда з грішми, біда без грошей. Але таки повинні шукати бандитів і строго їх покарати, тим більше, що часто чувати тепер у Горличчині про грабіжницькі напади.

РОДОШИЦІ КОЛО КОМАНЧІ.

Сяніцьке староство розвязало в Родошицях читальню „Просвіти" й читальню ім. Качковського, подаючи як причину непорозуміння між місцевим населенням. А чи знаєте, хто такий був Качковський? Михайло Качковський, громадський діяч (1802—1872), судля, народовець, австрофіл; спомагав видавництва й авторів обох таборів — так звного старорускаго або москвофільского та українського й лишив Товариству „Народний Дім" у Львові великі гроші на нагороди за твори українською літературною мовою. За це тодішні проводирі москвофілів назвали його імям засноване в 1876 р. на зразок нашого українського Товариства „Просвіта" — своє просвітне „общество", — одначе Качковський москвофілом ніколи не був.

ПРЕЛУКИ КОЛО БУКІВСЬКА.

Громадяни цього села святкували день Зелених Свят величаво з цілою українською суспільністю. Над гробом бл. п. Теодора Перуна відправили торжественну панахиду за поляглих Борців. Громадяни зложили 7 зл. як добровільну жертву для Українських Інвалідів.

ВЕЛИКИЙ ВИЄЛІК.

У цьому селі відбулися величаві похорони М. Блажейовського, що згинув трагічною смертю при переході через Зелену смужку. Цей

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть працю
1-му бе роб тному, що є Вашим братом!

ідейний Громадянин, щиро люблений в Команецькій Окрузі ненадійно відійшов від нас на віки. Його прощали в доказ любови та пошани люди з Чистогорбу, Явірника, Команчі. В. Й. П.

ПЕРЕМИШЛЬ.
ПОКЛІН БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ.

Згідно з традицією Українці Перемищини та сусідніх повітів зложили в першу неділю по Зелених Святах поклін Поляглим, які свої буйні, молоді голови поклали на жертвеннику Батьківщини. Вже від самого рання надїзджали до Перемишля маси українського селянства пішки й фірами. В годині пів до другої уставився під катедральним храмом похід з процесіями всіх перемиських Церков, з великою масою вінків з написами „Борцям за волю". Між вінками ріжних установ і товариств були вінки і з Лемківщини (Полонна коло Сянока) та з Бойківщини. Похід вирушив під проводом Впр. о. кан. В. Гриника, в асисті 21 українських Священиків Перемишля на так званий Пикулицький цвинтар, де у стіп хреста зложено 275 вінків та о. Провідник В. Гриник виголосив високопатріотичну проповідь. Усіх учасників походу було понад 20 тисяч.

Свідома українська молодь у Лосю, зо своїм проводом.

СВЯТКОВА ВЕЛИКА, БІЛЯ КРАМПНОЇ.

Кооператива „Лемко" в Святковій Великій може бути приміром для інших українських сіл Лемківщини. Заложена в 1926. році обединує майже ціле село. Добре ведена під Р. С. У. К. сталася тепер приміром для польських кооператив польського союзу. Щороку білянс виказує досить поважний зиск, обороти побільшаються, та вся праця спочиває в руках самих свідомих селян.

В її домівці міститься також кред. кооператива „Віра", яка сталася справжньою опікункою околиці. Кожний несе там свою ощадність, кожний спішить до неї за помічю, якщо біда його натисне, а вона всім дає раду, всіх вислухає.

Майно кооперат. „Лемко" з цим роком знову побільшилось, бо вона заложила свою цегольню. Ось примір, що в організації йдеться завсіди до кращого, бо вже побіч гарного мурованого дому кооперативи, на який цеглу мусіли Святковяни возити з далекої, чужої цегольні, стане мурована школа з цегол власної цегольні, яку виробить теж наш майстер, емігрант знад Дніпра. Прийдіть, сусіди, оглянете, та побачите, що наш виріб добрий.

РОСТАЙНИ КОЛО ГРАБУ.

Газдове, скажіть самі, чи гарно, коли ви вертаєте зі Жмигороду пяні як хора гуска? Ви певно не знаєте, як сміються з вас Святковяни, коли ви співаєте, гейби у вас в головах не всі дома. Знаємо, що „гандзя" додає вам такої радости, але ліпше покиньте її. Вона відіб'ється на вас і на ваших дітях. А що булоби, якщо того „барс відважного", що по дорозі бив свою дитину, переїхалоби колесо, коли впав з фіри в Святківці? За свої гроші знайшовби смерть, коли за ті гроші можеш чоловіче — от хочби — заплатити газету, а з неї багато нового довідаєшся.

Подорожній.

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ
Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми
„SEROVAC"
СП. з О. О.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Телефон 201-07.
Поручення висилається на бажання

ЛОСЄ, К. ЛАБОВОЇ.

Заходом „Брацтва Апостольства Молитви" в Лосю, відбувся концерт у честь Матери дня 23. травня ц. р. в Новій Веси та 30. травня в Лосю. На програму концерту складено: реферат, котрий виголосив М. Реваk, деклямації, хорові точки (виконав місцевий хор під управою Л. Кобанього), театральна вистава „Живий страхопуд", національні танки та вправи малих 3—5-літніх дітей. Саля заповнена вщерть матерями, котрі були одушевлені концертом, на котрому зложили їм заслужену подяку за їхні материнські труди.

НОВА ВЕСЬ К. ЛАБОВОЇ.

Нова Весь, пов. Новий Санч ще так недавно позбулася коршми і на тім місци пишається кооператива „Згода", котра дуже гарно розвивається.

Біда лише, що Управа не розуміє цілі кооперації, що праця в кооперації не полягає лише на торгуванні перцем, але кооперація має стреміти до господарсько-економічного піднесення села. Як ця праця виглядає в Новій Веси: кооператива має свою бібліотеку, котру не дасть до вжитку, щоб її не знищити, часопису не запренумеруе, теж не знати чому? А нарешті управа кооперативи (слід замітити, що голсвою є учитель С. Кр. вводить „продажу напоїв алькоголевих високопроцентових), кажучи нехай кооператива заробить.

Так? То кооператива є на те, щоб бідного лемка одурманювати алькоголем? Погано, п. учителю, що педагог і голова Надзірної Ради таке заводить!!!

Кооператор.

ТУРЯВА ВОЛОСЬКА, ПОВІТ СЯНІК.

Коли давніше хто пребував або чував про Тиряву Волоську, колись містечко, а тепер село сильно загрожене латинізацією, та відвідавби його сьогодні, побачив би велику зміну на краще. Завдяки нестружденній праці теперішнього пароха о. Зенона Крупського, котрий не жалує ні видатку, ні труду, ні праці, сильно оживився католицький і національний дух у парохії. Коли давніше ніхто не знав у парохії, що то ваке католицька українська преса, то тепер вже парохіяни передплачують 10 чисел „Місіонаряи і 15 чисел „Христос Наша Сила". Заложене „Апостольство Молитви" гарно розвивається. Відновлено всі Церкви, а матірну Церков гарно розмальовано. З наших Установ відновлено читальню „Просвіти", заложено кружок „Сільського Господаря" і заложено читальню „Просвіти" в дочерній Раковa. Від 1. липня с. р. отворено і посвячено власний український склеп, з котрого доходи мають іти на прикрашення церкви і читальні. До отворення склепу дуже причинився наш земляк в Америці Франко Скірка, котрий прислав вже на нашу Церков і Читальню з Америки 600 зол. А дня 4. липня с. р. на Празник Пресвятої Евхаристії, Тирява Волоська, гідно віддала честь Ісусові Христові. О год. 10 рано поприходили процесії з дочерних Раковa і Пашова, як рівнож і зі сусіднього села Голучкова, зачисленого вже до Апост. Адмін. Лемківщини. Головно процесія з Голучкова прибула в зразковому порядку, всі в чвірках.

По торжественній Службі Божій вирушив похід з Найсв. Тайнами до містечка, до приготованих престолів. Прегарно виглядала процесія. Дівчата у вишиваних українських строях, вишивані хоругви, багато маленьких діточок під опікою своїх материй сипало цвіти Ісусові. З посеред престолів найгарнійше пристроений був престіл у Паньства Шпаковських (емер. професор гімназ. зі Львова) і в господаря Михайла Мельника, за що належиться їм подяка. По скінченім торжестві розходилися люди додому з радістю, що віддали належний поклін Ісусові Христові в Найсвят. Тайнах — з тим твердим пересвідченням, що як довго Тирява Волоська має греко-католицьку святу Церков та свого українського ревного священика, так довго нарід наш не пропаде.

Учасник

Померли за морем.

У Злучених Державах Північної Америки померли: Іван Гришко 43 літ, зі Щавного, пов. Сянік, помер 16. травня ц. р. у Фраквілле Па. — Марія Лазорчик 66 літ, жінка Сильвестра з Білої Води коло Нового Торгу, померла 3. червня ц. р. у Вільмінґтоні, Дель. — Павло Тихонич, 63 л. в Гамтрамк М. — Текля Лазорик, дружина Івана, з Мисцової, пов. Коросно, померла 14. 3. у В. Франкфорт І. — Семен Барна, 75 л., у Маганай Ц. Па.

Вічна Їм Память!

Наражуєте себе і свою рідню на непотрібну втрату майна, якщо не обезпечуєте від огню свого збіжжа й паші

в Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, ул. Руська ч. 20.

ЛИСТУВАННЯ

Вп. І. Кривяк з Висл: Вашу справу передали ми до полагодження тов. Л. Блакитному. Привіт.

Вп. І. Є. Боришкевич О. н. Децім: заплачено по кінець 1938 р. Братні щироукраїнські поздоровлення.

Вп. В. Присташ: подайте нам точний рахунок. Решту вислали. Щирий привіт.

Вп. Михась Зошак: Чому не відзиваетеся?

Вп. Чмелик: Не розуміємо Вашої мовчанки; що з Вами? Поздоровлення.

Вп. Сфінкс: одержали, використаємо в чергових числах. Братній привіт.

Вп. Є. Калякука: Прохаємо до нас написати. Щирий привіт з рідних сторін.

Вп. Т. Гривнак: щиро дякуємо за всі труди. Гаразд бажаємо.

Вп. Семен Васильчак, Рихвалд: чому часопис звернули? Привіт.

Вп. Одарка Тятива: все одержали, піде в чергових числах. Гаразд!

УКРАЇНЦІ ЛЕМКІВЩИНИ!

Передплачуйте для своїх дітей журнал „СВІТ ДИТИНИ“. Річна передплата лише 4 зл. Замовлення посилайте на адресу: „СВІТ ДИТИНИ“, **Львів, ул. Зіморовича ч. 2.**

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ У КРАКОВІ.

Українська Студентська Громада в Кракові влаштувала в днях 6—10. червня виставу української книжки і преси. У відкритті вистави взяли участь теж проф. Лепкий Б. і проф. Зілинський І. Реферат про значіння друкованого слова прочитав мр. Сташко.

ЖИД „НАДЗИРАЄ“ ХРИСТІЯНСЬКУ ВІРУ.

Як пишуть з Москви, большевики настановили там жида Бермана „надзирателем“ усього релігійного життя Росії; давніше таким „надзирателем“ був жид Ягода, якого тепер розстріляли. Берман відомий був досі як дуже немилосердний наставник совітських концентраційних таборів, де — як відомо — люди гинуть як мухи від голоду, холоду й нелюдської муки. І такий злочинець жид має „надзирати“ за християнською релігією!

ГОСТИНА РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ В ПОЛЬЩІ.

По відвідинах достойників польської держави у Румунії — приїхав до Польщі румуський король Карло II. Приймали його з небувалими парадами. Взаїмні відвідини найвищих достойників обох держав вказують на те, що між ними закріплюється щораз більше союз і йдуть гарячкові приготування до дуж важних подій. Ціль союзу і всіх приготувань не проголошена, але не тяжко цього здогадатися. Одною з найважніших справ цього польсько-румунського союзу це відношення до большевії й якісь пляни у звязку з подіями, які там відбуваються. В осередку тих плянів стоїть мабуть також українська справа, важна і для Польщі та для Румунії, бо Український Нарід мешкає по обох боках Дністра та Збруча, може відіграти в майбутніх подіях на тих землях рішаючу ролю.

ДРІБНІ ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ.

В Берліні відбулися тайні наради Гітлера з премієром Канади Кіплінґом. Наради мають велике значіння, бо Гітлер хоче конче для своїх плянів на сході зєднати Анґлію.

Румунський король запросив на жовтень до Румунії маршала Ридз-Сміґлого.

В Палестині вибухли великі протижидівські заворушення: Араби протесетують проти поділу Палестини.

МІЖНАРОДНІЙ КОНҐРЕС У ЧЕСТЬ ХРИСТА-ЦАРЯ.

Для 25. червня ц. р. зачався в місті Познані Міжнародній Католицький Конґрес у честь Христа-Царя. Ціль того величавого зїзду католиків з цілого світа під проводом своїх Епископів і Священників призадуматися над справою безбожницького руху та заохотити католиків до боротьби з тим рухом так, як це велів Христовий Намісник в останніх своїх Енцикліках про безбожний комунізм і поганський націоналізм.

Численно прибули на цей Конґрес представники Католицької Акції, й делеґати з Франції, Німеччини, Швайцарії, Угорщини, Югославії, Австрії, Ромунії, Італії, Фінляндії, Латвії, Америки і ін. Були також представники польського уряду, між ними мін. Свєнтославський, Цей величавий Конґрес скінчився в дні 29. червня ц. р.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі

Банк Польський повідомляє, що старі 10 злотові (срібні) гроші з 1926 та 1929 року приймати буде до виміни лише до 31. грудня 1937 року. Хто їх має багато, нехай вимінює за нові, щоб не мав потім втрати й жалю.

ГОЛОВНИЙ КОМАНДАНТ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ ПЕРЕЙШОВ ДО ПОВСТАНЦІВ.

Поважні заграничні часописи подали неімовірну вістку, що головний комендант червоної еспанської армії, ославлений комуністами на ввесь світ оборонець Мадриду, генерал Міяха, перейшов до повстанців. Він утік з Мадриду перебраний до Франції й заявив, що хоче вступити до повстанської армії, бо вірить у її перемогу й хоче служити Еспанії та еспанському народові, а не червоній голоті.

ВЕЛИКИЙ НЕВРОЖАЙ НА СХІДНІЙ УКРАЇНІ.

На Східній Україні засіяли цеї весни коло 15 процент поля менше як попереднього року. Так само менше засіяно в осені озимини. Сильна посуха дуже ушкодила засіви. Виходить з того, що половина східньо-українських земель загрожена голодом.

НОВІ КНИЖКИ.

Атлант Зединення, Митрополит Й. В. Рутський, ювілейна збірка у тристаліття смерти 1637—1937. Видання „Научного Т-ва Богословів укр.-кат. Духовної Семинаріґ“. Перемишль 1937. Ціна 1 зл. Набувати: Перемишль, вул. Чацького 3. „Епархіяльна Поміч“.

Іван Брик — **Боротьба чехів за волю,** з 1 мапкою та 23 образками. Накл. Т-ва „Просвіта“, Львів 1937.

Цю вартісну книжку повинен кожний перечитати.

Йоган Фрай: За душу дитини. Львів 1937, Книгозбірня Католицької Акції ч. І. стор. 72 ціна 1 пр. 0.70 зл. Рецензію помістимо в черговому числі.

Наша читанка, буквар для молоді і старших, курс перший, накл. В-ва „Батьківщина“. Львів 1937. ціна 0.35 зл. з пересилкою стор. 32.

Видавець і відп. ред. **Михайло Таранько.** З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 15 (87)

Львів, 1-го серпня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріччо 1·80 зол., Чвертьріччо 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Виставка української преси в Лосю

Нова твердиня при українськім Катедральнім Храмі

У ФІЛЯДЕЛФІЇ.

В неділю, 16 травня ц. р. після співаної Служби Божої Епископ Кир Константин довершив посвячення новозбудованої домівки біля катедри у Філядельфії. На посвячення прибув також бувший катедральний парох, тепер ректор Української Католицької Семинарії у Стемфорді, о. Павло Процько. Того самого дня в год. 7-ій веч. відбулося святочне відкриття домівки, получене із спільним свячением. На свято відкриття прибув владика, а також о. Павло Процько й місцеві священники. Після посвячення паски й перекуски зачалися промови. Першу промову сказав сам владика. Він хвалив філядельфійців за витревалість у добрих ділах і зазначив, що в будучности намічено багато праці, а найбільше лежать йому на серці „Дім для старців" і шпиталь, які то установи в короткім часі будуть основані при катедрі у Філядельфії. Коли бесідник скінчив, то оплескам — здавалося — не було кінця. Промовляв теж архитект католицьких установ, п. Гец. У своїй гарній промові закликав до витревалости при своїй вірі й льояльности для рідної Церкви, владики і священиків, бо щойно тоді ми станемо на рівні з іншими культурними народами. Опісля в коротких промовах вітали святочну громаду представники наших громад, товариств і сестрицтв, і при цім складали свої жертви на домівку. О. ректор Процько у своїй промові порівняв філядельфійську громаду до світла, яке освічує всі громади та є зразком для них, бо все, що добре було, виходило з Філядельфії. При нагоді запросив усіх на закінчення шкільного року до Стемфорду на 16. червня ц. р. та окремо на посвячення відновлених шкільних будинків, Музею та Бібліотеки у Стемфорді, яке відбудеться 5. вересня ц. р. Господарем святочної вечірки був п. Василь Волянський.

(Америка).

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що
найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК"

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок" вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок"? — Кошт малий, бо всего **2 зл.** виносить **річна** передплата. (Поодиноке число 20 гр.)

„Дзвіночок", Львів, Косцюшка 1 а

Шкільна справа Лемківщини.

Перед нами читанка для першої (може бути другої, третьої і т. д.) кляси вселюдних шкіл.

На першій сторінці цієї читанки, крім наголовка, напис: „Розпорядком Міністерства В. І. і П. з дня 19. грудня 1925 Ч. 11153/25 О. През. поручене до вжитку в школах з руською мовою навчання, на области Кураторії Львівської і Краківської Шкільної Округи“.

Під цим написом є печатка з державною емблемою: „Паньство-ве Видавництво Ксьонжек Школьних в Куратором Окр. Шк. Льв.“. Заразже на другій стороні заголовного листку таке надруковано: „В прилюдних вселюдних школах мають уживати лиш книжок, дозволених міністерством В. І. Пр. Кожна книжка видана накладом Державного Видавництва Шкільних Книжок, має на заголовнім листку печатку з державним орлом і написом: „Паньств. Видавництво ксьонжек школьних в Курат. Окр. Шк. Львовскего“. Примірників, які не мають тої печатки, **не вільно продавати, ані вживати в школах.** (Підкреслення наші — Ред.). Також не вільно тих книжок продавати по цінах, вищих над ті, які означені на заголовнім листку.

Отже на перший погляд усе в порядку. З черги беремо іншу „шкільну“ читанку або т. зв. „лемківський буквар“ та **не бачимо в цьому букварі ані міністеріяльного розпорядку ані завваги щодо продажі та вживання цього букваря в школах.** Зміст книжки нас не цікавить, лише її призначення. Однак є — що правда — фірма державного видавництва з державною емблемою.

Тепер проаналізуймо холодно (з опанованими нервами!) шкільне питання на Лемківщині.

Чимало разів писали ми про концепцію регіоналізму з її практичним застосуванням на Лемківщині. Багато також говорилося на ці теми у соймі. Покищо всі наші річеві аргументи не мають успіху і вже пятий рік іде на Лемківщині окрема і цілком своєрідна шкільна політика. Які висліди тої політики, в це тут не входимо. Можемо лише ще раз повторити те, що давно твердили і що на одній судовій розправі сказав ніким не підмовлений ані неінспірований неграмотний лемко: „гроші викинені в болото“. Не так у болото, як у кишеню Трохановського.

Але й не в цьому справа. Ми хотіли би знати, для кого Державне Видавництво Шкільних Книжок видало свої читанки? Якщо для всіх шкіл „з руською мовою навчання на области Кураторій Львівської **і Краківської** (підчер. наші) Шкільної Округи“, то чому тих читанок не вживають у вселюдних школах на Лемківщині, лише вбивається у голови тамошній шкільній молоді окремі читанки, писані волюпіком, якого не розуміє ані шкільна молодь Лемківщини, ані польський чи український учитель?! Віримо теж, що кураторіям львівської і краківської шкільної округи відома добре справа одної учительки, яка засипувала своїми проханнями шкільний інспекторат, щоб її забрали з села, бо вона не розуміє „лемковскего єнзика“ і не може вчити шкільних дітей. Або друга справа, де поляк учитель навчаючи дітей, питає наперед батьків тих дітей, що означає це або інше слово з лемківського букваря, а батьки, старі автохтони-лемки, самі вперше таке слово чують! Врешті не будемо ширше писати про шкільні справи, які найшли свій епілог у судах, або відзеркалились подіями, що голосним відгуком відбились по всій пресі.

Або існує одно видавництво шкільних книжок до вжитку у всіх школах з українською („руською“) мовою навчання, або дійде до того, що кожний шкільний інспекторат стане видавцем шкільних підручників для підчиненої собі округи. Колиж у т. зв. мовному законі говориться тільки про „руску“ мову, то на якій правній підставі вводиться навчання мови неіснуючого „лемківського народу“?

Шкільна справа Лемківщини це принципіяльна справа і для загальної педагогіки і для українського національного престіжу. Загальна педагогіка вирішила цю справу давно: вона станула на становищі, що дітей вчиться від найменодших літ лише **літературної** мови даної нації, без огляду на територіяльну чи говіркову приналежність даної місцевости. Тому на Мазурах, Кашубах і Шлеську, дітей татранських гуралів і дітей на всьому Поморю вчать тої самої, одної польської літературної мови. Цілком слушно і раціонально, — не беручи під увагу, що польська мова має безліч льокальних говірок! Чомуж із цілої території Польщі, на якій обовязує та кардинальна засада й шкільні закони включно зі згаданим законом з 31. VII. 1924 р., тільки на одній Лемківщині, на терені 4-ох повітів, роблять виняток. І чому той виняток торкається говірки якраз найменше заступленої в літературі?! І чому навіть ту говірку введено через нетямущого автора до читанок у такому викривленому й непраздивому вигляді, що лемки здвигають раменами?!

І тому ми, українці ніколи з отими лемківськими „букварями“ й читанками не погодимося. Не погодимося тому, бо вони є символом культурного розчленування одної національно-культурної цілости. І без огляду на те, чи про це дозволять писати й казати, ми ніколи писати й казати не заперестанемо, вважаючи це за добре наше право, а й примітивний обовязок супроти рідної нації і рідної культури. (Діло ч. 156).

Виказ „Писанки“ і „Коляди“

З 1937 Р., ДЛЯ „РШ“.

Повіт Сянік: „Коляду“ зібрано в зол. у слідуючих селах: Вислік Долішній 20.35; Волиця 2.05; Височани 3.05; Воля Нижня 11.34; Війське 2.—; Гломча 6.32; Дошно 9.65; Добра Шляхоцька 13.50; Долина 25.35; Дудинці 4.05; Загіря 11.50; Завадка Риманівська 6.—; Явірник 7.80; Ялин 8.49; Карликів 12.40; Команча 31.—; Костарівці 20.40; Куляшне 4.05; Межибрідь 20.—; Новосілці 7.35; Пелня 15.30; Прибишів 8.—; Прусік 5.02; Сянічок 17.80; Синява 7.30; Согорів Долішній 1.—; Шкляри 16.89; Тарнавка 4.10; Трепча 10.47; Турнянське 5.80; Чертеж 3.—; Чистогорб 8.65. Разом 329.98 зол.

„Коляду“ й „писанку“ зібрано в золотих у слідуючих селах*):

Воля Петрова 4.20 — 3.17; Вільхівці 5.— — 3.30; Дубрівка Руська 53.63 — 6.50; Дубрівка Польська 3.— — 1.—; Лодина 3.10 — 2.25; Мокре 5.40 — 4.30; Морохів 11.75 — 5.43; Полонна 30.43 — 6.29; Сянік 82.70 — 38.09; Семушова 15.03 — 5.—. Разом на „Коляду“ 214.24 зол.; на „Писанку“ 75.33 зол.

Саму писанку зібрано в слідуючих селах:

Вислічок 3.51; Воля Сенькова 6.—; Голучків 2.35; Загутинь 1.27; Прелуки 5.82; Тирява Волоська 7.55. Разом 26.50 зол.

Повіт Березів: „Коляду зложили в зол. слідуючі села:

Березів 30.—; Володж 37.40; Глудно і Вара 26.55; Гута 4.71; Лубно 5.—; Павлокома 15.81; Поруби 8.33; Селиська 11.60; Ясенів 3.70; Яблониця Руська 3.—. Разом 146.10 зол.

„Коляду“ і „писанку“ зложили слідуючі села:

*) Перша цифра: „Коляда“; друга цифра „Писанка“.

Воля коло Володжі 13.15 — 3.58; Іздебки 34.64 — 16.12; Яблониця Польська 16.38 — 16.—; Улюч 33.35 — 15.89. Разом на „Коляду“ 197.52 зол.; на „Писанку“ 51.59 зол.

Разом зібрано в повіті Сянік: „Коляди“ 544.22 зол.; на „Писанку“ 101.83 зол. — 646.05 зол.

Разом зібрано в повіті Березів: „Коляди“ 243.62 зол.; на „Писанку“ 51.59 зол. — 295.21 зол.

Вислано збіркові листи на „Коляду“ та не одержано ніякої збірки зі сіл: **пов. Сянік:** Боєько, Биківці, Буківсько, Вислічок, Вислік Горіш., Воля Сенькова, Великополе, Волтушова, Голучків, Дальова, Дарів, Збоїська, Загутинь, Залуже, Ясель Королик Волоський, Небищани, Ославиця, Одрехова, Пакошівка, Поляни Суровичні, Прелуки, Полави, Радошиці, Репедь, Риманів, Ратнавиця, Рудавка, Согорів Горіш. Сторожі Великі, Суровиця, Щавне, Токарня, Тирява Сільна, Тирява Волоська, Черемха. — **Пов. Березів:** Грушівка.

Вислано збіркові листи на „Писанку“ та не одержано ніякої збірки зі сіл: **пов. Сянік:** Боєько, Биківці, Буківсько, Вислік Доліш., Вислік Горіш., Височани, Волиця, Воля Нижня, Війське, Великополе, Волтушова, Гломча, Дальова, Дарів, Дошно Добра Шляхоцька, Долина, Дудинці, Загіря, Збоїська, Залуже, Завадка Риманівська, Явірник, Ялин. Карликів, Команча. Костарівці, Королик Волоський, Кулящно Межибрідь, Новосілці, Ославиця, Пакошівка, Пелня, Поляни Суровичні, Прибишів, Пулави, Прусік, Радошиці, Репедь, Риманів, Ратнавиця, Рудавка, Сянічок, Синява, Суровиця, Щавне, Шкляри, Тарнавка, Токарня, Трепча, Туринське, Черемха Чертеж, Чистогорб.

Виказ „Коляди“ поміщений в журналі „Рідна Школа“ чч. 8, 9, 11/937. На численні домагання громадян поміщуємо його окремо в „Нашому Лемку“ ще раз враз із виказом „Писанки“ 1937. Робимо це виїмково, щоб розвіяти якінебудь сумніви громадянства, чи зібрана готівка дісталася до покликаних рук та на яку ціль її зужито. На будуче будуть усякі збірки поміщувані тільки в журналі „Рідна Школа“.

Повідомляємо, що не можемо сповнити бажання збірщиків та помістити назвиська й імени кожного збірщика з квотою, яку зібрав, бо це забрало би непомірно багато місця в часописі. Усі працюємо для „Рідної Школи“ не задля почестей і слави, але тому, що визнаємо її всенаціональну ідею й дорожимо нею Працюючи для „Рідної Школи“ — сповняємо свій обовязок. Кожному громадянинові, що чимнебудь корисним причинився для „Рідної Школи“, нехай буде заплатою його власне почуття, що по своїм силам сповнив свій належний обовязок.

Звертаємо увагу всім громадянам, які занимаються збірками для „Рідної Школи“, що зібраної готівки не вільно вживати на інші цілі, а треба її у цілости зложити „Рідній Школі“. Усякі спроби — оставляти збірку в цілости чи по части на місцеві потреби — є нечесні та стрінуться з рішучими заходами нашого Кружка, щоб зібрану готівку видістати.

Цілу збірку на „Писанку“ переслав наш Кружок Головній Управі „Рідної Школи“ у Львові, те саме сталося з „Колядою“, але Головна Управа „Рідної Школи“ полишила частину „Коляди“ для нашого Кружка на організаційні та освітні цілі. Як наш Кружок орудує зібраними фондами — мають члени РШ нагоду довідатися щороку на загальних зборах Кружка. — **Старшина Кружка „Рідної Школи“ у Сяноці.**

У царстві сатани.

Як живе совітське село?

Совітське село під владою большевиків живе бідно, в тісних рямцях колгоспів, в які большевики зігнали майже 90 проц. всего сільского населення Совітів.

Як відомо, большевики взяли несвідомих соціяльно й політично селян б. Росії на вудку безплатного відібрання т. зв. панської землі. Дійсно в перші роки революції селяни розділили поміж себе поміщицькі маєтки й думали, що так вже остане̇ться, що вся влада на селі належатиме до них і вони заживуть багатше й вільніше як жили до революції. Але з ментом кріпшання совітської влади поволі почала вже виразніше показувати селянинові справжне обличчя соціяльної теорії большевиків. Зпочатку почали вони накладати на село т. зв. „продналоги“ (харчеві податки в натурі), які були потрібні для виживлення спролетаризованого міста і війська. Вміру вичерпування старих запасів в містах та армії ті харчеві податки були все більші так, що селянинові мало що або й нічого не оставало для себе. А, що харчовий податок стягали большевики силою, то й почалась тоді хвиля селянських заворушень і повстань, що в першу чергу охопили підсовітські українські землі. Як знаємо, всі ті, повстання кривавo здушено й поволі усвідомлено селянина, що земля взагалі не належить до нього, але є власністю держави, яка віддає її тільки у безплатне користування, як довго селянин на цій землі власним трудом працює.

Згодом прийшла черга на другий етап практичної, земельної соціялізації, а саме на колективізацію, яка дійшла до вершків примусу в 1928 р. Совітський уряд почав давати сільським радам (те, що в нас: громадські ради) на кредит трактори під умовою, що ними можуть користуватися лише колгоспи. Водночас почалась сильна аґітація серед селян за масовим переходом до колгоспів, при чому голосування за переходом відбувалося старим большевицьким звичаєм явно з піднесенням руки: хто за? і хто проти? Очевидно в умовинах большевицького терору й пімсти за опір, ніхто не голосував проти і що найвище стримувався від голосування. Селяни Совітської України назагал дуже рідко йшли добровільно у колгоспи, і вже більший успіх мали т. зв. артілі, це значить: селяни лучилися до спільної обробітки землі, але затрумували окремішність своїх господарств. Однак цього большевикам було замало, вони стреміли до колективізації.

Та через цю свою колективізацію вони ввели в село новітню панщину, що голодом і холодом винищує населення сіл і готовить шлях до нової кривавої розплати з катами українського народу.

Вапнуймо наші ґрунти.

Настав гарячий час — жнива. Під ударами кіс кладуться покоси збіж на нивках. Ще трохи й замість збіжжа остануться стерниська на полях та в парі з цим перед господарем виринає нове завдання, а саме: приготовити ґрунт під осінний засів.

Не треба над цим довго розводитися, що наша земелька є малородюча. Тому треба докласти всіх зусиль, щоб її якнайкраще управити, а тим самим витягнути з неї якнайбільше користей. Важним чинником, що поправляє якість ґрунту та збільшує врожай є — вапнованнє ґрунту. — Майже всі наші ґрунти потребують вапна, а вже тяжкі й заквашені — (мокрі) то потребують його конечно!

Кожний господар може легко переконатися, чи його ґрунт потребує вапна, чи має його подостатком, у цей спосіб: Треба взяти грудку землі й полляти її сільним квасом (у нас його називають „зальзаєр“). Коли грудка буде добре шипіти (подібно як гашене вапно), то це знак, що ґрунт має досить вапна й не потребує вапнованнє; коли трохи шипить, то має мало вапна, а коли жадного шипіння не чути, тоді знак, що ґрунт майже цілком не має вапна, тому його треба конечно добре звапнувати. Вапнованнє ґрунту має величезне значіння, бо відквашує заквашені ґрунти й розкрушує тяжкі та робить їх більш пухкими, так, що

СТАТИСТИКА ВИКАЗУЄ,
що найбільше крадіжей і вломів буває в часі жнив і ферій, тому обезпечіть негайно своє майно від крадежі-влому в одинокому українському
Т-ві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР“
у Львові, ул. Руська ч. 20.

на звапнованім ґрунті багато краще розвивається ростина.

Коли брак вапна, то нераз найкраща управа нічого не поможе.

І треба признати, що декотрі господарі розсівають вапно на своїх нивках, але роблять це не тоді, коли треба, а вислід з того такий, що замість побільшити врожай — обнижують його. В нас звичайно — коли вже хтось вапнує ґрунт — то робить це так: на погноєнім полі сіє жито, а як воно посходить, то розсіває вапно на те „жеби слимаки не виїдали“. — Такий спосіб є недоцільний і шкідливий, бо на погноєнім полі не можна розсівати вапна, хиба аж за яких два місяці одно по другім, отже два місяці по приоранні обірнику. До того ще вапно нищить (випалює) молоді листочки збіжжя й воно замість відповідно розвиватися — нидіє, а то й гине.

— Коли-ж треба вапнувати?

— Вапнувати треба бодай з місяць перед висівом зерна, а вже найкраще вапнувати стерниська, зараз по зборі збіжжя й мілко припокладати (підкинути).

На 1 морґ треба висіяти 8—12 сот. (800—1200 кґ) вапна.

(З покладанкою треба поспішитися, бо чим скорше покладаємо, тим краще).

Звапнований зараз по жнивах ґрунт, можна восени без обави погноїти обірником. **М. Новіцький**

Замах на полк. Коца.

В неділю 18 ц. м. в Малих Сьвідрах під Варшавою виконано невдачний замах на полк. Коца, кермнича „Обозу Зєдноченя Народовєґо“. Незнаний справник погиб від передвчасного вибуху бомби в брамі дому в маєтку полк. Коца. На місце випадку виїхали поліційні і судові власти.

Варшавські часописи рішуче заявляють, що замаховець на життя полк. Коца не походить із національних меншин, ні з комуністів. В звязку з тим замахом поліція арештувала багато людей у Варшаві й на провінції. Кажуть, що вже знають прізвище пошматованого бомбою замаховця, одначе з огляду на слідство тримають це в таємниці.

найвибагливіщу господиню вдоволяє
МИЛО
ЦЕНТРОСОЮЗУ

„Еспанія стане гробом большевизму“.

Вождь італійського народу Беніто Мусоліні оголосив в італійських ґазетах велику статтю про еспанську війну. У ній говорить, що це не тільки війна еспанського народу за визволення з червоного ярма міжнародньої большевицької голоти, але рівночасно війна двох світів і двох культур: Европейської цивілізації й азійського варварства. Упало „нездобуте“ Більбао, впаде і червоний Мадрид. Кожний опір большевизму буде зломаний, а поможе у цьому еспанському народові Італія, котра не може в тій боротьбі бути байдужна. Червоні пророкували, що Еспанія буде гробом фашизму. Показується однак, що **вона буде гробом большевизму.**

Ця незвичайно гостра й зовсім отверта стаття Мусолінія викликала в цілому світі дуже велике вражіння.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки
ТУТОК І ПАПЕРЦІВ
„КАЛИНА“
з української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Відпустовий образок.

Тремтіла амвона — „крестияни“ — слухали та бились у груди. — Били поклини — завертали до неба свої очі й по закутках Храму Божого вишіптували свої недобрі діла.

А за той час друге стільки „крестиян“ облягало жидівський табор — Крик-гармідер, вереск папугаїв, вигуки катариняріз, грачів і крамарів — це все змішане разом до купи витворювало життя, рух торговиці. — Крестияни купують ласощі, забавки, торгують коси, молотки, оселки. Дають собі старим папугам, білим мишам і циганкам „вружиць“— „потіґрафуються“, програвають місяць перед тим, „на відпуст“, приготовлювані гроші. — Їздять на карузельних цапах і крадуть з жидівських страґанів, що тільки дається вкрасти.

Та не тільки у відпустовому таборі крадуть, бо крадуть і в церкві. Ось першому, другому, пятому пропали з кишені грош. — Тому двадцятку, а тамтому з грошами ще й документи і т. д. Але ось вертаються, вже „крестияни“ з відпусту. І при однім шиночку ґрупа „крестиянов“, таки у „крестияна“ запомороčується „Адамовими слізоньками“. — При другім, третім — то само. — При четвертім молодиці й чоловіки, переплітаючи ногами, любодійно позирають на себе. При пятім крики-проклони „крестиянов“, що бються — цюркотить посока з „крестиянських“ носів і мордів.

Се ґрупа парібків які, певно, два тижні, наперед, на відпуст „няньовим“ деревом, чи чимсь подібним, фундувалися. Тому нанявши собі фіякра від шинку до шинку „прощу“ відбувають.

Їдуть дальше, а сліди їх значить крамола.

А ті, що на відпуст не пішли, від десятої години по різних Фрейдах, Лейбах, і своїх „шинкарнях“ додають собі „духа“.

І тішаться „крестияни“, що були на відпусті, що виділи біскупа і т. д.

А Бог? О, Він, Всемогучий, якби так прийшов, тепер у друге на землю, то або вони не далиби Йому вже три роки, своїми святими стопами, ходити по землі, але за три дні розпялиби Його другий раз, або Він казав би нагаєм з залізними каньчухами спасічити „крестиянську“ шкіру до крови.

Одарка Тятива

Новинки

Ще раз пригадуємо, що найвищий час прислати передплату на другий піврік і належитість за книжку п. н. „Східніми межами Лемківщини". У кого ще не закаміяніла совість — хай пришле довг за дві попередні книжки, за „Ілюстровану історію Лемківщини" та „Українське весілля на Лемківщині".

Румунський король Карло II. призначив 10 тисяч злотих для вбогих Кракова й Варшави.

Німецька політична поліція відібрала „Ілюстр. Курієрові Цодзен." у Кракові, дебіт у Німеччині.

Дня 12 червня ц. р. у львівськім університеті промувався з відличним поступом на доктора права канонічного Петро Санецький родом з Тартакова, коло Сокаля.

Праця пчоли. Одна пчола, щоб зібрати 1 фунт меду, мусить зробити 37 тисяч летів.

Краєва Нарада УНДО відбулася в дні 3. липня ц. р. у Львові. У важних постановах Наради говориться про справи Лемківщини. Резолюції подані основно в „Ділі" ч. 148. стор. 3.

Не вільно нам забувати,
що всілякі ЦУКЄРКИ
ШОКОЛЯДИ
Й СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво
української фабрики
„ФОРТУНА НОВА"

У Загірю коло Сянока скінчився окупаційний страйк робітників при будові мосту. Робітники одержали підвишку платні.

Беріть фузії в руку. Стада диків на Лемківщині нищать майже зовсім плоди на полях, зокрема в селах: Барвінку, Липівці, Терстяній і Тилявій. Населення домагається якнайшвидшої облави, щоб рятувати бодай решткі плодів. Де подіваються ці паниська, що виорендували в цих селах терени до полювання — таже вони відповідають за шкоди, спричинні дикамі...

Окремі залізничі вагони для жидів завела Дирекція залізниць у Катовицях. Кондуктори пакують жидів до окремих вагонів. Жиди підняли крик. Слід було би ще навчити цих „пасажирів", щоб вони не плювали у вагоні на долівку та за це карати високою карою. Може тоді це мойсейове племя навчиться, що таке гігієна.

Будьте характерні й не беріть нічого даром. Не читайте часопису задурно, але ще сьогодні вирівнайте Вашу передплату за „Нашого Лемка".

Коли початок шкільного року. Новий шкільний рік у народніх і середніх школах зачнеться цього року 1-го вересня богослуженнями. Усі шкільні діти посходяться, чистенько вбрані, пострижені, вимиті в своїх школах і відсіля парами підуть до церкви. По святім богослуженні не буде першого дня науки, наука зачнеться 2. вересня. Щоб не було запізно, вже тепер купіть Вашій дитині українську шкільну читанку, бо лише з таких українських, шкільними вищими властями та до шкільного вжитку призначених читанок мають навчати. Так звані „лемківські букварі" не є ані затверджені ані поручені ніякими шкільними властями.

У Перемишлі відбулася анкета в справі допомоги українським студентам. Вибрано Комітет з головою Впр. о. прал. І. Качмарем, бувшим парохом і каноніком у Злощькому біля Мушини.

Велика піскова буря навістила провінції західньої Канади: Манітобу, Саскачеван й Альберту. Внаслідок вирубання лісів піскові бурі наносять величезні шкоди. В нас через дике — розумій без господарського пляну переводжуване вирубування лісів маємо часті зливи, що нищать наші засіви. У поданих провінціях живе багато українців, що мають свої фарми.

Усувають поліцаїв — пяниць. Комендант головної поліції ґенерал Кордіян - Заморський видав такий приказ до поліційних відділів: Поліціянт висланий на службу, якого знайшов його зверхник-комендант у коршмі вже в підхмеленому стані, вибив свого зверхника. Цей факт вкрив ганьбою польську поліцію і приневолює не лише до боротьби з алькоголізмом між поліцією, але змушує теж до загострення цієї боротьби. Тому то виданий мій приказ (так говорить п. ґенерал) слід виконувати якнайбезоглядніше. Не можна мати ніякого милосердя супроти пяниць. Лише безоглядне усунення пяниць і марнотравників з рядів польської поліції зможе змити ганьбу Мілянівки (місцевість, де мав місце згаданий випадок) з її одностроєю. За виконання цього приказу відповідають особисто команданти воєвідської поліції.

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть працю
1-му безробітному, що є Вашим братом!

Конґрес зорґанізованих національностей Европи відбувся в днях від 13 до 16 липня ц. р. у столиці Анґлії, Лондоні. В нім взяли участь від українців у Польщі наш український посол і голова УПР Василь Мудрий і посол Зенон Пеленський, від українців на Буковині др. В. Залозецький.

Постерунковий „люструє" чит. бібліотеку. Недавно постерунковий поль. поліції переглядав каталоґи читальняних бібліотек у Дудинцях та Пельні, сяніцького повіту, та заявив, що котра читальня не буде мати 500 книжок бодай по 1.50 зл. вартости за один том, то село одержить бібліотеку від самоурядування, але за це мусітиме заплатити.

Може бодай ця, вже мабуть остання, осторога зверне увагу байдужих Виділів наших українських товариств по селах на грізну й близьку небезпеку. Щож поможе закладання наших товариств по селах, коли мусіти-муть всі „просвічатись" з чужих книжок.

Час подумати над доповненням, бібліотек по селах українськими добрими книжками! (За У. Б.)

Залізна руда в околиці Коросна. Інженери-ґеольоґи знайшли на терені громади Гоголів в горішних верствах землі руду з 48 проц. заліза. Якщо дальші досліди увінчаються успіхами, Лемківщина матиме нові можливости господарського розвитку.

Боротьба з алькоголізмом. Кардинал др. А. Каковскі, варшавський митрополит, видав пастирський лист до духовенства й вірних своєї архидієцезії в справі боротьби з алькоголізмом. Він накликує до тверезости й повздержливости від алькоголю.

Ножичками видовбала собі око. В Новосандеччині Баськівна краяла ножичками полотно так незручно, що в одній хвилині похопзнулася, впала й вбила собі ножички

в око. Баськівну відвезли до лічниці.

Свято Евхаристії. В Перемишлі відбулося в неділю, 4 ц. м. свято Евхаристії. На Ринок вийшла в год. 11-ій процесія з катедрального храму під проводом Ексц. ВПреосвященого Кир Йосафата. До походу прилучилися процесії усіх перемиських церков і взяли в ньому участь около 2000 вірних. На дверях українських крамниць в Ринку построєно чотири вівтарі при яких наш Владика в асисті крилошан та духовенства відправляв. Співали хори: питомців — під упр. о. Лазора, студенський — під упр. Е. Пушкара і засянський — під упр. Мр. О. Чубинського. У святі, як звичайно, взяли участь переважно маси міщан і робітників, а з нашої інтеліґенції не було майже нікого, крім кількох одиниць.

До чого веде безбожництво. У неділю 4. липня ц. р. Владислав Ґарбаш з Красної коло Коросна вбив свою жінку Ольгу зо Смагулів з Ванівки. Люди, що знайшли на місці злочину чотири поломані коли, зрозуміли, як страшно знущався цей кат над своєю дружиною перед її смертю. Він опісля сам застрілився. Оцей сумний факт хай буде пересторогою всім, зокрема Ванівчанам, щоб не знакомилися з невідомими типами, такими, як Ґарбаш!

Летунська катастрофа в Устіяновій. Минулої неділі інструктор львівського аероклюбу Станиславський затягнув своїм літаком ширяк зі Скнилова до Волі Безміхової, а звідтіля полетів з іншим ширяком до Устіянової, де відбуваються курси лету на ширяках. Підчас лету до Устіянової літак попав у вир вітрів і ударився з деревом і дійшло до вибуху у збірниках бензини. Тому літак і ширяк спали на землю. Летун Станиславський і студ. Клодинський з ширяка тяжко ранені. Обох перевезли до шпиталю, де летун Станиславський помер.

—o—

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фа брика у у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Наша Сандеччина зблизька.

Це все, що пишемо про Сандеччину, нарівні відповідає всенькій Лемківщині, всюди під цим оглядом однакові обставини.

З черги наше молочарство. Ані єдна літра молока не повинна переходити через жидівські руки. Маємо в нашій Сандеччині літнища, де приїздять вигріватися паниська, чому не використати доброї нагоди, коли вони грошенята мають?! Треба зорґанізувати в цих літницях осередках доставу молока, сметани, масла, сира, (яєць і курят) в наших руках. Але цього самі не зробимо, це за нас зроблять молочарні. Тому добре буде зробити такий районовий поділ з одною великою або двома меншими збірницями набілу з осідком у літниці, де доставляти будуть молоко, сметану і т. д. обі Мохначки, Тилич, Мушинка, Війкова, Поворозник, Ястрябик, Злоцьке, Щавник, Лелюхів, Дубно, Милик, Андреївка, обі Вірхомлі, Жеґестів — село, Зубрик, Чачів, Барнівець, Мала Ростока, Складисте, Матієва, Лабова, Лабівець, Угрин, Котів, Камяна, Нова Весь, Велика Ростова, Крижівка — та з другої сторони: Королева Руська, Богуша, Більцарева, Фльоринка, Вафка, Поляни, Берест, Перунка та Чирна. Щоб купити відповідні молочарські машини на це, крім відповідної доброї волі та знання — гроші напевно найдуться. Громада великий чоловік, якщо добуде знання — то не буде вести нерозумної, безпляновної праці! Ех, брати, милі брати, якщо ви знали би, скільки ваших синів найшло би тоді гарне та поплатне заняття, — а наші матері вигоду та дохід для цілого господарства!

У садівництві — хай Господь зародить, теж будемо мати гарне заняття та не лише працю, але грошенята з продажі та переробки овочів.

З пасічництвом рівнож завести одноцільний лад, не збувати його кожний собі, по іншій ціні в Лабовій та за менші гроші приміром у Лелюхові. До цього у кожному живці заснувати кооперативу для збуту меду. І тут знову нові „посади“ для безробітньої молоді. Кооперативу звязати з львівським „Роєм“.

Або з лісовими ягодами, суницями, малинами, борівками, — ці скарби могли би продавати якраз ці кооперативи, які конечно треба оснувати в Криниці, Мушині, Жеґестові, Північній, хочби й Щавниці, обох Санчах; може наш брат „бизнесувати“ в якомусь американському місті — чому тут не годиться?! Наші матері та сестри не ходили б тоді між „панів“ по літниськах, лише лавою сунули би до своєї кооперативи — аж серце радується! І зілля збирати та сушити і збувати! Ага! При цій нагоді малий стусанець у бік кожному й кожній, що продавши суниці, малини — горілку купує або хлептає! Чи це чесно волочити до хати бутельчину „поцешицельки“ — смердюхи? Буком такого, тисне тебе біда — не по зорілку, але до голови, брате по розум! По знання, до книжки! (Далі буде).

КОСТЕВА ПОВ. ПЕРЕМИШЛЬ.

День 13-го червня довго останеться в памяти Костівських українців. У цьому дні за стараннем Виділу Читальні „Просвіти“ перший раз у Костевій вшановано честь Української Матері. Вступне слово про значіння Матері виголосила Софія Іваненко, а відтак були деклямації дітей в честь Матері. Все те дуже гарно виконане під проводом Михайла Іванечка. На закінчення голова Читальні Володимир Кашицький виголосив дуже гарну та глибоко обдуману промову так, що деяким Матерям аж крутилися сльози в очах.

На жаль мушу сказати, що наші люди ще не привикли гідно віддати честь Матері так як віддають культарні американці або німці. Може й наш український народ зуміє краще пошановати честь нашої Матері. Дай Боже!

ЧЕРТЕЖ КОЛО СЯНОКА.

В неділю 27 червня похоронили Павла Кікту, жертву спору за межу та інші родинні порахунки з Романом Кіктою. Оба це члени місцевої читальні „О-ва Качковського“, що дуже давно освідомляє чертежан про „вищу культуру“. Але довголітня „праця“ общества навчила своїх членів „войни“ з українцями лише не культурної на освітні, бла-

городні змаги, але дикої азійської — камінням, буками і т. п.

Нині збирають, що посіяли „господинове культурники“. Бук має два кінці. Навчені боротись насильством, тепер вирівнують також особисті справи мотиками та лопатами.

Нажаль є ще нині багато людий на Лемківщині, що хочуть убити природний, творчий національний гін до правди, освіти та любови ближнього, а на його місце посіяти темряву: звірську ненависть ради користи лукавої, ради особистого вдовілля.

КОМАЛЬЧА КОЛО БУКІВСЬКА.

Остання стація перед Лубковом на чеському кордоні — заложила Читальню „Просвіти“ та на днях вже зачала статутову діяльність. Є надія, що піде робота в читальні так гарно, як в кооперативі, що має вже в дооколичних селах пару своїх філій-склепів. Працюйте, братя, так дальше та поможіть сусідам з Явірника, Прелук, Чистогорба та Довжиці. Додайте до Вашого гарного приміру також заохоту при всякій нагоді, на святах, храмах і сусідських бесідах. Авдій Гірняк

ЛИПА КОЛО БІРЧІ.

В Липі, б. Бірчі є дуже малий процент польського населення, а українці є тув подавляючою більшістю. Ця меншина під напором польського „душпастежа“ постановила рішуче побудувати собі за рікою костел.

Та на жаль до будови взялись майже самі українці — й то самі вислуженці „польського двору“. Доходить до такого, що показують одні на других пальцями, мовляв: „тамтой хоче читальні й України, а я ні“ та за те дістає дозвіл пасти на двірському пасовиську худобу і збирати малини в лісі. Чи панщина вертається?

БОСЬКО КОЛО РИМАНОВА.

Свідома молодь нашого села під умілим проводом Михайла Проця старається вивести село на здорові шляхи. Тому спільне свячене, ревія гарно виведена, недавно спільна забава — це все вказує, що мимо ріжних колод люди розуміють, що в поступі й культурі їх краще завтра.

ПРЕЛУКИ КОЛО КОМАНЬЧІ.

У цьому селі був Кружок Рідної Школи, розвязали його. Свідома молодь хотіла заснувати „Луг“, не дали дозволу. Тепер молодь сильно береться до книжки. Помагай Бог!

Ще одно: в селі поправляють школу, та хоч вона віддалена від церкви лише пару десять кроків, у другому дні Зелених Свят і Рождества Господа Нашого Ісуса Христа мимо прохань цілої громади, щоб у цих днях жид не робив, команецьке „начальство“ (Прелуки належать до збірної громади Команьча), висміяло людий, та жид продовж обох днів профанував наше свято. Пане війте з Команьчі, що ви говорили би, як би так у ваше свято — під вашим носом жиди вистукували та черепкали голосно своїм знаряддям при праці? Запамятайте собі раз на завжди, що в католицькій державі таке не повинно діятись! Нам не усміхаються „червсні гаразди“!

РЕПЕДЬ КОЛО КОМАНЬЧІ.

Громадянин Іван Майкович, відомий насінник у Лемківщині, якому наша українська Кооператива „Рій“ у Львові дала першу нагороду за взірцеве ведення пасіки, подбав, що в часі Зелених Свят на хрестинах Івана Бережинського переведено добровільну збірку на Українських Інвалідів у сумі 2 зл. Всі повинні брати собі приклад з цього культурного діла.

РАДОШИЦІ КОЛО КОМАНЬЧІ.

Від віків уведено в нас прекрасний звичай, що кожного року в четвер, коли припадає свято Пресв. Евхаристії, з усіх сіл Команецької Округи масово спішать люди до каплиці, побудованої в нашому лісі над берегом двох потоків та беруть у цьому дні по скінченні відправ і водосвяття до посидин освячену воду, як скарб своєї віри.

Знаємо, що наше село — отже й це місце з капличкою зачислене до прикордонної полоси, тому нікому з нас і прочан не видався незрозумілий розпорядок сяніцької адміністр. влади, що кожний хто перебуває на терені цеї полоси мусить на бажання влади чи інших до цього уповажнених чинників і сторожів безпеки виказатися „особистим доводом“.

Що ж, коли цього року „довуд“ не вистарчав війтові з Команьчі. Треба було телефонічного порозуміння з вищими властями, щоб прочани зо своїми священниками не мусіли три години чекати на „довілку“. Розуміється, що вища влада дала радо свій дозвіл і торжество відбулося в найкращому ладі до кінця.

Та всежтаки люди хотіли би знати, чи деякі зарядження не робиться часом на власну руку в команецькому уряді? Населення Команеччини шанує владу, бажає, щоб лад був та щоб йому вільно було молитися.

ВАНІВКА КОЛО КОРОСНА.

Про це багато вже писалося. Цим разом довідуємося, що при кінці червня ц. р. був „червений“ наїзд на Ванівку. Місцеві „ідейні соціялісти“ Несор Ш., В. Шапяк і компанія хотіли перед своєю братією пописатися соціялістичними „чудаками“. Привезли з міста Коросна повні фіри (24 музиків) труб, басів, клярнетів й інших фуярок. За цей крам мали заплатити „лем“ 80 злотих (невеликі гроші... на будову Народнього Дому жебрали аж в Америці, але на музикантів є! Ех, ти каро нещасна цілої Ванівки!) — і мав бути фестин. Але з того вийшов сміх, бо червоні зо шклярні в Кросні замісць грати, трубіти й басувати ванівським баранам, трубіли, але — з пляшок, келюшків і басували ножами по ковбасі, яку їм щирі (як звичайно для чужих) робітники з Ванівки фундували.

Фундуйте, дальше фундуйте, аж перефундуєте ціле село! Світ уже нераз таких бачив, що пятками файку закурювали, чвірками казали себе возити, а пізніше при жебраній бульбі кінчили.

Або ви ванівські, непоправні кралі й цяці та „делікатні“ баби — вам захочується наук „товаришки“ Цьолкошової, Пільхової з Коросна, спровадіть собі ще такого „вішка“, як десьто недавно в селі Синеві коло Риманова давав „побожні“ вказівки, як там позбуватися клопоту дітей! Содома й Гомора — не перед добром вам! Якесь прокляття затяжіло над вашими „делікатними“ головами... А де діваєтесь чесні люди у Ванівці. — Чому не берете бука в руки і не женете геть розпусти?!!! щоб за пізно не було... Всі підете слідами Гарбаша? Ми дуже добре знаємо, що більшість громадян Ванівки йде постепенно вперед до добра й кращого, а лише мала горстка приносить ганьбу для села; тому свято віримо, що незадовго прийде кінець нерозважним подіям, що повстають може більше зо злого прикладу чужого шумовиння як зо злої волі самої ванівської молоді.

Што то ми за єдни?!

(Бесіда кума Феця з кумом Петром о тім, до якой то народности Лемки належать. Лемківським говором).

Раз в понедільок йшло двох люді до Риманова на ярмак. Йшлі оба піше, бо великого інтересу не малі, адже чкода їм било коні на дарма гонити. А і дорогу малі недалеку, бо єден бив з Дошна, а другий з Кролика. Зишліся оба в Дошні коло церкві, недалеко от того місця, ди то тот з бомбульком вигідні, й самопевно сідит. Зналіся оба добрі й шануваліся юж от давна. Єден другому діті до кресту тримав, адже билі сий оба кумамі і приятелямі.

— Слава Ісусу Христу! — отзивается кум Фецьо з Кролика до кума Петра з Дошна.

— Слава і на віки! — отповідат му Петро.

— Што там нового, куме, чуті коло Вас в Дошні? — зьвідує го ся Фецьо.

— Нич нового!.. В нас вшитко по старому, — повідат Петро, — лем есме луки тепер покосилі, а час якийсі непогідний настав... Але то байка... Якосі то ся зробит. Наши сінокоси юж нераз дощ захопив, але сіно й так якосі ся висушило... Лем повіджте ле Ви мі тепер, куме Фецьо, што то тепер коло Вас в Кролику чуваті, як ся там Вашим Кроличанам до нового єґомосця привикат?... Бо я чув, же Вашого давнішого єґомосця аж дисі до Милвика коло Кринищі перешмарилі.

— Йой дайте спокі, куме Петре, ані самі не знате, якой то згризоти і біди тот бодай му пек годен!!... — отповідат Фецьо. — Але смотте, там недалеко за мостом і ище кисцьок дале, каді ми зараз будеме переходилі, тот зачарований і завороженій дім стоїт!... Там то дикотри наши збаламучени і підбунтувани Кроличане ходилі й на нашого попереднього єґомосця скаржилі, же такий, же овакий, же він українец... І хоц тот єґомосць бив в нас через двадцет кілька років і в ничімся не провинив, то го тепер на старіст кіньцом з парохії про українство вигналі... А на його місце якогосі нам москаля прислалі, што то юж дисі, коло Сянока великой баламути і суети зо свойов москевсков роботов людом понарабляв...

— Но то юж і Ви тепер напевні зостанете родовитима маскалямі й на Хвалі Божій „Ґаспаді памілуй!" співаті будете!... — перериват му Петро.

— Йой ніт!... Ніт, куме!... — отповідат розсерджений Фецьо. — Ані маскалямі ми не зостанеме, ані „Ґаспаді памілуй!" на Хвалі Божій співаті не будеме!.. Бо штож то ми за едни, жеби нас кождий за ніс водив і перетігав на свій бік, як кому ся живні подобат?!.. Вибачте, — реку-куме Петре, што я Вам ищи дашто повім... Ни наштo ся тота робота не здаст, што то ей тепер Ваш з бомґеличком і тоти люде провадят, што то а в тім будинку, котрий видите, што ест зеленим, дрітяним плотом обгороджений, сідят і рядят!... — При тих словах вказує кум Фецьо кумові Петрові на право, на тот бік дороги, при котрім тота зачарувана, а на темно-жовто пофарбувана палата стоїт... нижче цисарки.

— Бо знайте тото, куме, — продовжат свою бесіду Фецьо, — же не лем ми Кроличане і Ви Дошняне, але **ми вшитки Лемки, што в тих горах жиеме, до великого, українского народу належиме!..** До того самого, што і наши братя з над Дону, з над Дніпра, з над Прута, з над Дністра, з над Припети, з над Бута, і з над Сяну належат!.. **Ми єдна, велика родина; маме свою власну бесіду, маме свої звичаї і культуру, маме свою гісторию і свою гісторичну славу, маме своїх великих людей, што то за наш нарід і нашу народну чест поневіряліся, терпіли і вмералі!!!...** Таких самих маме і тепер на Лемківщині!.. **А маскале — то наши одвічни вороги, котри все на нашу рідну вітчізнину настают і ей поневолюют!..** — як гин в червонім пеклі.

— А цібо наш заливайко, — одзивается Петро, — і його партийни побратиме з того дому, штосте мі го вказувалі, й інші вчат, а тепер і Ваш новий, ворожель рускій буде Вас вчіті, же то на цілім світі ест лем „адін великій, русскій народ православний", і то, як повідают, дисі от якойсі Кумчатки аж до Попраду коло Старого Соньча, та от північного бігуна аж по Чорне Море, або і дале... Такий то великий мавби биті тот нарід маскальский!.. Но штож їм на тото повісті?...

— Што повісті?... А не знате што?... **А Ви, куме, яков бесідов бесідуєте?.. Маскальсков?...** — пояснят му Фецьо. — Тото повісті, же як чловек ест хворий і високу горячку має, то му ся здає, же на крилах літат, же має голову, як корец, і же цілий світ до нього належит!... А тимчасом так не ест! То лем му тото його нездорова голова представлят... Адже так само і з нима... **То хвори і на розумі побаламучени люде,** — котрим ся здає, же цілий світ захворів і же має таки сами маячіня о світовій маскальскій силі, як і они... Але най сий там дурюют, докля хотят, кой їм так вільно!... Тимчасом ми Лемки, тримаймеся свого!!!.. Ми не маскале, ані азіяте!... **Ми українцямі билі, есме і будеме!!!.. Нихто не видре нам з нашой кирві приналежности, а з нашого сирця любови до нашого рідного й великого, українского народу!...** Не видрут нам їх і тоти маскале разом з їх сербаликом Яцком і бомбеличком з табаком...

На тімся їх бесіда горвала, бо юж пришлі до міста. А ту сий так повілі, же як будуть вертаті з Риманова домів, то сий іщі бівше побісідуют... **Ваньо Кролицький**

На пошану гетьмана Ів. Мазепи.

Цього року минає 250 літ, як Іван Мазепа обняв гетманську булаву (25 липня ст. ст. 1687 року). З цієї нагоди Українська Бібліотека імени Симона Петлюри в Парижі (41, Руе де ля Тоур д'Ауверґне) влаштувала виставу присвячену памяті І. Мазепи. Значна частина виставки торкається союзу Мазепи з Карлом XII. На виставі зібрано збірку світлин портретів гетьмана, літератури про нього в українській і чужих мовах, ґравюри й картини ріжних малярів, музичні твори і т. п.

Вистава триватиме до жовтня ц. р. Для відвідин вистави Бібліотека відкрита щодня, крім понеділка, від 2. до 8. год. веч.

Організації вистави допомогли Українські Наукові інституції та окремі особи.

Упорядчик вистави — артист-маляр Л. Перфецький.

Підчас вистави буде кілька відчитів.

Замітка: Наших братів у Франції прохаємо уряджувати збірні прогулки та чисельно звиджувати виставу. Редакція.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Жидівське, українське дочірне село, приналежне до парохії Тихані, біля Крампної, до Дуклі 25 км, до Коросна 40 км. У селі каплиця Вознесення Господа Нашого Ісуса Христа, збудована в 1912 році.

Жизнів, польське село, віддалене 3 км. від Бонарівки в Стрижівській Окрузі.

Жегестів, найбільше українське село в Сандецькій Землі з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михайла, вимурованою в 1920 році. У віддалі 2 км. від цього села розбудований Жегестів-Живець, що завдячує свої початки відкриттю в 1846 році в яру гірського потока Щавника, мінерального джерела лічничої води, з розчином двоокису вуглецю з примішкою заліза.

У цьому яру були три джерела, які в 1866 р. хемік А. Олександрович ще раз провірив і проаналізував — та згідно з його вказівками ці два джерела (третє тоді хтось засипав, невідомо чого!) злучено в одно велике джерело та захоронено цементовою огорожею.

Боровинові поклади в Жегестові відкрили щойно около 1887-го року та тоді теж побудовано окремі забудування до боровинових купелів. Лазнички до купелів у ріці Попраді, що пливе побіч Жегестова, побудовали з початком 1880 року.

Боровинові (болотні) купелі помішні на ревматизм, паралїм та жіночі недуги. У Жегестові, положеному 486 метрів над рівнем моря, алькалічно-залізні джерела вказані на лічення хорób крови і травлення, нервових та жіночих.

Село Жегестів розтаборилося над широким яром жегестівського потока, що зливається в Попрадом. Воно тягнеться на просторі 6 км. з присілком Паленица. Плоскі узгіря над селом, Стависька, Барнів-верх надаються в зимі на лещетарські прогульки.

Заболотці, український присілок української парохії в Чертежі, віддалений 4 км. від Сянока, 1км. від залізниці в Дубрівці Руській. Про мешканців цього присілка находяться в старих записках цікаві згадки, приміром вони були з невідомої причини звільнені від панщизняних робіт, їх також не стрічаємо при міських примусових роботах у Сяноці. Деякі учені пояснюють, що заболоччани мали за це доставляти до Сянока безплатно означену скількість риби зо Сяну, зновже другі опираються на привілеях ще з княжих часів, на основі яких звільнено мешканців цього сільця від усіх примусових робіт за прислугу в часі татарських нападів.

Завада, польське село, віддалене 5 км. від Нового Санча (наводимо для азбучного порядку).

Завадка Морохівка, українське дочірне село парохії Морохів з українською греко-католицькою церквою, збудованою в 1870 році, поселене в XV. сторіччі. Його події в часі „татарщини“ вкриті мрякою, хоч варто позбирати бодай все те, що люди в селі оповідають.

Завадка Риманівська, велике українське село, віддалене 7 км. від Дуклі, 20 км. від Риманова, 5 км. від Сянока, має свою гарну деревляну, греко-католицьку церкву Покрови Пресвятої Богородиці (більша часть українських греко-католицьких церков у Лемківщині присвячених населенням у честь Матері Божої вказує на його велику набожність і пошану для Пресвятої Богородиці); поселене вже в XIV. сторіччі. На це вказує історична згадка, що в Завадці Риманівській вже в 1565 році була церква. Під сучасну пору населення цього села частинно згуртоване під національним стягом, друга частина шукає себе.

Завої, невеличке українське сільце, дочірна парохії в Тарновці, віддалене від Риманова 17 км., від Сянока 30 км., з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михайла, збудованою в 1862 році. Твердження, що село Завої було колись самостійною парохією неправдиве, за те правдиве, що зо Завоїв вийшло кількох українських греко-католицьких священників. У цьому селі побудували щойно в 1932 році першу школу, та наука началася в 1935 р.

Загіря, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михайла, збудованою в 1836 році, віддалене 7 км. від Сянока; від часів побудування залізничного карпатського шляху та вузлової станції Загіря-Стружжі (Струже) — й Загіря-Лубків-Межилаборці поселилося багато родин залізничних службовиків у цьому селі. Населення греко-католицького обряду згуртоване в українському товаристві „Апостольства Молитви“ та Брацтві імени святого Архангела Михайла; гарно держатся дві кооперативи: „Наш Труд“ та „Ослава“.

Задвіря (Задвуже) польська оселя в Тарнівській Окрузі, згадана тут для азбучного порядку..

Загутиня, українське село, віддалене 6 км. від Сянока, з українською греко-католицькою церквою святого Косми й Даміяна, збудованою в 1902 році, відоме ще за українських княжих часів, відтак з суддівих сяніцьких документів (1437 р.).

Залубинці, польська оселя, віддалена 3 км. від Нового Санча.

Залуж, було вже про Війське (гляди 41 сторінка). (Буде окрема книженка).

Заршин, містечко при залізничному шляху Сянік-Коросно-Стружке, віддалене 15 км. від Сянока, в давнині німецька оселя.

Заславя, український присілок, віддалений 2 км. від своєї української парохії в Загірю, положений при устю Ослави до Сяну, належав у XIV. сторіччі до великих маєтностей замку Собин коло Ліська, власности роду Кмітів з Виснича. (А. Г. З. XI. 3348) Існування Заславя в цю пору вказує, що долина Сяну від устя Ослави в дїл була пусто заселена вже в першій полсвічні XV. сторіччя.

Збойска, дочірне сільце української греко-католицькой парохії у Волиці біля Буківська, до Сянока 14 км., записане вже під 1435 роком у сяніцьких суддівих актах. (А. Г. З. XI 708). (Збойська звуть також Угренівці).

Зиндранова, українське село, віддалене 17½ км. від Дуклі 33 км. від Коросна, з українською греко-католицькою церквою святого Отця Николая, збудованою в 1897 році; поселене над потічком Селотвиною в цілости заховало свої питоме лемківські прикмети під національним оглядом не впорядковане. (Далі буде).

Роман Антонович. 6)

Як говорив Бескид.

(Продовження).

— Піддавайся — кричав Сьліва й сам вимірив пістолю в кобзаря.

— Козак не піддається, ти падло панське — гудів дід і дальше працював, аж рука мліла.

Сьліва стрілив раз, другий, але хибив. Гайдуки не могли дідові дати ради — без шабель були — і почали відступати, а дід напираючи на них, наводив на них переполох. Вони розбіглись.

Та біля коршми стояв Каїн, що холодно приглядався цьому всему — стояв Гнида. Він хотів доклинути ще один разок до свого підлого намистка, який раз-у-раз носив у дарунку своєму зверхникові за... Марьку... Станув спокійно, вмірив стрільбою і... поцілив... куля прошила кремезного дідуганя й застрягла в кобзі. Заколихався дід... і впав, а кобза зойкнула і довго ще тихесенько плакала „на упокой“ старого ковзарлюги Касіяна Утріобиї, що ще з Сагайдачним Очаків добувати ходив.

Гайдуки побачивши, що старий впав, рівнянули на мертвого і знущалися над тілом. Коли втихомирили свою жадобу, розступились і до тіла ковзарюги підійшов Сьліва. Розстібнув сорочку і витягнув з пазухи жмут паперу. Потім копнув вбитого і глянув на шість трупів своїх поплечників.

А Васька стояв похмурений як Каїн з пущеними в стовп очима і не знав, що вбив брата. Не знав також, що крізь кобзаря, що всякла в ялову гірську землю, тільки витиснула на ній пятно сили, яке пішло з покоління в покоління і вросло в нього.

Вже вечоріло. Громада гайдуків подїлилася на два гурти й двома дорогами посунула в Сипків хутір. Один гурт пішов скорше, щоб сховатись у лісі й слідити, що діється в хуторі, та вивідатися, де обертається Марька, а другий, який провадив Сьліва, посувався явно шляхом до Сипкового хутора.

Першому гуртові проводив „Гнида“. Він попровадив свою валку, зложену з десяти панських слуг, лісом та малинниками й засів у гайку, що тулився до Сипкової огорожі. Сам не посмів зайти до хати. Засів за густим кущем ліщини й вирячив очі на гумно й хату. На гумні побачив Митриху, що порядася біля хліва — обіч Митра, що сидів на присьбі та потягав свою люльку на вишневому цибуху...

Далі почув розмову.

— Щось воно недобрим пахне, що досі ще гайдуків з двора не було. — сказала Митриха. — Піди но Митре та занеси Марьці вечерю, бо ще чого добре тай нерозважна сама прийде.

Митро без слова увійшов до хати.

Це, що сказала Митриха, заскочило Ваську, що ні в цих ні в тих сторчав за тином. Він добре знав, що Марьки вдома нема, та що ночувати в хаті не буде. І те, що тепер почув, давало йому змогу без зайвих трудів навіть і самому зловити пташку у своє сільце.

Як тільки Митро вийшов з клунком та з сукатою кривулею з хати, Васька котячим ходом ховаючись поза кущами та стовбурями ялиць ступав слідами Митра. Ішли з хвилин десять, доки Митро над яром не пристанув. Васька побачив, як він кілька разів оглянувся і подумав: певно вже близько гніздечко і ковтав зайвий разок слину, що надмірно точилась у нього зпід язика. Митро спустився в яроік, який попровадив його на полянку, де розвівся широкий стіг сіна, прикритий соломяним капелюхом. Васька пристанув і зпоза стовбура старої ялиці дивився, що буде далі. Митро підійшов до стога й тихо заговорив:

— Марько, вечерю м тобі приніс.

Соломяний капелюх заворушився і за хвилину зручним стрибком станула побіля старого батька Марька.

— Спасибі, нячечку за вечерю — говорила Марька й сіла під стіг вечеряти.

— А тих супостатів з двора ще не було?— спитала.

— Не було, та воно гірш — відповів Митро і сів на камени побіля стога й пахкав свою вишнівку.

Васька дивився на це і зразу придумав спосіб, як зловити Марьку, як старий піде. Жалів тільки, що не взяв собі до помочі кого з гайдуків, бо вважав, що скорше впорався би. Проте постановив за всяку ціну таки вже тепер не випустити Марьки зо своїх рук. Вона ж сама дівка. Не має обороняя. А він чейже хлоп. І затирав руки.

* * *

Тимчасом на Сипкове гумно вїхав гурт гайдуків, що його провадив Сьліва. На гумні застали Митриху.

— Гей, ти стара, — гукнув Сьліва — чому своєї кралі до двора не післала і стиснувши кия острогами, підстрибнув до Митрихи та вдарив її нагаєм по голові. Митриха впала на землю і від нежданого удару обомліла. Сьліва зіскочив тоді з коня, слина поточилась йому з уст і він почав обкладати нагаєм обомлілу стару Митриху.

— Де та молода гадина, га? сховала її? Ти відьмо стара! Скажеш чи ні?! — І далі бив.

Але Митриха не могла нічого сказати, бо не чула гайдуцької лайки. Потонула в благородний сон, який простив її оглядати й переживати страшну каторгу над своїм безвинним тілом.

На цю кошмарну картину тупо глядїла гайдуцька зграя. Стояли тихо, бо не могли — не маючи на чім — своїм кайновим ділом, яке управляли та до якого звикли — розвіяти божевільні хмари дикого настрою, що зашалів на Сипковому гумні. Щойно тоді, як Сьліва крикнув: — Води на стару! — немов прокинулись зі сну. Пострибали з коней — одні по воду, а другі в хату та по обійстю шукати жертв.

На Митриху вилляли ведро води. Та вона не ворухнулася. Вилляли ще одно. Широка збирана спідниця з мережатими фарбітками намокла, розгладженими збирачками прилипла до худих Митришиних ніг, хустка зісунулась з голови, сплямлена кровю від ран, а намокле сиве волосся косминками всуміж з кривавими слезінками, як шнурочками на чолі, неначе на скляній шибці в дощеву пору поприлипчало до блідого помарщеного чола та виска. Лежала зігнута в двоє з відкиненою худощавою рукою на бік та з розстібнутою сорочкою, в якій під шиєю урвалася застібка.

На це все надійшов Митро. Побачивши біля тину стадо коней і вигуки на гумні, прискішив кроку. Коли був у воротах побачив опудалік на землі Митриху, а біля неї намоклу від води землю

Бережіться вогню!

У пятницю рано дня 5. VI. ц. р. згоріла в Пантній коло Горлиць хата Івана Гливи. Пожежа була нагальна. Люди, що збіглися, вирятували заледви дещо одіння, яке було в мешканні: цю частину будинку огорнув вогонь найпізніше. Решта все: вози, машина до молочення, млинок, господарське знаряддя, збіжжа, бульба, навіть дещо з худоби пропало в обіймах вогню. Вогонь так скоро обняв цілий будинок, що не було права ратувати. Люди зверенули всю увагу на сусідню хату, Василя Таргая, віддалену шість метрів від горіючої. На щастя не було вітру й не бракло охочих рук до праці, тому Таргая врятовано. Іван Глива лишився без даху над головою і без кусника хліба. Це безумовно велике нещастя, одначе воно повинно бути наукою для всіх, щоб не будували всего під одним дахом. А то наші ґазди звикли пхати все під одну стріху: стайню, стодолу, шпихлір, комору, возівню й комірку на дрова — мовляв — менше покрива винесе. А ось оскільки дорожче винесло: прийшов припадок і дослівно за одну годину пропала вся праця господаря та ще і його батька й діда. Тепер під свіжим вражінням нещастя, коли ще неодин має перед очима образ бушуючої пожежі захланного вогню, повинні пантняни конче здобутися на сикавку. Чомуж то в Устю можуть бути аж дві, в Ждині одну, а в нас ані одної? Може будемо чекати, аж за одним махом згорить кількадесять соломяних стріх? В інших селах чейже також кріза, а люди дали собі раду і справили те, що конечно потрібне. Впрочім на кризу не можна всего спихати; громада великий чоловік. В одності сила народу — треба тільки охоти.

—о—

„Народна Торговля
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило
купуйте й замовляйте в українській кооперативі
„ДОСТАВА“
у Львові, Ринок 43/I.
і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

та порожне ведро. Підбіг до неї і прикляк нувши на коліна, нахилився над мертвою.

— Прокляті ники — ревнув. У своїй уяві відтворив картину, що тут сталося.

Та не стямився, коли при ньому був уже Сьліва і з лайкою поклав на його спині нагай.

— Де твоя клята ящірка?

Та Митро це не була Митриха. Закипіла в ньому гірська лемківська кров, що жбурнулась до гортанки і вдарила до голови та поклала перед ним розлючене: або—або. Митро стиснув у корявій долоні свою сукату грабову кривулю і заки Сьліва стямився, вперезав його так тяжко по голові, що цей з вереском повалився на землю та заг красив землю кров'ю, що потекла з уст, ушей та носа А потім Митро уже не памятав, що робив. Його кривуля гатила по товстім тілі гайдука, розривала його гайдучий контуш та дерла своїми суками шкіру та мясо.

Потім знайшовся Митро посеред зграї гайдуків тих, що приїхали зі Сьлівою та тих, що ждали у ліщиновому гаї та рубав кривулею куди попало доти, доки зрадлива куля з пістолі не положила край його життю.

Гайдуки відсапнули. Але просякнуті чадом гострих вражінь та видом крови, метнулися за новими жертвами.

— Підпалити хату — кинув хтось. І розперезана юрба жадна відплати та знищення, кинулася на різні сторони обійстя.

Смеркало. На хаті блиснув вогняний язик, лизнув соломяну стріху та сховався, щоб десятками нових язиків плюнути на висушену довгою погодою солому. Потім затріскотіла стріха на клуні та хлівці та стирта ріща під тином. На гумні стало ясно як в полудне та жарко як у жнив'яний день. Ясність бігла ген почерез річку та золотила водяні баранчики в Ясельці, що незвиклі в цю пору до неї, втікали чим дуж у пітьму ночі.

З темряви почерез річку йшов Васька і ніс перекинуту через рамя знесилену пручанням Марьку. Її прочуняла ясність, вона підстрибнула на Васьковім рамені й божевільно крикнула:

— Рятуйте! — та обомліла. Васька, не знаючи причини пожежі, побіг важко сопучи до хутора. Увігнався на гумно й побачивши на землі мертвих Митра та Митриху та кількох гайдуків, пристанув, а потім завернув і залишивши за собою ворота, поклав обомлілу Марьку на мураву і глянув на неї. Приблідле личко красуні прилягло до темної муравы і в ясності вогню промінювало такою красою, що обезумлювала неситого, рудого, вістуватого „Гниду“. Він кинувся на золоте Марьчине личко і безчестив своїми мязистими, підложадними вустами знесилені вуста обомлілої. Ссав їх до безтями, відривався від них і знову заслинював піною ніжне жіноче тіло. А потім зареготався божевільно в темну зловіщу ніч:

— Ха, ха, ха! Тепер ти моя, моя голубко. Нічия більше. Уже не маєш обороніців, мене одного маєш! Ха, ха, ха! — І пригортав її до своїх нікчемних, гадиних прудей. А коли очуняна від шалу гайдуцька ватага вертала від приготованого собою пору, Васька забрав обомлілу дівчину і помчав на чолі ватаги до двора.

На згарищах лишились Митро й Митриха. Ніч хвилювала пластами твердого воздуха та холодила їх, просовтлючи жар пожежі з їх запечених облич.

А бори шуміли, шуміли... Пошумами благословили кров, що всякала в лемківську землю, скроплену рясним потом та несло різне благословення по бескидських горах. (Далі буде).

Мандруємо по рідних селах.

Українське село, Ростока Велика з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1818 році, віддалене від Криниці 8 кл., від Нового Санча 23 км. Про саме назвище села та його поселення не будемо писати, впрочім — від Попраду по Бистрицю скрізь Ростоки. Під сучасну пору Велика Ростока (у Сандеччині) числить 81 хат з 540 мешканцями українського греко-католицького обряду, та одну — далеко за селом замешкалу жидівську рідню. Порівнюючи число мешканців Ростоки, яка в 1781 році разом з Крижівкою начислювала всего 386 мешканців, не враховуємо окремо тих, що в 1831 році померли на пошесть-холеру, та й таких, що виїхали у світ шукати кращої долі — сьогодні число мешканців подвоїлося.

Це велике село тягнеться з півночі на південь, його долішний кінець доходить до шляху Новий Санч — Підкарпаття, а горішній кінчиться біля пригірків гори Яворини. Хати в селі розбудовані обабіч річки Каменици, котра бере свій початок з ростоцького верха Прислопа та котру на терені Ростоки посилюють своїми водичками потоки: Єдинаківський, Будзинівський, Гарасимів, Тарасівський, Долинський, Вовчків і Гудишин. Окремі части села: Шовтиство, Манчарівка, Єдинаківка, Будзинівка, Даньчаківка, Репелівка, Логазівка, Тарасівка й Гопеївка. З назвищ мешканців Великої Ростоки найчисленніші: Домбровський, (31 душ), Репела (28), Єдинак, Тарасевич (по 21 душ), Мерена, Шафран (по 18), Гопей, Вовчак (по 16), Ворона (15), Поливка (34), Логаза, Чупак (14), Симчак (13), Марчак, Амброз, Тарас (по 12), Вітяк (11), Маслей (10), інші: Гурей, Головяк, Кидонь, Бобак, Федорчак, Саламун, Лабовський, Губа, Фатула, Моцар, Кузмяк, Коляр, Буранич, Гамґаль, Масцюх, Руґала, Жук, Жовнірчик, Прокіпчак, Насіда, Щерба, Сова, Костишак, Сокира, Пеляк.

Назви поля, лісів і верхів з північної сторони села звуться: Млинарське, Громівки, Паленица, Убочи та Граничник; зо східньої: Фурманці, Шовтися Млака, Лази, Завигоном, Гущ, Путиська, Піджидівком, Пречиба, Долина, Яворів-верх, Єлина; зпівдня: Лазірка, Чертежик, Пасіка, Чербіж, Буковина і Присліп; від заходу: Ями Гопеївські, Логазівські, Корнутки, Хвіст, Горб, Острий Верх, Закрута, Астрябець, Долинки та За-Коляями.

(Далі буде). (н-к.)

Лицарство Пресвятої Богородиці. Ілюстрований місячник, призначений для поширення, почитання й набоженства Пресв. Діви Марії. Адреса Редакції і Адміністрації: Львів, Сикстуська 48. Передплата в краю виносить річно 1.20 зол., для загр. пів ам. дол. Поодиноке число коштує 10 сот. Ч. картотеки розрахункового переказу 233.

о. Осип Мартинків: ПОВНА СЛУЖБА БОЖА на 3 голоси. Видання Муз. Накл. „Торбан" у Львові, ул. св. Софії ч. 78. Ціна 3.50 зол.

Посеред тих „Служб Божих" на хор, що появляються в нас час-до-часу, ця „Повна Служба Божа" укладу о. Мартинківа, є одною з найкращих. Головною її прикметою є легкий уклад на 3 голоси (2 сопрани й альт або бас), так, що можна її вивчити там, де є тільки початкуючий хор. Вона зложена на церковно-народніх мотивах та всі вони загально відомі, хоч ріжнородно співаються. О. Мартинків мав на увазі справити деякі неточности в нашому церковному співі й це йому в оцій праці вповні вдалося. Тому саме ця Служба Божа повинна найти широке розповсюднення головно ж на Лемківщині, де, нема багато зорганізованих хорів, але всежтаки церковний спів не йде в забуття. А звісна річ, що гармонійний спів в церкві, дуже підносить наше Богослуження. Службу Божу о. Мартинківа, можна вчити також у вселюдних школах.

Федір Заревич: Хлопська дитина, повість, Львів 1937.

Б. Грінченко: Ясні зорі, драма в пятьох діях, Львів 1937.

В. А.: Про соціялізм та комунізм, Львів 1936.

В. Колпачкевич: Золото, оповідання про звірів і людей; всі чотирі книжки видання В-ва „Батьківщини", Львів, Чарнецького 8.

„Наша Батьківщина", журал, присвячений краєзнавству й туристиці. І. Рік, чч. 7 і 8, липень-серпень 1937. Стор. 153. 176. В числі 14 ілюстрацій. Ціна 75 гр.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко", Львів, ул. Новий Світ, 22.

„Сівач", місячник присвячений проповіди і катехизі. Ч. 7-8 (12-12). Рк II. Липень-серпень 1937. Стор. 193-240.

Місіонар Пресвятого Ісусового Серця Ч. 7. Липень 1937. Річник XI.

„Популярно - наукові реферати" (на правах рукопису) ч. 21. Аграрне (земельне) питання. Ч. 22. 20-ліття української національної революції (1917-1937). Ч. 23. Жінка-мати й нація. (Слово на „День Матері". Ч. 24. Маркіян Шашкевич — Пробудитель Галицької Землі. Ч. 25. Відродження Української Збройної Сили (В роковини скликання І. Українського Військового Зїзду 18-21 травня 1917 р.) Ч. 26. Література і її роди. Двотижневик. Видає В-во „Батьківщина". Ціна окремого реферату —.30 гр.

За 5 злотих будете мати книжку п. н. ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ, Ю. Тарновича, УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ, І. Бутери, та СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ. — Замовляти у Видавництві: **„НАШ ЛЕМКО", Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**

М-р Микола Топольницький: Торговля, її суть, значіння й організація, Львів 1937 (ч. червень, Бібліотека „Народньої Справи" — „Рідне слово" стор. 32). Поручаємо цю доцільну та приступно писану книжечку всім, що цікавляться торгівлею та задумують стати купцями; багато цінних вказівок про всі роди торгівлі та які й де підприємства закладати і т. д. найде кожний, що купить собі цю книжечку.

Альказар, опис горожанської війни в Еспанії, Дешева Книжка ч. 13. ціна 20 гр. стор. 32. Адреса: „Дешева книжка" Львів, ул. Гродзіцких 1.

Чи Ви пробували вже

„ПРАЖІНЬ"

Якщо ні —

то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!

Вирабляє кооп. фабрика домішок до кави

„Суспільний Промисл"

Львів — Богданівка ч. 30.

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ

Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми

„SEROVAC"

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Телефон 201-07.

Поучення висилається на бажання.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

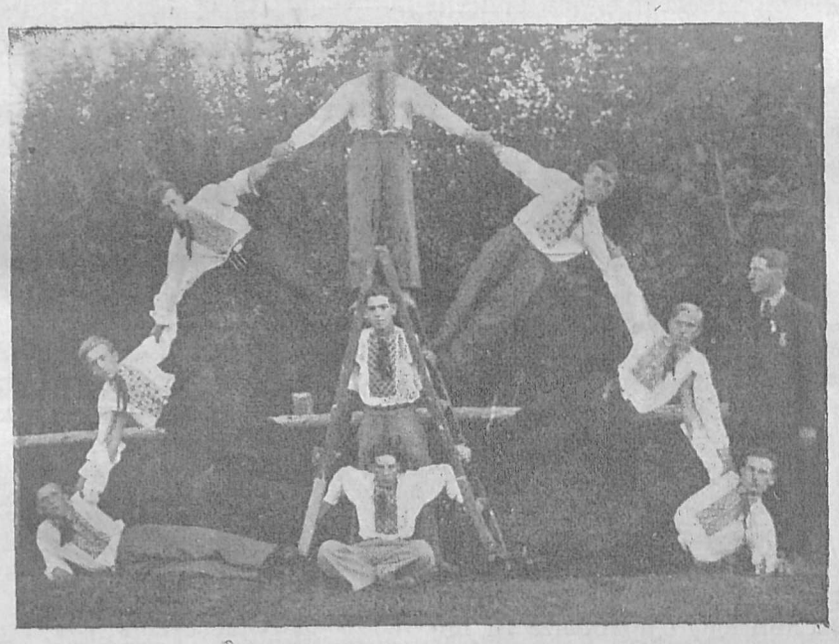
Наш Лемко

РІК IV. Ч. 16 (88)

Львів, 15-го серпня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

У здоровому тілі — здорова душа.

Руханково-спортове Т-во „Сокіл" у Володжі, при вправах.

День матері у Вороблику.

Заходами провідниці Дит. Садка М. Терефенко та Комітету Опіки над Д. С. влаштовано в неділю 25. липня ц. р. на площі при домівці Кр. „Сільський Господар" — День Матері.

Програма складалася з слід. точок: Вступний реферат, дитячі деклямації й співи, пописові танки й вправи дітей зі Садка та дорасту, на закінчення вистава „Козацькі діти".

Слід підкреслити, що це перша імпреза з нагоди Дня Матері дбайливо опрацьована Марійкою Терефенко. На присутніх ця програма зробила велике враження, всі були зворушені, дехто не міг здержати напливаючих до очей сльоз.

Публика дописала хоч перешкодив дощик; жаль тільки, що знайшлося вдруге стільки несвідомих і безсормних людей, котрі ізза плотів дивилися (як вовк до бабиного города), шкодуючи 15 сотиків на таку благородну ціль, як удержання Дитячого Садка! (до Дит. Садка ходить 46 дітей). Хочемо вірити, що за місяць, на закінченні Садка — таких диких глядачів не буде.

—o—

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що

найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК"

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок" вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок"? — Кошт малий, бо всего 2 зл. виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 гр.)

„Дзвіночок", Львів, Коцюшка 1 а

Подяка.

Виділ читальні „Просвіта" в Костевій, повіт Перемишль, складає нашій Еміґрації за морем, особливо громадянинові Йосифові Шпакові вислови найглибшої та найщирішої подяки за їх щирі жертви, котрі вже два рази прислали, а то перший раз 25 зол. 25 ґр., а другий раз 62 зл. 80 ґр. Йосиф Шпак, котрий для читальні не лиш гроші, але й душу давби. Нехай Господь Бог сторицею Вам нагородить та дасть Вам сили духа, доброго здоровля й довгого життя. Дбайте за „Просвіту", бо це наш одинокий скарб. Помагай Вам Боже ще повернути на рідну землю!

За Виділ читальні „Просвіта" в Костевій:

Володимир Кашицький, голова.

—o—

За 5 злотих будете мати книжку п. н. **ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ**, Ю. Тарновича, **УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ**, І. Буґери, та **СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ. — Замовляти у Видавництві: „НАШ ЛЕМКО", Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**

До чого москвофіли ведуть народ.

НЕ СЛУХАЙТЕ МОСКВОФІЛЬСЬКИХ ПІДШЕПТІВ.

Цього року минає десять літ від часу, коли то москвофіли, перетягаючи багато наших лемківських сіл на російське православіє, стали орґанізувати напади збаламученого аґітацією населення на гр.-кат церкви і приходства на Лемківщині. Описувати всі ці подвиги москвофілів в одній статті було б і за довго й неможливо. Згадаємо тут лише про **два такі наїзди в Тилявій,** де то москвофільські провідники виказали прямо на 100% усю свою „місійну“ зрілість і талант на Лемківщині.

Дня 3. липня 1927 р. поїхав тодішній гр.-кат. парох, Всеч. о. Іван Шкільник, до дочерної церкви в Терстяній відправити Богослуження. Тимчасом москвофільські провідники в Тилявій зорганізували й перепровадили **насильне отворення місцевої, гр.-кат. церкви** В тій цілі підмовлені ними люди увійшли драбиною через отвір у вежі до нутра й тут через хори зійшли до церкви. З черги, відсунувши риглі, відчинили внутрішні двері, а відтак, відшрубувавши ковальську штабу, отворили й перші, входові, церковні двері. На кладовищі чекала вже церковна, православна процесія з людьми і з батюшкою, о. М. І., на чолі, **котрі сейчас увійшли тепер до церкви тут відправили своє Богослуження.** Після відправи оставили церкву отворену.

Відтак дня 4. липня 1927 р. зорґанізували з черги москвофільські провідники **наїзд на гр.-кат. приходство в Тилявій.** Між 7-ою а 8-ою годиною рано, коли то ще діти спали, о. І. Шкільник побачив, що **велика юрба людей** зближається до приходства. Не предчуваючи нічого злого, вийшов він їм сейчас на стрічу, та спитав, чого собі бажають. На це товпа, в страшнім вереску загуділа: „Оддай ключі!... Забирайся попе!... Чом замикаш перед нами церков?!“ і т. д. Під сильним напором напасників парох почав уступати. Згодом товпа ще з більшим розгоном натиснула на нього і парох заточився до сіней. Хотів замкнути входові двері, але було вже запізно... Напасники напирали... Парох подався до кухні й тут вспів ще якось замкнути за собою двері.

В тім часі прийшов, а радше прибіг якраз на приходство п. П. Ч., тодішній комендант станиці державної поліції в Барвінку. Цей, протиснувшись через товпу до середини став відважно боронити одних дверей від спальної кімнати підчас коли парох боронив других дверей перед напасниками. Одначе ці останні — мимо приходу коменданта — не дали за виграну. **Припустили сильний наступ до дверей котрих боронив комендант,** а котрі вони після одногодинного штурмування, розбивання і підважування джаґанами, попсування замки, таки виважили і вдерлися до середини останньої, ще не занятої кімнати. **Парох — враз зріднею, — котра стала плакати, — знайшовся нагло в небезпеці утрати життя!...**

Тоді дружина пароха вручила **церковні ключі** присутному там студентові прав, п. Ілії Шкільникові а цей передав їх комендантові поліції. Одначе товпа тим не вдоволилася, але зажадала ключів для себе. Рівночасно зачала вдиратися щораз глибше та **відсувати й виносити домашні предмети з кімнати.** Тоді комендант віддав ключі одній особі, іменем М. М. з Тилявої. Та однак напасники і тим не вдоволилися, але стали під адресою пароха кликати: **„Маєш забратися до 24 годин!...“**, а другі з дороги кричали: **„Бий, вишмарь!...“** Колиж комендант приобіцяв їм, що „ксендз“ виїде, тоді напасники відступили — після півторагодинної облоги — від приходства. Одначе за хвилю знова прийшли і **домагалися метрик.** Комендант зажадав тоді категорично від батюшки, щоб успокоїв нарід. І щойно тоді, коли цей останній заявив, що не хоче метрик, юрба, підпомагана також в міжчасі напасниками з Терстяної, стала розходитися. Остаточно кінець подіям, які знайшли свій епільог в судовім процесі в Яслі, зробила завізвана комендантом на поміч, державна поліція.

В десятиліття тих сумних, москвофілами викликаних подій **настрій в Тилявій до непізнання змінився.** Коли тепер Тилявянам згадати про цей оригінальний наїзд на приходство, то вони самі дивуються й обурюються на те, що своїм москвофільським провідникам далися тоді намовити до участи в ньому. **Самі жалують того й кажуть, що цього не треба було** А є це лише фрагмент тих подій, котрі з вини москвофілів розвивалися тоді на Лемківщині, не тільки в самій Тилявів, або й у Терстяній..

Терпіли отже тоді наші українські священики на Лемківщині за **католицьку і національну справу!..** І то терпіли дуже багато!... Тимчасом о. „Медвецкій“ сидів собі тоді преспокійно і превигідно в Станиславові, та рівся погідним теплом свойого зичливого, українського окруження... **А тепер прийшов до нас, щоб гірка чаша тих терпінь доповнилася і перелялася!...**

Гриць Підгірський.

—o—

Ванівка коло Коросна

На основуючих зборах Народнього Дому, який мають намір тутешні люди будувати ще в цьому році, були присутні такі москвофільські „дуби“ Короснянської округи, як Возняк з Коросна, Борна зі сином аж з Вороблика. Тому на зборах аж пінилися „просвітителі“ захвалюючи большевицькі блага зі Збручем; обіцювали очевидно такі запровадити у Ванівці. Одначе не вдасться, бо люди (славно!) не вірять їм тому, що такі поряки Ванівчани мали вже тоді, як сельроби верховодили в селі. Цікаве теж, що один з тих сельробів бувший кандидат на сельроб. посла) є тепер предсідником читальні Качковського... Про господина Возняка буде іншим разом, якто він давав злотого на гр. кат. церкву в Полянах.

Тільки працею й розумною ощадністю доходять одиниці й народи до добробуту. Тому ощаджуйте та пересилайте заощаджені гроші до

Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, ул. Руська ч. 20.

З успіхів нашої молоді.

Український журнал молоді „На Сліді” помістив статтю, яку в цілости подаємо:

„Українська молодь розкинена долею по широкому світі чимраз то частіше вибивається на поверхню життя, добуває собі імя і приносить славу свойому Народові.

Відомо, як дуже популярним є в Америці летунське моделярство. Між молоддю числить воно сотки тисяч прихильників, майбутніх конструкторів та винахідників у летунстві. І очевидно відбуваються там щорічні змагання молодих летунів-конструкторів так за мистецтво поодиноких стейтів, як і цілої держави.

І ось у місті Детройт живе молодий українець, Галичанин з Лемківщини, Михайло Роль. Його дідо живе ще в краю, але він народився і виховався вже в Злучених Державах Північної Америки, куди еміґрували його батьки.

Михайло Роль має сьогодня 20 років, але вже від літ його імя широко відоме у кругах американських летунсько-моделярських конструкторів. За ним вже велика скількість гарних побід у змаганнях, а від минулого року держить він титул мистця Детройту. Брав теж вже участь у народніх (державних) змаганнях.

Тепер знова зближаються мистецтва так Детройту, як і ці народні. З того приводу часопис „Детройт Сандей Тайм” оголосив велику статтю. Він містить знимку Михайла Роля при праці над новим моделем літака у своїй гарній робітні, з підписом: „Детройтський мистець — Михайло Роль готується до боротьби за честь летунського клюбу Детройт Уенг” на всенародніх летунських змаганнях. Ось він будує модель літака, що братиме участь в змаганнях юніорів в червні ц. р. Побідника в цих змаганнях чекає велика слава”. ,

А у тексті статті пишеться м. ін : „Репрезентантом Детройту у юніорських змаганнях є Михайло Роль, 20-літній юнак. Він покінчив Фордову промислову школу з дипльомом варстатового рисівника і тепер працює в технольоґічнім інституті Едісона.

Михайло Роль займається летунським моделярством від 1922 року. Він виграв вісім мистецтв летунських моделів і брав участь у національних змаганнях в минулому році в Вашинґтоні. Він має повну скриню моделів та відзнак.

Має він уладжений вповні варстат до монтування моделів у пивниці дому свойого батька. Там перебуває він увесь свій вільний час. Усе потрібне до своїх літаків робить він сам. Він каже: „Я маю тверду надію, що мій літак виконає своє завдання як найкраще”.

Ролеві приятелі звуть його „Мік” і є повні захоплення для молодого конструктора моделів”.

Так пише репортер про нашого юнака.

А дальше описує, як виглядатимуть змагання. Мистець одержить 2.500 долярів, дальші нагороди — 250 долярів, подорож до Европи та довкруги Спол. Держав. Вкінці подає час та програму змагань.

І. Ш. Лукавиченко.

Файка.

— Аби тебе сім пар чортів раз по раз лопнуло, ти дідьче насіння! За моє здоровля, життя й доленьку гіркую! Як мав я 22 роки, коли при асентирунку до війська мене не взяли, купив мені Максим Гірнячин на Кальварії файку й казав, що то файка штудерна, бо хто з неї курить, тому тютюн шкодити не буде. Он така собі файка, з якогось твердого дерева, бо скільки я з неї викурив, ще не спалилася. Крива як кульбака. Хлопці з читальні кажуть, що я в зубах тримаю жидівський параґраф. Айно! Така закручена була моя файка. І на біду купив мені Максим ту файку. Колись за Австрії було ще яко тако. Курив тютюн. На війні теж курив тютюн, хоча вже змішаний з хмелем, але курив! Тепер, братіки мої любезні, сталося щось страшного і про це хочу вам розказати. А всему винна файка!

Сплюнув досадно старий Голик і далі зачав оповідати цікаву історію про свою файку, або радше якого лиха вона йому накоїла. Старі й молоді сусіди посідали на призьбі біля хати, зацікавлені слухали оповідання старого дзвонаря Голика.

— Якась нечиста сила засіяла кілька зернят бакуну в мойому городі під плотом. Вірте мені, я вже старий і не мало світа бачив, але бакуну, як він росте, я ще не бачив. Он, там, під тим плотом росло собі якесь хабаззя та на жовто квитло, з листям як лопух!

Одного дня зявився в селі панок в рогатій шапці, станув коло мойого плота й щось пише. Потім підходить до мене й питається, чи я тут господар? Я потакнув, а він тиць мені папір під ніс і каже підписатися. Питаю його: на що? А він каже, що нічого страшного, бо він списує, в кого таке зілля росте. Я повірив як порядному та підписався. Аж нараз за кілька днів приходить карний наказ на 100 злотих за „нелеґальну управу тютюну“.

А щоб тя покрутило! Та звідки я мав знати, що це тютюн? Я не вчений! Не було тютюну, то я курив дубове й горіхове листя, а тютюну не сіяв, бо не знав як його сіяти! Писав до міста, до уряду скарбового, до старостівства, до всіх і просив. Казали внести одволане. Пішов я до адвоката Фінкельштайна, за одволання заплатив десять злотих. Пішла теличка! Заніс одволане і жду... Незадовго війт приносить папір, щоб я до скарбового уряду за стемплі заплатив 36 зл. 36 гр., бо інакше з одволання нічого не буде і ще до того кару заплачу. Раджуся старої, що робити та врадили ми продати останню корову, котра тільки нас живила. Продали і взяли за ню 48 зл., бо була вже стара. Заплатив за стемплі і знов жду. По кількох тижнях взивають мене знову до протоколу. При протоколі я відпекувався всього, але вони казали, що то неправда, бо адвокат в одволанню виразно написав, що ніби той тютюн я посіяв на пробу. Взяв я палицю в руку, закурив ту кривеньку файку й пошкандибав до хати.

Хай діється воля Божа — думаю собі! Ще були якісь упімнення, візвання, кари, але я собі з них нічого не робив... аж одного дня зїзджає коморник і списує мій маєток! Один і пів морґа поля продали на ліцитації коршмареві, а тепер, як бачите, живу з дзвінниці. Стара моя, хай земля її буде пером, зажурилася та вмерла. Тоді я взяв свою криву файку і справив їй похорон. Ген на горбочку на Боцьках закопав її та каменем приложив! — так скінчив старий Голик своє оповідання про файку.

— Знаєте що, дідусю? Завтра задзвоните „на смерть“ і нашим файкам! Поховаємо їх біля вашої! — сказали гуртом присутні.

— Чи не казав я, що мене Бог покарав для перестороги другим?

— Тепер коло нас не згинете, дідусю! Що мало йти на тютюн, це піде для вас!

Новинки

За жидівську й московську справу. До села Мацина, Горлицького повіту на Лемківщині прийшло повідомлення, що якийсь Крет з цього села згинув на еспан. фронті. Був знову один студентина, який вчився в Бельґії „на пана", а тепер служить в Еспанії червоній голоті й пише, що добре платять та ще других намовляє в листах, щоби не один наш „Іван без роду" їхав там. Ось так за гроші продає свою кров і свою душу за чужу справу.. Доки в нас будуть отакі „Івани без роду" й без чести, дотоди ми будемо рабами.

Втопилося 100.000 кґ. цукру. Підчас перевожування цукру з Данціґу до Ґдині буря перевернула малий торговельний корабель. Цілий транспорт цукру понад 100.000 кґ. втопився в морю.

Втеча вязнів. З тюрми в Ряшеві втікло 11 вязнів. Вони виломили крати та дісталися на вулиці міста. Тут очевидно не могли „спацерувати" в тюремних одягах, тому зараз вломилися до склепу з убраннями й змінили одежу. Поліції вдалося дотепер тільки 2-ох зловити.

Наші робітники у Белзчині. Як у минулому так теж і в цьому році приїхали на жнива до дворів у Белзчині наші люди на жнива. Покищо до двора в Будинині приїхало 42 особи з сяніцького повіту з сіл: Щавне, Рипедь, Полонна; до двора в Жнятині з того-ж повіту з сіл: Должиця, Явірник, Радошиці — разом 59 осіб. Умовини праці є дуже тяжкі. Косять за 24-ий сніп — до того пан із зарібку потручує ще й кошти дороги в обі сторони. Працюють на полі від сходу сонця до пізного сумерку. На день прохарчування дістають пів літри молока, 1 кґ. хліба, 3 дкґ. солонини і 35 дкґ. муки. Цьому нечуваному використовуванню дворами людської робочої сили врешті повинно бути край! А справою тією повинно зайнятись Т-во „Сільський Господар". Так, як і тамтого року, так теж і в цьому філія „Просвіти" в Белзі звернула увагу Виділам читалень, щоб вони, використовуючи неділі, вели між робітниками з Лемківщини освідомлюючу працю. Поміж них роздано безплатно книжки й часопис „Наш Лемко".

Скільки маємо кооператив. На недавно відбутих Загальних Зборах Ревізійного Союзу Українських Кооператив подано звідомлення, що з днем 15. квітня 1937 р. Р. С. У. К. обеднував 3194 кооператив, себто стільки, що в 1934 р. перед появою нового кооперативного закону. Той закон обмежив діяльність РСУК до території трьох східньо-галицьких воєвідств і зменшив число союзних кооператив до 2941. Число членів з кінцем грудня 1936 р. було 536.508 (в тім жінок є 83.931) і зросло наа 44.439 (19%) в порівнанні з минулим роком. Товарових кооператив було 2.394. Їх торги досягли суми 89.806.628 зл. і збільшені проти попереднього року на 8,200.739 зл., себто 9%. Зпоміж кооператив І. ступня тільки сільські виказують зріст торгів. Зате міські споживчі зменшилися на 9,2%.

Не вільно нам забувати,
що всілякі ЦУКЕРКИ
ШОКОЛЯДИ
Й СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво української фабрики
„ФОРТУНА НОВА"

Ще раз пригадуємо про стемплювання запальничок. З днем 1. липня ц. р. зачали в касах скарбових урядів у цілій Польщі стемплювання запальничок. До дня 31. вересня ц. р. всі запальнички мусять бути остемпльовані. Після того речинця неостемпльовані запальнички будуть конфісковані, а власники їх карані. Кожна особа може остемплювати тільки одну запальничку і то до власного вжитку. Остемплювання кишенкової запальнички коштує 1 зл., стінної і столової 3 зл., золотої або срібної 5 зл.

Концерт на дохід українського музею в Америці. Українська громада у Філядельфії уладила 21. III. ц. р. концерт у честь епископа Константина Богачевського, який вже 13 років перебуває в Америці. Дохід з концерту призначено на перший Український Музей при Вищій Школі у Стемфорді тому, що цей рік єп. Константин призначив роком Рідної Школи і Музею. Програму концерту виповнили хорові продукції катедрального хору і хору Сиротинця, продукції орхестри проф. П. Дубаса, сольоспів п. М. Горошка, квартет на фортепяні, деклямації і святочний реферат, що його виголосив др В. Драґан. По концерті приявні разом з еп. Константином зійшли до долішньої салі на вечеру. При милій гутірці вечера затягнулася до пізної ночі. Преосв. Константин виголосив промову про значіння культури для нації. Крім того складали привіти визначні громадяни і представники орґанізацій. Чистий прихід у сумі 290.67 дол. передано на руки еп. Константина на Український Музей у Стемфорді.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко", Львів, ул. Новий Світ, 22.

Домагання рільничих орґанізацій. У звязку з цьогорічною сушею, та з причини цього трудного положення на селі, відбуваються ріжні наради польських селян, на яких висувають слідуючі домагання: 1) уділення спец. пільгового кредиту, для малоземельних безповоротної запомоги; 2) усталення державою сталої ціни на збіжжа та худобу, обниження та держання на сталому поземі промислових виробів; 3) більших податкових пільг з розложенням податків за цей рік на 2 або 3 роки; 4) здержання платности всяких рат, зобовязань, що випливають з віддовженевих укладів і розложення цьогорічних рат на дальші три роки; 5) здержання всяких екзекуцій супроти малоземельних.

Для вигоди мешканців сіл міністерство пошт і телеґрафів поширило обсяг діяльности сільських листоношів. Крім звичайних і поручених посилок, продажі значків, листового паперу й векслів, листоноші будуть доручувати також харчеві пачки до ваги 1 кґ.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило
купуйте й замовляйте в українській кооперативі
„ДОСТАВА"
у Львові, Ринок 43/I.
і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ІДЕЙНІ ГРОМАДЯНИ.

На хрестинах у громадянина Василя Михаляка в Гладишеві зібрав громадянин Михайло Мовчан на „Рідну Школу" 10 зл. та 4.75 зл. на пресовий фонд „Нашого Лемка".

За цей княжий дар складає наше рідне Товариство „Рідна Школа" у Львові всім нашим Братам у Гладишеві, якнайщирішу подяку, зокрема „Наш Лемко" бажає від серця всім своїм Читачам, Прихильникам і Жертводавцям у Гладишеві всего найкращого. Боже заплать!

Подвійне обличчя Криниці.

Криниця-живець, хоч лежить на Лемківщині, затратила наш питомий характер. Все тут чуже. Лікуванців в місяці липні нараховує до 7 тисяч. Заступлені всі области. Польщі, але є гості і з заграниці. Чути мову польську, німецьку, чеську, навіть французьку і, очевидно, жидівську, хоч подавляюча більшість жидів говорить по-польськи. Зате української майже не чути. По-перше: лікуванців-українців дуже тут мало, а й ті не всі говорять своєю мовою. По-друге: тамошні мешканці, як приміром різні робітники, посланці, портієри, говорять по-польськи ради хліба. Властиве тавро витискають на Криниці жиди. Скрізь їх тут повно: при водах, купелях, врешті всі лавки в парку окуповані виключно ними. Голосний і влізливий народ.

Всі пансіони та віллі заповнені, а є їх около 400. Ціни кімнат від 2—8 зл., з удержанням — від 5—17 зл. денно. До найбільших пансіонів належать: „Львівруд" — власність З. У. С. Заведення Суспільних Обезпечень), „Дом офіцерскі", „Дім Учителів", „Дім Урядників" і роскішний пансіон - готель „Патрія" власність Яна Кепури. Купелі парові й боровина — по 3—6 зл. Як бачимо, не кожний з нас може собі на Криницю дозволити. Води до пиття: ;;Зубер", „Ян", ;;Головний"; „Слотвинка", „Юзеф"; ;;Кароль" і „Боцянувка". Розривки: театр, кіно, двічі денно концерт симфонічної орхести на парковій площі, дансінги й прогульки. Є де подіти гроші.

А тепер гляньмо на лемківську Криницю — село. В день празника Петра й Павла зайшов я на відпуст у Криниці — село. Церква мурована й досить велика. Зате внутрі якась така непривітна. На престолі штучні квіти, коругви без окрас - лент. Це вплив о. Медвецкого, котрий удостоїв храм своєю присутністю. Його вітала процесія, був шпалір і тріюмфальна брама з написом (трьох колірним) „Витай нам Владика". Співав хор, дуже слабонький, бо чимало чужинців заходить до церкви і слухає нашої відправи. Хтось рішучо повинен подбати про репрезентативний вигляд як церкви, так і про відповідно зорганізований хор і обстановку.

Посходились лемки з дооколичних сіл. Одні називають себе „русняками", другі — українцями — головно ті молодші. З розмови з ними виходило, що перед виділенням Лемківщини із перем. дієцезії було накше. По церквах на престолах були вишивані обруси, на коругвах гарні жовто-блактні ленти. Тепер, на приказ о. Медвецкого все те усунули. Люди нарікають на т. з. лемківський буквар, незрозумілий для народу. Більшість домагається живої української мови. На перешкоді таки свої доморослі „рускі", які форсують цей буквар. Біля церкви продавали медалики М. Божої на жовто-блакитних стяжочках і люди масово їх купували. За церквою, на дорозі, повно ярмарочних буд з різним крамом, усяка дрань. Продавці — самі жиди.

Проти церкви читальня ім. Качковського. Обдрапаний, брудний будинок, стоїть мов на „курячій лапці". В сінях столик заложений якимись книжками. Заходжу туди з цікавости. Якихось двоє „панків" сидить при тім столику й оферують мені друковані язичієм збірники колядок і молитвенники зперед... 1890 року.

До того хотять мені ще продати триколірові російські відзнаки - кокарди й медалики зі „зїзду талергофців". Ось чим торгують „свої", — тому не дивота, що біля них пусто. Так і видно, що лемко не дуже квапиться до такої читальні. (Тут варта запримітити, що припадково під одною будкою надибав я наші молитвенники, писані українською мовою й апробовані перем. епископом. Ці видання мали тут очевидно успіх). В селі ні кооперативи, ні іншої якоїсь своєї крамниці. Це тут жидівський монополь. Жиди заробили на празнику великі тисячі а „русскі" патріоти пхають людям „передпотові" книжки.

Криниця - живець це чужий острів серед корінного лемківського моря. Криниця - село ще протиставиться заливові, хоч до його винародовлення прикладають руки й чужинці й головно, свої запроданці. Тверда вдача й непохитність лемка, його природне тяготіння до української збірноти, жадоба живого українського слова такі великі, що дотепер якось відбиває цей подвійний наступ. Чи довго? — це залежатиме передовсім від помочі, що її лемко, зовсім зрештою слушно, чекає від свойого щасливішого брата. І таку поміч мусимо йому якнайскорше дати.

О. Мікула.

—o—

найвибагливіщу господиню вдоволяє
МИЛО
ЦЕНТРОСОЮЗУ

Українська греко-катол. церква в Маластові.

Чи Ви пробували вже
„ПРАЖІНЬ"
Якщо ні —
то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!
Вирабляє кооп. фабрика домішок до кави
„Суспільний Промисл"
Львів — Богданівка ч. 30.

Мандруймо по рідних селах.

(Дальше про Велику Ростоку)

Точніші вісти про початки села Великої Ростоки находяться у візитаційному протоколі Перемиського українського Епископа, Максиміліяна Рила, який в 1781 р. звізитував тодішну ростоцьку цекрву св. Димитрія. В тім протоколі Еп. Рило наказує, росточанам, будувати нову церкву, бо візитувана, деревляна, побудована в непамятних часах, від своєї старости і вогкости грозить упадком. Якщо числити існування тої, невідомого віку, ростоцької церкви тільки на 250 літ, від тої візітації, то Розтока існувала вже в 1500 р. або ще скорше. В дійсности Ростока мусіла повстати ще перед 1345 роком, бо з того року вже маємо згадку про існування Ростоки. Теперішню таксамо деревляну і св. Димитрія церкву побудовано на іншому місці в 38 літ по візітації Еп. Рила, т. є в 1819 р. Будова й вигляд теперішньої ростоцької церкви є, по тихже візітаційних записках, зовсім подібна до тамтої старої.

З інших, написаних про Ростоку, грамот довідуємося, що Андрій Олюцький, ростоцький парох за дозволом власника Навоєвої а грабійого на Вишнину Станислава Любомирського, купує, в 1636 р. для ростоцької парохії за 100 тодішних золотих „Павлівську рілю".

Опісля його наступник Яків Олюцький вносить до грабього Йосифа Любомирського, просьби на затвердження купна тої рілі та набутих привілеїв і грабя Йосиф, окремою грамотою, затверджує йому набуті привілеї. Між іншим дозволяє йому виробляти горілку.

У Ростоці були дві коршми, одна на шовдистві а друга над селом на „Бялій" (назва надана властителями коршми).

Під таким магнацьким омофором мусіли проживати тодшіні ростоцчани.

Проживали та гомін Хмельницького, який відбився об лемківські гори, не забув заглянути і до Ростоки.

Її вибрали собі на зимівлю ті з дооколичніх сіл, лемки, котрі на зов Хмельницького, підняли проти магнатів і жидів „зрушку".

Підчас тої зимівлі напали на них несподівано, мабуть на донос якогось Юди, магнацькі війська і вони мусіли втікати на Угорщину.

В 1936 р. мешканець Ростоки, Семен Жовнірчик, приготовляючи місце під садок, докопався на грубокости одного устра двадцять центиметрів в землі до якихось кісток. Порпаючи в них видобув кілька більших костей і якусь стародавню шаблюку, котра при видобуванні з землі, розлетілася на кавалки. Він, мабудь, якраз натрапив на гріб з часів тої зимівлі. Невідомо тільки, яку збрую та чиї кости порушив він з вічного спочинку? — По знесенні паньщини росточани почали, повоювали, від паньщизняної неволі опамятуватися та їх духа ще довго-довго, бо майже до світової війни вбивали обі коршми. (Далі буде). **ак).**

Грушка або через бавський нерозум.

(Лемківським говором).

Засадив єй до землі, гин на горбочку, іщи Гаврилів дідо, тай лишив — як то гварят — на Божу опіку.

То й нич дивного, же до так лишеної сироти в зимі запинали свої зуби заяці, але же била суха як сухітник, то втікали геть од неї. Зато в літі як ся розкудерявіла — мучили єй кози й корови.

Лем єдна земличка не жалувала своїй вихованиці покормів.

Лем ся розконаріла над земльом, лем зачала родити грушечки, лем одквитне, ле ся на ній дакий овочик завяже — ага — чи то в день, чи то в ночи, не лем дітиска але і старши — шпурляють до ней кирмачу, товчуть остирями як даки татари, покля доєдну грушечку з ней не обалять.

Правда, покля був єй газда дома, то як міг так тоту шаранчу від ней одганяв, але, як го біда вигнала зо свого кута до світа, глядати хліба, а його дітиска тіж розишлися гев, ту, нету, одговди кождий сусід виробляв собі до ней претенсії, кождий ся до неї присвоював.

Не єдну юж вона, виділа, й пережила на свою віку, але такого як гнеска то іщи, направду, не виділа, ни не чула

Юж з пів годинки буде, як Євка Підпалена на ню, аж до самого вершечка, і хамрала грушки за пазухи, а неодовга потім, мусіла Євку взіркнути єй сусідка Єфроска Напалена, бо вилетіла тіж під грушку й до Євки:

— Ти... поштос там вишла? Зиход з грушки! А Євка: — Зний мя... гев! Така твоя грушка як і моя!

—Ти... зиходиш з грушки чи ні?

— Поцілуй мя... гев! Розкаж мі! — сипала сой як з рукавів.

Єфроска переконалася, же Євку таким з грушки не рушит, тоди назбирала собі ріжного калідру каміня, підишла вище, на горбок, жеби бив ліпший диштанц й альов — обстрилювати Євку, на грушці, шнарпелями. І, видочно, котрисий мусів Євку шарпнути по ребрах, бо до гвалту почала з грушки, на землю, зиходити.

В тим часі — напевно — дітиска донесли Євкіному Павлови, што ся на грушці діє й він скочив своїй жоні на поміч. Кой нона борзіцько втекла дохиж й аж в лісі дали сой обі баби духа при соснянках. Єфроска достементно стала Євку, аж до кирви.

Пішли в процеси; Євка заскаржила за побитя Єфроску, а сеся нону за образу. Панове мецияти — Іцикштайн і Ляйбеншпіц — поробили гарди скарги. Три рази юж ставали сторони перед судом та за кождну разом справа зоставала відалена —.

Аж за четвертим разом, як зложило ся так, што обі сторони дістали свої процеси на єден день то хтовди закликали, на салю розправ. перше, процес Єфроски против Євки, іщи раз перепитали, як то било. Мецияти між своє зробили: Євку, за побитя Єфроски, на сім днів гарешту з завішиньом кари на три роки.

Так закликали зас процес Євки против Єфреси і по тих самих церемоніях засудив сонд Єфреску, за образу Євки — на сім днів гарешту з завішиньом кари на три роки.

А кошти процесів присудив понести кождий стороні сама собі свої, і видиганяв зо суду преч.

Не могли же предякуватися Господу Богу — престрашени присудом обі неприятельки — зато, же не трея їм іти, до буцигарні, тих сім днів покутувати, а оба їх хлопи, кождий з осібна, рахували кілько котрий котрому вказав.

Зас я питаю вас шитких: Хто тому шиткому винен?

Бесідуйте, як хочете, а я гварю, хибаль бабский нерозум. Лем бідна грушка нич не винна.

Тойсам.

Роман Антонович. 7)

Як говорив Бескид.

(Продовження).

Не будем, не будем овес косиц
Пойдзем на Чорштин жовтов шаблев косиц
Кракают гаврони в долині над нами
Пискають воробце не бойце ся, хлопце!

Було глибоке пообіддя. Килим широкий цергівської полонини, немов завішений двома кінцями до старих ялиць на краю ліса в горі, котився легко на долину й щезав на краю дебри. Зеленів усмішкою. Згибом під гору ледви помітним ходом підсувалась чорна отара овець, поперетикана білими острівцями тут і там. Як хмарина чистім небосклоні, відрізнялась вона від гірської зелені і так як оця хмарина на небі губить на своїй дорозі космики білі й на лазурі неба біжать нові рантушки, так і тут на поляні відривались менші чорні точки від отари і мережали краї отари.

Це паслися Юркові вівці. Три великі собаки-вівчарі сиділи з настороженими вухами і доглядали. Не гонили собою. Вівці паслися спокійно.

Під ялицею стояв, припертий до неї Юрко. Тримав свою сопілку в губах і грав такої, що за душу брала — сумної та дивився на долину. На Завадку, село на правому березі Яселка і ген під обрієм на Мшану. Понад молодий сосновик і гай з ліщини, дивився на отце сільце і бачив його як на долоні. Розсілась малими хатками попри вузьку доріжку, що бігла коло Церкви. Всі вони, ці хатки з продряглими від моху кришами, тулились мов сирітки бідні. Не чути було гомону в селі. Як би там не було людей.

Він був рано у Завадці. Така вона бідна, бідна видалась йому. Вона насправді була бідна, як всі лемківські села. Небілені давно присьби посоловіли. Зі страху немов. Зелені криші похилились. А люди там? Подерті свити, босі. Очі зармячені блистіли склисто й ховались під повіки, щоб не дивитись в очі. Бо встидно було. Замурзані пастушки за гусьми вганяли над потоком, а менші їх брати і сестри плакали. Бо матері й батьки по горах за малинами ходили, або у панський двір пішли там панщину відробляти.

І тепер, коли дивився на Завадку, бачив усе те, чог ніхто не зобачив би голим оком. Бачив тепер те, що бачив ранком. Його сопілка грала, плакала неначе, і він зітхнув. Глянув на сонце і груди його залебеділи:

— Ти, сонце Боже золоте, чому глядиш на нашу нужду? Чому за гори не майнеш?

Та сонце не відповідало. Здавалось захмарило усміхнене обличчя і бігло чим дуж до заходу на обрій.

А груди Юрка лебеділи далі:

— Її колись у нас небуло. Всі гори, дебри були наші. Не гори лиш, а рівнини по той бік гір. Оті самі, що бачив їх, як років з три тому назад з Фільком з Королика і Ваньом Семаневим із Тарнавки по вівці у Семигород ходили. А вони широкі ген, безкраї... А що тепер? У гори нас загнали. І бори, полнини відібрали, обідраними, босими лишили.

О, небеса широкі! Чому красуччесь ви тим, що в нас усе позабирали?...

Вівці зайшли під ліс у горі і пси збиралися їх завертати. Зчинилась метушня. Юрко оглянувся. Отара клубилась і розбігалась і знову збилась у громаду, заки не вспокоїлась. і вже скоріш як до гори котилась килимом у низ.

І Юрко далі при своїм співучім веретені снував нитки...

Завадка тихо оживала, почала дихати боязко передвечірнім гомоном. Побачив ті худі корівки і кози, що похиливши голови ішли в обори ночувати. З лісів вертали матері з повними кошелями ягід для пана. Де-де, люльки мов закурили, задимили стріхид имами, що клався ген понад хатами й вигукували тут і там. Початок вечора в селі ішов.

І небеса темніли. Лискуче сонце, немов налякане Юрковими болючими словами скоріш, скоріш йшло, щоб ближче до обрію, що біг почерез щовб закритим лісом.

Що робить Марока?... Юрко про Мароку тепер думав. Зявилась золотим сонцем в його уяві. Якраз тепер. Та люба Марока... Люба дорога... Ще більш дорога ставала йому вона, окутана вогнем страшної небезпеки, що розгорівся довкруги неї в останніх днях. Вогнем чужих і своїх. Як біла квітка уродлива, буйна у квітнику колихалась, а до неї простягався ліс нечистих рук.

Марока... сирітко моя...

аЖдні, рухливі очі Васьки. Вони добра не ворожили. Ще більше по вчорашньому погромі.

Смеркало. Сонце втікло за щовби і залишило небосхил без свого світлу. Збудився вітер, постриб ав і негодували пошумами старі ялиці, що він посмів поруйнувати благу гірську тишу та перешкодив слухати вечірніх гомонів села звідти з низу.

Запугутів пугач.

Юрко спертий до ялиці з сопілкою в устах прокинувся від мрій, що бігали кругом його й сідали вже по ньому всьому.

Пугу-у-у, пугу-у-у!...

Собаки забрехали. Поглянув на отару. Вона вже двічі заверталась і у низу над деброю була та неспокійно то розбривалась, то збивалася до гурту.

Собаки вже на добре розбрехались, скомліли неспокійно і жалібно почали вити.

Що сталося?... Невже?...

Юрко прочуняв, сховав за пояс свою сопілку. Солодкі мрії поховались по кущах, за смерековими стовбурами і боязко дивились, що буде далі...

Розглянувся. Там пригасав обрій і темнішало, а ген зпоза смерік, що прикривали щовб старої Цергови горіло небо. Хвилина, що — все дуж і дуж.

Пожежа червоніла.

Збіг до овець із вірними, старими вівчарами Бровком, Паном і Мицом, пустився заганяти їх до загороди.

Пожежа? В Дуклі де? Роги? Сипків хутір?

До загороди булоб лизько. Й коли вівці були вже за тином, лишив на сторожі своїх собак і майнув стежками під гору. Як доходив на вершок Цергови і глянув над деброю, одягнутою в зелений малинник, униз, побачив усе як на долоні:

В низу горів Сипків хутір.

Скипів. Не чув нічого. Ані чваркого гомону кінських копит, що котився гостинцем до Дуклі і відбивався від старої Цергови, ані гульні, яку учинив вітер. Поправив фузію на рамені, за поясом поправив ніж і деброю крізь малинник як стій пустився в низ.

(Далі буде).

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Зимниця (Зімниця — Зимниця), оселя на південній захід від міста Березова, між річкою Стобницею та Вислоком, відома вже в 1437 році.

Злоцьке, українське село, віддалене 3 км. від Мушини в Сандецькій Землі, з українською греко-католицькою церквою святого Димитрія, збудованою в 1873 році, відоме в XV. сторіччі.

Змигород, місто, віддалене 6 км. від Перегримки в Ясельській Окрузі. (Ширше буде окремо..

Зубрик, українське дочірне село парохії Жегестів, з українською греко-католицькою церквою святого Євангелиста Луки, збудованою в 1885 році; колись самостійна парохія. До Мушини 23 км. до Нового Санча 37 км.

Ізби, укрїнське село, віддалене 27 км. від Грибова, 58 км. від Горлиць; з українською греко-католицькою церквою святого Луки, збудованою в 1888 році; відоме в XV стріччі. Цікаві згадки про події в Ізбах описані в книжці Єроніма Анонїма „Шибеничний Верх" та окремі історичні згадки в праці Щ. Маровського під наголовком „Святек Божи й жице на нім", Ряшів 1871).

Івоничъ (Івоніч), лікувальна оселя на шляху між Римановом і Коросном, положена 410 метрів над рівнем моря; горяче джерело „Белкотка", копальні нафти, чотири бромово-йодові солянки; лікування ревматизму, золотухи (скрофульози), кривухи, склерози, туберкульози кісток і суглобів, пранців (сифіліс - люес), нервових, жіночих і деяких шкірних недуг. (Гляди: Ілюстрована історія Лемківщини, Львів 1936).

Іздебки, велике українське село, котрого долішній кінець має свій костел і населення при лат. обряду. В Іздебках українська греко-католицька церква Положення Риз Богородиці, збудована в 1660 році, відновлена в 1890 та 1928 році. До міста Березова 12 км., до залізниці в Диновї 18 км. На місці, де сьогодні стоїть костел, колись була церква; в 1593 році тодішня власниця Динівщини Вайовська перемінила греко - католицьку церкву на костел і перетягнула багато греко-католиків на римо-католицький обряд. Іздебчани, позбавлені насильно своєї церкви, ходили довший час до української греко-католицької церкви у Волоші (Володж). Мимо всего Іздебки згуртовані при своїх народніх культурно-освітніх та економічних установах. (Гляди: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937.).

Іловать (Іловате), український присілок Межибріддя (1 км.), віддалений понад 4 км. від Сянока.

Казимирівка, польське село коло Березова; наводимо для азбучного порядку.

Камяна, українське село, віддалене 8 км. від Лабової, 38 км. від Нового Санча; з українською греко-католицькою церквою Пресв. Матері Параскевії, збудованою в 1806 році; поселене в часі загального посельництва західніх Карпат у дуже далекій давнині. Перша записана історична згадка про Камяну — це 1636 рік, про заснування українського греко - католицького приходства в тому селі.

Камяне, українське село, дочірне парохії Полонної (4 км.), з українською греко-католицькою церквою Вознесення Господа Нашого Ісуса Христа, побудованою в 1881 році; колись самостійна греко-католицька парохія. До Сянока понад 25 км., до Буківська 9 км.

Камянка, українське село коло Дуклі (8 км.), дочірне парохії Риманівської Завадки, з українською греко-католицькою церквою Перенесення Мощей святого Отця Николая, збудованою в 1922 році. Стара церква побудована в Камянці в 1702 році перестояла до 1922 року. Населення цього села автохтони, що в цілости придержуються всего, що цінне з діда прадіда. До залізниці в Івоничі приблизно 25 км.

Карликів, українське село, віддалене 23 км. від Сянока, 5 км. від Буківська, до залізниці у Щавному 7½ км.; з українською греко-католицькою церквою святої Великомучениці Параскевії, збудованою в 1840 році; це село поселене в XV. сторіччі, зразу звалося Короликів.

Квятонь, українське, дочірне село Устя буського (3½ км. віддалене від парохії), з українською греко-католицькою церквою святої Преп. Матері Параскевії, збудованою в 1841 році, віддалене від Горлиць 28 км. Поселене в XV. сторіччі на основі волоського права.

Кізлівка (Кізлівок), польське село віддалене 4 км. від Опарівки біля Стрижева в Короснянській окрузі.

Кінське, українське село, віддалене 25 км. від міста Березова, від Сянока 20 км., з українською греко-католицькою церквою Преображення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1927 році. Стара церква в Кінському згоріла в 1912 році (правдоподібно з підпалу). (Гляди: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937).

Климківка, українське село, віддалене 18 км. від Горлиць, 6 км. від Ропи; з українською церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1914 році. (Цікаві згадки про це село находяться в книжці І. Шараневича: Короткий огляд дібр руської церкви, в оригіналі: Жут ока на бенефіція косцьола рускего).

Климківка, польське село, 2 км. на захід від Риманова; копальні нафти.

Клопітниця, українське дочірне, 2 км. віддалене село від української парохії в Перегримці. До Ясла 20 км., до Змигороду 7 км.

(Далі буде).

Наша Сандеччина зблизька.

ПРОМИСЛОВО-ТОРГОВЕЛЬНИЙ ОГЛЯД.

Знаємо, що майже головним продуктом нашої Сандеччини є дерево й що на той наш продукт-скарб наставили свої голодні пащі жидівські тартаки. Як тут деревний промисл „відходить“ про це, найкраще, посвідчить число тартаків. На 41 сіл нашої, теперішної, Сандеччини є 31 тартаків. З того 21 водних та 10 парових. По власности 11 водних тартаків належить до лемків, 3 водні й 3 парові до поляків, 7 водних і 7 парових до жидів. Одначе майже на всіх тартаках, крім декількох, ріжуть жиди. Тут ще треба згадати, що тартаки наших людей в порівнанні з жидівськими й польськими це бідацтво.

Складів катульок (паперівок) є, виготованих на нашу Сандеччину 16. Власники складів — жиди.

Як бачимо, то рух на наших 41 сандецьких сіл великаньський. Сотні, тисячі наших сандецьких дерев періщать пили жидівських тартаків і склади катульок. Скільки їх властителі мають доходу? Хто його знає! Хиба жидюга зрадить, як йому іде інтерес? Ми тільки знаємо, що бачимо, як жиди властителі, чи арендарі тартаків та властителі складів катуль багатіють, будують каменицї, віллі, то що.

Гей, гей! Милий Боже! Чи вже нема на таку „ситуацію“ ради? Таж пробі! Громада великий чоловік! Правда, що незгідливий, нерозумний, безвільний, але чи не має на це рятунку? Є!— Освіта! Спільні сили — ідея! Як що 80 господарів з Нової - Веси, 20 з Крижівки, 40 з Великої Ростоки, 40 з Лося зложить тільки по 60 зл. то буде 10.800 зл. З такою сумою вже можна розпочати тартак-кооперативу.

Це саме: Котів, Лабова, Лабівці, Угрин, Матієва, Складисте, Мала Ростока, дальше: Королева Руська, Богуша, Болцарева, або: Фльоринка, Вафка, Поляни, Берест, Перунка і Чорна, вкінці: обі Мохначки, Тилич, Мушинка і т. д.

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть працю
1-му безробітному, що є Вашим братом!

Чи буде збут на наш деревний продукт? Хаха-ха! Хто шукає той найде! Чи поконаємо жидів? Хаха-ха! Як село за селом, господар за господарем, не продасть жидові, ні „шайстка“ дерева, ні одну катульку, то щож тоді буде жидюга, на своїм „патрі“ „чухав“ свою суру, чи свою бороду?!!

Гей гей! Громадо, громадо! Ти справді великий чоловік але... но, най вже це слово піде за ліси, за гори і до нас більше не вернеться.

Або ще той збут дерева. Гей, люди, люди! Наші брати, там на сході, не мають, так як ми, дерева, але за те мають більше збіжжя. А там, у Львові „Центросоюз. А від чогож він там? Він повинен навязати з нами сталий контакт. Ми їм: дерево, лошки, дрова а вони нам: гроші, збіжжя, чи штучні погної. Правда, що добре?!

Спробуймо своїм продуктом самі орудувати!

Невичерпані, попросту, зложа піску в Поворознику, Новій-Веси, Лабові, Матієві, та Фльоринці аж просяться, щоби виробляти з них цементові дахівки, каналові рури, і т. п.

Заложення кооперативних цеголень, для потреб наших сіл, також простягає до нас руки, хоч, на жаль, ми нічого собі з цього не робимо, бо під теперішню пору в селах нашої Сандецької Лемківщини, на виарендуваних, чи куплених від сандецьких лемків є 5 польських цеголень; 4 кератові чи ручні, 1 парова; та 3 кератові мають лемки.

Під торговельним оглядом з початком цього року було по селах нашої Сандеччини, крім трьох літніськових містечок, 83 крамниці товарів мішаних, з того 43 жидівські, 7 польські приватні, 1 „Кулка Рольнічего“ а 32 наших людей.

Кооператив, у нашій Сандеччині є 17, з того 12 наших, 5 „руских“ (3 кооперативи, 2 їх філій).

Дальше, одна жидівська гарбарня й одна пекарня нашого громадянина.

Товарі, як приватники так і кооперативи, до своїх крамниць, набувають у жидів в Новому Санчі, а по части в Грибові. Справді зі зростом національної свідомости, у сандецьких лемків, та зрозуміння клича: „Свій до свого і по своє“ головно наші кооперативи й національно свідомі приватники спроваджують наш товар з „Центросоюзу“ або таки просто з наших фабрик, так що: мило, пасту до обуви, паперці, тутки, шевські кілки, свічки, гребені, зеркала, батерії до лямпочок, цикорію, каву, і т. д. вже, у наших кооперативах і національно свідоміших приватниках, у нашій Сандеччині стало купите. Це похвальне і гарне діло! Одначе цього ще замало! Наші сандецькі кооперативи і національно свідомі приватники повині, цілковито, зірвати торговельні звязки з жидами, і, спільними силами, створити у відповідному та доступному місці свою гуртівню.

Тут, в нашій сандецькій кооперації є ще одно „але“ і то „фундаментних“ але, а саме:

Як кооперативне право, так кооперативна ідея узнає і наказує, що кооператива є на те, щоби ведучи спільне підприємство, дбати про добробут й освіту своїх членів.

А цього, власне, нашій сандецькій кооперації бракує. Бо чи може бути таке, щоб склепар кооперативи, на жадні просьби членів цієї кооперативи, не випозичив з багатої, та у відповідних властях зголошеної й дозволеної, бібліотеки книжок?

Чи можливо, щоби „підкольтнені“ члени Кооперативної Управи відписували наші часописи, оправдуючи своє поступованнє браком грошей та нічого собі не робили з інших часописів?

Чи можливо, щоб „роюрені“ крамарі, під носом управ робили, в нинішних часах тисячні манка?

Чи можливо, щоб до кооператив впроваджати продажу алькоголів?

Чи можливо, щоб члени кооперативних управ за те, що беруть від жидів до кооператив товарі, брали від них хабарі?

Чи можливо, щоб приватники й кооперативи брали, за деякі товари, 440% зарібку?

Очевидно, що ні! По сто разів ні! Й ще раз ні! Та ні!!

Як кооперативний закон так кооперативна ідея наказують, що кооператива, щоб вона була кооперативою, не сміє бути шайкою визискувачів.

Що приватник увесь свій дохід зі своїх торгів „хамрає“ на свою

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі

„батьківщину“, але кооператива не є приватником.

Кооператива громада! А надвишка з її торгів має вертатися її членам у ріжній формі.

Тут, головно, в тім чого, найбільше її членам бракує —отже — освіти. Тож її зворот повинен, тут, відбуватися у формі друкованого слова - бібліотеки, а не у формі фунта муки, чи літри жидівської маляги.

Тому не всі „клепки“ на своїх місцях, у своїх головах мають члени такої кооперативної управи, котра шкодує гроша на надруковане слово для своїх членів.

Висліди скоро покажуться.

Чим більше будуть кооперативні члени обчитані, у своїм слові, тим краще буде розвиватися кооператива, а де членам буде бракувати світла, там кооператива, скоро переміниться у „рінду кешеню“ й розлетиться.

Тож уважаймо, бо на ніщо нам здадуться всі багацтва, коли будемо темні, то й при багацтві будемо бідні й безсильні. Ми будемо при „воді“ та будемо кричати: води. Ми будемо при „хлібі“ та умремо з голоду!

Відносно приватних крамарів то: приватником, котрий старається бути національно свідомим, попирає рідний промисл, ширить кругом себе національну свідомість, спомагає рідні культурно-освітні установи, таким приватником треба лише радіти, та його попирати. Натомісць кожний приватник, що торгує тільки на свою „батьківщину“, тоді він ріжниться від жида лише тим, що жидом не є та на попертя не заслуговує. (Далі буде).

—o—

ЧЕРВІНКА СВИНЕЙ

Щіплення охоронні і лічничі — тільки сироватка і культура фірми

„SEROVAC“

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Телефон 201-07.

Поучення висилається на бажання.

Березівський повіт.

Хто хоче знати, як мають виглядати зразково ведені під громадянським оглядом села, нехай переїдеться по березівському повіті. Дороги там добрі, кращі як у Сяніччині, гарна околиця, ідете поміж ярами, декуди лісом, понад потоками або понад срібнолентим Сяном.

Переїзджаєте через Небоцько Яблінку, Дидню, що ще в XVII ст. втратили український характер. У Кремяній старенька церква держить ще при собі кількандцять грекокатоликів. Чергове село Невістка має ще тепер гр. кат. 1 дітей у школі.

Дальше слідують: Селиська, Володж, Гута, Воля Володж. Відразу бачите, що в цих селах є кермуюча рука громадянина, якому не байдуже, чи парохіяни потонуть у чужому морі, чи будуть жити власним життям. У цих селах є власні Народні доми, гарні церкви, Читальні „Просвіти“, кооперативи, у Володжі Районова Молочарня, що міститься у величавому Народному Домові, у Селиських ще й Кружок „Союзу Українок“ під енергійним проводом громадянки Стецикової. Установи дуже чинні, усюди кипить життя, працюють з великою ідейністю й посвятою. Дивується незвичайній енергії та рішучости громадянства, що при своїй незаможности виказує незвичайну посвяту для народньої справи.

Щоби громадяне такими були, треба їх на таких виховати, а можна їх виховати!

Невеличка громада Вара коло Селиськ згуртоване при Кружку Рідної Школи. Воно належить до парохії Глудні, де живе нестружений о. Декан Іван Жарський. У Глудні теж свідомі громадяни. На кожному кроці слідно 50-літню працю провідника парохії о. Декана Жарського: гарна церква, розмальована в народніх мотивах, добрий хор, Народній Дім з Читальнею „Просвіти“ і кооператива.

ВДОВИ і СИРОТИ тих мужів і батьків, що були обезпечені на життя, найбільше можуть сказати про те, чим була життєва обезпека заключена їх батьком в Товаристві

„КАРПАТІЯ“.

Переїдете серпентини і чудовий шпильковий ліс, у полудневому напрямі опинитеся в Іздебках. Це велике село, около 3000 мешканців, з того одна третя часть українців І тут є Народній Дім, у ньому Читальня „Просвіти“ й кооператива, що має філію на східньому кінці села.

Звідси у східньому напрямі переїдете до Улюча. Це велике село громадяни мають у себе ріжні господарські та освітні установи. Тепер приступають до будови Народнього Дому.

У всіх тих громадах замітне велике та щире привязання до греко-католицької церкви й до української народности, довіря до своїх власних сил, єдність, послух провідникам. Усі вони відчувають, що треба дбати особливо про дітей, про їх виховання.

Мешканці березівського повіта — не є лемками. Їхня природа, вдача та культура відмінна від лемківської.

Нові книжки

Василь Пачовський: ІВАН МАЗЕПА з додатком гетьманського вірша „Всі покою щиро прагнуть“. Видання Т-ва „Просвіта“ ч. 7. (липень 1937).

Хліборобська Молодь, видає Т-во „Сільський Господар“ у Львові. В 7. числі за липень 1937 р. передова стаття п. н. Сянік — вірний сторож наших границь.

Роман Рейнфусс: ЛЕМКОВЄ, Краків 1936. (Етнографічний опис).

„Відродження“, ілюстрований журнал Українського Протиалькогольного й Протинікотиного Руху, Львів . 7-8, 1937.

„Учительський Голос“, ч. 7-8, орган Т-ва „Учительська Громада“ в Ужгороді

„Наша Школа“, педагогічний часопис (журнал), Ужгород.

„Кооперативна Родина“, економічно-суспільний місячник, ч. 7-8. Львів, ул. Техніцка 1.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

ПОЛЯНИ КОЛО КРАМПНОЇ.

Село Поляни є досить убоге й мале. Забірає воно десь до 300 хат. В своїм часі була тут єдність (одна парохія). Селяни своєю власною силою в році 1913. будували за о. М. Феленчака церкву і в короткому часі поставили таку святиню, що в цілій Галичині не знайдеться їй рівна. Світова війна в 1914 році перервала будову, наша церква зістала невикінчена, а ще до того воєнна хуртовина багато принесла для неї шкоди.

Та на жаль по війні наше село опинилося в агітації за переходом на незавидне православя. Відступили від греко-кат. церкви, яку будували. Відступили від кат. віри, в якій родились і хрестились самі та їх батьки, а пішли на схизму.

Наша половина, яка зісталась при церкві, нині не може приступити до викінчення Дому Божого без чужої помочі. Через те Комітет при церкві ухвалив добровільну збірку на викінчення церкви. В тій цілі звернувся до староства в Коросні з проханням о позволення на перепровадження в повіті збірки. Староство дало дозвіл на переведення в своїм повіті збірки.

Коли визначений Комітетом збірщик вступив до дра С. Вознякa, адвоката в Коросні, та просив його дещо жертвувати на полянську церкву, тоді згаданий адвокат спитав: Чи то є оперте на правді? А коли я відповів, що так, адвокат дав одного злотого, як жертву та власноручно записав до призначеної на це книжки. В тій хвилині запитав мене: Як ся має в Полянах наш народ? Який народ? (питаюсь). Наш рускій! Ви певно не руснак, коли не знаєте за який народ питаюся. Шкода злотого, що я дав на церков. Та більше не говоріт нікому, що не належите до руского народа, — бо як де скажете, то постараюсь о відбір зізволення на збірку.

Дорогі читачі: Що має спільного релігія з політикою? Греко-католицька Церква є Божа, бо її установив сам Ісус Христос.

Що варта така жертва, що її вимінається? Яке свідоцтво пише про себе такий добродій? Отже памятайте деякі ще неосвідомлені як-слід громадяни Полян і других сіл коло Коросна — що староство в Коросні дає дозвіл на таку велику ціль як наша греко-католицька церква — а „великий защитник" (він права рука риманівської трійці й криничанських „божків") грозить, що подбає про відбір цього дозволу. Оце найкращий примір галицьких „Сталінів" — які по фарисейськи торгують честю нашої Лемківщини. Обережно з такими „панами"!!! **Сусід.**

КОСТЕВА КОЛО ДИНОВА.

Дня 3. липня ц. р. пращало наше село на вічний спочинок бл. п. Дмитра Деркача. Це був селянин-патріот, який не словами, а ділами засвідчував свій патріотизм. Коли наша читальна „Просвіти" тинялася в комірнім, він подарував свою площу під будову читальняного дому. І нині на тім місці пишається вже гарний читальняний дім. Відавна провадив в селі свою крамницю. Ціле своє життя йшов прямою дорогою, тому добув собі загальну любов та довіря. В похоронах взяло участь ціле село та двох священиків, а то о. Турчановський та о. Шевчук. Похоронами бл. п. Дмитра Деркача занявся Виділ читальні, бо це був просвітянин та великий добродій нашої читальні. Хай рідна земля, яку так любив та для якої так трудився, буде Йому легкою.

ВАПЕННЕ БІЛЯ МАЦИНИ.

У Вапенаім, коло Горлиць мешкав свідомий українець з Придніпрянщини, бувший старшина Української Армії, Володимир Квітко, зі своєю дружиною Надією. Недавно помер він. Коли найближчі покійника вдалися до православного пароха, то цей замісць сповнити свій релігійний обовязок, почав „політикувати" й доказувати, що „України не било, нет і бить не может".

ФЛЬОРИНКА КОЛО ГРИБОВА.

В селі Фльоринці Ново-Сандецького повіту жидівка Вайдінґер поводилася гейби в Палестині, або в большевії й лає українців. Але на таких сьогодні найльояльніших і найвірніших „обивателів", а завтра червоних комісарів — ми маємо одня добру раду: Не купити в неї ні за одного гроша, ані нічого не продати — то вона не тільки присяде, але й вибереться зі села. Ану спробуймо громадяни!

ВАНІВКА КОЛО КОРОСНА.

Це велике й гарне українське село могло б багато зробити для себе й для загальної культурної справи, якщо ванівська молодь перестане блукати по манівцях. Впрочім, це відома річ, що в кожнім українськім селі є багато здібних, підприємчивих і порядних одиниць. Але ці одиниці повинні себе відшукати та злучитися до зорґанізованої праці. Не буде тоді перший гірний верховодити в селі. Не буде пияцьких бійок, авантур, проклонів, щезне з села так звана партійна нетерпимість, що від віків держить наші села у тьмі кромішньої темряви та запоморочує народне життя. Кожний, хто тверезо думає, бачить сьогодні (хиба, що не хоче бачити!), до чого так зване галицьке москвофільство загнало наш народ.

Саме в таку глуху вулицю, що на її шляху багно, гниль, упадок усего, що цінне та культурне. Тому й ванівська молодь повинна взятися до іншої — як досі — праці. Погляньте на близьку Вам Бонарівку, як гарно працює там молодь. Чи бачили Ви Ванівчани, як вправляє в Бонарівці товариство „Луг"? Варто, щоб Ви подивилися! Самі розсудіть, що Бонарівчани українці для себе працюють, а не для когось. А у Ванівці що діється?!! Час протерти очі, найвищий час!!!

ПОЛЯНИ КОЛО ЯСЛИСЬК.

В селі Полянах Суровичніх війт збірної громади стягає неправно в селян податки за псів. Хоча податок належиться тільки за панських покоєвих псів і тоді, коли є їх на господарстві більше чим один.

ВИСЛІЧОК, ПОВ. СЯНІК.

Наше село, як це спочатку здавалося, почало виявляти досить добру охоту в ділянці організаційно-культурно-освітнього життя.

В 1932 році засновано в нас, за починном свідоміших людей нашого села, читальню т-ва „Просвіта". Грунт і почуття потреби своєї читальні й бібліотеки у громадян нашого села зродила — заснована ще

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

в 1927 році за ініціятивою тодішнього завідателя парохії Всч. о. А. Злупка — кооператива „Верховина“, тому, що в ній почали люди що вечора сходитись, та при нагоді своїх дрібних закупок, почали інтересуватись книжкою і часописом.

Отож, у цьому, 1937 році, минає саме 10 літ від заснування в нас кооперативи та 5 літ від заснування читальні.

За ці роки свойого існування, ні кооператива, ні читальня не спов'нили як слід свого завдання та не дали сподіваних успіхів ні під оглядом моральним ні теж під оглядом матеріяльним.

Коли шукати за причиною цього невідрадного стану вказаних товариств нашого села — то вона находиться не так у несвідомости, як радше у недбальстві, лінивстві та затраті почуття обовязків деяких провідників читальні й кооперативи.

Кооператива має тепер 80 членів, між якими більше як половина є з неподоповнюваними уділами. Не ліпший стан членства мається й у читальні, де на 60 членів, велика частина, це також самі паперові члени з залеглими вкладками.

Читальня має досить гарну бібліотеку, що містить около 150 томів популярних та досить цікавих книжок, але молодь і старші шукають розради у шпіритайщі.

Схаменіться, в цьому, для українського народу так важному часі, будьте людьми, бо лихо вам буде! Беріться до праці в своїй читальні й кооперативі; не допустіть до упадку ваших рідних установ!

Покиньте вживати смердюху-денатурат, ви старші провідники читальні й кооперативи! Не згіршуйте злим прикладом вашої молоді, яка повинна, від вас, як провідників культурно-освітнього життя села, одержувати якнайбільше духової піддержки, та яку ви своєю батьківською опікою повинні справити на праву путь, для праці в користь вашого села й цілого українського народу.

Йоган Фрай:

ЗА ДУШУ ДИТИНИ.

Практичні виховні вказівки. За дозволом Видавництва переклав з німецької мови мґр Ярослав Чума. Львів 1937. Накладом Ґенер. Інституту Католицької Акції, стор. 72, ціна 0,70.

Ділянка виховної праці серед широких верств українського громадянства не тішиться властивим зрозумінням. Мало хто з родичів якслід підготовляється до обовязків виховника своїх дітей.

Справою цею займаються по школах вчителі, званево підготовані доней. У нас майже немає легких змістом а повних щоденних правд книжок з цеї важної ділянки людських обовязків. Дивно що дуже часто люди звертають велику увагу на поліпшення раси кріликів чи коней, але майже ніколи не призадумуються чи виховання їх дітей є добре, чи вони самі не роблять похибки.

Дитина при народженні є таким непорадним сотворінням, що без дбайливої опіки родичів загинулаби. Цілком інакше є у звіринном світі. Поволи дитина вчиться пізнавати світ, мову. Від малих, раннях літ треба виховникам нею займатися, нею опікуватися.

Стара наша приповідка каже. „дітей ховати, камінь глотати“. Народня мудрість віків зрозуміла, що виховання молодого покоління є тяжкою, але дуже вдячною працею. Так як до звання рільника, чи коваля треба довго підготовлятися, треба вчитися даного ремесла, так ніхто без відповідної підготовки не може братися з користею виховувати дітей. Не повинні ми говорити що це маловажна справа.

Треба повитати смілий почин Католицької Акції, що рішилася випускати малі книжечки. На перше місце поклала Католицька Акція книжочку з виховної ділянки. Книжка І. Фроя написана довголітним виховником молоді.

Приступним а так навчальним способом говорить до нас правдивий опікун молодого покоління. Кожна сторінка каже нам про важні думки й правди вибрані зі щоденного життя.

Кожному, хто візьме її до рук, повинна ця мала книжечка принести правдиве благословенство. Радо витаємо появу книжечки Фроя „Душа дитини“. Так хотілиби, щоб вона дійшла до кожної хати.

Католицькій Акції повинні ми бути вдячними, що не жаліла труду присвоїти нам цю книжечку. Побажаним булоб, щоби подібних книжок було чимраз більше.

З них винесе користь кожний батько, опікун молоді і виховник.

Йди мала книжечко в серця читачів, розясни гущу виховних питань.

Ю. Т.

ПОСМІЙМОСЯ.

В ночі будиться жінка та каже:
Іване, встань, мені так недобре.
Спи, спи, та кому тепер добре.

*

Один селянин хотів зробити собі знимку вола. Питає фотографа кілько коштує знимка.

Два золоті, відповідає фотограф.

Одного вола. А два кілько?

Також два золоті.

А як буду на знимці я і мій віл, то кілько.

Також два золоті, мені все одно чи оден чи два воли.

—o—

Хто не присилає на час передплати, цей руйнує рідну пресу.

ЛИСТУВАННЯ

Вп. Степан Гніздур, Вільхівці: Щиро дякуємо за письмо, рахунки узгіднені заплачено по кінець 1937 р. Братній привіт.

Вп. Іван Кушнір, Франція: Ми одержали 19.60 зл., з того на передплату за 1937 рік 2 зл. як залеглість, за 1937 рік 5.30 зл. решту передаємо по Ваших вказівках. Книжки Вам вишлемо незадовго. Щирі поздоровлення.

Вп. Володимир Присташ: Ви є дальше нашим відпоручником і можете дальше збирати знимки, адреси, передплати і т. д. Рахунки годяться. Привіт.

Вп. Михайло Мовчан: Щиро дякуємо, передали згідно з Вашим бажанням. Щирі братні поздоровлення.

—o—

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 17 (89)

Львів, 1-го вересня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Лемківщині грозить голод.

В наслідок цьогорічньої посухи населенню Лемківщини грозить голод. Стан урожаю дуже лихий. Такого злого стану плодів не заноговано тут від кількадесять літ. Дотого половина хліба лежить у полі й гниє, бо слота не дозволяє висушити й звести збіжжя. Капусту, карпелі й другі городовини знищили гусениці. Щоб унаслідок голоду не повстали на Лемківщині пошесні недуги, повинні компетентні чинники завчасу прийти з поміччю загроженим селам. Зокрема Український Комітет в Америці повинен прислати на відповідні руки більшу грошеву поміч, щоб зберегти наші села перед голодовою морокою. Хто скоро дає, цей двічі дає.

—o—

Тридцять тисяч паломників.

На Маркіяновій Горі з нагоди 100-ліття появи „Русалки Дністрової".

Щорічне Свято на Білій Горі в Підлиссю, в честь Маркіяна Шашкевича, злучене з появою перед століттям „Русалки Дністрової".

У святі взяло участь 30 тисяч українських паломників зі всіх сторін З. У. З. З далеких околиць прийшли прогульки взірцево зорґанізовані. Лад підчас богослуження вдержували соколи з повіту під проводом доктора Мучія, українця лікаря з Олескова.

Саме свято почалося в 10 годині привітанням Ексц. українського Епископа зі Львова, Кир Никити Будки. Здовж, від окремо побудованих вітальних воріт з написом „Витай Владико" — аж до Маркіянового Хреста, уставився довгий шпалір, зложений з Соколів, Лугів і впорядчиків свята. Посередині цього шпаліру, при вході уставилися орхестри зі Золочева й Олеська, хор українських питомців та українське духовенство Олещини й Золочівщини.

Хор львівських богословів привитав Епископа гучним „Многая літа". Після цього під проводом Епископа похід прямував під звуки орхестри до памятника Маркіяна. Торжественну Хвалу Божу відправив Ексц. Никита в сослужбі дооколичніх оо. Деканів і Парохів. Після Служби Божої коротку промову виголосив Е. Кир Никита, відтак відбулася на могилі Невідомого Стрільця панахида. Була це найзворушливіша частина свята

По святочних відправах відбулася друга частина свята з промовами, співами і т. д. Цим разом на Підлиссі не було крикливих жидівських крамарів.

За 5 злотих будете мати книжку п. н. **ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ**, Ю. Тарновича, **УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ**, І. Бугери, та **СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ**. — Замовляти у Видавництві: **„НАШ ЛЕМКО", Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**

Наступ на останні українські виховні позиції.

Під таким наголовком писало недавно „Діло" про стан і положення українських шкіл. По вступних замітках, говорить автор статті І. Г. про злегковаження деклярацій, бувшого куратора Ґадомського, заборону на дитячі садки.

„Староство в Ряшеві, рішенням з 18 червня 1937. ч. стов. I. 368/37 відмовило дозволу на дитячий садок у Бонарівці, „бо нема потреби закладати там діточий садок". Староство в Березові, рішенням з 1. липня 1937. ч. пол. 6/49/37 відмовило Повітовому Кружкові Рідної Школи в Сяноці дозволу на заснування дитячих садків в українських громадах „целем унікненця розпрушеня енергії сполечней", бо „Т. Ш. Л." (Товариство Школи Людовей) зголосило в старостві намір вести літні кольонії в громадах: Лубні, Улючі, Іздебках, Глудні, Селиськах, Павлокомі, Вітрилові й Рабівці; „Звйонзек Праци Обиватєльскей Кобєт" в Невесітці, Кінськім, Яблониці Польській, Темешові й Горошівці. Одночасно „З. П. О. К.", як також „Кола Господинь Вейскіх" хотять влаштувати кольонії у Варі, Гута-Поруба, Видрній і Голодне та по інших місцевостях".

Цікава теж згадка в цій статті, що радіо інформувало, чим займаються польські півкольонії. Отже три основні справи. В тих півкольоніях: 1) вчать по польськи говорити, 2) вчать по польськи співати й 3) дають тричі денно їсти. („Діло" ч. 178).

—o—

Хто ширить московсько-жидівську комуну

НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Ще не так давно, були ми свідками, як якась невідома тоді рука закидала наші села комуністичними бібулами. Такі большевицько-жидівські „маніфести“ причіпали якісь темні типи до дверей наших хат, до вікон, до придорожніх дерев, капличок, в одному селі навіть до дверей церкви задів якийсь безбожник таку комунар-жидівську шмату.

Зміст таких „маніфестів“, навіть як на фантазію большевиків, дуже нецікавий — самі безнастанно повторювані теревені, небелиці про українські „буржуазні“ партії, як то вони пішли на службу найзавзятішого нашого ворога Гітлєра, або про нечуваний в світі рай на Україні, під владою большевиків і такі інші дурниці; в цілости заклик до творення на наших землях так званого „фолксфронту“.

Спорити з такою писаниною — очевидно — не будемо, немає з ким і з чим! Задобре знає кожний свідомий українець про цей рай, про ці міліони наших селян, що померли голодовою смертю на Україні, про наших братів з над самого кордону, що **їх цілими селами вивезли на Сибір, а на їх місце поселили москалів,** про ці тисячі-тисячі наших селян, які караються на Соловецьких островах, про ці розстріли, що ніколи не втихають по льохах Г. П. У. — усе це задобре знають усі свідомі українці.

На большевицькі кличі дався там неодин „набрати“ в час великої революції, в 1917 і слідуючих роках. За цю помилку заплатив неодин у червоному „царстві“ дуже криваво та ще до нині платить. Але бодай не дається вже в такий страшний спосіб ошукувати! Тому то большевики продумали нову штуку — фолксфронти! Що це за звір? Це московська жидо-комуна, бачучи, що на старі вудки вже годі більше ловити рибу, наказала всім жидикам та їхнім прислужникам старатися зєднати всяких соціялістів, радикалів та їм подібних в одну орґанізацію, що її завданням є поборювати націоналізм серед усіх народів. Це дуже хитрий та фарисейський плян. Ані слова згадки немає про те, що цей фолксфронт **має бути лише знаряддям у руках Москви, що в йому все робиться під диктат комунарів.** Що більше! Московська жидо-комуна поручила своїм аґентам не вести тимчасом протирелиґійної пропаґанди, а навпаки, старатися приєднати до цього фронту навіть християнські орґанізації, обріхуючи їх тим, що ніби то національний рух грозить теж і релиґії. Такі спроби були у Франції.

Жидо-комуна кличе до обєднання з нею всіх „без ріжниці релиґійних переконань“. Подумайте тепер любі Читачі: скільки тисяч вистріляла комуна священиків, невинних людей, скільки тисяч церков заминила на протирелиґійні музеї, безбожницькі кіна, новопоганські театри, а тут — заклик до всіх „без ріжниці релиґійних переконань“. Може протверезилась комуна? Може дозволяє явно вірити в Бога, може перестала криваво переслідувати релиґію, коли вона так чемно просить і закликає віруючих у Бога до обєднання з нею?

Та що будемо бавитись у здогади, коли є ясною як сонце річчю, що **„людови фронт“ це найновіша большевицька провокація — штучка знайти нові жертви, нових шабисґоїв!**

Оцих шабисґоїв шукає комуна сьогодні й на Лемківщині. Хто друкує та розкидає большевицькі летючки? Кожний комуністичний процес виявляє цих Мошків, Гершків, Срулів, Абрумів, Ройзів та інших „українців“ з закривленими носами!!! Можемо ще точніше сказати, що большевицькі летючки друкують жидики з Волині, на що вказує велика скількість московських слів і складня. Вони теж, оці жидики є розношиками такої літератури.

У цій поганій комедії одно є лише сумне для нас: що й на Лемківщині находяться наші люди, що служать жидам у цій роботі за шабисґоїв. А шабисґої — це нещасна порода християнських людей, що жидам у печах палять, долівку миють, паршивих жидят годують та іншу понижаючу роботу роблять, якої вигідним і хитрим жидам не хочеться робити! Вони й летючки кольпортують!

Брати Лемки! Чи не сором для нас, щоб серед Вас таких гордих і твердих найшлися шабисґої? Щоб вони помагали жидам ширити отрую по наших селах? Щоб скидали святі образи зо стін? Щоб скиталися наші отуманені хлопці в тюрмах за жидівсько-московські інтереси? Лиш тверезо та довго подумати — чи це чест?

Ще одно. Позірно дивна теж річ, що розкладова комуністинча робота сягає своїми коренями аж до — читалень Качковського. Багато найшлося би на це доказів. По цих читальнях недалеко „зеленої смужки“ (чехослов. кордону) можна цікаві річи знайти: ґазети большевиків „Знамя Росіи“ й другі, на куртині в одному селі большевицький серп і молот і т. д. Запитаєте, звідкіля це там береться? — Москвофільство так тужно задивлене в Москву, що затрачує почуття краски — чи біла царська Москва, чи червона большевицька — байдуже! аби Москва! Та ще сумніше, що теперішні дорадники отця Якова Медвецького також з цих кругів та — відай — чи не тримают з комуністами?!! Вони самі підривають авторитет і повагу церкви...

Одначе ми кріпко віримо, що так давнього типу як теперішнього большевицького — москвофільство щезне з Лемківщини, бо ця тверда земля не любить штучного погною, в неї багато ще, багато цілющого, рідного, здорового корму...

д-н.

—o—

Слава Лемківщини.

Дня 29 серпня обходитиме Чит. „Просвіти“ у Володжі 30-літній ювілей свойого існування. Це одиноке маніфестаційне свято в березівському повіті, а також всеї Лемківщини.

В дні ювілею покажемо, що ми живемо й хочемо жити — бо це свято буде доказом, що й на Лемківщині пливе невсипуща праця для „Просвіти“.

В дні 29. VIII. на ювілей до Володжа. Програма ювілею подана буде на афішах.

За Виділ

Андрусечко Іван. **В. Пелех.**

—o—

Ми діти славного, українського народу!...

(Кум Фецьо оповідат кумові Петрові о історичній славі українського народу, та о його ворогах!.. лемківським говором).

— Барс мі ся тота Ваша бісіда подобат, штосте мі ей ґнеска рано по дорозі повідалі!... — отзиватся кум Петро до кума Феця, як юж оба разом з торгу з Риманова домів ся верталі. — Ищім такой красной бісіди николи не почув, так мі она вшитко в голові розяснила!.. Барс мене потішила тота благословенна, сьвата правда, штосте мі ей куме ґнеска рано открили... **Тота правда, же ми нияки не маскале, але же ми рідни діти великого і славного, українского народу!..**

— То хвала Богу!.. — отповідат му Фецьо. — Дякуйте Богу, же тота велика, сьвата правда так Ваш розум просьвітила і так Ваше серце ущасливила!.. А знаєте Ви, куме, чом так?.. а то так, **бо то наша рідна, прадідівска і правітцівска правда,** котру ріжни запроданці і маскале хотят нам юж од давна з нашого сирця видерті!.. Як хочете, куме, то Вам оповім, яку то сий велику і широку славу і силу наши рідни предки здобули...

— Оповіджте мі зараз, мій дорогий куме і приятелю, што намірятe!.. — отповідат му Петро. — Бо коли ми діті українского народу, то яби тепер хотів вшитко докладні ся вивідаті, што то ся давно в наших сторонах, на нашій рідній, прадідівскій, українській землі діяло?!... Яки часи і яки люде ту били?! —

— Штося діяло?... — продовжат свою бісіду Фецьо. — Тотоби я Вам, куме Петре, ані через два дни вшитко до єдного не оповів!... На тоби треба груби, гісторични книжки чітаті, што то їх наши українски вчени писали і довго над тим думати... Бо велика то, богата і красна тота наша гістория, же ей так пильно і коротко переповісті не годен... Але, што знам і штом годен, то повім!... —

— Ойже ле, повіджте мі камскорі, куме Фецю, дашто з нашой рідной гісторії, — перериват му Петро, — бо мі юж не на жданю, так мі тота Ваша золота бісіда серце розігріла!... —

При тих словах Фецьо зняв сий з голови капилюх, витяг якесі мале фацелича (хусточку) з кишені і повтерав сий лице, голову і чело... Бо соньце барс гріло, адже ся здушив і вода му на тварь виступила... Йому ся здавало, же тото тепле й ясне сонічко іщі николи так мило і весело, як в тот понеділок, в наших рідних, лемківских горах не сьвітило... Адже смотрит по тих горах наоколо і за хвілю повідат:

— Ці видите тоти гори наши, Петре?... Знайте тото і запамятайте сий, мій куме Петре, **же по тих наших українских, лемківских горах, по тім нашім українскім Биськіді, колисі давно, давно славни старо-українски князі, наши бояре, наши славни дружинники ходили!...** Видите, Ви, яке тото соньце ясне і веселе?... Як воно своїм світлом наши гори, наши долини, наши ліси, наши потічки і поля ясно осьвічат?!... **Адже так само колисі давно і наша гісторична слава з Києва, з над Дніпра, — з Галича, з над Дністра, і з Володимира сьвітила** і цілу нашу, правітцівску землю, а так само і наши лемківски гори осьвічала!... **Наши предки мали свою власну державу, найсильнішу на Сході Европи.** Місто Київ звалося „Мати українских городів"... Наши князі — таки, як Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Роман Галицкий, Данило, што му Римский Папа королівску корону прислав, Лев, Ярослав Осьмомисл — **то били правдиви сьвітила нашого українского народу...** І други народи наших предків поважали... Наша княжна Анна Ярославна била королевов Франції... А і ту в наших околицях, мій милий куме, **лишилися сьліди на-**

І. Ш. Лукавиченко.

Зрадник.

Вночі забрали Грабикового Івана. Перекинули цілу його хату до гори ногами, а потім його забрали і закутого повели у тьму ночі. Не казали, чого шукали у старих перинах, в стрісі поза кроквами, в стайні, в снопах і околотах, поза образами... но — всюди і... нічого не знайшли, а Івана таки взяли і його повели закутого в кайдани, не знати куда...

Мала Наталочка гірко-жалісно плакала, бо недобрі „пани" скинули її маленьку з ліжка й забрали її тата.

— Де тата? Де тата? — питала мами, а Іваниха тільки заливалася сльозами й вспокоювала дитину словами, в котрі сама не вірила..., що зараз тато верне...

— — — —

Ціле село рекло: це Ланчин Матвій доніс на Івана! Івана взя... А якже? Івана Грабика поважає ціле село. Іван дораджує всім краще, як сам адвокат; Іван за всіма заступається. Іван веде читальню, кооперативу, повиганяв жидів зі села... Іван..., а він: Матвій що? Звичайний ґазда! А оба разом у війську служили, а тепер він тут у селі мудрує й Україну будує! Диви на нього!

Пішов Матвій і... наговорив на Івана.

— — — —

Іде Матвій в поле, ніхто навіть на нього і не гляне, хиба що плюне за ним! А Матвій іде й все бачить...

Оре Матвій у полі, ніхто навіть щастя не побажає. Вийде з церкви, ніхто з ним не привитається. Ходить Матвій, як несвій.

Іваниха копає картоплю. Зимний вітер дме в самі очі, аж сльози качаніють на обличчі. Копає сама, а Наталочка бавиться на межі картоплею.

Матвій вертає з ліса, а Наталочка голосно кричить: „Де тата? Де тата?" Пристанув Матвій і глядить хвилину то на дитину, то на Іваниху і важко думає...

— Щасть Боже, сусідко! — сказав врешті.

Іваниха підвелась і сльози обтирає.

— Дай Боже! — відповіла й піднесла кіш з картоплею, щоб усипати до міха. Матвій підійшов ближче і помагає.

— Нема Івана? — питає.

— Ні чутки! — відповідає Іваниха та плаче, а мала Наталочка підбігла до мами й щебече: „тата нема! тата нема!"

Матвій гейби постарівся, він мовчки, згорблений до хати поманджав...

— — — —

Перед вечером згоріла хата Матвія, а на згарищі знайшли його кости. Сам себе покарав...

Кажуть, що до того злочину впхнула його чорна совість, яку має кожний зрадник свойого народу.

шой гісторичной слави... Там наприклад, ди сут тепер Яслиска, там за наших князів мало наше „Високе Місто“ стояті, мурами і валами наоколо обведене... А тепер тоти мури під земльов ся криют... Там наши князі свою вартівню мали... А місто Риманів от нашого славного, галицького князя Романа свій початок і свою назву має!...

Підчас той бесіди наш Петро йшов і нич не гварив, лем слухав. Йому ся здавало, же він дисі по якімсі іншім сьвіті, якби по раю, ходит, та же му ся ноги землі не дотикають. Його тварь то червоніла, то зас блідла. Нарешті так повів:

— Зачекайте но, мій дорогий приятилю!... Так мі проповідате, як даку євангелию... Перервийте дакус, бо не витримам... Бо мі серце то з радості, то зо смутку прасне!.. З радості, же в нас так щасливо і так славно колисі било... А зо смутку, дися тото вшитко поділо!...

При тих словах обом нашим кумам слези в очах стали і потічками по тварі спливали. Оба зишли з дороги на бік, **приклякли сий на коліна і поцілували тоту рідну землю, по котрій наши князі, наши бояре і тивуне, наши рідни предки ходили.** Так встали оба і пішли зас на дорогу, котрой в тих давних часах напевні іщі не било. Зближилися юж так меджі ліси, до того місця, што го Пан Біг отступив, ди то тото, зачаруване й обгороджене, темно-жовте шатро стоїт!... — Пекби ті било, бодайс біда щезла, жебис моці не мала!... — подумали сий оба і плюнули в той бік, жеби тота суєта камскорі ся от нас спрятала і щезла...

— А диж то хтоді били Маскале?!... — пробісідував Петро. — В тім часі, колі то наши гісторични предки таку славу і силу, такий гонір міджі іншима народамі мали?!...

— Маскале?... — отзиватся Фецьо. — Маскале — то било хтоді, куме, дике, азийско-монґольске племено, то била темна і дика орда, котра на самій півночі Східньої Европи ся крила... **І тота то маскальська орда, мій куме, з іншима, дикима, азийскима ордамі на нашу рідну, українску землю нападала, нищіла і руйнувала...** І так, на приклад, в 1169. році маскальска орда — під комендов свого князя Андрея Боголюбского — зруйнувала Київ і барс дуже наших родимців вигубила!... І тота сама червена нитка через цілу нашу гісторию аж до сепер ся тягне!... Зато то я Вам, куме, ґнеска рано повідав, же Маскале, або, як їх зовут, „русски“, то наши одвічни вороґи, шо наш нарід губили і наш рідний край пустошили... **Бівше, як огня, треба ся нам того планного насіня варувати!...**

По тих словах сіли сий оба в лісику на траві. Кождий виняв з цаністри (шкіряної торбинки) свою мерендю, жеби ся покріпити, бо їх іщі дальша бісіда по дорозі чекала...

Ваньо Кролицький.

Мандруймо по рідних селах.

(Докінчення про Велику Ростоку)

Школа в Ростоці існує вже понад 120 літ. Спочатку се була звичайна хата, в котрій дяк навчав ростоцьких дітей азбуки. Пізніше за старанням Кузми Мерени, побудувано теперішню, деревляну школу, до якої впроваджено кваліфікованого вчителя. До того часу була вона одноклясовою, а тепер, з приростом шкільних дітей, двоклясовою.

Одначе хоч так, досить давно існує в Ростоці школа, то проте немало росточанів, з браку заінтересування до позашкільної освіти, по скінченні школи, забуває цілковито азбуку.

В 1913 р. заложено в Ростоці Парохіяльну Читальню, а за якийсь час, по її заложенні, заложено ще чит. Качковського, яка поза устною діяльністю не провадила ніякої ділової праці.

В часі війни мали росточани багато клопотів з хованям своїх добутків перед реквіраціями австріяків і москалів, котрі тягли, що під руки попало.

Сама війна отворила росточанам очі на широкий світ.

З кінцем війни Ростою проходили Стрільці й старшини українського полку, інтернованого в Новому Санчі.

Хтось перепроваджував їх звідси дальше на схід, де ждали їх ряди свойого війська.

Під замітом перепроваджування їх арештувано пізніше мешканця Ростока — Антона Єдинака, котрий просидів 6 тижнів у тюрмі. Вернув домів хворий на тиф і помер. Казали в тих часах росточани: „будете мати своє“ а на вежі ростоцької церкви лопотіли наші жовто-блакитні прапори.

З того часу, ростоцьку темряву продирали що раз то яснійші лучі нашого світла.

В 1927 р. росточани з власної волі й охоти за парохування о. Михайла Бубняка заложили в Ростоці читальню „Просвіти“, до якої вписалося 41 членів і, хоч, члени читальні стали дівитися на тих, що хотіли більше забав, і тих, котрі хотіли більше книжок то проте читальня, за час свойого існування, дала кількадесять переставлень, вела живе випозичання книжок, поширяла пресу, словом, — слово: „український“ зробила в Ростоці не страшним.

В кілька місяців по заложенні читальні заложили росточани, у своїй Ростоці, першу в новосандецькому повіті українську кооперативу, котра існує ще до нинішного дня — та має тільки цю хибу, що ще не вмер у ній дух „музичної компанії“. А з того музично-алькогольного духа повстало у Ростоці вже не мало зла.

Повстали між членами читальні і кооперативи: непорозуміння, зависть, злоба й ненависть, котра перемінилася в лють - засаду: „Як не маєш на поконання свойого брата правди і сили, то злобним словом шепотом мордуй його й розпинай“.

З такої атмосфери особистих порахунків зробилася у Ростоці „політика“.

Читальня „Просвіти“ в Ростоці розвязана. Вношені рекурси, другий підписало 59 повнолітних мешканців Ростоки, не були успішні.

Кооператива підпала під Варшавський Кооперативний Союз.

Заложена в 1935 р. у Ростоці читальня Качковського не проявляє, майже, ніякої ділової діяльности.

Сьогоднішна ситуація у Ростоці робить враження, що час не дозволить росточанам погубитися на манівцях нинішних днів.

Н. Ка.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Новинки

Як марнуються великі здібности. У селі Бонарівці коло Стрижева викрили, що один молодий господар виробляє рушним способом паперові двадцятьзолотівки. Гроші пізнали від правдивих тому, що фальшиві були ясніші та на гіршому папері підроблені. Винного арештували, розправа відбудеться перед судом присяглим у Ряшеві, оборону веде українець, адвокат Г. Ничка з Фриштака. Грошей не вільно підроблювати, за це високо карають, одначе в цьому випадку оборона повинна виказати, що обвинуваченний не міг виробити таких фальсифікатів, які не тяжко було би розпізнати та він теж не з жадоби захотів виявити свої здібности.

Може кращі большевицькі відзнаки? В Улючі над Сяном, на Вознесення був празник. Побожні люди по святій Хвалі Божій купували собі ріжні памятки з цього відпусту. Так теж й Осип Ковальчик мав при блюзі невеличку синьо-жовту ленту та на ній образець Матери Божої з Ісусом. Це не подобалося одному „панові“ з Мриголода, казав цю „відзнаку“ викинути, бо такого не вільно носити.

Не вільно вивозити збіжжа за границю. Рада міністрів видала розпорядок, яким заборонила від 1. серпня ц. р. на цілий рік вивозити з Польщі пшеницю, жито, продукти їх перемелення, овес, отруби.

Грім убив стареньку матір. Дня 14. липня ц. р. вдарив грім у хату Беньковського у Війському коло Сянока та вбив у хаті його стареньку матір Анну. Хата згоріла до тла, шкоди великі.

Пропав у филях Сяну. В селі Дібровій коло Динова втопився в Сяні молодий польський студент теольогії, що приїхав з Дембіци коло Ряшева до свого товариша в Дібровій.

День святий треба святкувати. В селі Голучкові повіт Сянік, господар Гриць Пішко рвав черешні в дні празника Пренайсвятішого Серця Ісуса й в дні святого Петра й Павла, хоч в цьому дні в місцевій парохії річний празник — та разом з жидами поїхав він до Сянока продавати ці нещасні черешні. Памятай недобрий чоловіче, що Господь усе бачить, маєш шість днів до праці, семий Божий треба шанувати. Що тобі з достатків, як ласка Господня відвернеться від тебе? Не роби цього більше, щоб по невчасі ти гірко не жалував!

Замало дають кави... В слі Лодині коло Сянока провадить якась „добродійка“ зо Сянока для місцевих польських дітей „півкольонію“. Цікаве, що діти з тої півкольонії (щось около 25 штук), коли йдуть з своєю панею на прохід і подорозі подибають у саді яблока, або в полі горох, моркву — як саранча все позривають, хоч ця пані це все бачить. Яка наука в такій „виховній півкольонії“?

Поліцияти мають бути чемні й тактовні. У звязку з випадками, де поліцияти ставилися прилюдно до інтересентів невідповідно, головний командан поліції генерал Заморський оголосив характеристичний приказ до всіх поліційних одиниць. Приказ зазначує, що поліцияти мусять відноситися до публики як найбільше чемно й тактовно. Строго заборонюється вести розмови підчас служби насмішливо і т. п.

Присилайте дописи й передплату — від Вас залежить, чи часопис буде стало на 12 сторінок.

Слабий рік для пасічників. Пасічники в Лемківщині завелися цього року на бджолах, які дали дуже мало меду. Причину слабого року пояснюють посухою. Пасічницька праця не оплатилася. Ще гірше з цьогорічними зборами збіжжа, ледви насіння вернеться. За те овочеві дерева зародили незвичайно обильно, але овочами не відженеш голоду від хати. Найгірше буде з зимівлею домашніх тварин, бо паші теж обмаль.

Грім спалив нафтовий закіп. В часі бурі, що перейшла над короснянським повітом, ударив грім у нафтовий закіп фірми „Альма“ на терені села Вітрно. Закіп з уладженням згорів до тла на шкоду 30 тисяч зл. Також в інших громадах били громи.

Ограбили двір у Пятковій коло Добромиля невідомі озброєні бандити; забрали все, що представляло вартість. Грабунок тривав дві години.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

Не вільно нам забувати, що всілякі ЦУКЕРКИ ШОКОЛЯДИ Й СОЛОДКЕ ПЕЧИВО

купуємо тільки з правдиво української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

Напад на ратушеву сторожу в Тарнові. Якісь ножівники заморудували на ратушевій вежі в Тарнові двох вартівників та зрабували своїм жертвам около 120 зл. Поліція арештувала одного ножівника, на якому найшли свіжу кров.

Вже появився Ювилейний Календар „Просвіти“ на 1938 рік. Календар має понад 250 сторін друку і коштує тільки 1.20 зл. Читальні, кооперативи та всі інші установи і свідомі громадяне подбають, щоб цей календар знайшовся в руках кожного українця, бо „Просвіта“ на це заслуговує. Питайте за ювилейним календарем „Просвіти“ по всіх книгарнях, Філіях і Читальнях „Просвіти“, кооперативах і в мужів довіря „Просвіти“. Зголошуйтеся на продавців календаря за відповідною винагородою. Кожний покупець знайде в календарі ще й стінний на 1938 рік як безплатний додаток. Замовлення слати на адресу: Книгарня „Просвіти“— Львів, Ринок ч. 10/I.

Памятки нашої слави. Український учений, др. Ярослав Пастернак зі Львова переводить розкопи в Крилосі біля Галича. Він віднайшов давно пошукувану найбільшу святість Галицько-Володимирської Держави, саме катедру княжого города Галича, побудовану нашим українським князем Ярославом Осмомислом у половині XII. сторіччі. Є це величава будівля, яка дорівнює соборові святої Софії в Києві. З усіх сторін краю напливає український нарід, щоб оглянути памятки нашої слави.

Чи Ви вже закупили шкільні підручники для шкільної молоді? Як ще ні, замовте їх негайно в Книгарні Рідної Школи, у Львові, вул. Сикстуська.

Штрайки. В тартаках у Грибові, Фльоринці й Поляні, повіт Новий Санч заштрайкували всі робітники, домагаючись 10 проц. підвишки за працю та збірної умови.

Початок науки в школах назначений на день 3. вересня.

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть працю
1-му безробітному, що є Вашим братом!

Арештували комунарського агітатора в Криниці, коваля з Поворозника, побратима інж. Сергія Дуркота, що агітував за виїздом до „большевицького раю“.

Не вільно фотографувати у прикордонній полосі, вздовж цілої Лемківщини, у пасі 30 км. від кордону. Аматорам у прикордонній полосі можна робити знимки виключно на терені свого обійстя. Знимати в інших місцях заборонено; кара за цей переступок до 3 місяців арешту, або 3 тисячи зл. гривни, або обі кари разом.

Новий український літак в Америці. Наші брати за океаном закупили новий літак за 10 тисяч долярів. Літак назвали імям столиці України „Київ“. Це разом з літаками „Україна“, „Львів“ уже третий український літак.

Померла дружина Богдана Лепкого. У Кракові померла 9. серпня ц. р. Олександра Лепка, дружина відомого нашого письменника Богдана Лепкого, у 60. році життя. Похорони відбулися в Кракові в середу 11. серпня. В. І. П.

Кара за святотацтво. В Новому Санчі відбулася судова розправа проти 18-літнього Феся Молодця, що вкрав із греко-католицької церкви в Матієвій золоту чашу зі святими Тайнами, які під церквою висипав на землю. Чашу розбив і продав коршмареві за кілька папіросів. Його засудил на півтора року вязниці й 5 літ у заведенні для непоправних. А що з коршмарем за купно краденої річи? Його треба строго покарати, бо як жиди не будуть купувати крадених річей, не буде крадіжей ані святотацтв.

Ще одна пявка. Жидівське насіння напосілося на решткі карпатського багацтва, тому будує в Тарнавці паровий тартак, щоб глотати смереки й ялиці. Цікаве, чи додержать хоч умови, що на цьому тартаку мають працювати місцеві люди?! Тарнавчани не дайте себе за шпіритайку продати...

Згорїло приходство. В Жегестові згоріло внаслідок необережности з вогнем ціле греко-католицьке приходство зі всіми забудуваннями на шкоду біля 30 тисяч злотих. Гарна почалася господарка... в Жегестові згоріло приходство... у Криниці продають...

Повідомляємо всіх наших Дописувачів, що всі листи ми одержали та в чергових числах помістимо всі дописи. Ми шануємо кожне слово з нашої Лемківщини. За це приєднуйте нам нових передплатників.

Хто виконав атентат на полк. Коца. Бомбовий атентат на полк. Коца виконав Войтіх Беганек, зо села Ружополе повіт Кротошин, людина з кримінальною минувшиною. Він згинув від вибуху при закопуванні бомби під віздовою брамою віллі полк. Коца.

Вчинок божевільного. В Бечу коло Ясла 37-літній божевільний Гаєвскі замордував сокирою 3 дітей, а жінку й четверту дитину тяжко ранив. Його завезли до Кульпаркова.

Страшна буря навістила села в Березівщині. Сила бурі була така велика, що в Динові, Бахурі та інших селах вирівала берези й овочеві дерева з корінням. Град величини ліскових оріхів знищив збіжжа, яке ще було в полі й овочі в садах.

Причина повільних жнив. Це не в нас, бо наші жнива вже кінчаться; але в червоному „царстві“. Там робітники в полі покидають машини й втікають до міст, бо їх директори не платять їм за роботу, лише робітничими запрацьованими грішми напихають свої кармани та гуляють, а робітничі родини гинуть з голоду.

Язва гусениць. Гусениці білюхи-капустниці масово нищать поля, городи й сади. В деяких сторонах Лемківщини щезла з піль і городів капуста, яку гусениці вижерли до качанів. Гусениці треба збирати й палити, щоб урятувати решту городовини.

—o—

Зернята диких яблунь і груш
купує по високих цінах фірма
А. Терпиляк
Розсадники овоч. дерев та насінне господарство **в Залукві,** почта і стація **Галич.** — Телефон Галич № 1; ПКО № 500.855. — Поучення, як треба збирати зернята, щоби були придатні до вжитку висилаємо почтою. — Перед збирання зернят жадайте поучень та інформацій!

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що
найкращим дитячим, національним часописом є
„ДЗВІНОЧОК“
Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребуси, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Кошт малий, бо всего **2 зл.** виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 гр.)
„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

Добрий заробіток.

Підчас літньої пори, по деяких селах Лемківщини жиди мають спеціяльно добрий та дуже легкий заробіток. Який саме? А такий, що купують від лемкинь борівки, чорниці, гриби, а особливо малини. Один має такий жидяга кілька великих бочок — і кожного вечора приносять йому лемкині повні коші малин тай зсипують до цих бочок. І так що дня вечором, засипують йому по кілька бочок малинами. За одно кільо малин він платить їм по 0.20 грошів.

Жидяга відставляє ці малини більшим відборяцям на соки, продаючи їм один кільограм по 0.35 грошів т. є 35.00 злотих за 100 кг. Лемкові, за відставу, платить 10 злотих. Отже остає йому 14.00 злотих чистого зиску. Як так жидяга відставить хоч би тільки 10 бочок малин по 100 кг. то має 140 злотих чистого зиску. А можуть бути і такі, що відставляють і по 50. 100 кг. бочок малин. А що лемчата? Лемчата приглядаються, але не приходять до голови по розум, чому жид і жиденята не ходять голодні, босі і в подертих гачатах.

ЖНИВА ВЖЕ СКІНЧЕНІ,
ЗБІЖЖЯ В СТОДОЛІ.
Але господар не має тепер часу молотити збіжжя. За те сотки тисячів щурів його молотить. Один щур зїдає денно кільо зерна. Тому треба негайно винищувати тих шкідників. Щурів нищить **Ратина й Ратиніна,** пільні миши вигублює **Мишина.** Застосування в цілому світі.
„SEROVAC“
СП. з О. О.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Наша Сандеччина зблизька.

Освітньо-орґанізаційний огляд. (Докінчення).

Неписьменна й без світогляду людина це живучий труп, котрий живе на землі нате, щоби його на всі сторони визискували! Як риба без води, так людина, в нинішних часах, без знання не може належно жити! Тому сандецький неуку, як не хочеш, щоб ти й твої діти гинули в темряві й були рабами духа — не жалій на рідне друковане слово гроша! А тимчасом наше знання ще на триста дорогах **Читальні наші**, в нашій Радеччині постигла відома дорога. На їх місце, легенько, понароджувалися „очаги“ Качковського. Діяльність тих „очагів“, крім тих, котрі своє знання черпають з української літературної скарбниці, паперова, або жадна. Дальше, про помочі типів криницького „русіна“ твориться по селах нашої Сандеччини „Кулка Рольніче“. Під теперішню пору є їх щось, уже, вісім. Охотничих Стражи Оґньових“ є 6; є також декілька „Звйонзкуф Резервістів“ і Л. О. П. П.-ів.

Почитність друкованого слова в нашій Сандеччині така: Ґлос Подгаля, Взорова Заґрода, Пльон, Пломик і Промичек, Пораднік Спулдзєльчи, Зедночене, Лемко та Земля і Воля.

З нашого рідного друкованого слова найпочитнішими є: Наш Лемко, Народня Справа, Комар, Наш Прапор, Новий Час, Діло, Дзвіночок, Український Пасічник, Українське Юнацтво, Світ Дитини, Український Бескид, Сліський Господар, Правда, Христос Наша Сила, Місіонар, і др.

І так що солтис — то читач: Ґлосу Подгаля, Взоровей Заґроди, Пльону й Лемка. Що „Кулко Рольніче“ то Взорова Заґрода та Пльон і т. д. Одначе не треба забувати і про тих наших братів, котрих орґанізує — музика, комуна, неділимая і т. ін. І їх треба вразумити, бо тоті бідаки духові не знають, що творять.

Під самоврядним оглядом у нашій Сандеччині створено чотири ніби чисто лемківські волости: Лабову, Тулич, Кривицю-село й Мушину. 6 чисто наших сіл давнішої Сандеччини: Матієва, Складиста, Мала розтока, обі Вірхомлі, Зубрик, попали до чисто польських ґмін Навойової та Північної.

По селах тепер маємо радних і солтисів, а в зарядах волосних по двох лемків і по двох не лемків. У цих селах, що попали до польських волостей маємо тільки радних, солтисів та заступників. В чотирох осідках волосних зарядів: Лабова, Тилич, Криниця-Живець, Мушина, маємо крім церков також і костели. Число вірних прибуває. Як бачимо то вибір волосних осідків був **трафний.**

Під шкільним оглядом витворився в селах нашої Лемківщини такий стан: „руснаки“ „трабують“, щоби собі теперішне учительство забрали. Українці як на початку так і тепер говорять: Як світ світом, ще такого стану, щоби „племено“ мало в школі свій говір, не бувало! Одначе, добре було би, якби всі ті, що мають себе за „руснаків“ і ті, що мають себе за українців, у шкільних справах рука в руку пішли.

При кінці слід ще згадати, що на 48 осель нашої сандецької Лемківщини є 32 церкви, 36 народніх шкіл, 12 детайлічних продажий алькоголю. Коли взяти ліз увагу, що „деталічна“ у нашій Сандеччині не богато ріжниться від шинку, та що майже кожна крамниця і кобудемо мати 102 осередків пия-оператива продає вино й пиво, то чення.

В 1903 році наша Сандеччина числила 24,292 українського населення, 1,059 поляків і 1.004 жидів. У 1936 році це число побільшилося: поляків 6.970, жидів 5,088, українців-лемків 26,214 (з того 3.861 православних). Такий то короткий огляд нашої Сандеччини зблизька.

Одарка Тятива.

—o—

З вороблицьких гараздів.

У Вороблику, коло Риманова, українці заложили „Сільський Господар“, а доморослі москалі собі мертвий „Рольничий русскій союз“. Минулого року українці запровадили Дитячий Садок, вони давай і собі в цю дудку грати. Та щоб хоч чесною конкуренціею, а то постаралися оклеветати перед короснянським староством „домек мали, окна мале, занечищони, заґжибйони“ і т. п. нісенітниці, що треба було багато заходів, щоби збити оті „арґументи“ й одержати дозвіл на садок у цьому році. На тім ще не кінець, бо „чужорозумовці“ з Вороблику ухвалили з громадської каси поміч в квоті 150 зл. на дитячу кольоніню, спровадили „істінную“ московку й давай з церковної проповідниці вербувати дітей, обіцюючи навіть харч...

Кажуть, що ще „хтось там“ кинув... на ціль тої кольонії 100 зл., а отець дадуть молоко, ще „хтось там“ дасть дрова й кухарку й „лапка на мухи“ готова... А майбутність дітей кого обходить? „Не знав дід і я ніт“...

„Вправді в українців і гарно вчать, і учителька спеціяльно по курсі для таких діточок, і... але в школі за дармо їсти дають та нихто боком ся не буде смотрів“... Ще тамтой боїться за „посаду при колеї“...

Та... Прийде час, заговорять
І Дніпро, і гори,
І потече сто ріками
Кров у синє море.

писав наш пророк Шевченко, премудрого немудрі одурять. Хтось запитається чиї ми діти а тоді соромно буде очі показати завинившому.

Цар Микола впав, Габсбурґи впали, впаде ще й Сталін зі своїми прихвостнями і всякий враг, бо нема нічо крім Всевишнього і Правди вічного на світі!

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Оцінка вартости обезпечення мешкальних і господарських будинків є тепер дуже низька. Тому необхідним доповненням цього обезпечення є обезпечення господарських знарядів, хатньої обстанови, паші й збіжжя, що їх переводить під найкориснішими умовами

Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, ул. Руська ч. 20.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Кобиле, невеличка оселя над обома берегами річки Закобили, творить межу між Березівським і Стрішівським повітами.

Кожушке, український присілок парохії Полонної (4 км.) поблизь містечка Буківська.

Кокушка, село, віддалене 6 км. від парохії Велика Вірхомля в Сандецькій Землі.

Колачиці, село коло Ягайлоських Лучок у Короснянській Окрузі. (Порівняймо слова: кожух, кокошка, кокошлик, колач з назвами цих сіл, — виясниться нам — хто закладав ці оселі).

Комборня, польське село (давніше звалося Кальтборн) біля Коросна.

Конечна, українське дочерне село парохії Ждині в Горличчині, з українською греко-католицькою церквою святого Василія Великого, колись самостійна парохія в 1800 році прилучена до Ждині.

Конечкова, польська оселя біля Стрижева; давніше приналежна до Близянки.

Королева Руська, українське село, віддалене 16 км. від Грибова, з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1815 році. Це село відоме вже з XV. сторіччі з ріжних судових документів про купно ерекціонального поля, данини й права села.

Королик Волоський, велике українське село, віддалене від зажидівленого містечка Риманова 10 км., з українською грек о-католицькою церквою Перенесення Мощей святого Отця Николая, збудованою в 1843 році, поселене в XIV. сторіччі; зразу звалося село Короликова. До Сянока 37 км., до залізниці в Риманові — Вороблик Шляхоцький 15 км.

Королик Польський, віддалений 1 км. від Волоського (з лат. парохією й костелом).

Коросно, місто на шляху Загіря-Тарнів, відоме з гутярського промислу; копальні й рафінерії нафти. В 1445 році мало це місто самоуправу на основі магдебурського (німецького) права й підлягало вищому судові на сяніцькому замку (АГЗ III 118).

Костарівці, українське село, з українською греко-католицькою церквою Преп. Симеона Стовпника, збудованою в 1872 році, відалене 7½ км. від Сянока, 4 км. від залізниці в Руській Дубрівці; поселене ще в княжих часах (XIII—XIV сторіччя). Пізніші судові записки АГЗ XI 1908.

Костева (Коштова), українське село в Динівщині, відалене 3 км. від Бахіря, приналежне до перемиського повіту. Це гарне й свідоме українське село.

Котань, українське дочерне село, віддалене від української греко-католицької парохії в Крампній 3 км., з українською греко-католицькою церквою святих Безср. Косми й Даміяна, збудованою в 1841 році. Найблище містечко (17 км.) Змигород.

Котів, українське село, приналежне до української греко-католицької парохії (3 км.) в Лабовій, Новосандецької Округи.

Крампна, українське село, віддалене 33 км. від Ясла, 15 км. від Змигороду, з українською греко-католицькою церквою святих Безср. Косми й Даміяна, збудованою в 1782 році; поселене в XIV сторіччі.

Красна (Коростенка), українське село, віддалене 20 км. від Коросна, від залізниці в Стрижеві 16 км.; з українською греко-католицькою церквою святого Архистратига Михаїла, збудованою в 1914 році; поселене в XV. сторіччі.

Кремяна, давніше чисто українське дочерне село Яблониці Руської (2 км.) з українською греко-католицькою церквою Воведення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1867 році; в 1880—1889 роках перейшли мешканці села масово на латинський обряд (гляди: Східніми межами Лемківщини, Львів, 1937).

Крива, українське село в Горличчині, віддалене 6 км. від Незнайової, 26 км. від Горлиць, з українською греко-католицькою церквою святих Безср. Косми й Даміяна, збудованою в 1924 році.

Криве, колись чисто українське село, віддалене 8 км. від Дудні, 25 км. від Березова, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1759 році; давніше самостійна греко-католицька парохія..

Далі буде.

Українські греко-кат. деревляні церви на Лемківщині

З життя наших Братів за океаном.

Незвичайно мило поділитися з нашими Читачами вісткою, що наші Брати з Лемківщини за океаном займають чільне місце в суспільно-політичному житті нашої великої української еміґрації у вільній землі Вашинґтона.

Український Народній Союз у Вашинґтоні згуртував біля себе майже всіх наших еміґрантів на вільній землі Вашинґтона. Недавно відбулися великі наради цього Союзу, на котрих предсідник Українського Народнього Союзу, громадянин М. Мурашко підкреслив, що У. Н. Союз і надалі буде держатися давніх ідеалів і дбатиме про добро нашої української еміґрації та Старого Краю. Крім 316 повноправних українських делеґатів і 18 членів були присутні на нарадах представники американців. Саме підсекретар скарбу та один з провідників Демократичної Американської Партії Льоренс Вуд Робертс висказав свою похвалу для українських еміґрантів — головно вуглекопів, що у великій мірі причинилися для здобуття Пенсильванії для президента Злучених Держав Північної Америки — Рузвельта.

Відтак др. А. Кібзей подав до відома, що звязки української еміґрації з політичними кругами Америки значно поширилися та що українці серед них уже добре відомі.

Адвокат Михайло Пізнак з Ню Йорку представив зібраним конґресмена Джана Бойлена з Ню Йорку, котрий підчеркнув льояльність українців та їх боєві прикмети та закликав українців до орґанізації словами: **„Памятайте, що тут нічого не можна робити без орґанізації!“**

З черги адвокат Роман Смук з Шікаґо представив конґресмена Адольфа Сабата з Шікаґо, що є найстаршим членом конґресу; цей у своїй мові підчеркав, що українські еміґранти використали вповні всі нагоди американського громадянства в часі війни та миру. Він взивав українців бути льояльними супроти своєї прибраної вітчини та супроти своєї національности, що одно другому цілком не перечить.

Відтак конґресмен з Конетикот Герман П. Коплемен згадав про своє походження з України та пригадав на свої заходи добути признання для української самостійности. Він радив українцям не журитися, що вони ще не мають свободи, бо „Риму не збудували за один день. Його будували довго, але всетаки збудували“. Він висловив своє переконання, що Україна мусить бути самостійною держжавою.

По ньому забирали голос конґресмен з Каліфорнії, Пенсильванії, Мінесоти та других стейтів північної Америки.

По українськи привитав делеґатів поручник Американської Армії Теодор Колякука, що працює у Вашинґтоні, у відділі кватирування війська. Цей син нашої передплатниці громадянки Євдокії Калякука, українки-лемкині, котра своєю -ідейністю та безкорисними успішними трудами багато добра зробила для нашої спільної ідеї. Честь Її за це!

Слід також згадати, що на наради конвенції (переведення договору міжнароднього характеру) Українського Народнього Союзу прибули привитати делеґатів три американські сенатори. Сенатор Роял С. Ковпленд ствердив, що Український Нарід признаний за один з найстарших зпоміж культурних народів, які знає історія. Цей нарід іще краще відомий зі своєї боротьби за волю та ідеали свободи. Тому саме українці є такі льояльні супроти Америки, бо вони переконані, що ті ідеали свободи слова, віри, зборів та орґанізації в Америці можуть найкраще проявитися. Зокрема сенатор підчеркнув, що він займається основно еміґраційними справами. І тому, говорив він, коли б якому українцеві сталася яка кривда в еміґрантських справах, то хай покривджений дасть про це йому знати, а він подбає, щоб його справа була якнайсправедливіше полагоджена.

Сенатор Мур з Ню Джерзі запевнив, що він знає історію України, шпихліра Европи, та далі згадував, що знає душу еміґранта, бо він є сином бідного ірляндського робітника (Ірляндія це західній острів Британійського архіпеляґу, відділений від Великої Британії — Анґлії зі столицею Льондон — Ірляндським морем, позатим облитий Атлянтійським океаном. — Ірляндська держава господарської самостійности ще не має, мешканців два і пів мільйона), котрий ніколи не мріяв про те, що його син може стати ґубернатором стейту й потім секретаром. Приглядаючись Українському Народові, говорив бесідник, ми набираємо переконання, що він не може пропасти, бо він вірить у Бога й свободу. А такий нарід ніколи не пропаде.

На закінченні конвенції Українського Народнього Союзу вибрано головний уряд з Миколою Мурашко як предсідником, Дмитром Галичин, секретарем, Романом Слобдоян — касієром; до Контрольної Комісії увійшов Дмитро Капітула родом зо Свіжової коло Змигороду, др. А. Кібзей; радні: Т. Шпікула, І. Лисак, Микола Давискиба, І. Гузар, О. Зайоточний, І.Ваверчак, В. Дідик, Ю. Баволяк і Ст. Паливода.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„К А Л И Н А“

з української кооперативної фабрики „Б у д у ч н і с т ь“ в Тернополі

Подяка за щедрий дар.

Комітет Будови Українського Народнього Дому „Сільського Господаря“ у Вироблинках, пересилає оцим найщиріші вислови подяки і староукраїнське „Боже заплать“ — „Обеданню Українського Народнього Союзу“ в Джерзі, Н. Дж. в Америці, за щедрий дар у квоті 50.— амер. долярів, висланих на руки Т-ва „Просвіта“ у Львові, а призначених на будову Нар. Дому у Вороблику.

Воробник, у серпні 1937. р.

За Комітет Б. У. Н. Д. С. Г.
у Воробликах

голова: А Галько — секретар: Ст. Вархоляк

Чи Ви пробували вже

„П Р А Ж І Н Ь“

Якщо ні —

то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!

Вирабляє кооп. фабрика домішок до кави

„Суспільний Промисл“

Львів — Богданівка ч. 30.

ЛОСЄ, НОВА ВЕСЬ, НОВОСАНДЕЧЧИНА.

В день сімдесятьдволіття народження Їх Ексцеленції Кир Митрополита Андрея Шептицького, в нашій матірній церкві в Новій Веси, відправив торжественну св. Службу Божу наш канонік Всч. о. Смолинський Василь, до якої долучив молитви до Всевишнього з просьбою о уділювання сил, нашому Князеві Церкви Митрополитові, в дальшій праці для нашого Народу. — По скінченні св. Служби Божої, наш канонік в палких словах начеркнув значіння Ексцеленції Митрополита для нашого Народу, представив працю Їх для нашої Церкви, та нашої вужчої Батьківщини Лемківщини.

По скінченні річевої промови, Всч. о. канонік вніс для Ексцеленції Митрополита „Многолітствіє", яке відспівав дуже гарно церковний хор зложений з новівсян і лосян, під управою п. Льва Кобанього. Цілу св. Службу Божу також співав цей церковний хор.

Лосянин.

ПОЛЯНИ - МИСЦІВСЬКІ КОЛО КРАМПНОЇ.

Дня 18-го липня ц. р. основано в нашому селі господарсько-споживчу кооперативу на статутах Р. С. У. К. Від довшого часу ведено приготування й освідомлення села про ціль і завдання кооперативи, аж вкінці праця свідоміших одиниць увінчалась успіхом.

Це не подобалось нашим сусідам. І хоч самі нарікають, що в селі аж два жидівські склепи, хоч самі були ще донедавна за створенням кооперативи, то однак, коли кооперативу основано, вони тепер змінили свою думку! І чисто господарську справу „закрашують" політикою! „Залужце рускон, то і ми впішеми се" — кажуть. І тут власне на цім місці хочемо відповісти тим, що таке говорять: Не робіть з нас політиків, бо нам добро села на серці. Кажете нам заложити „русску" кооперативу. Пощо ж нам пхатись між чужих, коли в нас своє рідне, таке нам близьке. — Коли би Ви радили нам, маючи на увазі добро села, а не що інше, тоді ви може б і послухали Вас; та ми розуміємо аж надто добре, про що Вам ходить: Всі Ви, що намовляєте нас до „русскої" кооперативи, пригадайте собі, а якщо Вас тоді не було між нами, розпитайте таки наших людей, вони розкажуть Вам історії „русскої" кооперативи в нас і яка доля стрінула її! Другої такої нам не треба! — Не поможуть тут ніякі підшепти ні намови, бо хоч повірять Вам ті, що ближче Вас стоять, ті, що скажуть так, як їм заграєте і, що на правду звикли примикати очі, ті, яким село вже не повірить, бо добре пізналося на них, то загал села бачить правду й за нею піде! Без Вашої поради! А Вам радимо лишити нас в спокою, даремне не трудитись! Хиба не знаєте Ви, що заборонений овоч найкраще смакує?

А тепер ще кілька слів до тих „ніби наших", що боячись стратити ласку й маючи власне добро на увазі, йдуть проти волі загалу. Послухайте, що каже наша приповідка: неправдою світ перейдеш, назад не вернеш. Памятайте теж про те й заверніть зі злої дороги ще поки час!

Член кооперативи.

СЕМУШОВА, ПОВ. СЯНІК.

Дня 25. липня ц. р. відіграв Аматорський Гурток при місцевій Читальні „Просвіти" штуку п. н. „Розумний і дурень". Аматори вивязалися зі своїх завдань добре.

Слід замітити, що проби на згадану штуку відбувалися серед „найгорячішого" жнива. Однак Аматори на те не зважали. Кожний аматор старався, щоби кожного вечора бути на пробі.

Перед виставою й по виставі відбулася танкова забава. На саму забаву розпродано понад 100 білетів. Були на ній хлопці й дівчата з усіх дооколичних сіл. Дуже приємно, що крім Просвітян, багато було таких, що вважають себе може й досі „русинами". Про те всі бавилися взірцево, як Одної Матері Діти. Всі бавилися так, як це годиться нашим свідомим українцям. Заслуга в тім в першій мірі молоді зі Семушови, що нераз, щоб вдовольнити Гостей, самі менше бавилися.

Значну частину чистого доходу призначено на місцевий дитячий садок.

Честь Вам Просвітяни!

Свій.

ВДОВИ і СИРОТИ тих мужів і батьків, що були обезпечені на життя, найбільше можуть сказати про те, чим була життєва обезпека заключена їх батьком в Товаристві

„КАРПАТІЯ".

БОНАРІВКА КОЛО СТРИЖЕВА.

Свято Пренайсвятішої Евхаристії відбулося в нашому селі якнайвеличавіше. Завдяки великій праці нашого пароха, отця Івана Клюфаса та відповідній підготовці всіх наших культурно-освітніх товариств і установ побудовано чотири престоли, гарно замаєні квітами, килимами, вишивками кожний престіл на інший лад. Перший престіл стояв біля дороги від східньої сторони церкви, побудований Читальнею „Просвіта" й Кружком „Рідна Школа"; другий від півночі Т-вом „Луг" і споживчою кооперативою „Згода", третій від заходу Кружком „Союзу Українок" і кредитовою кооперативою „Ощадність", четвертий від полудня Братством Ч. Покрова Пресвятої Богородиці. Найкращий престіл був Луговиків, до його йшла процесія крізь тріюмфальну браму з написом: „Витай між нами Христе, витай!" При кожному престолі стояв Заряд Т-ва, що при читанні святої Євангелії держав святу книгу в руках, малі дівчата сипали квіти, а луговички й луговики стояли вряді. (Шкода, що знимка затемна та не могли ми дати кліші — Ред.).

Одночасно записуємо в культурну хроніку нашої Лемківщини дуже цінну подію в пошану українському життю, саме про врочисте відсвяткування в Бонарівці 10-тиліття існування споживчої кооперативи „Згода", одної з найкращих кооператив у Лемківщині та

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

10 ліття ревної душпастирської праці нашого духовного провідника, Впр. о. декана Івана Клюфаса в Бонарівці.

З цього приводу складаємо разом з нашими Братами в Бонарівці якнайщиріші бажання Впр. отю Деканові кріпких сил до дальшої праці для слави нашої Небесної Матінки й Христа-Царя, — а Кооперативі „Зогда“ бажаємо багато нових членів і створення своїх філій у Стрижневі і т. д.

МОРОХІВ КОЛО ЗАГІРЯ.

На весіллі Івана Гриця з Наталкою Попович у Морохові зложили весільні гості добровільно на Рідну Школу квоту 2.65 зл. Боже заплать!

ТЕРЕБЧА КОЛО СЯНОКА.

Староство в Сяноці покарало Миколу Ваґанка в Теребчі карою 10 злотих, або 2 дні арешту за переведення в Теребчі без дозволу влади збірки на „Рідну Школу“.

ПАВЛОКОМА КОЛО БЕРЕЗОВА.

В нашому селі, як щороку, так і в часі цьогорічних Зелених Свят відбулася торжественна панахида на могилі Українських Стрільців. По всятій Хвалі Божій вийшла процесія з церкви в сторону могили, співаючи побожні пісні. На могилі відправив панахиду Впр. о. Василь Шевчук, місцевий український душпастир. По панахиді всі розійшлися спокійно до хат.

ДОБРА ШЛЯХОЦЬКА КОЛО МРИГОЛОДУ.

Аматорський Гурток з Володжа давав у Добрій в салі Народнього Дому реліґійну виставу п. н. „Голгофта“. Всі аматори вивязалися якнайкраще зо своїх завдань, слухачі з великим зворушенням і заінтересуванням слідкували за грою аматорів. Було багато гостей з Доброї та чужих, тому й дохід був би не найгірший, але треба було заплатити 11 зл. за дозвіл на виставу, бо добрянській шляхті чомусь не дуже спішно до „Просвіти“, лише до „Кола шляхецкеґо“ — декому навіть до комунарського „Щастя“. Час Добряни піти до голови по розум і заснувати в селі читальню „Просвіти“. Направду, з вас сусіди сміються!!!

ВАРА, ПОВІТ БЕРЕЗІВ.

По довших стараннях відбулися в нашому селі оснувальні Загальні Збори Кружка „Рідної Школи“. Головою Кружка вибраний Андрій Бернадик, містоголовою Андрій Любович, секретарем Володимир Глушек, скарбником Михайло Луць, бібліотекарем Андрій Тимцьо.

Новозаснованому Кружкові бажаємо якнайкращих успіхів у культурній праці — водночас прохаємо наші українські Видавництва у Львові вислати нашим Братам у Варій книжки до їх бібліотеки.

ЛОДИНА КОЛО МРИГОЛОДУ.

За шапку мазепинку, спроваджену з робітні Українських Інвалідів у Львові, покарали громадянина Володимира Присташа 5 денним арештом. Крім того за співання з товаришами пісні „Гей у лузі червона калина“ покарали теж Присташа на донесення зредукованого солтиса з Лодини карою двох днів арешту. На внесений відклик сяніцький суд побільшив кару на 7 днів арешту.

СЕМУШЕВА КОЛО СЯНОКА.

Осип Стадник з Семушевої пішов аж до Риманова, щоб заробити дещо на вдержання своєї рідні. По довшій службі пан, в котрого Стадник працював, не хотів йому нічого заплатити. Покривджений забрав собі панське убрання. За це покарали його 9 місячною тюрмою. Ця сумна подія хай буде всім пересторогою, що самому не вільно робити собі справедливости, лише треба вразі опору службодавця подати справу до суду праці, де подбають, що пан мусить виплатити свому наймитові належну йому заслуженину.

ВОЛОДЖ ПОВ. СЯНІК.

Дня 4. 7. ц. р. приїхали до Володжа якісь пани та зажадали від місцевого отця пароха, щоб проголошено в церкві, щоб усі матері зійшлися біля 4. години пополудні зі своїми дітьми до Народнього Дому на заложення „півкольонії“. Коли ті панове почули, що у Володжі населення українське, з дива не могли вийти та сказали, що перший раз про це чують. Хоч у церкві проголошено годину збірки, пани в 4. годині застали в Народньому Домі лиш самі стіни, та, як не миті посідали на фіру й щезнули зо села як учорашній день... Володжани не хочуть кави ані дарових булок.

найвибагливіщу господиню вдоволяє
МИЛО
ЦЕНТРОСОЮЗУ

СИНІВ КОЛО РИМАНОВА.

У цьому селі задумують будувати нову велику 3 клясову школу. Вже навезли кілька тисяч цегли. Будову зачнуть у 1938 році. Зо старої школи збудують Громадський Дім. Якщо енерґійний теперішній солтис, Петро Майнош, викаже разом з другими чільнішими громадянами Синева свою рішучість та не буде зважати на підлий спротив деяких темних одиниць, які не розуміють значіння здорової та відповідної школи в селі, слід сподіватися, що село Синів докінчить належно будову школи.

До того треба памятати, що школу не будується на один рік, тому майстрів треба добре доглядати, щоб не спартачили будови, як приміром моста, що його ставили під Рудавкою. Поправка вже дорожча, як нова будова. — Щасти Боже до великого діла!

Ще одна коротка заввага: Село Синів на перший погляд має досить культурний вигляд. І хати криті бляхою, й садочок біля хати, в декого цементова гноївня, — але подивись брате ближче — страх тебе огортає. У селі що хата — то коршма й шпіритайка! Пиячать старі, молоді й діти. І вправи „стражаків“ кінчаться на шпіритайці. Не дивуємося таким, що здохлими кобилами гандлюють, або таким, що з Франції „великі робітники“ повтікали, та ще таким, що жидо-комунарськими наймитами стали, але в Синеві — кажуть — є ще порядні ґазди! Чи Ви чесні ґазди хочете спокійно приглядатися, як такі нікчемні типи вкривають село ганьбою? Гей, ви пане солтисе та ви радні зробіть уже раз кінець тому дикунському звичаєві, на те вибрали всі, щоб порядок був у селі! Не вільно вам говорити „що мене хтось обходить“ — ціла відповідальність за лад, здоровля, культуру села тяжить на ваших головах! Мудрій голові досить по слові...

—o—

Трагічна Апостолятура.

ПРО ЩО НЕ ПИШЕТЬСЯ Й НЕ ГОВОРИТЬСЯ НА ЛЕКІВЩИНІ

Написав Остап Далекий, Сянік

Коли входимо в одне село, біля Нар. Дому, типового для Лемківщини, товпилися селяни. З будинку чути було музику.

— Що це? — питаємо.

— Читальня дає вечериці — кажуть. — Отець парох дозволили до 11-ої год. забаву, щоб придбати трошки фондів. На часописи...

До 3 сіл парохії приходить коло 70 часописів, з того 16 „Місіонарів", 10 „Лицарства Пресвятої Богородиці" і коло 20 чисел „Українського Бескиду". З цією останньою газетою цікаво: продає її двох кольпортерів, один 6, другий 10 чисел, хоч на терені славної Апостольської Адміністрації це... виклятий часопис.

ЕКСКОМУНІКА НАЦ. ПРЕСИ.

Так є. В „Вістях Апостольської Адміністрації Лемківщини (цей титул писаний з усіми „ять", ;;йори и іншим стародавним оздобленням) появлялися від початку прецікаві розпорядки: вже славетний о. Іоан Полянский, (;;Кап. Бакарич" коло підпису) намагався стануги колодою проти всенаціональної стихії що охопила и Лемківщину і зпід його рук вилітали розпорядки, які колись судуть студіювати не історики, а психіятри: заборона порушувати у проповідях нац. тематику, заборона відправи панахид та інших богослужень у нац. свята, наказ священикам купувати літургійне вино не в „Горговлі" а в „Зедноченю Каплануф" у Свентохловіцах пригадка про безоглядний послух священиків Адміністраторові (мабуть не дуже було добре з послухом, хоч би у згаданих справах) про обовязкову „вру" в о. Полянского родин священників, доручення передплачувати ;;К соєдіненію" і т. д. Але вершком цих розпорядків є два розпорядки в ч. XI. „Вістей" з вітня ц. р. **Там є дослівно: ;;Заборона** политики в церкві. Забороняється поновно співати (все писане з „ять" і ;;йори") в Церквах піснь ;;Боже Великий". Так само забороняється декорувати иконостас и други икони лентами" — та черговий: **Заборона часописей. Заборонаеться пренумерувати, читати і поширювати часописи ;;Наш Лемко" и „Український Бескід"; тому; що они ширять роздор межи населенням".**

Оба останні розпорядки — це вже здобутки о. Свержинского, що прийшов на зміну о. Полянского і вислід їх такий, що ;;Вісти" купують ріжні люди, як історичний документ (я дістав їх в одного сяніцького діяча, що тримав їх у течці з написом ;;Документи нашого лихоліття"), а ;;Нашому Лемкові" й ;;Українському Бескидові" не треба було кращої реклями.

;;ТЕРОР о. СВЄКЕРЖИНСКОГО.

Нац. діяч, в якого в Сяноці я замешкав, просив мене не згадувати його прізвища. Тут такі віднюсини, що хто наразиться Апостольській Адміністрації — попадає атоматично в конфлікт з адм. владою. Це правда, хоч і як прикро констатувати такий звязок та „спільну акцію". ;;Атец" Свєкержинскі; („Кацлер Курія" коло підпису), якого тут инакше не називають, як чорним духом Лемківщини і позбувшись якого о. Медвецький багато зискав би на авторитеті, показі й пошані, розвів на Лемківщині такий терор, що священики Лемківщищини бояться голосної розмови з постороннімі і своєї тіні, а будьякий донос поштаря чи солтиса, ба саме підозріння, що священик ;;украинствует" — рівнається його матеріяльній руїні. Такого священика моментально переносять до т. зв. чортових дір і оце в останньому тижні сталася така історія з о. Мих. Фурглевичем, довголітнім парохом Королика волоського. Одинокою провиною о. Фурглевича було те, що він — щирий Українець, — але цього було досить, щоб о. Свєкержинскій перкинув ;ого до забитого дошками Милика — нужденної парохії у глибоких горах, на самій чеській границі. На місце о. Фурглевича пішов „рятувати" „русскую" ідею відомий москвофіл о. Венгринович.

БАНКРОТИ В НАСТУПІ.

А проте ні о. Свєкержискому, ні о. Венгриновичеві, ні цілій їх паці не вдасться вже вирятувати колтунського й загниаючого кацапства. Всі знаки на землі й небі кажуть, що власне завдяки Ап. Адміністрації і політиці о. Свєкержинского — про яого поведінку чимало цікавого розказують у Сяноці, де він був катехитом та „русским детєлем" — власне завдяки цій політиці Лемківщина буде за 10 літ щиро-українським, по лемкіськи впертим бастіоном, на якім ломитимуться зуби ворожих зазіхань. За 10 літ — бо тільки має тривати, згідно з конкордатом, Ап. Адміністратура, призначена у своїй основі на забороло проти посиленого розкладового православя на цій земл. Сьогодні, по двох роках, можна сміло ствердити, що політика кацапських банкротів не навернула й не наверне з православя ніодного „схизматика", але можна теж ствердити, що сама Апостольська Адміністратура, якщо їй згори призначена була теперішня роля й теперішній провід. Фатальне непорозуміння й перечення само в собі.

Нині о. Полянскій — замаловідсотковий кацап в о. Свєкержинскго, що намагається накинути свій лячний вплив легковірному о. Медвецькому, хибному життевому знавцеві, а нечайну смерть о. Масцюха вважає загал пальцем Божим — як зараз побачимо — не без рації.

МИ Є РУСИНИ"...

Від свого первопочину Лемківська Адміністрація стапа гніздом, вигріваль-нею й пропаґандовим апаратом кацапства, забуваючи про те, що власне кацапство довело до трагічних переходів на православя. „Вісти" стали переводити у практику те, що два інші органи Лемківщини — криницький, кацапсько-туманистий „Лемко"" й ідіотичний своєю тезою про 400 тис. грекокатоликів-Поляків „Грекокатолік"" з Кракова — пропагували. В трійку з тамтими „Вісти" створили нову „пресу" для Лемківщини, якій роблять місце екскомуніками та адміністраційними засобами. Бл. п. др. Вас. Масцюх у першім своїм „посланії" писав до Лемків: „Я і ви є русинами. Ще вчера ви були русини, а нині вас, тих самих людей інакше називати, то кожний видит, що тут не все в порядку" (дослівно, стор. 8). Той сам о. Масцюх на рік до свого іменування виразно писав у „Ниві", що Лемки є частиною 40-мілионового українськог народу. Дальші розпорядки о. Полянського, яким патронував о. Масцюх, були тільки консеквенцією з „посланія". На Лемківщину пішла кацапська атака з трьох сторін: зі школи ославленим „Лемківським Букварем", згаданою пресою й адміністративними заходами, врешті з проповідниці, що має найбільший вплив на відданого своїй вірі Лемка.

Нині цей наступ є в повному ході, а о. Свєкержинскій є покищо паном життя і смерти. Риманівська, криницька і сяніцька кацапська донкішотерія добуває з закамарків ріжне старе барахло і зброїться під його проводом до остаточного удару на українські бастіони Лемківщини.

А ЛЕМКО?

А ці бастіони стоять твердо. Національні діячі всміхаються з наступу донкішотів. Лемко вже давно дозрів. Нині він затиснув руки, закусив губи й дивиться на цей похід тіней, що розгулявся над його головою, за його і його дітей душу, байдуже.

Лемко вірить в Божу справедливість. І вірить, що кого Бог любить, тому дає важкий хрест.

Лемківщина йде сьогодні з таким власне хрестом до свого світлого відродження.

(„Неділя" ч. 25).

Гр.-кат. Еп. Йосафат Кощиловский на Лемківщині.

Видавець і відп.ред. Михайло Таранько З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 18 (90)

Львів, 15-го вересня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Український хор при Т-ві „Народний Дім" у Красній.

Мандруємо по рідних селах.

З Великої Ростоки мандруємо до Лосього не наоколо дорогою, бо тамтуди довша дорога, але попри ростіцьку церкву, до верха, через Ястрябець (пасмо ліса й потік) навпростець до нього. По тридцятьох хвилинах ходу ми вже в Лосю.

Приглянувшись положенню Лосього розпростертому подібно до Ростоки, між двома верхівями та з півночі на полудне, з тою тільки ріжницею, що Лосе не починається, як Ростока, від головного комунікаційного шляху, лише по півтора кільометрі від нього за т. зв. Глубоким (ліс) починаються перші хати Лосього. Через це здається немов би Лосе заслонювало тим Глубоким вхід до себе перед світом і хотіло перед ним заховатися в лісистих верхівях Рунку, до якого своїм горішним кінцем як раз добігає.

Початки Лосього й з чого або від кого пішла його назва, докладно невідомі.

Тільки з грамоти Юна на Браніцах Браніцкого, дідича Забелча, Вельополя й Лабової — написаної у Вельополю в 1588 р. довідуємося про це, що згаданий дідич продав якомусь Кузмови з Богуші, за 30 фльоренів, (тодішні польські гроші) часть свойого дідичного ліса Нової Веси над потоком Лосе додаючи йому до цього ліса ще чотири лани поля, очевидно на заложення в Лосю солтиства, та з одним ланом для священика.

Рівночасно тойже Кузма, дістав від тогож дідича власть судити тодішних лосянів волоським правом.

Самозрозуміло, що тої грамоти за початок Лосього брати не можна — Бо коли в часі тої грамоти Лосе було вже поділене, упорядковане на лани, то на тих ланах мусіли вже давно сидіти й люди та мати свою управу й жити своїм, незалежним від повижчого дідича життям. Зустрічаючись у лемківських селах з тогочасними грамотами купна або наділу від дідичів, відповідної скількости ланів на оснування в існуючих оселях солтиства, мусимо глянути від Лося в іншу сторону. Не лише лосянам, але й іншим людям цікаво буде знати, нащо та пощо до їх тогочасних осель надавано солтисів?

Отож як довго наші землі враз з Лемківщиною належали до наших князів, то їх мешканці отже й лемки, жили собі свобідно, своїм життям і своїм правом. Та коли в 1340 році польський король Казимир Великий ті наші землі, з браку єдности й дисципліни між нашим народом, завоював — то від того часу стали на наших, здобутих ними, землях щораз то сильніше усадовлюватися, наділюючись за заслуги для своєї батьківщини нашою землею. Зразу власть наділених нашою землею над наділеними просторами землі була незначна. Але, як в 1466 р. тодішна Польща здобула Гданськ і Торунь — морські пристані на Балтику, то тимсамим отворились її торговельні морські ворота у світ. а з цим і збут на рільні продукти.

Понаділювані землею паниська взялися тоді на ґвалт до господарки. Та пани, як то звичайно пани— землю подіставали даром, або ще часами, один другому „наяздом" відбірав. (Далі буде).

Н.ка

Наша доля тільки в наших руках.

Про цю правду можуть найкраще розказати самі наші українські браття з Лемківщини. Від віків, лишені всіми, вони по геройськи проходили крізь тверде життя. Наражені на все, що може стрінути малу горстку народу,. Наступ на них ішов у площині моральній й екеномічній.

Морально Лемки горою і взором природної звязи з цілим українським народом. Живуть вони в чисто українських селах, пильнуючи, щоб якась стоколоса зі зовні не занечищувала чистого й здорового зерна. І дійсно лемківські села образом національної однородности. Ці чужинці, що їх стрічаємо там нині, це переважно вислід економічної слабости Лемків, в кожному разі не є вислідом мішаних подруж. Одно тільки є досить сумне і незрозуміле, що трапляються серед інтеліґентів лемківського походження мішані подружжа — де Лемки є морально слабші від других. Одначе досвід тих кількох — перестереже на майбутне, тих, що хотіли би йти цим шляхом.

Коли ми нині проходимо по Лемківщині — стверджуємо українського матірного духа, свідомість своєї національної окремішности від сусідів, а стихійну звязь з українською нацією — хоча вони не стрічали українських політичних провідників — бож ті прецінь зрезигнували з Лемківщини —прецінь був клич „по Сян“ — не звертаючи уваги, що там за Сяном ще живуть сотки тисяч перлин українського народу, економічно теж ніхто зі Сходу Лемківщиною не заінтересувався і тепер це заінтересування має більше в собі платонічности, чим реальности.

Але консерватизм — привязання до землі, віри, звичаїв, обичаїв, мови батьків такі є в українського Лемка сильні, що мов найтвердша сталь відбиває всі удари та атаки зі зовні. Ніхто з чужинців не може збагнути серця Лемка, бо воно є замкнене для всіх, його удари може лише відчути таке саме — українське серце. В тім лежить сила Лемків — та слабість тих, що стараються скривити душею Лемка.

І коли серед українського народу в інших околицях стрічаємо сприймання чужих „культурних здобутків“ зовнішний блеск, життя понад стан, навіть серед інтеліґенції, яка захоплюється чужими виявами — не дивлячись на суттєву прикмету польської інтеліґенції — патріотизм — то Лемківщина остає базою первісних, чистих, нескривлених обичаїв і характерів.

Недавно щойно українське громадянство заінтересувалося Лемківщиною — але це була лише сензація, нове якесь відкриття, яке поза криком, про „великі поступи на Лемківщині“ не принесло нашим братам на Лемківщині нічого — хиба пошкодило. Бо тоді сусіди настрашилися, що Лемківщина українізується через зовнішні впливи та прикрутили шрубу — прийшли „адміністрації“, буквари Трохановського, усунення впливів РСУК-а з більшої частини Лемківщини й т. д. Але українство серед Лемків живе й розвивається стихійно — так як серед цілого українського народу.

Тому памятаймо, дорогі браття й сестри, що ми самі є ковалями своєї долі. Що собі самі викуємо, то будемо мати. Бо надія на поміч — навіть від наших братів українців, яким може тепер дещо краще живеться, як нам — це тільки даремна втрата часу на вичікування. В нас ще є стільки сили, до життя, підприємчивости, що хоч ми дотепер не маємо змоги поза село вийти — то ощадністю та взаїмнодопомогою самих Лемків створимо нові варстати, поширимо наше економічне життя — це буде вияв нашої життєздатности.

Лемко.

Не вільно перетягати на латинський обряд.

. Недавно видав Св. Отець нове поучення (інструкцію) в справі приєднування нездинених до католицької Церкви. В тій інструкції сказано між іншим таке: Східні обряди, як теж і латинський обряд, однаково признавані й трактовані в католицькій Церкві. Тому, як зазначує інструкція, і що вже давно було підтверджено в папських Енцикліках, не вільно легковажити східніх обрядів і намовляти нездинених до принимання тільки латинського обряду. Бо не йде тут про те, щоби нездинені переходили виключно на латинський обряд, але про те, щоби ставали правдивими та добрими католиками й такими теж набудуче оставали. А всі католицькі духовні мають високо цінити східні обряди та виявляти це в відповідному часі та місці. У нас тепер часто перетягають людей із нашого обряду на латинський. Треба отже нашим людям знати, що це роблять люди, яким не йде про віру, ні Церкву та що їх робота противна волі Апостольської Столиці в Римі, котра наш обряд каже шанувати католикам інших обрядів. („Правда“ ч. 37).

Ті, що від нас відійшли...

† СПИРІДОН БАНЬКОВСЬКИЙ.

Емеритований радник львівського магістрату, член багатьох українських товариств Спиридон Баньковський, помер 18. серпня у 84 році життя. С. Баньковський походив зі старої священичої родини з **Полонної**, пов. Сянік і був великим українським патріотом. За це москалі вивезли були його зі Львова підчас світової війни як заручника й він вернувся до Львова аж 1918 р. Своє майно записав Покійний „Народній Лічниці“, а крім того записав по 1.000 зл. на такі українські Т-ва: Рідна Школа, Українська Захоронка, Просвіта, Сокіл (на викупно городу), УКТОДІ та на Ремісничу Бурсу. Похорон цього українського патріота відбувся 19. серпня на Личаківський цвинтар. В. Й. П.!

ПОМЕР ГЕНЕРАЛ УДОВИЧЕНКО.

В Омекурі у Франції помер перед кількома тижнями ґенерал-хорунжий Микола Удовиченко. Покійний поклав великі заслуги для зорґанізования української армії по розвалі царської Росії. Він то, як комісар Центральної Ради при західнім фронті допоміг створити там перший український корпус. Пізніше весь час працював у військовому міністерстві. В 1919 р. разом з останками армії перейшов до Польщі, а звідти переїхав до Франції, де весь час працював, як звичайний робітник-машиніст в одній залізній фабриці. Там, недужий на легені, помер. Помер, не діждавшись повороту на рідню Землю, яку так любив і для якої тільки праці та здоровля пожертвував.

В. Й. П.!

Ювилей десятилітньої праці кооп. „Згода" в Бонарівці.

Дня 22. серпня ц. р. бонарівське громадянство оглядало овочі десятилітньої праці своєї установи, яка продовж свойого існування придбала понад сім тисяч майна, мала близько півмільйонові обороти, уладжувала пару кооперативних курсів, дала кілька тисяч звоpотів товарових для своїх членів.

Свято зачалося молебнем, який відправив місцевий парох о. декан Кльофас. Відтак місцеве громадянство, запрошені дооколичні гості й делеґати установ сусідніх сіл перейшли до гарного читальняного дому — де відбулася академія зі слідуючою програмою: Отворення й коротка згадка про перших піонірів кооперації — до яких належав м. і. Качмарський Василь — тепер заступник члена Ради РСУК-а у Львові. Повстанням з місць і хвилинною мовчанкою віддано честь тим членам кооперативи, що в міжчасі відійшли від нас на віки. Дальше місцевий хор відспівав кооперативний гимн. Перший раз місцеві громадяни прислухувалися тому зібраному дороговказові кооперації. Сатисфакцією для зібраних було чути звіт з діяльности кооперативи „Згода", яке приготовив і виголосив Солтисік Дмитро, дуже свідомий кооператор — знаменитий книговод. Мило було слухати про осяги кооперативи, але страхом переймала позиція, яку прокурюють бонарівські громадяни а це 40,000 зл. Стільки праці пішло з димом — залишаючи по собі хиба хоробливі наслідки у ваших грудях. Нарікаєте тепер на брак гроша для заложення якогось нового підприємства — а не бачите, які суми ви марнуєте. Десять ваших метких господарів моглиб мати для себе варстати праці, закладаючи в наших містах десять наших станиць. Застановіться над цим!

В програму дальше хводили деклямації, хорові продукції, відчитано привіти від сусідніх установ, від редактора „Нашого Лемка", який побажав кооперативі „Згода" щоб вона в новім десятилітті стала гуртівнею для других посестер з Лемківщини.

На прикінці свята заїздить перед читальню „Просвіти" посол Др. Витвицький, незвичайно мило привитаний зібраними, які так довго чекали на шановного гостя. Широко й приступно обговорив пан посол цілі й пляни української кооперації, яка вже перевиховала українського громадянина на самопевного, національно свідомого та призвичаєного до праці для загалу члена свойого народу. Важними є тепер матеріяльні осяги, от хочби на примірі бонарівської кооперативи. Кооперація, це ще один трівкий доказ, що є одни український нарід — нема кадних лемківських племен. Той дух, той зміст, що є в кооперативах коло Львова, є й в кооперативі в Бонарівці. Це живий доказ сили, живучости українського народу. Дуже додатно на присутних повіяла поява і промова Пана Посла як представника РСУК-а, які рідко стрічають своїх заступників, відірвані від братів зі Сходу. **Це стала жива звязь Бонарівки зі Львовом і добре було б, щоб Українська Парляментарна Репрезентація мала одного з Вп. Послів, що опікувався би Українцями Лемками. Свято закінчено відспіванням „Національного Гимну".**

Відтак при добре урядженім підвечірку незвичайно мило провели час представники установ, та гості в товаристві Вп. Пана Посла та Вп. Панства Деканів, які нерозривно звязані з діяльністю кооперативи в Бонарівці. Зовсім заслуженим було многоліствіє для Вп. Деканів попереджене згадкою про їх щиру і жертвенну працю для Бонарівки й її кооперативи. З нагоди цього гості зложили на добродійні цілі 12.07 зл.

Бонарівські братя і сестри, памятайте все на слово виписане на вашій кооперативі — „Згода". В згоді всі покажете, що ви потрапите й дальше будете взором для других.

Присутний.

—o—

Культурна поміч.

Українська Орґанізація О. Л. З. У., відділу 1-го в Ню-Йорку переслала цілорічну передплату **„Дзвіночка"** на адреси: Хв. Кооператива (Ст. Косарда) у Смільнику, Анна Котлярчик в Ямні, Антонина Авґустинська в Тиличи, Чит. „Просвіти" в Терці, Теодор Артус у Підпечарах, Чит. „Просвіти" в Красичині, Крамниця „Зинівка" в Одреховій, Кооператива в Райськім, Чит. „Просвіти" в Боську, Чит. „Просвіти" в Морохові, уряд громади Завадка Морохівська, Петро Маценко в Полавах, Кружок Р. Ш. (М. Лищак) у Костарівцях, Анастазія Хомик у Котані, Михайло Ґулей в Щавнім, Іван Мицьо в Полонній, Омеляна Пухович у Волиці, Чит. „Просвіти" в Сторожах В., Чит. „Просвіти" в Загутині, Марія Шайка в Согорові Дол., Іванна Котлярчик у Фаліївці, Петро Урбан у Куляшнім, Степан Тиньо (Максимцяник) у Полянах Сур. ч. 34., **Бібліотеку „Ранок"** Кооператива в Райськім; окремо одержали цілорічну передплату **„Нашого Лемка":** Вп. Василь Костів у Смільнику, Михайло Брила у Волиці, Олексій Мазур в Ялині, Антонина Августинська в Тиличі, Читальня „Просвіти" в Боську, Морохові, Сторожах Великих, Загутині, Терці, Красичині, Федір Артус у Підпечарах, Петро Кінь у Полавах, Анастазія Хомик у Катані, Дмитро Савка в Щавнім, Іван Мицьо в Полонній, Михайло Піндур у Волиці, Василь Шапка в Согорові Дол., Андрій Котлярчук у Фаліївці, Петро Урбан у Куляшнім, Степан Тиньо (Максимцяник) в Полянах Суров., Кооператива в Лузі к. Ліська, Крамниця „Зинівка" в Одреховій, Гром. Уряд у Завадці Морохів, Кружок Р. Ш. у Костарівцях.

Часописи висилаємо всім від 1. вересня ц. р.

Нашим Братам в Америці шлемо цею дорогою щиру подяку за культурну поміч в імені всіх наших Передплатників. — Адміністрація.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що

найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК"

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок" вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок"? — Кошт малий, бо всего **2 зл.** виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 гр.)

„Дзвіночок", Львів, Косцюшка 1 а

Новинки

Захід потребує робітників. Французькі копальні вугля та руди обнизили свою продукцію з причини браку солідних робітників. Проте вже в найкоротшому часі Франція спроваджуватиме велику силу робітників із закордону, між іншим також з Польщі, яка давнішими роками засобляла Францію дешевим робітництвом.

Німеччина стягає зі всіх усюдів сезонових робітників, бо німецьке робітництво всеціло працює у фабриках дооруження Німеччини. Не стало 80 тисяч робітників до рільної праці, їх спроваджують з Австрії, Чехії та з Польщі.

Також бельгійський уряд запотребує в Польщі 3.000 робітників до копалень, крім цего велику скількість рільних робітників. Услівя праці можливі, а навіть подекуди гарні, то ж невідомо скільки набезробітних найде рятунок у тій заробкової еміґрації. Заінтересований у виїзді до Франції повинен звернутися листом (залучуючи марку на відповідь) до Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами, Львів, вул. Вишневецьких ч. 4. З цеї причини можуть ріжні підозрілі типи вештатися по Лемківщині та збирати завдатки на виїзд до роботи, тому перестерігаємо всіх, щоб кожний, що хотів би виїхати на заробіток, наперед зголосився в приналежному свому старості або уряді посередництва праці по відповідні інформації.

Розпорядок про ровери. Від 1-го серпня ц. р. обвязують такі приписи про ровери: Не вільно їздити на роверах дітям низче 12 літ. Не вільно їхати серединою дороги, тільки правим боком. Не вільно їхати двом роверам побіч себе, тільки один за другим. Не вільно їхати двом особам на одноособовім ровері. Руки треба держати на кермі, ноги на педалах. Не вільно причіпатися до інших поїздів. Кожний ровер мусить мати: бодай 1 гамулець, ззаду маленьку ліхтарку з червоним світлом, або червоне відблискове скло затверджене міністерством, дзвінок і вечором на переді ліхтарку з білим світлом. Кожний ровер мусить бути зголошений і записаний у громаді. За дозвіл і табличку важну на 2 роки, платиться в першому році 4 зл., в другому 3 зл.

Дописи прохаємо писати на одній сторінці паперу та одночасно присилати нам нові адреси таких, що хочуть читати „Нашого Лемка".

Новий діточий часопис в Югославії. Наші брати-українці в Югославії почали видавати дитячий часопис „Наша Заградка". Часопис виховує діти місцевих українців на свідомих та корисних українців. Це, поруч двох тижневиків, одного місячника (який виходить у Загребі) вже четвертий український часопис Югославії.

10.000 паломників у Крилосі. У свято Успенія, був храм (відпуст) в Крилосі коло Галича. Тої днини прибуло тамтуди з усіх сторін Галичини до 10.000 народу, щоб помолитися близько руїн величавого колись княжого собору-церкви здвигненої перед 750 роками українським князем Осьмомислом. Таких мас народу Крилос ще не бачив, хіба що перед 750 роками, коли на тому місці була середина княжого Галича. Краківський „Курієр" біситься з того приводу. Не подобається йому, що український нарід шанує памятки своєї славної бувальщини.

Вже появився у розпродажі ювилейний календар „Просвіти" на 1938. рік. Понад 250 сторін, ціна тільки 1 зл. 20 гр. Питайте за цим календарем по всіх Книгарнях, Читальнях, Кооперативах і в мужів довіря „Просвіти". Зголошуйтеся на продавців календаря за відповідною винагородою. Всі свідомі люди повинні подбати, що цей календар „Просвіти" знайшовся в кожній українській установі і в кожній хаті. (До календаря доданий Стінний Календар на 1938 рік).

Скоре темпо слідства над подіями в Перемищині й Ярославщині. „Час" повідомляє: Перебуваючий в Ярославі прокуратор окр. суду з Перемишля при помочі судових і поліційних властей в Ярославі веде скорою ходою слідство проти обвинуваченых за викликання заворушень в ярославському й перемись-

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть пр'ац'ю
1-му безробітному, що є Вашим братом!

Чи Ви пробували вже
„ПРАЖІНЬ"
Якщо ні —
то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!
Вирабляє кооп. фабрика домішок до кави
„Суспільний Промисл"
Львів — Богданівка ч. 30.

кому повіті. Рівночасно збирають річеві докази в виді різних предметів.

Опікун москвофілів. Теперішний адміністратор Лемківщини о. Яків Медвецький піддержує всіми силами москвофільських недобитків. На оснування „Русского Союзу Кооператив" у Коросні дав він 5.000 зл., а москвофільському товариству „Бескид" в Сяноці позичив 95 тисяч злотих.

Топитсья 3.000 осіб річно. Статистика стверджує, що в Польщі в останніх чотирьох літах втопилося 12.000 осіб. Отже 3.000 осіб річно, або 20 осіб денно, коли взяти під увагу 5 літних місяців. Топляться переважно ті, що не вміють пливати.

Боротьба з брудом. У всіх державних урядах у Варшаві, вивішено написи „не подавати рук". Хочуть ще додати напис „не цілувати рук" (жінкам). Теперішні форми привитання забирають багато часу, а що найважніше — вони нездорові. Також розвинули у Варшаві сильну пропаґанду, щоб запобігти пошестям червінки і черевного тифу. Розліплено пів міліона афішів з написом „Мийте овочі!" Чому про таку акцію не чувати нічого в нас?

До всіх П. Т. Видавництв. Усе, що вже писали й будуть іще писати в українській і чужих мовах про Крилос — Княжий Галич у звязку з розкопами дра Я. Пастернака, повинно найтися в українських загально-національних бібліотеках і музеях та зокрема теж і в майбутньому музею у самому Крилосі. Тимто прохаємо всі П. Т. Видавництва, Редакції й Адміністрації, надсилати по одному примірникові тих часописів, журналів і окремих видань, де була чи буде хочби найменша згадка про Крилос, між іншим теж на адресу: Дмитро Герчанівський, управитель митрополичих дібр у Крилосі, п. Галич. Всі краєві й позакраєві часописи прохаємо цей заклик передрукувати.

Найбільший, найкращий і найдешевший український календар

„Золотий Колос“

НА 1938. РІК.

вже вийшов з друку і продається ПО ЦІНІ 1.— ЗЛОТИЙ.

Чотириколірна мистецька обгортка, 200 сторін друку, багато ілюстрацій, ріжнородний і дуже цікавий зміст.

Дістати можна у Мужів Довіря „Народньої Справи“ і в усіх українських книгарнях. Хто замовляє 1 примірник, мусить додати ще 30 гр. на пересилку. НАРОДНЯ СПРАВА, ЛЬВІВ, КОСЦЮШКА 1 а.

Здержання платні 30 українським священикам, як це назвати...?

В останньому часі наспіли з Лемківщини вісти, що отець Яків Медвецький здержав місячну пенсію за серцень майже тридцятьом українським священикам.

Має це бути пімста за читання „Українського Бескиду“ й „Нашого Лемка“. Про це виразно говорить письмо отця Медвецького до згаданих українських священиків: „...понеже... — як стверджено урядово — не подчинивъ ся зарядженю тут. Ординарѣяту, оголошеному въ ч. XI. тут. „Вѣстей“ въ справѣ пренумераты, читаня и поширюваня часописей „Наш Лемко“ и Украинський Бескид“. А дальше: „...повѣдомляется, что на случай дальшой отмови... будемъ принуждени примѣнити дальши больше строги дистиплинарни кары“.

І на що підуть оці гроші, видерті з рук українських священиків? Чи на москвофільські читальні, що в них ведеться комуністичну пропаганду (як в Лубкові, Чорноріках і прочая, прочая)??!! Навертання й поворот „православних християни“ до католицької Церкви після такого зарядження певно бігом послідує... Побачимо!

Звільнили 18 старостів.

Преса подала вістку, що міністр внутрішніх справ звільнив зі становищ 18 старостів. Мім звільненими находяться: Л. Маньковський в Лімановій, д-р Р. Клімуф в Горлицях, А. Тилько в Березові, К. Стемпень в Коросні, Ст. Гонсовський в Переворську, Ю. Марашані в Яслі. Польська преса пояснює ті звільнення, як намагання усправнити адміністрацію.

—o—

Лемківщина живе!

Як виглядав ювилей Читальні „Просвіти“ в Володжі.

Дня 29. серпня ц. р. святкувала читальна „Просвіти“ у Володжі 30-ліття свого істнування. Село Володж не велике. Має власну домівку читальні „Просвіти“, Народній Дім, в якому приміщена районова молочарня, кооператива та інші товариства, що істнують при „Просвіті“. Півколом замикає село Сян, що надає селові повного чару.

В год. 9.30 під гомін дзвонів спішать усі до церкви на Службу Божу, бо нею зачинається ювилейне свято. Товпиться нарід з цілої Лемківщини — з подальших і ближчих сіл, щоб тільки відповідно заманіфестувати та показати всім, що Лемківщина — живе.

При престолі о. кан. Калужняцький з Іздебок, о. Шевчук з Павлокоми, о. Гайдукевич з Доброї Шляхотської; як діякони о. Німилович з Яблониці Руської та о. Гайдук з Глудна. Підчас Служби Божої співав місцевий хор. Скінчилася Служба Божа й похід з процесією та Духовенством спрямував під домівку „Просвіти“, щоб тим згадати тих, які поклали підвалини під цю святиню знання й освіти. Панахида скінчена.

Уставляється похід, в якому беруть участь тисячні маси. Впорядчики вивязувалися як слід зі свого завдання, бо за 30 мінут був похід взірцево уставлений. Похід рушив з місця. Попереду орхестра, за нею прапор, біля якого йшов посол д-р Ст. Витвицький в окруженні представників читалень цілої Лемківщини. Далі Духовенство і тисячі народу.

На площі трибуна, перед якою уставлено прапор і перед ним пересунувся похід-дефіляда. По годинному перемарші дефіляда скінчена.

При звуках національного гимну прапор піднято вгору. Почалась академія, яку відкрив голова о. Марків Теодор, витаючи представника У. П. Р. та представників читалень цілої Лемківщини. Після того забрав слово посол д-р Ст. Витвицький, якого промова викликала сильне враження, головно на молодь, бо вона не чула й не мала нагоди чути тут ніколи подібної промови. Окликам „Слава“, здавалося, не було кінця. Далі виступив на естраду хор, все в народніх строях, у числі сто мужчин і жінок. Це злучені три хори Улюча, Глудна та Володжа, що відспівали „Вкраїно Мати“ під дириґентурою Мих. Добоша. Опісля йшли привіти та деклямації, переплітувані на переміну вище згаданими хорами. Дириґенти: Глудна о. Гайдук Мих., Улюча Солтикевич Роман та Володка Добош Мих. Академію закінчено грімким „Ще не вмерла“.

По академії на цій самій площі відбувся великий фестин з ріжноманітною програмою, що її вивела п-а Евгенія Сорочак на загальне вдоволення.

В дні 29. серпня цього року вся Лемківщина виказала свою національну зрілість. Який вислід цієї небувалої тут досі маніфестації, маєте нагоду слухати щодня від окруження польської національности, яке не сподівалося, що „Просвіта“ обєднує стільки українського населення Лемківщини. Тому то здалося б більше таких свят на Лемківщині.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

ЖНИВА ВЖЕ СКІНЧЕНІ, ЗБІЖЖЯ В СТОДОЛІ.

Але господар не має тепер часу молотити збіжжя. За те сотки тисячів щурів його молотить. Один щур зїдає денно кільо зерна. Тому треба негайно винищувати тих шкідників. Щурів нищить **Ратина й Ратинінa**, пільні миши **вигублює Мишина**. Застосування в цілому світі.

„SEROVAC“

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Виховуймо свідому молодь!

У Вороблику Корол. влаштовано врочисте закінчення Дитячого Садка в дні свята Усп. Пресв. Богородиці, що є заразом у парохії кермашом. Провідниця Д. Садка М. Терефенко приготовила довгий ряд пописових точок, як: співи, сценки, деклямації, танки й т. п. Молодший і старший доріст виступав з пописовими вправами, крім того приготовлено 2 штуки театральні: „Сватання в нецьках“ і „Свідки“, словом, вибір був багатий і ріжноманітний.

Усе те влаштовано в домівці Громадського Дому. Участь публики та цим самим моральний і матеріяльний успіхи дописали, тим більше, що був значний відсоток глядачів з дооколичних сіл, за що їм слід подякувати.

Як відрадне явище слід підкреслити значне відпруження на фронті сільських взаїмновідносин.

Може врешті прийде час, коли переважна більшість населення здасть собі ясно справу про недоцільність ворогування, за підшептами й радістю тих, які на підтримці ворогування добре користають!

Вже нема нині у Воробликах людини, котра не бачила б великих користей в орґанізованих Рідною Школою Дитячих Садках, чого доказом є факт старання підлими методами відібрати Р. Шк. монополь ведення Садків на терені громад.

Усі бачили ріжницю між пляново веденим Садком Р. Шк., а т. зв. „диким садком“, у котрім усі пісні і вправи та інші імпрези були звичайним пляґіятом (простим малпованням), в додатку фатально перекручуваним...

Зрозуміли це й Браття ізза Океану та своєю допомогою вможливили Комітетові дати доживлювання, а на закінчення кожній активній дитині ще й премію в постаті памяткової знимки, цілком безплатно.

На закінчення слід признати, що найбільше фізичної праці при всіх Садкових імпрезах і т. п. виконав Теодозій Костельний, і дай Боже таких якнайбільше! **свій.**

Від ред.: знимку помістимо.

Що робили людовці.

Партія польських людовців (вітосівців), що звуться „Стронніцтвом Людовим“ наказала 10-денний політичний страйк (так званий „хлопський“) від 10-го до 25-го серпня. Ціль страйку — показати силу вітосівців і влекшити поворот Вітоса до краю і людовецьких головачів до влади в Польщі!

В деяких селах збаламутилися тим вітосівським політичним страйком навіть деякі українські одиниці, однак дуже нечисленні. Українське селянство знає вже гаразд чим пахне вітосівська партія.

Підчас страйку (головно в повітах Березів, Ярослав, Перемишль, Яворів) дійшло до заколотів.

Про страйк появилося таке урядове повідомлення Польської Телеґрафічної Аґенції:

ВАРШАВА. (ПАТ). Після подій, що були в середній Галичині, видав уряд комунікат, в якому говориться, що „Стронніцтво Людове“ використало день 15. серпня ц. р. на цілий ряд віч, де проголошено 10-денний загальний селянський страйк, що мав на цілі поширити кличі й постуляти „Стронніцтва Людового“.

Юрба народу, якими проводили члени „Стр. Л.“, намагалися викликати заворушення, барикадуючи шляхи, підпалюючи забудування та стинаючи овочеві дерева. Юрби вбивали вючні звірята, що належали до осіб, які не солідаризувалися зі страйком, вкінці переривали телєфонічні получення й розбирали мости.

Дійшло в кінці до того, що озброєні юрби почали атакувати відділи поліції.

Аж після першої поліційної сальви збаламучені учасники нападів переконалися, що поліція в обороні ладу й публичного порядку має не тільки право, але й обовязок ужити зброї.

Ця акція довела до того, що в часі заворушень було 41 вбитих осіб, а 34 ранених. Число ранених не можна вважати остаточним, бо цілий ряд напасників, що були ранені, ховаються зі страху перед відповідальністю в лісах і відлюдних селянських хатах.

На листі жертв, нема цілковито провідників заворушень, які найшли для себе відповідні криївки.

Цей комунікат появився за підписом премієра ґен. Славой-Складковского.

Трагічна смерть Лемка

члена „О. О. Л. З. У.“ в Ню Йорку.

Несподівана - трагічна смерть стрінула родженого в Злуч. Державах, Українця - Лемка, члена „Орґанізації Обор. Лемківщини“, Павла Тупяка. Покійний прожив 25 літ; 4-ро літнього забрала мати до краю, до села Вороблика Королівського на Лемківщині, де по тяжкій недузі незадовго сама померла, а малий Павло під опікою своєї бабусі прожив усі страхіття світової війни.

У 17 році життя, вертає він назад до Злучених Держав і попадає у вир депресії, яка далась у знаки особливо еміґрантам. Перебувши й ті американські злидні, зачав працювати, та задумував відвідати рідний край. Та не пощастилось молодому хлопцеві. Дня 13. липня, 1937. випав із вікна з 15-го поверха, около 60-ть метрів у долину й страшна смерть стрінула його на місці. Отак, то наших богато гине, занятих при праці в хмародерах.

Покійний через три послідні роки належав до „Орґанізації Оборони Лемківщини З. У.“ відділу І-го, в Ню Йорку. Брав живу участь в діяльности відділу, щоб придбати, як найбільшу матеріяльну поміч Лемківщині.

Дня 17 липня, відбувся похорон. Завдяки членам Михайлові Котлярчикові та Андрієві Маркові похорон випав дуже гарно. Всі члени зійшлися пращати покійного й мимо спеки несли домовину 10-ть „блок-ів“ до церкви. Панна Луцишин несла вінок цвітів від „Орґанізації“.

Пращаючи молодого члена, що в розквіті свойого життя залишив рідних, усякі земні достатки — відчувалось втрату Українця, котрий щиро працював, для рідної справи.

Спи Друже! Нехай рідна, вільна земля Тобі приснить ся в гробі, а чужа, в якій спочиваєш нехай пером Тобі буде!...

Пращальну промову виголосив член „Орґанізації“ Степан А. Пельц складаючи подяку членам „Орґанізації“ за послідну прислугу в імені покійного, а також рідні, т. є сестрі, шваґрові, теті і всім знакомим покійного.

Приєднуйте нових передплатників.

Садок вишневий коло хати.

Кожний признає, що в нинішних часах сади поплачуються богато краще, чим пр. збіжева господарка.

Одначе в наших горах садів дуже мало, хоч богато поля дуже придатного під сади.

Чому садівництво в горах не поширюється, можна навести богато причин, як незнання, брак гроша і т. п., але одною з найбільших перешкод у закладанні садів це — брак матеріялу підхожого до нашого підсоння в горах.

З того виходить, що мусимо виплекати самі у власних шкілках відповідні сорти, котрі підходилиби до нашого ґрунту та підсоння.

Виплекати — добре це сказати, але перевести в діло, це вже тяжче, бо неодин волить богато тяжчу роботу робити, як взятись за сіяння овочевих дерев, „бо ще люди назвуть мене городником“. Йому здається, що це потрапить хиба учитель й городник. Не святі горшки ліплять, тому думаємо, що в кожнім селі знайдеться людина, котра потрапить зібрати зернята та їх висіяти.

Подамо тут короткі вказівки, як закладати шкілку, в тій надії, що знайдуться охочі перевести це в діло.

Насіння беремо з дерев диких (квасниць), бо такі у нас ростуть з діда-прадіда й є в нас заклімативовані, вони дадуть нам добрий корінь й підщеп. Зернята або вибираємо з овочів або зіставляємо овочі, щоб зігнили, перетираючи та виполікуючи (на решеті) з них зернята, котрі сушимо в холоднім, сухім, але провівнім місци.

Як висівати будемо в осени, то в рівці, де сіємо насіння — сиплемо шпильки з ялівцю, або насіння мішаємо з червоною фарбою так званою „мінією“, на те, щоб нам зернят миші не зїли.

Якщо знову хочемо висівати на весні — мусимо насіння відповідно заховати; робиться це так: у бочілку, або скринку сиплемо наспід товченого вугля (2—4 цм), присипуємо чистим піском, на це сиплемо тонку верству насіння, опісля знову пісок і так аж до верху.

Так приготоване насіння закопуємо на зиму в землю, а вчасною весною висіваємо на добре, ще восени приготовану грядку. Ґрунт мусить бути добре управлений та навожений. З погноїв найкращий добрий компост. Висіваємо рядками рядок від рядка 25 цм.

Зерна кісткових (слив, вишень) висіваємо восени. Одна літра насіння яблок й груш має около 8 до 10 тисяч зерен. Одна літра сливок має около 800 зерен, а вишень й черешень около 1000—1500 штук зерен.

З тої скількости всходить 75 до 80%, решта відпадає.

Ось то була б ціла церемонія зі шкілкою й здається не така трудна, тому сподіємося, що знайдуться одиниці, котрі схочуть до цего взятися, щоб тим самим поширити садівництво в своїому селі та заробити гарний гріш за продані штуки.

Сміло до діла, нехай наші дорогі гори вкриються садами, з котрих будемо мати добру підпору.

Михайло Ревак

Учім свої діти своє рідне любити.

Колись питався Іван Франко: „Чи є в світі така сила, щоб згасила, як вогень, — розвидняющийся день?!“ Тим розвидняющимся днем, тим сонцем, що сходило для нас — це була жива українська національна ідея. Бачучи, як вона, ця ідея, в боротьбі з пітьмою, з темними силами ночі, перемагає й постійно зближається до повної перемоги — ми свідомі Лемки-українці кажемо: Нема вже сили, щоб згасила ясне світло нашої великої ідеї!

Число працівників, що станули до творчої праці під прапором української національної ідеї постійно зростає. В селі Красна кілька літ тому засновано читальню „Просвіти“, що кинула перше світло на дорогу, якою маємо йти. В гуртовій праці зростала націон. свідомість односельчан.

Минулого року побудували ми свій Народний Дім. До будови причинилися як свої — місцеві громадяни, так і наші брати, що виїхали за море. Зі здвигненням Народнього Дому посилилася культурно-освітна праця нашої читальні. Завдяки їй і доброму впливові сусідніх сіл, головно Бонарівки, багато людей прозріло й пізнало, хто ми.

Але остали ще й такі, що їм ще серце не забилося любовю до свого рідного, українського. Їхні думки блукають ще в темряві. Їхні очі не бачуть ще нашого єдиного правильного шляху, що веде до сили й до слави.

На них почав полювати наш солтис. Він хоче закладати чит. ім. Качковского. Але таких, що їм ще „єдіная, неділімая матушка Россія“ сниться — не багато вже найшов. Не помогли навіть два „русскі“ фестини, що їм проводили пан солтис до спілки з паном керовником. Навіть поміч молодого кандидата на посаду не помагає. Що ж, ґаспода, ето уже не бєрьот! Ваша „освіта“ то темне баламуцтво, то вперте назадництво. Що, ви хочете спинити біг ріки? А може хочете, щоб ріка плила з долини в гору? Хіба ви не бачите, що це неможливе?! Якщо не бачите й не можете того зрозуміти, то трудно — „не тратьте куме, сили — спускайтеся на дно“. Але других не тягніть за собою. Тих, що хочуть і підуть вперед!

Ще на одну дуже важливу справу мусимо звернути увагу. Всі свідомі родичі дбають про належне виховання своїх дітей. Це їхнє найбільше право, це їхній святий обовязок. Сповнення його від усіх нас вимагає добро й майбутність народу, сповняти його наказує нам наша Батьківщина. А як є у Красній? Понад 50 господарських дітей ходить до „оґрудка“ при школі. Там не то рідної пісні й мови, але навіть рідної молитви їх не вчать. Не вчать їх там любити своє рідне. Яка з цего користь тим малим душам? Казав Шевченко: „Раз добром налите серце в вік не прохолоне“. Яке ж там добро вони находять? Каже наша народня мудрість: „Чуже святе — своє найсвятіше!“ На жаль наші діти цего свого, найсвятішого, не мають. Нема ще в нас „Діточого садка“, де наші діти вчились би своє любити й цінити. Застановімся над цим усі. Не вільно нам дивитися байдуже на це, як виростають наші діти. Треба нам діточок своїх звичаю навчати. Доброго, рідного звичаю. Треба нам виховувати їх на свідомих і чесних громадян рідного краю.

Місцевий лемко-українець.

(Хвальній Редакції „Батьківщини“ щиро дякуємо за попереднє поміщення цього допису на сторінках свого цінного часопису, що його радо передруковуємо. Ю. Т.)

ВАНІВКА КОЛО КОРОСНА.

Занедбання у вихованні дітей — на жаль у Лемківщині є загальне. Та вже крайно занедбують деякі родичі виховувати своїх дітей у Ванівці. Правда, вони будують собі гарні хати, для своєї худоби стайні, але про своїх дітей їм байдуже! Через це, ці занедбані діти стали пострахом села й околиці: роблять усякі шкоди та крадуть... треба буде побудувати в селі кримінал!!!

НОВА ВЕСЬ КОЛО НОВОГО САНЧА.

У цьому селі якийсь — видно великий „червонолюб" так тою червоністю захмелився, що на фронтовому щиті своєї стодоли, недалечко публичної дороги, вирізав собі назіпак червоні знаки: молот і серп. Для нас це маловажне, він може собі ще й червеного дідька вирізьбити — та все таки цікаве, що такий комунарський знак пишається недалеко нововесівської церкви та ніхто його не бачив. Що робили би, як би так наш „православний" християнин вирізьбив собі на видному місці тризуб? „Курієр" ляментувавби...

КРИЖІВКА КОЛО КРИНИЦІ.

До хати Т. Палубяка в Крижівці вдарив підчас бурії через вікно перун. Самої хати він не запалив, лише знищив стіни, стелю та стріху хати. На щастя в часі його господарювання по хаті нікого з домівників у хаті не було, а то міг би когось зачепити.

БОРТНЕ КОЛО ГОРЛИЦЬ.

В дні святого Володимира відбулася в Борнім дводенна православна місія. Як звичайно найбільше було батюшків, що правили панахиду коло талергофського хреста, щоб утвердити „православну" віру й... русскост." Люди не дивувалися таким відправам і промовам, бо всі вже сьогодні добре знають, що українці теж терпіли в Талергофі та що причиною цього були в найбільшій мірі самі таки „русскі" за свої махінації з москалями, які спричинили Лемківщині багато зла, та неодин невинний терпів за те, що інші брали царські рублі — подібно як тепер комунарі-жиди годуються червоними сталінівськими рублями, а несвідомі сільські одиниці караються по тюрмах за несвої гріхи. Дивне, що Ви такі розважні бортняни даєте собі крутити головами таким цапам, до того ваші гарні дівчата зачинають у хорі співати по московськи. Так ваші няньове ніколи не співали, а вам чому покрутило язики, як при вавилонській вежі? Памятайте та вважайте, щоб ви знову не стали чужими жертвами .

СЕМУШОВА КОЛО ТИРЯВИ СІЛЬНОЇ.

Дня 28. серпня ц. р. відбулося в Семушовій „День Матері", що його влаштували діти місцевого Дитячого Садка.

Вступне слово сказав наш парох о. Микола Сікора. Коротко, але змістовно зясував ціль цього першого в нас торжества. Про значіння матері та її завдання супроти родини, суспільности та людства взагалі, відчитала реферат провідниця місцевого Садка Марійка Сікора; люди вислухали його з великою цікавістю.

Дитячий Садок
при Читальні „Просвіти" в Семушовій коло Сянока, з провідницею Марійкою Сікорівною посередині.

Дальше слідували пісні й деклямації. Особливо гарна була збірна деклямація дітей вірша „Мама".

Про сам перебіг того торжества й враження, яке воно викликало на присутніх, вистарчить сказати, що майже в кожної мами й батька появилися сьози в очах — вони не могли ніяк дати віри, що їх діти так гарно співають і деклямують. Тому кожна точка кінчилася бурею оплесків гостей, що їх було понад 150 осіб, при більшій присутності матерей.

Вкінці забрав голос голова місцевої Читальні „Просвіти" М. Черпіняк і з нагоди закінчення садка, зложив на руки провідниці Марусі Сікори сердечну подяку за її дбайливе й плянове ведення дитячого садка. Заявив, що всі родичі дітей були й є вповні вдоволені. Про те свідчить хочби і факт, що ніколи в садку менше дітей не було, як 30, всіх ходило 42. (Вписалося 49, але тому, що деякі мали за далеко ходити, не могли).

Слід зазначити про великі зусилля Виділу місцевої Читальні (може не всіх!), при організуванні садка. Вони переконалися, що при участи церкви, читальні й кооперативи можна зробити дуже багато.

Тому честь Усім, що дбали про садок і своїх дітей.

„Раз добром налите серце, повік не охолоне" — сказав наш Т. Шевченко.

Свій.

На пресовий фонд „Нашого Лемка" зложив Вп. Н. Б. зо Львова непринятий гонорар Вп. Д-ром Д. М. зл. 40 Боже заплать!

ГОЛУЧКІВ КОЛО МРИГОЛОДУ.

Недавно відбулася в Голучкові старанням місцевої „стражи та кулка млодзежи" весела забава з буфетом. — Бавилися пани з хлопами! І то не як будь! Приїхала ціла громада гостей інтеліґентської сфери з начальством з Мриголода. Гучно бавилися великі й малі, бо сама „ґміна" позичила щось около 50 зл. на буфет, — а як же буфет без палюнки? Каже якась хінська приповідка, що по першій чарці лев, по другій, третій свиня — так і в наслідок обильного пиячення забава перемінилася в еспанську різню. Панове гості почали бити себе, очевидно „хлопам" найбільше попалося, бо „панове" повтікали на сцену й тут скрилися; а якийсь відважний пан Федь Чиньскі грізно махав револьвером і грозив тим, що з палицями й ножами доходили „хлопської правди". Може це новий спосіб відогнати з села „кризус"; шкода, що не було на цій веселій забаві якого панка з „Курера"!

Мав би сарака про що писати...

ЧОРНОРІКИ КОЛО КОРОСНА.

Великі подвижники „неділимої Росії“ в Чорнаріках докотились аж до того, що в члени своєї читальні Качковського приняли учителя поляка, хоч статут виразно це забороняє. Вони разом з ванівчанськими „вождами“ розчитуються в соціялістичній буковій пресі, а „ославлену Землю й Волю“ держать для замилення очей. Це тому, щоб їх фундатори: о. Яків Медведський, „добродій“ Возняк і „святий православний“ з Ванівки (славна трійка!!) не мали докорів совісти, що їх овечки гарно не пасуться!

Лише так дальше... побачите, що з цього виколеться.

КООПЕРАТИВНІ КУРСИ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ Р. С. У. К. У ЛЬВОВІ.

Для образування практичних працівників в кооперативах першого ступня провадять при **„Ревізійнім Союзі Українських Кооператив“** кооперативні курси заочного навчання. Курсів є кілька родів: для крамарів і членів Надзірних Рад. Наука треває від 1. жовтня до 30. червня. Лекції та випрацьовання курсантів пересилається поштою. Оплати за курс від 7 до 20 зл. (залежно від курсу). Програма курсів і ближчі пояснення висилає Управа Курсів при **Р. С. У. К., Львів, вул. Техніцька 1.**

Окрім фахових курсів вводиться цього року перший раз **„Курс Кооперативного Освідомлення“** для широкого загалу. На цьому курсі окрім кооперації викладають також історію українського народу, ґеоґрафію українських земель, українську мову і правопис.

Користай українська молодь на Лемківщині з нагоди, бо зо знанням цілий світ перейдеш!

Вже вийшла з друку чергова книжечка „Бібліотеки Лемківщина“ відомого українського письменника Єроніма Аноніма п. п. **„Лихо на світі“**, дуже веселе й повчаюче оповідання з сільського життя. Ціна за 1 прим. разом з поштовою оплатою 40 ґр. Замовляти: „Наш Лемко“ Львів, Новий Світ 22, висилаючи одночасно гроші. Хто пришле 1 злотий, тому вишлемо 3. книжечки.

„Народна Торговля“
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам і приватним купцям споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

В кожну хату, в кожні руки для розваги і науки піде цього року
Ювилейний Календар „Просвіти“
НА 1938. РІК.
Потрібний і цікавий для всіх. Понад 250сторінок друку. Ціна тільки 1.20 зл. Голосіться на продавців Календаря за відповідною винагородою.
Адреса: КНИГАРНЯ „ПРОСВІТИ“, ЛЬВІВ, РИНОК 10.

БЕРЕСТ КОЛО ФЛЬОРИНКИ.

Село Берест давніше грибівського, тепер новосандецького повіту, положене над потоком Мостиша, при битій дорозі з Грибова до Криниці. Простягається воно на просторі 3 км. з 120 числами самостійних господарств. Віддаль до найближчого містечка Грибова 14 км. і до Криниці також 14. Сусідує воно з селами: на сході Перунка, на півночі Поляни, на заході Камяна, а на полудні Крижівка. Окружене воно зі сходу маленьким узгірям Сигвами й горою Кругле, на півночі лучиться з долиною села Поляни, з заходу окружене горою Квоча, яке переходить в нижчі взгіря, вкінці на полудні лучиться з вищими взгірями: як Пасіки та Скороннисте.

Ще два роки тому село було скупчене, хата при хаті. Коли стало по комасації, люди розлізлися й значна часть господарів побудувалася на ближчих або дальших узгірях. Комасація має добрі й злі сторони. Добрі, бо кожний господар має свої поля скупчені й скорше може їх доглянути та обробити. Злі наслідки, що ті, що побудувалися на дальших ділках, стратили лучбу з селом, перестали декотрі до церкви ходити, дітей до школи посилати, гейби зовсім здичіли. Хоч для охочих не повинно бути ніяких перешкод.

Серед села стоїть деревляна українська греко-католицька церква під покровом св. Косми й Дамяна, побудована в 1842 році, з гарно мальованим іконостасом й образами. Одинока церква в Бересті й у дочерній Полянах, які встоялися перед заборолом православія. Недалеко церкви стоїть мурована, чотиро-клясова школа. Діти з теперішньої науки не виносять належної користи ані для себе а тимбільше для загалу. Дві години в тижні ніби „рускєґо єнзика“ і то в додатку з лемківського букваря то так, якби кіт наплакав. Легко про це кожному переконатися. По дорозі до кооперативи стрічаємо двоє дітей. „Дзєнь добри пану“ — чуємо. Та ми відповіли: „Слава на віки“. Діти видко спостереглися в чому річ, бо зачали між собою сперечатися. Берестяни, а деж той християнський привіт: Слава Ісусу Христу. Цього нам ніхто не повинен видерти з уст і ніхто не повинен стидатися, бож це наше найкраще християнське, католицьке привітання.

Повижче церкви при дорозі стоїть кооперативний дім, побудований членами чотири роки тому. Зложений він з двох убікацій: в одній міститься кооператива, а в другій давніше містилася читальня „Просвіти“, а тепер мешкає в ній склепар. Кооператива, одна з найкращих на Лемківщині. Обороти досить гарні, помимо, що під носом є жид Кива, який торгує всім, що попаде. Членів є не ціла сотка. Однак, ще не всі господарі є членами. Не знати чому це приписати, хиба байдужности, бож уділ тільки 5 зол., так що й найбідніший може роздобути таку квоту. Користи натомість великі, як звороти товарові й дивіденди, як рівнож член може скорше кредит дістати до висоти вплаченого уділу. До того ж уділ не пропадає ніколи, а в разі виступлення з членства, можна його кожноразово виповісти й підняти. Кооператива стояла б ще краще, якщо були б відповідно фахові склепарі, а то з браку їх, є недомагання під декотрим зглядом. Злою сторінкою бувших склепарів є головно борги, так між членів понад висоту їх уділу, як — ще гірше — між нечленів і то поважних сум. Добрий склепар, це душа кооперативи, це той живчик, який урухомлює обіг крови в людському орґанізмі. Дальше, обовязком склепаря є звернути увагу, як посходяться хлопці чи пак старші господарі й зачнуть курити, а до того, ще всі сидять в капелюхах як у коршмі, а перед ними образ висить. У культурних людей того не стрінете, щоб у хаті було повно диму, аж лямпа гасне, а на головах капелюхи чи там шапки. — Д. б.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Крижівка, українське дочірне село Великої Ростоки, віддалене від парохії 2 км., до Нового Санча 28 км., до Мушини 22 км. („Наш Лемко", рік вид. IV.).

Криниця, українське село з українською греко-католицькою церквою Господнього Богоявлення, мурованою в 1872 році, віддалене 28 км. від Нового Санча, 8 км. від Мушини: поселене в XIV. сторіччі над річкою Криничанкою. Криниця, положена 600 метрів над рівнем моря, має 14 алькалічно-залізних джерел до пиття й купелів; знаменита підгірська кліматична стація. Водолікувальний, фізіотерапевтичний (фізіотерапія — грецьке слово — наука про лікування фізичними засобами: сонячним світлом (геліотерапія), повітрям (аеротерапія), водою (гідротерапія), та дієтетичний заклад. (Дієтетика — грецьке слово— наука про здорове відживлювання та гігієнічне життя). Лікують: хороби крови, серця й судин, шлунку й кишок, нирок і сечових доріг, подагру, жіночі хороби, неврастенію. (Про Криницю буде в окремій книжці п. н. **Сандецька Земля**).

Кунькова, українське дочірне село, віддалене 2 км. від своєї парохії в Ліщинах, з українською греко-католицькою церквою святого Апостола Луки, збудованою в 1868 році. До Устя Руського 6 км., до Горлиць 7 км.

Кукулівка, невеличке сільце коло Динова, між Веселою й Баричем, відоме з судових документів з 1462 року (АГЗ XVI 1885).

Кути, польське село, віддалене 3 км. від Дошниці, коло Змигороду.

Лабова, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1784 році; віддалене 17 км. від Нового Санча; побудоване над потоком Угрин; відоме в XV. сторіччі.

Лабівець, український присілок, віддалений 3 км. від своєї української парохії в Лабовій.

Ленки, село давніше приналежне до парохії в Ріпнику біля Фриштаку в Короснянській Окрузі.

Лелюхів, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1861 році; віддалене 9 км. від Мушини, поселене в XV. сторіччі.

Липинки, польська оселя, віддалена 3 км. від Розділя в Горлицькій Окрузі.

Липна, українське дочірне село парохії Чорне (6 км.), з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці; населення перейшло на православя в часі загально схизматицької суматохи на Лемківщині.

Липовець, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Отця Николая, збудованою в 1640 році (тепер невживана, друга церква побудована в 1931 р.). Це село звалося давніше Липовиця над Більчею, лівою притокою Яселки, відома з судових документів з 1494 року; в часі світової війни спалене (1914—1915 року). В 1929 році населення перейшло на православя.

Либуша, польська оселя в Горличчині (згадана для азбучного порядку).

Лиманова, містечко віддалене 26 км. від Нового Санча.

Лімниця, лічнича місцевість з щавовими, квасними джерелами, розтаборилася на просторі 4 км. у долині потічка Лімничанки; до Північної 2 км.

Ліщна, давніше українське село, віддалене від української греко-католицької своєї парохії у Вільхівцях 5 км., до Сянока 8 км. (Гляди: Іван Лішнянський: Про лемківську й бойківську загонову шляхту „Наш Лемко" ч. 9, 10, 11. Рік 1937).

Ліщини, украньске село з українською греко-католицькою церквою святого Апостола Луки, збудованою в 1835 році, віддалене 15 км. від Горлиць, 6 км. від (пошта) Устя Руського. Давніше Ліщини належали до греко-католицької парохії в Климківці.

Лодина, українське село з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1743 році; відоме з сяніцьких судових записків з 1458 р. (АГЗ. XI 3447). Гляди: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини. Львів 1937. Лодина приналежна до своєї парохії в Гломчі (2 км.), до Сянока 17 км.

Лосе, українське дочірне село Климківки (3½ км.) в Горлицькій Окрузі, з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1810 році. До Горлиць около 20 км.

Лосе, українське дочірне село парохії Нової Веси з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1826 році; віддалене від парохії 2½ км.; поселене в XV. сторіччі.

Лубна, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Онуфрія, збудованою в 1800 році; віддалене 11 км. від Динова. (Шематизм Лемківщини 1936: Грамотою з дня 23. І. 1593 р. перемінила дідичка. Катерина Ваповська греко-католицьку церкву в Лубній на латинський костел, а приходське поле, що становить сьогодні дотацію латинської парохії в Лубній, передала латинському ксьондзові з Ярослава. На місці, де була греко-католицька церква в Лубній стоїть сьогодні латинський костел).

Луг, український присілок, віддалений 1 км. від української греко-католицької парохії в Ждині, в Горличчині.

Лучки (Лончки), польська оселя в Короснянщині.

Любатівка (Бискупичі), як вище, тепершня Ясенка на схід від Дуклі. (Гляди: А.Левицький: Образки з дзеюф Пшемисля).

Любатова, польська оселя в Короснянщині; населення цього села мало обовязок помагати при направі замкових укріплень в Сяноці (1445—1448 рр.) АГЗ XI 2509с.

Лютча, дочірне село української греко-католицької парохії Красної, віддалене 3½ км., коло Стрижева.

Лядин (Ляджин) присілок парохії Воробліку Корол. біля Риманова.

Лясківка, польське село, віддалене 3 км. від парохії в Бахірі (як у Лубній).

Далі буде.

Роман Антонович. 8)

Як говорив Бескид.

(Продовження).

Як вихор стрімголов гнав на долину. Аж дивувались старі смереки, розбуджені з першої дрімоти. Похитували головами й одна одній шептала: ш-ш-ш, буде більший вогонь, ще більший як той у долині... ш-ш-ш пожежа величезна буде... ш-ш-ш.„ А скрізь малинником плив гомін правдивих казок старих смерік: твердо починається... гостро-о-о...

Перед Юрком щезали перешкоди. Одна по одній. Дужі його груди продирались крізь гущу зелені, а ноги розчавлювали та рвали усе на дорозі. І фузія, перекинута через плече, що раз-у-раз спиралась у помотані била, теж не могла припинити ні на хвилину його божевільного бігу.

Минув зруб, потім крізь бір ярком і не високий горб, застелений ліщиною й спинився над Ялелкою. На хвилину тільки. Кілька ковтків воздуха і вплав пустився до другого берега.

А коли змочений до нитки і змитий потом станув на Сипковому гумні з його твердої душі гірської, вирвався божевільний крик:

— Це ти, гаде!... .

Так, Юрко бачив Митра й Митриху на гумні, сповитих мертвим сном, з посинілими у Митра від гніву губами й руїну хутора. Але у тій хвилині не думав про Марьку. Слухав крик наболілої душі бескидських гір, що вже лупав по всім усюдам своєю грозою. Це вже не були пошуми, що пригадували, шо треба застановитись. Ані ті, що буйним минулим манили бути готовим. Ні! Це був крик чину. Вже в тій хвилині, бо пізно буде. За багато зла накипіло. Ще більше зло хай зродить почву під ясне завтра!

І Юрко збичований болем душі бескидських гір, стверд і впокоївся. Підійшов до старих Сипків і перехрестившись, закрив їм склисті очі. Потім ступаючи твердо, немов з залізною постановою ділати, пустився крізь обгорілі ворота.

За воротами наступив на щось тверде, що під тягаром його ніг загрустіло. Пристанув і підняв зпід ніг Марьчине намисто. І пригадалась йому Марька...

...Тут борсались... з небогою... подумав. Сховав розчалене намисто за черес шкіряний і пішов далі, певніше вмощений у свою постанову. Стежиною крізь ліс ішов до зиндранівської дороги.

Як доходив уже до шляху, в кущах на право у ліщині почув шелест. Схватив за ніж і сперся раменами до ялиці. А коли втихло, він обережно розгортаючи ліщину, попав на чорну купу. Порушив її ногою і в тій хвилині почув страшний вереск — з переляку... а приглянувшись пізнав... Лейзора з коршми при шляху, що зігнутий у двоє просився:

— Я ніц, пане Цюпа... я бачив усе, що тут сталось... я все розкажу... але сховайте ваш ніж: От голотники з двора з Васьком забили Сипка й Сипчиху, підпалили хутір і з Марькою поїхали у двір до Дуклі. Бігме, що усе це правду...

На Юркові вуста сіла глумлива усмішка.

— Не хули Бога, Господа Всевишнього. Ти... Іди, на тебе прийде ще черга. Поки, втікай і памятай, щоб словом ти не писнув, що бачив тут мене.

Юрко сподівався, що Марьку повели до двора і приспішивши ходу трохи шляхом і навправці стежками помчав у Зиндранову.

По півночі вже було, як станув у селі. Зайшов до довіреного старого Яцка і там довідався у нього, що вечором заходили в село хлопці з ватаги Бюса по харч і що Бюас у Вовчій Ямі недалеко таборує. Потім розказав Яцкові, що сталось у Сипків і пішов до Вовчої Ями.

Коли розказував Баюсові про нараду на Церговій і те, що вечором скоїлось у Сипків і з Марькою, старий Баюс відповів:

— Був у мене в полудне Митро з Сеньковоі ватаги. Приніс універсали й стрічу назначив у Барвінку на середу з отаманами. Я згідний воювати так, як каже Великий Батько знад Дніпра. Хай доля злучить нас за віру й нарід наш.

— Ви добре розумієте, отамане Баюсе. Лиш спільний труд дасть добрий овоч. Та ще одне я мав би запитати вас — сказав Юрко.

— Ну говори Цюпа.

— Чи смерть оцих двоє невиних душ мала б проминути безслідно? Щоб гайдучня і підлизні, упоєні каїним ділом, ще дальше безкарно бушували по наших горах, а ми згинали спини? А каторга в дворі красуні лемківських гір?

— Твоя правда. Про це я не договорив. Досі замучували працею хрещених, відбирали їм їхне добро, значили нагаями тіло. А вішали й вбивали лицарів гірських, що за правду воювали з панством. Коли ж тепер поспіли наложити погані свої руки на спокійних хуторян, це не повинно пройти плазом. За це їх стріне кара скоріш, як думали б про це й заки ми вже зібрані в спільну громаду цього доконали. Великий жаль мені, що свої умочимо руки в невинну кров. Та Іродів з голодними шлунками, свиць поршивих в стаді й між своїми є. Але вони зітруться на погній і минуться, як минає земське добро, коли душу кличуть на Божий Суд.

— Кара ця хай буде початком спільної нам роботи — докинув старий Опанас, козак з Січі, що вже від року дорадником у Баюса був.

— Я думаю — сказав Юрко — провчити треба. Цілий двір у Дуклі і гайдучню і панство, що безбояно гуляє по наших горах.

—Сьогодні вечером у дворі в Дуклі забава буде. Пани питимуть і служба менше обережна буде. Їх теж упоять. Пан Ерліхгоф справляє заручини сьогодні. Женитись хоче — додав Опанас.

Обличчя Баюса нахмарилось. Насупив брови і щось важного думав. Потім глянув у бік старого Опанаса й сказав:

— Отамане, дай Цюпі пятьдесять хлопців, хай вдарить вечором від Рогів на панський двір. Ми з рештою від зиндранівської дороги підійдем і ждатимем, як помочі йому треба буде, щоб лекше коні й зброю з дора взяти було можна. Цього завжди треба.

Потім встав і підійшов до Юрка:

— Ти Цюпо местником будеш за наругу над Сипками, бо близько тут живеш і знаєш кожний віддих тутешніх гір. Помагай тобі Бог у цьому ділі. І відійшов.

Далі буде.

КОРОТКІ ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

В Німеччині заборонили співати протифранцузькі пісні. Заступник Гітлера Гес узасаднював цю заборону тим, що Німеччина не є ворожо успосіблена до жадної нації. Одинокий ворог, це комунізм, що його створив жид. — В Америці кажуть, що візита Мусоліні в Берліні має вплинути на ті держави, які прихильно ставляться до політичних устроїв Німеччини й Італії та підкреслити, що вісь Берлін—Рим спрямована передусім проти большевизму. — Гітлер написав лист до власника впливових часописів в Англії льорда Ротермера. В ньому доказує, що для рятування мира необхідне англійсько-німецьке порозуміння. — Брат японського цісаря кн. Чічібу приїхав до Німеччини. — Польські часописи переповнені скаргами на німецьку владу в Німеччині і Данцігу, що вона переслідує поляків. — У Владивостоці Совети громадять чимраз більше війська. Там є вже 1000 літаків і 1110 повзів. Все це проти Японії.— Польські часописи нарікають, що литовці переслідують польське шкільництво в Литві. — До Німеччини приїздить 1200 мадяр на норимберзький зїзд. — В Палестині араби вбили кількох жидів.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ПОДЯКА

Заморським Братам і Сестрам.

Комітет Опіки над Дитячим Садком при Кружку „Сільського Господаря“ у Вороблику складає оцим прилюдно найщирішу подяку Братам і Сестрам у Чікаго, Ілл., котрі своєю моральною й матеріяльною допомогою причинилися до вдержання Дитячого Садка. Садок був гордістю Воробликів, що виховує наших найменших на ідейних та характерних громадян.

Хай голос нашої вдяки дійде оцим шляхом за Океан аж до варстатів і копалень, де працюють наші рідні Брати, які на потреби Дитячого Садка пожертвували квоту 15 долярів і ще обіцяли допомогти. Засилаємо Вам старолемківське „Боже заплать“.

Комітет Опіки н. Д. С.

Українська церква на Лемківщині.

За малу річну оплату

забезпечите найкраще своє майно, асекуруючись від огню і крадежі-влому в одинокому українському

Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, ул. Руська ч. 20.

Нові книжки

Крилос — Княжий Галич, книжочка видана Т-вом „Просвіта“ у Львові. Ціна 30 сот. Зиск з розпродажі призначений на кошти збереження величних княжих памяток, розкопаних в Крилосі. Ту книжочку можна набути також в Крилосі коло розкопок.

Обжинки, обрядова картина у двох відслонах. Видання Т-ва „Просвіти“ у Львові. Ціна 30 гр. В книжочці подані ноти обжинкових пісень та поучення, як влаштувати патріотичне обжинкове свято. При замовленнях почтою треба ще долучити 20 сот. на кошти пересилки.

Лицарство Пресвятої Богородиці, ч. 8. серпень 1937. Р. II. Львів, Сикстуська ч. 48.

Промінчик сонця любови, ч. 8. серпень 1937. Р. II. Щомісячний листок для всіх, хто лиш шукає Божої волі на землі! Ціна 2 сотики. Адреса: Промінчик с. л. Унів п. Пермишляни.

„Наш Приятель“; ч. 171. Ціна 15 гр. Львів Сикстуська 39 а.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

Вп. Іван Кузмик і Михайло Барна, обоа з Камянки: одержали цілорічну передплату з Америки від Вп. проф. Петра Ікаловича, що в 1928 р. учителював в Абрамовій коло Завадки. Братній привіт.

Вп. Катерина Тупяк у Вороблику: одержала 2-річну передплату від сво. о мужа Андрія з Канади. Гаразд.

Вп. Др. В. К.— Замойського 1: передплата вирівнана по кінець 1939 року. Щирі братні поздоровлення.

Хв. Чит. „Просвіти“ в Карликові: заплачено по кінець 1937 р. Привіт.

Хв. Чит. „Просвіти“ в Куляшнім: заплачений 1 чвертьрік 1938 р. Привіт.

Хв. Кооп. „Надія“ Синів: заплачно по кінець 1937 р. Гаразд.

Вп. Передплатники в Ростоці В.: часопис посилаємо Вам усім якнайточніше. Реклямуйте, як пропадає, будемо скаржити. Братні привіти.

Не вільно нам забувати, що всілякі ЦУКОРКИ ШОКОЛЯДИ Й СОЛОДКЕ ПЕЧИВО

купуємо тільки з правдиво української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

ЖЕРТВИ

На хрестинах Йосафата Михаляка в Гладишеві добровільна збірка для Р. Ш зл. 1.40. Спасибіг!

Вп. Лев Кобаний, Лосе: переслав зл. 10.— на пресовий фонд „Нашого Лемка“, як дарунок від Екеп. Митрополита у Львові. Якнайщиріше дякуємо.

На хрестинах у Репеді зібрано на Українських Інвалідів зл. 2. Многая літа!

На весіллі Омеляна Дзядика з А. Боднарчуківною в Пельні переведно добровільну збірку, з чого 2 зл. предано до Кружка Р. Ш. в Сяноці, 1.50 зл. місц. Чит. „Просвіти“. Щастя бажаємо Молодим і гаразду збірщикам.

На хрестинах у Полонній коло Сянока, в господаря Олекси Левчика зібрано 4.90 зл. на Р. Ш., гроші переслано до Кружка Р. Ш. в Сяноці. Щиро дякуємо.

На весіллі Дмитра Кібзея з Р. Платошівною зложили гості 1.20 зл. на Р. Ш., гроші переслано до Кружка Р. Ш. в Сяноці. Многих літ усім бажаємо!

Всі беріть собі примір з цих наших свідомих Громадян і складайте добровільні жертви на культурні цілі.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі

Видавець і відп.ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

По конфіскаті наклад другий.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 19 (91)

Львів, 1-го жовтня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Українські учениці з Лемківщини при Манастирі СС. у Львові.

Вже вийшов з друку **найстарший** — найдешевший і найбільш улюблений

Календар „Місіонаря“
на 1938 рік.

Багатий і різнородний зміст — численні ілюстрації — на крейдовім папері — цікавий додаток для найменших. — Сторін 133. — Ціна за 1 примірник 75 гр., з поштою 1 зол. При більших замовленнях пошту оплачує В-во ЧСВВ у Жовкві.

Замовлення разом з грішми слати на адресу:

„Місіонар“, Жовква, Василіянська ч. 2.

Церковна справа на Лемківщині.

Знаємо, що Лемківщина від давніх часів, бо ще до війни, була тереном, на якім при помочі царських рублів пописувалися різні москвофільські ступайки. Серед темних народніх мас поширювано москвофільство та православя. Сприяло цьому невідрадне матеріяльне положення тамошнього населення, яке жило надіями та обіцянками поправи свойого господарського положення, під пануванням батюшки-царя. В звязку з цим невідрадним матеріяльним положенням лемків, багато з них еміґрувало до Америки, де своєю працею добивалися нераз гарного майна.

Як у цілому житті українського народу, так і у житті Лемківщини, зробила світова війна, а зокрема наша визвольна війна значний переворот. Багато зпоміж лемків побачили на власні очі та скоштували на власній скірі тих благ, про які їм оповідали різні чуда москвофільські наганячі. І вслід за цим прийшло отверезіння. Лемківщина побачила, що не все золото, що блещить. Вони зрозуміли, що ширення москвофільства та православя, це був тільки інтерес поодиноких аґітаторів, які свою юдину роботу провадили за московські гроші. А зокрема наша визвольна війна, в якій брало активну участь значне число лемків, як членів УГА, здерла до решти цю полуду, яку довоєнне москвофільство усіма способами затягало на очі цієї частини українських земель. І в цей спосіб перед Лемківщиною стояв отвором шлях до повного національного відродження та духового сбеднання з цілим українським народом та греко-католицькою церквою.

Але, як за небіжки Австрії були чинники, які не тільки що крізь пальці гляділи на цареславну та православну аґітацію — так і у відродженній Польщі уложились відносно Лемківщини обставини так, що стали в багатьох випадках подібними до відносин, які були за Австрії. З цією тільки зміною, що ширення москвофільства в теперішніх часах утотожнюється з комунізмом. Але, не зважаючи на аґітацію москвофільства недобитками московських мамутів, животворна українська ідея, робила великанські поступи. Хоч приходилось та приходиться їй стрічати на свойому шляху перешкоди, які, як вже згадано, ставлять москвофіли.

Безперечно, що важною подією так в церковному, як і в національному житті Лемківщини, був факт створення окремої т. зв. Апостольської Адміністрації для Лемківщини. Знаємо, як супроти цього факту поставилось українське громадянство, а зокрема наша Парляментарна Репрезентація, а також і наші церковні чинники. Але мимо неприхильного становища українського громадянства, Лемківщина дістала окрему церковну владу.

Апостольська столиця, творячи окрему т. зв. Апостольську Адміністрацію для Лемківщини, мала на меті поширення та поглиблення праці над наверненням провославних до католицької церкви. І певне, що якби українське громадянство, та наші церковні чинники були переконані, що ця ідея є головним мотором, який вплинув на творення окремої церковної влади для Лемківщини, то ми усі були би цю справу гаряче попирали. Та видно, що цього переконання по українській стороні не було.

На потверджування слушности нашого погляду позволимо напровадити тільки деякі факти, за яких правдивість беремо повну відповідальність. А чи вони відповідають ціллям, для яких найвища церковна влада творила Апост. Адм. Лемківщини, а також інтересами нашого життя хай судить кожний своїм здоровим розумом.

Як знаємо, після смерти першого Адміністратора Лемківщини о. д-ра В. Масцюха, обняв його місце о. др. Медвецький. Про господарку о. Медвецького на Лемківщині не раз та не два писала вже уся українська національна преса, без огляду на свої політичні переконання. А факти, які отсе подаємо, говорять самі за себе.

О. Медвецький перш за все запроваджує зросійщену етимольогію так у внутрішнім урядуванню риманівської курії, як теж і в т. зв. „посланіях“ і в загальних розпорядках. Змосковщена етимольогія — це тепер неначе якась догматизована, урядова мова риманівської курії, підчас коли навіть бл. п. о. др. Василь Масцюх не мав ще відваги впровадити етимольогію в риманівське урядування. І так прим. у своїй останній, великодній відозві до народу вживає о. Медвецький таких **чисто російських висловів, як „меня“, „себя“**, а в т. зв. „Службовій прагматиці для дяків“ каже, що дяком на Лемківщині може стати лише член **„русскаго народа“!..**

Дальше, **О. Медвецький бере теж активну участь у москвофільських зїздах і імпрезах!** Прим. брав особисто участь у **москвофільськім, кооперативнім зїзді** в Королівськім Вороблику, осінню, 1936. р., а навіть сфотографувався тоді з президією зїзду. Відтак дня 7. квітня 1937. р. брав теж участь в урядженім тоді в Сяноці **концерті в честь російського і православного поета Пушкіна.** Хоч о. Медвецький — це католицький єрарх, та це йому якось до згаданої участи зовсім не перешкаджало. — Після обняття риманівського „трону“, о. Медвецький, будучи у вересні 1936. р. на т. зв. **„сьвенце гур“** в Сяноці, **відвідав тут лише самих москвофілів,** а зігнорував і поминув українців. — Вкінці о. Медвецкий **пропускає священникам - москвофілам, та своїм прислужникам всьо безкарно** (от, хочби останій голосний на цілу околицю скандал на Волі Нижній коло Яслиськ!...), підчас, коли українців за кожну, хочби найменшу, дійсну, чи уроєну дрібницю, жорстоко й безпощадно карає...

Усі передніші парохії на Лемківщині обсаджує апост. адміністрація виключно москвофілами, як прим.: Криницю о. Хиляком, Королівський Вороблик о. Полянським, Тиляву о. Дуркотом, Волицю о. Жубридом, Ріпник о. Мировичем, Злоцьке о. Бартком, якого має заступити ще більший руссофіл — о. Скоморович, Волоський Кролик о. Венгриновичем. У тім самім часі **усувається українських священників** з парохій: в Королику о. Фуглевича, в Мисцовій о. Шалаша, у Ванівці о. Цолту, в Прусіку о. Мигаля, в Карликові о. Малярчика, у Вільхівцях о. Підгарбія, а **репримується:** в Боську о. Величка, в Одреховій о. Ковальчика, в Риманівській Завадці о. Жеплинського — з тим, розуміється, наміром, щоб їх також заступити москвофілами. — Відтак іменується в риманівськім і дуклянськім деканатах — деканами, а в короснянськім і горлицькім деканатах — місто-деканами москвофілів, які но посідають ніяких кваліфікацій до тих урядів. — Рівночасно „прочищено“ теж і саму курію від „мазепинства“, а це усуненням, а відтак суспендуванням о. Ядловського, а обсаджено її ряними москвофілами!..

Ще більше. Навіть до переведення конкурсових іспитів зі священ-

никами не запотребовується українців, а самих лише москвофілів, хоч фахових сил на просиндальних іспитовників москвофіли не посідають. Хіба такі, що в часі обідової перерви самі мусять гарячково і поспішно вчитися питань, які опісля мають завдавати кандидатам на парохів. Так було в дні 11. травня 1937. р. Яку повагу мають такі іспити про це говорити, ні писати не треба!

Вкінці о. др. Яків Медвецький уділив 40-літньої „позички“ в квоті 95.000 зл. задовженому москвофільському товариству „Бескид“ у Сяноці.

Москвофільському товариству ім. Качковського о. Медвецький приказав дарувати церковну площу з домом у селі Чорноріки, а в Криниці допоміг йому прийти в посіданні красної площі в самій середині села.

Не знаємо, чи з цьої „праці“ Апостольської Адміністрації для Лемківщни радіє Апостольська Столиця. (Н. Спр. 38).

—о—

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки. хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/1.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

З життя нашої еміґрації.

Український Народний Дім у Торонто (Канада) обходив недавно 10-ліття свого заснування. Українці, що мешкали на сході Канади, збудували той дім в 1927. р., щоб мати центр культурно-освітнього життя, бо до того часу товариство, що ще тоді звалося тов. імені Шевченка, мусіло скитатися по винаймлених салях. За час свого існування товариство сповнило велику культурну роботу серед місцевих українців і познайомило чужинців з українською культурою. Тепер рік-річно українські хори і танцюристи виступають на Канадійській Національній Виставі, що відбувається що року у вересні. На тійже виставі орґанізує щороку українське жіноцтво показ українського народнього мистецтва. Що року в жовтні уладжує товариство свято українського друкованого слова. Український Народній Дім в Торонто розпоряджає тепер майном вартости 50 тисяч долярів, має дві філії і бібліотеку, зложену з 13 тисяч примірників. На чолі товариства стоїть від часу, як воно перейшло до власного будинку, заслужений громадянин Маріян Кунікевич.

Своєю працею товариство дуже заслужилося для національного освідомлення і обєднання наших канадійських братів і до поширення імені серед чужинців.

Шкода часу й атласу.

У скупого й серед зими леду не випросиш.

Цього року наша Лемківщина вдостоїлася побачити небудьяких гостей. Десь аж з під пруської границі поприїздили різні молоді школярі зо своїми виховниками в українські села, тут розтаборилися та вели „освідомляючу роботу“. То цукорками приманювали до себе українських дітей, то забавами, або таки спрошували їх на „подвечорки“ та при „поґаданках“ манджали з ними в польське ґури. Впрочім нічо надзвичайного, бо тим гарцежам здається, що вони велику місію сповняють. Але вони, ці гарцежи дуже второпні; приміром у Висовій засіли зо своїм табором на українській площі, але до української крамниці, яка є заразом власністю того громадянина, що від його даром одержали площу на табор, ані одна гарцерка не зайшла по товар.

Ще одна справа тут не зовсім ясна. В польських селах Ряшівщини, де сильно панує „хлопська партія“, не має жадної опіки від гарцежи, ані не бачив там ніхто обозів, бо ряшівські гарцежи мусіли поїхати аж до Красної, до українських дітей. Та в часі, як гарцежи робили „оґніско“ (по українськи — ватру) для красняцьких дітей і запрошених своїх гостей та вчили, як „кохаць братні наруд“ — може пів кільометра дальше поляки робітники-селяни пропивали свій тяжко запрацьований ґріш у склепі „Звйонзку Стржелецкеґо“ в Чорноріках.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ КАТОЛИКІВ У СОВІТАХ.

У цілому СРСР є тепер 11 чинних католицьких церков і 10 католицьких церков і 10 католицьких священиків на волі. А ще в 1917 р. було на території б. Росії 410 чинних католицьких церков. Десять згаданих католицьких священиків на волі — це самі священики латинського обряду; з поміж католицьких священиків східнього обряду ніодин не залишився на свободі. Понад 1000 католицьких священиків сидить у вязницях або в концентраційних таборах. Західня католицька преса підкреслює, що особливо безоглядно большевики переслідують католицьких священиків східнього обряду. На загал в останніх часах наступило в СРСР не ослаблення, а радше енерґійне відновлення реліґійних переслідувань.

—о—

БОРОТЬБА З АЛЬКОГОЛІЗМОМ.

Отворення міжнароднього протиалькогольного конґресу в Варшаві відбулося у великій салі універс. в присутности Апостольського нунція Кортезія, двох кардиналів і представників правительства. Першу промову висловив міністр Ходзько. По виборі президії промовив міністр Косцялковскі. Польське правительство раде з того, що може взяти участь у нарадах над вишуканням успішних способів боротьби з найбільшою суспільною язвою, що від непамятних часів гнобить людство. Алькоголізм порушує суттеві підстави суспільної моралі й підстави нормального розвитку людської думки, праці та суспільних цілей людини. Алькоголізм найбільший ворог поступу й культури, він знищенням обтяжує слідуючі покоління, тому з ним треба безоглядно боротися.

—о—

Новинки

Помер Тома Масарик. Дня 14. вересня ц. р. помер бувший, перший президент Чехословаччини, Тома Масарик. При смерти президента була присутня його родина, теперішній президент Чехословаччини Бенеш і премієр Годжа. Масарика називали „президентом-визволителем". Смерть Томи Масарика викликала глибоку жалобу в усій Чехословаччині.

Величаве релігійне торжество. В неділю 12. вересня ц. р. у Львові при вул. Потоцького 95 відбулося величаве посвячення угольного каменя нової церкви Івана Богослова. Свято розпочалось Архієрейською Службою Божою, що її правив Преосв. Іван в асисті духовенства. При престолі уставились представники інституцій та преси. О. пралат Куницький виголосив промову, запрошуючи Ексц. Шептицького, що прибув автом на свято, поблагословити пропамятну грамоту. Про настрої чисельно зібраного громадянства свідчить те, що на тацу зібрано коло 2.500 зол. на викінчення будови.

Український протиалькогольний і протинікотинний рух у 1936 році. Українське Протиальког. і Протинікотинне Товариство „Відродження" у Львові в 1936. р. майже подвоїло свою працю. Коли в 1935. р. Т-во мало оборотів 36.527 злп., то в 1936. р. збільшило їх на 57.145 злп. Пропаґандивних видань у 1935. р. появилось 122.500 примірників, зате в 1936. р. вже 136.000 прим. Преса помістила продовж 1935. року 500 протиалькогольних статтей і матеріялів, а в 1936. році майже два рази стільки, бо 950! У Львові і в Краю, по Філях і Кружках „Відродження" та інших культурно-освітніх Товариствах і по школах — відбувалися, головно в місяці лютім, протиалькогольні виклади, у Львові спеціяльний тридневий курс у Централі. Членів давніше було 6.000, сьогодні дійсних карних членів є біля 1.500. Понадто у Гуртках Молоді по українських школах є понад 1.000 абстинентів, а прихильників „Відродження" разом 25.000! Союз Українських Студентів-Абстинентів має 60 членів, що їздять із рефератами на села. Філій Т-ва було 13, Кружків 115.

Незаконне зарядження. Звільнений уже з урядування горлицький староста Ромуальд Клімув видав недавно зарядження до всіх гр.-кат. Парохіяльних Урядів того повіту, щоб уживали польських урядових печаток, замісць дотепрішніх українських. Це зарядження протизаконне, бо та справа належить до церковної влади.

Юрій Іван Солтикевич помер 3. вересня ц. р. в домі своїх родичів в Улючі, по довгій і тяжкій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами. Похорони відбулися 5. вересня 1937. на місцеве кладовище. В. Й. П.

Лишився тільки спомин. „Діло" (ч. 203) доносить: Шкільний інспектор у Новому Санчі розіслав до шкіл новий розклад годин, на 1937/38 рік, у якому касує цілковито навчання української мови в останній, себто IV клясі. Всі предмети (крім релігії) мають бути ведені в тій клясі виключно в польській мові. В I. клясі впроваджує він вже від 1. лютого науку читання і писання в польській мові, інші предмети — крім релігії й української (лемківської) мови — треба вести у двох мовах. Те саме і в II. клясі. В III. клясі всі предмети по польськи — виїмок релігія та українська мова. Всі школи на Лемківщині в 1922 р. були затверджені з українською викладовою мовою. Тепер лишився з того лише спомин. Дітей польської народности в тамошніх школах нема.

Смерть провідника безбожників. У Кракові помер др. З. Мержиньскі один із духових провідників польських безбожників. Свого часу він був засуджений на кару вязниці за видання твору „Як чоловік сотворив Бога", в якім доказував, що не Бог сотворив людей, але люди створили собі Бога. Др. Мержиньскі, вмираючи, жадав, щоби його похоронили без релігійних церемоній і його похорони відбулись без священика. За тримною йшли його однодумці, співаючи похоронний марш та несучи вінки від безбожницьких орґанізацій. — Подібне бачили недавно люди в Сяніччині, в Одреховій (Пасвиська), де помер Іван Гута, якого похоронили без священика, лише в асисті жидів. на сміх і ганьбу хрещеному народові. Ось до чого веде, як декому в голові перевертається. Цікаве, що тепер думають собі жидики, а-ну спитайте їх...

Рільники домагаються продажі штучних погноїх на кредит. Польські рільники домагаються, щоби фабрики штучних погноїв продавали їх не, як дотепер, лиш за готівку, але також на кредит. З надвишки плодів, які осягнули б рільники з добре навезених піль на другі жнива, могли б вони легко ті кредити сплатити. Ті домагання рільників цілком слушні.

Вбили поліцiянта. Командант поліційної станиці в Динові, березівського повіту, Ян Кунік у товаристві поліцiянта Міхаляка стрінув у ночі на дорозі в Гарті двох людей, яких хотів вилеґітимувати. Підчас леґітимування один із них добув револьвера і почав стріляти, кладучи трупом на місці Кунікa і ранячи тяжко трьома стрілами його товариша. Міхаляка перевезли до шпиталю в Перемишлі. За невідомими людцями зробили облаву і одного з них арештовано.

Нещастя за нещастям. Наші села в горах справді біда товче з усіх сторін. Посуха на весні, слота в жнива, буревії, громовиці. У серпні грім запалив хату Михайла Чомка в Зиндрановій, в Тилявій Семка Свягли, при чому згоріла дощенту хата й ціле майно зо зборами. Велика шкода — бо в лемківській хижочці ціле майно ґазди, під одним дахом стайня, стодола, возівня, на горі збіжжя й паша; не дай Бог огню горить усе добро! А писали ми ще в **„Першій Лемківській Книжочці"**, як будувати хату на Лемківщині. Недавно знову обірвалася хмара над селом Велика Ростока коло Лабової та річка Камениця, що пливе через село, мало не забрала будинок з Кооперативою; з господарів найбільше потерпіли: Панько Щирба,

ВДОВИ і СИРОТИ тих мужів і батьків, що були обезпечені на життя, найбільше можуть сказати про те, чим була життєва обезпека заключена їх батьком в Товаристві

„КАРПАТІЯ".

В одинокій українській школі Товариства „Просвіти" в

Милованні, п. Рошнів к. Єзуполя

можете набути на осінній сезон **першоклясні щепи по 80 гр. за штуку**

(ця знижка обовязує лише Лемківщину, інші платять 1 зл. за штуку). З початком жовтня найдогідніша пора до садження!

Михайло Єдинак і Петро Шафран; вода залляла цілий ваґон томасини.

Наші брати в Югославії. „День Просвіти“ і вистава в Руськім Керестурі. „День Просвіти“ відбувся 15. серпня ц. р. в Р. Керестурі. Того дня отворено в Народнім Домі виставу народніх виробів, вишивок, старої народньої ноші й інших памяток з минулого Керестура. Були теж виставлені українські ґазети з Галичини й Америки. Виставу відвідало понад 1.500 людей і всім вона подобалася. Вечором дали наші школярі дві амат. вистави: „Ой та Просвіта“ і „Мати“, котрі добре вдалися. Студентський хор відспівав кілька українських народніх пісень. Чистого приходу з вистави нар. виробів та з амат. вистави було 2.500 динарів. Тим „Днем Просвіти“ зробила „Просвіта“ наших бачванських братів великий крок уперед.

Чи Ви замовили собі вже нову книжку Бібліотеки Лемківщини п. н. **„Лихо на світі“,** за 1 пр. з пошт. оплатою лише 40 ґрошів. Негайно замовте собі, бо наклад невеликий.

Людовці знову піднесли говоту. В часі торгів у новосандецькому повіті було знову кілька випадків, що людовці пробували недопустити селян до міст на торги. Недавно відбулася судова розправа в суді в Новому Санчі, на котрій якогось Шаблю (людовця) засудили на 6 місяців вязниці без завішення за примушування до злочину. Всі розумні селяни повинні берегтись людовців і не слухати їх, бо через них нетяжко в біду попасти.

Ще одна господарська українська станиця. У Львові на Богданівці посвячено будинок фабрики скринок української Кооперативи „Зоря“. Фабрика затруднює 23 фізичних робітників, місячно продукує до 5 тисяч штук скринок; вона може виробити місячно 10 тисяч скринок. Дай Боже, щоб український промисл щораз краще розвивався, тоді „Зоря“ дасть працю не 23 робітникам, але соткам, тисячам.

Приєднайте нам у цьому місяці бодай по десять нових передплатників. Це Ваш обовязок!

Не купуйте овочевих деревець на торговицях! По війні завівся звичай, що різні двори вивозять в осені й на весну овочеві щепи на торговицю та там їх продають. Звичайно на торговицю вивозять найгірші щепи, що їх ніхто в городі не хотів купити. Буває навіть таке, що дідичі продають щепи спекулянтам і ті дальше перепродують. Спекулянти причіплюють до щепів таблички з фальшивими, неправдивими написами, аби їх швидше продати. Буває деколи навіть таке, що дички продають за щепи. Пізніше господар кілька літ доглядає ту дичку та вкінці мусить викопати й садити друге деревце. Тому радимо купувати щепи тільки в знаних овочевих шкілках, а ніколи у незнаних ганделесів на торговицях, яких пізніше не можна потягнути до відповідальности за ошуканство.

Кінські торги без жидів. В Рибніку на Шлеську визначила міська рада кінські торги на суботи, щоби в них не могли брати участи жиди. Хочуть взагалі всі тижневі торги пересунути на суботи, щоби жиди не могли в них брати участи. В Ченстохові кількох міських радних поставили внесок, щоби заборонити всім жидам мешкати в місті, бо побут жидів в Ченстохові це зневага для чудотворного образа Богоматери.

Добра господарська рада. Найчастіше озимина вимерзає на голотечі, в безсніжну зиму. Є кілька способів, щоби її забезпечити перед голоморозами. Перший — це слабе скородження озимни. Не скородити її занадто, але так, щоби остались ще всюди грудочки. Ті грудочки трохи спинюють розгін вітру й хоронять озимину. Другий спосіб, уживаний у Франції, це домішування до озимини трохи насіння лубіну, головно на лекших ґрунтах. Лубінь виростає буйніше від озимини та підчас морозів її хоронить перед голоморозами. Озимині сам лубінь не тільки не шкодить, але в зимі мороз його зварить і він на весні зігниє та ще угноїть собою озимину. Тому озимина, посіяна разом з домішкою лубіну (коло 20 кґ. на морґ) буйніше росте, як сама, без лубіну. Цей другий спосіб дуже доручуємо нашим селянам. Насіння лубіну дешеве й варта спробувати.

Арештування людовців. У відомих людовецьких чи пак комуністичних подіях у Короснянщині та Дуклянщині, брали участь деякі несвідомі одиниці задурманені різними обіцянками зі сторони людовецьких чи псевдо-людовецьких аґітаторів, за що помандрували до Ваньової хати. Вправді масово наші села, у противенстві до польських сіл, участи у „людовецьких“ зачинах не брали, хоч декого сверзбіла спина з села як Терстяна, Тилява (рівнож на людовецькому зїзді в Коросні, на котрому перейшла постанова рільничого штрайку) дальше Мшанна, Барвінок та Зиндранова. Причина участи цих одиниць у „людовецьких“ розрухах лежить не деінде, лише з браку наших священиків, котрі малиб вплив на село. Всюди де є православє — там їх батюшка не має найменшого впливу на своїх парохіян. Що більше — там шириться комуна й то явно, а найкращий доказ — це останні події в Дуклянщині та Короснянщині. Завдяки лише притомности влади безпеки не дійшло до проливу крови. Але риманівська „трійця“ з о. Яковом Медвецьким на чолі про що інше думає; їй не в голові ані православя, ані пастирські листи — вона задивлена в Москву... Але до „них“ говори, як горохом об стіну.

Л. Блакитний.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ
одинокий, український національний календар
„БАТЬКІВЩИНА“
на 1938 рік,
по ціні 1·20 зл. за один примірник з пересилкою 1·45 зл. — Замовляти за попереднім надісланням готівки:
В-во „Батьківщина“, Львів, ул. Чарнецького ч. 8.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що
найкращим дитячим, національним часописом є
„ДЗВІНОЧОК“
Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Кошт малий, бо всего 2 зл. виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 ґр.)
„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

Наші змагання.

Усіх наших Читачів запрошуємо до культурних змагань, відповісти нам на слідуючі питання:

1) Чому ми маємо держатися нашої української греко-католицької Церкви ?

2) Що нас найбільше болить? (Про культурну працю в селі, освіту та освідомлення).

3) Як організувати наше суспільне життя?

4) Чому кожна українська хата на Лемківщині має бути читальнею ?

5) Наш найбільший обовязок — виховувати дітей.

6) Чи українській жінці на Лемківщині треба освіти й чому ?

7) Яка користь з читання добрих книжок і часописів ?

8) Чому закладаємо дитячі садки на Лемківщині ?

9) Промисл і торговля на Лемківщині.

10) Як поправити нашу господарку, щоб не бідувати.

11) Що мені найбільше в „Нашім Лемку“ подобається ?

12) Що я знаю про рідне село ?

Пояснення: відповіді прохаємо писати читко, на одній сторінці паперу, подаючи коротке, але основне вияснення на одно з повисших питань. Відповідь може бути у формі статті, оповідання, або опису.

На найкращі відповіді, які видрукуємо в „Нашім Лемку“ призначуємо три нагороди: 1) Всі книжки „Бібліотеки Лемківщини“ з поштовою пересилкою,

2) „Ілюстровану історію Лемківщини“ з пересилкою,

3) Цілорічну передплату „Нашого Лемка“.

Відповіді повинні бути щирі, обдумані та отверті. Дуже побажане, щоб у цьому змаганні забрали також голос наші Брати за Океаном.

Редакція „Нашого Лемка“

—o—o—

Наші браття не забувають.

На днях одержали ми цінне письмо нашого передплатника, Михайла Гусака з Америки. Він пише, що з нагоди весілля Михайла Масляка, родом зі села Кінське коло Березова, з Анною Журавинською, яке відбулося 31. липня ц. р., в Сиракузі Н. Й. староста цього весілля Володимир Карбовничак пригадав весільним гостям про Рідний Край, як наші люди в часі кризи бідують та ще гірше терплять тому, що вони не мають ані відповідніх часописів, ані українських книжок. За його горним прикладом зложили весільні гості 6 долярів і 75 центів, які вислали до Львова на таку ціль: річна передплата „Нашого Лемка“ (3 зл.) й дитячий „Ранок“ (2 зл.) для села Мхава коло Ліська, а решта 5 дол. 75 цент. на книжки до читальні „Просвіти“ ім. Маркіяна Шашкевича до села Кінське пов. Березів. Крім цього громадянин Михайло Гусак додав ще 1 доляр як свою передплату на „Нашого Лемка“ так, що разом вислано до краю 7 дол. 60 центів, або 40.16 зл., що вписані в кітарі ч. 104 з 31./8. 37 р. Жертвували: по 50 центів Володимир Карбовничак, Михайло Гусак, Володимир Масляк, Михайло Добрянський, Іван Чебиняк, Іван Мазоньчак і Михайло Вознічак; по 25 цент. Павлина Гусак, Вікторія Вознічак, Микола Чебиняк, Павло Чебиняк, Олена Масляк, Катерина Недільська, Олекса Чосник, В. Карбовничак; по 15 цент. Михайло й Анна Масляк та по 10 цент. Анна Чосник й Анна Батрух.

В імені наших Братів у Мхавій

І. Ш. ЛУКАВИЧЕНКО.

Дякові внучата.

Євка дякова багачка! Газдиня на ціле село, тай годі! Де не поглянеш, кругом її поле! І там під Солоним і над Сяном і під Дурбаком і перед Млином. Кажуть, що небіжчик, старий дяк, то ціле майно горлом виспівав! Вісімдесять літ мав, а як затягнув „Плотію“, то здавалося, що той голос десь під небом літав та у стопи Бога цілував... і за це благословив його Бог! Доробився майна, тому Євка багачка! Умираючи старий дяк усе відказав Євці. Газдиня на цілу околицю, тай годі!

Євка мала три доростаючі дочки. Чоловік її згинув на війні та діти осталися сиротами, але старий дяк (їх дідо) пильнував своїх внучат, як ока в голові. Останній гріш, який заробив на похороні, або хрестинах віддавав Євці, щоби щось дітям купила, бо діти — сироти!

— Мамо! Купіть мені такого матеріялу на суконку, яку має єгомостева Любка! — каже найстарша Євчина дочка, Тереня.

— Тереню! У мене грошей нема! Дідо вже давно помер, а заробити нема кому, — бідькала Євка. Але Тереня цілими днями тільки вередує: „Купіть! тай купіть!“

І Євка рада-не-рада пішла й набрала на борг на сукню для Терені.

З Теренею Ганя, а Ганею Маня!

Нераз Євка каже до своїх доньок: — Ей! Мали-би ви вже розум! Дивіться, як ходить Каська Царева, Матрона Феськова, Танька Кобзарева! Уберуться у льняні вишивані сорочки, то в церкві стоять, як... рожі! А ви?

— А ми як дякові панни! — відповіли всі три разом хором.

Не бачите, що поле наше запущене, працювати нема кому, а ви тільки глядите одна на другу та вистоюєте цілими годинами перед зеркалом, а добуток на полі гниє, в стайні не прибуває і... ніхто на вас і глянути не хоче, бо хтож візьме собі на свою голову таких неробів, як ви? Га? — дорікала Євка своїм дочкам, але вони собі з того всього нічого не робили, тільки далі сушили немічній матері голову: „Купіть, тай купіть!“

І дівчата ходили до жида й вибирали модні суконки. На переді Тереня, за Теренею Ганя, а за Ганею Маня. Шимко їм давав на борг, підцмокуючи й затираючи злорадісно руки.

Врешті старенька мати занедужала, не могла ходити, ні робити, ні їсти, ні спати, а дівки її зробилися „паннами“ та ходили одна за другою: за Теренею Ганя, а за Ганею Маня.

Жид заскаржив Євку за довг і заінтабулювався на грунт. По році пустив на ліцитацію. На ліцитації купила весь грунт його Рифка та зістала властителькою поля над Сяном і під Солоним і під Дурбаком і перед млином на дяковій кровавиці, а дякові „панята“ виїхали на легкий заробіток до Франції. Наперед Тереня, за Теренею Ганя, а за Ганею Маня.

На конкурсі народньої ноші, першу нагороду за гарні ручні вишивки одержали: Кася Цар, Матрона Феськова й Танька Кобзар. Вони купили собі по кускові поля за одержану нагороду, а дякова Євка, коли це почула, з журби померла на... болесницю.

та Читальні „Просвіти“ в Кінськім цею дорогою складаємо якнайщирішу подяку та прохаємо дальше памятати про Рідний Край. Зокрема Всіх наших Братів Читачів „Нашого Лемка“ в Америці й Канаді прохаємо брати собі примір з весільних гостей в Сиракузі та при кожній нагоді переводити збірки на культурну поміч нашим Братам у старому краї.

Редакція „Наш Лемко“.

ДО БОРОТЬБИ З БОЛЬШЕВИЗМОМ.

На останньому гітлерівському зїзді говорив міністр Ґебельс про небезпеку комуністичної революції в Европі. Сказав м. і таке : „Обманений жидівськими ґазетами сучасний світ заплющив очі на виразну спробу Комінтерну зробити з Еспанії досвідне поле комуністичної революції на цілий світ; війна в Еспанії — це ґенеральна проба такої революції“. Бємо на алярм — казав мін. Ґебельс дальше — закликаємо Европу до зрозуміння й чину. Ще не запізно. В 1933 р. Німеччина здержала смертельний удар зі Сходу проти Европи, стаючи на бій з ворогом світу; остаточно здавить цього ворога“. Ґебельс закликає інші нації, щоб зробили те саме. „В Німеччині змобілізовано оборонні сили, а подібні сили є в руху на цілому світі. Ще не все страчене, ще все можна виграти.В багатьох державах ця боротьба вже наявно почалася; Німеччина горда, що вона стоїть на чолі цього оборонного фронту. Почалася боротьба за батьківщину, свободу, честь Бога, родину, дитину, жінку, школу, виховання, лад, мораль, культуру й цивілізацію, за наше життя й насушний хліб, за найсвятіші добра Европи. Німеччина вже перемогла в цій борні“. Все те правда крім одного, а саме Німеччина ще не перемогла безбожництва в себе дома й так довго не побідить того большевизму, доки не перестане переслідувати своїх громадян-католиків.

„Народна Торговля“
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

Божевілля.

Теперішній парох Королівського й Шляхотського Вороблика, біля Риманова, о. Іван Полянський, на проповіді в українській грекокатолицькій церкві у Вороблику дня 19 вересня ц. р. (в святу неділю перед торжеством Різдвя Пресвятої Богородиці) говорив дослівно так :

„Ви масово переступаєте церковну заповідь: злих книжок і ґазет не читати. Читаєте українські ґазети, а во первих комуністичную тайную, за американскіе доляри масово насилану ґазету „Наш Лемко“. Хто од сегодня буде еще читати еї, той поповняє смертельний гріх і той не дістане відпущеня“.

Ми знали, що о. Іван Полянський вже вдруге виголосив таку „палку“ проповідь. Одначе за першим разом ми не робили з того вжитку, бо ждали, чей Бог урозумить цього великого новітнього „мислителя й предсідника. (У. В.).

Подяка.

Виділ Кружка Т-ва „Рідна Школа“ в Морохові, повіт Сянік, складає оцим нашій Еміґрації за морем, а особливо громадянинові Теодорові Копці вислови глибокої та щирої подяки за щирі жертви, котрі вже два рази прислали нашому Кружкові в Морохові на будову взглядно купно власного Дому, саме перший раз **15 долярів,** а другий раз від Юря Синьо (Комітет з Нев Бретайн) 67 долярів.

Нехай Господь Бог стократно Вам нагородить та дасть сили духа, доброго здоровля й довгого життя. Просимо дуже про нас і наше Т-во дальше памятати. Помагай Вам Боже повернути на рідну землю.

За Виділ Кружка Т-ва
„Рідна Школа“ у Морохові
Машлюх Михайло, голова

Домівка Кружка Т-ва Р. Ш. в Морохові, коло Загіря.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Маластів, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, мурованою в 1805 році, відновленою в 1908 році; віддалене 12 км. від Горлиць; одиноке українське село, в якому парохіяльні книги ведені від 1770 року не в латинській мові. В селі стоїть ще дуже стара (з 1715 року) церква з дерева; люди в селі памятають, як в 1849 році в цих сторонах лютував голод і пошести, а в 1873 році помір. Світова війна (1914—1918) залишила по собі в селі воєнні кладбища, свідка завзятих боїв на полях Маластова.

Малинівка, польське село коло Березова.

Малівка, польське село коло Стрижова.

Марківці, колишня українська парохія разом з Побідним (до 1800 року) коло Сянока. Судовий документ (АГЗ XI 19) з 1428 року згадує, що якийсь Петро Зависко у цьому році продав свою батьківщину в Марківцях дідичам з Побідного (замітка: АГЗ це акта городські й земські).

Матієва, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1830 році; віддалене 14 км. від Нового Санча; найстарше з поміж других українських сіл у Сандеччині („Наш Лемко“ Рік IV.).

Мацина Велика, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1807 році, відновленою в 1900 і 1930 році; віддалене 10 км. від Горлиць, 7 км. від Липинок (пошта); правдоподібно вже поселене в 1377 році.

Межибрід (Межибріддя), українське село з українською греко-католицькою церквою Пресвятої Тройці, мурованою в 1901 році над берегом Сяну; віддалене 4 км. від Сянока; (гляди Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 рік).

Милик, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1913 році, відновленою в 1926 році; віддалене 39 км. від Нового Санча, 4½ км. від Мушини; поселене в XIV. сторіччі. (А. Шнайдер: До краєзнавства Галичини, Львів 1868).

Мисцова, українське село з українською греко-католицькою церквою Преподобної Матери Параскевії, мурованою в 1796 році, відновленою в 1908 році й каплицею святого Отця Николая; віддалене 13 км. від Дуклі, 14 км. від Змигороду; поселене в XV. сторіччі над рікою Вислокою.

Михайлівка, (німецька кольонія Міхельсдорф) на північ від Ванівки над потоком Високою, відома з 1402 року (М. Кордуба: Західне пограниче галицької держави між Карпатами та долішним Сяном, Львів 1925).

Модерівка, польське село коло Фриштаку.

Мокре, українське село, віддалене 2 км. від своєї української греко-католицької парохії в Морохові коло Нового Загіря в Сяніцькій Окрузі.

Морохів, українське село над рікою Ославою, з українською греко-католицькою церквою Стрітення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1837 році; віддалене 11 км. від Нового Загіря, 19 км. від Сянока. Між населенням живе цікаве передання про татарські набіги.

Мохначка Вижня, українське село, віддалене 3 км. від своєї української греко-католицької парохії в Нижній Мохначці.

Мохначка Нижня, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Архистратига Михаїла, збудованою в 1846 році; віддалене 17 км. від Мушини, 35 км. від Нового Санча; поселене в XV. сторіччі. При церкві находиться старий дзвін з 1626 року.

Мочарне (Бартошова), український присілок, віддалений 4 км. від своєї парохії в Синеві, коло Риманова; поселений на колишніх панських ґрунтах реемігрантами з Америки.

Мощанець, українське село над річкою Вербицею, з української греко-католицькою церквою Всіх Святих, збудованою в 1834 році; віддалене 3½ км. від своєї парохії в Суровиці, до Сянока 32 км., до залізниці в Боську 20 км. До Мощанця зайшли ще в 1426 році руслом ріки Вислока попри мимінський замок, синівську (село Синів) Сиготу татари, подорозі спалили церкву-манастир на полавській Кучері (передання) та забрали багато молоді з Мощанця в ясир. Мощанецька церква стояла в давнині під лісом, де сьогодні жидівський тартак глотає останки карпатського багацтва; само село теж було під лісом, але в XVII. сторіччі, в часі страшного голоду люди повтікали на тамтой бік Беслиду, деякі аж над ріку Тису, біля Ніражгази й там поселилися.

Мриголод, місточко недалеко Сянока, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, мурованою в 1901 році; колись чисто українська оселя, що поселена ще за княжих часів.

Мрокова, польське село коло Змигороду.

Мушина, місточко, віддалене 45 км. від Нового Санча, 10 км. від Криниці; початків Мушини треба шукати в XII-му сторіччі. Є здогад, що тоді побудовано оборонний замок над берегами Попраду й Мушини, одначе життя на ньому вимерло з невідомих причин за часів поль. короля Казимира Великого; сьогодні на цьому місці розвалені мури. Згідно з переданням Мушина була колись українською оселею. Перший латинський костел побудовано в 1686 році з матеріялу розібраної (історики пишуть „насильно розібраної“) греко-католицької церкви Тиличі (11 км. на захід від Мушини. Мушина, опоясана від заходу Попрадом від півночі річкою Мушинкою, має 6 щавових джерел; вода помішна на недуги серця, шлунка, переміну матерії, жіночі та нервові недомагання.

Мушинка, українське село, віддалене 3½ км. від своєї української парохії в Тиличі, з українською греко-католицькою церквою святого Апостола Іоана Богослова, збудованою в 1768 році; поселене в XV. сторіччі.

Дальше буде.

Роман Антонович. 9)

Як говорив Бескид.

(Продовження).

Сонце зарожевило обрій і заповідався чудовий ранок. Рясна роса крізь шкіряні керпці добиралась до ніг валки узброєних у фузії та ножі й топори Баюсових хлопців, що йшли лісом на Цергову. Ліс прокинувся уже та говорив щоденну ранну молитву. Але сьогодні якось спішно немов готовися на Празник, що туй-туй мав уже зачатись.

Під Церговою залишив Юрко хлопців, а сам з двома попрямував ще раз у хутір спалений; поховати старих Сипків. Вони лежали ще далі самітні й більш нікого не було. Вбитих гайдуків видно вже позабирали.

— З двора були тут уже — сказав Юрко. Потім казав викопати хлопцям спільну могилу на гумні й разом зложили туди Сипків без домовини. Мабуть не сподівалися старі, що спочиватимуть поруч в спільній могилі.

Змовили по три отченаші, поклякавши й засипали могилу. А на свіжому горбку з глини, поставили яловий хрест, щоб знак остав, що сталось тут.

Надбігло полудне так скоро, що не оглянулись при роботі. Вернули під гору й пообідавши, тихцем роями у десятку, без гомону посунули на рогівську гору й гостинцем, щоб у густому молодняку при шлябані*) припочати й під вечір підійти до дуклянського двора. Минули вже Цергову й другий горб закритий лісом та станули на рогівській горі. Пристанули побіля джерельця й пили воду, а Юрко відбившись від громади, пішов на гостинець.

У пів гори на гостинці побачив віз, що крок у крок сунувся під гору, якби з Дуклі їхав. Не завертав до хлопців, а нишком попри гостинець лісом пішов назустріч возові. Здалека бачив на возі жінку, що на руках щось тримала, а чоловік ішов при возі та поганяв конину. Почув також, що жінка раз-у-раз поплакувала жалібно. Підходив ближче та коли був уже добре близько, виразно почув:

— Небесний Господи, за що караєш? За які гріхи? Вонож невинне! Боже — і жінка розійшлась ревним плачем та голубила до грудей завинутий клунок.

Юрко вийшов на дорогу.

— Слава Йсу, добрі люди — поздоровив — що за нещастя скоїлось вам?

Жінка перервала плач і на хвилину обидвоє заніміли, побачивши перед собою узброєного в фузію й топір чоловіка. І кінь пристанув.

Що за лихо приключилось вам? — спитав у друге Юрко.

— Не питати краще, чоловіче, мабуть не порадиш нам, хоча узброєний ти — промовив чоловік.

Юрко підійшов до воза ближче й побачив у жінки на колінах завинуту в лахміття малу дитину.

— Що сталося дитині? — спитав.

— Та що, вмерло — і немов пригадала собі про свій великий жаль знову залебеділа: — Ой, Боже мій, ой... ой... ой...: через отого Сруля вмерло.

— Чому? — скипів Юрко.

— До знахора ми їхали — оповідав чоловік — і на заплату шлябана не мали. А Сруль пустити не хотів без заплати. Від рана просили його, що відробимо йому на другий тиждень. Та він без шкірки з лиса не хотів відчинити шлябан.**) — Ти — каже — тамтого тижня лиса встрілив під Церговою. І бідне дитя мучилось і в полудне віддало Богу духа.

— Митрику мій, ой—ой—ой... — заговорила жінка.

Юркове серце мучилось від жалю й бунтувалось. Вони, поплечники панів міняли життя людське за шматок лахмана, за лисячу шкіру. Юди!... За що? За те, що жили тут зайдами й багатіли на поті лемків?

Він заклав пальці до уст і тричі свиснув. З гори йому тричі відповіли, а за хвилини десять хлопці його були вже при возі.

— Завертай добрий чоловіче, поїдеш з нами! — сказав Юрко. Чоловік мовчки послухав і віз покотився у долину скоро, так, що всі підбігали, щоб встигнути. Під горою при гостинці побачили Срулеву коршму й через гостинець деревляний шлябан.

Коло шлябану пристанули. Юрко накипілий жахом горя, що нагадувало йому його вчорашні переживання й гнівом за несправедливість, станув при шлябані й до всіх крикнув:

— Від нині шлябана не буде! Чуєте? Щоб усім розказували, що Срулів шлябан під рогівською горою шез нині й кожний вже свобідно проїде возом і конем туди!

А хлопці вмить рознесли шлябан топорами й пішли за Юрком в коршму.

— Сруль! — гримнув Юрко.

Та ніхто не відзивався.

— Пронюхав Юда, пошукайте за ним хлопці!

Усі метнулись по коршмі й за хвилин кілька тягнули Сруля з борідкою як у цапа з під жолоба у стайні, блідого, розхрістного без маймурки. Поставили його перед Юрком. Сруль трусився як лист осики. Він знав, що збійники звичайно не дарують. Як тільки бачив крізь вікно, що гурт людий рубає шлябан. не вибігав його боронити, але чим дуж побіг до стайні й під жолобом сховався. З переляку не встиг утікти далі.

— Ти, Юдо, хто вбив оцю дитину? — показав Юрко на жінку, що тримала мертвого сина.

— Не я, пани ясновельможні... не, не я... само вмерло тут... в саме полудне.

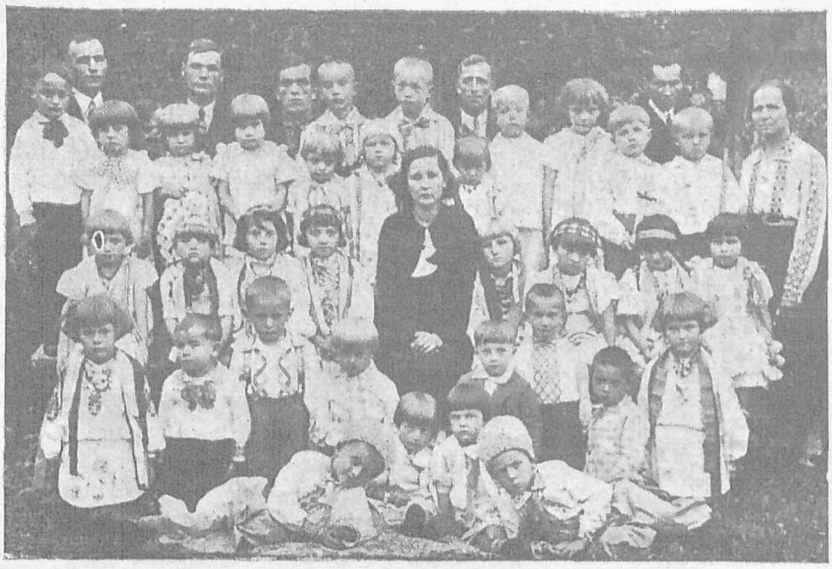
— Само, кажеш. вмерло. А кому ж треба було лисячої шкірки? Ти заміняв душу людську за шкіру з лиса?

— Пощадіть, пощадіть... — лебедів Сруль.

— Тебе? Гада пощадити? Скажи ще нам, де свої гроші ти ховаєш і принеси та висип тут на стіл.

Сруля повели до комори, звідки він приніс добрий мішечок. Юрко розвязав його й висипав на стіл. Золото забренчало й розлитою, лискучою громадкою прилягло до стола.

— Це з поту тих людей, остання їх свитина, остання вівця, шматок кулеші, їх здоровля та життя. Це все згорнув ти у мішечок. Іще сьогодні хотів докинути туди дуката. На гиляку! За життя хай іде життя, щоб кривди не було. А своїй Рухлі, як здибаєш її у пеклі скажи, що затужив за нею на землі й прийшов до неї.

Дитячий садок у Вороблику Королівським у 1937 р. Провідниця: Марійка Терефенко. Стоять члени Комітету: ЛюбовКопчакова, Степан Вархоляк, Степан Тупяк, Теодозій Костельний, Василь Паночко та Степан Ланда.

Мандруємо по рідних селах.

ВАНІВКА КОЛО КОРОСНА.

Деякі ванівчани — на сміх удають великих „маскалів", хоч ані слова „по маскальски" не знають сказати. Вони навіть „Пушкіна" згадували (може й „Сталіна"? зам. скл.). Та вже найгірше те, що вони в москвофільстві зовсім не визнаються, хоч їх „вожди" зогиджують українцям і закидають, що українці вирекліс своєї назви „Русь" — та це не правда. Бо треба знати ванівським твердолобам, що Росія до XVII. сторіччя мала назву „Московя", та щойно московський цар Петро I. приказав уживати назву „Росія", щоб у цей спосіб оправдати свій імперіялізм на українських землях. Дальше москвофільський „біло - синьо-червоний" прапор це ось така мішанина: синьо-біла краска це жидівська, червона большевицька — отже „господинове" ванівчани: як його кийом, так і палкою...

—o—

ВИСОВА КОЛО ГОРЛИЦЬ

Висова це чисто українське село. У цьому селі будують тепер костел. Уже пару літ тому заложили підвалини під костел, але будови не продовжували. Щойно цього року, по візиті краківського воєводи продовжується дальше будову. Костел будують для урядників з пошти, граничної сторожі та інших нечисленних урядовців. У селі є величава українська грекокатолицька церква, збудована в 1779 році, відновлена в 1874 році. Також недалеко Високої у присілку Гута, що має заледви 20 хат, з цього 10 українських, Т-во Школи Людов. будує „Дом Людови". До того площа, де цей „дом" будується, в минулому році при переведенні комасації припала одному українцеві, та кінець кінців сьогодні кажуть, що площа йому не належить і на ній будують людовий дім.

ЛАБОВА КОЛО НОВОГО САНЧА.

Це велике українське село, що в ньому побудували ще в 1784 році гарну, мурована церкву Покр. Пресвятої Богородиці, має сьогодні теж і костел для спроваджених робітників, що розживаються та незвичайно скоро розрастаються в цьому селі. В Лабовій відбуваються що два тижні великі торги, тому це село, як торговельний осередок має дуже велике значіння в своїй окрузі.

Жид кричав, плакав, просився, благав навколішках. Та милосердя не було. Погнало ген у гори, де менше було кривди. Бо тут кривда була за велика.

Хлопці потягнули Сруля за собою до верби при коршмі, що всохла бідолашна від старости й сліз, які пролила над людським горем, що царювало вокруг коршми.

Потім кликнув Юрко на чоловіка й жінку, що були при возі, згорнув зі стола золоті монети й дав їх чоловікові:

— На маєш. Узяв ти Бог дитину — не журися, виховаєш, дасть Бог, другу. А тепер куписи за ті гроші воли тай жінці мандличку,*) аби не банувала за малим, та їдьте з Богом.

Чоловік та жінка глибоким поклоном подякували й занімілі з дива відійшли.

А хлопці, коли впорались, вибрали зі стайні десяток добрих коней (Сруль торгував кіньми), повсідали хто міг і помчали в ліс.

І коло Срулевої коршми стало тихо. Лиш бір погівський шумів, шумів відгомоном твердих Юркових слів:

...від нині шлябана не буде-е-е, не буде-е-...за життя хай іде життя-я-я, ш-ш-ш...

*) **Шлябан** — рогачка, де звичайно жиди стягали при переїзді данину.

**) За переїзд через рогачку платили тоді звичайно господарським надбанням: пряжею, овочами, шкірами або роботою.

*) **Мандличка** — жіночий плащ, обшитий зверху футром з лисів.

Дальше буде.

Дитячий садок у Костарівцях від 1/7 до 15/8 1937. Провідниця: Олена Кліщівна.

ЖДИНЯ, ПОВІТ ГОРЛИЦІ.

Нарешті дочекалися наші господарі своєї кооперативи, що їй пишно назвали „Єдність“. Перед основанням кооперативи зійшлися всі громадяни Ждині, щоб підписати декларації. На жаль найшлися ще й такі одиниці (вони довели до того, що в селі не хочуть позволити на основання читальні „Просвіти“), що не хотіли як жидівські підлизайки підписати деклярацій. Також молодь Ждині (не всі!) йде радше до жида пейсатого, Мошка та чекає, щоб зубата жидовиця принесла їм сабашину на тарелику; замісць держатися своєї кооперативи, вчитися, піти орґанізаційно з поступом! Або старші ґаздове й ґаздині лазять до жидівських, неохарних, смердючих крамиків і пропивають тяжко запрацьований свій гріш. Ех, ви пропийники, як довго ще буде між вами покутувати панщизняна навичка?! Коли завернете з цеї блудної дороги, відвяжете себе від жидівських пявок. Не маєш чистої здорової води, щоб напитися? І це вас ще не переконує, що тепер жидюга пять разів дешевше свої товарі продає, щоб валити кооперативу — чи жид дав вам при кінці року бодій один ґрош зо свого зиску? Та ще й ви молодиці, чи не сором і ганьба вам, куматися з Хаями, Песлями, Райзами, що сміються з вас... „дурних русначок“.

Ждиняни! як йдете попри свою кооперативу, все гляньте на напис: „Єдність“, хай це слово звяже вас в одну чесну християнську родину, що дорожить своєю честю, та гідно працює для добра й слави батьківщини! **Молодий**

ЗАВАДКА РИМАНІВСЬКА КОЛО ДУКЛІ.

Пов. Кр. Р. Ш. у Сяноці під своєю фірмою й матеріяльною піддержкою, та за старанням місцевого Кр. Р. Ш. уладив у Завадці дитячий садок. Згідно з пляном цей дитячий садок почався в дні 1. липня 1937 та тривав аж до до дня 29. серпня 1937. Всіх вписаних дітей було 29-ро, точно ходило до садка 25-ро. Діти були головно з Завадки, хоч кількоро було з Камянки. Садок містився в шкільнім будинку на Абрамовій там, де колись тому ще кілька літ, містилася школа Р. Ш. Провадила садок Павлина Фединяк, ґімн. абс. з Перемишля, котра справді доложила всіх старань та зусиль, щоб її праця не

Дитячий садок у Риманівській Завадці.

пішла на марно; вона старалася, щоб діти зі садка як найбільше скористали. Втіху родичів та задоволення з праці учительки-садівнички можна було бачити на двох імпрезах, котрі вона уладила також і при помочі дорослу, а саме в дні 8 серпня та в дні закінчення садка, цебто 29 серпня 1937. Ці імпрези це радше фестини, получені з пописом наших найменших та дорослу, котрі відбувалися у близенькім ліску на горі зв. Кичера, згромадили багато людей навіть зо сусідніх сіл. Втіху та радість можна було бачити на обличчях родичів, котрі були горді, як то їх найменші співають, виконують різні забави та ґуртові вправи.

ЖНИВА ВЖЕ СКІНЧЕНІ, ЗБІЖЖЯ В СТОДОЛІ.

Але господар не має тепер часу молотити збіжжя. За те сотки тисячів щурів його молотить. Один щур зїдає денно кільо зерна. Тому треба негайно винищувати тих шкідників. Щурів нищить **Ратина й Ратиніна,** пільні миши вигублює **Мишина.** Застосування в цілому світі.

„SEROVAC“

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Місцеві громадяни з духовним опікуном садка, та з дяком Петром Сеньом і зо свідомою молоддю доложили справді всіх старань, щоб праця в садку випала якнайкраще. Не пожаліли вони ні труду, ні матеріяльних жертв, щоб садок довести успішно до кінця. Рівнож більшу готівку на удержання садка прислав Пов. Кр. Р. Ш. у Сяноці, за що Проводові того Кружка належиться велика подяка. Рівнож належиться велика подяка свідомому громадянинові Михайлові Чолакові, що зовсім безкорисно дав на цілий час садка мешкання для садівнички та лікареві Др. К. Цеплому, котрий аж з Риманова приїздив оглянути стан здоровля дітей.

Можна сподіватися тепер, що в слідуючому році, в Риманівській Завадці буде два садки, бо село велике та громадяни вже тепер пізнали, яка коритсь зо садка, та що лише „Рідна Школа“ зможе якслід виховати їх дітей.

МШАННА КОЛО ДУКЛІ.

Мимо всяких старань і зусиль тепер уже більшости селян, щоб не допустити до переведення комасації в Мшанній, комасацію таки вже начали переводити. Бідькають бідні господарі, нарікають і кажуть, якщо мали би вони доброго духовного вітця, розумного, дбайливого за добро села, то не дійшло би до того, що діялося в селі, бо добрий отець духовний розяснив би їм добрі та лихі сторони комасації. А так, вони кажуть, мають батюшку, що ніколи нічого не порадить (бо не знає сам сарака!), не годен навіть „дирва“ рубати, бо замісць у дерево вдарити сокирою, розрубав собі ногу. Ей, мшанчани, мшанчани; де ваші розумні ґаздівські голови? Чого ви на такі манівці зійшли? Не так бувало давніше, вас славили, як найкращих ґаздів у Дуклянщині!

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки
ТУТОК І ПАПЕРЦІВ
„КАЛИНА“
з української кооперативної фабрики „Будучність“
в Тернополі

ЧОРНОРІКИ КОЛО КОРОСНА.

В селі, що його більша половина зачисляє себе до українців та лише невеличка горства животіє під впливом свого „опікуна“ з Коросна побудували парохіяльний дім. У цьому домі заснували читальню Качковського, що ані одної книжки не має, ані не проявляє жадної діяльности. Щоб ця читальня не померла, найшовся для неї ще один „опікун“ і то в особі отця Якова Медвецького, який дуже любить москвофілів, бо казав майно грекокатолицької церкви в Чорноріках записати на читальню Качковського (якої члени дуже легко можуть „перекабатитися“ на православя, тоді пропаде майно гр.-кат. Церкви). Одначе цей опікун не думає про це, хоч справа оперлася аж у вічному місті (Рим), він наґвалт хоче воскресити конаючу московію на Лемківщині.

Лемко українець.

ДРІБНІ ВІСТИ

У Франції викрили тайну націоналістичну боєву організацію, зорганізовану на військовий лад. До організації належить 30.000 членів. Викрили великі склади всякої зброї.

Мадярські фашисти зорганізовані на взір німецьких Гітлерівців, влаштували в Будапешті велику демонстрацію, підчас котрої прийшло до стрілянини. Було 14 осіб ранених.

В Чехословаччині відбулися великі похорони президента Масарика. Міліон людей стояв здовж дороги зі замку в Ланах до Праги. Впродовж двох днів день і ніч переходили попри домовину президента незлічимі товпи людей, щоби в останнє попращати великого патріота.

В північній Німеччині розпочалися в понеділок 20. вересня великі маневри німецької армії під проводом Гітлера. Маневри розпочалися по закінченні більших корпусних маневрів в різних сторонах Німеччини.

Наша Рідна Школа.

Кожний любить своїх діток,
Щастя їм бажає;
Кожний матиме потіху,
Як добре їх виховає.

Тож батьки, у кожнім селі
Садки закладайте
Й під догляд Рідної Школи
Дітей своїх посилайте.

Дитя не буде на вулиці
Порохом кидати,
Під доглядом провідниці
Воно буде забавлятись.

А вже лице батька неньки
Радісно засяє,
Як його дитина на пописі
Сміло виступає:

То співає, деклямує,
Або танок виводить,
Зі щастя в батьків голова
Аж ходором ходить.

Там і старших шанувати
Навчиться, синок мило;
Свій чи чужий запитає —
Він відповість сміло.

Прийде зима, часу багато, —
Радіє рідня посполу:
Закласти літом Садок —
Просіть Рідну Школу.

Степан Вархоляк.

В довгі темні осінні ночі
бував найбільше крадежей і вломів, тому тепер саме пора обезпечити від крадежі-вдому своє майно в
Т-ві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР“
у Львові, ул. Руська ч. 20.

ВСІХ НАШИХ ДОПИСУВАЧІВ

прохаємо присилати нам знимки церков, каплиць, хрестів та збірні світлини (фотоґрафії) аматорських гуртків, дитячих садків, читалень і т. д. Всі знимки, по використанні звертаємо неушкоджені з належною подякою. Наші Брати за Океаном хочуть бачити, як ми живемо, як орґанізуємося та як свідомість й освіта поширюється в наших українських селах посеред гір нашого українського Бескиду.

Чи Ви пробували вже
„ПРАЖІНЬ“
Якщо ні —
то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!
Вирабляє кооп. фабрика домішок до кави
„Суспільний Промисл“
Львів — Богданівка ч. 30.

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть працю
1-му безробітному, що є Вашим братом!

Листування.

Вп. Іван Горбаль з Волі Цекл. має заплачено по кінець 1938 року з Америки від Захаря Рака. Гаразд.

Вп. Є Щерба зо Свіржової: як висше.

Впр. о. Т. Хомко: заплачено по кінець 1939 р. Християнський привіт.

Вп. Андрій Галущак у Прислопі: адресу справили, приєднайте нам у Вашому селі нових передплатників. Щиро здоровимо.

Впр. о. І. Тилявський: ждемо на вісти. Слава Ісусу Христу.

Впр. о. І. Бугера з Бикова: на пресовий фонд зл. 5. Боже заплать!

Вп. Андрій Заяць у Чорноріках: має заплачено по кінець ц. р. від Петра Цепка зо Львова. Гаразд.

Вп. Василь Стецько з По: заплачено по кінець 1937 р. Привіт.

Вп. Марія Котис. Канада: відновила передплату свому братові Петрові в Шклярах, як також **Вп. Гр. Васьків з Торонта** передплатив свому синові Степанові „Н. Л.“ в Голучкові. Братні поздоровлення.

ЦЕНТРОСОЮЗ
поручає
сільським господарствам солідні
машини
штучні погної
і всіляке сільсько-господарське приладдя

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Чи були Ви коли на найбільшому гірському ярмарку в Літовищах? Там торгують усім: вовною, шкірами і полотнами. Грибами, медом і людським потом та кровю.
Не вірите — прочитайте збірку нарисів
МИХАЙЛА РОМАНИШИНА
п. н.
В ҐРАНАТОВИХ ГОРАХ
Дістанете в кожній українській книгарні і в Адміністрації „Назустріч“,
Львів, Ринок 10. Ціна 2 зл. Порто 0.30 зл.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 20 (92)

Львів, 15-го жовтня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Повний склад Українського Народнього Театру ім. М. Садовського, що завітає на Лемківщину.

„РАДОСТНОЕ СОБЫТІЕ".

(Зприводу появи „Карпатскаго Звона").

Врешті тріснула бомба! Це так довго „відливався" „Карпатскій Звонъ", орґан о. Медвецького.

З датою 1. жовтня 1937 закалатав врешті оцей „Звонъ", у Львові, з друкарні Ю. Яськова (там свого часу друкувалися комуністичні ґазети — та це не шкодить!), за редакцію відповідає: Михаилъ Цебринскій.

Під заголовком написано, що є це церковно-народна ґазета.

Вступна стаття п. н. „Съ Богомъ!" та дві статті „Радостное событіе" й „Основы цивилизаціи" кажуть, яка це ґазета та яке її завдання. Хоче вона „воспитати молоде поколѣнье нашого народа въ дусѣ христіанской культуры, бо „помежъ христіанами многопремного лицемѣровъ и чоловѣконенавистниковъ", бо „жолудкова" этика плѣнила большу часть интелигенціи нашого народа", бо „наши братья съ подъ знака „новой эры" (так москвофіли називають нас українців) хочутъ „построити въ нашомъ народѣ — Украину" і т. д.

Отже ж „К. З." буде боротися з українцями. Ми цієї веселої борби очевидно не боїмося, лише власним оружжям „К. З." таки відразу пригвожджуємо його.

„Жолудкова етика", бажання наживи, це в наших часах дійсно велика гидота, дуже велика — доводить до того, що людці, які в душі є безумовно православні, прикриваються католиками, аби лише брати ґроші з католицької Церкви та за ці ґроші штучно творити серед українського народу москалів.

Кажеться в „К. З.", що українці підозрівають москвофілів о православя.

Ми кажемо — не підозрівають, але зовсім певно кажуть, що так рішучо є.

Як був би ще на світі хто такий, що сумнівавсяб у це, — хай гляне на останню сторону „К. З." й перечитає, що там „рекомендує" той „Звонъ".

А рекомендує (поручає) він найвиразніше на світі — неморальну літературу, яку Католицька Церква осудила. На 137 чисел цеї „літератури" ледви кілька є написані католицькими авторами (це таке маскування!), а решта православними москалями, як Арцибашев, Толстой, Достоевський, Ґоркій, Наумович (відомий відступник з Кат. Церкви) та іншими нерелігійними авторами, як Золя, Бальзак, Боккачіо і т. п.

А на закінчення (просимо 3 рази це перечитати! — Ред.) — хто ґоден це зрозуміти, що „католицька" церковна ґазета пропаґує не лише Шерльока Гольмеса, але — Декамерон Боккачіо -го. Добре протріть очі та ще раз перечитайте — „католицька", церковна ґазета поручає Декамерона!

Більшої зневаги годі зробити Католицькій Церкві.

За 5 злотих будете мати книжку п. н. ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ, Ю. Тарновича, УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ, І. Буґери, та СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ. — Замовляти у Видавництві **„НАШ ЛЕМКО", Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**

Львівська державна наукова бібліотека
№ 5

Др. С. П.

Чому держатися нам нашої української католицької Церкви.

Релігійне питання, — справа відношення людини до Бога, — не є нове. Має воно бодай стільки літ, скільки існує людський рід на землі. І завжди воно має таке саме велике значіння для людини, бо завжди від його правильного наладнання залежить усе життя людини, щасливе або нещасливе. Людськість цим питанням завжди займалася, — найбільші уми, що то їх звемо ґеніями, присвячували цьому питанню довгі літа роздумування. Якщо декому здавалосяби, що в багатомільонових народів, що ними тепер володіють московські большевики, — не існує тепер релігійне життя, що там упала безповоротно віра в Бога, що там виховаються цілі покоління без знання Бога, що вони привикнуть до цього та буде їм добре з тим — то він рішучо неправдиво думає. Якраз навпаки! Коли там упаде большевизм і настане свобода совісти й думки, тоді там прямо заквітне релігійне життя, й то саме в цих, які виросли без знання Бога. Це безсумнівно станеться. У людській душі, хоч би вона й зовсім Бога не знала, або про Нього забула, обізветься скорше чи пізніше душевний гін до Бога, нестримне, бажання чогось такого, чого не можна зловити руками, якогось іншого, неземського щастя, якогось іншого, неземського життя. Людина, а то і цілі суспільства можуть лихим життям це бажання придушити, заглушити, але викоренити — ніколи!

Дальше, — коли би навіть була у житті якогось народу доба, протяг часу, де би він забув про Бога, легковажив Його, то опісля приходить доба відродження, такий час, де нарід знову робить у душі властиве місце для власного Пана.

Подібне явище можемо завважити й серед нашого народу. Хто ще тямить довоєнні часи, тямить і те, що наша інтеліґенція, головно молода, справді не виступала прямо проти релігії, але цуралася її. Багато хто бачив академиків, щоб вони постійно ходили до Церкви, сповідалися, здіймали шапки перед церквою, чи хрестом хрестилися? Багато хто чув, щоб у дискусіях цих молодих людей, хто з них відважно боронив релігії? Цього не було! Задурманені немудрими, але тоді модними соціялістичними кличами, вони просто стидалися признатися до віруючих, не хотіли наражувати себе на закиди заскорузлости, непоступовости. В їх практичному, буденному житті не було офіційного місця, ані часу для Бога. От — так жилося ані з Богом, ані без Бога. А сьогодні яка велика зміна настала! Мало не все навідворот! Тяжко знайти сьогодні студента, щоб він не ходив до Церкви, щоб не ходив на великодні реколекції, щоб не ходив до сповіди, бодай великодньої. Тим більше старша інтеліґенція, яка в своєму буденному практичному житті що раз більше часу й місця присвячує справам душі — релігії.

Зате на жаль, по наших селах знаходяться такі „поступовці“, що на їх думку „не модне“ ходити до церкви та бути практикуючим католиком. Насувається тут немиле порівнання з модами в одежах; саме те, що „пани“ давно кинули в куток, як немодне — тим гонорують ся на селі, як модним.

Релігійне питання дуже важне для всіх людей, для нас українців стає ще важнішим, а то з огляду на **стислий звязок нашого обряду з усією долею, недолею нашого народу в минулому й теперішньому.** Христова віра існує в засаді в двох обрядах: грецькому й латинському, або як деколи говориться — в східньому й західньому. Хоч християнство знане було в старій Україні, добру сотку літ перед 988 роком, офіційно ми приняли віру Христову в тому році з Царгороду, з Греції, отже ж у грецькому обряді. Але ж бо тут знову виринає важне питання: яка була тоді ця Христова віра, що ми її приняли? Католицька — чи православна?

Зі сторони православних постійно говориться й пишеться, що давня Русь завжди мала бути православна, щойно в берестейській Унії в 1594 році наші епископи „зрадили“ православя та перейшли на Унію. Як же-ж виглядає правда?

Таке важне питання не може лишитися без певної відповіди, не можна відповідати — так, чи ні, без ясних, переконливих доказів. А докази є ось такі: **Ми приняли Христову віру в 988 році, а церковну єдність, тобто узнавання Головою Церкви Римського Папу зірвав царгородський патріярх в 1054 році, отже ж тоді, коли ми приймали віру, православя ще на світі не було.**

Друге: Навіть по 1054 році, коли царгородські патріярхи вже не узнавали Папи головою Церкви, коли зірвали з Ним усякі звязки, **наша Церква цього не зробила.** Що так справді було, на це маємо слідуючий, безсумнівний доказ: **Наша Церква святкує свято перенесення мощів святого Отця Николая, а це свято ввів папа Урбан II** (1088—99 рр.), **більше як трийцять літ по схизмі Керулярія.**

Того свята грецька Церква взагалі не має, лише українська. Якщо наш Митрополит й Епископи були би тоді православні, то навіщо приймали би до свого календаря й святкували свято, яке установив Папа?

Маємо також письменні документи, що в двайцять літ по тій схизмі, **наш князь Ізяслав шукає помочі в папи Григорія VII. та наче на його руки віддає Україну під опіку святого Петра.** (Тоді був татакий звичай). Це було в 1075 році

Тож знову питаємося: Якщо Україна була тоді православна, якщо зірвала разом з Греками єдність з Римом, навіщо український князь йшов до Риму — радше був би пішов до Царгороду!

Отже ж бачимо, що справа є зовсім ясна.

Ми приняли віру з Греції, але вона була тоді католицькою. Пізніше, перериваються зносини з Апостольською Столицею та десь менше більше від 1100 років грецьке православя заволоділо Україною. Цеї правди не можна заперечувати, одначе ніколи не слід забувати, що все таки в нашому народі тліла іскорка, думка, бажання злуки з Римом, та час до часу вона спалахнула в огонь — унію. В 1247 році заключує унію з Римом наш галицький король Данило.

(Далі буде).

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі

Сильна воля — знамя Лемківщини.

Незвичайно розумний голос молодого українця з Лемківщини в справі наших загальнонаціональних справ і недомагань.

Як повинні всі працювати для народнього добра.

Мусимо похвалитися перед нашими Читачами великим признанням до численних наших Дописувачів, молодих наших Братів у Лемківщині. Вони йдуть разом з нами нашим простим шляхом, що більше, вони сильно працюють над собою, горнуть науку повними пригорщами; їхнє молоде, але палке серце відчуває гарячо кожний біль нашої тіснішої батьківщини Лемківщини. Реліґійне, чисте, здорове й моральне життя, культурний, тверезий розвиток, пильна обовязкова праця, спільна наша мета, здоровий посів національного зерна — оце витичена дорога Лемківщини.

Не хочемо бути голословні, тому для приміру гідного наслідування друкуємо присланy, дещо поширену та примінену до загальних відносин, статтю нашого молодого талановитого Дописувача з Сяніччини:

„Незадовго завитає до нас довга зима, скінчиться тяжка праця в полі, настануть дні зимового відпочинку. Але ми не сміємо відпочивати, ані дармувати, лежачи цілими днями на теплій печі та вигрівати свої пяти. Зиму мусимо якслід використати, намітити плян на будуче, щоб ми жили повним життям, а не наймитами на власній господарці. У своїй хаті своя правда, сила й воля. Та як тяжко відчуває ще багато сіл брак своєї домівки „Народнього Дому", — де могли б свобідно, з повним розмахом і рішучістю працювати, орґанізувати себе, разом сміло згуртувати всі наші сили, нашу велику, але не пробуджену ще енерґію до борби з нашим найбільшим ворогом — темнотою. В нас уже така звичка, що ми любимо багато говорити, видвигати конечні справи, та хоч скоро наша постанова набере великого розгону, так ще скорше розпочате діло вяне в перших початках, або таки згасає без початків на самій бесіді.

Багато є українських сіл на Лемківщині та не всі вони однакові; одні більші, багатіші, другі менші, бідніші; знов-же ще інші невеличкі, але багаті, бо люди в них свідомі, не животіють, але живуть; у них є свої Народні Доми. Догідна площа під будову такого дому напевно найдеться в кожному селі, а продовж зими доволі багато часу, щоб точно обдумати, перевести збірку, звести дерево з ліса (коні й так дармо стоять, бо заробітків немає!), та скоро святе сонічко огріє земленьку, взятися до будови рідної хати - твердині, що станеться носієм висилачем освіти та народньої культури. Таке бачимо в Дубрівці, Тарнавці (й каміння вже звезене, куплена площа, а молодь коротає свій вік у Абрума або Хальника при шпіритайці!), Вороблику, Чертежі, Мощнці, Барвінку, Ростоці, Ганьчовій, Полавах (навіть дозвіл є на основання читальні „Просвіти"!) і так дальш.е. Друга справа неменше пекуча — це всі наші невжитки, стависька, багна, ужбірки, яруги, що від соток літ марнуються й не приносять ніякого хісна ані господарям ані загально громаді. Те, що по десятках морґів невжитків пасуться деколи коні, гуси, або дітвора бігає, стільки вартає, що кіт наплаче. А засадити морвовими деревцями ці невжитки, або лозою — чималий дохід матиме громада. До того ще зо старих морвових дерев прекрасний і дорогий матеріял до майстерки. Листями морви годувати шовкопрядку — тисячі злотих за малий вклад праці річно та повні кошелі смашних солодких овочів нашим найменшим. Ех, батьки, батьки! Водіть своїми спрацьованими пальцями по цих рядках, нехай ці рядки оживуть у ваших головах! Серце з одчаю стискається, як глядіти на ці наші пошматовані нивки, на цей чорний, без ножа святий хлібець, оцю нужду. А не так воно повинно діятися у наших пишних, бескидських горах. Ой не так, ні!

(Далі буде). **Михась Зошак.**

——o——

НАДПРИРОДНІ ЯВИЩА.

Образи Насті Волошин по вікнах на Лемківщині.

Українська стиґматичка с. Анастазія Маріям Волошин Ч. С. В. В. ходить духом по світі та всюди зіставляє різні містичні (таємничі) образи на шибах вікон, як постаті святих, краєвиди, написи і т. п. Такі образи є також і по Лемківщині по церквах, парохіяльних домах, школах і по хатах.

Ці образи можна знайти, але треба стояти у відповідній віддалі від вікна й нище від шиби, а часом дещо збоку. Багато є положених на шибі поземо (лежачи) так, що треба шибу здіймати і перевертати вправо або вліво, а часом і догори ногами. Деколи ці знаки чи написи є зі середини так, що треба би відчинити і так це відчитати.

Такі образи опалізовані (викликані в різних красках) на вікнах я бачив на Лемківщині в Ізбах, у Криниці, в Полянах к. Береста (у солтиса на бальконі) і у Більцаревій у школі (краєвиди). А в Концьовій, у римо-католицького пароха є образ летучого ангела, монограм стиґматички А. М. (Анастазія Маріям) і різні інші фіґури та написи, про які той о. парох писав у часописі „Христос Наша Сила" ч 29. з 1. серпня ц. р. Також і в Фльоринці є багато таких знаків по домах різних людей. Там на православній часовні (з північної сторони) є на шибі два мечі; темний більший і ясний менший, а на другій шибі є по попольськи напис: „Валька", але зі середини вікна так, що з надвору це читається задогузь. (Що там є по польськи писано, то думаю, для того, що тепершне „православіє" є для нас дійсно „Валькою", бо хіба всі знаєте, на чиїх воно услугах, в якій мові пишуть там, дають метрики

Вкінці багато є там опалізованих вікон у гр.-кат. церкві і монастирі оо. Студитів, де м. ін. є дивний знак: А 9, а під ним 10. Цей знак мені вияснювали лемки з Фльоринки так: „А" та коло нього „9", це значить, що 9 літ (за Анастазії Волошин), як там існує церковний роздор, а ще має існувати 10 літ. Можливо, що це сповниться, бо с. Настя є стиґматичкою, що жертвується за єдність Церкви і українського народу. А що її рука так густо поробила свої знаки по цілій Лемківщині й Галичині, то є найкращим доказом, що Господь Бог приготовляє український нарід до якихось великих подій, про які так часто молиться в екстазах (захопленнях) с. Анастазія Волошин. **Єхм. Мартин**

Настоятель Захисту Сиріт на Личакові.

Замітка: Про с. Настю Волошин написав о. др. Г. Костельник дві книжки п. н. **„Настя Волошин"**, ціна по 1 зл., Замовляти в „Рідній Школі", Львів, Сикстуська 20.

„На сінокосах“ — уривок з вистави „Хмара“, яку ставить Український Народній Театр ім. М. Садовського.

Небуденні Гості.

Наша забута Богом і людьми Лемківщина побачить український Народній Театр ім. М. Садовського, що вже виїхав зо Львова до Перемишля та відсіля через Дубецько, Динів, Порохник, Березів, Грабівницю завитає зі своїми виступами на Лемківщину. Цей український Нар. Татр буде ставити свої вистави в Сяноці, Загірю, Ліську, Балигороді, Устриках і других містечках на Лемківщині.

Привітайте його щиро й тепло та поможіть чим хата багата!

Заввага: Вражіння з вистав й інші звіти прохаємо кожночасно присилати до нашої Редакції, з великою охотою їх надрукуємо. **Ред.**

У відповідь о. Полянському!

(Яким часописом є „Наш Лемко“— а яким „католицьким“ священиком є о. Полянський?).

В попередньому числі „Нашого Лемка“ находиться вістка, якто о Іван Полянський, парох обох Воробликів, біля Риманова, робив рекляму „Нашому Лемкові“, називаючи його „комуністичною, тайною і т. д. ґазетою“.

„Наш Лемко“ не потребує ніякої оборони перед цими божевільними закидами, бо кожному Лемкові, зокрема **самому о. Полянському** дуже добре відомо, що:

1) „Наш Лемко“ завжди стояв і стоїть на католицькому становищі, завжди боронив і боронить Католицьку Церкву, особливо перед московською схизмою.

2) завжди був й є за тим, щоб **щирокатолицький** дух заволодів цілою Лемківщиною,

3) є **українським національним** часописом, як це з природи річи випливає, завжди і всюди проповідує безкомпромісову борбу з комунізмом, як зо смертельним ворогом так католицької релігії, як й української нації,

4) вважає всяку акцію москвофілів, зокрема само оснування Здрою за особливо шкідливе як раз для католицької Церкви.

Так отже всім зрозуміле, що ті закиди є зовсім безосновні.

Натомість, у поведінці й діяльности о. Полянського можна знайти багато такого, що в своїх наслідках підготовляє ґрунт безбожництву й комунізмові:

1) Повне занедбування душпастирських обовязків (уся душпаст. праця обмежувалася до того, що — а був такий час — що у Воробликy аж раз у місяці відправив о. Полянський святу Хвалу Божу),

2) заступаючи апост. адміністратора (по смерти о. Масцюха) якраз найбільше переслідував тих, що поборювали комунізм (чи о. Полянський забули, що з о. Сальом робили?!)

3) а в чит. Качковского, де о. П. так залюбки перебував, яка велася робота — чи не сидять його „вірні“ за комунізм?!

А вкінці отче Полянський, поспитайте своєї совісти, чи Ви своїм „приватним“ поведенням так у Смільнику, як і тепер у Воробликах, багато збудували своїх „вірних“, давали все добрий приклад чистого, морального життя?! Та, чи знаєте о. Полянський, чому то Ви „перепали“ в конкуренції на Здрій?! Недаром сказав епископ Л., „билбим ценжко зґжешил, ґдибим ренкен до теґо пшиложил“.

Даруйте отче Полянський, не маємо більше місця в ґазеті..., але якщо хочете нас тягнути за язик, ми готові ще окрему сторінку присвятити „моноґрафії“ про Вашу чесну особу...

ПОСТАНОВИ Й РІШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ.

В днях 23 і 24 вересня цр. відбулося засідання УПР, на котрих українські посли й сенатори розглядали останню протиукраїнську нагінку. Ухвалено резолюції з протестом проти нагінки на українців польської преси й орґанізацій та з протестом проти пропаґування засади збірної відповідальности у відношенні до українців за вчинки невідповідальних одиниць.

—o—

ЖИДИ ДЛЯ ЖИДІВ, А В НАС ЯК?

Жиди по всему світі держаться купи й помагають собі взаїмно грошево й політично. Наприклад жиди в Польщі дістають від жидів в Америці щорічно цілі мільйони долярів допомог. Ті самі жиди в Польщі, запомігшись від своїх американських земляків — посилають грубі допомоги до Палестини, щоб піддержати там будову жидівської держави. Будувати Палестину помагають також американські та анґлійські жиди й взагалі жиди з цілого світу.

Ми віримо, що наша українська еміґрація з Лемківщини в Америці теж поможе нашим братам у Лемківщині, станути на здорові ноги.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що
найкращим дитячим, національним часописом є
„ДЗВІНОЧОК“
Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Кошт малий, бо всего 2 зл. виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 гр.)
„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

Новинки

Від місяця жовтня цього року почалася акція доживлювання шкільних дітей, що буде тривати аж до квітня 1938 року. В тому часі наладнають 10 тисяч шкільних кухон. Слід подбати, щоб і наші школи на Лемківщині скористали з цього добродійства, бо тут у першу чергу шкільна дитина голодує, або недостаточно віджившлюється.

В місті Ряшеві оснували Християнську Безвідсоткову Касу, що обіймає своєю діяльністю цілий ряшівський повіт. За цим повітом повинні піти другі повіти та в себе теж оснувати такі каси; сьогодні скрізь однакові гаразди.

Перед судом у Сяноці станув бувший податковий поборець Михайло Бліхарчик, якому закидають орґанізування грабіжницького нападу. Його засуджено на 18 місяців тюрми.

У Польщі пропивають річно 1 міліярд 444 міліонів злотих. За ці гроші можна би набути цілорічну продукцію польського волоконного, шкіряного й шевського промислу та одночасно дати заняття 140 тисяч робітникам.

Річний ярмарок на баранів, відбувається що року в Горлицях, в днях від 29 вересня до 25 листопаду. Найбільше баранів доставляє на торговицю село Рихвалд, що на основі старих королівських привілеїв може без окремого дозволу й оплат у своїй місцевій різні забивати понад 200 баранів у цьому часі. Подібні великі річні баранячі торги відбуваються восені в містечку Буківську та Риманові. В довоєнних часах господарі з Горличчини лучилися з господарями з Римановщини та Дуклянщини, та йшли аж до Семигороду; там закуповували сотки баранів й овець та гнали їх закарпатськими рівнинами, або коротшим шляхом через закарпатську Лемківщину аж до Спишу або й дальше. З такого гандлю привозили вони гарний дохід, що давав їм пережити зимові дні та говіння в часі переднівку.

Культурний війт. „Правда" пише що в селі Бонарівці війт зо Стрижева судив якусь справу між селянами й коли почув, що вони говорять по українськи, зверещав: „Ту вольно мувіць тилько ржондовим єнзикем". Пан вуйт видно не знає, що кожна людина так має говорити, як їй Пан Біг призначив.

Надзвичайна подія. Чин ОО. Домініканів покинув місто Львів і перенісся до Варшави, забираючи зо собою все своє рухоме майно. Ці переносини окутані тайною, бо ОО. Домінікани перенеслися до Варшави в найбільшій таємниці перед ширшим громадянством. З рухомих скарбів, **що їх забрали** т вивезли з собою Домініками, найбільшим і найважнішим скарбом є їхній архів, котрий становить непомірно важну криницю відомостей ще про ту добу історії, коли наша земля за панування князів була незалежною Галицько - Володимирською Державою. Прикмета цих черців, які є місіонарами й бесідниками — покора й чуйність, відси також їх назва: „пси божі" (Домініканес — по латині).

Чи не дивогляд? Дістаємо такий комунікат із Самбора: **„Małoruski Głos Karpacki"**, obejmujący wszystkich małoruskich mieszkańców Karpat i Podkarpacia w Polsce, a to: „Bojków", „Hucułów" i „Łemków", jako dwutygodnik, wychodzić będzie wkrótce w Samborze! „Głos" redagowany będzie w używanym dotychczas powszechnie przez te plemiona języku **małoruskim**, — a stać będzie na platformie współpracy gospodarczej i państwowej z Polakami wedle zasady: im silniejsze państwo, tym większy dobrobyt jego obywateli. Szczegóły poda pierwszy numer programowy! Sambor 1. 10. 1937. — Tymczasowy Komitet Organizacyjny. (Два підписи нечиткі).

Відділ української преси відкрили в „Палаті Преси" на світовій виставі в Парижі. У ньому зібрані всі українські часописи з усього світу поза межами большевії.

Юрисдикція ап. адміністратора для Лемківщини — довга стаття під таким наголовком видрукована в „Ділі" ч. 203, з 15 вересня 1937. Крім цього обширну статтю п. н. **„Із гараздів Лемкінщини"** помістив „Новий Час" ч. 215, з 29. 9 1937 р. Появу статтей про Лемківщину будемо стало занотовувати, щоб улекшити працю нашим дослідникам Лемківщини.

Жид в ярмурці в суді. В часі одної судової розправи в Новому Санчі, на салю розправ увійшов жид в ярмурці. Суддя звернув йому увагу, що перед судом треба зняти накриття голови. За жидом обстав адвокат Штайнмец, якого за завагу на адресу судді покарав Найвищий Суд гривною 10 зл.

Сірниковий монополь розпочав виріб і гуртову продажу запальничок. У подрібній продажі одна стемпльована запальничка буде платитися чотири злоті.

Лопатою по голові вдарив у Селі Святім, коло Ярослава 27-літній Петро Горак свого кревного 60-літнього Луку Горака, в часі сварні за межу, так сильно, що вбив його на місці. Вбивника арештували.

Мало йому було пенсії. Урядник С. Добжаньскі при старості в Тарнові відповідає перед судом за те,

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ

одинокий, український національний календар

„БАТЬКІВЩИНА"

на 1938 рік,

по ціні 1·20 зл. за один примірник з пересилкою 1·45 зл.— Замовляти за попереднім надісланням готівки:

В-во „Батьківщина", Львів, ул. Чарнецького ч. 8.

Сяноцькі шофери. У перемиському шпиталі помер Шулім Дим з ліського повіту, якого переїхав самохід тамошнього старости.

Нові мости побудували на Сяні під Лежайськом. Будують мости на Ославі під Загірям, окремо будуть направляти поверхні доріг, що проходять через живці.

Виплатив неправно задержану пенсію священикам о. Медвецький з застереженням, що, „...симъ анулуется кару и повѣдомляется, що вздержана дотація буде Вамъ выслана разомъ съ дотаціею за мѣсяць вересень 1937. Рôвночасно однакъ повѣдомляется, що если буде сконстатоване, що Ваша Всечесность поновно отмовивъ кан. послуху и не пôдчинився зарядженю въ справѣ пренумераты, читаня и поширюваня забороненыхъ часописей, тогды онулювана теперъ кара буде подвоена. Отъ Орд. Ап. Адм. Рымановъ-Здрой, о. Медвецкій".

Поширюйте наш часопис й приєднуйте нових передплатників.

Згоріло ерекціональне майно. Занедбання своїх обовязків. По опорожненні парохії Опарівка, коло Стрижева, найшлося ерекціональне й церковне майно (разом з усіми приходськими забудуваннями) без опіки. Дотеперішній завідатель парохії Опарівка Всч. о. Андрій Кот вступив на днях до ЧСВВ (Чин Святого Василія Великого), а о. Медвецький не вважав за вказане обсадити опорожнену парохію. В наслідок того якісь комунарські типи, користаючи з нагоди, підпалили всі господарські будинки, які згоріли дощенту. Не знаємо, хто буде відповідати за шкоди, які спричинила безбожницька рука...

Пишіть про все, що діється у Ваших селах і приєднуйте нам постійно нових передплатників. Даймо доказ нашої зрілости!

НЕЧУВАНЕ, АЛЕ ПРАВДИВЕ.

Українські хлопці з Лемківщини, що служили при війську, одержали військові книжечки з такими дивовижніми написами в рубриці: „єнзик мацержисти" — написано — „рускі", а „народовосць" — „лемко".

ЧИМ ВОЮЄШ, ВІД ТОГО ГИНЕШ.

Дня 27. м. м. у свято Воздвиження Чесного Хреста, вертав вороблицький громадський полевий і „стражнік", Василь Сінявський, член чит. Качковського у Вороблику зо судової розправи в Коросні. По дорозі хотів похвалитися Францішкові Кушварі, що копав у полі бульбу, великим „привілеєм" посідання револьверу.

Оглядаючи револьвер, оба спричинили вистріл, у наслідок чого тяжко ранений Василь Синявський в правий бік, помер по півгодинніх судорогах.

Дивне, що багато москвофільських „дєятелів" одержує „привілеї" на ношення зброї, хоч зовсім не вміють ними орудувати та що гірше по пяному стріляють „на віват". Хто візьме відповідальність за їх учинки.

СТРАШНА ТЕМНОТА ПОЛЬСЬКИХ ХЛОПІВ.

В Бучаччині сталася в часі недавнього штрайку польських людовців подія, яка досадно свідчить про страшну темноту польських хлопів. Якісь большевицькі провокатори пустили серед місцевих хлопів-кольоністів чутку, що староста дозволив хлопам грабувати місточко Золотий Потік. Мазурські хлопи повірили і вибралися юрбою зі сокирами, мішками на грабунок. На передмісті стрінув їх поліцай і запитав куди вони йдуть. Хлопи відповіли, що йдуть грабувати, бо „пшецє пан староста зезволіл". Хитрий поліцай відразу зміркував, в чому річ, і холоднокровно сказав: „Врацаць, пан староста одволал рабунек. Рабунек одбендзє сен в пьонтек". Мазури закляли сердито і забралися домів. В пятницю вони знову зібралися йти на грабунок, але влада повідомлена про те поліцаєм, спровадила до Золотого потока більшу скількість поліції і вона розігнала банду грабіжників.

Як бачимо кольоністам з надмірної оліки над ними перевернулося в голові і їм здається, що їм можна робити все — навіть рабувати.

І, на жаль, є у нас селяни, які вірять людовцям, що йдуть під командою жидівських комуністів. Але свідомі українські селяни знають, що їм з темними мазурськими хлопами не по дорозі.

—o—

І найменшими ощадностями
в ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Ґродзіцьких 1. п. II.
розбудовуйте рідний промисл.

ЩО НОВОГО В СВІТІ.

Німеччина витала володаря Італії, Мусолінього, що гостював у Гітлера. На великому зїзді гітлерівців у Нюрнберзі Мусоліні разом з Гітлером брали участь і придивлялися великій орґанізації німецького народу. Австрія й Чехословаччина затривожені нарадами обох вождів, але Гітлер сказав, що він як теж і Мусоліні не хочуть війни, лише не допустять у своїх державах до большевицьких переворотів. Большевизм є найгрізнішою загрозою заходу та його культури.

В Еспанії доходить уже до цілковитого зліквідування червоних і розбиття большевицьких бандитів.

В Китаю осягнули Японці великі успіхи. Вони окружили 100-тисячну китайську армію та постійно бомбардують теперішню китайську столицю Нанкін.

На великій Україні дальше розстріли керманичів і голод. Населення не виконує приказів червоних наїздників, нищить засіви, які захланна большевицька рука рік річно забирає до своїх міст, а населення сотками, тисячами гине з голоду. З панованням большевиків на Україні дуже крухо. Народ підносить голову.

—o—

Фалечна жена.

Де ти ме́нє, Василе́ньку пове́деш,
Кой ти сво́йой хатино́ньки не
маєш?
Пове́ду тя, пове́ду тя г чуджу́ю,
Лем си сво́ю, лем си сво́ю збуду́ю.

— Га́ньцо, борзе́нько зго́тов сес ле́веш, бо, соне́нько юж на оборожині, а ти ищи г пецу не закурняжила. И фа́йку бим си припюк.

— Да́ле бі́до по́кій з тим дзявка́ням, лем би-с мі на ру́ки зазерав и одтягався на да́чий стару́нок. Било си па́ню приве́сти, велебний ґа́зда!

— Та нач на мя ґа́мбу роздявяш, як ще́ня-цу́цик воркаливой. Раз ти ре́ку, я так хцу и так мус бити.

—Дяво́ла зїш сигіцко́го! Оле мі ро́скаж! Лем би ся надарміцки здзівав.

— Смот, што дзьва́ндаш, бо тя спе́ру; з колінка́ми тя видзьвяґам — ти помийнице.

— Га́де сорока́тий, бо́дай тя на́ндза г жбир загле́кла, кой є по́ ня ся прионачив — стерніцкий, воло́хач бурмило!

Та́кой сьніда́ня кождісіцько́го зра́ня Митро Са́вків му́сів прохавкну́ти, пок ся Ганьциско одобрила; пок ся сириньча не переонадила няй ся поко́чат ба́льце, як бабиной лі́то. Хрисьцянка не по́тварь, а хижа не храм. І Митро бо́ртак — нач ся суятит? Ве́ра Бо́же, што так несу́чо.

Аж го раз, на листи поїхав, драбнистий віз прилюг. Лем ка́пку хибува́ло, што душе́чка била ся заморила до су́ду вічейско́го. Бі́вше не ва́дився, а́ни не ва́ркав, бо ся смерто́йки збо́яв; а́ни би сійка не крямкла на свирбигу́зах при пото́ці, росто́ці.

— Хлоп ба́бі ґа́зда — несуятник, лем граз би карваньчити. Ся аж нана́шки зчудува́ли, кет суята до́кус ся розтрясла на мирной ґаздува́ня: Митро з Га́ньцом запаюдили зваді ґа́мбу. От то́диль соне́йко, гей, г ка́жду шкабо́рку свій бі́лий пазо́рик штурило. І бі́вше юж брика́чки по хижи и по хаморо́ді не зьвіда́ти. Якой єдной фале́чной, та́кой дру́гой, док ся розу́му не добили, што зва́да г ліс ве́де, а приязн го́ри ва́лит и ска́ли димикат. Достуме́нтні, што́ так!

Ю. Т.

О Маріє, Діво, Мати не дай пропасти!

Одним з найбільше змістовних слів нашої мови є слово: Мати! Хтож, вимовляючи це слово — не думає про найближчу собі особу, про невтомлену опіку, яка ніколи не спускає з ока своєї дитини, якої ціллю життя є добро тої дитини, її щастя, яка радується, коли її дитині усміхається доля, всіми силами старається знову піднести дитину коли вона паде. Одиноке серце матері палає неустанною любовю — твердить знаток матірного серця. Коли всі покинуть людину, хай знає, що є хтось, хто дав йому життя, хто опікувався ним від пеленок — хто безнастанно серцем лине до своєї дитини — це його мати. Незавидна є доля дітей, що втратили свою матір.

Український нарід, хоч розбитий, терпить морально й матеріяльно — та проте можна позавидувати йому одного — опіки його Матрі, Пречистої Діви Марії. А опіка ця вічна, як вічною є Пречиста Діва. І в найтяжчих хвилинах народу — благання його спрямовано першзавсе до Небесної Матінки - Марії. Козаки під Її знаменем стримували навалу бісурменів, що своє поганство хотіли світові накинути. В турецьких каторгах ревно благали наші брати помочі Пречистої. Образ Її підбадьорював українського жовніра до боротьби з большевицькою навалою. І нині українська молодь горнеться під прапор Марії, шукаючи там джерела віри й сили для виконання велитенського діла.

Яким скарбом для українського народу є Пресвята Діва Марія, унагляднює м. і. село Заліся коло Ряшева. Дивлячися з боку на Заліся — маємо враження польського села — розговірною мовою є мова польська, пісні теж такі самі, ті, що поверховно оцінюють кожну справу — можуть сказати: „Поляци визнання ґрецко-катол."... Але це груба помилка. Бо вже питаючи когонебудь там, хто він є, чуємо відповідь: „єстем Русін"!

Адже знаємо, що кожну людину зачисляємо до того народу — якого членом ця людина себе визнає. І в цій площині національна приналежність села Заліся є позитивно для українського народу розвязана — а саме, мешканці Заліся творять з українським народом одну велику понад 40-міліонову родину. Заліся є явним доказом розміщення українського народу.

Серед села пишається гарна церква, византійського стилю, яка

Апостольство Молитви Дітей в Залісю коло Ряшева.

своєю копулою зовсім не є подібна до розсіяних по дооколишніх селах костелів. Священик греко-католик, в церкві співають Службу Божу, як по інших церквах — одно тільки відмінне, що проповідь говорить священик по польськи, та молитвенники мають селяни писані латинкою, але виговір український.

Цікавим документом є пісня до Пречистої Діви Марії, Опікунки Заліся коло Ряшева. Дуже характеристичний є слідуючий уривок:

Ona, bo misce toje obrała,
By świdczyty łaski ditiam swoim,
Parafiju rusku tut zachowała,
By narid Jej Syna z sercia chwaływ..

Тут мешканці признаються, що церква, в якій находиться чудотворний образ Пречистої, задержала їх духа, вірного українській Ідеї.

Нині парохіяльний дім є осередком культурного росту цього села. Досить часто відбуваються представлення релігійного змісту, приготування дітей до релігійних практик — тут власне панує той дух Марії. Не припадковим є певно факт, що на празник в Залісю „Успенської Пресвятої Богородиці" приходять там селяни з Опарівки — українського села на Лемківщині — віддаленого понад 30 кільометрів. Знову на празник в Опарівці — Різдво Пресвятої Богородиці — зі Заліся приходять до Опарівки. Це явний доказ про духову звязь тих сіл — оперту на приналежности їх до одного українського пня. В Опарівці вони бачать українські установи, чують прекрасну українську пісню, в них збуджується гордість з приналежности до українського народу й сильне бажання стати повновартними з іншими селами.

В розмові з ними завважується радість, коли розмовляють з Українцями, лише часами лице їм румяніє, що вони свої українські почування мусять висловлювати в чужій мові.

Тепер там є сильний національний відрух, діти вчаться рідної мови, українська преса зачинає собі здобувати право горожанства, вже виростають свідоміші одиниці, які під опікою Пречистої, віддані своїй церкві та під умілим проводом ведуть своїх ближніх до світлого завтра українського народу.

Браття і Сестри села Заліся — будьте вірні нашій Опікунці, Небесній Цариці — вірте в силу великого українського народу, не сумуйте, що вас є мало, що кругом вас несвої лиця, за вами стоїть український нарід, злучений з вами кровю і почуваннями. Ідіть під прапором Марії, яка „парохію цю (Заліся) задержала для українського народу" — вона не опустить вас, але заведе до побіди Правди над злом — заведе вас до мети, до якої стремить та за яку побивається весь український народ!

Приятель.

Хата без книжки, це дім без вікон.

Є в нас цілі села, де не приходить ані одна релігійна книжка зі Жовкви!

Чи не стид і ганьба? Зо самого лише молитвенника — добрим українцем - католиком сьогодні не будеш!! Затям собі це! Дивися на ворогів Церкви й Народу — які вони меткі. Грубі міліони видає річно безбожна Большевія на червону книжку й пресу, у всіх мовах світу для агітації.

А що робимо ми — католики? Нічого, або дуже, а дуже мало! Не жалуй брате й ти сестро цих пару сотиків на добру книжку до Жовкви. Велике діло зробиш! Не буде тобі пізніше викидати твоя дитина святих образів з твоєї хати, ані покутавити за чужі гріхи по тюрмах! У кожному селі повинна бути українська-католицька читальня! Жадайте катальогів і списків книжок. Пишіть на адресу:

Видавництво ЧСВВ. у Жовкві.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко", Львів, ул. Новий Світ, 22.

Комуна не спить.

Часто читаємо в пресі про комуністичні процеси. Тут і там викриють якусь тайну друкарню, що пускає в світ комуністичні летючки; часом большевицька зухвалість доходить до того, що пробує друкувати комуністичну ґазету, деколи під покришкою національної роботи, або таки явно намагається поширити большевицькі, безбожницькі кличі. У висліді цього скриті большевики, що гніздяться часто по наших містечках, ловлять у свої сіти одного, двох, деколи більше несвідомяків, обдурюють їх проти „ксьондза", Церкви, Бога, релігії, бо на їх думку віра й релігія це видумка буржуїв, а всі селяни то пролетарі, покривджені, гноблені, визискувані, гнані й голодні. Находяться ще й такі „птиці", що нахапкалися большевицької науки по Франціях, Канадах, тому хотіли би в свому селі заводити такий лад.

А тепер спитаймо, хто їх покликує до тої роботи? Чи може біда змушує до комунізму? Може то самі бідні безробітні?

Гляньмо на процес, що саме відбувся в Люблині. Там засіло на лаві обвинуваченых 40 провідників комуни з одного лише міста Люблина. Хто ці обвинувачені? Не будемо подавати імен усіх, бо шкода місця в ґазеті. Проводир люблинської комуни жид Хаїм Зільберґ, такий „пролетар", що аж був директором банку та брав найменше 2 тисячі злотих місячної пенсії, Міра Бірер — дочка багатого адвоката, один професор, видавець, маляр та інші пани, а не пролетарі. Йде їм про ніщо інше, а про те, щоб жиди запанували над усім світом так, як уже панують у Совітах.

Прижмуреним оком.

На днях приїхав до села Вороблика на контролю шкільних дітей „коронний дзекан" з Дошна, о. Вахнянин. Він хотів довідатися, чи українські діти — не жалуються на свого о. катехиту, та чи часом він не „перепачковує" в школі „проклятущої України". Давніше діставали шкільні діти католицький журнал „Наш Приятель", але тепер новий „курс" заборонив обдаровувати українську дитину виховним католицьким часописом. Але ніхто не може заборонити українській дитині в хаті читати „Нашого Приятеля" та **„Дзвіночок". Друге дивне явище** з так званими „літаючими учителями" в Новосандеччині. Саме для поборювання анальфабетизму на Лемківщині, власти урухомили т. зв. „літаючих учителів", котрі мають учити 3 дні на тиждень у таких віддалених оселях, звідки діти зогляду на далеку віддаль від шкіл, не мають змоги вчитися в школі. Чи для наших дітей ця новість буде корисна, належить зогляду на відомі обставини сумніватися; впрочім побачимо. Дай Боже.

З нафтовою ропою теж не годні на Лемківщині дійти до ладу. Відкривають вправді на Лемківщині щораз більше нафтових шибів, як ось на невеликій глибині відкрито нафтові джерела на передмістю Горлиць та в Торговиськах біля Вороблика, де побудовано ряд нових шибів, одначе в цій роботі не видно ані пляновости, ані теж відповідньої орґанізованости. У звязку з цими відкриттями, кілька нових фірм нафтових законтрактувало терени у Вороблику Королівському, та збідніле, бо малоземельне населення з напруженням жде на роботу та водночас на поправу своєї долі. Врешті гляньмо на терени у Ванівці коло Коросна, аж просяться, щоб зачати верченя. — Багаті наші Карпати, лише добути це земне золото, а ми воліємо в американських підземних „майнах" коротати свій віченько — лишаючи своє багатство не для ріднього карману. А як би так замість держати гріш у вузлику — заснувати хоч одну **українську нафтову кооперативу** — чи не гаразд? Щиро радимо та вказівками радо будемо служити. До праці браття, земличка свята жде на роботящі руки. Чей не слава відволікати, аж дехто буде під нашим порогом багатіти!

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/1.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ВИРІЗКИ З ПРЕСИ.

Краківський „Курієр" подає вістку, що будова першого в середущій Лемківщині римо-католицького костела для поляків у Висовій (коло Горлиць) добігає до кінця. До приспішення будови святині причинилася велика жертвенність краю, що дійшла до 6.000 зл.

„Ґлос Народу" (ч. 262) в статті п. н. „Алькоголь — пан" пише на тему пянства таке: „Чи саські часи (польська приповідка: За круля Саса єдзь і попущай паса) не причинилися до упадку народу? Чи польські „куліґи" й пянство шляхти, шляхотські горальні, „панські" коршми з невідступним жидом-орендарем не нищили духа польського народу? У відродженій Польщі законодатний сойм вибрав для алькоголю привілей монополю. Чи щасливо? Несповна двадцять літ оцього монополю, а перед нашими очима пересуваються найсумніші картини. Пють міста, пє село. Пропили ми вже міліярди, жертвуємо недільним і святочним спочинком, майже половину доходу з цього джерела втискаємо в чужі і нам ворожі (розумій — жидівські — зам. Ред.) руки. Навіщо зрештою писати, коли міродатні, керуючі Польщею державні мужі, мають це в статистиках, ну й бачуть наслідки! Пан Алькоголь, що його в Польщі упривілеювали, іде **почерез народ, а за ним прокляття й брязкіт кайдан вязнів св. Хреста,** Фордону, Вісніча, Бриґідок — крізь закратовані вікна з божевіллям в очах глядять Кульпарків, Кобєжин, Творки (заклади для божевільних — пояс. наші) й інші заведення нервово-венерично-чахоточно хворих. **Тисячі матерей-робітниць проклинає пянствування своїх чоловіків й їх нелюдське життя, — міліони босих, обдертих, чекаючих на ложку страви й кусень батьківського хліба дітей гине в крутіжі злиднів і розпусти. Силкується бідний учитель у школі оформити душу й тіло бідної дитини; на ніщо йде його зусилля, бо нівечить його злий примір батька, який більше любить алькоголь, як родину** (всі підчеркнення наші). Відтак утримання приютів нелітніх злочинців, лікування міліонів хворих у всій державі на алькогольні захворіння, витрата сотень тисяч днів праці — ось месть за те, що в Польщі упривілеювали алькоголь..." Рано, в полудне, вечором, перед їдою, по їді читайте любі Брати оці рядки всім шпіритайчаникам, кропяникам — може це їх отвезить!

Радісний День.

ВЕЛИЧАВЕ ТОРЖЕСТВО ЗПРИВОДУ ПОСВЯЧЕННЯ ЧИТАЛЬНЯНО-КООПЕРАТИВНОГО ДОМУ

День 5. вересня цр. це дата, яка глибоко заховалася в душі й серцях мешканців села Опарівки.

Дві причини склалися на таку велику радість: пращання нашого ревного українського душпастиря Всч. о. Андрія Кота зо своїми вірними, перед вступленням його в нове життя, в монаший чин. Друга причина: в цьому дні при участи дооколичнього українського священства, світської інтеліґенції, Т-ва „Луг" з Бонарівки, делеґатів Матірного Т-ва „Просвіти", редактора А. Курдидика, філії „Просвіти" з Сянока, просвітянського люстратора П. Венґльовського, делеґатів українських товариств з сусідніх сіл та великої маси громадян, посвячено читальняно-кооперативну домівку в Опарівці.

Незвичайно святочний настрій вже від ранку; в церкві багато народу, дооколичної інтеліґенції. Хор старається якнайкраще заспівати, при пращальній Службі Божій о. Кота. Перед одпустом у чудово вишитому фелоні виходить о. Кот на проповідальницю. Між народом наступає порушення — нервова міна вкриває лиця вірних та їх пастиря. — „Відходжу від Вас, говорить отець проповідник, — мої Парохіяни, то ж послухайте в останнє слів душпастиря, що вів Вас до любови Бога, народу та правди. У Церкві й поза Нею виховував я Вас на людей чесних, характерних; взивав усіх до праці в своїх товариствах, читальні, кооперативі. І сьогодні пригадую Вам цей переказ про батька й дванадцятьох синів, яким він велів зломити дванадцять галузок і ніодин з них не потрапив цього. Відтак батько взяв вязанку й ломав галузку за галузкою та сказав своїм синам ось що: Як будете жити в згоді, єдности, держатися спільно, як оці галузки, то нема сили, сили, щоб вас зломила; а як ні, то станеться з вами те, що з тими галузками, яких я без труду поломив.

Єдности й я Вам бажаю та за неї буду Господа молити. Були на жаль такі, що ставляли колоди в праці: може вони не знали, що роблять, може несвідомі послухали чужого підшепту, — тим я прощаю! у вірі, що вони пізнають свій блуд, осудять самі свої вчинки — та творчо працюватимуть на славу Бога й українського Народу".

Велике враження викликали ці слова на вірних, ревні сльози зворушення, — душевні тортури в тих, що переживали докори своєї совісти за нечестиві свої діла. На закінчення святої Хвали Божої кількратне сердешне, бадьоре многолітствія для дорогого о. Кота, врешті церковний Гимн: „Боже Великий, Єдиний..."

Пізніше панахида (в 14 год). в церкві за померших членів читальні й кооперативи в Опарівці, яку відправили Впр. оо. Декан І. Клюфас, Усцький і Кот. Здовж прекрасної церкви, на копулі якої намальовані чотири тризуби в терновому вінку, уставилися двійками Луговички й Луговики з Бонарівки, в одностроях, вишивках, робили дуже миле щиро українське враження. Кругом маси народу, яких церква не всилі помістити. По панахиді всі уставляються в церковний похід, який іде з процесією під „читальняно - кооперативний дім".

Не бачила ще Опарівка такого величавого походу. Посвячення, приявні вписуються до памяткової книги. Впр. о. Декан І. Клюфас, колишній незвичайно люблений в Опарівці парох, у своїому слові глибоко релиґійного та патріотичного зімсту взивав, щоб оця новопосвячена станиця була дійсно місцем виховання на добрих синів Церкви й українського Народу. Ця подвійна служба — Богові та народові — є запорукою, що Опарівка, цей острів встоїться та нема хвилі, щоб його залляла.

Безпосередньо по тім відбулася в салі академія. Відспівано кооперативний і просвітянський Гимни. Голова читальні, Павло Осолінський подав начерк розвою культурно-освітнього життя в Опарівці, підчеркаючи великі заслуги Впр. оо. Клюфаса, Харханіса та Кота. Дальше хор, під умілим проводом Олександра Колодійчака, відспівав пісні: Задзвенімо разом браття, Думу про зруйнування Січи та другі. Михайло Колодійчак віддеклямував вірш І. Франка „Каменярі". Відтак знову хор пречудово відспівав „Ой на горі..." кантату про страшний суд й інше. Публика не могла налюбуватися гарно виведеною піснею та невгаваючими оплесками домагалася повторення. Треба признати, що диріґент багато вложив праці в хорові продукції та виявив свою пильність і талан.

Дальше входить на сцену витаний бурею оплесків редактор „Неділі" Анатоль Курдидик, делеґат Матірного Т-ва „Просвіти" зо Львова. — Лемківщина висловлювала своє привязання й тугу за Львовом, нашим центром. Поява делеґата на сцені в Опарівці — це доказ нерозривної звязи духа, доказ, що центр й Опарівка тісно з собою звязані в одну цілість, одну спільну думку й мету — як один є український Нарід. Цей підсвідомий, але стихійний захвит — це яркий протест проти ділення одного здорового орґанізму на якісь реґіональні племена. Ввижалося, що то сон, мрія, що чуємо, як говорить Львів, але це була дійсність:

„Не бійтеся, Ви не самі — за Вами Львів і цілий український Нарід". — Браття Опарівчани!

Чи могла бути більша радість для забутих наших Братів, як оці повної віри слова! Ми Опарівчани віримо, що ми не маленькі мушки, щоб нас скоро здушити; в нас сила духа, що пливе з почуття гордости приналежности до 45-міліонового українського Народу. Тож городе Льва, як почуєш звіт свого делеґата про нас, не забувай за нас, бо за Сяном тисячі твого народу живе твоїм життям!

Торжество закінчено відспіванням Національного Гимну. Безпосередньо по тім Луговички з Бонарівки, при відповідних вправах відспівали благальну молитву, підносячи часто руки до Сходу. Відтак Луг з Бонарівки в карних рядах, орґанізовано, незвичайно гідно, з піснею на устах відійшов до свого села, захоплюючи своїх. Торжество залишило незатерте враження в Опарівці й околиці.

Учасник

ОВОЧЕВІ ЩЕПИ І КУЩІ

першої якости, здорові і певні щодо відмін, закваліфіковані Комісією Львівської Хліборобської Палати доставляє до осіннього садження найбільша українська шкілка

А. ТЕРПИЛЯКА

в Залукві почта Галич

телєфон Галич ч. 1. ПКО ч. 500.855

Жадайте цінників та оферт.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

ПОЛЯНИ, ПОВ. КОРОСНО.

Парохіяльний Комітет при греко-кат. церкві в Полянах, коросняньского повіту, на основі зізволення староства, покликав мене до збирання добровільних жертв у цих околицях, на викінчення місцевої греко-католицької церкви. Вислід тої збірки не був дуже лихий, на нинішні досить тяжкі часи.

Одні щиро і значні датки давали на згадану ціль і вписували до призначеної на це книжки; другі знову жертвували менші ставки, а були навіть і такі, що „крізою“ викручувалися.

Чогось не стає людям на добру ціль. На купно для дітей гарного національного часопису, яким є „Дзвіночок“. На добру книжку. Чи дійсно вже такий тяжкий час? Не зовсім воно правда. Тепер більше люди видають на вбрання ,як давніше. Давно, як купив чоботи, шапку й кожух, то вистарчило на літа, а все проче було своє. А сьогодні кілько то видається грошей? І то все одно хлопець чи дівчина.

Такий хлопець мусить мати лякери, блюзу і сподні з усіми придибашками, наче урядник, що дістає кількасот зл. місячно. І то хоче мати не лише раз на рік, але кілька разів. Те саме з дівчиною. Що неділі інші мешти та ріжні блискотки. Давніше менше коштувало вбрання родину, як нині сина чи доньки.

Деякі речі є конечно потрібні в хаті на господарстві, як сіль, мило, сірник, нафта; їх муситься купити. Жертва на церкву теж важна справа. Чи не треба церкви викінчити, зглядно поправити, прикрасити, постаратися про ризи, світло? Чи будемо в своїх хатах без світла? Чи будемо ходити завсіди в старому одязі? У греко-кат. церкві, де ходили наші прадіди, ліди, батьки та будуть ходити наші грядучі покоління, там має бути темло і брудно? Чи це не важна справа?

Все мусить нам вистарчити на те, щоб зложити офіру на річ церкви, чи на яку іншу добру ціль. Все мусимо найти гріш на набуття для дітей і для цілої родини, яка є коміркою суспільного життя доброго часопису і книжки. Без того будемо порожні, сумні й мертві в душі!

Василь Савина.

—o—

СЕЛИСЬКА КОЛО ДИНОВА

Репрезентаційний концерт українських народніх пісень.

Дня 26. IX. ц. р. за стараннем Виділу чит. „Просвіти“ в Селиськах, а по думці п-ва Стециків улаштовано концерт з назвою „Репрезентаційний концерт українських народніх пісень“. Зрозуміння та любов до рідньої пісні серед громадянства Лемківщини кольосальне, поведінка публики підчас концерту взірцева, чого місто маючи інтеліґенцію не може вдержати, бо коли читаємо рецензії наших критиків - музиків, стрічаємо атаки на публику, мовляв, „публика неможлива“.

Точно в заповіджений час починається цей досі небувалий і непрактикований, а даючи повний корисний результат, концерт. Починає його „Торжественна кантата“ Людкевича, відспівана спільними хорами в Володжі та Селиськ під дир. Михайла Добоша. Пісня хоч трудна, одначе під доброю кермою диригента випала пригарно.

Реферат як формою, так змістом вичерпуючий. Виголошений ясно та зрозуміло, полишаючи неабияку моральну користь. Концерт репрезентували чотири хори.

Хор з Глудна змішаний з Варою в першій частині відспівав: „Ой зійшла зоря“, „Луми мої“ та „Розпиту могилу“. Пісні як на початкуючий хор з Глудна дещо за трудні. Чоловічий хор вивязувався дещо краще, з браком тенора першого. На загал враження добре та є надія, що при більшій праці та зрозумінні співаків, а з другої сторони при старанні диригента хор осягне свій рівень.

Вже краще представляється хор з Ізбебок під дир. п. Ванчицького. Репертуар дібраний в міру свого хору чисто народній „Ой на горі василечки“, „Ой вербо, вербо“, навіть „Хор птиць“, виходить гарно. Ефект — в альтах самі хлопчики, що на слухачів сильно ділає. Враження вдоволяюче; чисельно хор малий, видко, що „Не дріжать — а добувать знання та освіту“!

Найсимпатичніше враження робить хор з Володжа. З кожнього (ї) співака (и), бє та певність та бадьорість, а це найкращий і необхідний здобуток кожнього хору. Співає легко, лагідно, а що найважніше виразно, кожне слівце виразне, чого не було ані в одному з вичислених хорів. Добра вимова слів — фундамент ніжности - дбайливости. Спів для Лемка — енцикльопедія. Голосовий матеріял чудесний. З чуттям відспівано „Кант про Страшний суд“, Вечерниці з драми „Назар Стодоля“ укл. Ніщинського, Дзвони й другі. Маємо надію, що хор Володжа не покине думки стати найкращим хором Лемківщини. Диригував Мих. Добош.

Врешті слід згадати про хор Селиськ під проводом п. Стецика, що відспівав на закінчення низку гумористично - ревіових пісень, як „Трр коню, до цебра“, „З пирогами“, „Край дороги“ й інші.

Одно добре, що з поважного тону моментально переходить публика в сміх, що є дуже корисним. На закінчення кілька слів теплих сказав п. Стецик, подякував всім за нинішний вечір, що прибули громадно, в першій мірі пану комендантові, який не міг довше вислухати похвал і в часі промови з радости втік, вкінці Всечесн. отцям. Не дивниця, бо „Гром. Голос“ рівнож похвалили священикам складає на кінці. А так не повинно діятися, бо всім нашим священикам належиться перша подяка за їх ідейну працю.

Сила та голосовий матеріял надзвичайно добрий, тому гріхом було би не розширяти діяльности в напрямі музичного життя.

Вечір закінчено Національним Гимном.

Бачимо, що музика і на Лемківщині починає розвиватися!!

Не вільно нам забувати,
що всіляні ЦУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
Й СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво
української фабрики
„ФОРТУНА НОВА“

ЦЕНТРОСОЮЗ
поручає
сільським господарствам солідні
машини
штучні погної
і всіляке сільсько - господарське приладдя

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Мшанна, українське село з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1865 році, віддалене 14 км. від Дуклі, поселене в XIV. сторіччі (АГЗ III 24) та наділене окремими привілеями про вируб лісів. На мшанецькому греко-католицькому кладовищі спочивають тлінні останки бл. п. о. Степана Тарновича, бувшого пароха в Мшанній.

Нагіряни, давніше чисто українське село з українською греко-католицькою церквою святого Апостола Петра й Павла, збудованою в 1848 році; приналежне до української парохії у Волі Сенковій біля Буківська, від 1794 року.

Надїзд, польське село коло Шимбарку в Горличчині.

Надоле, польське село в Дуклянщині (АГЗ III 16).

Надоляни, мішане село коло Новотанця (20 км від Санока), поселене на двірських ґрунтах.

Небоцько, первісно українське село, прилучене в 1801 році до української парохії в Ялині коло Грабівниці Старенської (АГЗ XI 726).

Небилець, польська оселя коло Стрижева.

Невістка, первісно українське село біля Березова, приналежне до української парохії в Іздебках.

Невидна, польська оселя коло Стрижева.

Незнайова, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1780 році; поселене в XIV сторіччі.

Ніздрець, первісно українське село (до XVI. сторіччя, місійна праця Катерини Ваповської) коло Динова, приналежне до української парохії в Глуднім.

Нова Весь, велике українське село з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1795 році; віддалене 22 км. від Нового Санча; поселене в XIV. сторіччі („Наш Лемко“ IV Рік.).

Новий Санч, місто з Богослужебною каплицею святого Отця Николая, мурованою в 1911 році. (Окремо: „Сандецька Земля“).

Новиця, українське село, віддалене 14 км. від Горлиць, з українською греко-католицькою церквою Преподобної Матері Параскевії, збудованою в 1843 році та каплицею Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1889 році; село поселене в XV. сторіччі.

Новосільці - Гневош, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1895 році; віддалене 11 км. від Сянока; відоме вже XIV. сторіччі з судових городських актів (АГЗ XI 137). До гарних діл новосільчан, що їх історія записала, належить вибудування величавої української греко-католицької церкви на горбку, яку здалека видно та яка є оздобою „Сяніцького Поділля“; цю церкву будували новосільчани проти волі всіх маючих власть за намісника Казимира Баденього (він поборював як австрійський міністр внутрішніх справ український національний рух, був намісником Галичини в 1888—95 роках), який аж на місце, себто до Новосілець приїхав, щоб побачити свою неміч проти доброї збірної волі громадян. Новосільчани, завдяки нашому українському греко-католицькому обрядові, що його передали нам предки в самосвідомости й самопошані своєї нації, не могли відректися краси українського католицького обряду, ані цеї культури, що надбанням — вицвітом тисячлітнього життя нації сталася; глибини душі не можна змінити. У своїй суворо - поважній красі український католицький обряд найвеличавіший серед інших християнських обрядів. Село Новосільці звалося зразу „Нова Оселя“. Приставку „Гневош“ додали до первісної назви в 1885 році, в часі будови залізної дороги. З Новосільців родом Впр. о. Крилошанин, Йосиф Маринович, добромильський декан і парох Війська біля Пацлавської Кальварії. Його брат, Антін Маринович є гімназійним професором.

Новотанець, мішане село, віддалене від української парохії в Сеньковій Волі 3 км.; звалося в своїх початках: Березово.

Обарим, колись українське село з українською греко-католицькою церквою Преображення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1828 році, відновленою в 1929 році. (Гляди: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1936).

Обрінова, українське село, на основання якого дав польський король Казимир Великий право Яковові Іскрі (25. січня 1352 року) в лісах, що звалися Обрвінів і Брахцин над рікою Вислокою, щоб він поселив там село на німецькім праві під назвою Обрінова. Ця надана королем назва не вдержалася; село від свого осадчого Іскри вже в XV. сторіччі звалося Іскринею й ця назва досьогодні вдержалася. Іскриня польське село.

Одерне, польське село коло Коросна, було в давнині гніздом роду Камянецьких з замком Камянець на території села Одриконь, котрого звалища заховалися досьогодні (АГЗ XI 2531).

Одрехова, велике українське село з українською греко-католицькою церквою святого Іоана Хрестителя, мурованою в 1817 році; віддалене 20 км. від Сянока, 4 км. від залізниці в Заршині, 9 км. від Риманова; відоме вже в XIV. сторіччі (АГЗ XI 260).

Ожинна, українське село при чехословацькому кордонні, віддалене 14 км. від Крампної, з українською греко-католицькою церквою святого Василія Великого, збудованою в 1867 році; дочірне української парохії Граб — 3 км.

Ольховець, українське село з українською греко-католицькою церквою Перенесення Мощей святого Отця Николая, збудованою в 1934 році; віддалене 16½ км. від Дуклі.

Опарівка, українське село з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1912 році, відновленою в 1932 році; стара невеличка церква була в Опарівці ще в 1700 році; до Стрижева над Вислоком 9 км., до Коросна 24 км.; відоме вже в XV. сторіччі.

Оріхівці (Оріхівниця або Одрехівка), польська оселя коло Березова.

Павлокома, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, мурованою в 1909 році; віддалене 7 км. від Динова, 32 км. від Березова; поселене в XV. сторіччі. (Гляди: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1936 р.). (Далі буде).

Найбільший і найдешевший український календар

„Золотий Колос"

НА 1938 РІК.

вже вийшов з друку і продається ПО ЦІНІ 1.— ЗЛОТИЙ.

Чотирокольорна мистецька обгортка, 200 сторін друку, багато ілюстрацій, ріжнородний і дуже цікавий зміст.

Дістати можна у Мужів Довіря „Народньої Справи" і в усіх українських книгарнях. Хто замовляє 1 примірник, мусить додати ще 30 гр. на пересилку. НАРОДНЯ СПРАВА, ЛЬВІВ, КОСЦЮШКА 1 а.

ОПЛАТИ В МІСТАХ ДЛЯ СЕЛА.

В деяких околицях нашого краю жалуються люди, що тамошні управи міст побирають від людей оплати за постій фір на міських площах. Це поступування протизаконне, бо закон з 3 грудня 1935 (ДЗРП ч. 88 поз. 544) зніс право міст побирати всілякі оплати. Цей закон між іншим постановляє так:

1) „Зноситься право самоврядних союзів побирати митні, містові на публичних дорогах оплати, як також т. зв. копиткові оплати, рогаткові при вїздах до міст й оплати за постій на дорогах і публичних місцях, без огляду на публично-правний титул, на якому побір тих оплат спирався".

2) Припис уступу 1. не відноситься до оплат, які побирається за уживання торговиці. Під торговицею розуміється урядження в розумінню арт. 2 букв. в) розпорядку Президента Річипосполитої з дня 27 жовтня 1933 року в справі унормування обороту господарськими звірятами і дробом, як також гуртового обороту мясом (ДЗРП ч. 85 поз. 639). Знов інший закон забороняє продавати всілякі тварини в торговий день, як також один день перед і один день по торзі — поза торговицею. Деякі міські управи вважали за торговицю місце, де стають селянські фіри в часі торгових днів і продають хліборобські продукти (масло, бараболі, буряки, овочі, збіжжа і т. п.). Це є протизаконне і ту справу вияснив Львівський Воєвідський Уряд. Також в обіжнику Міністра Внутрішних Справ з грудня 1936 р. до всіх старостів у справі укладання самоврядних прелімінарів буджету сказано, щоб міста звернули увагу на дохід із торгових оплат від перекупнів, одначе **не вільно побирати оплат від селян.** Вразі протизаконного стягання таких оплат повинні наші селяни домагатися посвідки за заплачену оплату з зазначенням, за що заплачено. Про незаконне стягнення треба повідомити своє Староство, виказуючися посвідкою, або Філію Т-ва „Сільський Господар", пересилаючи їй при тім посвідку заплачення оплати. Згідно з розпорядком Централі Філія обовязана тою справою занятися.

Великі суми складаються з дрібних квот. Складай постійно сотики, а дійдеш до тисячів. Свої ощадности зложиш найкорисніше в

КООПЕРАТИВНІМ БАНКУ

„ДНІСТЕР"

у Львові, ул. Руська ч. 20.

1000 нових покупців

знаменитої пасти

ЕЛЄҐАНТ

дасть працю

1-му безробітному, що є Вашим братом!

Проти РОЖИЦІ безрог треба щепити безроги сировицею і щіплиною.

Шурі нищить РАТИНА.

Пільні миши нищить МИШИНА.

„СЕРОВАК"

Сп. з О. В.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Тел. 201-07.

Перепроваджує відщурення. На бажання інформації.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

ЖЕРТВИ.

На хрестинах у громадянина Михайла Крутея в Дальовій біля Яслиськ зібрав Іван Кухта на „Рідну Школу" зл. 2.05. Боже заплать.

Чи Ви пробували вже

„ПРАЖІНЬ"

Якщо ні —

то купітьсейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!

Вирабляє кооп. фабрика домішок до кави

„Суспільний Промисл"

Львів — Богданівка ч. 30.

Нові книжки

БРАТНЯ ЛЮБОВ

кріпша від камінних стін.

Повість з життя загонової шляхти з початку XX. віку; написав Іван Филипчак, Самбір 1937., стор. 231, ціна за 1 примірник 2 зл. Накладом філії Товариства „Просвіти" в Самборі. (Величина 18x12).

Відомий нашим Читачам, український письменник, професор Іван Филипчак збагатив нашу народню скарбницю ще одною своєю цінною працею. В книжці під вище поданим наголовком змалював він у приступній, легкий спосіб життя нашої загонової шляхти, що приманювана панськими „облесними" похвалами та обіцянками, давала себе водити за нос; що гірше ця шляхта, в своїй глупій задиркуватости погордливо дивилася на „простого" хлопа та своєю пияцькою поведінкою ширила лише моральну гниль у селі та врешті хотіла пасожитувати на здоровому, бо тверезому й недолею загартованому організмі „нешляхтича".

Перед нами два світи: перший застарілий, заскарузлий у своїх шляхоцьких звичках і поглядах, „— ет, коби добре попоїсти, попити та держатися панської клямки", в особі префекта Заморинського, який свою доню Людмилу дає вчити на „паню" — другий це творча, дійна, повна жертвенности праця для свого обездоленого народу за його братню одність; праця, що не знає жадних перепон у змаганні за краще завтра народу, бо сильна воля ломить усі запори на шляху — це народній учитель Гукалюк, який ціле своє життя, кожну вільну хвилину присвячує своїм братам селянам. Побічні особи доповнюють загальний образ збудженого з віковічної дрімоти нашого села.

Книжка може сповнити велику роботу, якщо всі читальні подбають, щоб вона найшлася в кожній чит. бібліотеці.

ЮТ.

В СЛІДУЮЧОМУ ЧИСЛІ БУДЕ ПРОДОВЖЕННЯ ВСІХ СТАТЕЙ ТА ГОСПОДАРСЬКА СТОРІНКА.

РЕДАКЦІЯ.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 21 (93)

Львів, 1-го листопада 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

До наших Передплатників.

З цим числом висилаємо розрахункові перекази та прохаємо Всіх висилати передплату на слідуючий рік. Хто винен ще за цей рік, хай вирівнає свій довг, а хто має заплачену передплату по кінець 1937 року, хай вишле передплату на 1938 рік. Також ті наші Читачі, що винні за книжки, повинні прислати належність разом з передплатою. Ми не маємо жадних запасових фондів і видаємо часопис лише з передплати, тому кожний, що хоче дальше одержувати „Нашого Лемка", мусить заплатити за нього. Врешті, хто має вирівнану й передплату й книжки, хай дасть розрах. переказ сусідові та намовить його до передплати одинокого українського національного часопису для Лемківщини. Окремо пригадуємо передплатникам в Америці, Канаді, Франції, щоб вони також уже присилали передплату й замовлення на книжки „Бібліотеки Лемківщини".

АДМІНІСТРАЦІЯ „НАШОГО ЛЕМКА".

ЩИРА ПОДЯКА.

Ми, українські громадяни села Улюча, складаємо цею дорогою найщирішу подяку нашій Дорогій Землячці Марії з Холявків Полянській, замешкалій в Олифант-Па, в Америці, яка своїми князівськими жертвами, що їх шле на допомогу рідному селові, заслужила на те, щоб Її імя було записане золотими буквами в нашій памяти. Цей високоідейний і шляхотний примір Марії Полянської повинні наслідувати всі Улючани в Америці й краю, що Їм добро, рівне місце з іншими селами, пошана в чужих і краще завтра свойого рідного села лежить на серці.

Українці, громадяни Улюча

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Кружка „РШ" у Сяноці, відбудуться дня 1. листопада 1937, о год. 10. у домівці „Просвіта"в Сяноці.

Дневний порядок — звичайний.

Усі Кружки „РШ" з повітів: Сянік, Березів, Коросно і Ряшів мають обовязково вислати на ці Загальні Збори по двох своїх відпоручників.

Старшина Кружка „РШ". у Сяноці.

Sygn. VI. 1 Pr. 189/37.

WYCIĄG Z PROTOKOŁU WSPÓLNEGO POSIEDZENIA NIEJAWNEGO.

Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O. W. Stafiński, i Dr. J. Locker, w sprawie konfiskaty Nr. 19 czasopisma pt: „Nasz Łemko" z daty Lwów, dnia 1 października 1937 r. do Sygn. VI. 1 Pr. 189/37, — na posiedzeniu niejawnym w dniu 1 października 1937 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 27 września 1937 r. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt: „Nasz Łemko" Nr. 19 z daty Lwów, dnia 1 października 1937 r., zawierającego: 1) w artykule pt.: „Jak polski dity borołysia za swoju mowu". — 2) w artykule pt: „Szkoda czasu i atłasu", w ustępie od słów: „Czomu todi" — do końca artykułu. — 3) w artykule pt: „Łyst mołodoho Łemka", — znamiona zbrodni z art. 154. §. 2 k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z dnia 17 grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 40 złotych. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu przez propagandę strajków szkolnych na Łemkowszczyźnie oraz ukraińskich nacjonalistycznych haseł separatystycznych nawoływanie do popełnienia zbrodni stanu względnie pochwalanie tej zbrodni. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Ł. Malicki wr. — Protokólant: Mgr. T. Bułyk wr. — Za zgodność: kier. sekret. (нечитний підпис).

Львівська державна наукова бібліотека
№ 8

Др. С. П.

Чому держатися нам нашої української католицької Церкви.

II.

Унія короля Данила не тривала довго. Данило заключив її, надіючися від Риму, чи інших католицьких держав військової допомоги проти Татарів. Цієї допомоги Рим йому дати не міг та й Унія впала. Пізніше, коли українськими землями заволоділа Литва, прихильна для нашого народу й обряду, прикладала вона свою руку до того, щоб нашу Церкву зєднити з Римом. Саме за князя Витовта два рази приходило до Унії; раз у 1396 році, за митрополита Кипріяна, другий в 1418 році, за митрополита Григорія Цамблака. Одначе вона не вдержалася довго. Скоро знову прийшло до Унії між усіми східними Церквами й Римом. Тоді були дуже грізні часи для всего християнства, особливо для Греції. З Азії йшли нові вороги Христа, войовничі Турки. До того зледачілий грецький нарід і до війни нездатний, мусів шукати рятунку в західньому, католицькому світі. Тож, щоб одержати цю поміч, грецький патріярх і всі інші східні патріярхи зєднюються знову з Римом, приймаючи в цілости науку католицької Церкви. Це сталося на Соборі у Фльорентії, в 1439 році. Нашу Церкву й нарід репрезентував там митрополит Ізидор, гарячий приклонник Унії, що його Папа за цю його ревність іменував кардиналом. Тоді ще творили ми одну митрополію з москалями, рішучими ворогами Унії й всякого зближення з культурним світом західньої Европи. Як цей митрополит проголосив Унію в Москві, сейчас замкнули його москалі за те в тюрму(з якої він утік), та старалися одночасно навіть наших епископів збунтувати проти Унії.

Тимчасом Турки здобули в 1453 році Царгород, столицю Греції та поклали кінець грецькій державі. Від того часу годі було й говорити про Унію Греків, або москалів з Апостольською Столицею. Натомісць інакше було на Україні. Тут Унія тривала довго, бо аж до 1519 року. Наші митрополити, які в тому часі стояли на чолі нашої Церкви, саме Григорій (1458—72), Михаїл Друцький (1474—77), Йосиф Солтан (1498—1519) удержували звязок з Римом, були католики. Щойно від 1519 року, коли нашим митрополитом став москаль, Йона, духовник Олени, жінки великого князя Олександра, а дочки московського царя Івана III., замовкла на довго всяка думка про Унію.

Насувається тепер питання: чому Унія не могла закріпитися на Україні, чому раз-у-раз заключувано її та вона знову падала? На те питання така відповідь: Митрополитами й епископами були в нас довгі часи Греки, які дуже ненавиділи „Римлян", цебто католиків. Вони цю ненависть очевидно защіплювали в народі й ця їхня довга праця мусіла видавати овочі. До якої степени зуміли ті греки защіпити ненависть до „римської віри" серед нашого, головно монашого духовества, на те треба вернути далеко взад і подати цікаві приклади. Ще в XII. столітті (у 1200 році) один наш монах Теодозій пише таке поучення про латинську віру: „це віра гірша від жидівської, слід проте вистерігатися всякого зближення з латинниками. Якби хто дав їсти, або пити латинникові, треба цю посудину спеціяльно вимити й очистити молитвою і т. д.". До якої смішности доходили оці натягання віри, свідчать ріжні байки цих монахів, що колинебудь їм нібито привиджувався злий дух, то конечно в подобі латинника.

Та ще дехто міг би сказати, що ця ненависть або неприхильність до католицької віри звідси, що католиками були поляки. Але це булаби брехня. В тому часі, коли саме видумано такі байки, Україна переживала золотий вік. Вона була тоді такою могучою й культурною державою, що поляки довго-предовго й мріяти не могли про таку

М-р Олександер Тарнович (Львів)

У княжому городі Крилосі.

Серед загального лихоліття, яке приходиться нам переживати, по величних споминах недавно минулого, як воля, кувана дужими руками українських лицарів, усміхалася до нас, в річницю сімсотпядесять-ліття смерти великого володаря Галицької Землі, Ярослав Осьмомисла прийшла до нас радісна вістка.

У Крилосі, коло Галича український історик - археольоґ, Др. Ярослав Пастернак відкрив фундаменти Собору Успенія Пресвятої Богородиці й камінну трумну, де поховано славного князя.

Прогомоніла вістка, радісно зрушила вона знеможені серця.

Запалахкотіла, незбагнена, до глибин порушена душа українського громадянства. Живим відгомоном відбилася в серцях селян, робітників, трудової інтеліґенції.

Мати земля, ця щедра наша опікунка заговорила до нас живою памяткою давніх літ, відкрила своє нутро, щоб ми на місци побачили славу, щоб пізнали, що ми внуки славних предків. Не має тепер серед нас нікого, якого ця вістка не стряслаб до глибин. Зі всіх сторін нашої батьківщини день за днем пливуть чисельні громади, яких туга вирвала, на місци глянути на дорогі памятки... Побачимо там на горі княжого міста Крилосу статочних, спрацьованих господарів, які на час полишили плуг і серп, стрінете молодого школярика, який захоплено глядить на гробницю князя, гляне на все живе око інтеліґента, а вичитаєте гордість давніх лицарів. У Крилосі оживає перед вами в усій величі минуле українського народу.

Був сонцем та пахощами налитий день. Потяг, який на вчасному світанку виїхав зі Львова, скорим помахом димлячих крил минав залізничі стації.

В думках про минуле ніхто з нас які їхали до Крилосу, не счувся, а вже серед вишневих, озолочених сонцем садів виринув перед нами Галич над Дністром.

Мале містечко тепер, а колись княжий город природою укріплене місце - твердиня, де нераз заломилися наступи ворогів.

Наша думка летить дальше, на далекий шлях на Крилос, на шлях, який тягнеться здовж спокійної ріки Лукви.

Минають нас валки розсміяних радісно людей, повно їх на возах, деякі роверами, а найбільше пішком.

Місцеві селяни ходять мов відроджені; їх лиця яснїють гордістю, вони так близько памяток; Провидіння дало їм видержати страшні удари судьби. Ще трохи та перед нами, за річкою пнеться стрімка стежка. По боках глибокий яр, а над ним садки й городи. На самій горі видніє церква, а біля неї святе місце відкритих тайн історії.

могучість і високу культуру, — а про те, щоб їх боятися, шкода говорити! Зновже нетерпіти інших католиків (їх у Києві було тоді богато, головно німців, бо велася з німцями жива торгівля) небуло ніякого глузду, навпаки з ними слід було якнайкраще жити. Наші князі дружилися й посвоячувалися з усіми католицькими пануючими родинами.

Цю неприхильність до католицької віри защіплену в нас греками, пізніше скріплювали москалі, які були ворогами зближення до Риму. Тому Унія не могла на Україні в перших кількох віках закріпитися. Час від 1519 року до берестейської Унії дуже важкий для нашої Церкви. Литовсько-польська держава в якій ми опинилися була католицькою державою й признавала повні права лише католикам. Уже перші умови між Литвою й Польщею про злуку цих держав, або так званої унії — краківської в 1385 році й городельської в 1413 році, виключали православних від урядів, прав, привилеїв і т. д. У таких умовинах, могло статися лише то, що справді сталося. Велика частина наших князів і шляхти приманювана (або засліплена) урядами, правами та привилеями шляхти латинського обряду, покидає православя та переходить на латинський обряд. Православна церква, в міру цієї втрати повноправних вірних паде чимраз нижче. Треба теж мати на думці, що тоді в XVI. сторіччі лише шляхта була повноправними громадянами, або попросту людьми; селян ніхто в рахубу не брав, бо вони були власністю своїх панів.

Чим ближче було до 1595 року, тим гірше діялося в нашій Церкві. Духовенство було мало образоване, вміло ледви читати, писати й відправляти й то пише стільки, скільки навчилася від своїх батьків-священиків, бо шкіл тоді ніяких не було. Й бідне воно було, ледвиледви краще малося від селян-кріпаків і так само залежне від самоволі панів, як селянин. Ще гірше було з епископами. Не то, що вони були майже неуки, але й вели погане життя, використовуючи церковні майна. В наших очах це виглядає неімовірне, але мусимо взяти під увагу, що тодішні королі чинили епископами простих, жовнірів, заслужених біля себе, таких, що взагалі ніколи не були священиками. Церква також уважалася панським маєтком, з яким вони могли робити, що їм забаглося. Тож можна собі уявити, які порядки були серед таких обставин. (Далі буде)

Нові вибори солтисів і підсолтисів.

Восені цього року минає перше триліття урядування по наших селах солтисів і підсолтисів. Тепер відбудеться новий вибір цих представників села, що заряджують майном і добром громади, є виконавчим орґаном волосної управи та виконують доручення повітової адміністраційної влади. Добрий і розумний солтис-громадянин може робити громаді й поодиноким громадянам багато добра, так при розподілі волосних і повітових шарварків, при накладанні оплат, як теж при полагодженні багато біжучих громадських справ. Злий солтис є найгіршою пляґою села.

З огляду на те, що велика скількість солтисів головно тих, яких накинено нашим громадам не сповнили своїх завдань, не дбали про розвиток громади та добро громади, а поодиноких громадян переслідували в найріжнородніший спосіб, або деякі солтиси крали громадські гроші та зате й інші погані проступки (недоручування українських часописів, зам. Ред.) опинилися в арештах — **ми мусимо тепер змагати до того, щоб при нових виборах вибрано кращих солтисів і підсолтисів.** Тому теж і міністр внутрішних справ і поодинокі воєводи заявили публично, що нові вибори солтисів і підсолтисів будуть відбувалися **строго справедливо, що влада не буде робити ніякого натиску на виборців у тому напрямі — хто має бути вибраний солтисом і підсолтисом.** Нашим обовязком є допильнувати та зорґанізувати село до виборів так, щоб вибори справді були виявом волі українського населення.

Довкруги високо насипана земля, а коло неї громади людей.

Повагом ходять вони, не паде ні одно слово. Кожний з таємним почуттям, здавалося б завмерлим віддихом дивиться на місце, де колись стояв величавий славний Собор Успенія Пресвятої Богородиці.

Краса й велич храму, подібного до Київського Собору святої Софії наводять палкі думи. Не сила отрястися від них.

Такі сильні почування ворушать нашу душу. Перед нами святе місце, в якому на золотокованому престолі сидів наш український володар. Його залізні полки заступали нераз дорогу уграм, нераз замикав він ворота Дунаю.

Славний розумом князь Ярослав Осьмомисл. Коло нас сам Др. Пастернак. Лагідно пливуть його слова, немов хотять воскресити ці такі близькі нашому серцю часи. Відкопані фундаменти Собору свідчать по своїй глибині та силі мурів, що церква була твердинею, де можна було встоятися в обороні перед ворогом.

Що це там на долині? питаємо.

Це гробниця — саркофаґ

Перед собою бачимо тяжке віко трумни з камення. Можливо, що дальші розкопи викажуть, що ця трумна це послідне місце спочинку князя Ярослава Осьмомисла. Не легко відійти з того місця.

Як тяжко скривдила нас доля.

Там глибоко в землі, в цьому камені лежало тіло одного з найбільших наших князів; його діла ясніють золотими буквами виписані на книзі нашої історії.

По цьому місці він ходив, тут скріпляв свою державу, тут спалахнуло серцем князя безсмертне кохання до боярівни Настусі з Чагрова, тут мусів він дивитися, як збунтувалися проти нього горді бояри. Як нелюдяно щеміло його серце з болю роздерте на шматки, коли він побачив, як його земне щастя, Настусю похопили полуміння. Ще богато-богато літ, як каже нам історія, володів князь над землями, а все придбане працею й умом передав синові. Сімсотпятьдесять літ минуло від того часу. Перед нашими очима, які дивляться на решткі відкритих памяток, стоють пишні будівлі Собору, базару та пристані над Дністром. На „Золотому Тоці", який видко над ним, був княжий двір, тут мешкали колись візантійські царі, шукаючи захисту. Там за темним лісом місце манастиря пророка Іллі.

Сонце клонить свою сліпучу голову на вершки дерев, мерегтить у красках веселки захід сонця.

Мов очаровані, піднесені на дусі сходимо з місця княжого городу. За нами йдуть глибоко пережиті враження, спомини минулого.

З лиця, зі слова видно, кожний має в своїому серці найбільший скарб, який понесе до кінця своїх днів.

Ми були свідками минулого.

Новинки

Смерть заслуженого діяча. У Львові помер Михайло Корчинський, родом з Великої України, визначний діяч, бувший український міністер, останньо начальник правного відділу Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Покійний перед смертю перейшов на лоно католицької Церкви. Він був людиною незвичайно працьовитою, великого розуму й серця. В його похороні взяло участь численне греко-католицьке Духовенство з Владикою Кир Іваном на чолі й велике число українського громадянства. В. Й. П.

Зїзд Української Католицької Молоді у Стемфорді тривав від 3. вересня до 6. Було 600 делеґатів і гостей із 64 українських католицьких громад від Шікаґо аж до Нюйорку і навіть з Канади. На цьому зїзді між іншими промовляв Михайло Дудра, редактор „Лемківського Дзвона", що виходить у Ню Йорку.

Новий український часопис п. н. **„Як на долоні"** зачав виходити у Львові від початку жовтня ц. р. два рази на тиждень; редаґують його О. Боднарович й Юра Шкрумеляк, що редаґував „Дзвіночок і „Нар. Справу". Ареса: „Як на долоні", Львів, Ринок 10.

Українського військового старшину, б. булавного У. Г. А. Михайла Хомяка засудив львівський трибунал на кару смерти, яку йому замінив на 15 літ вязниці. Хомяка обвинувачували в убивстві поляка Лінтнера у Львові в листопаді 1918 р.

До Палестини виїхав транспорт жидів, разом 500 штук, у цьому числі 200 жидів з Галичини. а 300 з Варшави.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що

найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК"

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок" вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок"? — Кошт малий, бо всего **2 зл.** виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 гр.)

„Дзвіночок", Львів, Косцюшка 1 а

ОБІКРАЛИ КАСУ ЖИВЦЯ КРИНИЦІ.

Якісь вломники дісталися до домівки комісії живця в Криниці й вкрали комісії около 2.000 злотих.

Свій до свого — по своє. Щаслива Динівщина, що має свою українську крамницю в Динові, при вул. Косцюшка 1, якої власниками є наші громадяни: Теофіль Бак й Осип Тутький. Всі купуймо в цій крамниці та попираймо рідний промисл. Зокрема кооперативи повинні всі закупи полагоджувати в українських, а не жидівських крамницях.

Заразився ружицею. У селі Велика Ростока, біля Лабової, Йосафат Поливка, розбираючи забите порося, хворе на ружицю, скалічився легко в палець та внаслідок цього мусів лікуватися в лікаря, щоб позбутися поросячої червінки. Вважайте люди, бо не тяжко за біду.

День української кооперації. В неділю 17. ц. м. у салі РСУК-а в його новім будинку у Львові відбулось відкриття вистави української кооперативної преси і книжки, при чому провідники української кооперації скористали з вдячної нагоди, щоб представити зібраним кооперативним робітникам та численним гостям взагалі образ сучасного розвитку української кооперації, її осягів і недостач.

3 зол. за зміну обряду дитини. До польського священника Патшика в Мединичах пов. Дрогобич приніс один зі збаламучених шляхтичів зі села Криниці свою дитину до хресту. По хрещенню батько домагався 3 зол. на тій основі, що — мовляв — за кожну гр.-кат. дитину польський священник доплачує 3 зол. Ось якими засобами переводять в нас душехватство.

Зїзд дрібної шляхти. Минулої неділі відбувся у Львові зїзд „заґродової" шляхти, на який прибуло понад 2.000 учасників, на жаль майже самих українців, — користаючи з дарової їзди (80% залізничої знижки) спеціяльними поїздами. На цю наскрізь реґіональну імпрезу прибули нащадки дрібної шляхти з таких повітів: Турки Ліська, Сянока, Коросна, Долини, Станиславова, Коломиї, Калуша, Товмача, Надвірної, Городенки, Самбора, Рудок, Дрогобича, Городка, Перемишля та Волині. Їх привитали представники цивільної і військової влади.

Осінний урмарок у Самборі відбувся недавно, представляючи дорібок самбірського Підкарпаття в ділянці промислу, хліборобства, годівлі расової худоби, коней і домашньої птиці. Ярмарок численно відвідує населення з околиць Самбора.

Зїзд москвофілів у Сяноці. В днях 31. X. і 1. XI ц. р. „общество ім. М. Качковського" у Львові уладжує зїзд москвофілів у Сяноці в звязку з 50-літтям тамошньої філії того общества. Виділ „о-ва Качковського" поробив заходи в міністерстві комунікації, щоб виєднати залізничі знижки для учасників зїзду та стягнути якнайбільше людей до Сянока. На зїзд приїде апост. адміністратор Лемківщини о. Яків Медвецький, який відправить дня 1. листопада ц. р. торжественне богослуження й панахиду за померших членів о-ва. Аранжери сподіються, що до Сянока приїде багато селян з околиці й так заманіфестують свою „силу".

Кожний може обезпечитися в

„Карпатії"

бо навіть за невисоку складку нецілого злотого місячно можна мати житєву обезпеку в „Карпатії", Львів, Ринок ч. 38.

Пишіть за інформаціями!

Адвокат і правний оборонець

Др. РОМАН СЕКЕЛА

урядує у Львові, при вул. Хорущини 16. II п. у справах карних приймає кожного дня (крім неділь і свят) від 10—12 год., попол. від 3—5 год.

ЗАБОРОНЯЮТЬ УКРАЇНСЬКІ КАЛЄНДАРІ Й МОЛИТОВНИКИ.

Український католицький тижневик „Мета" приносить вістку: Одному нашому кольпортерові на Лемківщині задержали на почті **„Український Христіянський Календар"** і молитовники **„Благодарім Господа".** Поліціянт його забрав до комісаріяту, розпечатав пакунок і заявив, що українських книжок не вільно читати(!) Коли свідомий кольпортер протестував проти цього, загрозили йому, що заплатить кару 500 злотих, якщо не відішле назад календарів...

На Рідну Школу переведено у Пельні, у громадянина Степана Ґаґатки добровільну збірку в квоті 4 зл.; з того зложив Андрій Польний 2 зл., Степан Ґаґатко 50 гр., решту по 5, 10 гр. інші гості. Цілу квоту передано на потреби Кружка „Р. Ш." у Сяноці, за що Старшина Кружка Р. Ш. щиро дякує.

„Приповісті Ісуса Христа“

написав о. М. Кравчук

Видавництво ЧСВВ в Жовкві Квижка 214, стор. 96.

Ціна: брош. 0·95, опр 1·45 зл. враз з почтою,

У приступній формі подано 68 найкращих приповістей — притч **Христових в хронольоґічнім порядку з поясненнями.**

НОВА КНИЖКА ПРО РИМ І СВ. ОТЦЯ!

ВІЧНЕ МІСТО **написав о. С. Ковалів**

стор. 117.

Зміст: 1. По Італії, 2. Вічне Місто, 3. Св. Петро на Ватикані, 4. Столиця Папи, 5. Як живе Папа Пій XI.? 6. В роковини коронації св. Отця. — Так гарної і цікавої книжки про Італію, Рим, Ватикан і Папу Римського в нашій мові ще не було. Читаючи її, здається, що ми разом з автором подорожуємо по тих далеких країнах. Майже що друга сторінка прикрашена гарною ілюстрацією. Книжка ця розбуджує любов і привязання до Христового Намісника. Кожний щирий католик Українець повинен її мати.

Ціна: брош. 1.45 зл., опр. 2.05 зл. враз з почтою.

Замовляти: **ВИДАВНИЦТВО ЧСВВ. В ЖОВКВІ — Żółkiew.**

Хто завинив.

Про лемківські обставини різні поголоски кружляють по світі. Хто не був і не знає добре Лемківщини, може говорити, що ця закутина українських земель найбільше відстала від життя. Але в дійсности так воно не є.

Лемки, по більшій части є свідомі своєї народности, хоч у добрій вірі звуть себе ще деякі „руснаками“ — але це лише старі; молодь почуває себе українцями. Так зване москвофільство (або як у призовках кажуть „кацапство“) існує ще в „обществах ім. Качковскаго“, хоч радше по „плебаніях і попід старими, передвоєнними реверендами“, яких власники, хоч мають лице звати себе інтеліґентами, одначе не мають відваги закинути це штучно — московськими аґентами засіяне руссофільство, яке в нічому не розминається з нанесеним православям. З цих теж оглядів та окремо при невеликому подуві „американців православняків“, або як їх зовуть „гуняників“ (від свого „пророка Гунянки“!) кількадесять сіл на Лемківщині перейшло на „прославию правотців“ — бо їм „не одкріліся ґлаза“ (або на розум — вони не бачили, що в православю не найти їм правди — доказ печатки, метрики і т. д.). Це діялось у селах, де були „русскіє“ священики. За те, де був українець душпастир, там ніхто ніде не переходив. Тому теж сьогодні свідомі українці розуміють, чим є для нас православя.

Не мають чистого серця такі, що пишуть „урядові“ листи, до наших українських священиків в якійсь мертвій мові (це ні російська, ні лемківська) — а хай би відважився український священик звернути такого листа до Здрою з домаганням, щоб писали до нього в матірній мові — це там звали би „політикою в церкві“ та негайно такого суспендували би... Такого „апостольства“ не знайшов би другого ані лихий на світі. На його овочі не довго треба буде ждати...

Несвідський.

——o——

Вирізки з преси.

Львівський „Вєк Нови“ подає вістку, про переслідування поляків у Дансіґу. Там у часі т. зв. служби праці начальники відділів зачинають перегляд словами: „Поляки й вороги краю виступити вперед“. Недавно звільнили там 10 робітників поляків за приналежність до польської орґанізації, або посилання своїх дітей до польської школи.

„Русскій Голос“, що оплювує безперервно українське духовенство, в ч. 39 перемінюється в невинного баранчика та вилизує свої попередні гамáксойки. Дивне лише, що католицький часопис „Нова Зоря“ вважає собі за честь переговорювати з „господинами“, які стільки лиха накоїли своїми застарілими поглядами. — Бо, справді горе такій суспільности, яка на своїх верхах терпить людей без політичного розуму та без здібности витягання науки не то в чужих, але й зі своїх власних очевидних блудів. Дійсно горе!

„Чарне на бялим“ (польський тижневик) пише про гіґієну на селі таке: „Вже в перших немовлячих місяцях голод не є чужий сільській дитині, її не всилі накормити груди спрацьованої, недокормленої матері. Та ледви виростуть дитині перші зубчики, плачем домагаються немовлячі уста корму й їх затикають багаболею та юшкою. Бараболя й юшка залишаться вже майже одинокою поживою дитини безземельного й малоземельного селянина. Навіть сухий хліб і чай — це предмети роскоші... Внаслідок вогкости в хаті, поголовно шириться серед сільської дітвори: чахотка, кривуха, пошесть шкарлятини, дифтерит і черевний тиф“. А громадські гроші йдуть на ріжні далекі селу цілі, нема грошей для піднесення здоровельних умовин села“.

Золотой зерно.

Шугáю, шугáйку, ей нé ход до мойóй фраїрки, бó ся напиеш, ей напиеш кирвáвой палінки.

* * *

— Зáвіс кóсу на клинци и ид звéд сивóго з клина, бо ся закрýтит, áбо си нóгу очмóвхат.

— Випрáвив-єм юш Штефáна. Няй ся сóмарь звéзе и до водиці зжене кониска під Гáмри, до лýгу.

— Лéм бис ся вирячав дáким, а сам похóджав сей нон богáцкий пáйташ; сомáрйом безýмом?

Пак зáшли óба дó хиж дáшто сирбнýти — óтец, Микóлай и няйстáрший син Митро. Кам лем нинь, ґáмбу óбтер, Митро юш ся пофáяв між ґовґáнів на шилиячину. Дакóму під вигляд попискáти, тарадáйку розоначити, терлицев áбо по драницах кривýлев потиркувáти. Глóни то áжи віз з літеркáми на гусáку зложили тютчáнім. А шиткой без них шибиняків.

А бóрше лем — Митрýсю, — Митрéйку мóже бис сéсе, мóже ноно, опаляньча, кукевча, без рубчиків ґачáта, прóсто корóви молóчко, перóжок, жентичку, киршину бýндза, пóза соненько кругленькой поспáти; ніґда вам го, хóцби ся на рянду розкрякав, ник го по гудзиченяти не посмáгав, — а гнéс Микóлай — хóц би лем з торбáми поглéчися од хижи дó хиж за прошéном окрушином. Не вигáдка, лем вирýтня прáвда.

— Змішашся з отрубáми, то тя пацята зїдят, — гварив Микóлай свому Митрóви шиловилі, кой юш кусчéнька пізно натякав. — Скривлéной дерéво не вигладиш пріст дó зір, — било загчáсу молóду голýзку наганяти, пók єй червáци не натóчат. Не забýдтеже ніґда!

Ю. Т.

—o—

Величаве торжество обжинків у Сяноці.

За старанням Філії Т-ва „Сільський Господар“ і філії „Просвіти“ в Сяноці, відбулося дня 3 жовтня ц. р. величаве торжество обжинків у Сяноці. Такого торжества не бачила ще Сяніцька Земля. Обжинки началися (славно!) відправою святої Хвали Божої в супроводі хору з Улюча під дириґентурою п. Романа Солтикевича, в місцевій церквці. Відтак упорядковані в трійки учасники пішли походом на площу коло Білої Гори над Сяном. Тут перед трибуною, на котрій повівали золото-блакитні прапори, перед старшиною сяніцького Громадянства, в особах Др-а Василя Блавацького, голови філії „Просвіти“, Др-а В. Карановича, лікаря, Дир. Нар. Торговлі п. Масника з дружиною, мґра Бажалука, пп. Крайчика, Венґльовського Петра, Добродійки Гайдукевичевої, Куркової й других — передефілювали карні ряди під команду „Позір — у право глянь!“ Перші в поході йшли громадяни з села Карликова з вінком збіжжя, за ними Полонна, Глумча, Ялин, Костарівці, Сянічок, Улюч, Дубрівка та інші гості. По обідовій перерві привітав усіх Др. Блавацький сердечними словами та подав до відома програму торжества. На це підійшли до трибуни дівчата зі серпами й хлопці з Карликова й Полонної та подали Дружині директора Народньої Торговлі в Сяноці та меценасові д-рові Блавацькому вінок зі збіжжя; за це одержали хліб і вино, як символ родючости нашої української землі. По віддачі вінка співав хор з Глумчи під проводом Володимира Маслякa пісні: „Гуляли, гуляли...“, „ой у лузі верба“. Опісля виступив жіночий хор з Костарівець під управою Михайла Ковальського, чудово вивівши пісні: „В гаю зеленім“, „Ой зійшла зоря“. З черги самі дівчата, мав свіженькі квітки, з Ялина, під проводом Іванки Давидівної вправляли до пісні: „Ой у лузі“, „з Бережан до кадри“, „Гей там“, „І шумить і гуде“. І знову мішаний хор з Сянічка під дириґентурою Петра Настина відспівав вязанку пісень: „Гей підемо до діброви“ і другі. Дальше Доріст з Глумчі під командою Марійки Побережної пописувався вправами та стяжками. По цих вправах співав наперед мужеський хор з Улюча під дир. Р. Солтикевича, продукуючи пісні: „Засіяло сонце“, „Задзвенімо“, — відтак мішаний хор з Улюча відспівав: „Ой Дністре“, „Туман хвилями“; по співі затанцювали на загальну радість козачка Марійка Кончаківна й Андрійко Шуль з Королівського Вороблика, що на велике бажання зібраних повторили свій мистецький танок. Вкінці мужеський хор з Новосілець відспівав: „На

Меценас Блавацький одержує вінок від громадян з Карликова.

воді“, „Огні горять“, „Маєва ніч“, „Засіяло сонце“. Гарно подуманою подякою др. Блавацького та відспіванням Національного Гимну закінчено великий цей день у житті Сяніцької Землі.

Учасники мали теж нагоду оглянути гарну виставу сільських продуктів та поговорити з відпоручниками української фабрики паперців „Будучність“ у Тернополі, що пишним автом з великим написом „К а л и н а“ завітали на Лемківщину з пропаґандою своїх виробів.

Учасник

—o—

Поширюйте наш часопис й приєднуйте нових передплатників

СЛАВА СВІДОМИМ ГРОМАДЯНАМ!

П. Антін Пацканик з Пельні зібрав на пристинах 4 зол. між гістьми та зложив цю квоту в нашому Кружку, як жертву для „Рідної Школи“. П. Пацканикові та всім жертводавцям складаємо сердечну подяку.

Старшина Кружка „РШ“ у Сяноці.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, ґотові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ЛЕМКІВСЬКІ ПІСНІ

Ей маластівский варош, бодай тернем [зарос,
Ей пантнянске селечко, ей билоби [местечко.
Ей Пантнічка, Пантнічка, округле [селечко,
Ей кедби не Магура, ей билоби местечко.
Ей югасе, югасе, ей де сут твої овци,
Ей бо тя освітило, ей при фраїрці сонце.
Ей при фраїрці сонце, при дівчатку [місячок.
Ей плаче югас, плаче, та плаче [неборачок.

* * *

Не буду, не буду дрібний овес косив,
Піду до Сяночка, буду шаблю носив.
Не буду, не буду на кошарі спала,
Бо ся бою зради білого шугая.
Шугаю, шугаю, про тебе ня лают,
Ой няйбарже втоди, як коршмі заграют.

* * *

Ой черешня, черешня, ай на черешні [бобок,
Ой чем ся не йожених та дошнянский [паробок?
Ой ци соли не мее, ей ци муки жичае,
Ей ци любе дзевчатко, ей по селі глядае?

* * *

Ой діти мої, діти, ой як-сте ня обсіли!
Ой мав-ем корець бобу, ой і то-сте мі [зїли.

Записав у серпні 1937. Ю. Т.

Найбільший і найдешевший український календар

„Золотий Колос“

НА 1938 РІК.

вже вийшов з друку і продається ПО ЦІНІ 1.— ЗЛОТИЙ.

Чотирокольорна мистецька обгортка, 200 сторін друку, багато ілюстрацій, ріжнородний і дуже цікавий зміст.

Дістати можна у Мужів Довіря „Народньої Справи“ і в усіх українських книгарнях. Хто замовляє 1примірник, мусить додати ще 30 гр. на пересилку. НАРОДНЯ СПРАВА, ЛЬВІВ, КОСЦЮШКА 1 а.

Дитячі садки на Лемківщині.

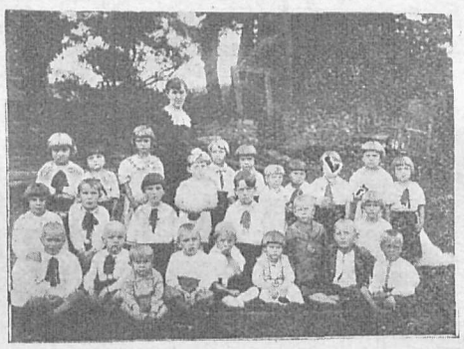
Дитячі садки на Лемківщині — це ділянка, в яку вложив Кружок „Р. Ш." у Сяноці, як Повітовий, найбільше праці та енергії. Зокрема велику увагу звернено на березівський повіт, де рідношкільна організація є мало поширена та вимагає конечно піддержки.

Фінансові старання в ділянці дитячих садків розпочав Кружок уже з початком 1937 р. Вислід їх, у великій мірі завдяки жертвенности наших кредитових установ та деяких приватних осіб, дав змогу проектувати більшу скількість садків та основувати їх навіть по селах, які вимагали фінансової помочі. Із кооператив перше місце у жертвенности припало „Маслосоюзові" й „Дністрові". Не залишили нас без піддержки та поспішили з жертвами також: „Покутський Союз Кредит." у Коломиї, „Подільський Союз Кооп." у Тернополі, кооп. „Воскресення" в Ульвівку, „Єдність" в Олешицях „Обєднання Українських Організацій" і Онуфрій Сеньчік в Америці, Повітовий Виділ у Березові, Калитяк Іван, Левицька і С-ка, Харіс, Кружок Урядників „Дністра", Стефанівський Михайло — усі зі Львова. Усім складаємо подяку за те, що вони памятали про лемківських дітей.

Організаційні старання розпочато у квітні 1937. Незалежно від письменних вказівок та інформацій — відбув Голова нашого Кружка 3-дневу поїздку по Березівщині, де підготовив у відповідних селах організацію садків.

У висліді цих старань підготовлено садків: у сяніцькому повіті 13, у березівському 10, у короснянському 1, та в ряшівському 1 — разом 25. Але не всі повітові староства поставились однаково до справи дитячих садків. Тільки староство в Сяноці приняло до відома зголошення всіх 13 садків, та староство у Коросні — по довгих стараннях — дало дозвіл на 1 садок. Староство в Березові відмовило початково на всі садки, а по внесенні відклику дало дозвіл на 1 садок в Яблониці Руській, піддержуючи відмовне рішення відносно інших садків. За причину відмови подано, що у відносних селах будуть ведені садки з рамени Т. Ш. Л., „Кола господинь вейскіх" та „Звьонзку праци обивательскей кобет". Також і староство у Ряшеві дало відмову із „браку потреби такого садка.." Відклики внесенні від усіх рішень — не є ще полагоджені, мимо того, що у цій справі інтервенювала У. П. Р., Гол. Упр. „Р. Ш." та Голова сяніцького Кружка.

У цей спосіб пропали садки, на які Кружок звертав найбільшу увагу, а саме на терені березівського повіту в селах: Улюч, Володж, Іздебки, Глудно, Вара, Поруби, Селиська, Лубне та Гута; на области ряшівського повіту: у Бонарівці.— Подання на всі садки, за виїмком Бонарівки вносив Кружок „Р. Ш." у Сяноці як Повітовий та він робив усі заходи, щоб удержати дозвіл.

Дитячий садок у Добрій Шляхоцькій

КУРС ДЛЯ ПРОВІДНИЦЬ

З огляду на велику скількість проектованих садків — рішив Кружок і в 1937 р. зорганізувати, як і минулого року курс для провідниць садків. Цей курс зорганізовано при садку в Сяноці, що тривав від 22. 6. — 30. 6 1937. Взяли у ньому участь майже всі провідниці будучих садків так ті, що мали вести уперше, як теж і провідниці, котрі відбули вже курс минулого року, або скоріше. Курс обіймав: практику в садку в Сяноці за доглядом і вказівками провідниці курсу та теоретичні виклади з ділянки веденя садка, адміністрації та гігієни садка. Викладали: провідниця курсу п. Іванна Гришко зі Львова, др. Володимир Каранович, лікар у Сяноці та Голова Кружка др. Степан Ванчицький, адвокат у Сяноці. П. Гришко зуміла зєднати собі всіх курсанток, які радо відвідували курс, ділилися своїми враженнями та практичними відомостями й в цей спосіб набували фахового знання. Курс приніс велику користь усім курсанткам.

САДОК У СЯНОЦІ

тривав від 22/6 до 22/8 1937. Дітей вписаних 29, ходило правильно около 19. Приміщення: домівка місцевої читальні „Просвіти". Доживлювання два рази денно, друге снідання, т. є солоджена кава, молоко або какао з булкою та підвечірок. Садок устроїв на закінчення, дня 22/8 1937 „Дитяче Свято" з деклямаціями та пописами дітей. Провідниця садка п. Анна Сірівна. Садок у Сяноці у 1937 р. — дуже цінне явище з огляду на те, що послідній садок зорганізований був тут перед 3-ма роками. Тому садок цей мимо невеликої скількости дітей сповнив своє завдання.

САДОК У ДУБРІВЦІ РУСЬКІЙ

тривав від 3/7 до 8/8 1937, приміщений в домівці місцевої читальні „Просвіти". Дітей вписаних було 52, приходило правильно 46. На доживлювання складалися другі снідання й підвечірок. Святочне закінчення садка відбулося у дні 8/8 1937, обіймаючи виставку, деклямації, співи й забави в салі та на вільному воздусі. Провідницею садка була п. Ліда Ванчицька. Садок відвідав повітовий лікар. др. Дорош з відпоручницею Повітового Комітету Опіки над дітьми. Садок у Дубрівці Руській це вже традиційна інституція, бо він організований там вже від кількох літ. Число дітей в порівнанні зі станом з попереднього року — більше.

САДОК У КОСТАРІВЦЯХ

тривав від 1/7 до 15/8 1937, та був приміщений у місцевій вселюдній школі, на що Окруж. Інспекторат у Сяноці дав свою згоду. Дітей вписалося 37, ходило 30. Діти приносили зі собою друге снідання та підвечірок, переважно молоко, хліб та овочі. З імпрез відбулася 1, а саме: „День матері" на закінчення садка в дні 15/8 1937 з виставою, співами й деклямаціями. Провідницею садка була п. Олена Клішівна. Садок у Костарівцях — це велика новина, бо зорганізований там перший раз, мав великий успіх при сердечній, жертвенній помочі місцевої інтелігенції та селян.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

САДОК У МОРОХОВІ

тривав від 1/7 до 29/8 1937, приміщений був у власній домівці Кружка „Р. Ш." З 45 вписаних дітей ходило правильно 36. Діти приносили собі до садка на друге снідання й підвечірок хліб та молоко. Садок уладив два пописи, а саме: „День матері" дня 8/8 1937, зложений з 14 точок та кінцевий попис дня 29/8 1937 з 10 точками. На пописах були не тільки родичі дітей, але й багато гостей з Мокрого, Чашина й Долини. Провідниця садка п. Анна Чабанівна.

САДОК У СЕМУШОВІЙ

тривав від 2/7 до 28/8 1937, приміщення: домівка місцевої читальні. Дітей вписалося 40 **і всі вони точно ходили.** Доживлювання обіймало друге снідання (кава - булки) і підвечірок (молоко - булки). Садок уладив „Свято матері", яке відбулося на закінчення, дня 28/8 1937. На святі було присутних около 150 людей. Провідницею садка була п. Марія Сікора. — Садок у Семушовій в 1937 р. — це перший садок у селі. З огляду на свідомість села й активність провідниці — садок вилав вповні вдоволяючо.

САДОК В ЯЛИНІ

тривав від 3/7 до 31/8 1937, був приміщений в домівці місцевої кооперативи. Дітей вписаних було 38, пересічно приходило до садка около 25, а під кінець з огляду на непогоду ще менше число. У садку діставали діти друге снідання та підвечірок. На закінчення садка відбувся попис: „Свято матері" з програмою, яка обіймала співи, збірні та індивідуальні деклямації й інсценізації. Садок у Ялинці зорганізовано перший раз. Провдницею садка була п. Іванна Давидівна.

САДОК У СЯНІЧКУ

тривав від 1/7 до 15/8 1937, приміщений був в домівці громадського дому. Дітей ходило пересічно 20—22, а вписаних було 25. До садка приходили часом діти місцевих „русских". Діти приносили зі собою друге снідання й підвечірок (переважно хліб і молоко), а крім цього діставали два рази в тижні на снідання по булці. Дитячий попис відбувся в дні 15/8 1937. Це було „Свято матері" получене із закінченням садка. У програму війшло 28 точок. Крім цього в дні 8/8 1937 уладжено для родичів садка „чайний вечір", який причинився до по-

Дитячий садок у Сянічку

ширення ідеї дитячих садків серед родичів. У сянічку садок вівся перший раз. Провідниця п. Олена Крупа.

САДОК У ГЛОМЧІ

тривав від 2/7 до 28/8 1937, приміщення в домівці місцевої читальні „Просвіти". Усіх дітей було вписаних 42, приходило пересічно 36. Було багато більше дівчат як хлопців. У садку діставали діти на друге снідання молоко з булками. Садок дав два пописи, перший 19/8 1937, а другий 28/8 1937. На програму обох пописів зложилися поодинокі та збірні деклямації, співи, забави та вправи. На другому попису було багато позамісцевих гостей. У Гломчі садок був зорганізований перший раз. Провідниця п. Марія Побережна.

Дитячий садок у Гломчі

САДОК У НОВОСІЛЦЯХ

тривав від 3/7 до 12/8 1937, разом 5 тижнів, приміщений в домівці місцевої читальні „Просвіти". Дітей приходило до садка від 38 до 42, а вписаних було 45. Доживлювання відбувалося в цей спосіб, що діти приносили собі друге снідання й підвечірок, а раз у тиждень діставали в садку булки. Садок відвідав повітовий лікар др. Дорош з відпоручницею Повітового Комітету Опіки над дітьми й Повітового Комітету для позашкільної освіти. Попис дітей відбувся 12/8 1937 на „Святі матері". Багата програма, виконана малими дітьми викликала радість у присутних родичів і гостей. Провідниця садка п. Анна Пелеш.

САДОК У ЗАВАДЦІ РИМАНІВСЬКІЙ „НА АБРАМОВІЙ"

тривав від 2/7 до 29/8 1937, приміщений був за дозволом Шкільного Інспекторату в Сяноці — у домівці вселюдної школи. Дітей записалося 29, з того приходило 25. Доживлювання обіймало друге снідання, яке діти приносили зі собою. При співучасти садка уладжено дві імпрези, а саме два фестини з дитячими пописами, перший у дні 8/8 1937, другий 29/8 1937. Пописи дітей на обох фестинах загально подобалися. Садок у Завадці Риманівській — це перший садок у там. околиці. Провідниця садка п. Павлина Фединяк мала зразу багато труднощів при організації садка, але всі труднощі поборола та віднесла великий успіх.

ЧИТАЙТЕ Й НА ВУС МОТАЙТЕ.

Московська „Піонерская Правда" описує з захопленням, як то 14-літній хлопчина доніс на свого батька, що він — контрреволюціонер (певно він молився — зам. наша). На запит судді донощик заявив: „Це не мій батько. Це ворог народу. Велика советська земля — ось мій батько". Є

Цей же часопис повідомляє, що советська влада нагородила „зразкового" сина: хлопцеві дали даровий побут на вакаційних селях в обозі „червоних піонірів". Чи треба до того щось додавати?

Пильно читайте ці рядки та стережіться таких, що йдуть до вас зі „звонами" й такими газетами, як „Русская Земля", „Карпатское Слово" та „Знамя России", щоб ви колись гірко не жалували, що не слухали нашої перестороги.

Або ще такий образочок. Перед судом у Смоленську подав совітський (большевик) громадянин Шукайло як причину до розводу те, що „його жінка ходить до церкви", тому він з нею не хоче жити. Місцевий безбожницький суд дозволив на розвід.

І найменшими ощадностями
в ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Гродзіцьких 1. п. II.
розбудовуйте рідний промисл.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Пакошівка, донедавна чисто українське село, віддалене 4 км. від своєї української, греко-католицької парохії в Ялині. Про Пакошівку довідуємося з городських судових актів (АГЗ XI. 1349), що вона була в 1441 році власністю трьох братів українців: Івана, Пакоша й Томка. Другий акт (АГЗ XI. 1645) каже, що Пакош записав 4. лютого 1441 року своєї межі Маргареті половину Пакошівки та обох Лялинів (Руського й Німецького Лялина). Відтак третий акт (АГЗ XI. 130) згадує про зложення 10 марок „закладу“ в справі Пакоша з Пакошівки в 1425 році, врешті четвертий акт (АГЗ XI. 581) згадує про Томка з Пакошівки, який виступав у 2. XI 1433 року перед сяніцьким судом як свідок. З Пакошівки родом наш український Епископ, Ексц. Кир Йосафат Коциловський, перемиський, самбірський і сяніцький Епископ.

Паленица, присілок Жегестова.

Пантна, українське дочерне, віддалене 2 км. село від своєї української греко-католицької парохії в Маластові, з українською греко-католицькою церквою Преподобної Матери Параскевії, мурованою в 1916 році; віддалене понад 10 км. від Горлиць.

Пасвиська, український присілок, віддалений 3 км. від своєї парохії в Одреховій, розбудований на рівнині, над правою стороною ріки Вислока; до Сянока 23 км., до Риманова 8 км. На пасвиських полях, недалеко Одрехової був у 1926—1930 р. великий тартак, який згорів з підпалу, а машини перевезли до Мошанця, де побудували новий тартак.

Пельня, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Івана Богослова, збудованою в 1805 році, віддалене 12 км. від Сянока, 3 км. від залізниці в Новосільцях—Гневош; відоме село в XIII. сторіччі.

Перегонина, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1902 році; дочерне своєї парохії в Бортнім (4½ км.), коло Горлиць, поселене в XVI. сторіччі.

Перегримка, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1870 році; віддалене 18 км. від Ясла, 6 км. від Змигороду; поселене в XV. сторіччі. (Гляди: „Наш Лемко“ ч. 1 (49) 1936).

Переслітниця, польське село віддалене 6 км. від Іздебок біля Березова; завдячує свої зміни Кат. Ваповській (як Обарим, Невістка й другі); відоме вже в 1392 році.

Перунка, українське дочерне, віддалене 2 км. село від своєї парохії в Чирній, з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1798 році; поселене ще в княжих часах. До Грибова 23 км.

Петрова Воля, мішане село, приналежне до української парохії в Ріпнику (15 км.) біля Коросна.

Північна, стара лічнича оселя, відома вже в XIV. сторіччі, побудована на лівому березі Попраду, біля чесько-словацького кордону, що у стіп Північної, в напрямі до Сухої Долини й дальше у стіп Щавниці скручує та провадить на захід. Природні, лікувальні мінеральні джерела в Північній багаті в залізощавову воду, окремо на терені Північної обильні боровинові поклади. Біля Північної чудові терени для рибаків (пструги) у филях Попраду. З Північної до Санча 23 км., до Жегетова 17 км., до Криниці 28 км.

Писарівка, спольщене село коло Сянока (14 км.). (Пісаровце).

Побідно, як Писарівка; до 1830 року стояла в цьому селі українська греко-католицька церква Возн. Чесного Господнього Хреста; як вона згоріла побідняки перейшли на латинський обряд. (Кодекс Дипл. Мп. III. ч. 741).

Поворозник, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Апостола Якова, збудованою в 1612 році; віддалене 43 км. від Нового Санча, 3 км. від Криниці; відоме вже в XV. сторіччі.

Половці, мішане село, приналежне до української парохії в Сянічку (Прусіку), віддалене від Сянока 4½ км.; відоме вже в XIV. сторіччі (АГЗ XI. 1908).

Полонна, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, мурованою в 1790 році; віддалене 8 км. від місточка Буківська, 23 км. від Сянока; відоме вже в XIV. сторіччі.

Полави, українське село, розбудоване над берегами потічка Полавки, або Климчове, з українською греко-католицькою церквою Сошествія святого Духа, побудованої в 1831 році; відоме в XV. сторіччі.

Поляна, польське село біля Коросна.

Поляни, українське дочерне село, приналежне до парохії в Бересті, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, побудованою в 1820 році; віддалене 17 км. від Грибова. Для відрізнення прозвані: Поляни Грибівські.

Поляни Мисцівські, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Йоана Золотоустого, мурованою в 1914 році; віддалене 16 км. від Дукли, 6½ км. від Крампної, 35 км. Коросна. (Села на Лемківщині, прозвані „Полянами“ вказують на своє положення в сусідстві лісів, що більше цікаве, ніде на просторі давньої Галичини не бачимо стільки українських осель, котрих назвища звязані лісом, що саме бачимо між Сяном і Вислокою).

Поляни Суровичні, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1728 році; побудоване обабіч річки Полянчика; поселене в XIV. сторіччі; до Сянока 45 км., до Риманова 22 км. (Гляди „Наш Лемко“ ч. 4 (76) 1937 рік).

Попелі, український присілок парохії Юрівці коло Сянока, відомий вже в 1472 році (АГЗ XVI. 892).

Поремба Мала, польське село, віддалене 9 км від Нового Санча.

Поруби (коло Боська в Сяніччині), присілок, поселений на двірських полях.

Поруби (коло Селиськ у Березівщині, гляди: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937).

Пораж, польське село коло Загіря, відоме з 1383 року; поселене над долішньою Ославою.

Далі буде.

Господарська сторінка.

ЗАКЛАДАЙМО ГОРОДИ.

Коли глянемо по нашій Лемківщині, а переважно по більше гірських селах, то відразу нам в око впадає, що близько хат є тьматьменна сіножатей та ріжних неужитків. З тих сіножатей є дуже малий відсоток добрих та поплатних, а решта сіножатей це самі мокляки, що з них майже ніякої користи нема.

Мусить у нас згинути на все те поняття, що мовляв у горах нічого не вродиться, бо знаємо, що на світі є багато гірських країн. Як приміром у Швайцарії там більші гори, а помимо того швайцарці піднесли свою господарку до високої культури, та допровадили до ліпших умовин і своє особисте життя. Наші села є положені понад гірськими річками та потоками, де вода з поконвіку наносила багато намулу і там може вдаватися дуже добре городовина. На город треба вибирати місце виставлене до полудня, до полудневого сходу або до полудневого заходу. Також треба дивитися, щоб це було близько хати та недалеко води, бо вода в городництві дуже важно, головно підчас довготривалих посух. Для нашого господаря вистарчить 200 м² (двіста квадратових метрів) городець. Коли ми вже вибрали відповідне місце, землю виорюємо глибоко, щонайменше на 30 цм. Відтак треба зробити відповідну огорожу. На зиму треба сильно згноїти землю, даючи 12 кґ. гною на 1 м², який припокладаємо.

Город треба гноїти що третий рік, найкраще гноїти кожного року по одній третій части. Перший рік по гної садимо вчасну капусту, огірки, вчасну бараболю, й кукурудзу. В другому році садимо всі кореневі рослини: як моркву, буряки, петрушку, цибулю, салери і т. п. В третьому році підуть всі стручкові: фасоля, горох, біб і т. п. Коли ми город заложили й дуж глибоко зорали, то в свіжині треба садити лише капусту, бараболю й помідори, а в дальших роках садимо так як було згадано повище. Теж негаймо часу, лише зараз ще цеї осени берімся до вироблення площі, де на весні засадимо вчасну городовину. Отже до праці браття, бо лише праця єдина з недолі нас вирве.

В. Хомко.

ПЕРЕМІНЮЙ СМІТТЯ В ЦІННИЙ НАВІЗ.

Нема сіна на наших сіножаттях, нема гарної городовини в наших городах, а тимчасом великі купи сміття по наших обійстях, всіляких рослинних відпадків і бурянів по наших полях та лісах марнується. Якщо ми це все складали би десь в затіненім місці на купу, там сипали відпадки з кухні, зішкробане вапно зі стін (котре сиплемо на обірник, хоч це обірникові шкодить, бо вапно лучиться з квасами обірника, а тим самим викидає азот, котрий в формі амоняку уходить в повітря), саджу, болото з ровів та зливали гноївкою, — малиб, по прегниттю, дорогий навіз, так званий „компост", без якого прямо не можна провадити поплатного городництва, та котрий дає багато більші врожаї на сіножаттях. Для порівнання вартостей компосту з іншими погноями, хай послужить цей досвід переведений на сіножаттях:

1 гектар сіножати без погноювання дав 25.6 сотнарів сіна;

1 га сіножати, на котрій висіяно томасину та сіль потасову, дав 30.8 сотн. сіна;

1 га сіножати згноеної томасиною, потас. солею та салітрою, дав 30.9 сотн. сіна;

1 га сіножати згноеної томасиною, потас. солею та компостом, дав 34.0 сотн. сіна.

З того бачимо, що на сіножати так добре не ділає навіть дорога салітра, як компост, котрий можемо самі собі зі сміття приготовити.

Тому будемо мати більше сіна та кращу цибулю тоді, коли зберемо сміття та приготовимо з його добрий навіз. Зробіть це ще тої осени!

М. Р.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко", Львів, ул. Новий Світ, 22.

ГАРНИЙ ПРИМІР.

Дня 30. м. м. відбулося в Полянах, коранянського повіту, весілля Гриця Тишка з Розалією Савинівної; з нагоди цього весільні гості зложили добровільно 2 зл. як жертву для „Рідної Школи". Це перша весільна жертва в нашім селі на народню ціль. Честь таким гостям. Їх слідами повинні піти всі українські громадяни.

Молодим бажаємо на новій дорозі життя многих літ, опроміненних здоровлям, згодою, любовю та щастям; щоб Вони жили на славу Божу й своїому українському Народові. Жертводавцям Боже помагай!

Гість.

ЯК ВИГУБЛЮВАТИ ЩУРІВ.

Щур, це погане сотворіння, що спричинює страшні шкоди в майні господаря, крім матеріяльного спустошення наносить у господарські будинки повно бруду, нечистоти й різних заразків. Найгрізніші заразки черевного тифу, червінки, сухіт, різних струпів і боляків переносить щур з каналів, виходків, сміників у комору, де жирує, в стайню, де під долівкою виводяться малі щури та відсіля зараза шириться по хаті й цілому обійстю. А треба памятати, що одна пара щурів упродовж одного року виводить до 860 штук нових щурів, які відтак безпощадно зажирають молоді крілята, домашню птицю, зерно, солому та що лише попаде. Що гірше домашні коти, пси, лапки вигублюють лише малий відсоток тих страшних шкідників. Також й хемічні середники, як фосфор, стрихніна, аршенік, морська цибуля, лише частинно витроюють щурів, так сказати — одноразово, бо живі щури на вид потроених щурів цілими місяцями не хочуть жерти не то затронеого хліба, але хоч би трохи скропленого водню. Тому одиноким і найкращим середником до винищення щурів є метода д-ра Багра при помочі ратини й ратинини, яка викликує у щурів помір-епідемію так, що по кількаразовім приміненні всі щурі виздихають. **За вказівками і способом винищення щурів і мишей пишіть до одинокої фірми „СЕРОВАК" у Львові, вул. Сенаторська 5.,** яка висилає на бажання інформації та відповідні середники - ратину й ратинину на щурів і мишину на полеві миші.

Проти РОЖИЦІ безрог треба щепити безроги сировицею і щіплиною.

Шурі нищить РАТИНА.

Пільні миши нищить МИШИНА.

„СЕРОВАК"

Сп. з О. В.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Тел. 201-07.

Перепроваджує відщурення. На бажання інформації.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Павло Коцюба з Теребчі: часопис, який ми для Вас посилали, вертався з дописком „не пржиймує" — тому ми більше не посилали. Тепер шлемо дальше. Привіт.

Вп. Передплатники в Ростоці В.: всі реклямовані числа вдруге вислано, адреси на „Золотий Колос" ми передали, чи вишлють, за це ми не відповідаємо. Шлемо Вам усім братній привіт.

Вп. Передплатник у Фльоринці: прохаємо вислати нам знимку Вашої церкви. Гаразд.

Вп. Михайло Черпиляк зі Семушевої: 2. 9 .п р. одержали ми розр. пер. 2 зол. до кіцня 1937. Привіт.

Хто має знимку церкви в Одреховій, Новосільцях Гневош, Сянічку, Устю Руським, прохаємо нам позичити; по використанні з подякою звернемо. Редакція.

ЛОСЄ КОЛО КРИНИЦІ.

(Докінчення).

Панам захотілося ще й дарованого робітника. А що вони від тих часів стали приходити до щораз то більшого впливу на біг державних справ, так, що з часом і король проти магнатів ставав безсильний, то вони на своїх соймах в 1490, 1505 і 1520 рр. поухвалювали собі не тільки беззастережну власність до наділеної їм землі, але й до її мешканців. І так став хлоп і його рідна земля беззастережною власністю пана - магната, що мусіли на нього даром працювати, щоб він мав що збувати та з чого по „шляхецьку“ жити.

До того, щоб удержати хлопа в сильних шорах, мало їм ще було до того гайдуків, тому вони стали завважених своїх підлизайків наділювати солтиствами даром, або за невеличку заплату. А за це завданням тодішних солтисів було пильнувати, щоби хлоп наложені на нього „повинношчи“ виповнював як слід. Часами, як показувала життєва практика, такий давний солтис впроваджував свого пана на кітчий верх.

Але в більшости, як собі хлоп вмовить у себе, що він пан, то стає гірший, як його пан.

Тепер вертаймо до Лося. Безперечно, що тодішні лосяни як неписьменні й несвітоглядні люди стільки світа мали, що: молитися, гуляти, пити, множитися, но і тяжко, а не поплатно напрацюватися. Про суспільне — повне - користи, браври, чару, краси та слави — життя їм ще тоді й не снилося.

Доперва перед війною мешканець й уродженець Лося Йосиф Ґамбаль зрозумів мову рідної землі та на кожному місці у вільних своїх хвилинах поров залежаний лосянський лан, орав лосянську весняну ріллю.

Деякі лосяни, зірвавшися тоді з просоння, станули на неправильний шлях і заложили в Лосю читальню Качковського, в якій — треба признати — вели досить оживлену, але тільки русско - православну діяльність. Найдіяльнішим з поміж них був Сивер Тебашович, котрий так перенявся тою русско-православною ідеєю, що на тому тлі попсулося йому в голові. Від того часу і читальня стала упадати, а в часі війни зістала закрита.

По війні лосяни заложили й стали вести „Аматорський Гурток“. Опісля відкрили читальню „Просвіти“, яка почала сіяти здорове, рідне, суспільне зерно на приготовлену Йосифом Ґамбалем лосянську ниву.

Заложивши читальню заложили й українську кооперативу „Любов“ та стали приготовлятися до будови свойого „Народного Дому“. Школу вже перед тим в 1924 р. своїм коштом побудвали, бо до того часу мусіли посилати своїх дітей до школи в Новій Веси. Деревляну церкву св. Архистратига Михаїла, до якої доїздав і доїздає кожночасний священник з Нової Веси, куди Лосє в справах Божих належить, побудували собі лосяни в 1826 р.

З купном площі під „Народний Дім“ і згромадженням будівельного матеріялу справилися лосяни по лемківськи. За те з дозволом на його будову „воловодилися“ не коротко і ні руш — було його одержати.

Читальню „Просвіти“ „во дни они“ лосянам розвязано. Рекурси нічого не ломогли. Не помоли лосянам спротиви проти „лемківських букварів“. Про те лосяни вчать своїх дітей, поза школою, зо своїх рідних букварів. Незабувають та, кож, уряджувати хорові виступи то що. Не бракує лосянам в їх суспільному житті й своїх — та, що тих караконів по наших селах усюди не бракує то лишимо сю джуму в спокою — може і вона ще колись прочуняє.

В 1877 р. числило Лосє 284 мешканців, а тепер числить 324 гр.-католиків — українців замешкалих в 45 хатах. Латинників і жидів у селі не було й немає. Призвища теперішних мешканців Лося є: Хованець, Ковальчик. Мирна, Хрущ, Криса, Тарас, Сташчак, Вархоляк, Пеляк, Ревак, Хиляк, Прокопчак, Талпаш, Гопей, Ґамбаль, Королівський, Жук, Горель, Кобаний, Лабівський, Підгірський, Піх, Вітяк і Вахна. А свої верхівя і ниви зо сходу лосяни зовуть: Кучера (верх пороснений смерековим і березовим лісом), Паланок, Углярня (ліс), Кітчий Замок (верх), Шопа, Будівка (поляни), Чершля, Корнутки та Вишня, а з заходу: Дрегоманка, Суха Долина. Жбирівка, Нові Помірки, Баня, Чертіж, Велика Долина, Скальне та Гаврилів верх.

Серединою села пливе річка, звана від села Лосянкою. Вона за Глибоким, у Новій Веси, зливається з рікою Каменицею, до неї в Лосю вливаються потоки — зо сходу: Ванів, Теклин і Драчівський, з заходу: Филів та Єгомосців.

Цю річку Лосянку запрягли лосяни до млина й тартаку, щоб їм різала на їх потреби дерево. А тимчасом ся річка має досить сили, щоб послужити лосянам не тільки до їх потреб, але і поза їх вікно. А як раз добре складається, бо ще на тім тартаку пейсатий не господарить. Теперішня ситуація, по словах самих лосянів висказана коротко: Живемо.

Радіємо з того та мандруємо дальше. Моглиб ми так само як з Ростоки до Лосього, піти з Лосього до Угрина, але нас тягне заглянути до Нової Веси. Тому тих півтора кільометра з Лося до Нової Веси, через Глибоке, духом перескакуємо та ми вже в Новій Веси.

З АМЕРИКАНСЬКИХ ЛИСТІВ.

Старі Лемки переказали,
Вчені в рукописах записали,
Що „Наш Лемко“ прийде на світ:
„Він вас буде научати,
Як взаїмно працювати,
Щоб не нищити молодий цвіт!“
Як він тільки появився,
В цілім світі зголосився:
Що прийде й до ваших хат.
Як хочете його мати,
Три!.. злоті передплати,
На цілий рік; від перших дат!

Ішов я горами, долами, поміж Карпатами. Цілу Лемківщину, що два тижні зійшов. Сивенького дідуся я стався питати: Що нового чути, як прожила мати? Розказав дідусь за гори Карпати, історії своєї століт. Списав я її, до книжки своєї, понесу правнукам у світ. Що правнуки роблять в далекому світі, полину я до них, щоби відвидіти.

Чужими краями біжу я загоном; не спинюють мене, ні ліси, ні гори, ані филі морські, що пливуть з розгоном. Я входжу до хати у новому світі, щоби передати поклін і привіти! Нехай прочитають за лемківське горе, за нужду, страждання, що їх рідні брати, до них — Лемків пишуть! Помочі! благання!.. На учнів, ґазету, просвіту й книжок видання!

Степан А. Пельц з Ню Йорку.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі

1000 нових покупців

знаменитої пасти

ЕЛЄҐАНТ

дасть працю

1-му безробітному, що є Вашим братом!

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
ДЕНДРА
фабрика у вул. Потоцького у Львові ч. 85 а.

ЩАВНИК БІЛЯ МУШИНИ.

Не давно відбувся в цьому селі день так званої „русской культури", в якому брало аж (!) десять родин участь, а понад 100 родин зо Щавника й Милика байдуже приглядалося цій дивовижі. Були там „господинове" з Криниці (а як же!) з „госпожами" Яновицькими, Трохановським і т. п. „маскалями". Багато там було бесіди про ріжні справи, але, коли Станьчак „русначок" у присутности Трохановського начав остро атакувати „лемковскій буквар", ця частина „культури" найбільше видцям подобалась - „поцтиві русначата" вперед видумали дивовижу-буквар, тепер випікають собі ним очі. Лише так дальше „господинове руснаки". — Пок не збудуєте нового Талергофу!

СОЛОТВИНИ БІЛЯ КРИНИЦІ

На межі між селом Солотвини й Криниця стоїть від непамятних часів придорожній хрест. Іде людина до міста, або вертає, побачить святий хрест — набожно здійме шапку з голови та зітхає до Господа — щоб Він дав силу, міць витерпіти біді, та манджає дальше. Нікому цей хрест не стояв назаваді. Але, як жид побудував собі віллю на т. зв. Каповні, де цей хрест стоїть, домагався від одного ґазди, що від його купив поле під будову своєї віллі, щоб він розібрав і спрятав собі, де хоче цей хрест. Навіть о. Медвецький вмішався в цю несвою справу та й він видав наказ усунення цього хреста, хоч власник цеї парцелі, де стоїть херст, найвиразніше виказався посвідкою правної власности. Ой не добре буде, як дальше так буде — лиш у большевії наспо видають прикази...

РИМАНІВ - СТАЦІЯ

На залізничому двірці в Римановi (Вороблику Шляхоцькім) находяться стирти будівельного дерева, привезеного з усіх сторін Риманівського Бескиду. Жидівська рука рубає безпощадно решткы карпатських лісів і зрубане дерево висилає в світ. Це така „плянова" лісова господарка. Та найболючіше в цьому, що вороблицькі „русначата", вислуговуючись жидам, не шанують своїх свят і неділь. Ану, підіть у суботу на двірець, як там тихо, ані одного жида й робітника не побачите. Але в наше свято робота йде, як у фабриці за марних кілька ґрошів. І хочете, щоб Господь благословив таку працю?! Опамятайтеся, щоб не жалували; такими грішми не збагатієш!

РЕПЕДЬ КОЛО КОМАНЧІ.

На весіллі господаря Т. Гаргая в Репеді побилися „шпіритайчаники" так сильно, що Салашина, який зачав бійку, ледви живого відвезли до лічниці в Сяноці. Ні, репедяни в денатураті не найдете чести, ані розради! Так добре вам живеться, що ножами розплачуєте свої глупі порахунки? Коли вибудется цих монгольських навичок? А ви старші ґазди, чого даєте дозвіл на гулянину, як бачите, що молодикам з чубів курить ся?! Ще вас біда не навчила розуму?!

Чи Ви пробували вже
„ПРАЖІНЬ"
Якщо ні
то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!
Вирабляє кооп. фабрика домішок до кави
„Суспільний Промисл"
Львів — Богданівка ч. 30.

„Новий Час" (ч. 229) пише про Закарпатський Всепросвітянський Зїзд. Досягнення закарпатської „Просвіти" виказує 234 читалень, 13 філій, 20 тисяч членів, 143 аматор. гуртків, 80 хорів, 16 орхестр. На сторожі національного просвітянського духа стоять на Закарпатті цілі збиті лави народніх діячів, що їх найбільше маємо тут з рядів молодого вчительства. Другою важною запорукою ідеольогічної чистоти „Просвіти" є духове переродження закарпатського селянства, яке з повним почуттям національної єдности почуває себе українцями та перед нічим не вгнеться, щоб здобути собі належні права.

ПОСМІЙТЕСЯ КУЦЬОК

— Сусідо, а не виділи ви моєї кобили?
— Та видів.
— А де вона пішла?
— Та коли я її не питався.

Не вільно нам забувати,
що всілякі ЦУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
Й СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво української фабрики
„ФОРТУНА НОВА"

Електрика на селі.

Панок з міста: Чи є в вашім селі електричне світло?

Селянин: Є, прошу пана, але тільки від лискавки.

Нові книжки

Микола Лисенко, батько української музики, вид. Дешева Книжка, ч. 18—19, Рік III. Ціна 20 гр.

Атлант зединення, Митрополит И. В. Рутський, ювілейна збірка у тристаліття смерти 1637—1937. Перемишль 1937. Вид. Науч. Т-ва Богословів Українсько-Католицької Духовної Семінарії. Стор. 72, ф. 23x15, ціна 1 зл.

Єронім Анонім: „ЛИХО НА СВІТІ". Вид. „Нашого Лемка", ціна 40 гр.

Остап Мисевич: УКРАЇНСЬКИЙ ВЕСІЛЬНИЙ ОБРЯД У БОЙКІВЩИНІ, Бібліотека Лемківщини, ч. 6. Львів 1937, ціна 1.10 зл. Замовляти в Адм. „Нашого Лемка".

Інж. А. Палій: ДО ЯКИХ ВИСЛІДІВ МОЖЕ довести „наукове" орудування статистикою? Львів 1937. (Коротка відповідь польським „ученим" на питання: Якими шляхами треба прямувати до власного добробуту?)

Ваша хатня обстанова, одяг, постіль, білля, господарські знаряддя, худоба, коні мають для Вас більшу вартість, як самі будинки. Чомуж не обезпечите цього майна від огню
в Товаристві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР"
у Львові, ул. Руська ч. 20.

Вп. Михайло Цап, Загутинь: згода з рахунком. Щиро здоровимо.

ЦЕНТРОСОЮЗ
поручає
сільським господарствам солідні
машини
штучні погної
і всіляке сільсько-господарське приладдя

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 22 (94)

Львів, 15. листопада 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телєфон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Аматорський Гурток у Новому Санчі.

На велике культурне діло.

Подяка Братам за Океаном.

Заклик у справі збірки на ціль Української Захоронки в Боську, коло Сянока, не проминув без відгомону. Знайшлися великодушні Жертводавці, що зрозуміли велику вагу нашої, нової української пристанови в Старому Краї, в найбільше потребуючих рідної культури окраїнах Лемківщини.

На цю благородну ціль уряджено збірку в американському місті, Россфорд, Огайо, зі слідуючим успіхом: На викінчення будови української Захоронки в Боську зложили:

Всч. о. Олекса Крохмальський, парох у Россфорд, Огайо, 5 ам. долярів; Громадяни: Іван Денько 10 ам. д., Андрій Теплий 6 ам. д., по 5 ам. дол. Антін Їж, Михайло Копистинський, Михайло Бобак, Йосиф Бобак, Ігнатій Кушнір, Василь Холявка, Григорій Шумський; 4 ам. дол. „Український Клюб"; 3 ам. дол. Іван Шептак; по 2 ам. дол. Юрко Андриц, Михайло Войнар, Григорій Вульчак і жінка Маріянна Кушнір, Розалія Богаченко, Іван Крупиняк, Василь Страхоцький; по 1 ам. дол. Лев Бобак, Марта Афтанас, Никола Проць, Степан Барна, Іван Андриц, Яким Квасниця, Марія Бобак по Павлі, Михайло Кушнір, Василь Ратич, Михайло Кіт, Михайло Кушнір по Гнаті, Михайло Корнова Антін Масник; по 50 ам. центів Антін Крохмальний, Михайло Фаляйло, Марія Кушнір (Дусінська), Павло Теплий, Андрій Андриц, Михайло Денько та Михайло Лиховід 0.25 ам. цент., з представлення 16.65 ам. дол. **Разом 107.90 ам. дол.**

Комітет Будови Захоронки дякує щиро цею дорогою Всім Жертводавцям, з окрема Вп. Антонові Їж, Іванові Денько та Іванові Шестак за те, що вони занялися збіркою, та Михайлові Копистинському за уряджения дитячого представлення в Россфорді, з якого дохід призначено на повищу ціль.

Одночасно звертаємося до Всіх наших Односільчан у других містах Америки, Аргентини, Франції, щоб і вони пішли за високодійним і світлим приміром Громадян у Россфорді та подали нам теж поміч у докінченні зачатого культурного діла.

Комітет Будови Захоронки в Боську.

Кожний може обезпечитися в

„Карпатії"

бо навіть за невисоку складку нецілого злотого місячно можна мати життєву обезпеку в „Карпатії", Львів, Ринок ч. 38
Пишіть за інформаціями!

ПОДЯКА.

Виділ Читальні „Просвіти" в Тиряві Волоській складає оцим щиру подяку Головному Т-ву „Просвіта", Видавництву „Дешева Книжка" і В-ву „Новий Час" за одноразову допомогу в роді книжок для бібліотеки до вбогої читальні на Лемківщині. Т-во „Просвіта" вислано 10 книжок, В-во „Дешева Книжка" 40 книжок і 10 прим. Самоосвітника і Словник чужомовних слів, В-во „Новий Час" 10 книжок ріжного змісту. Рівночасно звертаємося з уклінною просьбою й до інших українських Видавництв о ласкаве подарования по кілька книжок для вбогої матеріяльно Читальні „Просвіта" в Тиряві Волоській пов. Сянік, яка не має змоги купити хочби й одної книжки до бібліотеки.

Кожний хочби й найдешевший дар зі сторони наших Видавництв запишеться золотими буквами в памяти і серцях бідних лемків.

За Виділ Читальні „Просвіти"
Іванечко Михайло — голова.
Чупільовський Михайло — секрет.

Львівська Державна наукова бібліотека
№ 8

Др. С. П.

Чому держатися нам нашої української католицької Церкви.

III.

На Синоді Української Церкви в Бересті в 1596 році торжественно проголосили Унію Митрополит і 5 Єпископів. Від цього року, замість того, щоб запанувала єдність і нове життя в Церкві, зачинається завзята боротьба, яка триває довго, предовго та правду кажучи, вона й досьогодні не скінчилася. При проголошенні Унії в 1596 р. відпало двох єпископів, та вони з частиною духовенства, міщанства в більших містах, зорґанізованого в брацтвах, як також частина панів з князем Константином Острожським на чолі, виповіли безпощадну боротьбу Унії. До цього табору прилучилося також пізніше й козацтво, а ще пізніше Москва. Грецький патріярх висвятив нових православних єпископів і митрополита й в такий спосіб українська Церква й нарід надовго роздвоїлися. Правосла́вний табор закидував Унії ледви не зраду обряду й народу, казав, що Унія — це лише місток до переходу на латинський обряд, що це лише така штука, щоб українців перетягнути на польське. Доказували це головно тим, що польський уряд і польське духовенство помагало заводити й піддержували Унію.

Замість того, щоб відразу зовсім безсторонно ці закиди розглянути, ми зясуємо дальший хід боротьби між двома таборами, а Читач сам буде могти **наглядно переконатися, по чиїй стороні є правда.**

Що поляки піддержували Унію та сподівалися, що вона буде містком до переходу на латинське, — **це є правда.** Але так було лише на початку, бо вже в 1623 році на соймі мало не всі поляки, зокрема всі польські єпископи домагалися **скасування Унії.** Чому вони хотіли скасування? Тому лише, що вони бачили, що шкода навіть думати про місток з Унії. Та хто зна, чи це не було би сталося, якщо православні — якраз у тому році не були би вбили нашого архієпископа полоцького Йосафата Кунцевича, — як би не Рим.

Закидувати зраду обряду можна було лише так для протиунійної пропаґанди, бо направду українські єпископи були **гарячими ревнителями й оборонцями нашого обряду, якраз проти латинського.** В 1600-тих роках пишуть вони **раз-у-раз до Риму скарги** на польське духовенство, зокрема на єзуїтів, які мали в своїх руках школи й в цих школах перетягали нашу молодь на латинський обряд. І Рим постійно брав наш обряд в оборону, видавав гострі закони проти перетягання уніятів на латинський обряд; Рим рішучо наказував єзуїтам не робити цього, але що він міг порадити, коли польський король Жиґмонт III. не дозволив навіть цього закону проголосити, а єзуїти попросту взагалі Риму не слухали. **Ціла історія Унії від початку до упадку Польщі та до насильного скасування Унії Москвою, це постійна боротьба наших єпископів з латинською ерархією в обороні нашого обряду.** Цілі гори документів -скарг, письм і т. д., які безнастанно йшли до Риму, є найкращим і безсумнівним доказом цього.

Православний табор по 1623 р. пошивався в щораз більшу силу. В 1632 році польський уряд признав йому свободу віроісповідання в цілій державі. Київська митрополія, львівське, перемиське, луцьке й могильницьке єпископства осталися при уніятах. Очевидно, боротьба між двома таборами була ще більше гаряча — з різними слідами. На Україні взагалі ніколи Унія не могла всадовитися, бо козаки рішучо не допускали, тимбільше по побідах Хмельницького. Одначе треба згадати, що православя було ще тоді українське, саме воно справді стояло, таксамо, як Унія, на сторожі потреб й інтересів українського народу. Андрушівський договір з 1667 року поділив Україну між Польщу й Москву. Москва дістала Київ і задніпрянську Україну, Польща задержала цьогобічну Українську Землю. Православні епископства — львівське, перемиське й луцьке, відтяті від московського впливу, перейшли на початку XVIII. сторіччя на Унію. Зовсім інакше сталося з православною Церквою, яка опинилася по московському боці. В 1686 році відколи київську православну митрополію підчинено московському патріярхові, **православна Церква на Україні стає поволі знаряддям мо-**

Юліян Тарнович.

Ґринор.

Янчик, Янчик, не́ пий за́ то,
Бо пропиєш вшитко зла́то.
Як пропиєш, не будеш мац,
Прийде зима, бу́деш же́брац.

Кусьціся лем сьніжок побіляв сизи гори, а Маґу́ру гкрив білюсім иниєм, кой То́мко Ванюцків прифа́явся зо далеко́го сьвіту. Йа́ж де́си гин з Ворґантини; г дзеле́них го́зах, твирдім краґа́лі, з гамерицком годинком и ре́ку, — пувнісіцком пайта́шком шилиячини, йа няйбі́вше дулярів. — Не бому́вав, лем оха́бні працу́вав, без тівки но́ни ро́ки не скельто́вав а́ни півкво́дра на нинач — байва́нси.

Ванюценко́ва Ганьце́йка не ле́м рас банува́ла:

— Поїхав миле́ньки та до Гамерики,

Нич мі не зоха́бив, а лем жаль превеликий.

Ве́рний же́ ся, ве́рний, мі милий з Гамерики,

Одбер же си, о́дбер а тот жаль превеликий!

Бо́же мій, Бо́же мій, што я виробила,

Же я свої йо́чка та за то́бов пустила!

— Но теперіцка, небо́го, лем ся к сьвато́му кре́сту обе́рний и злож руче́ньки спрацува́ни, кой тя Па́мбіг сириньча не поману́ла.

З долішне́го кінце — гварите, йа́ж під го́ри малюва́нки шитких до́ ся поспро́шав То́мко на гостинь-ской. — Няй, реку ко́жде безу́мя зна́т, што на Томкі́вці гнес кермаш: хлібі́вя од но́жа по́вна ґа́мба, ярча́них круп — ве́ле зас — мо́же йа́жи пу́віш тиндиричаних, де́ там? Стерніси́цкий на моло́ці риж и з попівства по́вне обіру́шне саґаня киршено́го, а мастивце пріст до па́льців зо ме́дом од Тараса, но́го, што над лісничівком. — Кой лем ся скорбила Пара́ска зо Швирдякі́вки, пак Бозянина Євка, зас Медако́вий Шандарйови нанасе́нька, што зу́би ніт чим прополокати, ся барз г добрятині замуска́ли.

— Аби вам Боже́нько сили причинив, што сте ня навіділи люби сусідо́йки! Няй вам бу́де надо́кус ужиток за вашу поцтивіст ий че́сной незра́ду. Палюнки в ме́не не́е, але палюнка зрадниця. Хто пити хо́че, тот джере́льце на́йде. Лем няй добрі смо́трит. Очи няйкра́щу пра́вду повіда́ют.

——o——

сковської політики, саме вона так поступає, як цього вимагає інтерес Москви: аби якнайскорше загарбати Україну та українців зробити москалями. Православні епископи безуслівно не вважали себе українцями, лише москалями й слухали царя!

Так отже, коли уніятська Церква була національною, українською Церквою, коли вона стояла на сторожі інтересів українського народу й боронила окремішности українського народу й від поляків і від москалів, — тоді православна Церква сталася зовсім московською та дбала, щоб український нарід якнайскорше обмосковити. Москалі ніколи не узнавали українського народу, так, як і сьогодні його не признають. (Оо. Полянські, Секержинські, Медвецькі — що на це? — зам. склад.). **Унія була саме цим заборолом українського народу, тому вони так зненавиділи Унію й поклялися її знищити.**

В 1705 році московський цар Петро **власноручно** замордував 5 уніятських монахів, ще на чужій, тоді польській території й з цієї пірвав і вивіз у Москву українського луцького епископа (де цей в тюрмі помер).

Після розборів Польщі доля уніятської Церкви під московською займанщиною була припечатана. Вже в 1795 році ославлена цариця Катерина (ця сама, що зруйнувала Запорожську Січ!) скасувала всі уніятські епископства, крім полоцького. Її наслідники, вправді привернули до життя чотири епископства, але в дійсності в Церкві зовсім рядили москалі. А рядили вони так, що всі епископські становища обсадили „своїми" людьми, які до часу вдавали католиків (історія повторюється — чи неподібне діється на наших очах на Лемківщині?), а потому, в 1839 році проголосили, що вони переходять на православя. Сотки священиків і світських, що не хотіли цього зробити, пішли на Сибір і в тюрми, багато впало від московських куль, а найбільше було скатованих московським нагаєм. Таке саме повторилося в 1875 році на Холмщині. Ось у такий спосіб перестала Унія існувати під Москвою.

(Докінчення буде)

——o——

Проти господарської організації.

На Лемківщині не дозволяють основувати Кружків „Сільський Господар".

В цьому році більша скількість сіл у повіті Новий Санч рішила оснувати в себе кружки „Сільського Господаря", щоби спільними силами вчитися краще господарити. Нікому на думку не приходило, щоб були які перепони влади, яка нині зуживає багато енергії над організацією села і піднесенням сільського господарства. На жаль, інакше воно в практиці у краківському воєвідстві. Староство в Новім Санчі не дозволило дотепер на оснування ані одного кружка „Сільського Господаря", а інструкторові Філії „С. Г." в Сяноці заявило, що взагалі не допустить до оснування кружків „С. Г." в повіті. І справді. На три зголошені кружки в селах Лосе, Ростока В. і Злоцьке — всі дістали заборону. Думали люди, що то може таке відношення староства. Внесли рекурс. Показується, що і краківське воєвідство не хоче дозволити українським селянам учитися краще господарити під проводом своєї господарської установи. Для потвердження повищого подаємо нижче рішення краківського воєвідського уряду:

URZĄD WOJEWÓDZKI KRAKOWSKI
WYDZIAŁ SPOŁECZNO-POLITYCZNY

Nr. SP. B. XI/1/Z/8/37.

Kraków, dnia 17. IX. 1937 r.

Zakaz założenia Kółka Krajowego Gospodarskiego Towarzystwa „Siłśkyj Hospodar" w Złockiem, odwołanie.

Do

Kierownictwa Kółka Krajowego Gospodarskiego Towarzystwa „Siłśkyj Hospodar" w Złockiem

do rąk p. Hnata Brunarskiego w Złockiem Nr. d. 83.

Opierając się na podstanowieniach art. 14 i 41 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. X. 1932 r. (Dz. U. P. R. Nr. 94 poz. 808 Starosta Powiatowy nowosądecki decyzją z dnia 23. IV. 1937 r. L. II/1/Zo/37. zakazał założenia w Złockiem Kółka Gospodarskiego Towarzystwa „Siłśkyj Hospodar", ponieważ działalność tego Kółka może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego.

Mianowicie stwierdzono, że założyciele tego Kółka nie mają na celu przeprowadzenie programu statutu Krajowego Gospodarskiego Towarzystwa „Siłśkyj Hospodar", lecz jedynie dążą do innych celów pod firmą Kółka wymienionego stowarzyszenia, co może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju.

Rozpatrzywszy wniesione od tej decyzji odwołanie, Urząd Wojewódzki na podstawie art. 93 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 22. III. 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341) pozostawia odwołanie bez uwzględnienia i utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję, zmienia jedynie jej motywy w tym kierunku, że działalność Kółka może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa i spokoju publicznego wobec wyraźnie nieprzychylnego nastawienia miejscowej ludności względem Krajowego Towarzystwa Gospodarskiego „Siłśkyj Hospodar".

Decyzja niniejsza jest ostateczna w administracyjnym toku instancji.

Zo Wojewodę:
Z. Muchniewski Naczelnik Wydziału Społ. Politycznego.

Перший Листопад.

Перемишль.

В 19-ті роковини зриву Українського Народу відбулася заходами філії Українського Товариства Допомоги Інвалідам святочна академія в Перемишлі. Точно в годині 18-ій перемиське громадянство вщерть виповнило катедральний храм, де о. крилошанин Іван Качмар в асисті численного Духовенства відправив панахиду за душі Полеглих. Після жалібних відправ о. професор Сокіл виголосив патріотичну релігійну проповідь, взиваючи ввесь український нарід стануги одноцілo під прапором Христа Царя. Півтора години пізніше відбулася в салі Народнього Дому святочна академія. У вступному слові, др. Микола Хробак просив у закінченні учасників і свідків наших визвольних змагань якнайчастіше вертатися думками в недавноминулі дні, а молодь шукати в могилах, розсіяних скрізь по українських землях, зразків геройства й посвяти.

Другого дня вранці, в годині 8. о. пралат Гмитрасевич, в асисті двох діяконів відправив у катедральному храмі святу Хвалу Божу, в наміренні українського народу.

Львів.

В дні першого листопада в храмі святого Юра у Львові Преосв. Никита Будка відправив архиерейську Службу Божу в наміренні українського народу в асисті українського Духовенства. По Євангелію о. Гринюх виголосив проповідь про значіння віри для національного життя та відродження На Службі Божій був Впреосв. Митрополит Андрей та всі представники бувшого галицького правительства, бувшої Української Галицької Армії, представники центральних установ, преси й другі. Народу була повнісінька церква.

Живемо, як уміємо жити.

Кажуть, що на світі лише гора з горою не зійдуться ніколи. Але люди, розходячись, завжди можуть собі сказати, як то в пісні співається, — „може ми колись зійдемось знову..." За рік, за два, за десять...

Ще весною 1929 р. був я в Бонарівці к. Стрижева. Гостюючи в свого шваґра, що тоді був там священником, мав я змогу пізнати ближче це гарне село та й його милих і культурних мешканців.

Від тоді я більше в Бонарівці не був. Та нераз читав у газетах про працю симпатичних бонарівчан. Несподно знайоме призвіще, вичитане в ґазеті, збуджувало гарні спомини. Пригадувався мені, прекрасний „Народній Дім", та бонарівчанська молодь, що так радо горнулася до освітньої праці для культурного піднесення свого рідного села.

Дня 1. і 2. X. відбувався у Львові Зїзд „Союзу Українок". Зїхалися на той день до Львова українки з усіх сторін. Не тільки з Галичини й Волині. Були теж представниці українок - еміґранток з Великої України, прибули представниці Закарпатської України й навіть була теж представниця Союзу Українок з Америки.

Приїхала на цей Зїзд і представниця Лемківщини — секр. Кружка Союзу Українок у Бонарівці п. Анастазія Солтисік. Її й попросили теж до почесної Президії Зїзду.

Підчас обідної пори вітаюся з п. Настею й розпитую про Бонарівку, про тамтешній Кружок „С. У.", про „Луг", про їхню працю. Пані Настя розказує:

— Кружок заснували ми ще в 1932 р. Думку заснувати його піддав п. М. Осідач. Цю новину молодь приняла дуже прихильно. Та й старші казали: „Нехай молодь організується, нехай вчиться"

— Наш Кружок співпрацює з „Лугом". Луговики помагають нам в уряджуванні культурно - освітніх імпрез і аматорських вистав. Помалу підемо вперед. Тепер сходини відбуваються щотижня, в середу. На сходинах читаємо: „Жіночу Долю", „Жіночу Волю", „Жінку". Опісля завжди прочитуємо „Нашого Лемка", що так докладно й приступно описує життя на нашій Лемківщині й його потреби. Читаємо й інші ґазети. Потім ведемо гутірку над тим, що прочитали.

— Кружок має тепер 39 членів. дівчата й молодиці. На сходини приходять завжди к. 20.

— Самі працюємо. Головою Кружка є Олена Голей. Вона вміє зєднати собі людей. Цілий Виділ співпрацює в тому, щоб якнайкраще йшла праця. І живемо, як вміємо жить. Село до нашої праці ставиться дуже прихильно. Правда — є й такі що їх коле кожна корисна праця. Але в нас їх не багато. Про них шкода говорити; хіба то люди?

— В 1935 р. урядили ми „Курс крою й шиття". Зголосились 22 учасниці. Вчила п. З. Максимович зо Львова. Тепер організуємо „Куховарський Курс". Вести його буде п. Ольга Сімко з Лежайська. Про цей курс напишемо до „Нашого Лемка".

П. Настя Солтисік у Львові перший раз. — Не знаєте як то перший раз їдеться до Львова на Зїзд? — говорить вона. Але в канпелярії „Союзу Українок" так мене щиро вітали. Так щиро вітати можуть тільки свої добрі люди, українці. Тому, я дуже тішуся, що могла приїхати до Львова на Зїзд. Аж сорце радується, коли бачиш, що з усіх сторін зїхалися українки, в усіх одно бажання, одна спільна думка, одна ціль. Тут бачиться, що то є організація.

Обідна перерва минула й усі пішли на дальші наради. Прощаючись, побажав я п. Анастазії Солтисік найкращих успіхів для бонарівського Кружка Союзу Українок — і, відходячи, докинув: „А може ми колись зійдемось знову?"

Яр. Заремба.

УЖЕ ПОЯВИВСЯ! УЖЕ ПОЯВИВСЯ!

Калєндар „ШЛЯХ МОЛОДІ"

на 1938 рік.

Ціна календаря знижена на 80 сот., з пересилкою зол. 1.

Календар має дуже цікавий зміст, багато відомостей з життя молоді інших народів, оповідання й вірші, цікаві новини з техніки, велику господарську частину та багато різних новин. Календар багато й цікаво ілюстрований. Календар надається до вжитку на сходинах Дорасту, Самоосвітних Гуртків. Повинен бути в кожній бібліотеці Кружка „Рідної Школи", читальні „Просвіти" та кожного іншого товариства, що гуртує в себе молодь.

ЗАМОВЛЯТИ У ВСІХ КНИГАРНЯХ, АБО У ВИДАВНИЦТВІ „В О Г Н І".
Львів, ул. Потоцького 11.А. Гроші слати розрахунковим переказом ч. 109.

Кольпортерам даємо 20 проц. провізії. Поодинокі примірники висилаємо тільки за попереднім одержанням грошей.

СПІШІТЬ ЗІ ЗАМОВЛЕННЯМИ!

Цей календар повинен мати в себе кожний український юнак й юначка!

Одна нероздільна українська родина.

Ми отримали такого листа з Америки:

„Зійшлися ми тут, прадставники багатьох родин односельчан з Костарівець, щоб погоститися, забавитися й порадитися, як помогти рідному селові. А були на тім зібранні також наші дві краянки п. Рут Курник і п. В. Дичко. Вони офірували два фанти, подушечку й чеколядовий „кейк", за які отримано 20 долярів на чисто. Гроші ті обі наші краянки призначили на дар для дітей зі Садочка, щоб за 10 дол. зробити дітям гостину на св. Миколая, хай діти знають, що українці про них памятають. Других 10 дол. призначили на підтримку Садочка, щоб діти колись вміли сказати „хто ми і чиї ми діти". І просимо вас, костарівчани, держіться кріпко нашої української мови, а до тих, що ще не прозріли, ми кличемо: „Схаменіться!"

Ось так думають наші браття в Америці. Яка то велика любов наших краянок до тих діточок, яких вони ані не знають! Бо ми одна велика, нероздільна українська Родина! Слава Вам, дорогі Сестри! Хай бажання многих діт і щира молитва наших найменших діточок за Ваше здоровля буде Вам заплатою за Ваш щирий дар.

А щож ви Ганки Греськи, Коки Марини і ріжні Гандзі, чи далі будете москалів удавати?

Костарівчани.

Сплатімо великий довг.

„Нема більшої любови як та, коли хтось життя своє віддає за братів своїх!“

Так — за Святим Письмом — годиться сказати про Тих, що лягли за рідний край і нарід.

Та чи не можна сказати так і про тих, що свої сили й здоровля своє віддали за нас? Віддали — і живуть, животіють між нами, звичайно в злиднях, у хоробі й голоді, бо й заробити не годні, будучи або каліками без рук і без ніг, або важко хворими від ран...

Це Українські Інваліди.

Є їх ще понад дві тисячі людей. Щоб забезпечити їм найскромніший прожиток, треба мати понад сто тисяч злотих річно. Нашим моральним обовязком є зложитися на цю суму — і на ще більшу.

Саме тепер місяць листопад... В цьому місяці згадаймо тих, що не жаліли здоровля й віддали його за свій нарід. І не жаліймо жертви на ту благородну ціль.

Нехай посилиться жертвенність на Українських Інвалідів! Ніхто не сміє відмовитися від помочі Українським Інвалідам у листопаді. Бо це їх місяць — Листопад... Вони ждуть на нашу поміч, вірять у неї...

І подамо їм помічну руку — не як милостиню, тільки як скромну сплату Великого Довгу...

Цього вимагає наша честь перед нами самими і перед світом!

Українське Товариство Допомоги Інвалідам у Львові.

Враження з прогульки по Львові.

В днях від 26—30 вересня ц. р. ученики Милованської Школи „Просвіти“, уладили прогульку до Львова, Черниці й Стрия. Нище подаємо опис вражінь, одного з учасників цеї прогульки.

Мрячний осінний ранок. Ніде не чути жадного гамору, ні шуму, лише ритмічні удари кількох десятків пар чобіт об тверду дорогу, заколочувати ранню тишину. Часом впало жартівливе слово й веселий сміх залунав довкруги. — Це ми ученики Милованської Школи, спішили до поїзду, щоб поїхати до Львова на прогульку. Кожного рвало бажання: побачити город наших колишніх князів, оглянути там рідні інституції, установи, фабрики, музеї, тощо.

... За хвилю цокотіли колеса ваґонів і поїзд віз нас, до вилеліяного в мріях Львова. О год. 10.30 приїзджаємо на головний двірець, а звідтам трамвай завозить нас на ринок ч. 10 перед каменицю, в якій міститься Матірне Т-во „Просвіта“. Заходимо в середину. Хоч святочний день застаємо Головний Виділ при праці. Так і видно, що люди ці працюють з великим почуттям обовязку й що на серці лежить їм добро українського Народу.

Вони невсипущою працею змагають до того, щоб під свої опікунчі крила обняти кожного українця й кожну українку. А праці цеї багато, тим більше, що наступний рік, — це ювилейний рік „Просвіти“ — тож треба до цего заздалегідь приготовитися. — Зараз на вступі **привітав нас щиро голова „Просвіти“ др. Іван Брик,** а відтак секретар Микола Дужий виголосив промову, про історію „Просвіти“ та згадав про її працю в теперішньому.

З піднеслим і бадьорим духом опускали ми канцелярію „Просвіти“ та зараз зайшли до Т-ва „Сільський Господар“. Тут привітав нас др. Е. Храпливий, а відтак вислухали ми короткого реферату інж. Романенка, про історію та працю „Сільського Господаря“. — По кількахвилинній гутірці, обдаровані виданнями „С. Г.“ опускали ми приміщення Централі того товариства, яке працює над економічним піднесенням наших сіл.

І мимоволі чорна-невесела думка насувається, що ось там на заході, серед Карпатських гір, багато ще таких людей, які малощо, а може й нічого не знають про свою станову орґанізацію, про новітні досягнення хліборобства, про нові раціональні способи господарки і т. п.

А шкода, бо коли ми згуртувалися б в нашому хліборобському товаристві, слухали й переводили в життя поради аґрономів, чи взагалі господарських референтів — то не було би на селі такої нужди, не паношилася би так біда й голод.

Доходило полудне. Ми пішли на Високий Замок і звідсіля оглядали місто. Прекрасний вид на Львів! В долі широко розляглося задимлене місто, повне гамору й шуму. — Поволи сходили ми назад у місто, зайшли до гостинниці св. Йосифа при вул. Руській і там зїли обід.

По обіді пішли ми оглянути Огородничу Школу на Замарстинові. Там зі всего найкраще виглядали довгі шпаліри карлових овочевих деревець, з рясно звисаючими овочами. Подорозі зайшли ми до церкви Преображення Господнього, а відтак до церкви св. Юра. Вже вечоріло. Вечірний півсумерк, ще більшої поваги й маєстату надавав храмові св. Юра. Та в середині не багато можна було заглянути, бо все заслонювали руштування. — Пізно у вечір вернули ми до „Просвіти“ й там переночували.

Другого дня рано ми спішили оглянути „Маслосоюз“. На вулицях ще слабий рух. Нараз напроти нас переїздить розмальоване на біло авто з написом „Маслосоюз“. Дальше минає нас друге таке авто й трете... — Значить „Маслосоюз“, це поважна інституція, яка широко дає про себе знати, — думалося. Заходимо на подвіря „Маслосоюзу“. Там знову застаємо кілька авт. З будинку виходить інж. Войчак і привітав нас, заводить у середину будинків та показує уряджения, машини, маґазини, холодільні, хем. ляборатоpію, тощо. Це, що ми побачили в „Маслосоюзі“, перейшло межі нашого сподівання. Всюди модерні машини, що аж дивно стає, що молочарське підприємство потребує стільки різнородних скомплікованих машин. Ось маґазин - холодільня, — там машини при помочі солянки й амоняку викликують низьку температуру. В іншій салі машини до пастеризації молока, дальше машина, яка миє пляшки, то знову наливає молоко до пляшок і закорковує. Там басейни, в яких заквашується сметану чистими культурами бактерій. Всюди якнайбільший порядок і чистота, все уладжене гігієнічно. Сходимо надолину. Тут знову слюсарський і столярський варстат. Власними силами все можна зробити. Зіпсується якась машина, або авто, то в своїх робітнях все можна направити! — Вкінці оглянули ми паковню яєць і маґазин з медом. В часі оглядин

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА"

з української кооперативної фабрики „Будучність" в Тернополі

все пояснював нам інж. Войчак. Тут ми довідалися, що „Маслосоюз" має 11 власних авт, якими розвозить молоко, масло, сметану, яйця... Має у Львові 21 склепів, в яких продає понад 50 панночок, разом у Львові „Маслосоюз" затруднює около 250 людей. Коли ще до цего додати, що „Маслосоюз" обєднує 142 Районові Молочарні, — а в кожній працює бодай по кілька людей, — то стане ясно, що „Маслосоюз" дає працю, пару тисячам людей. „Маслосоюз" виплачує річно селянам - доставцям кілька мільйонів злотих за молоко, а при тім платить все вищі ціни, як чужі спекулятивні молочарні. В нинішних важких часах, не повинно бути українського села, де не було б молочарні, обєднаної в „Маслосоюзі". В нас повинен загинути дотеперішний спосіб перерібки молока. А зробить жінка яку кватирчину масла, йде з цим до міста й там нераз цілими годинами вистоює, а ріжна жидовина платить песі гроші за наш продукт, ще й нераз кепкує собі при тім. Ми повинні збувати наші молочарські продукти через нашу централю, з якою числяться, не тільки краєві покупці, але й заграничні.

Щиро попращавшися з директією, опустили ми „Маслосоюз" і пішли оглянути музей Дідушицьких. — Черговим етапом наших оглядин, була фабрика мила „Центросоюз" і фабрика шевських кілків „Дендра". У фабриці мила „Центросоюз" оглянули ми цілу механіку виробу мила. Мило в „Центросоюзі" виробляється з першорядних товщів та під кермою першорядних фахівців. І аж дивно стає, чому ще так багато наших людей не купує мила, яке виробляє своя кооперативна фабрика, але купують мила чужого виробу, які часто - густо не тільки не дорівнюють милові „Центросоюзу", але є багато гірші від нього.

В сусідстві фабрики мила „Центросоюз" є фабрика кілків „Дендра". Заходимо туди. А там знову інший світ: звенять пили, стукотять машини, а їм під такт стукотять наші серця й очі глядять цікаво. Це рідний промисл... Власними силами твориться він. Хоч перешкод богато та завзяття й міць духа піонірів українського промислу — мусить побороти все! Лише ми не сміємо бути байдужі, мусимо змагати до цього, щоб наш промисл став сильний - могутній, а тоді надмір робучих рук із наших сіл, знайде працю в своїх фабриках і підприємствах. — По огляненні фабрики „Дендра" пішли ми до „Просвіти". Нас кількох Лемків відвідало редакцію „Нашого Лемка".

... Тисячами різнобарвних світил миготіло місто, повне принад і чару. Ми відїзджали. Львів лишався за нами. Спішимо, бо перед нами ще Черниця, Стрий. Станиславів ...

Львів зникнув з овиду. Та за те в серці лишилася віра, що ми живемо й розвиваємося, що всякі чужі заходи, наклепи й брехні на ніщо не здадуться, бо здоровий український національний дух міцніє-кріпшає і прийде час, що зірве полуду з очей незрячих ще досі братів і в нашій тихій Лемківській стороні. **Михайло Новіцький**

В єдности сила й багацтво.

ЧОГО НАМ БРАКУЄ?

Неодин скаже, бракує нам грошей, землі, праці, достатків.

Хочете дізнатися, чого людям на Лемківщині бракує — перейдіть уздовж і вширш Лемківщину та прислухайтеся в першій ліпшій хатині. Що почуєте? Сварку! Скажете — це з біди, з горя, немає з чого жити. Ідіть під хату багатшого ґазди. Чуєте? Сварка! Ще ідіть до рідкого на Лемківщині багатиря. І тут сварка! Ідіть на громадські збори, до читальні, кооперативи, скрізь почуєте одну сварку. Перейдіться по судових коридорах, читайте часопис й одна незгода всюди панує. Почувши те все хочеться крикнути з перляку: Боже, таж уже ціла Лемківщина наповнена якимсь гнівним вибуховим матеріялом, котрий, що хвиля вибухає й валить її життя. Валить сварка наше життя — руйнує нас незгода, а ми затиснувши кулаки йдемо по лік, щоб при праці продумувати, в який спосіб знищити свойого ворога, а ворогів маємо так багато — просто ввижається, що всі люди наші вороги.

І почавши від родиннього гнізда, в котрім скільки душ, стільки ворогів, переходимо на громадське життя. О тут вже нема що казати, бо українець для руского ворог, для комуніста ворог, для суботника ворог, і ворог син батькові, доня матері.

Ох, Лемківщино! Колишня спокійна Лемківщино. Тиснуть тебе зі всіх боків — гне тебе недоля. Чорна хмара упадку висить над тобою й ти не можеж знайти рятунку, бо твої діти взаїмно гризуться й шарпають твоє серце.

Спамятайся народе, щоб не було запізно. Адже зрозумій, що ті всі уявлені вороги, це твої браття — з одної української крови, вигодовані хлібом лемківської землиці; лише не знають, що творять. Може їх хтось збаламутив, а може з нужди пускаються на юдин хліб, а ми своєю лайкою ще їх відпихаємо й наставляємо їх проти себе. Знаймо, що сваркою ще ніхто собі приятелів не здобув.

Нужда причиною незгоди, але забуваємо, що „в єдности сила й багацтво".

Замість безпідставно сваритися взаїмно, станьмо спільними силами до праці, побороти наше горе й цілу Лемківщину двигнути з моральної й матеріяльної руїни.

Візьмім собі примір з жидів; чому вони багаті? Бо заховують цей закон згоди й братерства. У них нема ріжниці, що той носить пейси й ярмурку, а другий не носить, але вони стають один за другим, тому цілий жидівський рід не боїться злиднів.

Отже коли хочемо розвязати питання, чого нам бракує, то крім згоди та братерства нам нічого не бракує, бо тими двома середниками можемо все здобути, а в незгоді знищимо цілковито своє істнування.

Тому стараймося побороти незгоду, почавши від родинного життя до громадянсько-суспільного життя. Тоді зацарить в наших горах добробут й щастя. Полюбімося взаїмно, маючи на увазі слова нашого великого пророка, котрий кличе до нас „Обніміте брати мої найменшого брата, нехай мати усміхнеться, заплакана мати".

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко", Львів, ул. Новий Світ, 22.

Новинки

Ще раз пригадуємо, що в попереднім числі вислали ми розрахункові перекази на те, щоб усі наші Передплатники відновили передплату на 1938 рік та вирівнали свої зобовязання за 1937 р.

Чи Ви вже купили Вашій дитині українську шкільну читанку? Якщо ні, зробіть це негайно. Вчіть своїх дітей літературної української мови, спільної для цілого українського народу.

Малих податкових залеглостей не будуть стягати. Скарбові уряди в Польщі скасували дрібні квоти залягаючих податків, які не перевищають коштів екзекуції.

Заборона торгувати по школах. Шкільні власти видали заказ вести склепи по вселюдних і середніх школах. Шкільні склепики повинні мати характер кооперативи, набувати товарі в них мають право лише члени.

Новий паровий тартак побудували в Добромилі. Це вже четвертий тартак у цьому містечку, в ньому найде працю 50 нових робітників.

Спізнених пасажирів не вільно впускати на перон. Залізнича дирекція видала розпорядок, що має завдання поборювати нещасні випадки при вскакуванні до поїздів, які є вже в русі. Залізнича служба не сміє в ніякому разі пускати на перон спізнених подорожніх, як поїзд зачинає вже їхати. За вскакування до поїздів підчас їзди кондуктори будуть негайно стягати кару з подорожнього.

Сірники по 5 ґрошів. Тому, що купці не мали видати 1-го ґроша покупцеві, який купував пачку сірників за 4 ґр. тепер появилися в продажі пачки з більшою скількістю сірників за 5 ґр.

Скрізь однакові. У Харбіні на Далекому Сході Японці розстріляли під замітом шпигунства жида Якова Гаммера з Польщі. Він поселився в Харбіні перед 7 роками й провадив там ніби склеп ткацьких фабричних виробів, а поправді був большевицьким шпіоном.

Великий успіх повстанців. В Еспанії мають повстанці великі успіхи. Небаром побіда ґенерала Франка скінчить страшну братовбійчу війну в Еспанії.

Українській дитині. Відомий український композитор і бувший Усусус, Михайло Гайворонський, який живе тепер в Америці, переслав до Редакції „Дзвіночок“ у Львові, вул. Костюшка 1 а, квоту 51 зол. 60 ґр. на „Дзвіночок“ українським діточкам на Лемківщині й Поліссі.

Тому подайте адреси пильних і талановитих наших дітей з Лемківщини до Редакції „Дзвіночка“, а вона поручить своїй Адміністрації даром слати „Дзвіночок“.

Дешеві ліки для села. Аптикарі мають вироблювати окремі дешеві ліки в ціні від 15—55 ґрошів для села. Час найвищий!

У Крилосі, біля Галича, де відкрив наш учений археольоґ, др. Я. Пастернак фундаменти старинної церкви князя Ярослава Осьмомисла, тепер не роблять розкопок, тому, що йде зима. Відкопані фундаменти й стіни прикрили дахом, а з весною підуть дальші роботи. Не одну ще цікаву й цінну річ відкопають.

300 тисяч лір дарував святий Отець для бідних, опущених дітей в еспанському місті Сантандер. (Місіонар ч. 11).

Дивна подія сталася в селі Лімна, добромильського повіту. В цьому селі, на самого Спаса підчас Богослуження грали хлопці в карти. Серед гри прийшов до хати один господар і побачивши таке, сказав: „Чи Бог від вас відступив? Та ж у церкві Богослуження, а ви що тут вирабляєте? Що то було би, як би так у цій хвилі вдарив у вас грім?“ — І вийшов з хати. А весела кумпанія далі грала в карти. За якийсь час надійшла буря й вдарив грім — якраз у цю хату, де забавлялися хлопці! Один із них, 17-літній хлопець, погиб на місці, а пятьох парубків поразило.

Лемківській Дитині. „Наш Приятель“ повідомляє в 3 числі, що на передплату бідній лемківській дитині жертвують: Бурса ОО. Студитів у Львові 5 зл. Користають: Осип Смакула з Великої Мацини, Михайло Пінчак у Чистогорбі, Юрко Сікора з Вел. Вислока, Павло Темишин з Ниж. Волі. Боже заплать!

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть працю
1-му безробітному, що є Вашим братом!

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, ґотові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Відтята галузь дерева вбила жінку. Дня 25-го м. м. в год. 7-ій рано в Павлокомі, повіт Березів, Андрій Ланчак зрізував галуззя з придорожної верби. В одній хвилині падаюча галузь вдарила в голову переходячу 67-літню Еву Соколикову, так, що вона згинула на місці. Ланчак не бачив Соколикової, а знову Соколикова — короткозора й глуха — не здавала собі справи з небезпеки, що їй грозила.

30 мільйонів еміґрантів. Після останніх обчислень на цілому світі є біля 30 мільйонів еміґрантів. Найбільше еміґрантів мають ЗДПА. а дальше Арґентина, Франція, Бразилія і Сіям.

Скільки є жидів? „Річник жидів в Америці“ містить статистику всіх жидів на світі. Виявляється, що всіх жидів на світі є 15 мільйонів і 525 тисячів. Аж 7 мільйонів і 620 тисяч тих жидів живе в Східній Европі, себто в Україні, Росії, Польщі і т. д.

Большевики не нищать поганської релігії. Большевики роздають своїм племенам образці Сталіна й кажуть їм до нього молитися, бо „він сотворив цілий світ і всіх людей“. Ось бачите, — до чого новопоганське життя докочується!

Іспити перед виїздом до Бразилії. Всі особи, що їм бразилійський уряд видає візи, здають тепер іспит з читання й писання в рідній мові. Цьому іспитові підлягають усі без виїмку еміґранти від 14 літ угору. Хто згаданого іспиту не здасть, не одержить дозволу на виїзд до Бразилі.

Памятайте при кожній нагоді, що за долю Українських Інвалідів відповідає той, хто послав їх до боротьби, — Українська Нація! Обовязком цілої Нації відповідно Інвалідів забезпечити!

Проти РОЖИЦІ безрог треба щепити безроги сировицею і щіплиною.
Шурі нищить РАТИНА.
Підьні миши нищить МИШ НЯ.
„СЕРОВАК"
Сп. з О. В.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Тел. 201-07.
Перепроваджує відшурення. На бажання інформації.

На Великій Україні неспокій. Народ на просторах України за Збручем не зважає ані на великі кари, ані розстріли, вязниці, бунтується проти большевицько - московської наволочі. Большевики дальше нищать церкви та манастирі. Одначе ці всі переслідування не зломлять духа українського народу!

Важне для бібліотек філій та читалень „Просвіта" та інших Товариств. Тому, що закон суворо заборонює перетримувати сконфісковані книжки в бібліотеках установ, а за 5 літ по виданню Т-вом „Просвіта" першого спису сконфіскованих книжок — сконфісковано багато дальших видань, а до того цей перший спис вже давно вичерпаний, виринула потреба видати доповнений спис сконфіскованих книжок та недозволених періодичних видань. Такий спис (сторін 75+1) вже вийшов і Т-во „Просвіта" переслало відповідну кількість примірників до всіх своїх філій.

Читальні „Просвіти" мають негайно купити його у своїх Філіях або безпосередньо прислати до Централі 1 зл. і провірити свої бібліотеки, щоб оберегти себе перед евентуальними законними консеквенціями. Це повинні зробити також усі інші товариства, що мають бібліотеки.

Занедбання цього обовязку булоб злочином супроти власного Т-ва.

Ціна одного примірника 80 гр.

Канцелярія Т-ва „Просвіта" у Львові.

Просвітянська анкета відбулася дня 15. X. цр. в Ярославі в домі „Родина" при співучасти понад 40 представників всіх читалень ярославського повіту та інспектора Матірного Т-ва „Просвіта" зі Львова, п. Кобова. Анкета радила над ювілейним роком „Просвіти" та започаткувала заложення нової філії в Лежайську, найдальше висуненім на заході.

Відтяв ухо тестеві. Господареві О. Мазуркові у Вороблику кор. його зять, поляк Вл. З. підчас сварки відрубав сокирою ухо і важко потовк обухом сокири голову. Як довго треба чекати, щоби несвідомі одиниці переконалися, що мішані подружжа не приносять щастя?

Збожеволів польський священик. Потрясаюче враження в цілій сколиці викликала вістка, що священик в Іваничу пов. Коросно, знаний зі своїх антипатій до українців, збожеволів нагло. Хворий терпів від деякого часу на постійний біль голови.

Гарні озимини на Лемківщині. Гарна і тепла осінь вможливила закінчити осінні збори та поорати під весняні засіви.

Жахливий терор у Совітах. З Москви повідомляють, що в жовтні ц. р. на всій території СССР розстріляли поверх 800 т. зв. „ворогів народу". Крім цього кружляють поголоски, що тепер перевели нову чергу арештувань визначних большевицьких достойників. Большевики далі виарештовують „буржуазних націоналістів" на Україні, Кавказі, Азербайджані. В Ленінграді, в Сербачу і Ґоркію відбувається кілька більших процесів проти „контрреволюціонерів".

Адвокат і карний оборонець
Др. ФРАНЦ КОКОВСЬКИЙ
відчинив адвокатську канцелярію
в Бережанах, Ринок 12, І. п.

З діяльности „Музею Визвольної Боротьби України". Як подають „Вісти М. В. Б. У." каса того товариства має тепер зібраних 200 тисяч чеських корон, призначених на будову музею в Празі. Товариство приступає ще цього року до купівлі площі під музей, але на ту ціль треба зібрати ще 60 тисяк чк. Товариство звернулося в пресі зі закликом до українського народу зібрати ті гроші на будову дому й нема сумніву, що українське громадянство допоможе побудувати цей музей у Празі.

В Новому Санчі увязнили урядника огрівальні С. Новака за крадіж 6 тисяч злотих.

Лемківські букварі не переводяться. Свойого часу в „Українському Бескиді" та в „Новому Часі" була згадка, що сяніцький шкільний інспекторат видав рішення про скасування по вселюдних школах лемківського букваря. Українське громадянство з найбільшою радістю приняло цю вістку до відома. Та однак показується, що паперове рішення інспекторату не знаходить примінення і зрозуміння серед учительства. Є багато сіл у ліському повіті, де дальше вчать з лемківського букваря, а що більше, в багатьох, передусім у новоосновних школах, учительство в своїй ревности різними штучками й способами, всупереч волі батьків, спроваджує дальше до навчання скасовані букварі. Ось для прикладу, в селі Хревті учитель візвав дітвору принести гроші та приобіцяв збірно закупити різні букварі. Діти гроші попринесили, а вчитель, купивши букварі, не роздає їх дітворі, а тільки сховав у себе під ключ, видаючи їх виключно в школі хіба в часі науки. Здивовані тим родичі прослідили, що причина цього ніде непрактикованого поступування криється в тому, що вчитель закупив лемківський буквар. Розуміється, свідомі родичі рішучо запротестували проти цього роду практик та будуть непохитно стреміти до здобуття прав навчання в рідній мові, а поборювати штучне регіональне язичіє.

В Ярославщині страйки і демонстрації „Зельоного Штандару" притихли. Та по селах дальше їхні аґенти орґанізують масове членство в „Стронніцтві Людовім". Бо, мовляв, „чи русін чи поляк, то ест вшистко едно". Українці, бережіться перед чужими аґітаторами.

ПРИСУД НА КОМУНІСТА

Перед судом присяглим у Ряшеві станув Натан Кестехер, який підчас походу людової партії в Ланцуті разом з Мозесом Фішлером кричав голосно, вихвалюючи устрій совітської Росії. Фішлер утік, а Кестехера, обвинуваченого в комунізмі засудили на 2 роки вязниці.

ЗЕМНІ БАГАЦТВА

В громаді Тирява Сільна, повіт Сянік, відкрили дуже багаті терени зелізної руди, що має 95 % сталі. Руду буде видобувати новоснована спілка зі Шлеська. Як бачимо, багата наша земленька.

„Злих книжок не читати", під таким наголовком дає український католицький тижневик „Мета" належну та обосновану відповідь „редакторам" кацапської газети „Карп. Звонъ" зі завваґою, що поважна небезпека чигає на душі читачів з „церковно - народної газети" „Карп. Звонъ", тому всі повинні добре собі запамятати крутійство й шкідливість такої „ґазети", бо це вовк в овечій шкірі.

Дитячі садки на Лемківщині.

САДОК У ТУРИНСЬКІМ

тривав вд 1/7 до 30/7 1937, приміщений в приватній домівці. Дітей було початково 25, пізніше число їх зменшило до 8 і тому садок передчасно закінчено. Причиною цього стану була байдужність родичів, а може й потайна ворожа агітація. Провідниця садка п. Софія Лехицька. В околиці Туринського (Команчі) організація садків є дуже тяжка, тому треба там почати приготування садків уже від тепер та працювати над цим через цілу зиму й весну.

САДОК В ЗАГУТИНІ.

тривав від 1/7. до 31/8. 1937, приміщений в домівці місцевої Читальні „Просвіти“. Дітей вписаних було 57, ходило правильно около 47. Доживлювання відбувалося два рази денно (друге снідання й підвечірок). Садок устроїв дві дитячі імпрези: „Свято матері“ і „Закінчення“. На обох було багато гостей своїх і чужих. Садок у Загутині — це вже щорічна дитяча установа. Провідниця садка п. Ольга Чабанівна.

САДОК У ДОБРІЙ ШЛЯХОЦЬКІЙ.

тривав від 1/7. до 31/8. 1937, приміщений в домівці Українського Народнього Дому. Дітей було вписаних 25 і всі правильно ходили до садка. Доживлювання було перед і пополудні. Садок уладив дві імпрези: „Свято матері“ й „Закінчення“. Хоч садок у Добрій Шляхоцькій зорганізовано перший раз — то мимо цього ведений він був гарно і родичі дітей дуже живо ним інтересувалися. Провідниця п. Володимира Хомищак. На будуче треба орґанізувати в Добрій Шляхоцькій два садки, бо село дуже розлоге.

САДОК У ВОРОБЛИКУ КОРОЛІВСЬКІМ ПОВ. КОРОСНО.

тривав від 27/6. до 28/8. 1937, приміщений в домівці Кружка „Сільського Господаря“. Записаних дітей було 45, ходило правильно около 35—37. Доживлювання обіймало друге снідання й підвечірок (молоко і булки, при кінці булки з маслом). Садок уладив два пописи: „Свято матері“ 25/7. 1937 і дитячий попис на закінчення 28/8. 1937. Програма одного й другого попису обіймала по 30 точок, при чому одночасно відбувся попис дорасту. Умовини ведення садка дуже тяжкі, бо одночасно ведений був на громадський кошт садок „русских“, до якого ходили діти безплатно й одержували даром булки й молоко. Тому підмога з Америки у квоті 15 дол. для нашого садка мала дуже велике значіння. Провідницею садка була п. Марія Терефенко, що серед незвичайно важких обставин вивязалася вповні вдоволяючо з принятих на себе обовязків.

САДОК В ЯБЛОНИЦІ РУСЬКІЙ ПОВ. БЕРЕЗІВ

тривав від 7/7. до 27/8. 1937, приміщений початково в приватній домівці, пізніше в домівці вселюдної школи. Дітей вписаних було 49, пересічно ходило 45 — більшість дівчат. Доживлювання обіймало друге снідання й підвечірок (молоко, булки або хліб). Поживу частинно діти приносили, частинно діставали в садку. При співучасти садка відбувся фестин з пописом дітей в дні 1/8. 1937 і діточий попис в дні 22/8. 1937. На програму пописів складалися інсценізації, забави, співи, деклямації і т. д Садок у Яблониці Руські ведений був перший раз. Родичі виказували велике заінтересування. Провідниця п. Анна Кліш.

Заняття у садках відбувалися переважно від гол. 9—12, у декотрих садках від 8—12, у Дубрівці Руській від 8—13, а пополудні від 15—18, часом довше, у Дубрівці Руській від 14—18. Найбільше годин праці присвячувала отже садкові провідниця в Дубрівці Руській. Санітарний наглял над садками виконували Др. Володимир Каранович зі Сянока, Др. Константин Цеплий з Риманова. Кожний з них перевів перегляд дітей в йому найближих садках.

Адміністрацією садків занималися подібно, як попереднього року, окремі місцеві комітети. У склад Комітету входило 5 осіб, а проводив у ньому куратор садка. Майже усі садки відвідав голова сяніцького Кружка. У біжучому році видав Кружок Р. Ш. у Сяноці з власних фондів 695 зол. 86 сот. на дитячі садки.

ОРҐАНІЗАЦІЯ ДОРОСТУ.

Майже всі провідниці дитячих садків — попри працю в садочках — багато часу присвячували дорастові. Найкраще згуртований був доріст у селах: Дубрівка Руська, Морохів, Семушова, Ялин, Гломча, Завадка Риманівська „на Абрамовій“, Загутинь, Вороблик Королівський та Яблониця Руська. Праця над дорастом обіймала головно спів, танки та вправи, у деяких селах також деклямації. Попис дорасту відбувався звичайно як одна з точок фестину, „Свята матері“, або іншої імпрези. Деякі із цих фактичних гуртків, зорганізованих провідницею, залишаться на дальше й будуть сходитися як до деякої міри самоосвітні гуртки. Знову другі із них перестануть існувати, але всеж таки остане по них слід, так, що в другому році легко буде їх знову зорганізувати.

Як в кожному році так і в цьому — при орґанізації дитячих садків — велику поміч і моральне й матеріяльне попертя давала нашому Кружкові Духовна та світська інтеліґенція тих сіл, де ведено садки; так орґанізація як адміністрація садків без цеї помочі не могли би обійтися та не були би вдатні. Тому всій цій Інтеліґенції та всім свідомим Громадянам, що займалися справою садків — належиться щира та заслужена подяка.

Дитячі садки на Лемківщині стають з року на рік щораз більше популярні. Щораз більше сіл відчуває потребу їх основування. Одночасно із тим ширить ся зрозуміння для національного виховання дітей та молоді.

Для інтеліґента, ремісника, купця, селянина, робітника, а в першу чергу для просвітянського діяча і для всіх загалом дуже цікавий і практичний Ювилейний Календар „Просвіти“ на 1938 р'к. (із безплатним додатком стінного календаря).

Понад 250 стор. друку, **ціна тільки 1.20 зл.**

Питайте всюди за Ювилейним Календарем „Просвіти!

Хто продасть 5 календарів по 1.20 зл. і пришле разом (6 зл.) на адресу: Книгарня „Просвіти“, Львів, Ринок 10, той дістане зараз оплачено почтою 6 календарів так, що для себе матиме календар **безплатно**.

Філії Т-ва „Просвіта“, Читальні, Кооперативи і Мужі довіря, які замовили й одержали вже календарі, просимо **негайно** вислати гроші за продані календарі.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Посада Вільховецька, перегороддя Сянока (1 км.).

Посада Горішня, мішане село, віддалене 3 км. від української парохії в Дошні, до Риманова 2½ км.

Посада Заршинська, польське село, присілок містечка Заршина.

Посада Яслиська, мішане село віддалене 1½ км. від української парохії в Дальовій, біля Яслиськ, до Риманова 18 км., до Сянока 45 км.

Посада Ячмирська, польська оселя біля Заршина, в Сяніцькій Окрузі.

Потік, польська місцевість біля Коросна.

Прибівка, польське село (зелізниця в місці) коло Фриштаку.

Прибишів, українське дочерне село, віддалене 4 км. від парохії в Карликові, з українською греко-католицькою церквою Преп. Мат. Параскевії, збудованою в 1845 році; до Сянока 26 км.

Присітниця, польська оселя в области Стобниці (АГЗ XVI 374).

Присліп, українське дочерне село парохії Новиці, біля Устя Руського, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1736 році; віддалене 16 км. від Горлиць; відоме як одне з найстарших українських сіл у Горличчині в XV. сторіччі. В давнині (1570 рік) була в Прислопі самостійна українська католицька парохія.

Просік, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1793 році; віддалене 6 км. від Сянока; (кожночасний душпастир парохії Просіка мешкає від 1873 року в Сянічку, де побудовані приходські забудування). Про село Просік написав Др. Ф. Коковський довшу, цінну статтю, яка поміщена в „Рідній Мові" ч. 11 (59). Рік V. п. н.: Назвища в селі Просіку, Сяніцького повіту.

Пстружне, українське село, дочерне української греко-католицької парохії в Мацині Великій (6 км.), до Горлиць 14 км., поселене в XV сторіччі.

Радоцина, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1898 році; віддалене 35 км. від Горлиць, 5 км. від (пошта) Незнаєвої; відоме вже в XVI. сторіччі.

Ратнавиця, дочерне село Волиці біля Буківська (число українців 200) з українською греко-католицькою церквою святого Отця Николая, збудованою в 1881 році (перша церква в Ратнавиці збудована була в 1680 році); до Сянока 20 км.

Рачкова, златинізоване село, приналежне до української парохії в Юрівцях, в Сяніцькій Окрузі (АГЗ XVI 1768).

Регетів Вижній, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1865 році; віддалене 30 км. від Горлиць, до Гладишева (пошта) 10 км.; відоме в XV. сторіччі.

Регетів Нижній, получений з Вижнім.

Рибень, польське село біля Лабової, в Новосандеччині,

Риманів, містечко; віддалене 27 км. від Сянока. Воно цим замітне, що повстало з української княжої оселі (ще сьогодні видніють на входовій брамі до палати грабівого Потоцького тридраменні хрести) над річкою Табор. (Окремо: Ю. Т.: Руслом Вислока — книжка готова до друку). Під сучасну пору нема в Риманові ані одного українсько-промислового осередку, або крамниці; хоч славний Риманів з великих річних торгів та доокола окрилений українськими селами. В Риманові високо стоїть торгівля кожухами, обувом, рогатою тваринною й кіньми; цікаве теж, що в Риманові ковальське зелізо дешевше, як у Сяноці. До зелізниці в Шляхоцькому Вороблику 6 км.

Риманів-Живець, лічнича оселя над річкою Табою, притокою Вислока, лугово-вуглекисні солянки з бромом та йодом; лічить: жовницю (запалення лімфатичних - невеликих круглих залоз, порозміщуваних по цілому людському організмі з пасокою, білковинною рідиною, яка нищить деякі бактерії (пр. гноєві, туберкульозні та інші), катари дихальних шляхів, жіночі хороби й інші.

Рихвалд, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1653 році; поселене в XIV. сторіччі. (має здавня привілей на торгівлю баранами). віддалене 12 км. від Горлиць, 7 км. від Руської Ропиці.

Рівне, польська оселя біля Дуклі (копальні нафти). В давнині належало Рівне до „цергівської руської области".

Ріпки, український присілок парохії Ганьчової, з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1801 році; (відоме з того, що на терені Ріпок у 1769 році перебували польські війська конфедератів, які збунтувалися проти свого короля, разом зі шляхтою). До Висової 8 км., до Горлиць 35 км.

Ріпник, українське село, з українською греко-католицькою церквою Преп. Матері Параскевії, збудованою в 1914 році; поселене в XIV сторіччі; парохія була в Ріпнику вже в 1581 році; до Коросна 15 км., до зелізниці в Ягайльон, Лучках 8 км.

Розділля, українське село, з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці; віддалене 11 км. від Горлиць, 5 км від Липинок.

Ропа, український присілок парохії Климківки біля Горлиць.

Ропиця Руська, українське дочерне село Маластова, біля Горлиць, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1819 році; поселене в XV. сторіччі.

Ропянка, українське село, віддалене 3 км. від парохії у Вільхівці біля Дуклі.

Ростайне, українське село, з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1921 році; в 1914 році (світова війна) мадяри спалили ціле село й приходські будинки. В Ростайнім душпастирював бл. п. о. Степан Тарнович у 1903—6 р., (тут уродився теж автор цих рядків); до Змигороду 24 км., до Крампної 8 км.

Далі буде.

Роман Антонович. 10

Як говорив Бескид.

В кімнаті пана аж мрячно було. Клубився дим від папірос, що їх разураз закурював пан Ерліхгоф. Й хоча поза кімнатою, на світі Божім сміялася природа літнім обличчям, в кімнаті хмарно було. В ній клубились думки одні й другі, треті. Самі пусті.

Пан Ерліхгоф спинився біля вікна. Впер зір у золото соняшного дня й відчинив вікно. Городники порядкували в парку, стежини чистили і обтинали зайве гілля, що нарушувало акуратність стрижених кипарисів та низьких живоплотів глогу.

Його це не займало. Він чув нудьгу. Цей другий день на замку, був немов уже сотним днем. Хотівби вирватись скоріш звідусіль, та не пускали родинні справи й старий шляхецький звичай. Заручини його, хоч як боровся з тим, відбутись мусіли в його родиннім замчищі на Дуклі.

Чи він хотів женитись? Також звичай наказував зробити. Й окруження і товариство. Його тридцятий рік гулящого життя, неробства й порожнечі, посилюваний намовами, інтригами й нарешті нудьга та голод нових вражінь — казав, що це не шкодить спробувати. І так з браку вражінь постановив: хай буде, вженюся...

А баронівна Четвертинська?... Красуня була. Без приданого, бо барон Четвертинський в клопотах прошевих постійно був. Однак йому це було маловажне. Вона як існувала в нього, то тільки тому, що тіло в неї було принадне для пана Ерліхгофа. Він зрештою усі жінки так цінив.

— Які вина подавати до столу? — спитав старий льокай, що тихо всунувся в кімнату.

— Що, вино? Так принеси мені бургунда з льоху.

— Ясновельможний пан ґраф вибачить, я питав, які вина подавати на прийнятті — ще раз сказав льокай.

— Які хочеш, я вже сказав, щоб про те прийняття мене вже не питали. Воно нудне. Іди, іди вже раз.

І знову закурив та дивився крізь вікно. Бездушно. Ніодна думка не залишилась довго в його мізку, втікала, бо нудна йому була. Він знову бачив садівників і кльомби квітів. Потім побачив Ваську. Обличчя віспувате і довгий ніс... Так, пан Ерліхгоф пізнав його. Гидкий він був для нього, та пригадав, що цей з покритим віспою обличчям урятував йому життя, як збійники напали були на ловах. І вчора був він в нього. Вже вечором і сповістив його про те, що сталось в хуторі Сипків. Але й ця дівчина - кріпачка, яку привів учора була вродлива. Така вродлива виховалось в горах поміж кріпаками. Її якби прибрав у панські шати, не уступила б здається баронівній Четвертинській. Як несли її обомлілу, і голова з розпущеним волоссям звисало на рамена... Направду пан Ерліхгоф застановився. Й якраз тепер поміж його нудні думки ввігналась нова менш нудна, така, що розігнала прочі, що клубились у мізку і добувала рауразнов простір у мізку.

— Ти, Васька — гукнув пан крізь навстежінь розкрите вікно з двома крилами.

А Васька обернувся й побачивши покровителя, скинув капелюх і в пояс поклонився.

— Підійди — ще раз гукнув пан Ерліхгоф.

І Васька зігнутий у двоє, підповзав до вікна.

— Як, краля та, що ти її тут вчора привіз? Чи це вона, та, що ти збіраєшся женитися із нею?

— Пан ясновельможний вже сказав. — промимрив Васька і знову низько поклонився в пояс.

— Я власне... — і тут збулись в нього ті думки, які хотів він виразити панові.

— Говори, чого хочеш! Ти врятував мені життя. А пан твій таке не забуває — говорив ґраф.

І це немов зігнало усі думки у голову слуги дуклянського двора.

— Я власне, вже просив наймилістивішого пана ґрафа, щоб дозвіл зволив дати на женитьбу з Сипковою Марькою. А я служитиму до смерти як найвірніший пес.

— Скажи, щоб приодягли її і хай прийде до мене у покої.

В цю мить промовив з пана Ерліхгоф виконавець поганського звичаю — старого права у римлян. Він думав про цей закон, що в той час відомий був по всіх двсрах, про закон першої ночі. А вона, ця Марька, кріпачка з гір вродлива дівчина...

І граф на Дуклі і Мушині вже не дивився на золото сьогоднішнього дня, що прикривало зелень довкруги й ясніло благою полумінню щастя. Він пускав поводи своїм розяреним нікчемним почуванням і ждав. Вже папірос закурювати він не брався і не ходив спутаний нудьгою по кімнаті.

Часок і тихо відхилились високі різьблені старі двері й до кімнати всунувся старий льокай, що про вино приходив питатись пана ґрафа. Він станув при дверях й врочисто заявив:

— Ясновельможна баронівна Четвертинська!...

Пан ґраф скипів, а потім кипув:

— Просити до сальону.

* * *

Коли прочуняла, почула Марька, що голова у неї як колода. Шуміло в голові й не збирала думок, де вона. Та благородний спокій, що царив довкруги й темрява, що сповивала цю комірку, що в ній була — вспокоювала Марьку і помало укладалось в її мізку все те, що з нею вчора сталось. Так, по вечері відійшов до хати няньо, вона сиділа ще під копою сіна і любувалась вечором, що надлітав із гір. І у хвилині, коли збиралася іти відпочивати, почула тверді обійми Васьки. Потім вона боролась із ним й кричала за няньом, але все було надаремно. Не стало сил і мусіла послухати сили кріпких Васькових рамен. Васька закинув її на плече і вона попала в обморок, але не на довго. Прочуняла, як холод річки погладив її по всьому тілі й тоді побачила щось страшне... горіло рідне обійстя. Що дальше сталось, не памятала...

І знову почула шум під черепом у мозку, і як пробувала підвестись, боліло її ціле тіло. Невже її побили? Але ні. Пронизуючи память, не знаходила там нічого такого. І знову лежала хвилину тихо немов в обмороку. В комірці темно було. Потім пробігла думка чи день воно на світі Божім чи темна ніч, як тут в комірці. І вслухувалась. З напругою пронизуючи темряву. Здавалось їй, що ген далеко десь пливе життя й певно сонце золотить безмежний світ. І чула, що назріває в неї не одчай і туга, а бунт і крик душі: за що? Навіщо кинули її в чотири стіни, коли на світі Божому усе розсміяне — живе. Цей крик кріпшав, й давав їй силу, скріпити себе і рішитись.

І найменшими ощадностями
в ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Гродзіцьких І. п. II.
розбудовуйте рідний промисл.

НОВІ КНИЖКИ

Іван. Крипякевич: **Ярослав Осьмомисл**, вид. Т-ва „Просвіта“ ч. 10 за жовтень (стор. 48); цінна праця нашого відомого історика про панування князя Осьмомисла.

Др. Яким Ярема: **Українська Духовість** в її культурно-історичних виявах, накладом автора. Львів 1937, стор. 80. Відбитка зі Збірника праць І. Українського Педагогічного Зїзду у Львові в днях 1—2 листопада 1935 р.

ЦЕНТРОСОЮЗ
поручає
сільським господарствам солідні
машини
штучн погної
і всіляке сільсько-господарське приладдя

ЛИСТУВАННЯ

Вп. Іван Новий: щиро дякуємо, помістимо; передплата заплачена по кінець листопада ц. р. Привіт!

Вп. М. Чупільовський: щиро дякуємо, помістимо все; знимки звернемо з подякою. Всім Братам у Тиряві В. щирий привіт!

Вп. Д. Ільчишин: використаємо; бажану книжечку ми вислали, календарів „Зол. Колос“ не маємо, пишіть на вул. Косцюшки 1а, там є ред. календарів. Гаразд!

Вп. Микола Пилип: бажана книжка коштує 6 зл., тому не знаємо, чи така ціна Вам відповідає. Привіт!

Вп. Софія Сенюсь: гарненька відповідь, помістимо. Привіт!

Вп. Дружина Матія Біка в Ф. Р.: листа одержали, часопис шлемо, щирий привіт з Рідних сторін!

Вп. Калякука Е.: листа одержали й належність за історію та передплати. Щиро дякуємо. Про п. Голода помістимо. Поздоровлення!

Вп. М. Похонський: внесіть подання.

—o—

РІДНЯ З ВОРОБЛИКА,

саме брат Павло й другі шукають Семена Платка, що живе в місті Шікаго (виїхав там перед 17 роками) в Америці, а від 1920 р. не дає про себе знаку життя.

Прохаємо його, або Вп. Читачів „Нашого Лемка“, хто читатиме оці рядки та знав би про його адресу — хай подасть до Редакції „Нашого Лемка“, Львів, Новий Світ ч. 22.

Українські газети в Америці прохаємо передрукувати.

„НАЇЗД ШЛЯХТИ“ НА ЛЬВІВ.

Український часопис „Нова Зоря“ ч. 84. пише за польським „Пястом“ таке: „Дня 17. X. ц. р. львівська санація вирежісерувала „дармовий“ зїзд мешканців сіл з трьох воєвідств, а саме: львівського, станиславівського й тернопільського, шумно називаючи його: „Зїзд загородової шляхти з Підкарпаття“.

На сумнім тлі непогоди — машеруючі ряди знужденнілого хлопства робили враження образу „нендзи й розпачи“. Так зігнано війтів, солтисів та громадських секретарів, їх жінок і дітей — та названо це — „шляхтою“. Дали їм безплатні поїзди (три), харч, Великий Театр, кіно Аполльо й Паляс. Одначе найліпше чулися гості в рацлавицькій панорамі (славний історичний образ), подивляючи славну в історії шаржу краківських хлопів під командою начальника Косцюшка. Якось не намальовано там ніде шляхти — тільки завзятих „кракусів“. Всіх учасників начислили мабуть 3.000, — з того 1.000 зараз по приїзді розійшлося по місті за приватними орудками.

—o—

Учіть своїх дітей ощаджувати й постарайтеся для них пушку й книжечку ощадности
Кооперативного Банку
„ДНІСТЕР“
у Львові, ул. Руська ч. 20.

О. Остапович.

„УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО“ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

(Спомин).

В 1912 році гурток молодого українського вчительства в горлицькому повіті привітав появу „Учительського Слова“ з великим одушевленням.

Кинені далеко від своїх сторін відчували ми брак станового орґану, який мав би лучити нас з центром народнього життя. Коли він появився, він стався для нас дорадником не лише в станово-орґанізаційних і педагогічних справах, але також суспільних. Він гартував наші характери, запалював до посвяти, взивав до праці на ниві, що облогом від віків стояла. По появі нашого орґану ми немов відродилися. Він нас згуртував, він скріпив наші сили, витворив у нас почуття, що українське вчительство зуміє самостійно повести позашкільну працю і своїми ділами приєднати до неї інші суспільні верстви.

Дуже радо читали ми в „Учит. Слові“ дописи з цілого краю й новинки, в яких товариші інформували загал учительства про свою працю в різних сторонах краю. — Ми рівнож часто на сторінках „Учит. Слова“ рапортували про свою працю, досягнення й успіхи, хвилеві невдачі та перешкоди. Виказували ми фактами, що й там на заході, серед неосвічених, запаморочених дурійкою панрусизму та православя лемків, зуміли ми знайти шлях до їх серць, промовити до їх ума, пробудити їх до життя.

Як сьогодні Горличчина виглядає, не знаю, бо давненько вже помандрував я ще дальше на захід. В день розвалу Австрії була вона українським осередком в західній частині Лемківщини. Крім учительства було тоді в Горличчині кількох українців - священиків, які щиро попирали всякі наші починання.

Наглядним свідоцтвом нашої інтензивної праці були численні організації в Горличчині. В 1918 р. бачимо там крім бурси У. П. Т. в Горлицях, також філію „Сільського Господаря“, яка мала затверджених, або зголошених 26 кружків, не числячи читалень „Просвіти“, „Кружків Консументів Н. Т.“ й інші.

Остаточно Горличчина сталася для нас за вуским тереном праці. Навязали були ми зносини з іншими сусідніми повітами, щоб водностайнити та оживити працю по цілій Лемківщині.

Тим ділом закінчили ми перший акт відродження Лемківщини.

(Уч. Слово ч. 8.).

—o—

ГАРНИЙ ПРИКЛАД.

На весіллі Якова Пельца з Ганною Опалка, брат молодого Дмитро Пельц перевів поміж весільними гістьми збірку на ціль тих, котрі віддали своє здоровля за незалежність українського народу. Зібрану квоту 3.30 зл. переслано Т-ву Допоми Українським Інвалідам у Львові. Боже заплать!

Чи Ви пробували вже
„ПРАЖІНЬ“
Якщо ні
то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!
Виробляє кооп. фабрика домішок до кави
„Суспільний Промисл“
Львів — Б. Гаєвська ч. 30.

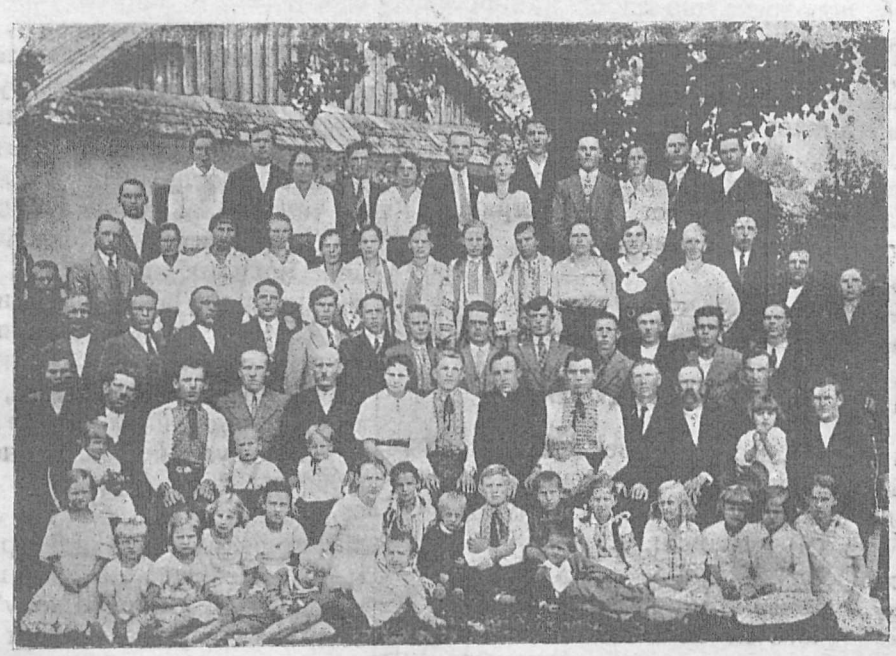
Видавець і відп. ред. Михайло Таранько З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 23 (95)

Львів, 1-го грудня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Св.т ч. 22.**
Телєфон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріч но 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Члени читальні „Просвіта“ у Волоській Тиряві.

За українську школу.

Наша українська „Рідна Школа” переводить ще цього року шкільний плєбісцит, цебто всенародній вияв волі батьків (опікунів) дітей в шкільному віці за українською школою з українським учителем у кожній місцевості, де живе четверта часть українського населення в Галичині, Волині й Поліссі. З огляду на це, треба негайно створити в кожному селі Плєбісцитові Комісії, де є Кружки „Рідної Школи”, а де їх нема, там треба створити Комітети, які мають повчити українське населення про плєбісцитовий закон і довести до того, щоб у кожній українській громаді, де є бодай 40 українських дітей в шкільному віці (від 7 до 14 літ), внесли до кінця цього року шкільні декларації за українською мовою навчання. Шкільні декларації треба негайно замовити в книгарні „Рідної Школи”, у Львові. вул. Сикетуська ч. 20, або через Філію Р. Ш. у Сяноці.

Створені Комітети повині подбати про відповідну скількість шкільних декларацій, повідомити батьків, як вони мають поступати при плєбісциті, як виповнювати декларації, зважаючи, що на деклараціях нічого не вільно скреслювати та підписувати ці декларації треба щойно перед війтом у громадській канцелярії. Дальше вони мають зібрати в селі всі добре виповнені й підписані декларації, зробити з них 3 списки та всі шкільні декларації з 2 списками передати до Повітової Комісії (Комітету), а один примірник списку залишити в себе, щоб знати, хто подав свою декларацію. Як би не було Повітової Комісії, або Комітету, то місцева Комісія або Комітет мають самі внести декларації до шкільного інспекторату та передати їх за потвердженням на т. зв. „рубрум”. На „рубрум” треба приліпити стемпель за 20 ґрошів. Декларації можна пересилати поштою за рецепісом. Декларації мусять бути доставлені до 31. грудня 1937 року, бо зложені пізніше, будуть неважні. Один друк декларації можна виповнити за кількоро дітей, якщо це діти тих самих батьків, або належать до одного опікуна. До дітей у шкільному віці зачисляються й ті діти, що будуть обовязані до школи щойно від вересня 1938 року. Війт має обовязок підписувати декларації, або назначити свого заступника, або урядовця до підписування; за підпис війт не має права брати ніякої оплати. Якщо війт не хотів би підписувати деклярацій, батьки мусять піти до староства, суду або до нотаря, щоб потвердити підпис. Одночасно треба внести скаргу на війта до староства, воєвідства, або й до міністерства внутрішніх справ. Про всі перепони треба негайно повідомити Головну Управу „Рідної Школи”. Хто підписав одну декларацію, не повинен підписувати іншої. **Не треба дати себе застрашити ніякими погрозами, бо підписування деклярацій за українську школу це законна річ. Дітям треба приказати, щоб вони не підписували батьків на ніяких друках, хочби учитель того вимагав. Всі українські батьки повинні підписати декларації за українською мовою навчання.** Справу шкільного плєбісциту треба припильнувати, бо це тепер одна з найважніших справ. Від висліду плєбісциту буде залежати, чи українські діти будуть ходити до української школи.

Ми розєднані та розпорошені, як ніколи досі. В обличчі небезпек, що нам загрожують із зовні, й в обличчі того розкладу, який підриває наші сили внутрі, мусимо скріпити себе, розважити та сказати собі, що так дальше не сміє бути. Від нашої волі залежить доля наших дітей. Це кладемо всім на серце.

Львівська державна наукова бібліотека

ТРИВОЖНІ ПОГОЛОСКИ.

НЕПЕВНА СУДЬБА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО ПАРОХІЯЛЬНОГО ДОМУ В КРИНИЦІ.

Минувшого року виасигнувала „апостольська адміністрація“ квоту 40.000 (сорок тисяч) злотих на відновлення одноповерхового, греко-католицького парохіяльного дому в Криниці. Гроші ті взято з фондів криницької парохії, за котрі тягнувся через довший час процес перед усіми судовими інстанціями. Після смерти бл. п. о. Д-ра Василя Масцюха апост. адміністрація перебрала з тих грошей квоту 150.000 (стопятьдесять тисяч) злотих.

Парохіяльний будинок у Крини ці становить — чи не найбільше та не найвеличавіше, гр.-кат. приходство в Галичині. Побудований він у 1886 р. заходами й стараннями б. місцевого пароха й папського пралата, бл. п. о. Віктора Жегестівського, котрий душпастирював в Криниці від 1848-ого до 1889-ого року. Будинок мурований, обіймає 11 кімнат і 2 кухні, належить до найбільше репрезентативних будівель у Криниці.

Одначе після поширених останніми часами у Криниці, а не справджених ще поголосок, видано на реставрацію цього дому лише 12.000 (дванайцять тисяч) злотих. На які цілі зужито решту згаданих грошей, себто квоту 28.000 (двайцять вісім тисяч) злотих, невідомо. Остаточного обрахунку ще непроголошено.

Найбільше тривожить Криничан поголоска, що апост. адміністрація задумує продати цей будинок одній, високопоставленій людині, а для священника поставити інше приходство. Чи це правда, не знати!.. Ця поголоска хвилює поважно вірних, котрі ожидають нетерпляче від апост. адміністрації відповідного вияснення й спростування.

——o——

Місійна праця на Лемківщині.

В місті Яслі на Лемківщині мешкає около 50 греко-католиків, які під церковно - парохіяльним оглядом належали до найближче положеної, (біля 17 км. від міста віддаленої) гр.-кат. парохії в Цеклинській Волі. Всі свої акти уродин, вінчання й смерти давали вони вписувати до парохіяльних метрик у Цеклинській Волі. Своїх окремих, метрикальних книг вони не мали. Вслід за тим обслугував їх духовні потреби о. Михайло Горечко, український, греко-католицький парох у Цеклинській Волі. З цеї обслуги були греко-католики в Яслі дуже вдоволені.

Одначе ця обставина, що український парох обслугує духовні потреби греко-католиків в Яслі, не подобалася о. Медвецькому. Тому він зарядив відлучення Ясла від Цеклинської Волі, а прилучення його до віддаленої о 22. км. від нього, гр.-кат. парохії в Перегримці. Перегримкою управляє особистий і партійний друг о. Медвецького, відомий руссофіл, о. Маріян Мишковський. Коли о. Горечко не хотів на це відлучення Ясла від своєї парохії згодитися, тоді уділено йому канонічну нагану, під загрозою суспензи, якщо він буде противитися відлученню Ясла від Цеклинської Волі. Греко-католики в Яслі спротивилися такому, партійними, москвофільськими зглядами, диктованому відірванню їх від Цеклинської Волі, а прилученню до Перегримки, тому вони післали збірне письмо — з усіми своїми підписами до Риманова, одначе це нічого не помогло. Також їх спеціяльна делеґація в Риманові нічого не зробила. Тому, огірчені на таке поступування о. Медвецького, скаржать вони його до варшавської Нунціятури, а свої релігійні потреби полагоджують тимчасом у латинсько-польських священників в Яслі. О. Мих. Горечко теж вніс у тій справі жалобу до Нунціятури, але не отримав досі ніякої відповіди. З цеї причини післав він тепер письмо впрост до Риму.

Належить зазначити, що на таке відлучення, якоїсь місцевости від матірної Церкви мусить після церковного права (кан. 1428. код. кан. права) **засягнути** Ординарій **гадки капітули, відтак дотичного пароха й вірних.** Одначе о. Медвецькій консульторів на засідання ніколи не скликує, ані про гадку ніякого, українського священника не питається. Він сліпо руководиться інформаціями цеї московської кліки, котра його окружила, а котра потреб катол. Церкви зовсім не має на оці.

Косить передчасна смерть.

Тіням тихого працівника.

„Дня 2 листопада ц. р. помер у Прибишові, пов. Сянік молодий 16 літний хлопець Дмитро Пашкевич. Помер і крім родини може ніхто й не згадає про нього, а ніхто не всилі вже заплатити йому й подякувати за його добрі вчинки, які він не жаліючи трудів, поклав для свого народа. Нехай принайменше ця згадка буде йому заплатою, а для живучих прикладом.

Треба памятати, що найменше діло виконане для людського добра, чесно, зі щирим серцем, безінтересовно, після закону, стається великим ділом. — Так саме працював покійний Дмитро. Був такий ще молодий, а далекі були йому різні, дурні жарти, лінивство, байдужність до праці на народній ниві, чим нажаль в цих сторонах може „похвалитися“ більшість наших молодих хлопців. А він ні, він працював тихо, незнано, сам від себе, тим більша для нього заслуга. Працював над собою: читав добрі книжки й часописи, працював для рідні й для свого народу. Знали й чули про нього не тільки в блищій околиці, але й дальше. Присилали йому збіркові листи, а він вивязувався з цеї праці, як мало хто. Ходив і збирав цю дрібну лепту на „Рідну Школу“, „Просвіту“, та першзавсе для наших борців за волю й долю на „Українських Інвалідів“ і мав таке щастя, що не тільки цю дрібну лепту зібрав, але все більшу квоту. — Здається, що між нашими горами й лісами наче в темряві, був він таким огником, котрий щораз ясніше запалювався, щоб пізніше спалахнути в полом'ні і промінням освітити цю темряву. На жаль цей вогник погас.

Коби інші родичі наших сторін виховували таких чесних хлопців, щоб покійний Дмитро був взірцем для своїх ровесників, щоб вони прокинулися зі сну, наслідували його, покинули байдужність і стали працювати як він. — Тратимо в нім як батько і мати доброго сина, так ми взірцевого, чесного хлопця. Хай спить спокійним сном“!

„Ем-Ем“.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

„Русский День" у Сяноці.

В Сяноці святкували наші „рускі", або по народово- й державно польському „старорусіні", дня 31 жовтня та 1. листопада ц. р. 50-ліття філії общества ім. М. Качковського. Вже кілька днів наперед розліпили по місті афіші в російській та польській мові й розіслали по всіляких урядах спеціяльні письма, в яких просили всіх ласкаво прибути на концерт, на архиерейське богослуженя в церкві та на академію.

Отже дня 31. жовтня відбувся в тутешнім ендецькім „Соколі" концерт, на якому співало аж пять хорів з ріжних місцевостей, диригувало чотирьох диригентів та один композитор. Відспівали пять пісень в українській мові та одинацять у російській. По концерті таки в салі „Сокола" відбулась „танцовальная вечеринка".

Дня 1. листопада в 9. год. рано приїхав автом зі своєї столиці в Риманові ап. адміністратор о. Яків Медвецький та відправив у церкві торжественну Службу Божу, на якій був також староста, віцепрезидент суду, посол Моравський та посадник Сянока. Людей була повна церква. Зійшлись із сусідніх сіл таки наші люди, яким ніяке кадапство навіть і не в голові, щоб тільки побачити „епископа". Отже особа о Медвецького стягнула людей Сянока.

По Службі Божій уставили скоро арачжери із царським трикольором на рукавах та щось десять „русских" студентів у рудих обліздих шапках людей у чвірки та повели їх ринком, головними вулицями до „Дому польського жовніра" ніби далі „оглядати епископа". Тут, у „Домі польського жовніра", відбулась академія та загальні збори товариства ім. Качковського. Збори ті отворив довшою солодкаво-плаксивою ні то промовою ні то проповіддю якийсь бородатий священник, з лиця зовсім симпатичний. Алеж бо то промова була, промова, виголошена предотепною мовою... Шось таке смішне рідко коли можна почути. Їй Богу, і найбільший гуморист навіть за тів року чогось подібного не видумав би. Кажу промовець увесь час живим і мертвим. Врешті предложив на почесного голову зборів о. Медвецького, якого прозивав увесь час „Превосходительством", на що о. М. радо згодився, зараз поблагословив зібраних, вийшов на сцену і сів у своїх фіолетах на фотелі при столі; по його лівій руці сів д-р Хиляк, голова „РСО" зі Львова, що й проводив академії та зборам, а дальше по праворуч та ліворуч засіли інші „русскі корифеї". Ззаду за президією стояв мішаний хор. Розуміється, що найкраще виглядали в тому хорі дівчата таки в наших вишиваних сорочках та запасках. Правда, що ані один мижчина не був у вишиваній сорочці. Зате бачили ми в церкві двох лемків у червоних московських рубахах...

І зачалися промови, переплітані співами молитов, з яких одну відспівали з московським виговором і інші таки по нашому. Говорив насамперед д-р Хиляк, після нього „найбільший русский ученый", д-р Василь Ваврик, врешті господин Цебринський, славний редактор органу Їх Превосходительства

Про що говорили ті промовці? От, про відомі речі, про які можна читати в кожньому числі „Русского Голосу" чи „Землі і Волі" про історичні начала, про історичне імя та про інші святощі. Ніяких звіломлень з діяльности тутешньої філії общества ім. Качковського, ніяких рахунків узагалі нічого не було. Ми тільки довідалися, що ціле товариство має в краю щось чотирнацять тисяч членів.

Найкраще чистою українською мовою говорив д-р Ваврик; не диво та, він-жеж учитель української мови — говорив добре, з патосом пристойно, не гаркав на українів як не побить у своїх статтях по русских газетах чи календарях. Видно що свою промову передумав і вивчив. Казав, що наш нарід у неволі і що ми не повинні дати розбити себе на кілька народів... А хтож то, господинцю *) помагав робити лемківську націю? Не знаєте?

По думці господина Ваврика найбільші великомученики які коли були на світі це ті, що були в Талергофі, а найбільшим чоловіком якого видала Галичина чи навіть ціла „Малороссія", це Іван Наумович, який придумав аж чотири категоричні імперативи для свого народу: „молися, учися, трудися, трезвися"..

Василю Романовичу! Ви людина вчена, з вами можнаб поговорити але — вибачте! — вас мучать дві психози, а саме: сліпа ненависть до народу, до якого належите, та меґальоманія щодо Талергофу.. Ви мабуть від двацяти років часописів не читаєте, бо не знаєте, що діється там на Сході й що ще тепер там виробляє той ґеніяльний вождь народів, творець свіжого московського націоналізму, той, до якого ви всі як не ясно, то скрито, молитесь... Що вам і нам у Талергофі не було з медом, ми всі гаразд знаємо; але чим є Талергоф супроти того, що наш нарід перетерпів там на Сході за тих двацять років!...

А щодо категоричних імперативів Наумовича, то порадьте, господинцю, принайменше своїм сяніцьким коннаціоналам, щоб тут, на Бескиді, виписали собі великими буквами той четвертий імператив: „Трезвися!"

Редактор Цебринський накинувся по благозенськи на пок. Олександра Барвінського. Ціла та промова, в якій була бесіда і про Євшан-зілля й про все, що хочете, була свідоцтвом обмежености й неуцтва того „русского корифея".

Д-р Хиляк назвав Лемківщину „заборолом проти українізма", нарікав на пок. Маріяна Глушкевича, що при кінці заломився і пристав до українців та поставив о. Медвецького побіч Наумовича. Що праця Івана Наумовича була колись для нашого народу хосенна, того ніхто не перечить, але не знаємо, чи о Якову, як-не-як католицькому єпархові, булоб ло лиця сидіти побіч людини, що покинула свою като лицьку віру.

Після промов та співів були привіти від делеґатів. Витав збори лемко аж знад Попраду, витав якийсь студент зі Львова на половину по російськи і по українськи та волиняк-хахол по російськи, який запевнював, що Волинь була, є й буде російська. Найменше мудрий був привіт якогось селянина мабуть із Золочівщини. Таки бідачисько, приїхав аж сюди, щоб тут осмішитись. Дивно, що ніхто з тутешніх сяніцьких „русских матадорів" на зборах не промовляв ані зборів не витав. Як д-р Хиляк дав голос одному ту-

*) Так тут лемки говорять.

„Народна Торговля"
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

тешньому „русскому", то він тільки вийшов на сцену, помахав руками і сказав, що говорити не вміє і говорити не буде, вклонився та зійшов зі сцени...

По привітах прочитав д-р Хиляк резолюції, яких ніхто не чув, бо на салі счинився рух і гамір та люди зачали виходити. В резолюціях була мова також про відомі речі, про русский народ, про Народній Дім у Львові і т. д.

Учасників у „Домі п. жовніра" було до тисячки. „Русских" між ними було найбільше дві сотки. Це було видно по тому, хто промови оплескував та хто співав „Пора за Русь". Решта — це були наші люди, головно жінчи із сусідніх сіл, які прийшли „подивитися на єпископа".

І так наші „русскі" показали тут, у Сяноці, всю свою силу. Не велика вона й не грізна. Нам доводилось балакати між ін. з делеґатом зі Станіславова, із симпатичним дідусем, який оповідав з жалем, що там зле з нашими „русскими", нема з ким працювати, нема людей. З „русскими" на Лемківщині буде небавком те саме. Лемки будуть або свідомими українцями, або поляками. Москалями ніколи не будуть. Так мусить бути. Що непотрібне, що нездатне до життя — це мусить пропасти.

Бувший русский.

Відклики до Риму й варшавської Нунціятури.

Відклики до Риму, зглядно до папської Нунціятури у Варшаві внесли такі українські священники з Лемківщини:

1) о. Д-р Йосафат Кабарівський. завідатель парохії в Святковій Великій, від грамоти припинення в уряді й в чині з 25. листопада 1936 року. Ч. 3684, вніс два відклики до Риму: один упрост, другий через папську Нунціятуру у Варшаві; 2) о. Михайло Фуґлевич, б. парох у Королику Волоським біля Риманова, післав проти грамот усунення з парохії з дня 17. XI. 1936 р., Ч. 3630 і з дня 21. березня 1937 р., Ч. 549, два відклики до Риму, а проти позбавлення помочі сотрудника, о. Даміяна Дзями, одно письмо до папської Нунціятури у Варшаві; 3) о. Михайло Величко, парох у Боську, проти декрету позбавлення деканального уряду з дня 10. липня 1936 р., Ч. 2331. вніс два письма до варшавської Нунціятури, а проти канонічного напімнення, погрози припинення в чині й усунення з парохії з дня 18. серпня 1936 р., Ч. 2779, проти канонічного нагляду з дня 21, серпня 1936 р., Ч. 2790, та проти здержання дотації за лютень і березень 1937 р. два відклики до Риму; 4) о. Стефан Шалаш, парох в Мисцовій, проти грамоти безправно позбавлення деканального уряду з дня 10. липня 1936 р. вніс одно письмо до варшавської Нунціятури, а проти візвань до опущення парохії з дня 28. січня 1937 р., Ч. 120, та з дня 8. лютня 1937 р., Ч. 184 два відклики до Риму; 5) о. Василь Мигаль, парох в Прусіку біля Сянока, проти візвання до уступлення з парохії, післав одно письмо до Риму; 6) о. Михайло Цолта, парох у Ванівці біля Коросна, проти грамот напімнення й візвання до опущення парохії з дня 3 грудня 1936 р., Ч. 3727, з дня 23. квітня 1937 р., Ч. 818 та з дня 11. травня 1937 р., Ч. 928 написав відклик до Риму; 7) о. Николай Заяць, б. завідатель в Чорноріках біля Коросна, проти приказів переінтабулювати місцевий церковний дім об-ву ім. Качковського з дня 4 XI. 1936 р. і з дня 13. грудня 1936 року, а відтак проти декрету перенесення до Вільхівця з дня 15. березня 1937 р. написав два відклики до Риму; 8) Проти демонстраційного іменування грамотами з дня 10. липня 1936 р., Ч. 2331 і 2332 риманівським і дуклянським деканами москвофілів, внесли дві збірні скарги до Риму, згл. до варшавської Нунціятури українські священники риманівського і дуклянського деканатів.

Кромі цього численні рекурси до Риму, згл. до варшавської Нунціятури вплинули теж і від інших священників-Українців з Лемківщини, яких не зареєстровано.

І найменшими ощадностями
в ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Ґродзіцьких 1. п. II.
розбудовуйте рідний промисл.

І. Шевчик-Лукавиченко.

Жертва Бескиду.

Антошко вбрався при блеску смільних скіп. Випив горнятко теплого молока з черствим хлібом, до збаночка взяв кислої капусти, а до мішка бараболь та хліба й пішов до ліса. Попращався з дружиною, поцілував у русяву голівку сонного Петрика та пігнався стежкою на акорд стинати ялиці. Біг скоро, бо холод дошкулював зраня добре.

Пішов Антошко з блеском смоляків, а верне пізно вечором, коли вже сонний Петрик на ліжку буде вижидати батька.

І так цілу зиму бувало, що Марина випроважала Антошка бажаючи йому добра: „Абис здоров вернув! Уважай на себе Антосю, бо без тебе я з дитиною згину!" Антошко тільки відповідав: „Пильнуй дитини!" і втуливши голову в кожух, біг уже давно витоптаною стежкою в снігу на акорд стинати ялиці, а Марина вертала в хату прясти чужий лен і коноплі...

— — — — — —

Падали струнке й грубі ялиці. Валилися на замерзлу землю зі страшним шумом і лоскотом гейби тяжкі стрільна з великих армат... в лісистому Бескиді, а Бескид і тоді мовчав чомусь зажурено, як і сьогодні мовчить... тільки здрігається що хвилини, коли ялиця, ломаючи по дорозі всі перешкоди, громом паде на землю. Здрігається Бескид, бо бувало колись пишався своїми пралісами. в котрих господарили вовки, медведіє рисі, лиси... Здрігається Бескид, бо жалко йому минулих літ! Нині здирають з нього безпощадно останню його окрасу-ялиці, котрі то облуплені з кори жиди вивозять чужинцям на поталу...

— — — — — —

„Паде на ліво! Вступися!" Робітники вступалися на право. „Вершок на впрост! На бік!" накликування що хвилини лунали по лісі. Антошко з Гриньком підрізували в долі грубу ялицю.

„Паде на право! Антін на бік!" — залунала пересторога. Антошко з Гриньком зірвались з місця. Гринько повалився й зісунувся в потік, Антошкові поховзнулася нога, рукою зловився тонкого граба та хотів пересунутися на ліво, але ялиця замашистими конарями вдарила Антошка по голові, так, що він сейчас розтягнувся біля довгої ялиці.

— — — — — —

Надармо Марина ждала з теплим чиром на молоці вечером Антошкаь І русявий Петрик уснув і верховинний вітер утих, покінчив свою вечірню пісню співати. Марина перепряла десятий моток чужого лену, а Антошка таки не діждалася.

—o—

Великий Син Лемківщини.

Шість тижнів після проголошення світової війни, зайняли московські війська західні українські землі й почали страшну облогу Перемишля, що з перервами тривала від 26. вересня 1914. до 22. березня 1915. року. Коли Галичину зайняла російська влада, почала тут свою господарку. Вивезла Митрополита, а з перемиської Епархії заслано багато священиків на Сибір, багато знову добровільно виїхало до Росії зі страху перед поворотом мадяр. Москалі усували греко-католицьких священиків з їхніх парохій, а парохії віддавали православним батюшкам. Домагалися вони навіть перемиської катедри на відправу православних богослужень. Москва робила все, щоб знищити наш український нарід. а особливо нашу українську католицьку Церкву. Ще й пізніше перекотилися через землі нашої батьківщини страшні хвилі українсько-польської та польсько-большевицької війни. Воєнна руїна була страшна, як під оглядом матеріяльним, так ще гірше під оглядом моральним. Бо ж були села, де місяцями не було Служби Божої, тому, що бракувало священиків. Багато вивозили чужі війська, багато повмирало в наслідок пошестей. Один священик мусів нераз обслуговувати пів деканату. А бувало й таке, як на приклад у тодішньому Ясельському деканаті, старенький, бо поверх 80-літній парох і декан у Тарнавці бл. п. о. Антін Бескид, обслуговував при Божій помочі цілу Риманівщину, Дуклянщину й Сяніччину; хоч не міг перемогти надмірної праці, бо валився з ніг, особливо у великодному часі, все таки старався виконати вложений надмір обовязків. Хрестив нераз по кільканайцять дітей разом. Але надлюдські зусилля священика не могли заспокоїти всіх потреб народу, цього народу, що нараз опинився в матеріяльній і моральній руїні світової війни. — Кілько то було в наших горах невідбудованих церков, хат і цілих сіл? Кілько вбогих, що без хліба й топлива примирали з голоду й холоду? Кілько то сиріт, що підчас війни втратили батьків, витягаючи свої рученята, просили хліба й науки? Кілько то господарств по селах пропадало, бо, або бракувало худібки, щоб нею обробити землю, або, що гірше — бракувало рук до праці, бо ті, що перше її оброблювали, лягли головами в боротьбі за кращу долю свого народу. До того, всі ці воєнні страхіття й безправства воюючих армій та їх урядів так пригнобили й змучили тодішнього нашого епископа Чеховича, що він попав у параліж і закінчив життя.

У цих непевних і небезпечних для нашої Церкви й народу часах засів Ексцелєнція ВПреосвященний Йосафат Коциловський на опорожненім Владичім Престолі в Перемишлі. Загоїти ті воєнні рани, направити моральне зіпсуття, обсадити священиками порожні парохії, заспокоїти найконечніші матеріяльні потреби: хліб дати тим, що його не бачили від кількох років, бути батьком-опікуном сиріт і вдів, підпорою й розрадою гнобленим і покривдженим, — оцей важкий хрест, оце було те велике бремя, що його взяв на свої плечі молодий Владика в 1917 році. ВПреосвящений Владика сповнив накладені на нього надії духовенства та вже перші його кроки вляли нового духа в духовенство, застрашене репресіями австрійського уряду. Серед невпинної Його праці для добра Церкви прийшов радісний день 1. листопада 1918 року, коли на З. У. З. проголошено Незалежну Українську Державу, а владу перейняли українці. В днях 3—4. листопада українська армія зайняла Перемишль.

Та згодом настали дуже тяжкі хвилини для нашої Церкви й нашого Архипастиря. Але вони не відтягнули Епископа від пастирської праці в епархії. Завдяки усильній праці Владики, завдяки частим місіям і реколєкціям зросла в розмірно короткому часі побожність серед нашого народу на цілім просторі епархії, а враз із побожністю католицька свідомість і привязання до свого Архипастиря. Треба було бачити з яким захопленням, зненслим поривом вітали нашого Владику тисячні вірні в Горличчині, Стрижівщині, або з яким душевним розположенням принимали тисячі паломників і вірних у Кальниці, біля Балигороду, з його рук Найсвятіші Тайни, в часі св. Місії, що її провадив у своїй парохії о. кан. Теодор Хомко, або як ревно плакали парохіяни села Синева, біля Риманова, коли наш Владика приїхав на закінчення св. Місії, та знаючи, що в Риманівщині шириться безбожництво й комуна, звернувся Він до зібраних зі словами: „Перекажіть цим усім, що насміхаються з Хри-

Український Владика ВПреосвящений Кир Йосафат Коциловський, звиджує дорогу Його батьківському серцю українську Лемківщину.

стової віри, що я до них на колінах піду й буду Небесну Царицю молити, щоб їх Господь необачніх помилував...“

Вияви цієї побожности можна обсервувати при нагоді більших відпустів у цих місцевостях, що до них Владика їздить кожного року, як у Пацлавській Кальварії, Крехові, Жовкві та др. Десятки тисяч вірних з найдальших сторін спішать туди, де знають, що буде правити Службу Божу та проповідувати наш Владика. На Пацлавську Кальварію, де давніше Лемка ніхто не бачив на відпусті, відтепер, а головно, після відлучення Лемківщини, починають приходити щораз більші маси населення з Лемківщини, аж з Горлицького повіту, щоб побачити свойого улюбленого Владику, бути на його Службі Божій та почути з його уст слова розради. Треба бачити, як ці вірні Лемки Українці з дитинячим привязанням горнуться до Нього. Наче інстинктовно вони відчувають, що Владиці Йосафатові, уродженцеві нашої Лемківщини, вони завдячують свою католицьку свідомість і національне привязання, що це Його праця захоронила велику більшість синів Лемківщини перед схизмою, яка ще недавно загрожувала Лемківщині.

Позір Лемки-Українці!

У Жовкві у Видавництві ЧСВВ, появився прегарний і дуже дешевий **Календарець Пресв. Ісусового Серця на 1938 рік.**

Дуже гарні в нім статті про Ювілей почитання Христового Серця на українських землях, статті про добру книжку й пресу, цікаві оповідання, приклади й численні вискази Святих, а *далі опис Жовкви — а в ній* — найбільшого й найстаршого українського Видавництва ЧСВВ у Жовкві.

Є також ілюстрації жовківського василіянського монастиря, церкви і нових малюнків у ній, гарна обгортка, добрий папір, словом прекрасний календарець!

64 сторін друку, а ціна всього 10 грошів, з почтою 15 грошів. При більших замовленнях пошту оплачує Видавництво ЧСВВ у Жовкві.

Навіть найбіднішого Українця-католика стати на цей календарець — *а буде мати гарну книжочку і* вірного приятеля на цілий рік.

Спішіть з замовленнями, бо наклад невеликий. Пишіть на адресу: **Видавництво Чина св. Василія В. у Жовкві (Жулкіев).**

УЖЕ ПОЯВИВСЯ! УЖЕ ПОЯВИВСЯ!

Калєндар „ШЛЯХ МОЛОДІ"

на 1938 рік.

Ціна календаря знижена на 80 сот., з пересилкою зл. 1.

Календар має дуже цікавий зміст, багато відомостей з життя молоді інших народів, оповідання й вірші, цікаві новини з техніки, велику господарську частину та багато різних новин. Календар багато й цікаво ілюстрований. Календар надається до вжитку на сходинах Дорослу, Самоосвітних Гуртків. Повинен бути в кожній бібліотеці Кружка „Рідної Школи", читальні „Просвіти" та кожного іншого товариства, що гуртує в себе молодь.

ЗАМОВЛЯТИ У ВСІХ КНИГАРНЯХ, АБО У ВИДАВНИЦТВІ „В О Г Н І". **Львів, ул. Потоцького 11.А.** Гроші слати розрахунковим переказом ч. 109.

Кольпортерам даємо 20 проц. провізії. Поодинокі примірники висилаємо тільки за попереднім одержанням грошей.

СПІШІТЬ ЗІ ЗАМОВЛЕННЯМИ!

Цей календар повинен мати в себе кожний український юнак й юначка!

БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ.

На веселлі Івана Подубинського з Аною Світик з Полян Суровичніх, у Руській Дубрівці, зібрав громадянин Антін Зошак між гістьми 4.22 злот. на Українських Інвалідів. — Треба було бачити цим „мудрияшам", що кажуть, наче то Лемко не Українець, з якою охотою складали гості з Полян С. і Дубрівки лепту на дарунок тим, що віддали все найдорожче своїй батьківщині. — Може б вони тоді перестали горлати, що Лемко „член единаво неділімаво русскаво народа"... Гостям бажаємо щастя, а Молодим многих літ.

На христинах у Родя в Туринському, біля Команьчі, зібрав Данко Бабяк на Українських Інвалідів 1 зл. Боже заплать.

Дарунок для Українських Інвалідів від гостей на кермеші в Бересті, коло Грибова, зл. 12.30. Усім свідомим Громадянам складаємо ширу подяку.

Збірка на празнику в Лосьому на Українських Інвалідів зл. 4.50 й **Українських Студентів** зл. 4.40. Гаразду бажаємо.

За привернення рідної мови.

Громадяни Лемківщини прохають оцим Філію „Рідної Школи" в Сяноці, подбати та відповідно підготовити населення Лемківщини до переведення голосування й підписів через батьків шкільної молоді декларацій за привернення рідної української, викладової мови в школах на Лемківщині.

Це незвичайно важна й пекуча справа, тимбільше, що населення Лемківщини не бажає собі експериментів з т. зв. трохановськими букварями.

Від точного переведення українського шкільного плебісциту залежить краща доля соток, тисяч українських дітей на Лемківщині. Це одна з найважніших справ Лемківщини.

У ЛИСТОПАДОВИЙ ДЕНЬ.

Дня 31. жовтня о. кан. Савойка відправив панахиду за поляглих Українських С. С. на котру явилися майже всі парохіяне Селиськ. Дня 1-го листопада відправлено торжественну Сл. Божу з проповіддю, а на закінчення хор відспівав молитву „Боже великий" й „Округ могили плач і сум". Вечором відбулась в Народнім Домі святочна Академія. *Участь в Академії взяли члени „Просвіти"* й Кружка „Союзу Українок". Свято відкрив громадянин Данило Стецик, а хор відспівав жалібний марш. Всі присутні, стоячи, вислухали цю жалібну пісню.

Гарний реферат про значіння 1-го листопада, виголосив п. Лев Дівик, а хор, під проводом гром. Д. Стецика, відспівав: 1) Козака несуть, 2) Чорна ріля ізорана, 3) Заквідчали дівчатонька, 4) Ой зацвила черемха, 5) Журавлі, 6) За Україну. Між піснями віддеклямувала Ольга Кліш Воскресні мрії Україні — О. Олеся.

На закінчення Д. Стецик сказав ще кілька теплих слів про Українських Інвалідів, та закликав зложити добровільні жертви. Присутні члени зложили 6 зл., котрі вислано на Інвалідів.

Свято закінчено національним гимном.

—o—

І ВАНІВКА НЕ ПОМОЖЕ.

Свідомі громадяни й молодь села Красна, як й інших українських сіл, гуртувалися від кількох літ у читальні „Просвіти", в Кружку „Сільського Господаря", працювали, Народній Дім поставили. А на св. Дмитра ц. р. „сочинилось" у нас якесь диво. „Рушилися" так сказати б, живі небіжчики. Зо свічкою ходили, до купи їх зводили. Потім напомпували тих живих небіжчиків „русским" духом гаспада з Ванівки й один з Чорнорік і вони „сочинили веліе собраніе". Читальню Качковского заложили. Благословити приїздив о. Полянський з Вороблика.

Панам з Ванівки можна б сказати: Не пхайте носа до чужого проса, бо з того й так нічого не буде. Не поможуть ні солтиси, ні „студенти", бо що має вмерти — тому й „дохтір" не поможе. Все й всюди перемагає жива ідея. Яка ваша ідея? Цар — батюшка? Його нема! Не тратьте сили — спускайтеся на дно!

Місцевий лемко-Українець.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Новинки

На днях вислали ми нашим Передплатникам чергову книжку „Бібліотеки Лемківщина" ч. 6. п. н. **„Український весільний обряд у Бойківщині"**, Осипа Мисевича, разом з розрах. переказом, тому прохаємо вислати 1.50 зл., як належитість за цю книжку та поширити й поручити її Вашим знайомим і сусідам.

Важне для сільських ремісників. Товариство „Праця" у Львові влаштовує богато різних курсів для вишколення сільських ремісників. І так вже відбулися два курси для кравців, один для шевців. Тепер організується третій курс для кравців, окремий для шевців і столярів. На курси приймається таких, що вже знають трохи ремесло і хотіли би довчитися ще трохи від найкращих міських ремісників. Наприклад на кравецькім курсі головну ролю звертають на крій і викінчування одягів. Так само при шевських роботах. При столярськім курсі будуть вчити передусім меблярського столярства, тепер найбільше поплатного та будівельної столярки (двері, вікна). Навчать курсантів полірувати та консервувати вироби, вживати новітні столярські машини та прилади. Тому варто, щоби якнайбільше сільських ремісників скористало з нагоди й записалося на курси. На них треба вже зголошуватися, щоб організатори знали наперід, де курсантів примістити. Кравецький і шевський курс відбудуться зараз після Різдва, коли шевці й кравці мають найбільше часу. Столярський відбудеться може ще в грудні. У всіх справах курсів, належить звертатися прямо до **Т-ва „Праця", Львів, вул. Здоровля ч. 9.**

Злодії вкрали самохід. В містечку Динові, коло Березова вкрали недавно невідомі справці ніччю з гаражу самохід і відїхали в невідомому напрямі.

Передчасна зима. По теплій осені, в дні 19. листопада впав на Лемківщині перший сніг і вкрив землю грубою верствою. Але до тижня полудневі, теплі вітри розвіяли сніжні хвари так, що 22. листопада люди виїхали покладати під зиму поля й орати під весняні засіви. Одночасно побільшилася вода в ріках і криницях; гаряче літо й суха осінь спричинили брак води в криницях.

Проти РОЖИЦІ безрог треба щепити безроги сировицею і щіплиною.
Шурі нищить РАТИНА.
Пільні миши нищить МИШИНА.
„СЕРОВАК"
Сп. з О. В.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Тел. 201-07.
Перепроваджує відщурення. На бажання інформації.

Московські прапори на урядових будинках. У селі Вороблику перебудували урядово з громадських фондів громадський дім. А на цьому домі повівали 2 московські прапори. Селяни Вороблика, переходячи вулицею, з усміхом запитують один одного: „від коли то москалі запанували в наших селах, що на громадських будинках повівають московські прапори?"

Не буде зміни торгів у Риманові. Заряд зажидівленого містечка Риманова хотів перенести торговий день у Риманові з понеділка на четвер. Цеї зміни не буде.

Будова нового костела. В селі Королевій Польській, біля Грибова приготовляється будова нового костела. Там живуть деякі римо-католики й давніше мішані подружжя.

Катастрофальний вибух газу. В місті Коросні, в одній жидівській каменици вибухнули ґази, прориваючи ґазові проводи. Наслідки вибуху були жахливі; цілу поверхову каменицю рознесло, а з під розвалин, по загашенні пожежі, видобули 2 людей, тяжко попарених і потовчених.

Зловили шпигуна під Коросном. Поліція зловила якогось осібняка, що ходив по Короснянщині та з запалом відрисовував собі плян околиці. Його арештували й підставили до тюрми в Яслі.

Циган прикликував чорта. Недавно заїхали возом шатрівські цигани до села Завадки, коло Дуклі та в Абрамовій один циган хотів виворожити Івановій рідні долю. Але Іван недав себе перехитрити, та хоч циганище крутився й вертівся, як чорт з грішною душею, домагаючися до ворожби чуги, жіночої запаски й грошей, щоб це все вкрасти, одначе Іван завчасу зміркував, до чого така ворожба веде, так налякав цигана, що він утікав зі села як попарений. Всі люди повинні гнати циганів з хати, а за те шукати „ворожби" в добрих часописах і книжках.

Бавляться русскі рибята. Читальня Качковського в Полянах, біля Крампної урядила забаву з музикою й танцями. В часі гульні члени тої читальні побили свого побратима Семена до бестями. Вони різалися, як дикуни. Найсумніше тут, що старші ґазди позваляють на музику, коли бачать, що нерозважним молодикам куриться з чубів від палюнки. А ще нарікаєте, що біда вас гнете, а на палюнку є й розбої й процеси?!

Присуд на комуністів. У Білостоці скінчився великий судовий процес проти 20 обвинуваченых у комуністичній діяльности. Між ними 16 обвинуваченых жидів і 3 жидівки. Всіх засудили на кару вязниці від 2 до 12 літ.

Засновуйте Кружки „Відродження" в кожному українському селі на Лемківщині. Пиття шпіритайки й етеру викликує нужду на Лемківщині та приносить загладу. Хай клич перестороги перед каліцтвом і занепадом лунає кожночасно з уст свідомої молоді скрізь по цілій Лемківщині. — Проч з пиянством і деморалізацією!!

Нові джерела нафти. Під Грибовом відкрили в глибині 150 метрів великі джерела нафтової ропи.

І такі батьки бувають. У Горлицях засудили на 6 місяців арешту селянина з Вірхні за те, що він катував свого 12-літнього сина й хотів його повісити. На крик дитини збіглися люди й висвободили хлопця з рук нелюдяного батька.

Захотілося панського життя. Маріян Сліва, урядовець з Нового Санча, наробив довгів і не маючи чим заплатити за них, застрілився, а його жінка отруїлася.

Легке завдання. Почисліть скільки в Вашому селі є передплатників „Нашого Лемка", а скільки могло б бути, якби Ви сповники свій обовязок і старалися приєднати їх якнайбільше для „Нашого Лемка". Чим більше буде передплатників, тим кращий буде „Наш Лемко" й більше приноситиме вісток з краю й зі світа.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що
найкращим дитячим, національним часописом є
„ДЗВІНОЧОК"
Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок" вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок"? — Кошт малий, бо всего 2 зл. виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 гр.)
„Дзвіночок", Львів, Косцюшка 1 а

Кожний може обезпечитися в

„Карпатії"

бо навіть за невисоку складку нецілого злотого місячно можна мати житєву обезпеку в „Карпатії", Львів, Ринок ч. 38

Пишіть за інформаціями!

Українці в Англії обходили Першого Листопада — день Великих Роковин. Вони заснували теж освітні курси для молодих Українців, що вродилися на чужій землі, аби вони навчалися рідного письменства.

Наш український священик, Впр. о. Іван Тилявський, що виїхав у передминулому році до Канади, одержав тепер українську католицьку парохію в Брантфорді, Онт., де живе багато наших Громадян зі Сяніччини (найбільше їх з Одрехової й Синева).

Проти дальшого баламуцтва. У Новій Веси, коло Нового Санча, частина збаламучених москвофілями селян перейшла в останніх роках на схизму. Недавно тому Васько Стараник поставив на своїм полі хрест і запросив батюшку Рудя, щоб його посвятив. Одначе до цього не допустили селяни греко-католики, які прийшли громадно й не позволили правити. Скінчилося на тім, що православний батюшка відїхав з нічим.

Скло вивозять з Польщі. В місяці вересні вивезено з Польщі до інших держав 48 тон скляних виробів на суму 67 тисяч злотих. Вивезено ці вироби головно до Канади, Чехословаччини й Австрії.

Не дають дозволу. Село Опарівка, пов. Коросно, хотіло теж відсвяткувати гідно Великі Роковини. В тій цілі підготовано на день 1. Листопада святочну академію. Але не довелося нашим братам-лемкам в Опарівці гідно, разом з великою многомільйоновою українською громадою відсвяткувати те велике свято зриву, бо прийшла заборона уладити академію, мовляв, „пощеґульне песне ображайон народове учуця польскє". А ті пісні це: „Засяло сонце золоте", „Хлопці алярм!", „Наша славна Україна", „Україно мати — кат сконав".

Найкращим дарунком на св. Миколая є премійна вкладкова книжечка ощадности

Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

на яку крім звичайних відсотків можна одержати ще й нагороду за ощадність у висоті 25 до 100 злотих.

Посвячення „Народнього Дому" в Новосілцях.

За нецілих дві години прогульковці зі Сянока прийшли під величаву, византійським стилем побудовану перкву в Новосільцях, де 7. м. м. відбулося посвячення „Народнього Дому". Ще хвилина-дві і прогульковці засіли в лавках у церкві, де торжественну Службу Божу відправив наймиліший новосільчанам гість, уроженець їх села, о. крил. О. Маринович, парох Війського коло Перемишля, в сослуженню о. дек. Ярослава Савчака зі сусідньої Пельні та о. проф. Миколи Головача з Боська. Прегарну проповідь, радісну і бадьору, виголосив о. Степан Менцінський, місцевий душпастир і голова читальні „Просвіти". По богослуженні пішов процесійний похід до новозбудованої домівки, де зійшлися не лише всі новосільчани. але громадно прибули теж гості зі Сянока, Загутиня, Дубрівки Руської, Чертежа, Ялина, Костарівець, Сянічка, Пельні та Дудинець. (Ба, навіть спеціяльний представник влади приїхав зі Сянока та асистував на посвяченні. Видно за мало було поліцаїв місцевої станиці поліції). Проповідь на посвяченні виголосив о. крил. Маринович. Говорив щиро, зі зворушенням. Підкреслив заслуги покійних працівників-парохів і селян діячів та радів, що їх тиха ревна праця під проводом теперішнього душпастиря о. Менцінського увінчалася таким гарним успіхом. Наказував, щоби дальше працювали в цій домівці з Богом і не слухали підшептів сатани, що тепер підшивається під комуну, чи інші т. зв. соціялістичні орґанізації. Пополудні відбулася святочна академія з богатою програмою, що її влада трохи обтяла. Саля, як і на посвяченні, повна. Слід признати, що новосільчани мали того дня, не зважаючи на дощ і холод гарячий день. Не сподівалися стільки гостей. Гостей зворушливо привитав п. Йосиф Маціовський, радіючи, що стільки дальших і близьких сусідів прийшло на це свято. Муж. хор під проводом о. Менцінського відспівав стрілецькі пісні „Зелений дубочку" і „Накрила нічка". Тут не лише загал, але навіть добрі знавці музики з добрим музичним слухом захоплювались прецизійним виконанням уривків з найновішого епосу української історії. Журливі спомини по пісні про дубочок розігнала молоденька декляматорка В. Маруняківна бадьорим віршом Олеся „На цвинтар сумно не ідім"! Має вона гарну дикцію і, якщо над собою попрацює, буде колись доброю декляматоркою та аматоркою в читальнянім гуртку. Мішаний хор закінчив знову стрілецькою піснею першу частину програми. Привіти від повітових установ виголосили: д-р Василь Блавацький від Матірнього Т-ва і від філії „Провіта" у Сяноці та від підчинених їй пів сотні читалень, д-р Степан Ванчицький від кружка „Рідної Школи" і кред. кооп. „Сян", інструктор Михайло Ковальський від філії Т-ва „Сільський Господар" та п. А. Волошин від української преси. Промовці висловлювали свою радість і слова признання для громадян Новосілець та їх провідника за інтенсивну працю і витривалість у благородних змаганнях. З черги жіночий хор показав піснями „Зоре моя вечірная" і „Кладочка", що не поступиться ані на крок мужескому. Багато нових голосів, може ще не такі певні, як мужеська „стара вояна", але таки витримали й віддали найніжніші нюанси цих пісень. Далі смичкова орхестра відограла під проводом п. Бандрівчака (І. скрипка) „Шумку" та „Веснівку" і акомпаніювала о. Менцінському при сольоспіві „Фіналє". Це відома пятка ще з попередніх років. Національні танки „Катерина" і „Козачок", виведені прегарно забавили гостей і сусідам показали, що ми можемо і маємо що протиставити їх так голосно захвалюваній культурі, що в нас на їх жаль не приймається. Опісля М. Бандрівчак, поважний господар, один з перших пробоєвиків ще передвоєнної „Просвіти", що і тепер не перестає працювати з молодечим запалом, оповів історію будови власної хати. Рівним, спокійним і діловим голосом розказав зібраним, якто не спала молодь і старші та по ночах зробили майже всю роботу. Ця скромність промовця ще більше підкреслила моральну силу новосільчан. Таку силу і гарт здобувають і виробляють у себе лише мешканці окраїнних земель, що боронять кожну пядь рідної землі перед сусідами. По академії при столі всі розговорилися про давні часи. З великою увагою вислухали присутні оповідання про Новосілці та околицю старенького вісімдесятьпятьлітнього господаря Йосифа Коцана. Ось-так ми працюємо на Лемківщині. **Віма.**

—o—

Поширюйте наш часопис й придбнуйте нових передплатників.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Ростока Велика, велике село, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованого в 1819 році; до Нового Санча 26 км., до Криниці 8 км. (Гляди: „Наш Лемко“ рік IV.).

Ростока Мала, українське дочерне село парохії Матієва, (5 км.), біля Нового Санча.

Рудавка Риманівська, українське село, побудоване на рівнині над лівим берегом Вислока, приналежне до парохії в Тарнавці до Риманова 14 км., до Сянока 27 км., з Рудавки родом о. Теодор Хомко, парох Літовища. (На терені села копальні нафти та поклади земного воску).

Рудавка Яслиська, українське село, дочерне парохії Яселка, біля кордону Закарпаття над річкою Яселкою, до Риманова 29 км.

Самокляськи, польська оселя біля Змигороду.

Свіржова Руська, українське дочерне село парохії Святкової Великої, з українською греко-католицькою церквою святого Іоана Хрестителя, збудованою в 1894 році; віддалене 20 км. від Змигороду, (Р. Е. з 1508 р.) поселене в XV стор.

Святкова Велика, українське село, віддалене 18 км. від Змигороду, 6 км. від Крампної, 38 км. від Ясла, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1757 році; відоме вже в 1510 році як власність сяніцького капеляна Андрія Стадницького. (Література: кс. В. Сарна: Опис ясельського повіту, Кат. Перегл. 1898; окремо о. Дмитро Ступак: Короткий начерк історії парохії Святкова на Лемківщині).

Святківка (Мала Святкова), українське село дочерне парохії Святкова Велика, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1762 році.

Селиська, українське дочерне село з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1866 році; віддалене 6 км. від Динова. (Література: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р.).

Семушева, українська оселя, положена поміж Волоською й Сільною Тирявою, над річкою Тирявкою, яка вливається до Сяну, у віддаленні 4 км. біля Мриголоду, розбудоване на двох узгірях у підніжжі Соленых Гір. 672 м. понад рівнем моря; це село відоме вже з 1337 року, засноване Іваном Семушівським, власником двора. В давнині село лежало на схід до Голучкова, там де сьогодні находиться поле, прозване Церковиськами. Там була колись церква й самостійна парохія до 1813 року. Сьогодні має Семушева свою українську греко-католицьку церкву Богоявлення Господнього, збудовану в 1841 році, але є дочерною церквою Сільної Тиряви (3 км.) З давніх часів заховався до сьогодні цементовий камінь з датою 1416 рік, захований в цінній збірці професора Михайла Навроцького в Перемишлі, зглядно в Музеї Лемківщини в Сяноці. Крім української церкви є в селі 3-клясова народня школа, яка від свого оснування в 1890 році до 1932 року мала українську мову навчання. Село має поверх 1000 мешканців, у цьому кілька зайшлих родин латинників; найстарші українські родини в селі: Войнарівські, Волянські, Гліби, Хоровські, Швайлики й Ядчишини. Село є національно свідоме, має власний деревляний Народній Дім з театральною сценою, читальню „Просвіти“, Споживчу Кооперативу, Кружок „Сільського Господаря“, т-во „Луг“ закрила адмін. влада. Вже перед світовою війною (1914 рік) село зазначило своє українське обличчя, побіч Одрехової ставило воно сміло та успішно перші кроки у виборчих виступах. У Семишевій працював колись молодий організатор на суспільно-політичнім полі, Василь Войнарівський, що відважно розгорнув свої крила ідейної праці аж у далекий Бескид над границею Закарпаття (тепер він живе в Канаді). На освітньо-культурнім полі поклав чималі заслуги бувший управитель школи, Михайло Навроцький з дружиною. В селі є джерела соленої води й дотепер невикористані нафтові терени, які в табулярних книгах, у сяніцькому суді зареєстровані окремо, як нафтові поля. Село має пошту в Волоській Тиряві (5 км.), до залізниці в Залужі 15 км., до Сянока 20 км. (Опис села зладжений на основі цінних записків Вп. професора Михайла Навроцького, що жертвенно працював у Семушевій продовж 24 років, окремо література: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р.).

Сенькова Воля, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1864 році; віддалене 19 км. від Сянока, 8 км. від Буківська, 3 км. від Новотанця; поселене в XIV. сторіччі.

Сенькова, дочерне село Маластова, віддалене 4 км. від своєї парохії, до Горлиць 15 км.

Синів, українське село, з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою 1874 році, віддалене 5 км. від Риманова, 24 км. від Сянока та 6 км. від залізниці в Боську; зі Синева родом редактор „Русалки“ Григорій Гануляк-Марусин і Григорій Судомир, професор. (Гляди: „Наш Лемко“ р. 1935). (АГЗ 1106 кажуть, що син якогось мельника українця зі Синева присягав у справі мельника зі Заршина в 1438 році. АГЗ 1720: Сенько зі Синева й Федір були свідками в Сяноці в 1443 році, отже село існувало вже в XIV. стор.)

Сільниця, до 1875 року українська самостійна парохія, в цьому році парохіяни перейшли громадно на латинський обряд і прилучено їх до латинської парохії в Диляговій, біля Динова.

Скальник, польська оселя коло Змигороду.

Сквіртне, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1837 році; віддалене понад 30 км. від Горлиць (відоме зі шкільного штрайку в 1937 році).

Складисте, українське дочерне село Матієвої (3 км.) біля Нового Санча. (Окремо: Сандецька земля).

Смереківець, українське село з українською церквою святого Архангела Михаїла, будованою в 1848 році; віддалене 24 км. від Горлиць, поселене в XV. сторіччі.

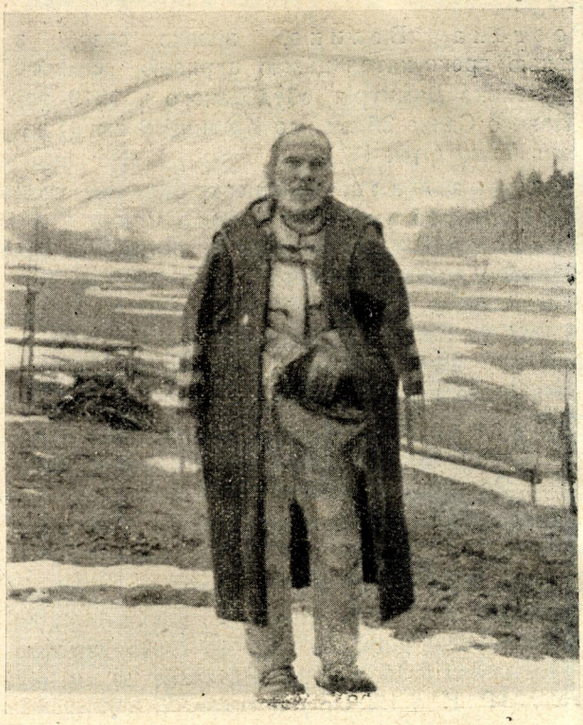
Смеречне, український присілок (2 км.) української парохії в Мшанній, біля Дуклі.

Снітниця, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Вмч. Димитрія, збудованою в 1755 році; віддалене 18 км. від Грибова; поселене в княжих часах.

В українських Карпатах.

Молода мати вертає з дитиною з поля до хати у Висовій.

Старенький дідусь з Висової.

Согорів Горішній, українське село, дочерне парохії в Юрівцях (1 км.) у Сяніцькій Окрузі; поселене в XIV. сторіччі.

Согорів Долішній, як вище (АГЗ XI 639).

Солотвини, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1887 році; віддалене 12 км. від Мушини, 2 км. від Криниці. Першу школу в селі побудовано в 1925 році. (Окремо: Сандецька Земля).

Ставиша, українське дочерне село Снітниці, з українською церквою св. Димитрія, збудованою в 1818 році; прилучене в XVIII. сторіччі до Снітниці; до Грибова 22 км.

Старавесь, польське село коло Березова.

Старий Санч, місто побудоване між устям Попраду до Дунайця. (Окремо: Сандецька Земля).

Стодолина, польська оселя біля Коросна.

Сторожі Великі, українське село з українською церквою святого Пророка Іллі, збудованою в 1661 році; віддалене 5 км. від Сянока; поселене в княжих часах.

Сторожі Малі, український присілок (7 км.) парохії в Загутині.

Страхотина, польське село коло Старенської Грабівниці (в Сяніцькій Окрузі).

Стрижів, містечко над Вислоком у Короснянській Окрузі.

Суровиця, українське село, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1910 році; віддалене 15 км. від Буківська, 30 км. від Сянока; поселене в XIV. сторіччі.

Суходіл, польська оселя в Короснянщині.

Сянік, місто — осередок Лемківщини; з українською греко-католицькою церквою Пресвятої Трійці, мурованою в 1774 році; література: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р., Др. Я. М. Ладижинський: Сянок та його околиці Н. Л. С. Львів 1930., о. С. Ядловський: Шематизм Лемківщини, Львів 1936, В. Колпачкевич: Про зах межі київської держави в X. стор., Львів 1935, Др. П. Домбковський: Національні відносини Сяніцької Землі в XV. стор., Львів 1921 й інші.

Сянічок, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1793 році; віддалене 6½ км. від Сянока; поселене в XIII. сторіччі.

(Докінчення буде).

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть працю
1-му бе робітному, що є Вашим бр.том!

ЦЕНТРОСОЮЗ
поручає
сільським господарствам солідні
машини
штучні погної
і всіляке сільсько-господарське приладдя

Не вільно нам забувати,
що всілякі ЦУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
и СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво української фабрики
„ФОРТУНА НОВА“

Чому я люблю рідне село?

Мабуть нема людини, котра не любила б свойого рідного села й ним не дорожила. Той, хто вродився й виріс на селі, ніколи не забуває про рідну місцевість. Любов до рідного села є в нас така велика, як любов до рідних батьків та найближчих осіб. Найкращі спомини з нашого життя є звязані з рідним селом.

Тут серед рідних ланів, перший раз побачила я світло денне, приняла Тайну Хрещення й тут навчилася ставити перші кроки, та вимовляти перші звуки. Безжурно серед сміху та радости минали мені тут дні дитинства, про котрі так приємно згадується все, а навіть часто жалується за ними, що так скоро пройшли. Я навчилася тут при моїй рідні рідної мови та перших молитов, а відтак під опікою матері пішла до церкви і в ній навчилася любити Бога.

Тут перший раз ішла я в школу, не розуміючи спершу її завдань та великого значіння. Нема місця в рідному селі, де я не була б й котрим не лучив би мене якийсь спомин. Усе для мене тут дороге, та миле.

„Бо тут я зріс, учився тут,
Мені тут любий кожний кут.“

Спомини, злучені з рідним селом, творять таку нерозривну звязь між нами, що куди ми не пішли б, де не поїхали б, все й всюди згадуємо про своє рідне село — дороге село.

Мені здавалося, що туга за рідним селом у дорослої людини нема. Але показалося зовсім інше. Тужиться за рідним селом уже в поїзді, виїзджаючи з нього на довший час. Непереможною силою тягнуло мене все до рідного села, людей, до рідної стріхи, котрої я не проміняла б навіть за палати. Хоча гарні є сторони, куди кращі села від рідного, всежтаки воно для мене є найкраще й найдорожче — куди не поїду — до нього завжди вертаю. З рідним селом вяже мене найбільше споминів, спогадів приємних. гарних, взнеслих, котрі незатертим слідом остануть в моїй душі й ожемчужувати будуть ціле моє життя, котре без них не представляло б ніякої вартости.

Любім і шануймо рідне село!, бо тільки той, хто любить рідне село, любити потрапить також і свій рідний край, та нарід свій, а як такий, не завагається, як прийде час і потреба того вимагатиме, віддати своє життя за Рідний Край — за Ідеали. Тільки з великої любови до своєї землі та нації зродиться чин, котрий принесе нам краще завтра.

Сенюсь Софія.

Ярослав Заремба.

Куди вас серце тягне?...

Із трикратних поїздок-прогульок у нашу прекрасну Лемківщину остало в мене багато цікавих споминів. Серед гарної лемківської природи, між дорогими братами-Лемками минали скоренько довгі літні дні, й оставляли по собі милі спомини, що їх забути годі.

Тут не буду списувати їх за порядком. Вибиратиму лише деякі пригоди чи спостереження, що й тепер можуть цікавити читачів „Нашого Лемка“. Сьогодні опишу одну розмову в кооперативі, що належала до „Руского Ревізійного Союзу“. (Кооператива ця існує й тепер у короснянському повіті).

У тім селі був я кілька днів. Тому й багато людей знали мене, знали, хто я й до кого приїхав. І я знав, що в тім селі є багато свідомих лемків-українців, але є також і такі, що називали себе рускими. Оті „русскі“ мали свою кооперативу.

Раз зайшов я туди за якимсь справунком. В кооперативі застав щось шість чи сім людей, старших ґаздів і двох юнаків. І там тоді так слово по слові завязалася розмова.

— Що чувати у Львові? — спитав мене нараз один молодий ґазда, як я потім довідався — секретар місцевої читальні ім. Качковського.

І я почав розказувати про Львів, про колишню столицю наших князів. Говорив про редакції українських ґазет, про Т-во „Просвіту“, про „Відродження“, про Маслосоюз, Ревізійний Союз Українських Кооператив і про інші українські товариства й установи. Говорив про це, як ростемо, як збільшується число передплатників української преси, як ростуть українські кооперативи і т. д.

Тоді секретар місцевої читальні, крутячи невдоволено головою, так озвався до мене:

— Ви то про все так гарно говорите, а про одно то й словом не згадали. Чому, говорячи про централі у Львові не згадали ви навіть одним словом про общество ім. Качковского, ні про „Русскій Ревізійний Союз“?

Всі присутні вдоволено похитували тоді головою й казали: Ага, скажіть нам щось про це, скажіть.

Як казати, то казати — думаю собі. Не буду говорити „ні зо злости, ні з милости“, а скажу по-правді, так, як воно в дійсності є. І я зачав так говорити:

— Бачите, я говорив тільки про наші великі централі. Говорив про редакції, що їх ґазети розходяться в грубих тисячах, говорив про „Просвіту“, що має понад 3.000 читалень, говорив про Ревізійний Союз Українських Кооператив, бо він обєднує богато споживчих, кредитових, промислових кооператив. А про „Русскій Союз“ я не згадував, бо то так само, якби наприклад до Львова пирівнював містечко Корчину або Стрижів. Бо тих „русскіх“ кооператив чи читалень поправді на пальцях одної руки почислити, та й майже всі вони такі бідненькі, без життя, без духа. Тому-то, бачите, я про них і не згадував.

— Як то— озвався на це один поважний ґазда — то руских людей так багато, а руских товариств так мало? Я, що правда, не вчений, але то так на хлопський розум виходить, що як багато людей, то й товариств повинно бути багато і руских ґазет тисячі...

— Ви то добре міркуєте — кажу я на це — але „русских“ людей тут на наших землях нема так багато. От я вам розкажу такий приклад:

В моїм ріднім селі коло Ярослава, багато старших господарів називає себе русинами. Кажуть, що вони рускі люди. До тих русинів зачисляв себе все й мій сусід, поважний господар Юрко Лешак. Він усе так казав: „Мій тато був русин і я русин“. От раз у неділю зайшов Юрко в читальню „Просвіти“. Було там тоді досить багато людей, був там й я. Приходжу, вітаюся з Юрком і питаю:

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

— Як там, сусіде Юрку, українські справи?

— Питайте мого сина, він українець, а я русин, то про українські справи не знаю — відповів Юрко.

Я тоді якраз мав припадком „Русскій Голос", який час-до-часу приплентається до нашого села.

У тім „Русскім Голосі" якийсь писака кидав болотом на все, що українське. Думаю собі — дам це перечитати Юркові, що він на то скаже.

Юрко позичив у дяка окуляри (він мав уже коло 60 літ!) і почав читати. За якийсь час прийшов я до нього й питаю:

— Як вам, Юрку, це сподобалося?

Юрко сплюнув з досадою й каже:

— Бодай ся встік, паплюжит своє, як свиня! Якого дітка вчепився українців, хіба вони що? Не гнівайтеся — каже по хвилині — що так говорю, але то би вже й жида розлостило.

— То значить, Юрку — кажу тоді — ви з українцями?

— Я там у книжках не вчений, не знаю як і що, але серце моє тягне до України, до українців, хоч я себе називаю русином.

— А яку ґазету волите — русску чи українську? — питаю.

— Як читаю українську, ту, що син Степан передплачує, то так чую серцем, що то своє рідне, а тої рускої, то й до рук брати не хочу. То не наша ґазета!

— Так, так — озвався тоді оцей старий ґазда, що дивувався, чому то руских людей так багато, а руских товариств і ґазет так мало. Так так — казав — серце все тягне до свого.

— Таке вже право — сказав на це я й попращавшись з усіма, вийшов з кооперативи.

За мною вийшов і цей молодий ґазда, секретар читальні ім. Качковського, і відпроваджуючи мене, говорив:

— А знаєте, мене серце тягне також до України.

— Вірю, пане секретарю, — відповів я йому, що колись і ваші освідомлені думки вести вас будуть туди, куди тепер підсвідомо тягне вас ваше серце. Бо голос крови приведе вас до нашої одної, великої й нерозривної української національної спільноти.

*

Від Редакції: Редактор Ярослав Заремба був на Лемківщині в 1924 році: Коросно, Стрижів, 1929 — Грибів, Криниця, 1932 — Новий Санч, Криниця. Його спостереження дуже цікаві та повчаючі.

ОСІНЬ

Сіра осінь у Карпатах,
Паде листя, звянув цвіт —
Відлетіли любі птички
У далекий, теплий світ.
Покинула ластівочка
В стрісі рідную хатину —
Відлетіла ген далеко,
Хоч у теплую чужину...

— — — —

І нам браття годі спати
Біля печі при родині,
Линім думками далеко:
Скрізь по цілій Україні.
Буйний вітер наші думи
Збере нишком все на крила;
І понесе ген, далеко,
Бо чарівна в него сила
Як настіє Весна гожа,
Розвинуться думи у цвіт...
— Годі, браття, Воля Божа,
Час минає, час біжить!...

Гануся Тупяківна.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА"

з української кооперативної фабрики „Будучність" в Тернополі

СЕМУШОВА ПИЛА, ПОВ. СЯНІК.

Маленький, бо заледви числить около 40 хат, присілок села Семушова Пила. Донедавня ніхто нічого про нього не знав. Але час не стоїть. Люди з Пили, бачучи, що все йде вперед, почали й самі прикладати свої руки до праці. Заложили кооперативу „Єдність", збудували собі власну домівку. Кооператива завдяки деяким свідомим людям почала розвиватися. Але на тім не кінець. В 1936 р. заложили собі тутешні люди й читальню „Просвіти" ім. М. Шашкевича. Першим головою був о. Н. Сікора. Сама читальня не вистарчає. При ній повстає й „Аматорський Гурток". І той саме Аматорський Гурток, дня 5. вересня 1937 р. відограв штуку „Цісарська медаля". З приводу браку відповідного місця у своїй салі, відбулася вистава в Семушовій в салі Народнього Дому. Перша штука, яку відограв молодий Гурток як на перший раз, випала дуже добре. Аматори вміли свої ролі, добре грали та й дохід був не згірший. Вправді довго чекали зізволення на ту виставу, але добра воля й охота їх не опускала. Тому честь вам наші молоді Просвітяни! Жийте й працюйте так, як подобається Богу і нашій Батьківщині.

Знайомий.

ГАРНИЙ ЗВИЧАЙ.

Поміж свідомим українським Громадянством Лемківщини, поширюється щораз більше гарний звичай переводити на весіллях збірки на суспільні цілі. На весіллі Івана Войнара (дяка з Дол. Вислока) з Ганною Копчаківною у Вороблику шлях. зібрав староста весільний В. Паночко кв. 3.11 зл. на Пол. В.в. Дай Боже молодятам многих літ та цей гарний звичай хай стане національним обовязком і гордістю кожного свідомого Лемка Українця.

—o—

Нові книжки.

Др. Тот Тігамер: ЮНАК ПЕРЕМОЖЕЦЬ, Видавництво Чина св. Василія В. у Жовкві, стор. 124, форм. 21x14., рецензію помістимо.

О. М. Марисюк ЧСВВ: МИТРОПОЛИТ ЙОСИФ ВЕЛЯМИН - РУТСЬКИЙ. (В 300 ліття його смерти.) Жовква 1937. Бібліотека Релігійна Освіти ч. 17 і 18.

Ю. Шрумеляк: СВЯТИЙ МИКОЛАЙ У СЕЛІ, сценічна картина, Львів 1938, ціна 1 зл.

Ю. Шкрумеляк: БЕРІМ БІДУ ЗА РОГИ, сільська ревія, ціна 2 зл. Замовляти в Книгарні Н. Т. Ш. Львів, Ринок 10.

ЗА АКТИВНУ ОЩАДНІСТЬ — клич Пром-Банку, Львів, Гродзіцьких 1. І п.

МАЛІ ДРУЗІ, ілюстрований журнал для української дітвори, ч. 9—11.

УКРАЇНСЬКА КНИГА, ч. 7-8. Львів Косцюшки 5. І п.

ВІДРОДЖЕННЯ, ч. 11. Львів, Чарнецького 26.

В. Маковський: ЧОРНА КОРШМА, ціна 95 гр. Замовляти: В-во „Українська Книжка", Жовква, Василіянська 2.

—o—

Листування.

Вп. Бс. 120: усім реклямовані числа вислали, ч. 22. другий раз. Решту ми одержали з подякою. Привіт.

Вп. Гр. Тишко: Гарні вірші, зокрема „Рвися до науки", але з них була би лише біла пляма в газеті. Щиро Вас здоровимо.

Вп. О. Бараник: шлемо, вістки радо використаємо. До Грушівки пішлемо. Привіт.

Вп. Дмитро Скрабут в Амбрідге, Па: листа одержали, вповні з Вами погоджуємося. Пересилаємо братні поздоровлення.

Впр. о. І. Тилявський: помістимо, річник вишлемо. Гаразду бажаємо на новій парохії та шлемо братні поздоровлення.

Впр. о. А. Стангрійчук, Дзонзон С: щиро дякуємо за ввічливі вістки. Привіт.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Безплатний додаток.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 24 (96)

Львів, 15-го грудня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телєфон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Український Народе!

Велике Свято в Тебе. Ясна хвилина на тернистому шляху Твого життя — хвилина, що гордістю серце Твоє сповняє, віру в могутні Твої сили будить, сили кріпить і єднає, Твої надії соняшними промінням сповиває.

Цеж Свято перемоги великого Духа — цеж 70-ліття життя і праці Твого найстаршого Товариства „Просвіта".

Цеж великий всенародній Ювилей культурної праці — Ювилей довгої та важкої боротьби з безпросвітньою темрявою, що Твою національну і людську гідність вбивала, шлях поступу і знання ґранітними скелями перед Тобою загороджувала, Тебе — власника чорнозему, великих скарбів Твоєї прадідної землі — на наймита й жебрака зводила.

Цеж Ювилей творчої праці для Тебе, Народе, із Тобою.

Сімдесять літ тому горстка молодих ідейних людей засновує „Просвіту" — горстка, але міцна вірою у конечність і спасенність своєї праці, до глибин своєї душі пройнята високою ідеєю:

ЧЕРЕЗ „ПРОСВІТУ" ДО ВОСКРЕСЕННЯ!

І ця ідея несеться поза мури Львова в наші містечка й села, підбиває собі серця усіх верств народу, захоплює золотоверхий Київ, лине високо понад кордони, з грудкою батьківської землі на чужину мандрує — за гори — океани.

В Українському Народі находить **пошану і зрозуміння.** бо тільки освіта й відповідне виховання, що веде аж до найвищого ,найяснішого його ідеалу.

А за сімдесять літ горстка просвітніх робітників **розростається в тисячі.** Перші слабі кроки перемінюються в могутній, зорґанізований похід продуманої, доцільної праці на всіх ділянках народнього життя.

З ,Просвітою" родяться ваші економічно-господарські установи, рідне шкільництво, тіловиховні товариства — словом **увесь наш національний дорібок.**

І „Просвіта", як Матір. у великій пошані серед своїх дітей і внуків, які свідомі того, що їхній розвиток і сила залежні й далі від тої великої виховної і культурно-освітньої праці, що її далі веде „Просвіта".

І Ти, **Український Народе,** гордий на своє Товариство, а Товариство горде на Тебе. Ти гордий і вдячний „Просвіті" за її велику 70-літню працю. Але цієї праці „Просвіта" ще не скінчила, перед нею роля — стократ більша і важніша.

І „ПРОСВІТІ" СПОЧИТИ НЕ ВІЛЬНО.

Її праця має стати ще глибша, ще ширша, ще міцніша, ще живіша. А з неї має вирости **нове обновлене покоління — нова доля.**

Та це залежить тільки від Тебе, Український Народе! Покажи у сімдесятьліття „Просвіти" силу Свого Духа, докажи, що Ти не тільки створив „Просвіту", але й любиш Її і Вона Тобі потрібна.

Дай доказ Своєї високої культури, національної свідомости, розуміння Своїх потреб і обовязків.

Скажи могутнє слово, що „Просвіта" все на Тебе числити може, — що Вона зіниця Твого Ока, кров Твого Серця, душа Душі Твоєї.

Львівська державна наукова бібліотека
№ 8

ПЕРЕПОНИ В ПРАЦІ Т-ВА „ВІДРОДЖЕННЯ" НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Другий рік ждуть на поладнання рекурсу в Староствї.

Ще в літі 1936. р. оснували свідомі громадяни села Складисте, пов. Новий Санч, Кружок „Відродження" і внесли подання до Староства дня 20. серпня 1936. Староство заборонило оснувати Кружок у Складистому, мовляв, він загрожуватиме публичному спокоєві й ладові, а зокрема тому, що загал мешканців Складистого буцімто противиться оснуванні Кружка. Проти такої дивної заборони внесено рекурс до воєвідства в Кракові через Староство в Новому Санчі — ще в жовтні 1936. р. Та до сьогодні, хоч уже другий рік почався, відповіді нема! На інтервенцію Філії „Відродження" в Кракові, до яких звернувся основник Кружка, Іван Ковей зі Складистого, Воєвідство відповіло, що рекурс до воєвідства ще не вплинув зі староства. Значить рекурс лежить неполадканий вже другий рік у старостві в Новому Санчі! Це вже бюрократія, що переходить усяку міру. Звертаємось покищо до Воєвідства в Кракові з проханням провірити цю справу й полагодити врешті цей рекурс, бо таке поступування Староства в Новому Санчі викликує тільки зайве розгарячкування серед громадян.

Найкращим дарунком на св. Миколая, Ялинку й Новий Рік є премійна вкладкова книжечка ощадности

КРЕДИТОВОГО БАНКУ

„ДНІСТЕР"

у Львові, Руська ч. 20, на яку крім звичайних відсотків, можна одержати ще й нагороду за ощадність у висоті 25 до 100 зл.

Велично й гідно відсвяткуй це **ВЕЛИКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО.**

Нехай не буде в Тебе ні одної людини, що в Ювилейному Році не сталаб **членом** Товариства, що від серця не далаб ювилейного **„Дару Просвіті"**, дару княжого, гідного Великого Народу і великих потреб Товариства. Хоч Ти ніколи не жалів нічого для „Просвіти", — так і тепер — у важкий для Тебе час — **Ти певно не пожалієш нічого і даш змогу станути „Просвіті" на тій висоті, на якій хочеш її бачити.**

„Просвіта" — Твоя **доля,** історія Твого життя, Твоє ясне **майбутнє,** Твоє **Життя** і

ТИ ЖИВЕШ „ПРОСВІТОЮ", А ВОНА ЖИВЕ ТОБОЮ!

Нехай же ж „Просвіті" з її Ювилеєм прибудуть **моральні й матеріяльні сили —**

НА ДОБРО Й ЩАСТЯ НАРОДУ!

ХВАЛА І ВДЯКА ВСЕВИШНЬОМУ! СЛАВА „ПРОСВІТІ"!

У Львові, в перший ювилейний день „Просвіти", 8. грудня 1937. р.

ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА" У ЛЬВОВІ:

Д-р Іван Брик голова. *Микола Дужий* секретар.

ПРЕЗИДІЯ ДІЛОВОГО ЮВИЛЕЙНОГО КОМІТЕТУ:

Зиновій Пеленський голова. *Петро Петрик* секретар.

Др. П. С.

Чому держатися нам Української Католицької Церкви.

(Докінчення).

У трьох попередніх статтях перейшли ми вкоротці історію нашої Церкви, а сьогодні переконливо відповідаємо на повище питання:

Нам треба держатися нашої української католицької Церкви тому, що наша Церква є такою, яку оснував Ісус Христос. Вона є католицькою Церквою. Через нашу католицьку Церкву ми ввійшли в звязки з цілим культурним світом західньої Европи. Може не всі ще сьогодні всилі зрозуміти та якслід оцінити, оце величезне, додатне значіння для українського народу, що **ми через нашу католицьку Церкву виховалися в західньо-европейській культурі.** Галичина, що була, так сказати би, на вихованні в католицькій Церкві, дала без порівнання вартісніший, більше національно свідомий, більше здисциплінований, карний тип українця від того, що його за Збручем, або „сокальським кордоном" „виховала" православна Церква. Знаменний доказ, це роки 1918/19, — який був лад, яке було військо, скільки того війська було в Галичині, а на приклад у Волині в тому самому часі!

Дальше нам слід кріпко держатися нашої Церкви тому, що вона є наша рідна, українська. Вона завжди стояла та стоїть на сторожі добра українського народу, а зокрема його національного існування. Ми навіть не годні оцінити тої величезної ролі, яку **відіграла наша Церква в давньому й недавноминулому, як одинокий сторож і борець за окремішність українського народу.** Гляньмо хочби на 18. сторіччя; це ж постійна, завзята боротьба наших епископів і духовенства з латинським за наш обряд, за перетягання наших вірних на латинський обряд. Обряд, це добре треба знати, завжди та сьогодні не означував церковних обрядів, але прямо заступав і заступає слово „нарід". Хто опускав, або сьогодні опускає обряд, цей опускає український нарід. **Наш обряд, або наша українська Церква існувала, як одинокий могучий, освячений охоронний мур нашого існування як українців та таким являється досьогодні.**

З тої самої рації, з усією рішучістю слід нам українцям разнавсе викорінити з поміж нас усяке москвофільство. Вона не узнає українського народу (— це так мудро виглядає, якби ми не узнавали пр. німецького народу!) та ніколи не держалося щиро нашого обряду й не буде держатися. Так, як вовка до ліса, так москвофілів тягне до православя, бо москаль немов би з природи мусів бути православний. **Наш погляд на москвофільство безумовно правдивий, на це дала неоспоримий доказ світова війна.** За нецілий рік московського панування в Галичині, коли ще де-де на двоє баба ворожила, хто буде в Галичині, Австрія чи Москва, та коли ще москвофілам треба було таки добре боятися австрійських судів за зраду, **31 москвофілів священиків в Галичині перейшло на православя.** Це були самі відважніші, другі чекали, мовляв — „ще заждемо, аж Московія добре всадовиться в Галичині". **Ніхто й ніщо не нарушить твердження, що — коли москалі лишилися би досьогодні в Галичині, всі „католицькі" священики, які сьогодні крутяться біля Здрою та другі їм подібні, без найменшого сумніву, вже давно були би православними батюшками, а українські священики були би мучилися по Сибірах і Соловках.** Але так не сталося, за те теперішня „конюнктура" велить їм радше держатися фірми католицької Церкви, якій роблять сьогодні велику кривду й шкоду різними „Карпатськими Звонами"... З другої сторони Українське Духовенство завжди ділило долю й недолю українського народу. Його заслуги в нашому національному відродженні величезні. Коли в 1772 році Австрія зайняла Галичину, то застала наш нарід у крайній нужді, темноті й пониженні. Ніякої інтеліґенції, крім священства, в нас не було. Вся шляхта вже давно перейшла на польське. В нас був, як поляки з глумом казали, лише „хлоп і поп". Хто ж тоді подбав, щоб і цей „хлоп" не відпав від українського народу? Українські священики! Вже в 1816 році перемиський крилошанин, о. Іван Могильницький з товаришами основує перші народні школи з українською мовою навчання, що скоро поширюються по цілій Галичині, головно завдяки митрополитові Михайлові Левицькому. В 1832 році, в мурах львівської духовної Семінарії зродилася так звана Руська Трійця (оо. Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич, Яків Головацький), що поклала своїм завданням розвиток українського письменства. Один з поміж них, о. Маркіян Шашкевич пустив у світ, у 1837 році голосну збірку віршів в народній мові, п.н. „Русалка Дністрова".

Українську літературу в Галичині — сміло можна сказати, **створили українські священики.** А коли 1848 рік приніс українському народові скасування панщини та різні права, то ці права в імені українського народу виконують у величезній мірі — українські священики. В „Головній Руській Раді" (наче в нашому соймі) в 1848 році засідають численні священики, в австрійському парляменті, вже в цьому та пізніших роках, так само в народовецькій політиці, аж до самої війни, великий голос мають наші священики (приміром В. Качала!). Пізніше, коли жидівські коршми стали розпивати наш нарід і то так, що цілі ряди ґаздів тратили все своє майно, то перший, хто зачав спасати український нарід від цього ворора, поручаючи оснувати скрізь по церквах **брацтва тверезости,** був митрополит Сембратович. А хто дав почин майже всім господарським товариствам й інституціям у Галичині? У величезній мірі наші українські священики. А скільки різних фондацій створили наші священики (пр. В. Фолис!)?

А перейдіть історію будови „Народніх Домів" і „Бурс" по всій Галичині, хто там найбільше доложив гроша й труду, чи не українські священики! А скільки наших бідних, але здібних селянських дітей наші священики своїм коштом вивели в людей. Та зайдіть до Львова, на приклад, і поспитайте, хто збудував різні українські Музеї, Бурси, Захоронки, хто на кожному кроці піддержує українське життя в українському Львові? Кожна українська дитина скаже вам, що то за духовна особа!

Тому треба нам добре відчинити очі й розум на те, що доокела діється та на все відповісти якнайбільшою вірністю та привязанням до рідної Церкви й Народу.

Стій на сторожі.

35-літній Ювилей існування Філії та Читальні „Просвіти" в Новому Санчі.

1937 рік є для українців Нового Санча Ювилейним Роком, бо минає в ньому 35 літ від заснування Товариств Філії та Читальні „Просвіти". Рік цей повинен рівнож стати ювилейним роком і для цілої Західньої Лемківщини, бо з датою 18 серпня 1902 р., то є з заложенням станиць „Просвіти" в Новому Санчі, вяжуться і світлі часи Західньої Лемківщини, якої осередком був Новий Санч; це дало почин до основання Філій та Читалень „Просвіти" по селах.

Рік 1902, час дуже горячий для Лемківщини, люди поволі протирають очі, — стираються тоді різні впливи: український, московський та інші. Треба ділати зорганізовано; треба провідників, які Лемкам вказали б прямий та правдивий шлях дійсности. Цими провідниками стають саме Філія та Читальня „Просвіти" в Новому Санчі. З їх заснуванням, Лемківщина, головно Новий Санч, гуртують коло себе людей, свідомих свого походження та цілей, — людей твердих, які ширять кличі опамятання, та отвирають очі сумній дійсности: москвофільству, яке веде дуже недоцільну та шкідливу діяльність.

З уваги на те, що добра книжка та преса є найважнішим культурним і народнім середником, що боронить нарід перед відчуженням ся від свого, перед злим впливом тих які хотіли би бачити Лемків темними й несвідомими, — почали Лемли заниматись українською літературою, історією та справами, які існують в дійсності, та про які вони навіть не думали: — Вони взялися за книжку та пресу, писану в їх рідній, зрозумілій мові, а не в якійсь москвофільській — російській. Відкинули від себе всякі „Галичанини", „Русскі Слова", чи прочі „Изданія Качковського", бо „Підгірський Дзвін", редагований в 1912 р., в Новому Санчі, був їм ближчий — зрозумілий та рідний.

Щоб виховати молоде покоління в дусі людини, свідомої свого походження, щоб виховати свідомого Українця, Новосандецька „Просвіта" отвирає 1. вересня 1902 року бурсу, яка почасково міститься в наймленій хаті, а від 5. червня 1904 р. у власній, де крім неї, примістилися ще канцелярії „Просвіти", салі на різні імпрези та мешкання для священика - настоятеля бурси.

Кілько ж то Громадян, бувших питомців новосандецької бурси памятає ті веселі, милі та безжурні хвилі, переведені при спільному бурсацькому столі?!

Салі „Просвіти" були все гамірні — йшло життя: то проби хорів відбувались, то виставок; інші знову часописи переглядали, або на балачку заходили. Український аматорський гурток при „Просвіті" тішився тоді великим поводженням навіть серед чужинців. Ще до нині залишився традиційний „Миколаївський вечір".

У 1911 р. побудовано в Новому Санчі каплицю-церкву, яку поставлено на дарованій „Просвітою" площі. Вона все гуртувала та гуртує коло себе новосандецьке Громадянство, а тим дає доказ, що Лемко українець, правдивий католик, грецького обряду.

Не можна поминути того, що заснування та істнування Філії і Читальні „Просвіти" в Новому Санчі завдячують Сандечани в головній мірі бл. п. радникові Василеві Яворському, б. послові до віденського парляменту. Його чесне імя тісно вяжеться зі світлими часами новосандецького та загальнолемківського руху, бо це був справжній мистець-орґанізатор, а при тому голова та фундатор.

По смерти Того Великого Українця, просвітня справа в Сандеччині дещо підупала. Головно новосандецька Філія втратила провідника та людину, яка всюди і все, де, та що хотіла, зробити могла.

Люстратор Філій та Читалень „Просвіти" у Львові у своїому звіті з 1927 р., таке подає: „Ця Філія (новосандецька — автор) на терені краківського воєвідства, є найдальше висуненою від осідку Головного Товариства, має за собою світлі моменти, має теж хвилини деякого застою".

Той застій, взглядно зменшена діяльність новосандецької Філії почалась від 22. травня 1926 р., це є від смерти Її Основника.

Але Його Великий Дух, память великого минувшого та свідомість великого майбутнього, з нагоди 35-літнього Ювилею скріплять сили та завзяття громадян Нового Санча та Новосандеччини до дальшої тяжкої освітньої праці, в імя любови та пошани Рідного.

КНИГА ПРО ЖИТТЯ Й ПОРИВИ — МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ! —

Читайте й замовляйте повість

УЛАСА САМЧУКА

„Батько і син"

280 сторін великого формату. Ціна 4.50 зл,. з пересилкою 5 зл. Хто вишле гроші до 20 грудня, платить лише 3.50 зл., з пересилкою 4 зл. Гроші слати складанками ПКО до **Коопер. Банку „Дністер"**, ч. конта **143.961** з дописком **„Вкл. 18016 Волинь"**.

Зголошення й запити слати на адресу: **„Напередодні"** Львів, Сикстуська ч. 43 а (для В. Рудка).

Своєму провідникові.

Український греко-катол. хор у Фльоринці зложив в День Імянин свого бувш. Дириґента Всч. о. Михайла Цікайла (Студита) 7 зл. на Українських Інвалідів.

О. Михаїл працював в нашому селі продовж 1½ року. Він вщіплював у наші серця любов до всего рідного, зокрема до нашої української пісні, зєднав собі всіх, так греко-католиків, як теж і православних. Одначе на превеликий жаль, з невідових для нас причин, Впр. О. Ігумен Кл. Шептицький відкликали Його від нас. Живемо надією, що наш улюблений Дириґент чейже колись поверне до тих, яким глибоко запав у серця.

Члени хору.

УКРАЇНЦІ ВИГРАЛИ ШКІЛЬНИЙ ПЛЕБІСЦИТ НА ЗАКАРПАТТІ.

Більшість за українськими підручниками!

З наказу шкільного реферату в Ужгороді було в 12 закарпатських округах переведене голосування родичів шкільної молоді, з яких підручників хочуть учитися їх діти: з українських, чи „русских" - московських.

Українці осягнули повну моральну перемогу, що зуміли встоятись в таких тяжких плебісцитових умовинах. Зокрема наслідки цього „учебникового плебісциту" **відкрили очі також тим усім несвідомим, що вірили ще „русским" й остаточно приєднали їх до українського національного руху.**

Найвища пора схаменутися !!!

Про одну змору, що була та прогула, але все ще не щезла.

В 1927—32. рр. на українських землях під Польщею бушувала грізна духова змора (повітря, зараза), що їй на імя було совітофільство, або комунофільство. Ота змора робила великі спустошення в духовім українськім житті. Вона попросту, вдаряла на голови. І так ще вчера здорова на розумі людина, заповітрившись отією зморою, ставалася завтра національним відступником, зрадником і тільки те й робила, що на всі заставки вигукувала різні бортацтва, мішаючи з болотом усі вчорашні громадянські засади й чесноти, опльовуючи релігійні та національні українські святощі, а вихвалюючи Москву; словом такий „чоловічок" ставався комуністом. Найбільшим крикунам перепадала за те часом якась московська копійка, а ще частіше манджали вони за крати з переконанням, що, мовляв, йдуть терпіти „за справу, за ідею". І так воно кілька літ крутилося.

Похорувалися були на оту страшну змору не тільки поважні шари селянства й багацько робітництва, але на жаль також і чимало інтеліґенції. Всі вони, для заспокоєння національної совісти спиралися найрадше на хитро подумані москвинами та жидами тзв. українізацію України (совітської) й дурили самі себе оманою що від московсько - жидівського большевизму прийде до них не тільки покращання долі (думали, що москаль купить їм не тільки золотий годинник, але ще й камізельку! — прим. складача), ба навіть і ... відродження української державности (на Соловках! — прим. скл.). Очевидно, що здорова більша часть українського громадянства дуже гостро протиставилася поширюванню тієї змори та успішно її поборювала.

Не оминуло совітофільство і нашої Лемківщини. Кожний, хоч щ старший Лемко, пригадує собі ті часи, коли то майже всі лемківські села засипувані були (буквально) цілими стосами різних совіто й комунофільських безплатних ґазет, летючок, журналів, книг, що обіцювали різні блага (грушки на вербі! — прим. скл.), а на ділі розсаджували одноцілу скалу українського національного життя, щоб колись москаль зі жидовином могли тим легче собі його покорити.

Та прийшли дні, в яких змора комунофільства мусіла згинути сама від себе так, як гине гад-скорпіон від свого власного жала. В 1929—32. рр. московський наїздник почав переводити в Україні насильну колективізацію, тобто відобравши від селян їх ґрунта, почав творити з них великі державні фільварки, на яких, згідно з большевицькими законами, всі селяни, тотепер ще самостійні ґазди, мусіли під командою жидків-економів служити форналями за вареху юшки й кусок чорного хліба. Річ ясна, що таке „ущасливлення" селяни приняли чинним спротивом, підпалюючи оті фільварки (колхози) та вбиваючи ненависних жидів і москвинів, що були над ними наставниками, які силоміць так, як за панщини гайдуки, намагалися гнати українських селян на дарові роботи. Цей відрух проти неволі Москва в Україні почала кривавo здавлювати, посуваючись у своїй жорстокости так далеко, що цілі сотні українських сіл виголотила з людей, заславши їх на північ, далеко, у вічні сніги та морози, туди, куди й ворон кости не заносить. Тисячі українських сіл москвини засудили на страшну голодову смерть в той спосіб, що при помочі війська заграбили їм останнє зерно. Заграничні вчені нарахували, що в 1930—33. роках згинуло в Україні з голоду біля 5 мільйонів селян! В такому звірстві москвини мали ще одну ціль, а саме: знищити українське самостійне селянство, як головну підвалину майбутньої незалежної української держави. В парі з тим Москва повела наступ і на українську культуру.

Очевидно, що на такі страшні речі не могли спокійно глядіти навіть і найбільше „переконані" старі українські большевики. Найбільший український поет і письменник Микола Хвильовий, що довго боронив незалежности нашої культури не видержав нервами та в 1933 році стрілив собі в лоб. В місяць по ньому застрілився найвизначніший український большевик, комісар освіти (міністер) Микола Скрипник, що даром боровся з Москвою проти її звірств на Україні та касування її конституційних прав. Коли ж по його смерти спалахнула ціла Україна гнівом. коли у відплаті почалися масові вбивства москалів і жидів та розгаряти починалось повстання — Москва рішилася згладити з лиця землі всю українську інтеліґенцію. Почалися розстріли десятків тисяч української інтеліґенції зі судом і без суду, присуди на каторги й заслання. В оцій масовій різні згинуло богато інтеліґентів - галичан, часто тільки тому, що були вони національно свідомі. Москва боялася їх і тому вони мусіли згинути. Згинули вкоротці й редактори отих всіх ґазет і журналів, що приходили на Лемківщину, ціла рідня Крушельницьких, Сказинських та інші, що виїхали з Галичини за Збруч по „нагороду" за свою вірну кількалітню службу москалям і — за тюрму. Як нагороду за те все щетинястий хам з півночі дав їм по кулі в голову! Вистріляв їх тільки тому, що вони були з походження **українці!**

Само собою зрозуміле, що наслідком таких кривавих жахіть мусів потахнути запал і в найбільше запеклих українських совітофілів чи комуністів у Польщі. Всі вони як би на команду в 1933—4. рр. відсахнулись від своєї ніби — ідеї, тобто увільнили свої душі від змори совітофільства, переконавшись, зайвий раз, що москаль з накорінням нищив та нищить усяке українство, навіть таке, яке цуциком служить йому на задніх лапках... Переконалися про це однаково інтеліґенти, селяни й робітники та понехали совітофільство. Проповідниками того совітофільства залишилися в нас по 1933. році тільки — жиди. Чому, всякому розумному чоловікові відомо — для „ґешефту".

*

Доходять до нас прикрі вісті, що по деяких селах Лемківщини ще й досі можна стрінути селян — „шабесґоїв", що слухаючись жидків, потурають комунофільству, відрікаються нації й церкви (жид цього ніколи не зробив би!) а навіть ідуть до Іванової хати з думкою, що є мучениками за „справу". Найвища пора прочунятись їм, коли хоч крихта в них тверезого розуму, та раз на завжди отрястися від комуністичної змори. Свідомі національно та познакомлені з жидо - комуністичною брехнею одиниці повинні помогти навернутися тим своїм братам, що дали себе збаламутити.

І. Ш.

Новинки

Ще раз пригадуємо, що вже треба присилати передплату на 1938 р. і належність за книжки. Даром не будемо нікому часописів посилати. Знову же декому, що залягає з передплатою, стримаємо висилку часопису.

За правильне оцінювання праці на Лемківщині з тим, що не крику, а витривалої праці потребує Лемківщина, під таким наголовком, поміщено в „Ділі" ч. 265 довшу статтю про конечність здвоєної праці над занедбаними справами з кінцевою заввагою: „Українські священики на Лемківщині, стійте вперто та гідно, з честю для Церкви й нашого народу на своїх стійках, а тягар, який досі падав виключно на ваші плечі, поділимо поміж себе. Бо небезпека грозить Лемківщині з усіх сторін і не може протиставитися їй плятонічна (уявна) любов і співпраця, але розумна й послідовна протиакція".

Дивна заборона. З Кракова пишуть нам, що там строго заборонений вступ до греко-католицької церкви воякам греко-катол. обряду. У кожну неділю та свято греко-катол. обряду, стоїть перед брамою нашої церкви військовий жандарм, який не пускає вояків греко-католиків на богослуження і нерідко розлучує жонатого підстаршину з його жінкою та дітьми. Ця дивна заборна, якої не можна собі нічим пояснити, викликала серед краківських Українців пригноблюючe вражіня.

Жахлива пожежа. У Смільнику, біля Балигороду згоріла загорода Степана Іваника на шкоду 2 тисячі злотих. В часі пожежі 7-літня донечка господаря, хотячи рятувати свою нову суконку, вбігла до хати та знайшла смерть у вогні. В стайні згоріло 7 штук рогатої худоби та три коні. Крім того пропала готівка 560 зл. і 99 долярів, схована в постелі.

Відгомін людового страйку. В Сяноці відбувся судовий процес проти селян, яким закидують участь у кривавім страйку в повіті Березів, у літі ц. р. Головні обвинувачені Ян Збит, Петро Соколовскі, С. Ципарскі, П. Котенько й Ян Пердонь відповідають ще й за те, що зібрали селян з Гумниськ і других сіл і напали на поліцію, бючи поліціянтів дрючками, вилами й камінням. Поліція стріляла та вбила тоді 4 селян, а кілька осіб ранила. Обвинувачений Пердонь утратив тоді в бійці руку, а між поліціянтами було 9 осіб ранених. „Людовці" поломили 8 поліційних карабінів і хотіли пробити одного поліціянта вилами. На процесі обвинувачені доказують, що поліція стріляла до них перша, а поліція зізнає, що поліціянти стріляли в своїй обороні.

З причини родинних клопотів застрілився в Ланцуті урядовець повітового староства.

Масові процеси за серпневий страйк. У Ряшеві відбулося 70 судових розправ за участь у так званому рільному страйку. Обвинуваченим закинено, що в серпні ц. р. в часі людового страйку на терені тарнобжеського повіту недопускали до праці робітників, занятих при будові залізничого шляху, мосту і т. п., нарушували нічний спокій, виломлювали плоти селянам, що не хотіли пристати до страйку, завертали фіри з дороги до міста і т. д. Обвинувачених засуджено на кари від тижня до 3 місяців арешту.

Баба Палажка знову зачала. Криничанська ґазета „Лемко" продумала хитру штучку... Вона поміщує дописи, в яких паплюжить наших українських священиків, а над дописами пише, „за допись редакция не отвічат"... Так само. як його побратим „Карпаческий Звон" помістив список безбожницьких і пропаґуючих роспусте життя, а пізніше „ляментує", що він „забил приґоворку дати", що його редакція не відповідає за оголошення... Отже після етики цих московських слугів і приклонників азійської „культури" — можна в ґазеті нівечити найсвятіші почування людини — тільки не забути „приґоворку" помістити.

Для незаможних українських студентів з Лемківщини зібрано на хрестинах у громадяниан Л. Левка в Бонарівці 1.80 зл. Боже заплать!

Запив собі, запив. В Руському Селі коло Дубецька забавлявся підчас одного весілля селянин з Бахірця Антін Скубиш. За якийсь час Скубиш, вже порядно підхмелений, покинув забаву й пішов домів. По дорозі бачили його люди, як ішов пяний над Сяном та співав. Від тої хвилини Скубиш щез. Можливо, що Скубиш упав до Сяну. Досі його ще не віднайшли.

„ГОТОВСЬ" — підручний календарець Українського Юнацтва на звичайний рік 1938. — Опрацював Андрій Гарячий, Львів 1937. В-во „Наша Майбутність" — 96 стор., 32, ціна 20 ґрошів. Замовлення з висилкою належности слати на адресу: „УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО", Львів, вул. Петра Скарги ч. 5. — Кооперативам 20% провізії. — Ґроші слати розр. переказом ч. 74.

Кожний може обезпечитися в

„Карпатії"

бо навіть за невисоку складку нецілого злотого місячно можна мати життєву обезпеку в „Карпатії", Львів, Ринок ч. 38.

Пишіть за інформаціями!

Зроблять собі другу Еспанію. В Москві відбулася велика нарада під проводом самого Сталіна. Рішено кинути Еспанію на поталу націоналістам, бо вона задалеко. Комінтерн зверне тепер увагу на близькі сусідні держави та буде старатися зробити Еспанію в них, аби червона армія могла чинно піддержати своїх наймитів. Большевицькі аґенти зачнуть посилену працю в Румунії, Польщі, Литві, Латвії, щоб у них створити подібну суматоху, як це перед пару роками вчинили в Еспанії.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА"

з української кооперативної фабрики „Будучність" в Тернополі

Іменували греко-католицького пароха у Франції. Українським, греко-католицьким парохом у Франції, з осідком у Парижі, іменували колишнього ректора Малої Семинарії у Львові, о. Якова Перрідона. Нарешті наші Брати у Франції будуть мати свого Душпастиря.

Ще раз перестерігаємо. З поїзду, що їхав зі Самбора до Хирова, вискочив 28-літній робітник Іван Клюс зі села Сусідовичі біля Самбора. Колеса поїзду обтяли йому обі ноги й пальці на руці.

Хто не одержав чергової книжки ч. 6. Бібл. Лемківщини, хай реклямує. Одночасно пригадуємо, що найвищий вже час відновити передплату на 1938 рік.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові вул. Потоцького ч. 85 а.

Підсумки річної діяльности Кр. Р. Ш. в Сяноці.

На своїх 2-их з черги річних Звичайних Заг. Зборах, які відбулися дня 1. листопада 1937 у Сяноці, у присутности 25 членів зі звичайним порядком нарад, могли члени довідатися дійсно про гарні висліди тої річної праці Товариства, яке побіч „Просвіти" сповняє свою дуже важну ролю на Лемківщині.

Пригадати треба, що діяльність Кр. Р. Ш. у Сяноці обнимає крім сяніцького повіту, також і березівський, ряшівський та короснянський повіти.

Обширний звіт склав довголітній Голова Кр. Др. Степан Ванчицький, згадуючи про смерть двох довголітніх Членів Т-ва, а саме проф. Вол. Чайківського, члена-основника та першого голови Т-ва Степана Несторовича, одного з найточніших та найбільш совісних членів Кружка. Память цих Членів ушанували присутні повстанням із місць.

Всіх Членів мав Кр. у звітовому році 143, з того числа 13 членів нових. Додатнє явище, що дуже мало є таких членів, котрі залягають з вплачуванням чл. вкладок. Є навіть такі члени, які мають заплачену чл. вкл. на кілька літ наперід, а один навіть по кінець 1946 р.

Кружок провадив свою діяльність в освітнім, виховнім та організаційнім напрямі.

Освітню діяльність провадив Кружок при помочі рефератів, курсів, нарад і бібліотек. Тема рефератів — це орґанізація дитячих садків і курсів, завдання та орґанізація Р. Ш. та вкінці значіння дрібної ощадности, — рефератів було 9. Відчити про дрібну ощадність виголосили: Др. Ст. Ванчицький, Мр. Вол. Кліш, Мр. Яр. Самотовка та студ. В. Бровар. Уладжено одну ширшу районову нараду в Бонарівці, в присутності понад 200 осіб, рівнож і з дооколичних сіл, під проводом Голови Кружка Д-ра Ст. Ванчицького з рефератами про орґанізацію та завдання Р. Ш. і дитячих садків. Уладжено конференцію для провідниць дитячих садків, окремо тижневий курс для цих провідниць, що відготовив їх практично й теоретично, як належно вести дитячі садки. Покінчено курс для неграмотніх у Сяноці. Курс той покінчило 8 курсанток, які навчилися читати й писати.

За заходами Кружка, виголосив Др. Метельський, як відпор. Гол. Упр. зі Львова, реферат на тему „Про вибір звання", який згромадив велике число слухачів. Всіх прилюдних виступів з рамени Кр. було 33, при різних нагодах.

Кружок має 29 бібліотек, 25 бібліотек, це мандрівні, одна підручна наукова, одна шкільна, призначена для сяніцьких шкіл, одна театральна та одна для дитячих садків. У звітовому році закупив Кр. книжок за квоту 395 зол. 61 сот. — Кружок дістав багато книжок даром, а це від Видавництва „Русалка" у числі 95 кн., та других, за що складає всім щиру подяку.

Виховну діяльність провадив Кружок при помочі орґанізації та ведення дитячих садків, яких було 15 з 576 вписаними дітьми, та з 486 дітьми, що правильно ходили до садків. Вправді Кружок мав намір заложити 25 садків, одначе березівське староство видало дозвіл тільки на один садок, замість на 9 садків. Згадати треба, що в минулому році було всіх одинадцять садків. Отже зрозуміння дит. садків вже є вповні серед нашого лемківського громадянства поширене.

Відносно орґанізаційної діяльности згадав Голова, що Кр. Р. Ш. у Сяноці крім того, що він є ще місцевим і Повітовим Кружком на чотири західні повіти льв. воєв. Кружкові підлягає крім місцевого Кружка ще 12 Кружків, з котрих 2 Кружки заложено у звітовому році, а саме у Явірнику та Варі. На оснування Кружка у Щавнім влада не згодилася. До активних Кружків належать: Кр. у Варі, Бонарівці, Костарівцях, Морохові (який у звітовому році закупив власну домівку), Завадці Рим. — До менше активних Кр. належать: Кр. у Звойських, Чертежі, Явірнику, Туринську, Просіку та Мокрім. У менше активних Кружках дається відчувати дуже брак власної домівки.

Фінансовий стан каси Кружка має у приходах квоту 2.657 зол. 72 ґр., та в розходах квоту 2.656 зол. 12 ґр. — Готівка в Касі: 1 зол. 60 ґр. Кружок має ще на книжочці місц. Кред. кооп. „Сян" квоту 341 зол. 97 ґр. — Приходи Кр. — це 1% датки, в квоті понад 300 зол., односотиковий фонд дав 17 зол. 82 ґр. Рівнож велика позиція у приходах — це членські вкладки досить правильно вплачувані. Америка прислала на потреби Кружка квоту 75 долярів, за так велику жертву належиться Братам заокеанським велика подяка. Додатнє явище — це окремі жертви свідомих громадян на Р. Ш. з таких нагод, як весілля, хрестини і т. п. Це доказ популярности рідношкільної ідеї. Переведено збірку коляди й писанки в сяніцькому та березівському повіті. Коляда у сян. пов. дала квоту 544 зол. 22 ґр., писанка квоту 101 зол. 83 ґр., натомісць у бер. повіті коляда дала квоту 243 зол. 62 ґр., а писанка принесла квоту 51 зол. 59 ґр. Всю писанку та частину коляди вислано до Гол. Упр. на потреби Кружка, а саме на орґанізацію дитячих садків.

Кружок одержав письм 87, вислав 241, а Старшина Кр. відбула 8 засідань.

На цім Голова закінчив звіт із діяльности, а по оживленій дискусії над звітом на внесення Контр. Комісії уділено одноголосно уступаючій Старшині абсолюторію.

Головою Кружка вибрано знову дотеперішнього голову, Д-ра Степана Ванчицького, адвоката в Сяноці.

У кінцевій дискусії обговорювано справи над дальшою діяльністю Кружка, над орґанізуванням дальших Кружків, над оживленням діяльности деяких слабших Кружків. Вкінці висловлено побажання, щоб наші сяніцькі Члени брали масову участь у своїх річних загальних зборах Т-ва, до якого вони належать, щоб їм не було байдуже, що на цих зборах ухвалюється, але також, щоб і вони прийшли та дали не одну добру гадку відносно дальшої діяльности свого Кружка.

Л. Блакитний.

Дарунок ізза океану.

З нагоди десятиліття свого щасливого подружжя, наш громадянин у Чікаго Павло Пельц, улаштував гостинну вечору своїм близьким приятелям обох сторін. Після смачної вечері, громадянин Пельц подякував своїм гостям за щедрі дарунки й запросив їх до дальшої забави. З черги громадянин Теодозій Скірник промовив до гостей, бажаючи їм дальшого щастя й гарної долі та згадав про дитячий садок у рідному свому селі Вороблику Королів., у його освітньому змаганні до кращого завтра. Гості зрозуміли добру ціль і радо, по спроможности зложили свої щирі жертви на підмогу садкові.

По 1 долярові зложили: Павло Пельц, Теодозій Скірник, Лука Пельц, Панько Копчак, Петро Маховський, Юрко Галько; по 50 ам. центів: Пелягія Вархоляк, Юрко Копчак, Микола Копчак, Косма Драґан, Михайло Босак; по 25 ц.: Т. Маховський, Марія Маховська, Теодозія Стащишин, Анна Буряк, Катерина Гарві й Ф. Ерман. — Разом 10 ам. долярів.

Усім Жертводавцям щира подяка від малих вороблицьких діточок. — **Гість.**

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко", Львів, ул. Новий Світ, 22.

Роман Антонович. 11

Як говорив Бескид.

Коли збіралась встати, почула в замку ключ, що обертався двічі, а потім уривну розмову, здивування, посміх і знову кроки, що скоро віддалювались і стихали. А потім тихо стало.

Підвелась. І попрямувала туди, де чула скрегіт ключа в замку, там двері. Руки висунула навперед себе й за хвилин кілька дотикала пальцями деревляних дверей.

— Чи зачинили двері? Мабуть, що відчинили. І натиснула. Вони подались і крізь вузьку спочатку шпару ввігналось в пітьму світло.

Марька пристанула. Зижзаками протягалися думка з думкми й вона ще більш впустила світла у комірку і виглянула. Очі провадили крізь довгий коридор з кратованими вікнами. Пішла спокійно. І вийшла на ошклений рундучок й побачила ген на подвірі колясу в подвійному запрягу з „шімлів“, а біля гурт конюхів, льокаїв й покоївок, а далі ще малу дружину, узброєного війська.

Усі очі звернені були туди. Це приїхала до графа Ерліхгофа баронівна Четвертинська. Не знала цього Марька. Вона спокійно йшла все далі з метою вирватись звідсіль. І городами, поза тини дісталася поза обору й частокіл у чисте поле, засіяне зеленим хлібом. Крізь ці поля ввійшла у ліс. І щойно в лісі віджила. Сосновий запах розширював їй груди й вона почула, що є на волі. Згадала дім, батьків і віддихнувши глибоко, поглянула на небосхил, на сонце й пустилась свобідніше у рідний хутір. Ідучи роздумувала:

— Чому Юрко не боронив, як Васька схопив її на поляні? Не чув її крику і благань. Він недалеко звідси був. Чому потім давав їй пропадати у дворі? Невже забув за неї? Юрко, що збив рудого Ваську за те, що той посмів гніздити тільки думку в своїй голові про неї. Той сам Юрко...

І Марьці стало жалко. Здавалось їй, що вона самітна... нікого вже не має. Навіть батьки не боронили... Всі разом віддали її на поталу Васьки і двора...

Вже зашуміла по скелистих плитах швидка Яселка й на вид її у Марьчиному єстві, як вечірня повня, проснулася дитина. Мерщій стрибками у річці станула й руками розгортала воду та хлюпалась у ній. Потім змила обличчя й пригладила розвіяне волосся та пригадала, що час іти вже до батьків до хутора. Їм розказати, що витерпіла вчора й нині. Перебрила річку і берегом пішла.

На гумні хутора Сипків дрімала могила свіжа з хрестом яловим. Довкола згарища дотліли вже, а попелиця вигрівалася до сонця.

З очима впертими у стовп стояла при могилі Марька.

Стояла і довго не рухалась. Потім розгляну лась й зітхнула. Зубами призла губи...

— Нема вже в мене дому... — пролебеділа тихо. Перехрестилась мовчки, відвернулась і пішла навперед себе до Яселки. Пристанула над берегом й дивилась в стовп з тяжкою думкою на обличчі. З очей її не сходила могила посеред гумна. Глибоко садовилась на дні душі її... глибоко...

Перебрила річку і пішла тихо навмання в ліси з картиною могили в очах і на душі. Разками чула шум смерік, що вдирався в її душу і втихав, щоб знову в ній заколотилось і виринала жовта могила, білий хрест яловий...

Шум смерік втихав для неї раз-у-раз і Марька для світа завмирала...

А смереки шуміли, шуміли. Розказували й гомоніли. Мали, небоги про що.

Марька йшла. І бачила могилу і могилу — й яловий хрест і хрест. А біля могили Юрка, що обняв її й голубив та розказував, що в тій могилі погребана несправедливість і кривда. Що скрізь по горах уже говорить свята правда й вона йде та голосну свою пісню вже співає. Ні, ні, в могилі тій не спочивають няньо й мама. Там несправедливість всуміш з рабством і терпеливістю лягли...

Смеркало. А Марька далі йшла й бачила свою могилу... І був при ній Юрко і з ним ішла в країну, де вже давно не чув ніхто про кривду і несправедливість.

Минула ніч, а Марька йшла. А ранком, коли вже впали роси й сонце забагрило обрій, вона стояла на Великому Ділі й дивилась у низ у мряки, що підносились, щоб їх сонце проковтнуло.

Зпід мряк дивилося Високе Місто.*)

Місто?... Високе місто... мокрі дахи від рос блистять...

Ні, ні!... Там ще гуляє кривда, там ще могили не копали, щоб кривду попребати Марька закрила очі й відвернулась. Побігла по поляні, а на краю поляни пристанула. Як глянула, то сонце у долині ковтало вже ранні мряки, а в низу блистіло примоклими ще стріхами друге місто.

...Романове село...**)

І княжий замок блистів золотом до сонця. Замок князя Романа, що приїздив туди, як лови були в бескидських зборах. Колись і там несправедливости не було... Тепер?...

І Марька відвернулась. На княжім замку князя вже не було. Там сидів пан...

І бігла навмання - навперед себе. Лісом аж сонце підкотилося високо. Потім ненароком надибала стежину биту і вийшла з ліса на поляну.

— Гей, дівча кадиль ідеш?

Почула та пристанула. Прочуняла від чаду дум і немов тверeза вже розглянулась. Стояла на поляні, що зависла на узбіччі. В долині бачила хатки з соломяними кришами... село над річкою розсілось... А за хвилину перед собою трьох пастухів у соломяних капелюхах та катанках. Ішли до неї.

— Люди... Давно не бачила людей... своїх... Вони у керпцях, а один босий... свої ті люди. А поза ними на поляні перехилився під лісом стара колиба й ватра димовим рядном вкривала добрий шмат поляни. А ген у самому кутку поляни отару овечок собаки пильнували.

— Здалека ти, дівча? Бо не зо Синева ти правда?

— Що? Ні, не зо Синева...

Почувши живі людські слова Марька тверезіла. Отрясалася з чаду чорного настрою й оживала. Нагадувала... двір і втеча, а потім пожарище й могила на гумні. А потім ставало мрячно в її думках. Не памятала, що було потім. Тепер зрозуміла і чула, що перед нею виринуло те, що осяяне було золотом сонця, те що любила: гірську зелень і вдоволені, розсміяні обличчя... свої... Бо як відійшла від могили на гумні — не чула цього... Це разом все потягало її за собою, обмотувало собою і казало признавати, що на світі красно. І Марька повірила у це.

Далі буде.

---

*) **Високе Місто** — давніша назва Яслиськ.

) **Романове село — сьогоднішний Риманів.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Тарнавка, українське село над потічком Тарнавчиком, що вливається з лівого боку до Вислока, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1860 році; віддалене 15 км. від Риманова, 28 км. від Сянока, 14 км. від залізниці в Боську. (Окремо: Над руслом Вислока).

Теребча, українське село, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, побудованою в 1807 році, поселене в XV. сторіччі; віддалене 3 км. від Сянока, побудоване на узгір'ях по лівій стороні Сяну. (Література: Ф. Коковський: Східними межами Лемківщини, Львів 1937 р.).

Терстяна, українське, дочірне, віддалене 6 км. село від своєї парохії в Тилявій.

Тирява Сільна, українське село, над річкою Тирявкою, з українською греко-католицькою церквою Собора святого Іоана Хрестителя, збудованою в 1837 році; віддалене 15 км. від Сянока, 3 км від Мриголоду. (Дуже цінна праця професора Івана Филипчака п. н. „Нарис історії Тиряви Сільної“. Відбитка з записок Наук. Тов. ім. Шевченка т. 154, Львів 1937, стор. 1—28).

Тихання, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Отця Миколая, збудованою в 1790 році; віддалене 24 км. від Дуклі, 3 км. від Крампної; поселене в XV. сторіччі.

Токарня, українське село, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1884 році; віддалене 3 км від Буківська, 18 км. від Сянока.

Угрин, українське дочірне, віддалене 3 км. село від парохії в Лабовій (гляди „Наш Лемко“ рік V.).

Улюч, українське село, з українською греко-католицькою церквою Вознесення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1510 році й церквою святого Отця Миколая, збудованою в 1925 році; віддалене 24 км. від Сянока. (Література: Ф. Коковський: Східними межами Лемківщини, Львів 1937 р., Вл. Кухарський: Санок і Саноцька земя в добе Пястув і Ягелльонув, Львів 1906).

Уляниця, польська оселя біля Динова.

Устя Руське, українське село, з українською церквою Преподоб. Матері Параскевії, збудованою в 1786 році; віддалене 26 км. від Горлиць. (Населення Устя Руського памятає про славні подвиги збійників у Бескидах, які мали на т. зв. Збуївській Поляні в Устю свій осідок і різні сховки). Устя Руське поселене в XIV. сторіччі над річкою Ропою.

Фаліївка, златинізоване село коло Сянока, приналежне до української парохії в Юрівцях.

Фльоринка, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1875 році; віддалене 8 км. від Грибова, 29 км. від Н. Санча. (Гляди: „Наш Лемко“ річник V.).

Фолюш (Клопітниця), українське дочірне, віддалене 2½ км. село від парохії у Цеклинській Волі, біля Змигороду. (Гл.: „Наш Лмко“ ч. 20(68).

Фришгак, містечко в Короснянській окрузі.

Футома, польська оселя, коло Динова (А. Г. З. XIII. 87.).

Ходорівка, мішаний присілок (1/4 км.) Бахіря коло Динова, в Березівській окрузі.

Цеклин, польська оселя біля Змигороду.

Цергова, дочірне село Тиляви (12 км.), майже передмістя Дуклі на правім березі річки Яселки; відоме вже в XIV. сторіччі (АГЗ VII 15).

Циганович і, польська оселя біля Ст. Санча.

Чарна, українське, дочірне, віддалене 3 км. село від парохії у Вижніх Брунарях, з українською церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1764 році; віддалене 18 км. від Грибова; поселене в XV. сторіччі.

Чачів, українське село, дочірне парохії Матієвої, біля Нового Санча.

Черемха, українське дочірне село парохії Липівця, з українською церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1883 році; віддалене 30 км. від Риманова.

Черешнів, польське село біля Березова.

Чертеж, українське село, з українською греко-католицькою церквою Преображення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1742 році; віддалене 5 км. від Сянока; поселене ще в княжих часах (початки 14 сторіччя): (з Чертежа родом бл. п. о. Степан Тарнович, о. Василь Антонич, о. Андрій Кіт, о. Василь Дяк).

Чертижне, українське дочірне, віддалене 14 км. село від парохії в Баниці, з українською церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1791 році; біля Горлиць; поселене в XV. сторіччі.

Чирна, українське село, з українською греко-католицькою церквою св. Великомуч. Параскевії, збудованою в 1892 році; віддалене 22 км. від Грибова, 46 км. від Нового Санча, 5 км. від Снітниці; поселене в XIV. сторіччі.

Чорна Вода, українське дочірне, віддалене 2½ км. село від своєї парохії в Явірках, біля Коростенка над Дунайцем; побудоване над потічком званим Чорна Вода.

Чорне, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1789 році; віддалене 30 км. від Горлиць, 5 км. від Незнайової, 12 км. від Крампної.

Чорноріки (Чорна Ясениця), українське село, з українською церквою святого Великомуч. Димитрія, збудованою в 1921 році; віддалене 10 км. від Коросна, 3 км. від Корчини; відоме вже в XV. сторіччі (АГЗ XIV 801).

Шебні, польська оселя в Короснянщині.

Шимбарк, польська оселя в Горличчині.

Шклярі, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Отця Миколая, збудованою в 1894 році; віддалене 14 км. від Риманова, 4 км. від Яслиськ, 40 км. від Сянока; поселене в XV. сторіччі. (Зі Шклярів родом о. Степан Ядловський).

Шклярки, оселя біля Горлиць.

Шляхтова, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1903 році; віддалене 8 км. від Щавниці, 43 км. від Нового Санча; відоме вже в XIV. сторіччі.

Щавник, українське, дочірне, віддалене 2 км. село від парохії в Злоцькім, біля Мушини, з українською церквою святого Велкч. Димитрія, збудованою в 1841 році; (Гляди: „Наш Лемко“ ч. 3 (51) 1936 р.).

Щепанцева (Щепанцева Воля), польська оселя записана в АГЗ III 72, як оселя, положена в „Руській землі, Сяніцькій окрузі“.

У Бонарівці, біля Стрижева гостив недавно один французький громадянин. Він приїхав з Франції до Жизнева й довідавшися, що недалеко є українські села, приїхав нарочно побачити життя в українському селі. Зокрема він дуже цікавився нашим греко - католицьким обрядом, культурою, нашою зрілістю, освідомленням та економічно-господарським розвитком. Найбільше вподобав собі цей чужинець наш обряд і вертав з Бонарівки захоплений високою сільською культурою. Скорше він не вірив, що українське село могло так гарно зорґанізувати своє життя в культурно-розвоєвих рямцях, опертих на кличі „Свій до свого й по своє".

І дійсно гордимося такою зрілістю, що її бачимо в Бонарівці; одночасно віримо, що Бонарівка стане цим цілющим жемчугом, який поведе до кращого життя другі українські села на Лемківщині. У Бонарівці завівся вже від довшого часу гарний звичай, переводити добровільні збірки на весіллях, хрестинах і других нагодах на будову нашої церкви й інші добродійні цілі. У самому місяці листопаді, на 4-ох весіллях і 4-ох хрестинах зложили весільні гості, свати й куми, а також при привітальних брамах, які зробили Луговички й Луговики парі „молодих", членам „Лугу", на будову нової церкви 48.89 злотих, на пресовий фонд „Вістям з Лугу" 8 зл., на Українських Студентів з Лемківщини 3.60 зл., на Українських Інвалідів 34.71 зл., окремо кооператива „Згода" зложила на різні добродійні цілі 64.71 зл. так, що загально, тільки в одному місяці, зложили свідомі Громадяни Бонарівки 125 зл. на різні добродійні цілі.

У місточку Стрижеві помер недавно один реставратор, Ваць. Він був Українець з армії Петлюри. Та за його життя ніхто з міщухів не знав, хто такий Ваць; щойно перед своєю смертю зажадав він, щоб попросили йому українського священика, який його поховає та, щоб український хор співав на його похоронах. Похоронні обряди відбулися в костелі, після грекокатолицького обряду; участь у них брали українські священики з Бонарівки, Опарівки та Близянки.

До села Согорова Долішнього загостив у листопаді Амат. Гурток кружка „Рідної Школи" з Костарівець з виставою „Сватання на Гончарівці". Саля була виповнена односельчанами; прибули старші господарі, господині, дівчата і хлопці, щоб побачити своєрідну виставу. На виставі були гості з Попелів, Теребчі й Горішнього Согорова. Вистава випала дуже гарно. Тому Громадяни Согорова Долішнього щиро дякують Братам з Костаривець за їх гостину та просять ще приїхати.

А добре буде, як согорівські дівчата і хлопці також заснують у себе кружок „Рідної Школи", при ньому Амат. Гурток, вивчаться гарну виставу та поїдуть віддати довг вдячности своїм Братам у Костарівці. Так працюють наші культурні села, які стоять на сторожі чести Українськоого Народу.

—o—

ЗЕМНІ СКАРБИ ЛЕМКІВЩИНИ.

Вугілля та залізо у Мшаній коросняньского повіту.

Про Мшану була вже згадка на сторінках нашого часопису. Читали ми вже про комасацію у Мшаній, про карну розправу в звязку з комасацією, яка відбулася на виїздній сесії ясельського окр. Суду в Коросні, на якій то розправі обвинуваченых боронив посол і адвокат др. Степан Витвицький, дальше читали ми про мшанські гаразди та про мшанське православя. А варта Мшаною заінтересуватися, та ж це одно зі свідоміших і поступових сіл.

Недавно розійшлася поголоска, що у Мшаній викрили зложжя вугілля, залізної руди та крейди.

Дійсно є там і вугілля, є залізна руда та поклади крейди.

Поклади камінного вугілля вправді не дуже грубі, бо на яких 40 цм. завгрубшки, находяться майже на поверхні, здовж потічка званого **Вандове.** Вугілля звідти можна навіть руками добути. Можливо, що під землею буде і грубша верства вугілля, будуть там дальші поклади, як рівнож може і в інших місцях є ті самі поклади, одначе досі цего ще не прослідженo. Досить, що вуголь чорний, лискучий та подабає зовсім на „горішньошлеський" (!). Рівнож і поклади залізної руди находяться в різних місцях. Ґрунти, на яких натраплено на руду зовуться „Руда" (видно, що вже десь і давніше відси руду добували), дальше „Котянка" зв. також „Підруддя", яке тягнеться від івельського мосту (село Івля) аж до самого села. Руда є також і на нивах зв. „Під ставом" ни нижнім кінці села. Руда та находиться або на верха, або також під землею. Рівнож є місця, де находиться червона земля чи пак залізна. До яких відмін руди належить ця мшанська руда — це ще не знати, мусить це виказати доперва аналіза тих мінералів, значиться треба устійнити, який відсоток заліза находиться у тій руді. Від аналізи рівнож залежить, чи продукція залізної руди й вугілля виплатиться.

Кромі вище згаданих мінералів натраплено там також на поклади крейди.

Згадати годиться, що так поклади вугілля як і залізної руди находяться на селянських ґрунтах.

Варт, щоб цею справою зацікавилися та занялися відповідні наші економічні чинники та докладно прослідили, чи Мшанці скористають зі своїх підземних скарбів, чи надмір робочих рук знайде працю коло своїх скарбів замісць їхати до Америки, та чи вкінці стануть наші Мшанці вкоротці багатіями. Поживемо, побачимо.

КУПУЙТЕ ДЕШЕВІ КАЛЄНДАРЦІ „ВІДРОДЖЕННЯ" НА 1938 РІК!

Чи Ви вже маєте кишеневий ілюстрований календарець **„Відродження"** на 1938 рік з 12 світлинами в тексті на 32 сторінки? Ціна **тільки 10 ґр.** Для кольпортерів 20% провізії. Замовляйте гуртом до кольпортажі й купуйте поодиноко, а причинетеся до поширення тверезої ідеї! Гроші шліть наперед до Т-ва „Відродження" (Львів, Чарнецького 26), ПКО 154.586, розрахунковий переказ 77.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що

найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК"

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок" вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок"? — Кошт малий, бо всего **2 зл.** виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 ґр.)

„Дзвіночок", Львів, Косцюшка 1 а

Посвячення домівки

Українського Народнього Дому у Красній на Лемківщині.

Тверда постанова свідомих односельчан села Красна, котрі перебувають в Америці, вкінці вже у великій мірі зреалізована. Величавий одноповерховий будинок вже пишається побіч рівнож гарної та величавої мурованої церкви. Вправді не зовсім ще він викінчений, але часинно, то зн. викінчена є частина лівого крила партеру, котра складається з двох просторих, гарно розмальованих кімнат, з воликими вікнами, враз із притикаючим до тих саль, коритарем. І саме в дні празника Св. Архангела Михаїла (21. листопада 1937. р.) відбулося урочисте посвячення викінчених домівок.

По урочистій празничній Службі Божій відбулося посвячення, яке довершив короснянський декан та парох Бонарівки о. Іван Клюфас у товаристві місцевого сотрудника й містоголови Українського Народнього Дому о. Білевича та о. Костишина з Чорнорік, у присутності голови Т-ва Український Нар. Дім, Дра Юліяна Налисника, адвоката з Дуклі та уроженця Красної, як рівнож у присутності інтеліґенції й великого числа свідомих громадян.

По акті посвячення о. декан І. Клюфас у щирих словах пояснив, яке значіння має оця видвигнена будівля для культурного розвитку та піднесення села. Він висловив теж належну подяку односельчанам в Америці, які не жаліють ані труду, ані гроша над реалізацією свого наміру, щоб у своїому рідному селі збудувати Дім, який має стати джерелом культури, освіти та економічного піднесення села. На знак подяки, яку відчувають Красняни до своїх Братів за Океаном — відспівали на їх честь Многолітствіе, та в честь всіх тих, що стільки вже труду доложили при тій так гарній і величавій будівлі. З Бонарівки склав привіт голова Читальні „Просвіта" В. Качмарський.

У викінчених салях Українського Нар. Дому знайдуть тепер приміщення Т-во Український Нар. Дім як рівнож і друге Т-во „Сільський Господар", який має вже тепер около 70 членів.

Своя простора домівка, зимові вечорі та праця свідомих одиниць дають запоруку, що Красна піде слідом своєї сусідки Бонарівки та стане рівнож окрасою наших західніх окраїн, стане також осередком, з якого свідомість буде далеко розганяти та відганяти кацапський дурман, що як та гидка мряка находить на Красну під цю пору з Коросна та Вороблика.

Л. Блакитний.

——o——

ПОДЯКА.

Відділ читальні „Просвіти" в Тирявій Волоській складає щиру та сердечну подяку Братам Землякам у Шікаго Ілл. П. А. за дворазову грошеву допомогу, прислану в 1936—1937. р. на віднову української католицької церкви та потреби чит. „Просвіти" в Тирявій Волоській. Жертви зложили:

Підгурник Іван 5 дол., по 2 дол. зложили: Гусейко Осип, Андрусечко Кость, Білас Розалія, Скірка Франко, Михолко Григорій; по 1 дол. зложили: о. Ковальчик парох Української Провослав. Церкви в Борисайд, Іванцьо Мик., Черепаняк П., Михолко Гр., Верхолик М., Гнат М., Др. М. Сіменович, Др. П. Канчір, Томашівська М., Харовський П., Цьвань Мик., Васько П., Пудик М., Джуган Андр., Чупільський Мартин, Карлсон Роз., Бобик Ол., Дрега Ів., Гусейко Роз., Бурдяк Кат., Макарій А., Сталений Мих., Капуста Марко, Зелінка Ст., Сікора Ів., Ондзькевич Н., Запухляк Мик., Спвак Вас., Нісевич Ів., Сокул Людв., Мельник П., Подлецький Мик., Небор Ю., Дзюрдзевич Ст., Нісевич П., Корнафель Т., Жеребняк Ів., Гінко Ів., Коцюловський М., ½ дол. Демкович Ів. 1 дол., Парада Ів., Демкович П., Литвин Матвій, Бурдяк Мих., Лисуля Вол.; по ½ дол. зложили: Скочинець П., Ганьківський А., Угрин П., Ковальчик П., Щурко П., Білью М., Коцюловський Мих. і Джуган Катерина. Разом 64 ам. дол.

Всім вище згаданим Жертводавцям засилаємо щире українське „Спаси Бг" та бажаємо всего найліпшого, як рівнож поручаємо ссбе і дальшій памяті. Зокрема засилаємо щиру подяку нашим Братам а то: Гусейко Осипові, Скірка Франкові, Гнатові Михайлові та Іванцьові Миколаєві за переведення цих збірок. **Від'л чит. „Просвіти в Тирявій**

Іванечко Мих. голова. **Чупільський Мих.** секретар.

Честь людям, чи Богові?

Як виховують наших дітей у школі.

Панько Горішний зупинився край дороги і стояв як вкопаний. Спустив голову вдолину, а великим пальцем штуркав себе до чола та все сам до себе:

— Гм!... Що то таке може бути? Чи то я здурів? Чи то люди подуріли? І що то робиться? І як то буде?

Аж надійшов дорогою Семко Пригата тай питає:

А що Ви, Паньку? Забули що, чи загубили?

Панько глипнув на Семка і мовчав. По хвилі каже:

— Я вже сам не знаю! Я вже нині й розум загубив!

— Та що таке, Паньку? З міста вертаєте?

— Або я знаю, звідки я йду, куди я йду? Тепер цілий світ догори ногами ходить!

— Та що таке сталося? Кажіть, Паньку, ясно!

— Аво, що! Іду дорогою, аж вертає зо школи якийсь малий школяр, здається чи не Грицько тої Євки Лолушкової зза греблі. Подивилося на мене, піднесло рученя коло вуха і каже до мене: „Чесць!" Як вчув я це, тай став як дурний. Ну, ну, ну! Чи чували Ви таке? Таке мале, може щойно зачало до школи ходити, і каже до мене старого „чесць". Чи я його „колеґа", чи як? Та яку „чесць" може мати такий шкраб? Та воно кпить собі з мене! Бо що я можу йому відповісти на те, як він каже до мене „чесць". Випадало би й мені піднести долонню до вуха і цьому малому шкрабові теж сказати „чесць". Ну, й видите, що нині діється на світі? І що це дальше буде? Таж нині і так уже мале не шанує старшого. А за якийсь час хіба дорогою не дасть перейти! Ну, і що Ви скажете на те?

— Ха, ха, ха! — засміявся Семко, і каже: „Та бо, бачите, Паньку, нині по школах уже не хочуть учити „Слава Ісусу Христу!" Нині дитина й до учителя салютує, і каже „чесць". Бо так по деяких школах учать! Колись ми свого вчителя шанували, слухали, а тепер усе помішалося, ніби „колеґи" собі. Колись школяр шапку скинув, сказав „Слава Ісусу Христу!", а тепер він сміється зо всіх. Туцне ногою, махне рукою, і маєш „чесць". А які ці підростки бувають тепер зухвалі! Нині син до батька, донька до мами, скачуть до очей, як оси. А як відказати вміють! Ой, біда нині на світі, як люди за Бога забувають.

— Алеж там священик якоїсь релігії вчить! Як це, щоб дитина не знала, як перейти коло старшого?

— Ей, Паньку, що казати? Що там священик може навчити, як він прийде до школи раз на тиждень на одну годину? Це таки треба самому вчити дітей християнського життя. Треба їм книжечок релігійних купувати, молитви питати, поучувати, наказувати, до церкви висилати, бо інакше буде біда!

— А то, а то! Чого то чоловік дочекався!

— Ей, Паньку, так воно скрізь по світі нині буває. Тепер кожний нарід по свому витається. В Італії підносять руку перед себе, в Німеччині кричать „Гайль Гітлер", большевики затискають кулак до неба, а все, щоби без Бога, проти Бога. Тай зате нема нині добра між народом. Аж як люди схаменуться, і знову навернуться до Бога, тоді може поліпшиться доля народів.

— А не знати, як тепер дівчат чи жінок учать поздоровляти?

— Так само, Паньку! Тепер нема жінок! Тепер усе войско! Всьо салютує, всьо руку догори і бе у запятки.

— А хто буде дітей учити, виховувати?

— Ой, чи Ви не знаєте, яке нині по деяких околицях буває жіноцтво, і як з дітьми обходяться? Чиста Содома-Гомора! Ще Господь дуже милосердний, коли стільки терпить.

Тому треба нам у першу чергу вчити наших дітей, щоб уміли віддавати честь Ісусові Христові, а тоді буде й між людьми честь. Бувайте здорові, Паньку! Слава Ісусу Христу!

— Слава на віки Богу! — відказав Панько і потяг до дому, роздумуючи по дорозі. — („Правда" ч. 41).

Поможіть докінчити.

До Американських та Краєвих прихильників Лемківщини сердечне прохання!

Як уже була про це згадка в краєвих українських часописах, село Красна, короснянського повіту на Лемківщині, здвигнуло величавий одноповерховий будинок „Українського Народнього Дому“, в якому крім театральної салі на 500 осіб знайдуть приміщення різні місцеві культурно-освітні та економічні установи.

Продовж біжучого року викінчено дві кімнати, а посвячення тих кімнат відбулося саме в дні св. Михайла. — Того посвячення довершив о. Клюфас, короснянський декан в товаристві місцевого сотрудника о. Білевича, о. Костишина з Чорнорік і в присутності кількох соток місцевих парохіян.

По доконанім посвяченні о. декан, у коротких словах вказав зібраним на вагу довершеного діла та на значіння, яке буде мати для села й околиці така величава будівля. — Опісля голова читальні „Просвіти“ в Бонарівці, В. Качмарський, склав привіт у сердечніх словах присутнім від численних наших товариств сусіднього нашого Ліскова, яким саме є село Бонарівка.

Справа будови того дому тягнеться вже від кількох літ. — Ще в році 1931. засновано в селі статутове товариство „Український Народній Дім“, а цілею того товариства має бути стремління до освітнього, культурного та економічного двигнення населення української народности забутого дотепер села Красна та збаламученої москвофільською дурійкою околиці. — Затвердження самого статута прийшло скоро, одначе затвердження пляну будови протягалося кілька літ. — Всетаки остаточно минувшого року розпочато намірену будову того величавого одноповерхового будинку й будинок витягнено під дах та вкрито бляхою. — Діла того довершено виключно жертвами свідомих односельчан, які живуть в Америці, та які на ту ціль не щадять пожертв. — Край до того часу дав дуже мало. — Всі дотеперішні краєві пожертви на ту ціль не перевищають суми 500 зол.

Викінчення цієї національної твердині є доконче потрібне й то негайне, та ще тим більше, що наші доморослі вороги не сплять. — Ось дня 8. листопада б .р. недобитки околичної інтеліґенції москвофільської та ще декількох русских кооператорів зі Львова зїхались до села Красна, казали солтисови громади скликати збори та заложили читальню ім. Качковського.

Ціль тої роботи очевидна, а саме внести в село роздор, допровадити до непорозумінь в родинах, перешкодити в довершенні наміреної роботи, а головно загальмувати приспішення викінчення будови тої домівки.

Одинока наша й дальше надія на наших односельчан, що перебувають в Америці. Зокрема звертаємося також до краєвого громадянства з горячим проханням, допомогти нам негайно грошевими пожертвами в цьому так важному ділі. Хай кожний, що йому лежить на серці двигнення з занепаду нашої загрожженої та баламученої до тепер Лемківщини, доложить свою цеглку до будови нашого Народнього Дому, а імена всіх жертводавців запишуться золотими буквами не тільки в памятковій книзі, але й у вдячних серцях теперішнього населення та грядущих поколінь наших західних окраїн.

Складаючи щиру подяку всім дотеперішнім Жертводавцям, просимо дальші жертви слати на адресу нашого скарбника Михайла Цепка, в Красній, почта Венглювка коло Кросна.

Заразом просимо надрукувати цю нашу відозву всі наші краєві та американські часописи.

За Товариство „Український Народний Дім“ в Красній:

Др. Юліян Налисник, Голова Тов-а.

Виказ ч. III. пожертв на будову Українського Народнього Дому в Красній:

Др. Олександер Малецький, суддя в Кракові пораз другий 50 зл., Др. Володимир Константинович, адвокат в Буківську 3 зл., Др. Володимир Мурович, адвокат в Яблонові 2 зл., О. Володимир Худик з Волі Нижньої 2 зл., О. Михайло Жеплинський зі Завадки Риманівської 4 зл., О. Микола Головач, катехит з Боська 3 зл., Др. Кость Паньківський, адвокат у Львові 5 зл. — Разом 68 зл.

За Український Народній Дім в Красній:
Др. Юліян Налисник, Голова.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Ст. Вархоляк.

Фалечна жена.

Чи українській жінці на Лемківщині треба освіти й чому?

— Тедось! чуєш? Тедось!

— Чого верещиш?

— Як я вертав з церкви, задержав мене наш учитель і питався, чому наша Параня так рідко ходить до школи, а Максимові бракує багато карток у книжках. Треба якось...

— Замкни ґембу, нич не треба! З Максима професор не буде, а Параня має пасти гусята на вигоні, й як підросте, то й так за пана не піде, а хлопу за жену вистарчить і без науки.

— Ей Тедось, Тедось, ти повинна мати Бога в серцю й розум у голові. Нині такий світ, що темному ніт що робити. Або і в нас; хата пообдирана, господарка під псом, дітей не пильнуєш, їсти зварити не вміеш, в хаті тебе мало видати, бо вічно по сусідках за пльотками...

— Тра-а-х! — останні слова приглушили немилосерно заперті двері й Тедоська помандрувала до куми Дмитрихи, пожалітися на свою „скаранну годину“ з таким чоловіком.

*

— Тедось!

— Чого знов?

— Наш Максим ніччю вибив у читальні вікно та збив лямпу по пяному й я буду мусів...

— Нич не будеш мусів, хлопець мав рацію, що не дав собі читальнякам у кашу наплюти, а твоя нога теж не повинна більше до читальні ступити, коли вони такі мудрі й хочуть на тебе кару накладати.

— Та то ще не кінець на тім. Говорили мені в читальні, що й наша Параня приносить нам ганьбу на старші роки. Вчора на музиці...

— А хороба би їх ясна забрала! То дівчині на музики не вільно ходити? Засе кому до моїх дітей.

Я свої діти не по то вигодувала, щоб від людей ховалися й кождий їм кілки на головах тесати хотів, я...

— Алеж Тедось, ти не розумієш... — грим! — Горщик з печі через руку Тедоськи помандрував у чоло Гриця.

*

Це тільки два винятки із багатопримірного лемківського життя, села.

Кого тут обвинувачити? Жінку? Чому? Чоловік здебільша гостем у хаті, жінка тримає три вугла хати, а чоловік щойно четверте.

Жінка змалку піклується кожною дитиною й має змогу вщіпити дитині те, що сама вміє. Свідома жінка може не тільки своєму чоловікові прилагодити смачну, здорову й дешеву страву та гарну обстановку кімнати, але як мати зуміє вполти в душу дитини любов до Бога, історії рідного народа, дати дитині перші вказівки співжиття з другими, навчити пошану старших, батьків, дорогоцінностей свойого народа і т. д. і т. д.

Поле до попису жінки, як бачимо широке. Якже ж жінка зможе те все дати, скоро вона сама буде темна як ніч?

На жаль, на Лемківщині серед жіноцтва панує переважно, як не вороже, то в кожному разі байдуже відношення до книжки, газети, до науки.

Треба тому змобілізувати всі сили, переломити жіночу нехіть до освіти й дати жінці на Лемківщині в руки добру книжку та газету.

Скільки нещасних подруж, скільки ріжних нещасть можна уникнути, скільки менше кандидатів на злочинців буде, якщо дамо жінці змогу набути освіту, щоб вона сама вміла переказати цю освіту виховуваному нею молодому поколінні.

Відповідаючи безпосередньо на запит, кличемо: так! Українській жінці на Лемківщині треба освіти, хочби просто тому, щоб нам усім не стати полем, на якому всякі темні сили відбуватимуть свої герці!...

ПЕРШЕ СВЯТО В ЧЕСТЬ МИТР. Й. СЕМБРАТОВИЧА В КРАКОВІ.

На поклик Головної Ради „Відродження", влаштовувати в цьому році Свята „Відродження" з нагоди 55-ліття митр. Й. Сембратовича, Великого Подвижника відродженецького руху, — відгукнулася — як перша — карна філія „Відродження" в Кракові, яка влаштувала за взором Централі (що відбулá таке Свято у Львові 23. V. ц. р. на площі „Сокола-Батька) дуже гарне Свято в честь митр. Й. Сембратовича зі ширшою програмою, при співучасті всіх краківських українських установ. Плян виготовив міжорґанізаційний Комітет, що видав теж перед Святом відозву до всіх громадян Кракова.

Свято відбулося 24. жовтня ц.р. Академію закінчено національним гимном.

Академія відбулась у салі „Просвіти". В цій же салі влаштовано рівночасно мистецьку виставку відродженецьких образів і видань Централі.

Академія й виставка були влаштовані справді по мистецьки та полишили найкраще враження. Найкращий доказ, що після Академії вписалось дуже багато нових членів до „Відродження", а саме Т-во зискало в усього громадянства дуже глибоку симпатію та популярність.

Краків дав дуже гарний приклад. Таке саме Свято влаштує Філія „Відродження" в Снятині в грудні й ін. Саме Краків, Снятин і ще кілька Кружків ведуть найбільш плянову інтензивну відродженецьку працю, влаштовуючи через цілий рік реферати, виклади й постійні сходини членів.

Треба радіти, що праця Т-ва „Відродження" тепер оживає й підноситься до більш постійного й життєздатного руху, бо це є запорука, що тверезий дух запанує в цілому народі й він спрямує всі свої сили на шлях піднесення національної культури, сили тіла й духа — передумови нашого кращого завтра.

Іван Данилик.

ОСІННЄ.

Я знову нині виходив
На стежку ту, що серед нив
Май — літа виглядати;
Розсіять в скибах думи ті,
Що томлять душу в самоті,
В чорнозем їх сховати —
я йшов.
Крик ворона там десь конав,
Як спів пастушки залунав
Тупим жалем розлуки:
„Вернись-вернися, милий мій,
Люби, кохай і — без надій,
Втни тузі ноги, руки" —
і втих.
А вітер всміх, загоготів
Осінім гулом й полетів
По чорних перелогах;
Ворожня в гай безлистий гнав,
Горбаті верби підмовляв
Шуміти при дорогах —
сумно.
Далека путь вам журавлі,
Ключем, що тягнетесь в імлі,
Не жаль вам весни-літа?
А юних днів, а рідних піль?
Їх сціпить вскорі заметіль,
А ви — на краю світа:
„кру-кру".
З узгайя лине жовтий шум
Імлистий біль, мертвецький глум
І ввечорі і вранці;
Слізми росить туманна даль
І плаче, хлипа туга, жаль
По Весноньці-коханці —
більно.

ЗАМІТКА.

З цим числом шлемо нашим Передплатникам як безплатний додаток стінні календарі Рідної Школи на 1938 рік і поштові складанки на пересилку дару Рідній Школі

Адміністрація Нашого Лемка.

І найменшими ощадностями
в ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Ґродзіцьких 1. п. II.
розбудовуйте рідний промисл.

Нові книжки.

Орій Орест: ПІД ЛЬВОВОМ ПЛУГ ВІДПОЧИВАВ (історична повість). Українська Культурна Скарбниця, ч. 11—12. Вид. „Батьківщини", Львів, 1937.

Ол. Бабій: ОСТАННЯ ОФІРА ЦІСАРЕВІ, (поема). Вид.: як вище, стор. 32.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ КАЛЄНДАР НА 1938 Р. Львів, 1938. Накл. „Взаїмної Помочі Українського Вчительства".

В. Будзиновський: КОЗАК ШУБА, історичне оповідання. Вид. Дешевої Української Бібліотеки, Львів, Бляхарська 8/II., стор. 78, ціна 80 гр.

Не вільно нам забувати,
що всілякі ЦУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
и СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво української фабрики
„ФОРТУНА НОВА"

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Магдалина Бобер у Боську: одержала від А. Бобер з Канади 1 доляр на Дзвіночок. Привіт.

Вп. Денис Степяк: ми не одержали від Вас ніякого допису. Гаразд.

Вп. В. Качмарський: по кінець ц. р. не маєте залеглостей. Привіт.

Вп. Т. Єднак: щиро дякуємо за память. Поздоровлення.

Вп. Роман Кишакевич: На днях був хор Котка у Львові та нам сказали, що вони не одержали дозволу. Дуже Всіх перепрошують. Гаразд.

Вп. Павло Подубинський: реклями числа вислали. Гаразд.

Вп. Михайло Цап З.: будемо Вам посилати з пресфонду. На вістки все жлемо. Гаразд.

Впр. о. П. Кадамунецький: заплачено по кінець 1938 р. Щирий привіт.

Дописи, які ми одержали з Новосанджеччини, використаємо.

Вп. М. Новіцький: Дзвіночок Любці піде. Братні поздоровлення.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило
купуйте й замовляйте в українській кооперативі
„ДОСТАВА"
у Львові, Ринок 43/I.
і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Проти РОЖИЦІ безрог треба щепити безроги сировицею і щіплиною.
Шурі нищить РАТИНА.
Пільні миши нищить МИШИНА.
„СЕРОВАК"
Сп. з О. В.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Тел. 201-07.
Перепроваджує відщурення. На бажання інформації.

Чи Ви пробували вже
„ПРАЖІНЬ"
Якщо ні
то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!
Вирабляє коол. фабрика домішок до кави
„Суспільний Промисл"
Львів — Богданівка ч. 30.

„Народна Торговля"
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

ЦЕНТРОСОЮЗ
поручає
сільським господарствам солідні
машини
штучні погної
і всіляке сільсько-господарське приладдя

Львів. держ. бібліотека 4986

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.